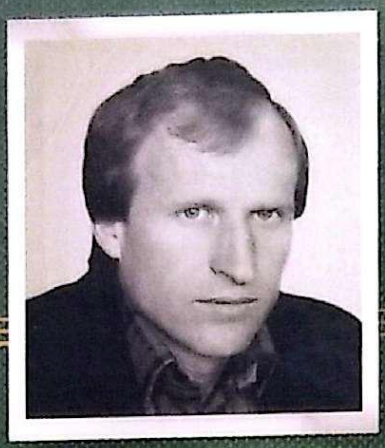

RATNI DNEVNIK

RAHMETLI
HAMEDA SALIHOVIĆA - SADE

UDRUŽENJE GRAĐANA „MAJKE SREBRENICE I PODRINJA" VOGOŠĆA

SREBRENICA
1993.-1995.

SARAJEVO, 2009.

Izdavač
Udruženje građana
"Majke Srebrenice i Podrinja"

Urednici
Ibran Mustafić
Fuad Kovač

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)-94

SALIHOVIĆ, Hamed
Srebrenica 1993. - 1995.: ratni dnevnik rahmetli
Hameda Salihovića Sade / [uredili Ibran Mustafić,
Fuad Kovač]. - Sarajevo: Udruženje građana Majke
Srebrenice i Podrinja, 2009. - 607 str.: faks.; 24 cm

Umjesto predgovora / Ibran Mustafić: str. 7-10
ISBN 978-9958-9077-1-5
COBISS.BH-ID 17455110

SREBRENICA 1993.-1995.

RATNI DNEVNIK RAHMETLI HAMEDA SALIHOVIĆA - SADE

Sarajevo, 2009.

Poštovani čitaoci,

Dnevnik rahmetli Hameda Salihovića je štivo koje je izričito pisano za svoju dušu, tako da smo morali uložiti puno truda da bi ga približili čitaocu, ali da ne bi promijenili njegovu autentičnost i stil samog autora. Čak smo ostavili mnoge riječi, koje bi, u nekom drugom slučaju, bili izbačene i zamijenjene. Tako sam autor koristi mnoge pseudonime za određene osobe, koje smo uglavnom nazvali pravim imenom, ali neke smo ostavili u originalnom obliku, kao npr. „Špiclov" koji autor koristi za Nasera Orića ili „Čiča" za Zulfu Tursunovića.
Pored toga, autor zna mnoge momke, prije svega iz Gornjih Potočara, koristi njihova skraćena imena od milja. Autor uvodi i neke „nove" nazive za određene toponime. Tako on veoma često za sam grad Srebrenicu koristi naziv „Ciganluk". Njegov osnovni motiv je da određena mjesta nazove, za takve ratne prilike, „pravim" imenom. Obzirom u kakvom se stanju grad Srebrenica nalazio u tom periodu, po orgijanju određenih ljudi, ali i sam njegov izgled, neurednost i prljavština, doslovce je podsjećala na „ciganluk".
Poštovani čitaoci, nadamo se da će te shvatiti i urednike ove knjige, ali da će te shvatiti i samog autora, te da nećete imati nekih većih primjedbi.

Zahvaljujemo na razumijevanju.

Urednici

Umjesto predgovora

Hamed Salihović – Sado rođen je 1950. godine u Potočarima. Ja, deset godina kasnije, ali to nije bila nikakva generacijska razlika koja bi bila prepreka da sa tim čovjekom provedem najveći dio života.

Ne sjećam se kad sam ga prvi put upoznao, jednostavno, ja sam ga kao dijete spoznao. Nakon toga, naše druženje i prijateljstvo nije nikad prestalo. Čak ni nakon njegove tragične smrti jer je to osoba koja u meni nikad neće umrijeti.

Kao šesto dijete Mehmeda i Time (ukupno osmero), iako iz siromašne porodice kojoj je poljoprivreda na oskudnoj zemlji bila jedina djelatnost, bio je predan školi i knjizi od koje se nije odvajao do posljednjeg trenutka života.

Osnovnu školu je završio na Potočarskoj Rijeci koja je dva kilometra bila udaljena od naših Potočara. Nakon toga, svako ko bi se odlučio za dalje školovanje, morao je ostatak razreda pohađati u Srebrenici. Još tri godine osnovne škole trebalo je završiti tako što bi svaki dan prevalio pješke 14 kilometara. Dok je završio osnovnu školu, uključujući pješačenje i u prvih pet razreda, samo na tom putu prešao je 18.600 kilometara.

Nakon završene škole, moralo se dalje, pa se upisao u gimnaziju u Srebrenici. Opet dodatne četiri godine, svakog dana po novih 14 kilometara. Dodatnih 16.800, tako da je završetak gimnazije dočekao u tabanima sa 35.400 kilometara.

Poslije okončane gimnazije, došao je period studija. Nije znao ni šta bi studirao. Otišao je do opštine. Rekli su mu da im fali profesorskog kadra, tako da su pale sve dileme, studiraće geografiju. Pri izboru studija, za sirotinjsku djecu bilo je presudno da dobiju kredit, jer je to bio jedini način da bi neko mogao studirati. I nije pogriješio, jer nikad u životu nije bio materijalista. Skromna profesorska plata bila mu je dovoljna da živi pristojnim životom, a geografiju je toliko volio da bi bio u stanju zbog iste i džaba raditi.

Nakon prve godine studija, iako stariji od njega, za njim u Sarajevo ide i njegov brat Edhem, koji upisuje studij sociologije.

Sadu sam upoznao dok je išao u gimnaziju, a moje oblijetanje oko njega se nastavilo za vrijeme studija. Presudni uticaj da mi se njegovo ime dobro ucrta u mozak imao je moj otac koji je iznimno volio školu, tako da mi je on često sve najljepše pričao od Mehmedovoj djeci. Jednostavno, upućivao me je na one koji mi trebaju biti uzor.

Svakog raspusta Sado je dolazio na ferije, a ni jedno ljeto u Potočarskoj dolini nije prošlo bez gradnje buka na našoj rijeci koju smo više voljeli od najmondenskijih ljetovališta. Naravno, Sado je sa ostalom svojom generacijom

prednjačio u inicijativi za gradnju buka, tako da je nama mlađima postajao uzor, jer za djecu je miljenik onaj ko ti ponudi buk, loptu, zabavu...

Konačno, došao je i kraj studija. Kao jedan od boljih studenata nuđeno mu je mjesto asistenta na Prirodno matematičkom fakultetu, ali kod njega nije postojala dilema. Potočari su za njega bili i ostali jedino mjesto na svijetu u kojim je imao zadovoljstvo.

Nakon početka profesorske karijere, njegova kuća je više ličila na neki društveni dom u kojem se okupljalo i staro i mlado. Pogotovo nakon što je kupio televizor.

Poslije prve godine rada morao je na odsluženje vojnog roka. Bileća, škola rezervnih oficira na njega je ostavila preveliki dojam. Ne znam koliko sam puta slušao o „njegovom vojevanju", Bileći, Avtovcu, Gacku, a nakon prekomande, o Prokuplju.

Njegovog odlaska u vojsku se sjećam kao da je bilo jučer. Dočekao sam zoru, vrijeme polaska, nisam pio jer sam bio osmi razred osnovne škole, ali sam na kraju sijela morao sa „Džajom" da eksiramo po dvije. Hasan se napio k'o zvijezda, Muki pijan plače i valja se zbog nenadoknadivog gubitka Sade od godinu dana. Došao je trenutak da je trebalo krenuti niz potočarsku kaldrmu. Na Potočarskoj Rijeci konačno rastanak, on u autobus, a ja na nastavu. Prije polaska uhvati se za džep i podijeli nam para. Zagrcnuo sam se u suzama.

Prođe i godina, Sado se vrati, a sa njim se nastavi uobičajeni način življenja.

Iznad njegove kuće je Pasik, društveno zemljište obraslo rastinjem i pasikom koja nam je nekad bila osnovni izvor dječije zarade. Guliti koru od pasike je mnogima bio prvi zarađeni dinar.

Na Sadinu inicijativu donesena je odluka; idemo u Pasik započeti izgradnju fudbalskog igrališta. Bili smo siti proganjanja iz privatnih njiva gdje bi bilo gdje započeli igru.

Konačno, imaćemo svoje igralište. Sa dvoja kolica i nekoliko trnokopa i lopata krenula je izgradnja. Nakon završenog posla, pri otvaranju sportskog centra, organizovan je turnir u malom fudbalu. Sado je ispleo i prvu odbojkašku mrežu.

Počelo se raditi i na organizaciji igranki, često i bijedno, ali tako je tekao jedan predivan, idiličan život potočarske raje u bijeloj dolini.

Pristizale su nove generacije, ali to je bila raja među kojom nije bilo nikakve razlike između onih rođenih 50-tih i 70-tih. Iako su godine prolazile, Sado je među nama bio „najstarije dijete". Volio se igrati, ponekad i svađati, znao se itekako nadmudrivati, ali se znao itekako žicati, jer je teško primao poraze. Volio je pobjeđivati. Istina, voljeli smo svi, ponekad i više od njega, tako da nikad ništa nismo igrali bez izraženog rivalstva.

Pored igre, druženja, terevenki, vozanja u njegovom autu, bilo je i djevojaka

i ljubavi. Na žalost, ni jednu svoju ljubav nije krunisao brakom, tako je kao momak dočekao kraj života.

Dok sam studirao, nikad nisam mogao da izdržim u Sarajevu više od mjesec dana a da ne odem u svoje Potočare. Naravno, neupitno je da sam majku iznimno volio, ali odmah po izlasku iz autobusa, na prvom mjestu mi je bio brat Samid i - Sado.

Sa ove vremenske distance iskreno mogu reći; majka i otac su me rodili, a Sado mi je u mladalačkim danima bio idejni i životni uzor.

Nakon lijepih vremena, došla su i ona najburnija, koja smo naslućivali, duboko analizirali, a nekad smo ih i priželjkivali. U Sadi i meni je vječito ljubav prema Bosni i našem narodu bila neupitna.

Kad sam krenuo u moje prve političke korake, Sado mi je bio prva stanica.

Kako je bio čovjek koji „tri puta mjeri, a jednom reže", njegova poslovična kolebljivost, za razliku od moje nezajažljive odlučnosti, nekoliko puta ga je dovodila u dilemu, ali vremenu teških iskušenja nije mogao odoljeti.

Tako naše dugogodišnje drugovanje se nastavlja i kroz politički angažman. Prije njegovog političkog angažovanja u SDA bio je član partije, pomoćnik direktora Srednjoškolskog centra u Srebrenici, ali obzirom da sam do tančina poznavao njegovu dušu i poglede, znao sam da je bio jedan pozitivni bosanskohercegovački nacionalista koji je iznad svega volio Bosnu i svoj narod.

Nakon prvih višestranačkih izbora, djelimično i mojom zaslugom, postaje načelnik policije u Srebrenici, a nedugo poslije toga i generalni sekretar SDA u Srebrenici.

Kako je policija bila glavni stub odbrane od nadolazeće agresije, Sado je dao sve u sklopu svojih mogućnosti kako Srebrenica ne bi doživjela sudbinu ostalih opština Podrinja.

Iako sam to uporno insistirao, poslije proračunatih kalkulacija, Sado početkom aprila donosi Rješenje kojim se na prostoru opštine Srebrenica formira osam policijskih Ratnih stanica koje će biti embrion Armije RBiH na prostoru ove opštine.

Tada na scenu dolazi do izražaja mržnja od strane „ljudi iz sjene", tako da se i sam nalazi na udaru novopečenih patriota za sopstveni interes. Duže vrijeme ostaje na vjetrometini između četnika i domaćih dušmana, ali ni to ga nije pokolebalo da svojim savjetima, stručnih kvalitetima, sopstvenim patriotizmom ne učini sve što je u njegovoj moći kako bi naša borba bila što uspješnija. Nakon što nove usijane glave, poslije prvih pobjeda počinju da srljaju, svakodnevno trpeći velike gubitke, konačno dolazi vrijeme da neki uviđaju neophodnost formiranja Štaba. Za načelnika Štaba je predložen Osman Osmanović, ali Osman je eksplicitan – ne želi prihvatiti mjesto prvog čovjeka Štaba ako u njemu ne bude

mjesta za Sadu. Silnici moraju popustiti pred Osmanovim ultimatumom, tako da Sado pristaje da uđe u Štab i da bude načelnik za bezbjednost.

Nakon ustroja Štaba, grupa oficira pristupa profesionalnijem odnosu prema narednim ratnim aktivnostima, tako da naredne razrađene akcije postaju sve uspješnije. Sado se posebno ističe u razradi akcije na Podravanje, nakon koje Armija RBiH u Srebrenici dolazi u posjed i dva tenka T-55.

Pored poslova oficira bezbjednosti, Sado postaje i komandir tenkovske jedinice, a pored toga je izabran na mjesto predsjednika Ratnog predsjedništva subregije srednje Podrinje koje obuhvata Srebrenicu i slobodne teritorije susjednih opština.

Prije definitivnog vojnog kraha u periodu mart-april 1993. godine, Sado biva razriješen svih dužnosti, bez bilo kakvog političkog, vojnog i policijskog angažmana.

Obzirom da je dao sve od sebe, da nikad ništa nije uzeo za sebe, da je previše znao, a da je mnogim srebreničkim krvolocima smetao, možda nije bio ni svjestan da je, kako on, tako i drugi njegovi prijatelji oko njega, bio „osuđen" na smrt prije nego je i krenula agresija na RBiH.

To se i dogodilo. Hamed Salihović – Sado je likvidiran na najbrutalniji način u atentatu 19. maja 1995. godine. Cio život smo proveli zajedno, zajedno smo izrešetani, zajedno smo trebali i umrijeti, ali ja sam Božijom voljom živ, možda da nedam zaboravu ovog plemenitog, čestitog, poštenog patriotu koji je izveo, obrazovao, vaspitavao mnoge generacije za koje je bio spreman dati sve od sebe.

Narod koji Sadu i mnoge „Sade" prepusti zaboravu, a koji dozvoli da najveći šljam iz tog naroda likvidira Sadu i živi na račun žrtava ljudi kao što je Sado, treba dobro da se zapita za svoju budućnost.

Do sada, iako je na moj zahtjev 2000. godine pokrenuta istraga, niko nije odgovarao za Sadinu likvidaciju i moje teško ranjavanje.

Nadam se da će ova knjiga probuditi savjest čestitih ljudi i da će istina i pravda stići one koji su ubijali najbolje sinove naše Bosne i Hercegovine.

Neka mu je vječni rahmet i magfiret.

Ibran Mustafić

1993.

18. decembar 1993. godine, subota

Ustajem duže vrijeme, po običaju, između 8 i 9 sati, srećom, više jutara naspavan i uglavnom odmoran. Prije podne sam proveo u kuhinji slušajući vijesti RTVSa, koje su sinoć (Nada Al Isa) objavile da je negdje u Zagrebu smijenjen Boban, što je posebno odjeknulo, a istu vijest je navečer prenio i RTVBgd. Ovo bi zaista bio događaj za najozbiljniju analizu. Smjena Bobana bi govorila mnogo jer je to krupan zaokret u politici Hrvatske prema Bosni. Realnije je očekivati da to bude novo lice sa umjerenijim stavovima garniture koja će ići na normalizovanje odnosa Muslimana i Hrvata. U Banjaluci minirane i posljednje dvije džamije, a sa zamjenom zarobljenika se ponovo zapelo.

U tzv. Srpskoj krajini poništeni izbori u šest jedinica, između ostalih i u Kninu, a najogorčeniji je Martić koji je najavio povlačenje svoje kandidature. Izvjesno je da se u Hrvatskoj – tzv. Srpskoj krajini ozbiljno gužva i pitanje je šta će se iz ovoga iskobeljati.

Dobar dio dana proveo sam, po običaju, u kući; navraćali su Sejdalija (Salihović) i Meho, Hamza (Salihović) nije ništa uradio oko badnja. Navečer puk'o remen te nismo imali struje, otišli smo kod Rame na sijelo i ostali do 23 sata i 40 minuta. Nekad u toku dana Mandža Smajo (Smajo Mandžić) sa ekipom pripuc'o sa Buljima na četnike na Koprivnu, a navečer granate na Budak.

Veći dio dana proveo sam uz radio slušajući pripremu izbora u Srbiji i reakcije na izbore u Rusiji. Zaoštrava se situacija u Sevastopolju i na Krimu. Osim mornarice pojavljuju se i neka politička pitanja.

Vazdušnim mostom preksinoć u rejonu Zabojne bacani prehrambeni artikli i odjeća ali se umiješala vojska koja sve to prikuplja i vozi na "crnu pijacu". Čudno, vojska se nađe na licu mjesta očekujući navodno oružje, a ista ta roba već sutradan se nađe na pijaci.

Poziv da se javi sudu dobio i Tečo (Ibran Planić, sestrić Hameda Salihovića). Drugih posebnih događaja nejma. Neke nove informacije o reorganizaciji vojske donio Nail (Jusupović) mada je sve neodređeno i ništa posebno novo on ne zna, ali zato opsežno komentariše ono što se radi.

19. decembar, nedjelja

Vraća mi se pomalo zaboravljena kostobolja, ponestalo mi je "brufena" pa mi se valja angažovati da pronađem dodatni sadržaj.

Dobar dio dana kod nas je proveo Hasan (Salihović), pa sam malo šta mog'o

uraditi, uglavnom se razgovaralo o opštim temama. Od njega se nejma šta novo čuti. On se više raspituje nego što raspolaže informacijama. Ovo je inače prvi put da dođe otkako smo priključili struju. Nastavljaju se radovi na Bradeljskoj i Kuljanskoj hidrocentrali, mada dosta sporo. Navečer na sijelo došo Jusuf Burić. Ni ovaj dan nisam išo nigdje, mada se već nekoliko dana kanim otići u Brdarevu Njivu.

RTVBg cijeli dan izvještava o izborima u Srbiji; izjavljuju da je odziv veoma dobar, mada se o rezultatima još ništa ne može nagovijestiti. Spajići se i dalje interesuju o komšijama, srećom, ovaj put o Burićima, a, uglavnom, to čini Zoran Spajić.

Nastavlja se žestoka ofanziva na Teočak, Olovo, Tešanj, a već nekoliko dana artiljerijom četnici tuku Sarajevo. Nagovještava se sutrašnje usvajanje rezolucije u Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda koju podnosi Vlada BiH.

Komplikuje se situacija u tzv. Srpskoj krajini, ali i na Krimu. Odlučeno da se u poništenim jedinicama u tzv. Krajini održe izbori 26. decembra.

Navečer na sijelo dolazio Jusuf Burić i osto, bogami, do 21 sat i 30 minuta. Čini mi se osto bi još ali nije htjela "flaša da spusti". U toku su opsežne pripreme za sutrašnji sastanak u Ženevi, a naročito preksutrašnji u Briselu od koga se očekuje potpisivanje ugovora, a evropski ministri obećavaju da će doći u Sarajevo i dočekati Božić.

U našem „kotaru" ništa posebno novo.

20. decembar, ponedjeljak

Cijeli dan nisam nigdje išo; prijepodne i popodne uglavnom slušam radio i pišem istoriju Francuske. Zanimljivo je, nalazim u tome dosta zadovoljstva i žao mi je što je ovako kratak dan pa se skoro ništa ne može uraditi. Ovo su inače dani samovanja i čamotinje, pun sam sâm sebe, dosta sam sâm sebi, nisam sebi ni težak ni dosadan, mada me zdravlje ne služi najbolje – jesen je. Uostalom, ja sam u novim poslovima nalazio zadovoljstvo i kad sam imao puno širi izbor zanimanja i zabava pa što ne bih i sad kad ne znam šta ću od dosade. Zašto da se smucam po Ribljaku i tuđim kućama kad je takav vakat da je svako svakom suvišan i težak, a pogotovo ako je stranac. Najiskrenije, da sam nekome (i uzvratno) toliko dobrodošao on bi insistirao na mojim dolascima. Ipak je ovo „vrijeme bez zarova i velova", može se u ovom vremenu mnogo štošta naučiti. Nije neimaština tolika da bismo njom sve pravdali. Čime objasniti sebičluk „najvjernijih i najodanijih" koji gledaju i TV i video, a ostali „najodaniji" neka čame u mraku i gutaju čađ voska, parafina ili zejtina. Na nekim manjim

sitnicama, najčešće karaktera ćejfa, čovjek izgubi mnogo više nego u krupnim štetama materijalne prirode. Čemu ovakve reakcije kad mu pomeneš njegov ćejf da uzvrati, k'o da mu vadiš zdrav zub.

Povodom ovoga i svega što se dešavalo moram zauzeti novi kurs prema apsolutnoj većini, malo kome vjerujem.

Osim pisanja, ove dane provodim i kraj televizora; smatram neophodnim, odlučuje se o sudbini Muslimana na Balkanu, a ne o Bosni. Ne očekujem ništa senzacionalno ni u Srbiji, ni u Ženevi, ni Briselu, ništa u skorašnje vrijeme, ali me plaši blijeđenje i nestajanje Muslimana u svakom pogledu - i kvantitativno i kvalitativno. Dokle će ovaj narod moći opstati kad se još nije stopio u jednu naciju, a koliko se zala na njega okomilo da je pitanje da li bi izdržala i puno brojnija nacija.

Cijeli dan sam slušo vijesti, ali ništa korisno ni progresivno nisam čuo.

Slatko sam se smijao kad sam čuo da je đačka knjižica u Srbiji 15.000.000.000 dinara, a da bunda košta 15 hiljada biliona (15.000.000.000.000.000). Marku više uopšte ne prate niti šta objavljuju, ali će druga rata penzije biti 40 puta veća od prve.

21. decembar, utorak

Mrazno jutro i sunčan dan zadržali su me nešto duže u postelji, a, možda, i stomačne tegobe, kao i bešika, te sam pred zoru išao u WC. Kasnije sam tvrdo i ugodno spav'o.

Cijele dane ne idem nigdje i slabo mi dolaze posjetioci. Ovo je moja buduća životno- ideološka linija. Ono što sam mjesecima studir'o, analizir'o i saznanja do kojih sam došo (najviše tome je pomog'o rat) prelomila su u meni prijeratna ubjeđenja i životni pravac. Najmirniji sam, najuspješniji i najautoritativniji kad radim sam. Vrijeme je pokazalo da sam iskren, sposoban i vjerovatno čestit, postigao sam u društvenom životu dosta. Karijera podrazumijeva ortake i laktanje, a onda se nađeš sa svakim u društvu. Odlučno su na me djelovali najnoviji događaji oko struje. Zaista se po ko zna koji put pitam:

1. Kome se može vjerovati? Može li još neko biti toliko odan, nesebičan i povjerljiv da riječ ne da, pa po cijenu bilo koju, kao ja.
2. Da li iko drugom može išta korisno učiniti, a da kroz to ne gleda računicu? U ovo iskreno sumnjam, i ako ih ima sasvim su malobrojni ili je usluga za njih bezvrijedna.
3. Ima li uopšte u teoriji (psihološkoj) izraza da se može definisati karakter i moral makar jednog pojedinca?

4. Što se toliki naučnici trude da definišu psihologiju mase kad se ne može definisati psihologija ni dva lica, a teško i pojedinca.

Sve u svemu, zaključci su:
a) Dosta mi je naroda, toliko sam mu dao, a tako gorko mi je uzvraćao, nisam voljan više takvim „aktivnostima":
b) Neophodno je da se distanciram (to već svjesno i činim) i od doskorašnjih „životnih saputnika", nejma više diskrecije i intime, od sada su opšti razgovori javni pa "kome opanci - kome obojci".

Navečer je došo Ibran Mustafić odnekle sa Rijeke, pa pošto je obišo Kuljansku centralu navratio je da se izjada kako je pod nekom neobjašnjivom depresijom. Ništa neobično, odmah sam je ustanovio; treba ponovo nabaviti soli, valja se nekome doćerati ili uharčiti dio deviznih sredstava, ali on to ne može sebi da prizna. Nisam se ni usudio asocirati ga na to. Kad hoće, neka ga neka se zabavlja sobom, inače je bio napet ko balon. Nije bilo amidže na Rijeci pa je navratio kod Hamed Efendić. Primjetno je, oni se još shode u tom trouglu, još vode vjerovatno diskretne razgovore, bio je čak i Kalaja (Ibrahim Mustafić). Odnedavno malo šta imam s njima povjerljivo pričati, škakljivo je, za mene nepodnošljivo, jer zaista mogu sa apsolutno čistim računima. Otišo je kući ništa raspoloženiji nego je došo. Odbio sam poziv na sijelo.

Danas se situacija u BiH ništa nije izmijenila u odnosu na jučerašnju, a bh. polemika se iz Ženeve preselila u Brisel, međutim, nikakvi pozitivni pomaci nisu zabilježeni. Milošević u programu tzv. "Velike Srbije" namiruje do 33 posto u srednjoj Bosni nepominjući zapadnu i istočnu, a on će se vjerovatno nagoditi sa Tuđmanom potkusurivanjem u Krajini. Ovo naša delegacija nije prihvatila.

22. decembar, srijeda

Prijepodne i veći dio dana protiču po uhodanom šablonu. Krstobolja kao da malo popušta, ali se neko otvoreno žarište aktiviralo pa napada različite organe; najvjerovatnije je to reuma koju sam potiskʼo iz kostiju, krsta i ramena, ali sad je sluzokoža. Evo već godinu i po nisam imʼo nikakvih problema, ali sam navečer morao uzeti sodu bikarbonu i uskoro osjetio pozitivne efekte. Nešto mi se neda da se idem zamoliti Aidi (Planić) za novu količinu "brufena", neophodno mi je, zdravlje je u pitanju, ali je tvrdoglavost jača.

Tokom dana su navratili i prilično se zadržali Sejdalija i Tečo. Otišli su oko 15 sati i 30 minuta, a nakon toga sam otišo da obiđem započete centrale i

prilično se začudio kad sam vidio koliko je naša rijeka eksploatisana. Priličan broj njih je osposobljeno i rade, ali vjerovatno dok je visoka voda, poslije će biti pitanje.

Tokom dana četnici su se oglašavali nekoliko puta sa raznih kota. Stigao je i konvoj, ali nije prošao za Goražde gdje situacija sa hranom postaje kritična, ali ni linije više nisu mirne, četnici sve češće tuku čak i granatama.

Na ostalim bh. ratištima situacija uzavrela, vjerovatno zbog pregovora u Briselu. Sarajevo neprekidno tuku granatama i raznim oruđima; mrtvi i ranjeni su svakodnevna pojava. Ništa lakše nije ni u Gračanici, Gradačcu, zeničkoj slobodnoj teritoriji, Teočaku, Olovu, Bugojnu, Travniku itd. Vratio se konvoj iz Nove Bile, ali je zap'o u unakrsnu vatru, a Hrvati su od toga napravili senzaciju. U Sarajevu se nastavljaju činovanja, unapređenja, savjetovanja za OS i MUP. Alija i Vlada su se potpuno okrenuli Armiji RBiH, a dobar dio svijeta priča o nekoj proljetnoj ofanzivi Armije RBiH.

U Rusiji Žirinovski ne prestaje sa prijetnjama susjednim državama i geopolitičkim planovima, javno se izjasnio da SAD nisu i ne mogu biti jedina sila u Svijetu, odnosno da je Rusija bila, jeste i ostaće velika sila. Izraelsko-palestinski razgovori iz Osla premješteni u Pariz i traju neprekidno, ali su mali izgledi za uspjeh. U Srbiji definitivno saopšteno da SPS nije dobila polovičnu većinu pa će se morati formirati koaliciona vlada, a opozicija već traži mogućnost da se ujedini i formira svoju Vladu.

Razgovori u Briselu u cajtnotu. Tuđman-Miloševićev plan nerealan za Muslimane, razgovori se nastavljaju i sutra sa predstavnicima iz Bosne. Agresorski lideri se vratili kao i ministri. Dogovorena primirja i svaka obustava vatre u međubožićnom periodu, tj. do 15. januara 1994. godine.

23. decembar, četvrtak

Mrazna noć i sunčan dan karakteristika su ovog vremena na početku zime. Praške snijega nigdje osim po vrhovima okolnih brda. Danju se mraz otkravi, ali kako sunce rano zađe do samo pola Dolića se zazeleni, ostalo se bijeli. Nekako sam se loše osjeć'o cijelu noć i jutro, a oko 11 sati sam otiš'o više Dolića, sjekli smo drva do samog mraka. Nekoliko puta mi je pozlilo da povratim a veoma brzo izgubim kuvet, umaram se nevjerovatno i neobjašnjivo. Pred veče sam, osim žulja, toliko bio malaks'o da mi se prsti na rukama koče, nenormalno stiskam držalicu, ali ona opet hoće da ispadne. Jedva sam se svuk'o kući i jako mnogo uzeo tečnosti, jer cijeli dan nisam kapi proturio kroz usta.

Onu slabost i nemoć ne mogu nikako objasniti. Umorim se dok 10-15 puta

udarim sikirom, muka mi, povraća mi se, ali se niput nisam oznojio iako sam se umorio k'o pas. Kad dodam da me noćas budila glad i žgaravica u želucu, a da nisam skoro ništa doručkov'o, tj. propustio sam skoro cijeli dan, znači, želudac je u pitanju. Dugo naveče nisam mog'o naći mira i nikako utoliti žeđ, spasile su me jabuke i rakija.

Već prije podne u Srebrenicu odletjela dva helikoptera, ali su se vratili nakon 20-30 minuta. Četnici su se oglasili nekoliko puta, a skoro cijeli dan su se u daljini čule potmule detonacije artiljerije.

U Briselu nastavljeni razgovori delegacija iz BiH i posrednika, ali bez ičega konkretnog osim dogovora da se 15. januara ponovo nađu u Briselu, a da se do tada poštuje prekid vatre, mada su posrednici i u ovo izrazili sumnju. Neuspješno su završeni razgovori u Parizu, a trebaju se nastaviti iduće sedmice u Kairu.

Zvanično saopšteno da će se dopunski izbori u Srbiji za mjesta poništenja izbora održati 26. decembra i, navodno, ovi naknadni izbori mogu promijeniti 1-2 mandata u Skupštini Srbije pa čisto sumnjam da to nije ta senzacionalna štih-partija za SPS-om, toliko im nedostaje mjesta.

Ako je neka novost, oženio se Ćurćo sa Križevca, sijelo sutra naveče. Ahmini (Ramo i Ahmet, Hamedovi amidžići) nešto zastali sa elektrifikacijom, izgleda kao da im nedostaje motor.

24.decembar, petak

Nastupilo je doba kolebljivog vremena. Čas se naoblači, čas izvedri, uglavnom je neuobičajeno toplo za ovo doba godine, skoro nevjerovatno. I ovo što bude noćnih mrazeva nisu one žestine ni novembarskih a kamoli decembarskih dana. Dakle, u ovakvom vremenu i snalazim se nekako, obzirom kakvo je okruženje, raspoloženje me još drži, imam samopouzdanja, dosta sam pribran i držim do vlastitog renomea. Jeste da rat natjera čovjeka da svašta radi, naravno, mislim "na svašta", ali u opsegu poštenih i društveno dozvoljenih poslova. Sad mi više teško ne pada ni sječenje, cijepanje i vučenje drva, smeta mi toliko koliko me ometa reuma u kostima.

Najveći dio dana bio sam u Dolićima, cijepali smo drva, a Juso Burić je izvlačio Ismetu Salihoviću drva do na vrh Bradelja. Tu sam „mučio" ovaj, inače, dosadan dan, ali sam naveče bio miran k'o bubica, ne znajući šta ću sa rukama i nogama. Predveče sam se nakratko vidio sa Hamed Efendić i predočio mu novu životnu trasu. On je to po običaju, svojstveno njegovom nivou poznavanja psihologije, prokomentarisao kao skepticizam, boemstvo i pokušao me čak odvratiti od samovanja. Tek su dodatna pojašnjenja dala neki mozaik, ali je

otišo nezadovoljan. Po svemu sudeći, jučerašnji i današnji doleti helikoptera vezani su za prevoz visokih oficira UNPROFOR-a.

Naveče su na sijelo došle snahe iz Brdareve Njive sa djecom pa ne znam ni kako mi je proteklo ovo dosadno veče.

Iz Rostoka na Donu otmičari, sa pet talaca, odletjeli u Mineraljni Vodi sa namjerom da odlete za Iran. U Etiopiji prop'o sporazum o pokušaju organizovanja prijevremenih izbora. Butros Gali već treći dan u Japanu. Sjeverna Koreja i dalje ne dozvoljava međunarodnu kotrolu svog nuklearnog naoružanja. Socijalni nemiri u Indiji. Savjet bezbjednosti prijeti Haitiju novom blokadom a Srbiji novim sankcijama. Neonacisti se ponovo bude u Njemačkoj.

Na bh. ratištima svuda uzavrelo i teško je reći gdje je najgušće, ali četnici nedaju konvoju u Goražde. Silajdžić u Turskoj u petodnevnoj posjeti. Jedini „optimista" Vens-Ovenovog plana je sam Oven koji samouvjereno najavljuje skorašnje potpisivanje ovog Plana. Vjerovatno je ovo „kiselo grožđe" plašeći se definitivnog propadanja ovog Plana i njegovog odlaska u sjenu. Oštro je napao Klintona zbog bojkotovanja njegovog Plana.

25. decembar, subota

Katolički Božić

Atmosferske prilike su se vidno promijenile. Cijelu noć je puh'o neki čudan, na momente, izuzetno jak vjetar, topao, ali razdražujući pa sam loše spavao jer sam bio i preumoran. Cijeli dan smo proveli vukući drva iz Dolića. Oko 13 sati udarila je jaka kiša sa susnježicom, ali, srećom, brzo je prestala pa smo do mraka uspjeli svući drva na vrh Bradelja. Predvečer je došo Ibran Mustafić, ponovo izgubljen i u fazi samotražnje, deprimiran a i ja sam mu stavio do znanja da nisam u puno boljem duševnom stanju. Navečer se svi razišli, a ja sam iskoristio da sve ovo upišem u ovu knjigu. Kanim se već nekoliko dana da sve ovo na svojstven način stavim do znanja i Sapku (Sabahudin Planić).

Na bh. ratištima ni Božić ništa ne predstavlja, tutnji na svim frontovima, a zaista je teško utvrditi ko inicira ove operacije. Neosporno je da sve tri strane hoće rat, međutim, Boban traži od Galija i EU da obustavi ofanzivu Muslimana u srednjoj Bosni. Oven oštro zateže odnose sa Klintonom vjerovatno plašeći se propadanja svoga plana. Još nije okončana drama sa otmičarima u Mineraljnim Vodami. Žirinovski se konačno oglasio kazavši da njegova partija nije fašistička. Skoro uništena pravoslavna eparhija u Karlovcu. U Srbiji stanje anarhično i primiče se kolapsu; štrajkuje 16.000 željezničkih radnika, a zvanično je saopšteno da se radi o ukidanju linija zbog nedostatka goriva.

U toku dana dijeljena pomoć, grah i brašno, a od obuće nejma ništa. Sinoć u Brdarevoj Njivi boravio Rile (Rijad Salihović), što mi je malo čudno. Od ostalih događaja u našem „kotaru" skoro ništa novo ili ja nisam obaviješten.

26. decembar, nedjelja

Ni ovaj dan nije ni po čemu interesantan, snijeg je ponovo obijelio, padao je skoro cijeli dan, ali se nije mogao zadržati na zemlji kod nas u dolini. Još bolujem prenapregnut poslom ovo dana ali srećom brzo se oporavljam.

U Srbiji najavljuju denominaciju dinara od deset nula, ali i ukidanje čekova kao i naplatu carine od 10 DEM za putnika i još 30 DEM za jugo auto, a DEM se uplaćuje posebnom uplatnicom, a ne na granici. U cijenama Srbije ne bi se više niko pametan mogao snaći, jer se u minimalnom ličnom dohotku barata sa ciframa od 8 x 10 na 13-tu, odnosno od 8 biliona, a dnevna povećanja LD su 10 posto, zagarantovane dohotke za novembar isplaćuju sedmično pa je pitanje šta ko dobije, jer na dobrom dijelu mjesta novac ne stiže na vrijeme ili sa vidnim zakašnjenjem.

Na bh. ratištima situacija skoro nepromijenjena; artiljerija tutnji na sve strane, a najviše ranjenih i povrijeđenih u Sarajevu i srednjoj Bosni.

Jedan dio vremena proveo sam sa Meletom konstruišući kolo za elektranu, ali sam se i nauzeo zime. Četnici se ovih dana manje oglašavaju a ne čuju se ni gluhe detonacije sa zapada kao prethodnih dana.

Sa Ibranom Mustafićem i Hamedom Efendićem se nisam viđao već više dana i, iskreno rečeno, puno sam rahatniji.

Oslobodio sam se bar još jedne potpuno suvišne more. Ne znam da li je Ibran Mustafić našao sebe, a sa Hamed Efendić ne mogu počinjati ispočetka, jer se sad ozbiljno upliće i brat (Hamedov) koji je izuzetno bitan, ali neodgovarajući činilac. Krajnje je vrijeme da navratim kod Ahmo Tihić i sa njim razmijenim mišljenje o najnovijim događajima kod nas. O Špiclovu (Naser Orić) niti više vodim evidenciju, niti me zanima, ali je kod nas (u Potočarima) malo registrovan i zaista malo boravi.

27. decembar, ponedjeljak

Dan ni po čemu interesantan, kao i svi ostali do sada. Uglavnom ih provodim u kući i, nažalost, svaki dan nešto novo ili saniram ili zalječujem. Krsta su me popustila, ali sad me češće uznemiruje želudac.

Skoro cijeli dan provedem u kući radeći istoriju Francuske koju sam tek

upolovio, a ostalo šta značajno na ovim prostorima ne mogu da zabilježim. Konvoji stižu redovno, ali ovom narodu, ugroženom svim i svačim, dojam je, ne može niko udovoljiti; izgleda su "oči gladne, a guzica gola". Eto, od ono malo pristigle obuće i odjeće ovaj narod i ovi povjerenici prave istinski šou-program, ali, najžalosnije, s najviše režije, kako to može učiniti demos koji je već izgubio svako dostojanstvo.

U Srbiji se 1 DEM kupuje za 500.000.000.000 yu-dinara, mada je dileri plaćaju i 700.000.000.000 dinara. Monetarni sistem izmiče kontroli, a iza nove godine najavljuju se nove ekonomske mjere, ali i dinar bez devet nula.

Ne idem nigdje na sijela pa ne znam ni šta se događa u komšiluku, a slabo sam obaviješten i o događajima u širem okruženju.

Ševko i Ahmići još petljaju oko elektrane, ali još nisu ni kolo instalirali, mada čisto sumnjam da će im išta moći davati čim malo spadne voda.

U Srbiji na političkoj sceni sve češće se oglašavaju predstavnici vojske.

28. i 29. decembar, utorak i srijeda

Dani po uobičajenoj šemi se smjenjuju ko kazaljka na satu. Vrijeme se donekle ustalilo pa se sad smjenjuju vedri dani i mrazne noći, ali se sa naše strane ne osjećaju razlike između dana i noći.

Najaktuelnije na našim prostorima je podjela humanitarne obuće i odjeće koju povjerioci dijele po svom nahođenju i osobnim simpatijama. Otuda se dešava da se tzv. vojnici zadužuju, u najmanju ruku, na uvrijedljiv način i neadekvatnom obućom koju ne bi mogli nositi ni u miru a kamoli u borbama. Naročito je nezadovoljno civilno stanovništvo, a pogotovo izbjeglice. Ništa bolja situacija nije ni u tzv. Štabu OS gdje je odjeća i obuća povod čestih, dosta mučnih scena i rasprava, a nerijetko se iz ove ustanove izlazi i krvav. Izgleda najčešći program priređuje Čiča (Zulfo Tursunović). Mišljenja sam da će ovo samo povećati ionako narasle razmirice i nesuglasice na ovim prostorima.

Nedavno dijeljena so od po 300 gr po osobi, kao da je izgleda malo zamazala oči nezadovoljnom demosu. Sad se sve više za nestanak ovog artikla krivnja pripisuje UNPROFOR-u, a ne Hunti (srebrenička uzurpatorska vojna i civilna vlast) i mafiji. Ukoliko se ovako nastavi sa tzv. sitnim uslugama narodu koji oskudijeva u svemu, taj isti narod će zaboraviti grijehe Hunte.

Tečo i Hamza se snabdjeli čizmama preko tzv. štapskog oficira - pozadinca čije poslove sad obavlja Ćamil Hidić.

Na bh. ratištima stanje nepovoljno, teška situacija na svim ratištima, a naročito u Mostaru, Sarajevu i Maglaju, ali ništa manje nije neugodno ni u

Tešnju, Doboju, Gradačcu, Goraždu, Bugojnu...

Na diplomatskom polju BiH izvjesna pauza, a Silajdžić još u Turskoj. Palestinci i Izraelci pregovaraju u Kairu i nisu se pomakli sa ranijih pozicija. Žestoke borbe u Cazinskoj krajini gdje je Peti korpus zauzeo Skokove, ali Abdićevce svestrano pomažu Srbi iz tzv. Srpske Krajine.

Na svjetskoj političkoj sceni zapanjujućim izjavama svijet šokira Žirinovski koji se nalazi u Bugarskoj i predlaže Želevu da podnese ostavku, a da ga treba zamijeniti njegov istomišljenik, te mu je bugarska Vlada povodom toga uskratila daljnje boravište u Bugarskoj i naredila da napusti zemlju u roku od 24 sata. Vizu su mu uskratile Njemačka i Austrija koje je trebao posjetiti početkom januara. Ruska vlada se ogradila od ovakvih izjava Žirinovskog. U Evropi zbog obilnih padavina nezapamćene poplave, a u Holandiji iz opasnih zona evakuisano preko 100.000 ljudi, ali i u Francuskoj proglašeno vanredno stanje, naročito u Parizu. U Austriji, Švajcarskoj i Mađarskoj snježene padavine blokiraju saobraćaj čak i na graničnim prelazima. Pobune na Cejlonu i u sjeverozapadnoj Indiji.

Navečer sam otiš'o u Brdarevu Njivu, gled'o košarku i odbojku nakon dvije godine i istinski se relaksir'o, mada atmosfera u kući nije nimalo ugodna; ne znam dokle će oni moći izdržati zajednicu i Sejdalijin teror.

30. decembar, četvrtak

Želučani problemi u toku noći izvodili su me napolje negdje pred zoru, ali sam zato ujutru spav'o do 9 sati i 30 minuta. Noć sa dosad najjačim mrazem, led je oko 12 sati sinoć pokupio zadnje kapi vode po putu, a dnevno blato skorilo u nepravilne oblike, bi rek'o da je pečeno. Zanimljivo, ovoliki mraz se nije mnogo osjeć'o u sobi.

Najveći dio dana sam proveo u kući u kojoj su se tokom dana kraće zadržali Šerifa sa djecom i Arifa, a nešto duže Kostijerevka. Radio sam istoriju Francuske. Na našim linijama ništa novo, četnici se sasvim malo oglašavaju sa kota. Najaktuelnije je dijeljenje (čampanje) obuće koja se dijeli i švercuje po nahođenju „donatora-humanista" i mućkama onih koji imaju iskustvo. Primjetno je i nezadovoljstvo izbjeglica koji se osjećaju zapostavljenim i ugroženim.

Cijena artikala se mijenja iz dana u dan. I dalje strmoglavo klizi cijena brašna koje se sad može nabaviti po simboličnim cijenama; za 20 feninga (po kg) ponekad sa prevozom, a bez prevoza i manje. Nakon dijeljenja soli cijena joj je spala na 25 DEM, ali, zanimljivo, šećer je 10-15 DEM, dok je dosta jeftin duhan i pekmez koji ne bilježe nikakav pomak.

Na bh. ratištima stanje skoro nepromijenjeno, teška situacija, naročito u gladnom Mostaru, jer obje strane ne propuštaju humanitarne konvoje.

U crnogorskoj Skupštini komplikovana situacija, zakarabasali su toliko pa mislim da ni sami ne vide izlaza, niti smislenost svog dnevnog reda, ali ni diskusija. Jedno od prioritetnih pitanja im je deblokiranje granica prema Srbiji.

Najteža je ipak situacija u Srbiji gdje se praktično ništa ne zna. Jučer je 1 DEM koštala od 700.000.000.000 do jednog biliona yu-dinara, a danas je ona ozvaničena u banci - jedan bilion, ali nacrno dileri plaćaju tri, pa i pet biliona yu-dinara. Ozvaničeno da su plate od 2-15 DEM, a da su penzije od 1-8 DEM, ali je kg mesa cijelih 50 DEM. Plate su 7-9 biliona.

Na Palama zasijeda Skupština tzv. Republike Srpske, a tema je nova platforma za nastavak pregovora u Ženevi, ali ta platforma je velikosrpska.

Predvečer su se četnici nekoliko puta oglašavali sa Čauša i iznad Bratunca.

Potpisan sporazum o uspostavljanju diplomatskih odnosa između Izraela i Vatikana.

Belgija za pojačanje sankcija prema Srbiji.

Nadan Šarif iz Pakistana u posjeti kod Izetbegovića, oštro se zalaže za skidanje sankcija na uvoz oružja, ali i za dostavu istog Muslimanima u Bosni.

Izrael i Palestinci se dogovorili o autonomiji Gaze i Jerihona i navodno otklonili sva sporna pitanja, a pregovori će se nastaviti.

U Srbiji danas štrajkuju rudnici uglja i elektrana u Kostolcu pa je uvedena nova redukcija. Gojko Šušak otvoreno prijeti intervencijom Hrvatske vojske u Bosni. Najavljuje se da će Mile Akmadžić zamijeniti Bobana.

Martić i Babić idu u drugi krug izbora, jer nijedan nije dobio natpolovičnu većinu, a u Petrinjskoj izbornoj jedinici ponovo poništeni izbori. I ovo postaje simptomatično, nešto štelaju, radi se o sasvim malom broju birača. Izgleda da im se ne objavljuju rezultati jer im se ne konsituiše nova Vlada, kao da im bolje odgovara stara garnitura ili se hoće iziritirati nezadovoljstvo pa da se zavede vanredno stanje prije konstituisanja nove, po svemu sudeći, nepodobne skupštine.

Popodne željezničari u Srbiji samoinicijativno, bez objave, prekinuli željeznički saobraćaj, a Vlada zaprijetila oštrim sankcijama. Saobraćaj redukovan.

31. decembar, petak

Nova godina

Kao i ostale noći i ova sa jakim mrazom koji pozadugo ujutru se ne topi i čim sunce malo otkravi zemlju utome sunce i zađe i ponovo počinje mraz. Nejma više jugovine, dani su vedri, kao i noći, a amplituda je oko 15 °C.

U toku dana navraćali su Mele, a kasnije Sejdo (Sejdalija Salihović) i Ibran Mustafić sa kojima sam ostao u dužem razgovoru i igr'o šaha. Naši razgovori su uobičajeni, počne se konstruktivno, a obično se raziđemo sa povišenim tonom.

Navečer su nekako izganjali da imamo struju pa negdje do 23 sata bili su ukućani - i Sale i Hamza, a poneko samo povremeno. Poslije ponoći stigli su Hamed i Mele, već dobro podgasio i raspjevan. Nešto mu se nije sviđao ambijent te je oko 1 sat i 40 minuta otišo, a ubrzo su stigli Sejdo, Same (Samid Mustafić, Ibranov brat), Ibran Mustafić i Mefail (Ćatić). Počeli smo uobičajeno filozofskim temama, a nastavili žučnom raspravom o vlastitim manjkavostima (nešto o tuđim), dosta žučno, zajedljivo i otvoreno, s tim da su svi bili dobro pijani, a Ibro totalno pijan. Edhem (Hamedov brat) krajnje tendenciozan sa svojim glupostima, od njih se nije skoro ništa moglo korisno ni pametno čuti. Trajala je ova debata u dosta mučnoj atmosferi sve do četiri ujutru kad smo se neraspoloženi razišli i svi smo sigurno zaključili - jedna glupa, potpuno propala noć i otišli sa vlastitim prikazom „što sjedoh sa idiotima, spetljaše me oni glupaci, a čim sam sa njima pravi sam kreten". Istinita, ali teško promjenljiva anegdota.

Tokom dana ništa interesantno, ali oko ponoći pravi vatromet i četnički protkan granatama, ali i naših, pa je ključalo kao u loncu, podsjećalo na lanjsku muslimansku Novu godinu.

Cijeli dan četnici su granatama tukli Sarajevo, ubili četiri civila, a ranjeno je preko 30 lica. Ništa lakše nije bilo ni na ostalim bh. ratištima, srećom manje poginulih.

Žestoke borbe u Afganistanu, Nagorno-Karabahu, situacija na Krimu se smirila. Noćas je čuvena trka u San Paulu u Brazilu.

Srbija priprema opsežne pripreme za denominaciju dinara za devet nula, uvedene su nove novčanice bez nula, a u opticaju su ostale stare od 5, 50 i 500 milijardi, ali sad vrijede toliko dinara. Jedan DEM vrijedi dva biliona, a na ulicama se „prodaje" po pet biliona. Uslovno, ukazom radnicima, ugljarima i energetičarima, okončan štrajk, a sa štrajkom nastavljaju željezničari, pa je u Srbiji pravi haos i potpuna blokada saobraćaja. Štrajku se pridružilo i komunalno i pogrebno društvo i još neke sindikalne grupacije, ali RTVBgd ništa o tome ne priča.

U popodnevnim satima i tokom noći redukcija struje od 8 sati za dvije grupe, odnosno osvijetljena je samo jedna grupa. Sve je izvjesnije da Evropa mijenja politiku prema Hrvatskoj te da Tuđman ponešto mijenja, ali mu je stalo da očuva „dostojanstvo", a da promijeni politiku. Austrija i dalje najstabilnija što se tiče politike prema yu - pitanjima.

1994.

1. januar 1994. godine, subota

Nova godina

Kod Nju Fondlanda potonuo grčki brod sa 36 članova posade, bilo i Filipinaca. Počeo da radi zajednički ZOT sa pridruženim članicama EFTE, najveće i najmoćnije tržište svijeta, a svijet se nekako uspav'o što se tiče bh. situacije.

U Srbiji se sve češće diskutuje i na RTVBgd se oglašavaju najviše ličnosti iz OS Srbije, a sad se otvoreno priča i o razmiricama između vojnog vrha, socijalistima naklonjenog, i mnogih opozicionih stranaka. Jedna obimna emisija posvećena vojskama na Balkanu kao "buretu baruta" i o mjestu Srbije u svemu tome.

U Beogradu nije zabilježen nijedan saobraćajni udes u novogodišnjoj noći, što dovoljno govori o fluktuaciji saobraćaja, ali i o problemima Beograda. Normalizovano snabdijevanje strujom u Srbiji, ali nije okončan štrajk željezničara.

Kako sam kasno jutros leg'o, probudio sam se ipak u 9 sati, ali iz tvrdog sna, skoro sav mokar od znoja (noćna mora) i morao sam se presvući. Nekako sam cijeli dan bio neraspoložen, malo mi se što pisalo pa sam oko 13 sati otiš'o do bolesnog Muse i ost'o sa standardnom njihovom ekipom do 13 sati. Srećom, navečer je bilo struje, a na sijelo je došo Meho i Ismet pa je bilo prilično dosadno i monotono.

Na vijestima ništa posebno novo osim što se na vijestima RTVSa najveći dio programa uopšte odnosi na OS, uglavnom ih hvaleći i podržavajući ih. Po svemu sudeći, ostale su nam one kao jedina uzdanica.

Veći dio dana živim pod dojmom noćašnjih neukusnih i ponekad arogantnih razgovora, a naročito su me zaintrigirale Edhemove diskusije i Sametov žučni izliv gnjeva pred rastanak prema Hamzi i Sejdaliji zbog povijanja pred Špiclovom. To ga je jako zaboljelo i izgleda je čekao priliku da se oslobodi toga. Čudi me, nije nimalo navratio Mrkela, a Tečo i Ismet su išli na Budak u goste mada su ponovo zategnuti odnosi između snahe i svekrve (Aide i Naze, Hamedove sestre) i njenih sestara, pa je svekrva odbila ići u prijatelje.

Navodnom ljekarskom dijagnozom i kod Muse utvrđena žutica. Simptomi su zaista ove bolesti, ali sve ovo postaje simptomatično po Bradelj, valja biti maksimalno oprezan.

Sudeći po novim informacijama iz svjetske diplomatije ne očekuje se u novije vrijeme ništa povoljno, pretvoriće se ovo u dugotrajan, iscrpljujući rat, strah me da to ne bude Liban i Palestina, jer SAD izgleda imaju prečih poslova.

2. januar, nedjelja

Oblačan, tmuran i dosadan dan, dan koji ubija volju za radošću i najveselijih ljudi. Vrijeme koje samo od sebe proizvodi melanholiju. Sa ovakvim vremenom nejma se volje ništa ni počinjati, ni raditi. U duhu s ovim vremenom su i moje sktivnosti. Cijeli dan nisam nigdje izašao iz kuće, ali sam najveći dio vremena igr'o šah jer je u prijatelje došo Redžo (Mustafić), a bio je raspoložen za igru. Otišo je negdje s mrakom, a onda počinju natezanja sa strujom, nejma je, malo dođe, pa je više nejma, samo začas trepne i opet je nejma i onda definitivno nejma. Navečer su svi otišli Saletu (Sabahudin Planić) na sijelo, a ja sam ost'o dežurni i iskoristio to da upišem u ovu knjigu.

Na našim prostorima skoro da i ne pratim šta se dešava, poluobaviješten sam. Nezvanično, oglasio se Velid (Šabić) iz Tuzle sa porukom da će doći u Cersku i Konjević Polje, a „Špiclov neka dobro čuva ono što je oslobodio". Hit "obuća" je malo splasnuo, da li zbog prozivke ili nedostatka obuće, ne znam, ali mislim više ovo prvo, oživiće to ponovo od sutra.

Kod Izetbegovića u gostima Valeri Žiskar Desten, došo s prijedlogom o poboljšanju uslova za uspostavljanje mira, ali najavio odlučnije mjere EZ. Grčka diplomatija nije više grlata kao pred Novu godinu. Bio je i kod Mire Lazovića.

Održana sjednica Predsjedništva, usvojema uredba sa zakonskom snagom o oporezivanju građana.

Na sarajevskom području palo više od 1000 granata. Na ostalim ratištima povremene artiljerijske provokacije, ali i artijerijski napadi. Skoro ni u jedan grad nije stigao humanitarni konvoj. Blago zatišje sa povremenim provokacijama u Bihaćkoj krajini. Žestoko u Mostaru.

Ovih dana znatno manje primjećujem naše „bojovnike" da se vraćaju sa terena, ni ovo mi nije poznato. Kod Envera (Salihović) nenormalno mnogo više lica na spisku za humanitarnu pomoć nego je stvarno. I kod ostalih bilo „viška", ali ne premnogo. I ovo će narod prešutiti, ali i odgovorni kao i sponzori ovih nečasnih radnji.

Teške borbe u Kabulu. Baltičke republike požuruju Rusiju da tokom ove godine povuče svoje snage iz ove države. U Somaliji se otcijepio neki dio države. Stanje dosta anarhično; Žirinovski se prividno ušutio, izgleda je ponešto djelovalo na njega ili možda nešto krupnije. Iz Evrope i svijeta nikakvih novih inicijativa za bh. pitanje.

U Srbiji već poluzvanično najavljuju da bi se vlada mogla formirati do proljeća. Inflaciju ne mogu zauzdati, a, kamoli, zaustaviti. "Glas Amerike" najavljuje program ekonomskih mjera, a RTVBgd ništa o tome zvanično. Jedan DEM se na ulicama Beograda popela na 20.000 novih yu-dinara. Sinoć

na Palama privremeno prekinuta Skupština, ali će se nastaviti 10-15. januara; glavna tačka će biti Ženevski pregovori, ali su im klubovi poslanika izrazili sumnju u pregovore, a Krajišnik sumnja da će se prihvatiti Ženevski pregovori, odnosno Evropska platforma.

3. januar, ponedjeljak

Vedre noći i više oblačni nego vedri dani karakteristika su ovog perioda, a na našem podneblju se ništa posebno ne dešava. Ustajem po običaju iza 8 sati i 30 minuta i dane provodim po uhodanoj šemi. Sve u svemu radim predugo mada ovaj rad malo ko cijeni zato što ga nedovoljno razumije, ali nisam se dužan nikome pravdati.

Danas je stigla Mirzeta pa su navečer otišli svi na sijelo, a ja sam ostao sam i cijelu noć slušo radio i zanimljivosti kod nas i u svijetu. A posebno mi se svidjela emisija „Ovamo daleko".

Na svim bh. ratištima ponovo teško stanje, a izgleda je najteže u Sarajevu, gdje granate sipaju k'o kiša i u Goraždu gdje nedozvoljavaju prolaz konvoja. Hrvatska sve najotvorenije prijeti direktnim miješanjem u zaštitu (Muslimanima) Hrvata u Bosni, a povodom toga joj je EU i OUN zaprijetila zavođenjem sankcija.

U južnom Sibiru se srušio "tupoljev"; poginulo svih 130 putnika i posada. Razlog udesa je navodno paljenje motora. Države ne prestaju uskraćivati vize Žirinovskom (Rumunija, Francuska), ali ni on ne prestaje sa svojim uobičajenim izjavama (atomska bomba na Njemačku). Zvanično se navodno Srbi i Hrvati dogovorili u Budimpešti oko razmjene ratnih zarobljenika koji će se obaviti negdje oko Iriga - 6. januara 1994. godine, ali i na navodnoj normalizaciji odnosa Hrvatska-Srbija.

Silajdžić otputovao u Beč na razgovore sa Granićem o odnosima u Bosni ali i pripreme za 18. januar 1994. godine u Ženevi ili Briselu.

MUP Srbije prikuplja podatke i pokreće krivične prijave, privodi na informativne razgovore štrajkače iz ugljenokopa Kolubara. Vođe stranaka u Srbiji čudnom „diplomatijom" iskazuju lojalnost Miloševiću i socijalistima. Izbori u poništenim jedinicama trebali bi se obaviti do kraja ove sedmice. Grčka sutra zvanično preuzima rotaciono šestomjesečno predsjedavanje EU. Na Mindanau žestoki nemiri, kao i u Južnom Meksiku, u državi Čiapas, gdje se pod oružje stavilo oko 1000 Indijanaca. Ni dalje ništa konkretno oko prijema novih članica u NATO, mada je Rusija sve zabrinutija. Najavljuje se smjena generala Brikmona, po jednima je to po preporuci belgijske vlade, a po drugima na njegov vlastiti zahtjev. Sve češće Lord Oven pominje povlačenje snaga

OUN-a iz Bosne, a iz Moskve i sa RTV Bgd se sa podozrenjem čuje direktnije angažovanje u bh. krizi. Po meni, ovo je ohrabrujuća vijest, onako kako sam i želio i predviđao. Neosporno je, nama nejma boljih dana bez pomoći SAD koji sad najavljuju intenziviranje padobranske pomoći sa 17 aviona, umjesto 12 kao do sada.

Navečer je Tečo donio Asimu ganc nove patike prve klase i, normalno, podigo mu raspoloženje do neslućenih razmjera.

4. januar, utorak

Kao i do sada ništa značajno na našim prostorima. Ustajem u uobičajeno vrijeme. Zdravstveno stanje se donekle popravilo, a na „istoku ništa novo". „Straže" i dalje idu nekud na zapad (Buljim) i vraćaju se predvečer. Zaista je evidentno da je „glavni bukadžija" i eksponent među njima Musa (Salihović) jer otkad on ne ide ostali se skoro ne primjećuju ni da postoje među nama a kamoli da smetaju.

Nisam nigdje išao, a navečer smo otišli kod Rame na sijelo i ostali do 21 sat i 30 minuta. I to vrijeme smo morali utrošiti igranjem šaha u polumraku, a ukućani su u međuvremenu pospali. Mele bio u Srebrenici.

Ovo je u Sarajevu bio dan pakla, granatama je ubijeno osam, a ranjeno je preko 30 lica. U Sarajevo stigla so, ali nama nikako da stigne. Ostale namirnice stižu relativno uredno.

U narednom periodu januara najavljuje se posebno intenzivna diplomatska aktivnost. Sastanak NATO-a 10-11. januara u Briselu, Alija i Tuđman 8. januara u Bonu, Klinton u Moskvi, Gali u Briselu i Ženevi, sastanak 18. januara u Ženevi i, normalno, sve propratne aktivnosti, ali ni dnevni redovi ovih sastanaka nisu beznačajni. Primjetno je skoro svako odsustvo Kristofera sa političke scene.

Albanija navodno presjekla ilegalne kanale krijumčarenja goriva za Crnu Goru.

Rudari i električari Srbije najavljuju ponovo štrajk za kraj januara ukoliko se ne riješe njihovi zahtjevi, a i zbog prethodnog se obavljaju operativne radnje sa učesnicima. Najednom im sad DEM navodno 8,5 hiljada yu-dinara, a LD i penzije povećani za 10 puta. Vrše navodne intenzivne pripreme za božićne praznike sa svojim misama i humanitarnim konvojima iz inostranstva što im ko pošalje, ali od programa ne odustaju. Crnu Goru su vidno zapostavili.

Nastavlju je žestoki okršaji frakcija u Afganistanu, a Pakistan je povodom toga zatvorio granice na sjeveru. Uporedo se vode pregovori sa Indijom oko

Kašmira. Javljeno da su ustanici-Indijanci zauzeli-zaposjeli državu Čiapas i da se i dalje vode žestoke borbe.

U Sloveniji formirana prva profašistička omladinska organizacija. Palestina i Izrael ponovo u autu što se tiče realizacije potpisanog plana o autonomiji. Sudan prekinuo diplomatske odnose sa Velikom Britanijom zbog održavanja veza sa pobunjenicima u Južnom Sudanu.

5. januar, srijeda

Vrijeme se prilično izmijenilo pa je skoro cijelu noć padala kiša, odjužilo je, rek'o bi da je april. Ovako me vrijeme zadržava duže u postelji ujutru pa sam tokom dana spreman duže raditi. Cijeli dan vlasnici su vodili grčevitu borbu oko brana da im prevelika rijeka ne razvali brane, a kod Kuljana voda je prelila na sve strane. Tokom dana navraćo je Ahmet, a mi smo skinuli žice sa stubova i prikopčali direktno na sijalice. Bilo je tu prilično posla. Međutim, navečer ponovo nije bilo struje te sam otišo u kontrolu i uvjerio se u nevjerovatno. Glavni krivci su Ibrini jer nekontrolisano i neracionalno pale i troše struju nevodeći nimalo računa o ostalim, te je Sabit (Efendić) primoran isključiti nas. Ovo me je stvarno izbacilo iz takta, nisam dugo mogo zaspati. Zaista više ne znam da li imam ikakva jarana i povjerljivog druga. Nejma se više kome vjerovati, pobjeđuje egoizam.

Nastavlja se granatiranje Sarajeva i ostalih slobodnih teritorija a u Sarajevu ponovo poginule dvije osobe, ali su četnici propustili sve konvoje u Zvorniku za BiH; nama upućeno 70 tona namirnica. Skoro svaku noć čuju se avioni, ali nama ne bacaju mada je najavljeno.

U Beču je dogovoreno da se u subotu sastanu Tuđman i Alija radi nastavka dogovora, a RTVBgd o tome cinično izvještava, izgleda da je nešta dogovoreno, ali to Srbima ne odgovara. Medlin Olbrajt u Zagrebu otvoreno zaprijetila Hrvatskoj zavođenjem sankcija ukoliko ne promijeni politiku prema Bosni.

Samoubistvo izvršio Z. Gamzakurdija.

Malo je šansi da to Tuđman uradi, militaristi obično vide samo jednu liniju.

Naročito nezadovoljstvo stanjem u Bosni ispoljavaju Francuzi i Belgijanci, a sve se otvorenije (Francuzi) traži angažovanje SAD u Bosni, a Francuzi čak traže da SAD pomogne njima i u sklopu NATO-a interveniše u Bosni. Brihtmana će zamijeniti neki M. Čarls iz Engleske. Srbi nisu spremni ni nokat popustiti od svog zacrtanog puta, očekuju da Alija potpiše i kad za to nije spreman ni voljan onda mu pripisuju militarizam i ratno huškaštvo. Istočnoevropske zemlje sve zabrinutije vlasti 'n položajem jer ih plaše izjave Žirinovskog i nedovoljna

„zainteresovanost NATO-a" da ih uključi kao punopravne članice ili da im garantuje potpunu bezbjednost.

Najavljena posjeta Žirinovskog Sloveniji, a Italija navodno zabrinuta oružanom intervencijom u Bosni. Očito je da se mijenja politika prema Bosni u odnosu na prošlogodišnju letargiju.

6. januar, četvrtak

Jugovo vrijeme, ali ipak nejak mraz. Cijelo jutro slušam zaključke sa sinošnje sjednice Ovena i Stoltenberga sa Srbijancima. Milošević i bagra iz Bosne u kompletnom sastavu. Njihov je navodno stav da su učinili prema Muslimanima što su mogli (33,3%), dalje je na ostalim učesnicima da popuste, vjerovatno na Hrvatima i Muslimanima.

Silajdžić u Bonu da pripremi sastanak Alija-Tuđman koji Zapad vidi kao pomirenje.

Veći dio dana nisam nigdje išao, vrzmo sam se oko kuće a popodne je došo Ibran pa smo sišli do rijeke da vidimo šta Koalicija radi. Razočaran sam u organizaciju posla mada nije besperspektivno, ali sve ide nekako traljavo i ciganski.

Na bh. ratištima ništa posebno, nastavljaju se naše operacije, popaljena su Igrišta više Vlasenice, a četnici to „nagrađuju" stotinama i hiljadama granata.

Madlen Olbrajt i dalje u posjeti Zagrebu, ne mijenja stav i čak otvorenije je zaprijetila Tuđmanu međunarodnom izolacijom i vjerovatno sankcijama što je hrvatska opozicija iskoristila za novi napad na Tuđmanovu politiku prema Bosni. Zanimljivo je, prestale su sve borbe u Srpskoj krajini otkako su intenzivirane borbe u srednjoj Bosni.

U Srbiji stanje sve katastrofalnije, u redovima za hljeb gnusna otimačina i tuče, a SPS- slike iz Beograda već obišle svijet. U Srbijanskoj političkoj klimi krupne promjene. Tražeći prostora u novoj koaliciji Milošević stvara nerede u ostalim partijama i izgleda glavni mu je adut Đinđić pa se u DSS-u već osjeća rasulo, ali i u DEPOS-u. Opozicioni uglavnom nevide realnost formiranja nove skupštine, ni vlade, te se nagovještavaju čak novi izbori. Tim eksperata priprema paket ekonomskih mjera za suzbijanje inflacije i prevazilaženje nezapamćene ekonomske krize. Jedna DEM već vrijedi 30.000 yu-dinara, hirurg ima sedmičnu platu dvije DEM, a kilogram kupusa je jedna DEM. Povremeno štrajkuju pojedine klinike i industrijski radnici ali to njihova sredstva informisanja kriju. Nije prekinuta blokada granica sa Crnom Gorom. Iz Crne Gore sasvim malo informacija. Palestinsko-izraelski razgovori u Tebi (Egipat) ne miču se

smjesta gdje su i ranije bili. U Rusiji opsežne pripreme za dolazak Klintona, ali i nezadovoljstvo, pa su mnoga udruženja i klubovi za period 10-14. januar najavili protestna okupljanja, navodno, nezadovoljna proširenjem NATO-a, iako je pozadina sasvim druga.

U Afganistanu i dalje žestoki sukobi a najžešći u Kabulu. Informacija o samoubistvu Gamzakurdija nije potvrđena, a sve je vjerovatnije da je riječ o kamuflaži kako bi posto motiv da ga traže Ševarnadzeove snage. Francuska bar verbalno mijenja politiku prema Balkanu u korist Bosne.

7. januar, petak

Na našim prostorima ništa posebno u ova dva dana. Patrole i drugi i dalje idu na Buljim, vjerovatno i na ostale linije. Danas se Špiclov sa "Lovcem" vratio odozgo, sva trojica su pod oružjem i punom ratnom spremom. Vratio se oko 15 satih kad smo ja i Hamed Efendić napustili Ibranovu kuću, vrativši se sa džume. Džamija zaista krcata, klanja se na leđima, Sulejmanova hudba o prirodnim sposobnostima a.s. tričava i bijedna. Nije on dorasto ovako ozbiljnim filozofskim temama. Kurir je autor, priprema hudbu koji ga (ih) na to obavezuje. Primjetne su sve starosne dobi u džamiji ali je evidentna i oskudica u obući i odjeći kod velikog broja prisutnih što je i razumljivo i donekle normalno.

I ovaj dan je vedar, jugov i ugodan kao u srednje proljeće, posebno je ugodan na prisojnim stranama gdje se već dobro osušilo. Navečer na sijelo dolazio Mule, Idriz i Meho i neke žene. Tad sam sazno da se ponovo oženio Bajro (Ibrahima) iz Orića, a žena mu je ranjena u Tuzli, u međuvremenu rodila treće dijete. Zaista, rat čini svoje, moral nejma više nikakve vrijednosti, nejma više kriterija nizašta. Obraz je blijed ko krpa kod ogromnog broja lica, a karakter vrijedi dječije guzice.

Četnici u revanšističkoj ideologiji za uspješnu diverzantsku akciju na Ilidži nemilosrdno tuku Sarajevo. Ubijeno im je u izvedenoj akciji sedam-osam ljudi, dosta ranjeno, a sve to miniranjem objekta gdje su boravili. RTVBgd saopštava da će Tuđman Aliji ponuditi konfederaciju ostatka Bosne kad se otcijepi tzv. Republika Srpska. Muslimani nude Hrvatima za Vitez, Travnik i Busovaču tzv. demilitarizovane zone, neka oni Hrvati (HVO) izađu, naša armija neće ulaziti, a red će kontrolisati mješoviti MUP. Hrvati to odbijaju.

Danas se obavljaju dopunski izbori u Srbiji, ništa nije promijenjeno u odnosu na ranije mandate, jedino je sad usvojen rok za sazivanje skupštine, a to je do kraja januara (20 dana od dana objavljivanja rezultata). Sve su češći incidenti na Kosovsko-albanskoj granici i Srbi to priznaju, čak da su ubijali albanske građane, a, po običaju, uvijek je kriva druga strana.

Kod nas ništa posebno zanimljivo osim da od prekjučer štrajkuju radnici u bolnici, a povod da je navodno traže veće plate od ostalih zaposlenih. Odmah sa Pala "Nadrealisti" svojim humorom upućuju sve gladne i švercere da idu u Srebrenicu, tu će naći brašna budzašto, ali i šverceri imaju izuzetno širok aspekt zanimanja i slobode.

8. januar, subota

Ni ovo jutro, ni dan, skoro ni po čemu se ne razlikuju od ostalih. Toplo i besniježno vrijeme održava se već nekoliko sedmica. Po uobičajenom režimu i satnici provodim dan za danom koji su isti ko jaje jajetu.

Danas se na Palama održava svečana skupština tzv. Republike Srpske. Okupila je većinu visokodostojanstvenika, a podijeljeno je i niz odlikovanja najvišeg ranga. Ali, zanimljivo, dosta njih i s onu stranu Drine; Milošević, RTVBgd, neko iz Novog Sada itd. Jedna od ključnih tačaka u nastavku sjednice biće platforma za dalje pregovore u Ženevi i Briselu.

U ovo se vrijeme znatan dio oficirskog kadra naše armije dosta često nalazi na terenu u jedinicama što je sasvim opravdano i realno, ali u odnosu na prošlu godinu dana jako pohvalno i korisno. Naši se najodgovorniji ljudi često pozivaju i uzdaju isključivo u našu armiju, a naročito je u svojim nastupima i izjavama oštar i rezak Ganić.

Danas je Alija trebao otići u Bon, Tuđman ga čekao u Zagrebu, ali zbog posebno žestokog granatiranja zone aerodroma nije mogao izaći. Ujedno je zatvoren aerodrom i za humanitarnu pomoć a konačno su se UNPROFOR-ovi oficiri oglasili saopštenjem da su to radili četnici, mada oni to kategorički poriču i pripisuju kao scenarij Muslimana. Ni na ostalim ratištima nije mnogo bolja situacija, gine se na mnogim ratištima, a konvoj za Goražde još nije stigao na odredište. Ponovo intenzivirana ofanziva na Olovo i granatiranje Teočaka. Situacija u srednjoj Bosni neizmijenjena, ne znam što naši otvaraju nove frontove (Kiseljak), a ne napreduju na linijama gdje su superiorniji. Humanitarna situacija u cijeloj Bosni i dalje veoma teška, a Oven ne ispušta iz usta povlačenje UN-vojnika ukoliko se ne postigne sporazum. Ovo potvrđuju i najavljuju navodno i vlade Britanije i Španije, ali Francuzi to komentarišu na nešto drugačiji način – kao otvaranje mogućnosti za vazdušne napade i isključivanje mogućnosti da snage UN budu izložene osveti. Sve su učestaliji zahtjevi sa mnogih svjetskih adresa da se vazdušno tuku Srbi oko Sarajeva, ali se pominje deblokada Tuzlanskog aerodroma, Srebrenice i ostalih opkoljenih gradova.

Popodne je navratio Ibran Mustafić pa smo otišli kod elektrane, ali smo

se vratili sa puno ironije na dezorganizaciju i ostao je do 18 sati, ali je i dalje deprimiran, jako razočaran, istinski se raduje ako i najmanju pogrdu čuje o lokalnoj Hunti.

9. januar, nedjelja

Jutro i prijepodne uobičajeni, radim nešto na Zapadnoj Evropi, a popodne sam samo nekratko izaš'o do elektrane. U međuvremenu je stig'o Nele pa smo veći dio dana igrali šah i povremeno bi poveli neku temu, ali bi je obično brzo zaključili. On je ost'o i na sijelu do oko 23 sata, a kod Rame noćili majstori-električari koji sutra namjeravaju osvijetliti kuće, u što ja ne sumnjam.

Na našim prostorima se ne događa ništa posebno, skoro su još dijelili po 150 grama soli, ali su se zvanično saznali razlozi nedostatka soli. Navodno je Tuzla poslala nešto soli u Sarajevo i za Srebrenicu.

Na bh. ratištima također neizmijenjena situacija, sad su jedino primjetne akcije diverzanata s obje strane s tim da naši izgleda efikasnije rade – ili su hrabriji ili pametniji. Ovo sam i pretpostavljao jer sigurno nepromijenjeno stanje traje duže vremena, niko liniju ne pomiče ni za metar, a ovamo čuješ palo toliko granata. Jedino se žestoko tuče Sarajevo ili se narod tamo previše raskalašio i opustio. Ove se pojave ne bilježe ni u jednom drugom gradu.

Nezapamćen skok DEM, već ima vrijednost 120. 000 yu-dinara, a dileri plaćaju i po 200. 000, ali maraka nejma pa nejma. Ponovo se sastaj'o Generalštab, a svu su pažnju usredsredili na novi paket ekonomskih mjera, a on je u suštini ograničenje javne potrošnje i zamrzavanje štampanja novca da bi se stabilizov'o dinar i obuzdala inflacija. Muške čarape u Beogradu vrijede 2. 000. 000 dinara, a nekakva plata minimalna 400. 000 dinara.

10. januar, ponedjeljak

Oblačno jutro, ali vrijeme teško i dosta toplo. Ovakvo vrijeme u januaru zaista je prava senzacija i, normalno, nezdravo je i teško za mnoge bolesnike što se i vidi po zdravstvenom bilansu. Nije ovoliko narušeno zdravlje kod ovolikog broja osoba rezultat samo rata i stresova kao i nedostatka medikamenata, nego i nenormalnog vremena.

Prije podne i skoro cijeli dan sam radio karte Zapadne Evrope i slušo vijesti iz iste te Evrope; one su zaista obilne i zanimljive pa se trusni Balkan našao u drugom planu.

U Parizu je i dalje Butros Gali koga Francuzi, svim mogućim diplomatskim

metodama i sredstvima "obrađuju" da on sam sebe ubijedi i privoli na vazdušne napade na Srbe u Bosni, ali on se kao veliki pravoslavac čvrsto drži. Došao je on ovamo i radi Van Den Bruka da ga ubijedi i pripremi za Ovenovu dužnost ukoliko nakon 18. januara ništa ne krene nabolje, a mislim da neće.

U Briselu NATO usvojio „Partnerstvo za mir", a nezadovoljan samo Leh Valensa, ostali, pa i Rusija, prividno zadovoljni. Nakon toga na sjednici diskutovali Miteran i Klinton. Prvi zahtijevao američku podršku u realizaciji rezolucija o Bosni a Klinton tražio od ostalih 15 potpisnika i diskutanata da stoje iza onoga što potpišu i što se odluči na ovom sastanku. Sudeći po izvještajima noćašnja i sutrašnja polemisanja u NATO-u biće vezana isključivo za Bosnu. Po nas ima pozitivnih pomaka jer sad se otvorenih karata razgovara o propustima OUN-a i nemogućnosti NATO-a da realizuje Rezolucije OUN-a.

U Bonu nastavljeni razgovori Alija-Tuđman koji su preko sedam sati razgovarali nasamo, a zatim su im se pridružili Oven i Stoltenberg. Tuđman nezvanično ponudio konfederaciju Hrvatske i Muslimansko-hrvatskog ostatka BiH što je ravno "pačijoj psihologiji". Razgovori se nastavljaju i sutra a nezvanično se najavljuju pozitivni pomaci što će vjerovatno objelodaniti sutra. U BiH skoro nepromijenjeno stanje, neosporno je da na većini ratišta Muslimani vode ofanzivu pa su Hrvate kod Viteza doveli u nezavidnu situaciju, a pomakli su liniju na kalesijskom ratištu. Granatirani Sarajevo i Goražde.

Večeras su Ramo i Ahmet konačno dobili struju pa je tamo sijelo.

Jasuši Akaši na Palama kod Karadžića, gore se održava Skupština Srpska, koji su navodno voljni dati Sarajevo pod međunarodni dvogodišnji nadzor.

Ponovo na granici poginuo jedan albanski vojnik.

11. januar, utorak

Oblačno i maglovito jutro. Probudio sam se već oko 8 sati i 30 minuta, mada sam legao u 1 sat i 40 minuta. Nisam se mogao oteti dojmu noćašnjih razgovora i Šukrijinih (Čivić) poteza. Kako koristan skeč i kolika pakosti onih kojima si nekad vjerovao.

Sinoć se javio i Alija iz Bona zvaničnim saopštenjem da za dva dana razgovora nije ništa postignuto, nisu se pomakli s mjesta, svako u svom „rovu". Nije nuđena konfederacija nego navodno bescarinska zajednica sa Hrvatskom što je za ovo vrijeme čista utopija.

Zvanično od sinoć jedan DEM = 90. 000 yu-dinara, bankarski kurs, a na crno i 250. 000. Navečer ponovo nismo imali struju pa smo otišli kod Rame na sijelo, ali, zanimljivo, nije im se sjedilo, navodno pospani od sinoć. Razišli smo se već oko 9 sati i 20 minuta.

Ovih dana četnici se uopšte ne oglašavaju, a na RTVBgd, naročito u emisiji "Argument više", skoro isključivo se komentarišu zaključci NATO-a i razgovori u Bonu. Zadovoljni su istinom da u Bonu nije dogovoreno ništa, ali su zabrinuti stavovima NATO-a i nagovještajima šta NATO treba sutra da usvoji, a odnosi se na BiH. Karadžić navodno najavio i dozvolu zamjene jedinica u Srebrenici, ali neda pomenuti otvaranje aerodroma u Tuzli, navodno, plašeći se da tim kanalom ne bude Muslimanima dolazilo oružje.

NATO usvojio platformu „Partnerstvo za mir", a sa tim je zadovoljna (saglasna) i Rusija, ali Žirinovski se najpogrdnije izjašnjava o tome, a Valensi najavio posjetu - prijateljsku s najavom da mu je NATO suvišan i da oni, Sloveni, moraju biti zajedno. Valensa se plaši Rusije nakon bombastičnih izjava upravo Žirinovskog.

U Afganistanu ne prestaju sukobi frakcija a sve su češći neredi i u JAR gdje Deklerk i Mendela pokušavaju da normalizuju stanje pred aprilske izbore. Kod Karadžića u posjeti delegacija iz Nagorno-Karabaha. Klinton najavljuje posjetu i Kijevu, nakratko prije Moskve. Nije stišano stanje ni u Meksiku, a stanje na Kubi postaje sve teže, a sve je glasnija i Kastrova kćerka koja se uspjela domoći Španije, pa SAD-a. Akaši u Beogradu kod Miloševića.

Na bh. pozornici stanje skoro nepromijenjeno. Granatiraju se sva područja, a i dalje najgore prolaze Sarajevo u kome skoro svakodnevno stanovnici ginu. Na ostalim ratištima Armija RBiH bilježi izvjesne uspjehe. Zvanično, Srbi objavili da su osujetili ofanzivu Muslimana na Caparde i u Podrinje i da su navodno imali ranjenih. Presječena komunikacija Busovača-Vitez te su se Hrvati u Vitezu našli u jako nezavidnoj situaciji. Teško stanje u Mostaru, stigao konvoj u Goražde, a otvoren aerodrom u Sarajevu i nastavljena dostava pomoći. U Cazinskoj krajini kod Abdićevaca potpuno rasulo nakon naših uspjeha.

Već poodavno Hrvati i Srbi uopšte ne ratuju.

Kod nas ništa posebno novo osim što se sve češće priča o nekakvoj ofanzivi, ali po našoj inicijativi, što bi bilo ravno ludoriji.

12. januar, srijeda

Najveći dio dana radio sam matrice Zapadne Evrope i slušo vijesti iz Brisela. Dan tmuran i težak

NATO je sinoć usvojio Platformu, a danas konačno Platformu za BiH. Ispoštovaće se sve rezolucije Vijeća sigurnosti Generalne skupštine o BiH i Jugoslaviji, a NATO je spreman dati svoj doprinos u realizaciji ovih rezolucija. Najrevnosnija je Francuska koja prednjači u inicijativama, a konačno se

suglasila i Velika Britanija, sasvim normalno SAD i Njemačka su samo posebno zadovoljne ovakvom promjenom "klime".

Stručnjacima NATO-a dato je u nalog da u najkraćem roku pripreme planove za otvaranje Tuzlanskog aerodroma i nekakvu deblokadu Srebrenice radi zamjene jedinica UN-a u Srebrenici. Ovdje treba da dođu Holanđani umjesto Kanadskog bataljona. Radi se o vazduhoplovnoj jedinici. U vezi sa obezbjeđenjem aerodroma na Dubravama je i izvještaj danske jedinice iz Pančeva sa "leopardima" (10), a Srbija to ne dozvoljava. Odlučili su tenkove preko Trsta i Splita dovesti u Tuzlu i to u što kraćem roku. Sa svim ovim saglasan je Butros Gali, i to da se u slučaju sporenja ove operacije upotrijebi i avijacija kao podrška.

Zanimljive su najave za deblokadu Srebrenice, radi se o otvaranju stalnog prolaza za Srebrenicu iz Tuzle, a tim putem bi trebali stići "Plavci". Sve ovo suštinski mijenja situaciju u Bosni, a naročito u Istočnoj, pogotovo kod nas. Pošto je najavljivano da se radi o vazduhoplovnoj brigadi od oko 1200 vojnika, po meni, ona mora imati tijesne veze sa onom na aerodromu. Kad ove operacije budu uspješno završene sigurno je dolaze sljedeće, a najvjerovatnije će se prioritet dati Goraždu-Žepi ili Sarajevu ili će se dozvoliti da Prvi korpus sam deblokira Sarajevo uz prijetnju iz vazduha. Za sve ovo treba se dobiti stav da Jeljcin nije kategorički protiv ovoga, a smatram da je i „Partnerstvo za mir" alternativa za punopravni prijem kao nagodba sa Jeljcinom. Našem Ministarstvu spoljnih poslova pozitivno odgovoreno na pismeni dopis za uvrštavanje na listu država „Partnerstvo za mir" i BiH. Biće to urađeno najozbiljnije, a dopis je proslijeđen svim članicama NATO-a na razmatranje.

U Italiji ozbiljna kriza vlade pa se kao mogućnost najavljuje i ostavka.

U Sarajevu održan konstituirajući sastanak SDA Grada Sarajeva, gdje je urađena, po svemu sudeći, "generalka", a Alija se izjasnio za manje sposobne u odnosu na nepoštene. Bilo je ozbiljnih diskusija i na lica čije su porodice u inostranstvu i, po svemu sudeći, oni su nepodobni.

13. januar, četvrtak

Maglovito i svježe jutro, a tokom dana se razvedrilo pa je bio pravi proljetni dan. Dobar dio dana bila ekipa šahista pa nisam skoro ništa mogao raditi. Nije to bila ekipa za polemiku. Popodne je došo Ibran Mustafić, uskoro Ismet koji je imao namjeru da ga provocira i vrijeđa. Po običaju, on to čini kad nam ko dođe, te sam mu ovaj put uskratio to zadovoljstvo, stavivši se u zaštitu Ibrana Mustafića, čak sam namjerno preuzeo inicijativu i prešo u kontranapad. Zaista

je simptomatično, sad Ismet nastupa sa sasvim drugih pozicija pa se Ibran Mustafić izgleda sad valja i od njega „braniti" i opirati mu se.

Već dva jutra i navečer Špiclov se oglašava dužim rafalima, a, po svemu sudeći, razlog je sestrino srećno porođenje.

U toku dana četnici su na Srebrenicu bacili desetak granata, a po nezvaničnim izvještajima ima poginulih i dosta ranjenih. Za širu analizu je ova žestoka direktna vatra četnika; da li su neuspjesi negdje na frontu, da li pogibija Sretena Petrovića sa Špata (nezvanično) ili odluka Savjeta bezbjednosti i NATO-a da se silom deblokira Srebrenica i zamijene jedinice. Mislim da prevladava ovo posljednje. Nakratko sam se svratio kod Ibrana i sagledao jedno poluvrijeme utakmice Inter-Sampdorija (1:0), a navečer smo otišli na sijelo kod Meleta i ostali do 23 sata i 30 minuta. Taman kad sam se vratio kući počela je četnička salva – vatromet, čak i sa granatama. Dočekuju svoju novu godinu na sebi svojstven način. Meci su pljuštali po Bradeljima i Brdima.

U srpskoj diplomatiji zaista žestoka kriza u opoziciji. Sad aktuelan i DEPOS, a, po svemu sudeći, "kost baca" SDP. Novi ekonomski paket usvojem na nekim forumima, ali niko ne zna da li su oni kompetentni da se o tome izjašnjavaju. Jučer je bankarski 1DEM =200 000 yu- dinara, a koliko je dilerski niko ne zna, niti oni to saopštavaju. "Paket" predviđa oštro kresanje javne potrošnje pa će nastati još teže ekonomsko-socijalno stanje i problemi oko finansiranja vojske i policije. Generalštab ponovo zasijedao, navodno, radi finansiranja vojske mada je vjerovatno po srijedi novi stav NATO-a.

14. januar, petak

Jutro maglovito, ali nije hladno. Akumulator na punjenju te ne mogu slušati vijesti, a zanimljivo bi bilo čuti zaključke razgovora Jeljcin-Klinton. Vrijeme je i dalje vedro, ovaj dan je bio k'o srednje proljeće, s tim da je još jugovo, a na prisojnim stranama posebno ugodno.

Klinton u Moskvi završio posjetu ali bez nekih senzacionalnih rezultata. Složili su se oko NATO-a, ali nisu našli zajednički jezik oko BiH, a, izgleda, najviše oko upotrebe avijacije na Srbe. Sastanku je prisustvov'o i Leonid Kravčuk sa kojim su sklopili niz Sporazum o demilitarizaciji Ukrajine, a zauzvrat će dobiti znatna devizna sredstva prodajući SAD-u dijelove od nuklearnih glava i gorivo koje će SAD trošiti u komercijalne svrhe. Sličan sporazum, samo nekad davno ranije, postignut je i sa Kazahstanom, a vjerovatno vrijedi to činiti Sjevernoj Koreji i Bjelorusiji.

Islamska liga se ponovo intenzivirala oko bh. pitanja i problema, pa se

najavljuje sastanak sa našom delegacijom u Ženevi - 17. januara 1994. godine.

Boravio sam veći dio dana na Selištima. Nakon džume sa Sakibom (Salihović) sam otišao na Selišta, a bio je s nama i Bajro Mujić. Primljen sam zaista kao dobrodošo, iskren prijatelj i bez imalo sustezanja ili izvještačenosti u ophođenju. Zanimljivo, još uvijek imamo skoro iste stavove o većini pitanja. Sakib se uključio u tzv. reorganizovanu vojsku, normalno sa svim mjerama predostrožnosti. Ostali članovi porodice također bez izmijenjenih stavova a snaha im se, reklo bi se, prihvaćena i uklopila se.

Nastavlja se izvjestan napredak u Izraelsko-palestinskim pregovorima. Kriza italijanske vlade se nastavlja i najavljuje se raspuštanje Parlamenta. Iz Njemačke i Austrije stižu inicijative za normalizaciju odnosa Hrvati-Muslimani, a bude se Hrvati iz Posavine i srednje Bosne, a na ovo Srbi ignoristički reaguju, normalno, sa svom rezignacijom, svjesni posljedica.

Na bh. ratištima stanje i dalje teško i skoro nepromijenjivo, osim Mostara, gdje protiče nešto mirniji dan. Oko Viteza se i dalje upotrebljavaju helikopteri koje prate avioni, zanimljivo, UN posmatrači niput konkretno da izvijeste čije su to letjelice. Nastavlja se granatiranje Sarajeva i bolnice su svakodnevno pune brojnih povrijeđenih od granata. Po svim pokazateljima Muslimani su najaktivniji u Drugom korpusu i to na olovskom i kladanjskom ratištu.

15. januar, subota

U Srbiji i dalje strašni potresi u opoziciji za koje je teško predvidjeti kako će se sve raspetljati i ko je sve ovo zapetljo, a sve indikacije govore da je prste umiješo i Milošević tražeći nove poslanike za većinu u Skupštini. Međutim, ni većina opozicije (baza) nije tako labava kako je to Milošević mislio. Naročito je resko reagovao i preduzeo korake Drašković sa glavnim odborima sa terena u kojim, neosporno je, ima široku podršku.

Posebna priča je inflacija i novi ekonomski program. Zvaničan bankarski kurs je 1 DEM = 600. 000 dinara, a najavljuje se novi konvertibilni dinar koji će imati paritet 1:100 DEM, ali će uporedo ići i stari dinar što govori da apsolutno nevjeruju u novi program, iako je prozirna namjera da se novim dinarom izmame što više deviza.

Klinton u Minsku, sasvim kratko, ali, reklo bi se, uspješno završio razgovore o demilitarizaciji Bjelorusije.

Silajdžić u Turskoj, ne znam koji put, po izvještajima, dosta uspješna i korisna posjeta. Završeni planovi za akciju otvaranja aerodroma u Tuzli i deblokadu Srebrenice, sad se očekuje zahtjev za intervenciju sa terena prema Galiju.

Kod nas stižu i dalje redovno konvoji, ali je primjetno primicanje četnika ka linijama UNROFOR-a. Dobar dio to komentariše kao pripremama za napad na Srebrenicu i u narodu je prilična panika. Zanimljivo, Karadžić je dao saglasnost da se promijene vojnici u Srebrenici, a, eto, primiču se UNPROFOR-u da bi se ikoliko sklonili od napada iz vazduha. Sinoć se u "Argumentu više" oglasio Milenko Živanović (komandant Drinske brigade srpske vojske) iz Ratkovića, što je poprilično iziritiralo i uznemirilo one koji su ga slušali.

U srednjoj Bosni po Hrvate i dalje neukusna situacija, naročito u Vitezu i Novom Travniku, a ništa bolje nije ni u Kiseljaku. Svi su u potpunom okruženju, ali zato Hrvati žestoko tuku Bugojno i Gornji Vakuf. Intenzivirane borbe oko Čelića i Teočaka, kao i na slobodnoj zvorničkoj opštini, granatirano Goražde.

Kako kod nas više nejma nego što ima struje to sam od dosade, ali i jučerašnjih razgovora navečer na sijelu kod Sameta probo sa Ibranom raščistiti neka pitanja.

Kako su četnici TV kamerama snimili svoj ulazak u Kruševo i navečer to prikazali sa prilično oduševljenja i ushićenja kod mene se donekle pojavila sumnja u jačinu Drugog korpusa i stabilnost linija koje oni drže.

Nigdje u ratu nisam vidio onoliku bagru, krdo polumajmuna koji šetaju Kruševom, mada se ne stiče dojam da su zadovoljni uspjehom, niti se ponašaju kao oslobodioci. Više liče na šakale i hijene koje uzaludno lutaju terenom, ali plijena nejma.

Nije se niko ni iz komandnog vrha oglasio, mada Risto Đogo od toga pravi natprosječan uspjeh iz, kako on kaže, "strašnog kontranapada".

16. januar, nedjelja

Vrijeme se bitnije ne mijenja a ni ja nejmam više mogućnosti da bilo što bitnije promijenim u svom režimu življenja. I dalje se smjenjuju dani monotonije i dosade, ali malo ih možeš šta promijeniti. Ponajveći mi je problem nedostatak svjetla ili bilo čega za osvjetljenje, a ovi vlasnici naše elektrane nikako da se nagode, niti da usvoje pitanja tolerancije i da ih poštuju.

U Ženevi se sastali Klinton i Asad. Tematika je Izraelsko-sirijski razgovori oko vraćanja Golanske visoravni Siriji. Asad, bar po izjavama, zadovoljan razgovorima. I ova neka politika SAD-a prema arapskom svijetu je za široku analizu. Po svemu sudeći, razriješiće se izraelsko pitanje ili će se bar spustiti tenzija kao što je to bio slučaj sa Sinajem i Egiptom. Bilo bi ovo i na Balkanu da se Francuska uporno neutrkuje da ona uvijek ne pomrsi račune Amerikancima ganjajući i tražeći svoje interese, a ona bi, po svemu sudeći, trebala biti BiH.

Ovo nam, evo, već dvije godine donosi ratno, ali teško i neizvjesno stanje.

U džamiji tehvid povodom godišnjice „Kušića" (godišnjica akcije na Skelane). Nisam išo, ali je Hamed Efendić prenio Ibranu, a on je odmah stigao da to prenese, vjerovatno zadovoljan onim što je Hamed Efendić vidio i doživio gore. Odziv nedovoljan, a "maskirci" (najodanije Špiclovovo okruženje) nisu klanjali ni podne, nisu se zadržali ni u Begovoj Njivi (najveće uporište Hunte u Potočarima), ubrzo su se vratili, a samo nekolicina ih se skrenula kod Špiclova. Hljebara (Ramo Hljebara, dostavljač artikala humanitarne pomoći za šverc najpovlaštenijim) i dalje dosta često dolazi u ovu dolinu.

Na Kruševu Olovska brigada i Drugi korpus ponovo napravili dar-mar. Po izvještajima uništili su jedan tenk, u potpunom okruženju drže još dva, a ubijeno je oko 70 četnika.

Ukoliko je sve ovo tačno onda se radi o izuzetnom taktičkom manevru, a to je upuštanje neprijatelja u „džep" i onda žestoka akcija. Borci na kladanjskom ratištu su također postigli zavidan uspjeh, oduzeli su tri važna četnička uporišta – brda. Jedno je i Djevojka, mada konkretno ne znam na kom je to lokalitetu. Sigurno je jedino da četnici više neće moći ugrožavati komunikaciju Kladanj-Tuzla. Za osvetu četnici su žestoko granatirali Olovo, Kladanj pa i Tuzlu.

Predsjedništvo BiH donijelo i usvojilo Platformu na Tuđmanovu inicijativu o konfederaciji. Toliko je konstruktivna, prihvatljiva i stručno urađena u 7+6 tačaka da joj nejmaš što ni dodati ni oduzeti.

Po saopštenjima iz Zapadne Evrope Alija puno bolje stoji nego Tuđman i puno bolje prolazi pa bi možda trebalo povjerovati da će Tuđman prihvatiti ovu Platformu i da će se krenuti drugim tokom. Ovo je naročito povoljno prihvaćeno kod Hrvata u BiH.

17. januar, ponedjeljak

Mutno i malo prohladno ali suho jutro. Ust'o sam oko 9 sati i veći dio dana proveo kod kuće. Navratio je Redžo (Mustafić) i malo smo igrali šaha, a zatim je došo Nasir (Salihović). U međuvremenu je stigla informacija da je na Buljimu ranjen Hamed Ahmetov i da je odvezen u Srebrenicu. Oni koji su se vratili kažu da je u operacionoj sali na obradi i da mu se ne može ući. Saznao sam da se „ubio" Alija sa Vjetrenika.

Za iduću sedmicu najavljena smjena Žana Kota.

Stoltenberg boravio u Atini i pozitivno se izjasnio da ima još niz neriješenih pitanja oko, nasilu oduzetih teritorija od strane Srba, a o vazdušnim napadima razgovaraće se u Ženevi. Jasuši Akaši manje-više sve odluke o vazdušnim

napadima prebacuje na Galija. SAD će Međunarodnom sudu predati oko 400 predmeta za ratne zločine. U Ženevi inicijativna grupa Islamskih zemalja sa našom delegacijom; tema je moguća pomoć BiH od ovih zemalja.

U Zagrebu jučer održan Sabor Hrvata i Hrvati iz srednje Bosne se izjasnili za cjelovitu Bosnu, ali i za konfederaciju i iniciraju zaživljavanje inicijative Tuđman-Izetbegović, a smatra se da bi to bio Srbima teži udarac od vazdušnih napada NATO-a.

Novi ekonomski program u Srbiji spreman i prihvaćen od većine institucija. Svi koji ga ne prihvate i ne podržavaju preporučuje se da idu sa političke scene.

Od 14 h 1 DEM = 3.000.000 yu-dinara, a plan se treba početi primjenjivati od 28. januara.

U Bijeljini zasijeda Srpska skupština, a jedina tačka Platforma za pregovore u Ženevi, ali i zauzimanje novih stavova oko odnosa u BiH nakon novih Muslimansko-hrvatskih inicijativa i razgovora.

U Ženevi razgovarali Silajdžić i Ljubijankić sa Granićem i, mada se desio neki pomak, nisu to saopštili. Izetbegović im'o niz kontakata sa delegacijama i licima, a u Ženevi je i Komšić, pa se nazire poboljšanje odnosa sa Hrvatima.

Zasijedala inicijativna grupa islamskih zemalja, a pozvana i naša delegacija. Ista grupa je uradila Rezoluciju kojom je obaviještena OUN, Vijeće sigurnosti i mnoge vlade. Rezolucija je sva u interesu BiH jer predviđa promjenu (radikalnu) ekonomske politike Islamskih zemalja cijelog svijeta prema državama koje se neprijateljski odnose prema Bosni. I posrednici sve češće upotrebljavaju u svojim diskusijama kao prve probleme u bh. krizi silom oduzete teritorije od Muslimana i njihovo vraćanje.

Jak zemljotres na dalekom zapadu SAD-a, 6,5' Rihterove skale napravio ogromne štete pa se SAD okreću vlastitim problemima.

18. januar, utorak

Ust'o sam oko 8 sati i 30 minuta i dočekao nas je tanak snijeg ali i znatno hladnije nego prethodnih dana. Brojna ekipa je otišla Hamedu u posjetu, a Ahmet se noćas vratio oko 1sat, međutim, nije donio ništa bolje vijesti. Pacijent je u 21 sat prebačen na odjeljenje.

U toku dana došla šahovsko-kartaška ekipa u skoro kompletnom sastavu i ostali smo uz igru praktično sve do mraka. Navečer nisam nigdje iš'o na sijelo, zanim'o sam se vijestima iz Ženeve gdje teku bilateralni i odvojeni razgovori.

U Ženevi nije zabilježen nikakav pomak; i dalje glavni kočničari su Srbi sa svojim tvrdokornim stavovima na osnovu dostignutih pozicija. Srpska delegacija

imala manje neugodnosti pri slijetanju u Ženevi, ali bez većih posljedica. Alija na pregovore došao sa vojnom uniformom i beretkom "sa ljiljanima", što je posebno iritiralo Srbe koji u tome vide smetnju za nastavak ratne opcije. Na pregovorima se nije našao Boban, ali se pojavio izvjesni Ante Kovačević iz Posavine. Sva Srpska diplomatija usmjerena je ka zadržavanju dostignutih pozicija i pored nekih prijetnji vazdušnim napadima. Jedinica iz Pančeva napustila u jutarnjim satima Jugoslaviju i krenula ka Trstu, a zatim bi preko Ploča i Sarajeva trebala stići u Tuzlu.

Rusiju potresaju ponovo politička i monetarna kriza. Nakon napuštanja Gajdara mjesta potpredsjednika ostavku najavila još neka lica. Rublja stalno klizi, a može se u Moskvi kupiti 1600 rubalja za 1 $. Bar po izvještaju Đorđa Miloševića iz Moskve, Rusija lagano naginje ka Srbiji i slijedi Grčku koja to čini otvoreno već duže vremena.

Todoru Živkovu potvrđena kazna zatvora od 7 godina.

Saniraju se posljedice zemljotresa u zapadnom SAD-u čiji je epicentar negdje u Kaliforniji, a posljedice su ogromna materijalna šteta, ali i oko 40 poginulih lica. Grčka već dva-tri dana najavljuje nekakvu novu inicijativu za BiH, ali, eto, iako su obećali saopštiti u Ženevi nisu to učinili ili to bar nije objavljeno.

Kod nas relativno mirno doba, četnici se rijetko oglašavaju. UNPROFOR iz Srebrenice, vjerovatno nakon brojnih intervencija građana u samoj Srebrenici, oglasio se iz Sarajeva sa porukom: "Građani Srebrenice ne treba da se plaše da će ostati bez zaštite jer će Kanađane zamijeniti nova jedinica, vi ste pod direktnom zaštitom Vijeća sigurnosti".

Ovim je zvanično „gurnuto" lokalnim zastrašivačima. Naime, lokalni komandanti i oni koji misle da su neko i nešta uporno plaše narod najperfidnijim strahovima „četnici su na linije doveli mnogobrojne oklopnjake s namjerom otvorenog i odlučnog napada koji će se desiti 17. januara". Ali, pošto se nije desio, zaslužan je Špiclov koji je sve to predočio UNPROFOR-u i naredio im da zaprijete četnicima da odustanu od napada i „eto, oni su ga poslušali" i napada nije bilo.

19. januar, srijeda

Oblačno i sumorno vrijeme, a tek oko podneva se malo razmahnulo i razgalilo, ali se popodne opet naoblačilo. U toku dana stigli su Senad i Fikreta na putu za Šušnjare i zadržali se kod nas do 14 sati ; a nakon toga smo otišli kod Ahmeta negdje do 15 sati. Na vijestima ništa posebno.

Plenarna sjednica u Ženevi zakazana za 17 sati ali ni nakon toga nije

postignut nikakav napredak osim što su Srbi prihvatili međunarodni patronat nad Sarajevom za dvije godine, a sa Hrvatskom su potpisali akt o normalizaciji odnosa. Ovo nije nikakva novost, zapravo je samo objelodanjivanje dosadašnjeg savezništva ova dva agresora. Ovo je reakcija na otvorenu podršku Aliji od islamskih zemalja i vjerovatno strah od istine koja se ovih dana objelodanjuje. Sve je ovo postignuto u niz bilateralnih sporazuma. Tuđman je predložio da Savjet bezbjednosti formira operativno - stručno tijelo za nadzor spornih teritorija u BiH. Naša delegacija je ovaj prijedlog prihvatila ali srpska nije. Ne govori se više ni o Alijinom odgovoru na pitanje konfederacije BiH-Hrvatska.

Navečer smo otišli kod Redže na sijelo, ali je došo samo Sejdalija, prevario Nele, a Ibran Mustafić i Kalaja (Ibrahim Mustafić) nisu htjeli doći. Srećom, pa je bio Seid, inače bi sijelo potpuno propalo. Kod Redže struja dosta promjenljiva. Kod Hameda se smjenjuje dežurna domaća ekipa, a po izvještajima očevidaca brzo se oporavlja, spao je otok, međutim, mnogo je razočaran i deprimiran. Roditelji ni nakon svega nisu izmijenili ćud ni za trunku. I dalje se navodno mora ići (na linije), a znaju oni da se ne mora radi četnika, ali oni po nečemu njihovom moraju slati djecu.

Sličan sporazum o normaliziranju odnosa postigle su i potpisale i dvije paradržave u BiH. Amerikanci i Austrijanci ovo smatraju ratnim savezništvom protiv Muslimana i ne tretiraju ga drugačije nego objelodanjivanjem dosadašnjeg „mutnog rada".

Na našim prostorima ništa novo, patrole po linijama dodira se smjenjuju, reklo bi se, redovno i uredno mada ja zaista ne vidim razloga tolikoj napetosti. Noćas su opet pod uzbunom odveli „vojnike" na Buljim, a vjerovatno i na ostale linije.

DEPOS zauzeo rigorozan stav i isključio iz članstva svih 11 tzv. nesuđenih i neposlušnih poslanika. 1 DEM = 6. 000. 000. za tzv. nekonvertibilni dinar, ali se navodno to ne odnosi na novi "superdinar". Oni ih zovu marke iz državnih rezervi. Realni stručnjaci ekonomije otvoreno sumnjaju u ukupan projekat oporavka, a predstavnici SPS-a u ovom vide jedini spas i hvale ga na sva usta. Vlada Srbije usvojila tri zakona o poreskoj politici. Primjetna je tendencija oporezivanja zemljoradnika, a za privatnu radnju treba godišnji porez od 5. 000 novih yu - dinara.

20. januar, četvrtak

Osvanulo je blatnjavo i neugodno jutro sa susnježicom, a takav je bio i skoro cijeli dan i veći dio noći. Od vijesti najaktuelniji su komentari o odjecima Ženeve i Srpsko-hrvatskog normalizovanja odnosa. Pregovori se smatraju potpuno neuspjelim, a Alija je to okarakteriso k'o remi. Srbi prihvatili staviti Sarajevo pod međunarodni nadzor, a naša delegacija zvanično otkrila karte i zahtijeva povratak 14 gradova. Srbi na ovo uzvratili koalicijom sa Hrvatima. Naročito su zabrinuti Alijinom današnjom posjetom sjedištu NATO-a u Briselu i odmah to omalovažavaju navodno time što će ga primiti Vernerov zamjenik.

Navodno nova runda je ugovorena za 10. februar 1994. godine ponovo u Ženevi. Nakon Brisela Alija putuje u Maleziju.

Veći dio dana štepov'o sam trenerku i došo do zaključka da je to napornije od pisanja. Pripremio sam i nešto duhana za rezanje.

O novim geopolitičkim odnosima na Balkanu i u Svijetu.

O ovome bi se mogli pisati romani, a vjerovatno se i pišu ali u privatnoj režiji, ali i u nekim institutima. Evidentna je vidna promjena koja se ogleda u nekim osnovnim karakteristikama:

- Armija RBiH jača i postaje značajan činilac pitanja odnosa na Balkanu. Kako se naoružava i snabdijeva MTS-om, ne znam pouzdano, ali njenu snagu i moć respektuju mnogi faktori.
- Izetbegović i bh. Vlada imaju sve širu podršku, a naročito je vrijedna Islamska liga koja predstavlja oko milijardu ljudi Svijeta i pritajenu podršku SAD.
- Za široku analizu je ponašanje Francuske i njena naklonost (odnedavno) BiH (dojučerašnji ponajveći dušman BiH), neosporno je i ona traži svoje parče u BiH, ali preko moći i ugleda NATO-a (čiji nije član) i SAD.
- Rusija i Grčka doslovno na liniji pravoslavlja, ne popuštaju ni za jotu.
- Naši susjedi (agresori) u svakom momentu nađu modalitet da pariraju Muslimanima i dalje su teško definisana koalicija i oči su im uprte u svoje sponzore.
- Bh. pitanje i problematiku moraće rješavati neko drugi, svi dosadašnji činioci su ili nevoljni ili nemoćni da to urade, ostaje još Alahova volja za svoje sljedbenike.

U Ankari ministarski sastanak; Turska, Velika Britanija, Njemačka, Francuska. Zvanično saopšteno da je EU u Strazburu odlučila da smijeni Ovena i zamijeni ga drugim licem. Akaši misli da nejma potrebe za vazdušnom intervencijom.

21. januar, petak

Vraćajući se sa sijela od Ibrahima, snijeg poprilično napad'o i dobro se sledio pa hršti pod nogama. Prvi put prava zima u ovoj godini. Na sijelu se sakupila ekipa u punom sastavu pa je Ibrahimova sobica jedva primila sve musafire koji su se razvrstali na šahiste i druge. Ostali smo do 12 sati, ali smo malo šta pričali i uglavnom smo igrali, valjda da bi pobjegli od stvarnosti. Ova nepobitna, ali žalosna istina sve je prisutnija. Niko ni o čemu ne može razgovarati da se ne veže za rat, a, ustvari, u samim nama živi rat. On se u nas uselio i on zapravo iz nas govori, a mi smo samo taj aparat za emitovanje. Svi ga različito doživljavamo i različito se iz nas emituje, ali, ipak je mnogo zajedničkog kad rat priča o ratu. Nepobitno je rastrojstvo svih nas jer rat nas razara, neke polahko, neke brže, ali sve temeljito. Šta će od nas biti dok istisnemo iz sebe i dok nestane ovog oko nas, veliki je upitnik. Koliko će nas biti sa Hadžimujagićima (Rizafetina djeca sa Budaka), ni to se pouzdano ne zna. Zasad se nemamo kome obratiti za rehabilitaciju. Uglavnom se povjeravamo sami sebi, živimo sa monolozima koji nam također različito pomažu.

Korisna su i ovakva sastajanja jer makar malo odlutamo od stvarnosti u neke apstraktne kombinacije. Malo je konstruktivnih dijaloga, postali smo netolerantni, najviše kritikujemo lokalne nenormalnosti, a i to je „kiselo grožđe". Malo se što novo može čuti, a ponajmanje šta pametno. Apsurdno je i to da ista lica po starom šablonu treba da idu na Buljim, ali i da kopaju rovove, odnosno da rade fizičke poslove. Skorašnji dobrovoljci, „cipelići" neće na liniju.

Kako je naglo zahladnilo, a u džamiji se ne loži, to nisam išo na džumu. Uglavnom sam se bavio Britanskim otocima. Popodne navrać'o Ibran, ali se nije dugo zadrž'o, nešto duže je ost'o Sejdalija. Tenutno je u postupku rješavanje prostorije za ambulantu na Ribnjaku jer vlasnik nije dobio ni obuću, makar kao nadoknadu.

Na bh. prostorima situacija skoro neizmijenjena, aktuelna ista ratišta i izvještaji slični jaje-jajetu onim od prije godinu i po. Jedino se u Srbiji ponešto događa. Milošević razgovarao sa liderima stranaka, predstavnik liberala nije ni došao, a Drašković samo djelimično saglasan sa Miloševićem o tzv. vladi nacionalnog jedinstva. I dalje uglavnom komentarišu Ženevski sporazum Milošević-Tuđman i novu politiku Rusije, a naročito stav Donjeg doma koji se zalaže za skidanje sankcija Srbiji, ali i oštru kritiku na mogućnost vazdušnih napada na Srbe.

Navečer bili na sijelu kod Kalaje.

22. januar, subota

Ust'o sam relativno kasno, oko 8 sati i 40 minuta, mada bih duže spav'o, ali hladno vrijeme tjera iz sobe u topliju kuhinju. Budi me i mokraća jer predugo ležim, danju se praktično uopšte ne znojim. Ni ovaj dan nisam nigdje išao a popodne je navratio Ibran Mustafić i ostao do skoro same večere. Na našim prostorima ne događa se ništa posebno novo. Navrać'o je i Džemo Tihić, ali ni od njega nisam čuo ništa posebno novo. Obeć'o sam mu da ću u ponedjeljak doći u Srebrenicu.

Četnici su u Sarajevu granatama napravili pravi masakr; ubijeno je šestero djece, četvero ranjeno, a svi su mlađi od 12 godina. Zaista, nezapamćen monstrum i teror nad narodom. Tučena i Gornja Tuzla, poginula četiri lica, a preko 20 ranjenih. Na Kruševu pogin'o komandant Brigade Bolić S. (Senahid Bolić Bolo), što će reći da je gore stvarno pakleno.

Francuzi navodno ponovo „pritišću" Galija da krene sa vazdušnim napadima na Srbe, ali on se brani navodnim nedobijanjem zahtjeva sa terena za takvom potrebom. Istovremeno mijenja Brikmona i Žana Kota koji su upravo nešto, suprotno Galiju, zagovarali. Očito oni im ne odgovaraju, ali zato Oven ne smeta i evropski mu ministri daju podršku iako Vijeće u Stokholmu istih tih država traži njegovu smjenu. Nemoćan je običan čovjek u svemu ovome, ali, neosporno je, igraju se krupne igre oko Bosne. Ovo je krupno događanje u istoriji Svijeta, to će se kasnije pokazati. Moćan je Islamski blok, a kad je Bosna u pitanju onda je jedinstven, ali mu se suprostavlja kršćanstvo, dvije konfesije. Ove se kaste sve više razotkrivaju, postaju prozirne ove mutne igre, ali mi izvlačimo "deblji kraj", to je neosporno.

Alija i Ljubijankić u Kuala Lumpuru, odakle je ponovo upućen apel svjetskoj javnosti da se preduzmu hitne i odlučne mjere u interesu Bosne. Konferenciju otvorio Izetbegović. Klinton se konačno oglasio nekom izjavom u interesu Bosne da mira neće biti dok Bosna ne dobije izlaz na more i da SAD neće mijenjati svoj stav ni politiku prema Bosni.

U Hrvatskoj žestoka debata oko najnovijeg sporazuma sa Srbijom i žestok napad opozicije na Tuđmana, mada i ovaj sporazum dvije strane različito tumače, svako kako kome odgovara. U Crnoj Gori i opoziciji Srbije niko zapravo ne zna ni o čemu se konkretno radi, ni šta se iza toga krije.

U Minesoti preko 40 ljudi umrlo od zime jer se temperatura spustila na -38 °C.

Na Sumatri zemljotres srednje jačine, a detaljnijih informacija nejma. Japanski parlament nije prihvatio prijeki plan. U Srbiji prekosutra stupa novi plan ekonomskog oporavka. I ovo je za široku analizu. Mnogi ga već unaprijed

osuđuju na propast. I ja smatram da ovo spada u utopiju jer uporedo idu dva dinara - i stari i novi. Stari je podložan inflaciji, a novi, koji bi trebao imati finkciju marke 1:1, nije podložan inflaciji. Konvertibilan je i mišljenja sam da treba imati samo funkciju "mamideviza". Jer firme za njegovo dobijanje radi isplate radnika u novim dinarima trebaju uplatiti deviznu protivvrijednost ili isto to podlogom u zlatu ili drugim dragocjenostima. Program SPS fali na sva usta jer je to zapravo njihov program. Nisu dobili podršku MMF pa su prepušteni sami sebi, ali, neosporno je, osuđeni su na propast pa to sve treba izdurati.

23. januar, nedjelja

U Rusiji veliki štrajk zbog neisplaćenih plata. Grčka se ušutila i malo se priča o njihovim nekakvim novim inicijativama za BiH. Francuzi inicijatori novih okupljanja moćnih država svijeta radi zauzimanja odlučnijeg, ali i konkretnijeg stava o BiH. Biće uključeni i SAD i Rusija, ali i EU. Sve ovo povodom debakla na Ženevskim pregovorima. Austrija zaista istinski prijatelj BiH. Alija bio prekjučer u NATO-u; nije dobio nikakva konkretna obećanja, ali ni odgovore i sad se sav okrenuo Islamskom svijetu. Iz Sarajeva sad izlaze pisma širom svijeta, direktno na lica i forume u kojima se posredno sumnja u Galija i OUN, kao i u EU i traži se lično zauzimanje najodgovornijih.

Sinoć smo bili na sijelu kod Sejdalije do 2 sata noći i uglavnom smo igrali šah. Sijela su nam skoro sva ista, malo korisna i više bespredmetna i monotona. Noćas posebno jak mraz pa sam teže spav'o, ali sam ust'o sa nekom čudnom glavoboljom i mučninom u želucu. Utolio sam sve to jabukom na gladan želudac. Dan sam proveo u miru, niko nezvan nije navrać'o te sam uradio dosta svog privatnog posla.

Alan Žipe zakazao za sutra sastanak najodgovornijih u svijetu, u Parizu. Prisustvovaće i Kristofer. Navodno, funkcioneri NATO-a završili planove za vazdušne napade, ali je sve to pod velikim upitnikom jer zavisi od mnogih faktora.

U toku ranog popodneva oglasile su se tri topovske granate četnika negdja istočno, ali nedaleko od nas. Ovo je iznenađenje jer se topovima i tenkovima nisu odavno oglašavali.

Alija završio posjetu Maleziji i otputovao u Bruneje.

24. januar, ponedjeljak

Nakon mraznog jutra i mučnine u želucu nakon sinošnje temperature i glavobolje probudio sam se oko 8 sati i 20 minuta. Poodavno nisam osjećao ovoliku malaksalost i nekakvu čudnu nemoć. Pila mi se voda već ujutru i morao sam početi sa jabukom i cigaretom. Oko 8 sati i 40 minuta naišli su Ibrahim i Ibran Mustafić i po priličnoj hladnoći bili smo u Srebrenici oko 9 sati i 50 minuta. Usput smo sreli Malog (Zulfo Salihović iz Sućeske), a sa njim smo se vidjeli i pri polasku kod Ahme Tihića.

Zaista, slučaj za najširu analizu. Onolika ljudeskara, jednostavno, nekadašnji revolucionar, progresista „pristao" je da bude Čičin (Zulfo Tursunović) vjerni poslušnik, neka vrsta taoca. Meni neobjašnjivo da dopušta da ga Čiča zlostavlja, čak i fizički, a on ima sasvim drugačije ideje i program. Razmišljam pod kakvim terorom on živi i šta sve mora trpiti i preživljavati. Za mene je on malo vrijedan i malo koristan bar u ovom vremenu. Nije Čiča toliko svemoćan.

Na Domu kulture je osvanuo transparent izbjeglica sa upozoravajućim i alarmantnim opomenama Hunti. Oni ih direktno prozivaju za kriminal, nered i anarhiju i garantuju to sa 10.000 potpisa. Traže neizostavan dolazak visokih predstavnika iz Sarajeva ili da im se omogući radio-kontakt sa Centralom. Zaista, neobičan, ali prilagodljiv vid protesta ovoj sredini. Drugačije se ne može ni ispoljavati nezadovoljstvo, opasno je po život. U Ciganluku (Srebrenici) ključa, ali iza kulisa, pitanje je kad će prekipjeti.

„Sulejman" (hodža Suljo iz Nove Kasabe) ima zaista čudan posao a još čudnije namjere – pozdravljam ako bude istrajan i dosljedan.

Alija Izetbegović proglašen „političarem islamskog svijeta" za 1993. godinu. Ovo visoko i laskavo priznanje dobio u Rijadu, prati je i vrijedna nagrada. U Sarajevu izvršena smjena komandanta Brikmona i Rouza, a u Parizu sastanak Žipea i Kristofera sa jasnim porukama da su spremni intervenisati u Bosni. Tenkove za Tuzlu sad drže Hrvati u Splitu; isti program i scenarij kao i u Srbiji.

U tzv. Srpskoj Krajini jučerašnji izbori nagovještavaju pobjedu Martića, ali tijesno.

U Srbiji pušten novi dinar ali penzije se dijele tek sutra, zagarantovani dohodak 20 dinara. Za one na čekanju 16, a za nezaposlene 12 dinara dok su čarape 18 dinara.

Sastala se Srbijanska skupština; predsjednik nije izabran jer od dva kandidata SPS i Depos-a nijedan nije dobio potrebnu natpolovičnu većinu. Počinje politička kriza i sad bi se mogao više i direktnije uključiti Milošević. Ukoliko se kriza bude produbljivala dabogda da "gazda" ponovo ne raspusti skupštinu.

25. januar, utorak

Jučerašnji uspjesi Armije RBiH u "7 Jug" i Brčkom izgleda su motivisali Maglajce koji su danas postigli sjajan uspjeh, na frontu od 6 km potisli su četnike za 2 km po dubini prema Žepču. Žestoki okršaji oko Novog Travnika, Viteza i Žepča, pa Rajić poziva sve sposobne Hrvate da spasu svoj narod. Izgleda je i u srednjoj Bosni počela odlučujuća bitka. Ostvaruje se ona narodna „uzdaj se samo u se i u svoje kljuse".

Vraćajući se iz Srebrenice i u Srebrenicu solidno sam se podbio i nabio nekoliko plikova pa sad valja nekoliko dana hramati.

Vrijeme vedro, sunčano sa blagim mrazevima iako je kraj januara.

U Srpskoj skupštini pravo pozorište od diplomatije. Predložena dva uporedna kandidata iz SPS-a i SPO-a. Stvorila se pat - poticija pa niko da dobije dovoljnu većinu. Ovo je prvi početak političke krize u Srbiji. Vladislav Jovanović u posjeti Rumuniji, oni to prikazuju kao nastavak dobre međudržavne saradnje, a, ustvari, preokupirani su ostalim problemima jer i u Rumuniji haraju štrajkovi. U Temišvaru godišnjica Srpske gimnazije, ali je bilo riječi i o nacionalnim manjinama.

Stigla prethodnica Holanđana u Ciganluk sa nekih 10-12 terenskih vozila što je unijelo prilično optimizma i živosti u narod ovog „kotara". Najavljuje se dolazak u Srebrenicu i Žepu oko 1180 vojnika, a Srbi navodno saglasni da će dozvoliti ulazak isti broj koliko je bilo i Kanađana, ali i sa istim oružjem. Ostalo preko toga neće dozvoliti ni po koju cijenu. Najavljuje se dolazak 140 Holanđana da izvuku Kanađane iz Srebrenice. Po svemu sudeći Holanđani će se stacionirati u prostorijama "Akumulatora" (fabrika).

Sastanak na Rijeci (Donji Potočari) neposlušnih „vojnika", novoregrutovanih dobrovoljaca. Prethodno su ih gonili da kopaju rovove na Buljimu, a oni su to odbili. Zatim da idu sjeći drva, ne zna se kome, ali osim Šeleta (Šefket Šehić) ostali otišli. Pritvor od jednog dana određen Šeletu, a Hamza je jučer išo na Sud povodom slučaja Hamed Efendić. Držan sastanak u komandi Brigade i ozbiljno pokrenuto pitanje odgovornosti i smjene Džonija (Azem Salihović) jer ga priličan broj bojkotuje. Dio vojnika (novih) već preraspoređen iz „njegove" jedinice ostalim komandirima u tzv. PVO i rod veze. Ovakve pojave, i pored svih negativnih efekata, imaju i pozitivnih pojava. Valjda će ti „obični" borci i ljudi konačno shvatiti u šta ih Hunta sa svojim satelitima broji, kako ih tretira, dokle oni mogu ići sa ponižavanjem čovjeka. Oni ih, iako su dobrovoljci, očito je, smatraju kao nižim i manje pouzdanim te im namjenjuju ovakav vid poslova – kopači, drvosječe, dabogda sutra da ne budu i stočari. Kad im se dotjeraš onda te on maksimalno iskorištava i omalovažava. Nisam se skoro niučemu složio sa Neletom koji se uvratio nakon sastanka.

26. januar, srijeda

Prijepodne i veći dio dana protiču uhodanim šablonom. Uglavnom, provodim u kući, već nekoliko desetina dana ne idem nigdje tokom dana, a ako ko navrati poigramo šaha ili karata i onda se vraćam svojim poslovima.

Žirinovski dolazi u Sloveniju (Bled, Portorož) u privatnoj režiji. Najavljena posjeta i tzv. Republici Srpskoj i tzv. Srpskoj krajini. Nimalo ukusna situacija, poziva ga neko desno ekstremno krilo iz Slovenije, a on poziva Aliju da se vide negdje u Sloveniji. Navodno je on da se priznaju nove države na Balkanu u međunarodno priznatim granicama, ove najave mogao bi biti samo mamac da se Alija kompromituje.

Holanđani obilaze položaje, vjerovatno radi snimanja stanja za svoje vojnike. Već su bili na Buljimu, predočeni su im snimci i naše vojske pored Kanađana pa je navodno već pozivan i Špiclov na razgovor i upozoren na te nepoželjne radnje. Shvatam ja i Špiclova, on se mora nečim eksponirati jer će u narodu prestati da postoji. Nesmije iz ovog kotara dok na ostalim ratištima komandanti nižu uspjehe, a on stagnira i pada u zaborav.

Prvo znaci pohvale novog dinara u Jugoslaviji, sva se srpska unutrašnja politika okrenula novom programu oporavka privrede. Cijene u nekim firmama padaju do 60%, otkup deviza veoma slab ali se dinar već spustio na 1,2:1 DEM a na poštanskim pijacama na 1,5:1. Crnogorci prema svemu ovome gledaju sa dosta skepse.

Zvanično saopšteno da je pobijedio Martić, uspjeli su mu naštimati pobjedu jer se Babić ranije kompromitov'o sa Miloševićem i, očigledno, post'o nepodoban. Ovo bi moglo dovesti do dodatne zategnutosti tzv. Srpska krajina – Hrvatska.

Ibran Mustafić navečer otišao u Ciganluk, popodne je pisao neko saopštenje (informaciju) koju treba proslijediti „odgovornim", a usput je uzeo i ljetošnje zaključke. U njemu se ponovo bude „inicijative", on ne može da miruje. Vjerovatno mu nadu ulivaju Holanđani pa se konsultov'o sa Hamedom Efendićem i vjerovatno su uradili neku analizu. Srećom, ovaj put su me poštedili tih suvišnih poslova. Ne znam samo koliko im je pouzdana veza. On navodno raspolaže novim informacijama da Hunta kotira veoma nisko u širem Ciganluku.

Incident na Ribnjaku. Refina (Refo sa Pali) ekipa odsjela kod Čifuta (Sabit Efendić), a Sejadu (Hafizović) stiglo pojačanje, također sa Pali. Sejad puc'o na nepoznato lice, a ispostavilo se da je to Mirsad Ismetov. Prethodno je ošamario nekog Glogovca koji mu je bacio nekad bombu pod prozor, a zatim je puc'o za njim, a i on se sakrio kod Saleta.

27. januar, četvrtak

Evropa priznaje nemoć – stidljivo, ali definitivno

Prijepodne sam bio kod kuće, noga prilično sanirana ali sad čekamo da se obnovi snijeg u Bradelju jer je već dobro prošar'o. Vrijeme prolazi uobičajenom satnicom, ništa se ovdje ne dešava, ovo je najobičnija učmala bara puna žabokrečine i samo ponekad neko u nju baci poneki kamen ili promulja nekim drvetom, malo se ustalasa i opet smiri.

Ustaše ječer popalile Here u prozorskoj opštini, u silovitom napadu sa znatnim snagama i uz podršku avijacije. Ovo je neosporan dokaz da se Hrvatska direktno stavila u ulogu agresora i svrstala na istu stranu gdje i Miloševićeva stradija. U Herama su, po svemu sudeći, ponovo napravili masakr te su tamo upućeni međunarodni posmatrači da, po običaju, na bojnom polju pokupe krhotine i kamerama zabilježe šta za album.

U posjetu dolazila ekipa kartaroša i ostali smo dobar dio dana sve do predvečer kad su se razišli, a ost'o je Ibran Mustafić na diskretnom razgovoru o sinošnjim događanjima u Ciganluku i na Ribnjaku. Sugestije upućene Ismetu da sjetovanje djece ne daju nikakve rezultate.

Senat SAD-a izglasao Rezoluciju o ukidanju embarga na uvoz oružja Muslimanima. Odluka ne obavezuje Klintona, ali je indikator snažnog pritiska javnog mnijenja u SAD na Klintona za radikalnijom politikom prema BiH. Oni u istoj Rezoluciji zahtijevaju da se to oružje dostavi BiH vladi. Ovo je izazvalo prilično uznemiranje u Zapadnoj Evropi, ali i u pravoslavnoj Evropi, pa počinju „ozbiljne" kombinacije.

Žestoki sukobi Žipe-Kristofer. Pojavile su se istovremeno nekakve tri nove inicijative za yu-prostore - francuska, grčka i ruska. Prvo su istupili Francuzi sa „prljavom" igrom da svoje mjesto u sutrašnjoj podijeljenoj Bosni obezbijede preko SAD-a. Oni su za „vazdušnu" intervenciju ali da to urade SAD, a oni će politikom. Sumnjiva je njihova i namjera šta su to SAD trebali bombardovati ako oni kažu da se Armija RBiH u srednjoj Bosni pojavljuje kao agresor. Na ovo je Žipe dobio odgovor da mu je neispravan kompas. U diplomatiji nisu odavno Francuzi primili teži šamar, "pročitani su", razotkriveni, a propala im je „inicijativa". Novu rusku i grčku inicijativu o pritisku na sve tri strane da se nametanjem rješenja postigne mir SAD su također odbacile sa konkretnim obrazloženjem: „Ne može biti agresor ona armija koja se bori da povrati (oslobodi) teritorije koje su im silom otete". Ovo je za Srbiju i tzv. Republiku Srpsku direktno svrstavanje SAD uz bh. Vladu. RTVBgd (Milenko Živanović) navodno raspolaže informacijama da je Avdo Palić dobio PVO sredstva, ali

i zadatak da gađa (obara) letjelice UN-a, ali sa srpske teritorije kako bi bili okrivljeni Srbi i tako bila iznuđena vazdušna intervencija. Sve će to navodno biti snimljeno i kamerama. Zaista bolesna, blijeda i otrcana propaganda srbijanske politike. Navečer nisam išo nigdje na sijelo, bavio sam se svojim pisanjem, a ostali su svi otišli Sapku na sijelo. Sale izmjestio povjerljiv materijal i MTS.

Geza Jasenski u posjeti Srbiji. Ostaće i sutra.

28. januar, petak

Veći dio dana hladan, tmuran i dosadan a ni probava mi nije najredovnija, izgleda da će se krupnije mijenjati vrijeme. Nisam išo na džumu, a tokom dana navraćo Sejdalija. Popodne Halil odnio svoj ušur za vučenje sijena.

Nama konvoji i dalje redovno dovlače pomoć, a Hunta i dalje zakida i dijeli narodu šta joj na um padne, dok ostalim manipuliše kako hoće. Najkardinalniji primjeri su so, a sad obuća. Obuću ne možeš dobiti dok ne odeš nekome da se zamoliš, to je polazna osnova a onda je pitanje jesi li podoban.

Na bh. ratištima situacija kritična na bugojansko-gornjevakufskom i prozorskom bojištu gdje su Hrvati uveli oko devet brigada svoje vojske sa avijacijom i helikopterima. Ostala se bojišta i naselja intenzivno granatiraju pa su ubistva svakodnevna, a sad im je, izgleda, najinteresantnija Tuzla. Nikad dosad je nisu toliko „čašćavali".

Nedaleko od Zenice jučer se desio neugodan incident kada su kidnaperi zasreli Britansku patrolu UNHCR-a, ubili jednog vojnika, a druga dva su se spasili bjekstvom. Obustavljena aktivnost Britanaca u BiH, a nakon svega što se desilo i situacije u kojoj se našla BiH, u prijepodnevnim satima zasijedala je Vlada BiH i donijela slijedeće odluke:

1. Izražava se žaljenje zbog incidenta koji se desio kod Zenice, a nastaviće se istraga na otkrivanju počinilaca i isti će se izvesti pred sud pravde.
2. Traži se hitna sjednica Vijeća sigurnosti, a povodom otvorene agresije Hrvatske na suverenu državu BiH, kao i poduzimanje odgovarajućih mjera. Sjednica Predsjedništva BiH:

- Usvojen je izvještaj o boravku delegacije BiH u Indomalajskom arhipelagu.
- Podržavaju se zaključci Vlade BiH.

Na RTVBgd visoka zabrinutost povodom sukoba u EU i nejedinstvenog stava po pitanju BiH, kao i sve otvorenijeg istupanja SAD protiv tzv. Francuske

inicijative. Vrše se snažni pritisci na Galija da odobri vazdušne napade, a istovremeno za skidanje embarga na uvoz oružja Muslimanima.

Navečer smo pošli kod Meleta na sijelo, a odsjeli smo kod Rame i skoro cijelo sijelo igrali neku novu igru.

29. januar, subota

Dobar dio noći puh'o je neki hladan vjetar i mlatio folijama pa sam ust'o oko 8 sati i 10 minuta sa glavoboljom i odmah počeo zijevati. Oko 9 sati počeo je padati suhi lagani snijeg, ali opet praćen vjetrom.

Radikalno se mijenja politika EU i najavljena posjeta nekoliko zvaničnih političara EU Vašingtonu tokom ove i slijedeće sedmice: Papuljas, Herd, Kol i dr. Očito je, mijenjaju se odnosi u svjetskoj diplomatiji kad je Balkan u pitanju. Evropa shvata i priznaje svoju nemoć za Balkan i prepušta inicijativu SAD, a oni će to, neosporno je, iskoristiti na svoj način. U pitanju je samo kako će sad svoju neospornu superiornost „unovčiti". Koliko će pažnje i simpatija posvetiti Bosni? Ako budu nastavili sa dosadašnjim programom pišu nam se bolji dani. Krupan zalogaj biće Rusija jer se na Istoku "trese gora". Gali prenio ovlaštenja na Akašija pod stalnim pritiskom Islamskog bloka i SAD, ali i ostalih. I ovo je krupan pomak, ali je sad pitanje kako će funkcionisati tandem Akaši-Rouz. Obojica su mirovnjaci; cijenim da su došli sa drugim zadacima i valjda sa ikoliko iskrenijim namjerama.

Naša Vlada i Predsjedništvo sve ozbiljnije razmatraju novonastalu situaciju i spremaju se uputiti zahtjev Vijeću sigurnosti da se Hrvatskoj uvedu sankcije.

Gore, u Ciganluku, neki samozvani oficiri dijele činove i vrše preustrojstvo ovdašnjih „OS" i jedinica. U najmanju ruku smiješne ali žalosne stvari, najednom su kod nas iznikli novopečeni majori (Hadžilojo, Hrubeš), pukovnici (Mistrija) i generali. Zar je ovaj narod u neposrednom okruženju toliko glup i zatucan da mu se i ovakve burleske mogu poturati. Ovdje je oživjelo tržište da mirne duše možeš prodati "jaja pod bubrege", a da ništa ne izgubiš. Da li ovaj demos neće ili ne može da pojmi da je ovo demilitarizovana zona i šta ona sve podrazumijeva? Da je ovo demilitarizovano na zahtjev Predsjedništva BiH i kako oni na to gledaju? Koliko priznaju ovdašnje OS, da ih možda nenegiraju potpuno ili možda čak se žele odreći „usluga takvih pripadnika OS" jer njeni pripadnici idu na sud u Hag.

Navečer na sijelu kod Meleta ostali do 2 sata, ali sam zaradio glavobolju. Igrali smo novu kartašku igru (sedmica), ali skoro cijelu noć, po običaju, nismo ništa drugo ni progovorili, niti poveli temu. Doduše, i kvorum je bio „operisan" od eventualnih ozbiljnih tema.

30. januar, nedjelja

Jutro i prijepodne, po običaju, protiču po uhodanoj satnici, puni monotonije i dosade. Budim se relativno kasno, ali, zanimljivo, nekako neraspoložen, nevoljan za bilo kakav rad i bez inicijative za bilo šta. Na vijestima u 10 sati ništa posebno osim srpskih bljuvotina, pristrasnosti, gluposti i već otrcanih fraza i izmišljotina koje su, mislim, i njima samim neubjedljive.

Svlačili drva sa vrha Bradelja, dan dosta hladan, prvo naporan i rizičan. Jednom me čak balvan povuk'o pa sam ugan'o nogu i cijeli dan osjetno hram'o. Neobično, ovakav naporan pos'o poslije višednevnog lješkarenja pa mi često pozli i poslije me oblije znoj.

Donekle normalizovano stanje na Ribnjaku otkako je Sejad izmjestio „gošću" u Oriće, ali je vjerovatno u opštem strahu Sejad sinoć puc'o u nepoznato lice i umalo da nastrada Likarka. Ovako nenadni potezi u panici sigurno će nekad dovesti da najnepoželjnijih događaja, a onda će se sve iskomplikovati.

Jučer smijenjen Mićunović, a izabran Đinđić. Navodno se sve odigralo demokratskom procedurom, Stranka nije ni razbijena, ni podijeljena. Simptomatično je kako će se Đinđić sad, kao pobjednik, ponašati u Skupštini Srbije.

Nezvanično, Mire (Emir Halilović) prebačen u Hag. Ovu informaciju sam očekiv'o jednog dana, ova je i sad pod šifrom „povjerljivo", ali u nju treba vjerovati jer dolazi iz tzv. užeg kruga. Ovo će krupno promijeniti pozicije, trebalo bi se i ovdje osjetiti omekšavanje klime, a u dogledno vrijeme i promjena kursa Hunte prema, do jučer, nepoželjnim licima i partijama. Istina će polahko probijati "ispod leda", pa kroz lišće i izvrstati i granati se do neophodnih razmjera. Pitanje, kako će to „oni" moći sasijecati. Nakratko navratili Hamed Efendić i Ibran Mustafić, nismo se duže zadržavali jer Hamed Efendić nije htio svratiti, a Ibran Mustafić se zadržao do pred večer. Samo smo izmijenjali mišljenja jer se više sa tandemom dogmatičara ne upuštam u duboke analize u politici, niti u geostrategiji i geopolitici. Radije i cijelu noć igram šah ili karte.

Navečer na sijelu kod Ibrana, u dosta zanimljivoj novoj igri, ostali smo do 2 sata. Program TV izuzetna napast i napor pa mislim da je mnogo veće opterećenje nego rasterećenje, kako to Ibran Mustafić komentariše. Sve im je toliko obojeno, a blijedo da zasmijava, ali i rastura nervni sistem.

31. januar, ponedjeljak

Dvadesetogodišnjica diplomskog ispita

Jutro je počelo uobičajeno i proteklo po uhodanoj satnici, samo sam ovo počeo sa temperaturom u grudima i glavi te sam prije doručka popio hladne vode. Ovaj polumahmurluk posljedica je ili nakupljenog gastritisa ili prehlade. Osjećao sam veliku mučninu, slaba probava i glavobolja odgonile su me od jela veći dio dana i večeri. Nisam se odmicˊo nigdje iz kuće, a navečer je na sijelo došao Sulejman efendija i ostali smo do 11 sati, ali me prilično iznervirˊo Ismet svojim tupoglavim, glupim i pristrasnim komentarima i ljaganjima, njemu nesimpatičnih, pojedinaca i grupa. Već uobičajenom promjenjivom i simptomatičnom propagandom iritira većinu prisutnih u okruženju, bez pouzdane, konstantno površne, težine.

Na bh. ratištima kao da malo jenjavaju ofanzivna djelovanja, ali je humanitarna situacija u srednjoj Bosni i dalje katastrofalna. Butmir je ponovo u funkciji.

Žirinovski boravio u Bijeljini i fašističkim govorom hrabri Srbe širom Balkana i obećava im svestranu pomoć i zaštitu. Popodne boravio u Subotici, a sutra ide u Crnu Goru. Putuje u privatnoj režiji, a Vlada i diplomatija Rusije mu posvećuju malo prostora. Ovaj neofašista zaista potpaljuje ratnu atmosferu gdje god stigne. U Vašingtonu Kol sa američkim diplomatama zauzeo zajednički stav (američki). U BiH se neće i ne mogu sprovoditi nikakve akcije koje bi štetile muslimanskoj strani, priznaju se vojni uspjesi bh. Armije. Ovo je posebno "povoljan most" za situaciju na Balkanu jer će se ovim promijeniti i odnos prema Hrvatskoj. Ovakve informacije žestoko pogađaju Srbe i Žirinovskog pa je Glavni štab OS tzv. Srpske Krajine spremio opštu mobilizaciju i donio niz ostalih važnih mjera, a sve u interesu tzv. vojske Srpske. Oven i Stoltenberg sutra putuju u Moskvu kod Kozirjeva, a tema je vazdušna podrška snagama UN-a u procesu realizacije rezolucija Generalne skupštine i Vijeća sigurnosti.

Prekosutra u Sarajevo stižu turski i palestinski premijer. Benazir Buto se zalaže za cjelovitu i suverenu BiH. U Srbiji počela rad Skupština Srbije, a jedina i glavna tačka je izbor predsjednika Skupštine Srbije. Strane na istim pozicijama. Danas na pijaci policija navodno blokirala pijacu i sve trgovce sa artiklima humanitarnog porijekla sprovela u Stanicu, a njihovu robu zaplijenila. I ovo je za širu diskusiju.

1. Ako je sve u duhu zakona, onda je pitanje ko ih je na to primorao i ko ovo realizuje? Koliko će to efikasno odraditi i ko će se naći na tapetu?
2. Ko im to se ubacuje neplanirano u poslove šverca? Koga to treba ukrotiti? Čije to se robe treba dočepati?

Sapko me podšišˊo, ali odmah je počela glavobolja.

1. februar, utorak

Probudio me kašalj negdje u osvit zore, a poslije sam usto oko 9 sati sa žgaravicom u želucu, bolovima u grudima i glavoboljom. Cijeli dan sam sasvim malo jeo, a spasile su me kisele jabuke.

Radio sam Holandiju i nisam išo nigdje od kuće. Popodne je malo navratio Ibran. Vijesti u 15 sati i "Argument više", dosta povoljnih vijesti. Ofanzivna djelovanja u BiH sasvim malog intenziteta, jučer zasijedalo Predsjedništvo BiH, a kod Alije bio J. Akaši. Jasno mu saopšteno da Vlada, niti bilo ko, neće potpisati bilo kakav akt koji je nepravilan i koji nam ne odgovara, pa neka bude šta će biti. Prethodno je Akaši boravio u Beogradu i Crnoj Gori.

U Njujorku su danas Papuljas, Kol i Herd. Po svemu sudeći, temeljno se mijenja politika UN-a. Inicijativu preuzimaju SAD i sad im se ide na noge, a nakon novog stava Njemačke očekivati je i promjenu Francuske i Engleske spoljne politike. Očito je da je propao Evropski koncept, a otpisano je i Ovenu i Stoltenbergu i za njih je pitanje samo dana (mjeseca) koliko će zagovarati svoj plan. U popodnevnim satima "pod hitno" saopštena informacija da će EU slijedeće sedmice razmatrati uvođenje sankcija prema Hrvatskoj. Izuzetno povoljna vijest, a kad se zatvori cijeli mozaik onda se dobije povoljna i lijepa slika, od početka rata za nas nikad povoljnija: stavovi SAD-a, potezi Galija, inicijativa oko Srebrenice i Tuzle, promjena kursa prema Hrvatskoj, moralni "diplomatski šamar" Francuzima od SAD.

U srbijanskoj Skupštini cijeli dan priprema za glasanje, novi su kandidati, ali ovaj put iz SPS-a i Radikalne stranke, a Drašković rezignirano najavljuje novu liniju politike svoje stranke. I dalje na sva usta fale novi ekonomski program, pogotovo njegove pozitivne efekte na suzbijanju inflacije i obaranju cijena.

Četnici ovih dana neuporedivo manje pucaju, a danas se oglasila i jedna topovska granata, ne znam tačno na kom lokalitetu.

Sutra se završava štrajk zdravstvenih radnika Srbije, odnosno počinje se sa novim štrajkom, doduše u nekom, njima specifičnom, obliku – najnužniji rad. Sasvim realno jer standard radnika reguliše i korigira direktno država (vlada) i za njihove plate i MTS ne mogu ni od koga kupiti ni robu ni deviza da bi obezbijedili monetarnu osnovu za isplatu LD-a, a, kako reče autor Projekta, i poboljšati deviznu podlogu (Avramović). Neophodno je ponovo gurnuti ruku u državni džep, a to je rizično za Program, jer je pitanje dokle će takvo stanje potrajati. Neosporno je da se neće tako brzo i tako lako ovo razriješiti, a šta ih tek čeka kad se isprazne robne rezerve OOUR-a.

2. februar, srijeda

Jutro i veći dio dana bio sam kod kuće. Kako smo sinoć legli oko 30 minuta poslije ponoći, to sam dobar dio dana nekako hudio i drijem'o već od jutra. Sinoć se kod nas nagrcala puna soba, dvije prekobrojne ekipe, propalo sijelo, nekako se u onakvoj gužvi izgubi volja za igrom a nejma ni konfora ni uobičajene komocije. Razišli smo se manje-više svi neispunjena ćejfa.

U Mostar stigla bolnica iz JAR koja je čekala više od šest mjeseci na hrvatskim teritorijama. Počelo je instaliranje i stavljanje u funkciju; pošiljka je neke muslimanske organizacije iz JAR-a koja je obećala poslati i lijekove i opremu za rad od šest mjeseci. Mostar neprekidno granatiraju, a UNPROFOR zvanično saopštio da su tri Italijana ubili Hrvati (granatama) što su Hrvati ubrzo i priznali. Ovo je izazvalo žestoku reakciju italijanske javnosti na Hrvatsku politiku, proglašena je neofašističkom tvorevinom.

U Sarajevu Tansu Čiler i Benazir Buto, konačno su pokazale skepticima da ne prezaju toliko kad je najviši cilj u pitanju, a za njih je najviši cilj život naroda BiH, cjelovitost i suverenitet BiH. Nakon razgovora sa Alijom i Silajdžićem otišle su u Zagreb. Ovo je izazvalo priličnu zbunjenost, ali i ogorčenost kod Srba. Zaista intenzivna, ali sve otvorenija diplomatija. Muslimanski diplomati po muslimanskim teritorijama, a Žirinovski po pravoslavnim i to sve u vrijeme dok se priprema nova inicijativa sa Zapada. U srbijanskoj Skupštini ponovo pauza - nakon izbora Tomića za predsjednika Skupštine (sa 125 glasova), pod sumnjivim okolnostima. Uslijedila je ponovo pauza jer se zapelo oko izbora četiri potpredsjednika. DEPOS se odrekao svih tih mandata i izašao sa zvaničnim stavom - učestvovaće u radu Skupštine samo kao poslanici, ali u vlasti na funkcijama - neće. Navodno će za njih predviđeni mandati ostati nepopunjeni.

Predsjedništvo BiH odlučilo da za 7. februar sazove Skupštinu BiH, a zatražiće od UNPROFOR-a da poslanike sa terena prebace u Sarajevo. Ukoliko UNPROFOR prihvati ovu odluku kod nas će se ponovo iskomplikovati situacija.

Navečer sam bio kod Sameta na sijelu do 1 sat iza ponoći. Nas trojica gledali utakmicu Milan-Parma (0:2), kao malo kad dosad pokazan je vrhunski fudbal u svim elementima, naročito sa strane gostiju (pobjednici superkupa Evrope). Nakon toga smo diskutovali o svemu i svačemu. Kalaja nije došao, nešto su se jučer ponovo zdrpili

3. februar, četvrtak

Mrazno jutro brzo je skinulo sunce i veći dio dana je bilo vedro i sunčano, a popodne i jugovo, dosta ugodno. Sa prisojnih strana već odiše proljeće i stiče se dojam da je zima već zašla, mada još nije ni pola zime.

Veći dio dana proveli smo kod Ibrana Mustafića gdje su u međuvremenu stigli Juso, Ahmo Tihić, Bajram (Azem Bajramović). Jedino, eto, što smo se onako ispričali, nismo se odavno vidjeli, ali ništa novo nam nisu donijeli osim nekih sitnica oko racije od 31. januara.

Odozgo sam se vratio oko 16 sati i 30 minuta, a navečer smo otišli Meletu na sijelo, koje je dječurlija prekinula i u program ubacila „Ketijevo prokletstvo". Ništa naročito, neki horor, ali za djecu, polufantazija, ništa, otrcano i prozirno. Silazeći na film „uspio sam" skoračiti sa treće Ramine stepenice, ali na kuk i solidno se razbiti, srećom, bez krupnijih posljedica; nekoliko modrica i dvije ogrebotine.

Informacije na radio-talasima nisu bogzna koliko ohrabrujuće, ni povoljne koliko su Srbi zabrinuti nad ovim što se događa tamo na zapadu, ali i na istoku.

Oko nove inicijative „četnika" sa zapada još niko konkretno od diplomata ništa nije saopštio, ali se valja nešto krupno jer je vlahadija sve zabrinutija. Čudo Božije, ovih dana četnici se uopšte ne oglašavaju. Na linijama je relativno mirno, ali „vojska" boravi na tim linijama kao i dosad.

Nije mirno na ostalim bh. ratištima. I dalje žestoko na Maglaju, Tešnju, i dalje četnici atakuju na slobodnu dobojsku teritoriju, ali je najteže na jablaničkom, gornjevakufskom i bugojansko-prozorskom prostoru. Skoro ništa nije poboljšana humanitarna situacija u srednjoj Bosni. Zapadno od Sarajeva četnici blokirali konvoj, ali je Rouz izdo naredbu da se pruži tenkovska podrška konvoju te su četnici deblokirali put. Neosporno je da će Rouz izmijeniti humanitarno stanje, da će zatražiti i vazdušnu podršku gdje god mu bude zatrebalo. Ili je promjena u mandatu ili u ličnosti, ali nastup pa i učinak Rouza je drugačiji. Sa njim se objelodani i istina o hrvatskim jedinicama (otkako je on došao).

Izraelsko-Palestinski razgovori ponovo zapeli, bolje rečeno, nikako da se napravi bilo kakav pozitivan pomak. U Kirgiziji na izborima predsjednik Akajev dobio preko 90 posto glasova. Na Krimu, na lokalnim izborima, pobijedio nacionalista i najavljuje skorašnje izbore o otcjepljenju Krima od Ukrajine i pripajanje Rusiji. Komplikuju se odnosi S. Koreja – SAD, J. Koreja. I dalje konfuzna situacija u JAR pred aprilske sverasne izbore. U Srbiji traje štrajk zdravstvenih radnika, sasvim normalno, jer njihove plate može pokriti samo Vlada iz primarne emisije, oni nemaju za što kupiti nove dinare da bi isplatili radnicima plate.

4. februar, petak

Vijeće sigurnosti predsjedničkim saopštenjem upozorilo Hrvatsku da će zavesti sankcije ukoliko do 17. januara ne povuče sve svoje jedinice iz Bosne i Hercegovine. Ovo je prvi korak u ukupnom postupku prema Hrvatskoj politici (spoljnoj), a sve s namjerom da temeljno promijene politiku prema BiH i prihvate Njemačko-austrijsku inicijativu savezništva sa Muslimanima. Ovo je ujedno i krupan uspjeh po BiH jer Svijet i ovim zvanično potvrđuje suverenitet i cjelovitost BiH, bez obzira ko u njoj živi, ali i očigledna nastava za Srbiju i njenu politiku, a pogotovo za satelitske zemlje srbijanske koje imaju tendenciju ujedinjenja svih srpskih zemalja.

U Srbiji je u periodu decembar 1993.- 24. januara 1994. godine inflacija bila veća od 350. 000. 000. %, a oni i dalje pričaju o obaranju inflacije i stabilizovanju privrede i to sa dva uporedna dinara. Zanimljivo je da stari dinar više od odgovornih niko ne prati, tj. niko ne prati stanje inflacije, njih interesuje koliko su uspjeli prodati novih dinara.

Otvoren sudski postupak za pohapšene članove SDA iz Sandžaka i Kosova. Ukupno uhapšeno oko 150 lica, a postupak počinje sa „okrivljeni" - predsjednicima i sekretarima SDA. Prije 5-6 dana masovna racija na oduzimanju oružja u Sandžaku. Štrajk zdravstvenih radnika u Srbiji se nastavlja, mada se o njemu sasvim malo govori.

Jutros su četnici u Sarajevu granatama ponovo usmrtili osam lica, a preko 25 ranili, od čega je još dvoje u kritičnom stanju. Jučer popodne i dobar dio dana čula se buka aviona iza Buljima, a NATO avioni su nadlijetali ovaj prostor tek u popodnevnim satima.

Pošto su u nas krečili kuhinju iskoristio sam tu pauzu da odnesem akumulator na punjenje, a obreo sam se i u Brdarevoj Njivi i Jančevoj. U kući se izmijenilo vazdan nekih gostiju, nakon sagledane odbojkaške utakmice Partizan-Vojvodina (3:0) vratio sam se kući po dosta ugodnom jugovom i sunčanom vremenu.

Navečer na sijelo došla kartaška ekipa i igrali smo „sedmice" negdje do 23 sata. Ništa posebno zanimljivo. Ibran Mustafić je trebao ići u Ciganluk, ne znam da li je otišao.

Inače, u posljednje vrijeme posebno je zabrinut nad statusom tzv. "standardne postave SDA" kod nas, a posebno na eventualnu reorganizaciju jer je on zagužv'o sa svim u Centrali. Tješi se jedino da će Alija raspustiti ekipu tzv. "najpouzdanijih", sa Behmenom na čelu. Zabrinjavajuća je njegova zavist i ljubomora kao i naiva u procjeni ličnosti i karaktera te nerijetko o istoj osobi ili događaju diskutuje sa suprotnih polazišta (Hadžo, Mali, Špiclov). Imam dojam da se donekle udaljava od Hameda Efendića, najvjerovatnije zbog Čifuta.

5. februar, subota

Svjetska diplomatija na nogama, malo se spava

Osvanulo vedro jutro k'o džam sa prilično jakim mrazom, iako je noćas kad smo se razišli bilo jugovo. Tokom dana donekle se naoblačilo, ali je bilo relativno toplo cijeli dan.

U dan su navratili Sejdo, Muška (Palučka, Hatina sestrična), a kasnije Nail i Mele. Pošto su me uspjeli poprilično iznervirati odustʼo sam od igranja šaha, vijesti nisam slušʼo te sam pred mrak otišʼo po akumulator.

Granatom od 120 mm na pijaci u Sarajevu četnici usmrtili 49, a ranili oko 150 lica. Proglašen Dan žalosti, a prekinuti razgovori sa Srbima na aerodromu. Noćas će biti formirana ekipa za utvrđivanje krivca (balističko vještačenje).

Sudan sa oružanim snagama krenuo u odlučujuću ofanzivu protiv pobunjenog "Juga".

O stradanjima i samotraženju Bosanaca

Ne znam čijom kaznom smo se našli "u paklu", šta smo to zgriješili da očima gledamo strahote pakla, da želucima osjećamo najcrnja vremena? Šta smo toliko krivi da stradavamo na najrazličitije načine i metode; od metka, od gelera, od detonacija (sve su lakše smrti), od hladnoće, od gladi, nervna poremećenost, anatomske anomalije, što da nas mnogi s predumišljajem muče glađu i solju, šta se s nama desilo pa se sami međusobno tamanimo, što nam to Bog uze pamet i da li smo je, zapravo, ikad i imali (kolektivna društvena svijest o samopripadanju istom narodu)?

Da li će ovo preostalih živih moći izdržati sve ove psihofizičke torture, da li ćemo i kakvi ćemo dočekati eventualnu slobodu, kakva će ona nama izgledati?

Oko 12 sati i 20 minuta na Markalama (tržnica kod Vijećnice) četnici napravili pravi masakr. Ubacili su granatu M-120 mm i ubijeno je oko 50 civila, a ranjeno oko 150. Granatirani su i ostali položaji u BiH i oko Sarajeva jer su (po izvještajima UNPROFOR-a) taj dan četnici ispalili oko 40 granata na Sarajevo, a sa naših položaja nije ispaljena nijedna.

Ovaj nezapamćeni masakr može se porediti sa najvećim genocidima u istoriji ratova. Prekinuti su Muslimansko-srpski pregovori na aerodromu, a Srbi su požurili da demantuju svoju krivicu i da se ograde od takvih zločinstava jer oni su "profesionalna i jako disciplinovana vojska". Događaj je uzburkao Svijet, pokrenula se svjetska diplomatija, iako UNPROFOR direktno nikoga nije okrivio, ali, po zakonima logike, krivca nije teško pronaći, samo je pitanje kako mu dokazati krivicu i odrediti kaznu.

6. februar, nedjelja

Život postaje dinamičniji

Što se tiče zapadne diplomatije dosta je obazriva, ali i tolerantna prema silnicima što zaista zabrinjava i dovodi do očajanja ali pravoslavna idiotija prevršuje svaku mjeru. Bilo šta da se desilo o napadima na srpske položaje ne može se govoriti dok se oni ne konsultuju jer to neće doprinijeti uspostavljanju mira, niti potpisivanju sporazuma o miru. I dalje su zagovornici ideje o pritiscima na sve tri strane radi postizanja mira u Bosni, odnosno potpisivanja mirovnog paketa. Prednjače Grčka i Rusija, mada Jeljcin i Kozirjev ne variraju mnogo u odnosu na raniju politiku, iako Kozirjev, po svemu sudeći, "ima namjeru skrenuti".

U Sarajevu održan Svehrvatski kongres. Osim Hrvata iz cijele Bosne odazvali su se i Hrvati iz Hrvatske, Njemačke i Kanade. Predložena je Rezolucija o ustavotvornom uređenju BiH kao konfederativne, kantonalno uređene države, ali sa trostepenim uređenjem; savezne funkcije, čisto kantonalne funkcije i administracija i mješoviti kantoni – Sarajevo, Mostar, Banja Luka.

Mislim da su ovo posljedice (logičan slijed) previranja u hrvatskom narodu nakon Austrijsko-njemačke inicijative, ali se tome snažno opire Tuđman, zapravo, njegova tvrda linija iz okruženja. Ogromnog uticaja imaju i odluke Vijeća sigurnosti o eventualnom zavođenju sankcija. Razumni dio hrvatskog naroda shvata da Zapad ne da propasti ni dijeliti Bosnu i svako ko to zagovara i radi na tome biće kažnjavan dok ne odustane. Tuđman je svoj pravac zacrtao još 1991. godine i utanačio sa Miloševićem u Karađorđevu, a on je upravo podjela Bosne između ove dvije države, s tim da se u okviru njih Muslimanima dâ izvjesna autonomija, bar za prvu fazu, a poslije "kosovizacija".

I danas su četnici nastavili granatiranja svih položaja širom BiH, a najžešće u zoni „7 Jug", a i dalje izuzetno kritično stanje u Mostaru i u jugozapadnim opštinama.

Hrvati su se izgleda primirili, bar ne atakuju kao ranije. Zvanično se od Hrvatske politike i aktivnosti ograđuje i Njemačka sa ozbiljnim upozorenjima. Ovo je oštar udarac, možda i nenadan za Tuđmana, jer je to njegov glavni sponzor. Ukoliko natjeraju i Njemačku da im okrene leđa (mada to ona još nije učinila), onda Tuđman nejma više oslonca.

Očekujem krupne trzavice u hrvatskom narodu i rukovodstvu, počeće iz Bosne, a ustaviće se uskoro u Hrvatskoj jer "došlo je do nokata", karte su otvorene, valja bleferima poker partije platiti ceh.

7. februar, ponedjeljak

Jutro ni po čemu posebno zanimljivo, teku dani svojim uobičajenim tokom. Sarajlije sahranjuju mrtve. SAD evakuišu teško ranjene Sarajlije u Njemačku, Hrvatsku i Slovačku na liječenje. Srbi od svega ovoga prave improvizaciju, u najmanju ruku posprduju se i karikiraju kako sa samim zločincem (počiniocem), tako i sa brojem poginulih i ranjenih. Odbacuju bilo kakvu vlastitu odgovornost, govore "sve je to štimaljaka da se ponovo podigne halabuka na Srbe". Zaista, klasičan monstruizam!

U Sarajevu Skupština BiH, bar ono što se skupilo poslanika i vjerovatno proširena sa tzv. intelektualcima. Nagovještava se promjena platforme, po svemu sudeći, vraćamo se Londonsko-Lisabonskom konceptu provincijskog uređenja, a za to snažnu podršku daju im i Svehrvatski sabor od jučer. Alija saopštio da će u Ženevu ipak ići delegacija, ali da će nas predstavljati Silajdžić.

I ovaj skup, kao i hrvatski, Srbi komentarišu sa najvišom ironijom i sarkazmom, a učesnike hrvatskog Sabora doslovce zovu „slijepcima" i poturicama, Alijinim slugama.

Nekoliko posljednjih dana oglašavaju se čelnici SDS-a na "Argumentu" i svi su zabrinuti, ali i dalje tvrdoglavi i samouvjereni, nerijetko i sa prijetnjama, a eventualno otvaranje aerodroma i pored njihovog neslaganja tumače kao svojevrstan pritisak.

Avioni NATO-a intenzivno nadlijeću naše prostore, vjerovatno iz podozrivosti da se i kod nas ne bi desile "Markale". Četnici su ovih dana zaista pristojni, a naša Hunta pokušava sprati grijehove: ponovo dijelili po 100 grama soli, a razvlače i neki šljunak po putu.

Parole o eventualnim vazdušnim napadima našli su građani navodno oko Srebrenice u kojima se narod upozorava na oprez u slučaju napada iz vazduha.

Ovenu i Stoltenbergu imali bi ozbiljno da zavide i Arafat i Tito, ali i Sadija i Ajka i drugi. Oni se uopšte ne smiruju, dvije protuhe otrčale su da prenesu loše habere Miloševiću i bosanskim Srbima i da im kažu - nema više šale, dotukli su se čak i u Zvornik, pa na Pale.

U Beogradu Jasuši Akaši, još jedna potuha žuta, otišo da upozori "pajdaša" na opasnost.

Mukija nismo našli kod kuće, iako smo imali namjeru sijeliti kod njega, pa smo se vratili kod Ibre na sijelo, a Kalaja nije htio preći kod Sameta. Oni, bajagi, ganjaju neki kapric, bi rek'o da imaju neriješenih problema.

U toku dana navrać'o Buba i Nail i uspjeli su me prilično iznervirati sa šahom, a ionako sam uzaludno proveo vrijeme, ništa skoro nisam uradio.

8. februar, utorak

Amerika preuzima inicijativu za BiH

Jutro i dan protiču uhodanim šablonom, ali sad je znatno zanimljivije i mobilnije. Ima se šta slušati i sad se insan nečemu nada, desiće se valjda išta novo, zapravo, dosta se i događa u uvođenju ultimatuma.

Četnici mijenjaju dlaku, znam pokunjiće se k'o popišani, pribijeni su uza zid, prkosiće se još malo, ali će i to splasnuti pa ćemo onda ispočetka.

Mato Boban podnio ostavku na sastanku HDZ-a u Livnu. Ovim definitivno pada hrvatski koncept rasturanja BiH. Objelodanjeno je i ozvaničeno ono što je davno nagoviješteno. Sutra se u Ženevi nastavljaju Hrvatsko-bosanske konsultacije, te i sutra treba očekivati izvjestan pozitivan pomak, pogotovo kad se imaju u vidu zaključci Svehrvatskog kongresa iz Sarajeva. Pitanje je kako će na sve ovo gledati Tuđman i kakvo novo iznenađenje ima, kad li će ga objelodaniti, a hoće sigurno. Prije bi trebalo biti nešto šokantno po Srbe nego po Muslimane. Valjaće mu se nečim senzacionalnim dodvoriti Muslimanima.

Veći dio dana šah-partije, Ibran Mustafić i Nele su se ozbiljno ponosali, a Ibran ga je pošteno oznojio i namučio i dva puta ga dig'o iza table.

Nastavlja se već poodavno tišina, četnici su nam nekako pitomi, ali, zanimljivo, ni naša banda više ne puca kao ranije, pa insanu nekako neobično.

Struja i dalje nepouzdana i fragmentalna, pa nikad ne znaš možeš li ili ne možeš zakazati sijelo, a već me pomalo stid hodati po selu.

O Holanđanima u Srebrenici i novoj koncepciji

Da li su navodne želje ili Hunta to reklamira samu sebe ili je možda posebno zabrinuta. Po svemu sudeći, radi se o deblokadi, ali i o potpunoj demilitarizaciji slobodne teritorije Srebrenice. U kontekstu s tim pojavljuju se kombinacije da Holanđani potražuju 1.500 pušaka da im se preda, a sad se opet čuju kombinacije da se navodno 1.500 vojnika treba prebaciti u Tuzlu. Navodno će to biti dobrovoljci, a ovo je opet široka tema za najozbiljniju diskusiju. Ko će biti ti dobrovoljci i koliko će ih biti?

Po običaju, kod Bube lagodno sijelimo. Dogovorili smo se na sijelo kod Bube, ali su Nele i Ibran Mustafić prevarili, ne znam po koji put. Mi smo dobar dio noći igrali „sedmice" i šaha i razišli smo se oko 12 sati i 30 minuta.

9. februar, srijeda

Sipeća izmaglica i maksimalno oblačno zadržali su me u postelji do 9 sati i 40 minuta, a i kad sam ust'o nisam se najbolje osjeć'o. Cijelo jutro razmišljam šta to svijet nikako da se dogovori o zajedničkoj akciji za Bosnu.

Na vijestima u 10 sati čuo sam ipak nešto povoljnih vijesti, kao i neke neugodne:

- Na linijama razdvajanja uglavnom artiljerijom tuku četnici i to skoro na svim, ali su na našim izuzetno poslušni, ima već 10 dana i više.
- Vijeće sigurnosti sinoć nije našlo zajednički jezik oko skidanja embarga, ali ni zajednički stav oko BiH.
- Danas se u Ženevi nastavljaju mirovni pregovori Silajdžić- Granić.
- Ministarski sastanak NATO-a danas treba da potvrdi koncept da se Srbima da ultimatum od 10 dana da povuku tešku artiljeriju na 30 km od Sarajeva, inače će sprovesti vazdušne udare po odlukama Rezolucija UN-a.
- Sličan plan i program odobrio je i Klinton.

U toku dana, koji bih nazv'o „prekretnica rata", čuo sam vijesti - povoljnih više nego za cijeli rat. Ukoliko ovo bude realizovano trebalo bi značiti da je počeo početak kraja rata:

1. NATO - ambasadori usvojili Klintonov plan po kome se Srbi imaju povući na 20 km od Sarajeva sa teškom artiljerijom ili istu staviti pod međunarodnu kontrolu. Rok je 10 dana, a u međuvremenu će SAD postaviti radare za navođenje aviona.
2. UNPROFOR zvanično obavijestio komandu i tzv. Predsjedništvo SDS-a da više neće dozvoljavati kontrolu humanitarnih sadržaja.
3. Na aerodromu su vojni komandanti Muslimana i Srba potpisali sporazum o deblokadi Sarajeva i primirje koje stupa na snagu sutra u 12 sati.
4. Silajdžić i Granić potpisali ugovor o primirju i ujedno započinje povlačenje Hrvatske vojske iz Bosne, ali se ovom deklaracijom traži međunarodna kontrola bh. granica.
5. Saopštenje da UNPROFOR povlači svoje ljudstvo i tehniku sa teritorije tzv. Republike Srpske.

Tokom dana dolazio je Safet Osmanović i efendija, a navečer smo otišli kod Muaza na sijelo i ostali do 2 sata i 30 minuta u dosta netolerantnoj atmosferi.

Rusija na koljenima priznaje svoju nemoć, navodno, Jeljcin se prehladio pa nikako da se obavi najavljeni telefonski razgovor sa Klintonom, a povod je Bosna i ultimatum. Moj je dojam da Klinton eskivira, ali se to u tako visokoj diplomatiji ne smije priopćiti.

10. februar, četvrtak

Burna političko-diplomatska aktivnost

Američko-njemačko-francuska inicijativa; saopšteni su izvjesni detalji Klintonovog viđenja bh. situacije, a kako se nije mogla ni saopštiti zapadnjačka inicijativa za BiH zbog događaja u Sarajevu, to je ona sve očiglednija i „bistrija".

1. Klinton će „izvršiti pritisak" na BiH - vladu da nastavi mirovne pregovore, ali neće vršiti nikakav pritisak da prihvati bilo šta. Porazgovaraće se o minimum teritorija naše države pod kojim ona može opstati i iza toga će SAD stajati. SAD cijeni da je to oko 37 %. Oko 75 % anketiranih u SAD izjasnilo se za bombardovanje srpskih položaja oko Sarajeva. Rezultat su odluke Senata, a u takvoj situaciji nije ni najtvrdoglavijem predsjedniku lahko izdržati ili zastupati kakvu drugu liniju o BiH.
2. Zapadnoevropska javnost i diplomatija jednodušno podržava odluku NATO-a, a posebno ultimatum, a sad se zapadni diplomati jednostavno utrkuju ko će biti revnosniji, ali, neosporno je, prednjači Francuska. Sutra već u Sarajevo stiže Žipe, vjerovatno da od Alije traži muštuluk i zahvalnost za učinjenu uslugu.
3. Rusija u "neobranom grožđu", protiv je ultimatuma, ali se zapadnoj furiji ne može i ne smije ispriječiti. Sužavaju joj se interesi na Balkanu, u metropoli ključa, ključa i u Ukrajini zbog Krima, u Gruziji, Baltička kuhinja rovita, a radnici sve češće štrajkuju. Koliko će Jeljcin moći izdržati?
4. Engleska se neutralizuje, ultimatum jednostavno prihvata.
5. Srbija i Šešelj prijete uzvratnim udarcima ako ko bude pritiskao Paljane, čak i po bazama u Italiji, a Italijani se navodno uznemirili. Generalštab yu-armade prijeti revanšistički, ali je to "režanje svezanog psa".

Skoro cijeli dan sam bio kod kuće jer se iskupila kartaška postava pa smo dobar dio dana proveli u igri i debatisanju nove situacije. Prvi put diskusija u dugom tonu u odnosu na prethodne sa dosta optimizma i viđenja sutrašnjice. Dan kišan, blatnjav, a mene muči glavobolja već 2-3 dana.

Navečer smo otišli na Selišta na sijelo i ostali do 1 sat iza ponoći. Glavobolja me nikako nije popuštala, a strahoba je sići vodenici po onakvom mraku i klizavici.

11. februar, petak

Uoči Ramazana

Jutro i prijepodne protiču uobičajenom satnicom, ali sad nekako lakše i veselije, dosta se toga događa, srećom, onog povoljnog pa je puno zanimljivije.

Razmještaju se snage OUN-a oko Sarajeva.

Sa Ramazanom počela demilitarizacija oko Sarajeva. Šta li će biti sa Bajramom?

Nakon sinoćnjih i noćašnjih međusobnih prepucavanja na Sarajevskim linijama snage OUN-a obavijestile Ujedinjene nacije i Savjet bezbjednosti o nepoštovanju primirja, ali su za pucnjavu iz grada rekli da se radi o nekotrolisanim paraformacijama.

Intenzivno se razmještaju snage UNPROFOR-a na linijama razdvajanja oko Sarajeva, a počelo i prikupljanje teškog oružja u kasarni "Maršal Tito" i "Lukavica". Demilitarizacija se nastavlja, a pitanje je koliko uspješno, prikupljena oruđa se stavljaju pod međunarodnu kontrolu.

Kod Izetbegovića u posjeti Alan Žipe koji je doslovce rek'o da će NATO sprovesti i realizovati svoj ultimatum jer su za to vlade država NATO-a.

U Ženevi nastavljeni pregovori, razgovaralo se o tzv. novom prijedlogu bh. delegacije o uređenju Bosne kroz 17 kantona. Prevedeno, vraćamo se na početak. (London)

Karadžić se dugo nećkao da prisustvuje razgovorima dok UN ne pristane da formira zajedničku komisiju za ispitivanje uzroka nesreće na Markalama.

Informacije iz Njemačke, SAD i uopšte iz Zapadne Evrope dosta povoljne, po svemu sudeći Vens-Ovenov plan je propao, bar mu Njemačka i SAD ne pridaju nikakav značaj, nego će sa Muslimanima tražiti realni minimum po opstanak bh. države.

Žestoko četnici napadaju na bihaćkom ratištu, a vjerovatno su se u sve to umiješali i abdićevci, ekstremi – separatisti. Ništa lakša situacija nije ni u zoni "7 Jug" gdje su, po izvještajima, borci Armije RBiH i danas uništili tri tenka. Na tuzlanskom i našem ratištu relativno mirno, mada su prije tri dana u Bukovici četnici ranili tri naša stražara na položajima iz neposredne blizine i to u vrijeme kad su dolazili na stražu. Još jedan dokaz o „našoj armiji".

Kod nas se zdušno komentarišu skečevi "Nadrealista" na temu „Gazda-kanister" i Ramo Hljebara. Po meni, posebno povoljna vijest jer je to definitivan dokaz da „poželjne„ informacije iz Ciganluka, ipak, otiču.

Netačna je jučerašnja informacija o pogibiji Rize Timkinog na Zalazju. Srećom, netačna.

Zbog hunjavice i glavoboje nisam išo na džumu, ali ima tu i drugih razloga. Nisam išo ni na teraviju, a nigdje ni na sijelo jer je uoči Ramazana.

U srbijanskoj Skupštini sad ide lakše i bržim tokom, povod je izgleda ultimatum, braća su "bacila sjekire", čak i DEPOS-ovci, prihvataju „Dučeovu" doktrinu, ali su neposlušni ljekari.

12. februar, subota

Prvi dan Ramazana

O mobilizaciji „armije Ciganluka" i odanosti

Naime, sve je izvjesnije da će se i na našim prostorima desiti, kao i u Sarajevu, da će UNPROFOR raditi na dislokaciji četničke artiljerije tj. na deblokadi Srebrenice, ali zauzvrat zahtijevaju da naše „OS" predaju oko 1.500 pušaka ili će se to, nekom nama svojstvenom eskivažom, probati izmanipulisati. Govorka se da se prave spiskovi dobrovoljaca koji će sa tim puškama otići sa ove slobodne teritorije, najvjerovatnije prema Kladnju ili Tuzli. Zanimljiv je upravo ovaj momenat jer navodno zasad su na spisku dobrovoljaca samo vojnici - muhadžiri ali sa drugih opština. Motiv je navodno da im se da prednost kako bi se sastavili sa svojim porodicama. Po meni, sasvim očekivan postupak, nikad nisam ni cijenio da bi Džoni (Azem Salihović), Špiclov, Mistrija (Ibrahim Mandžić – Mrki) ili njima slični, mogli ostaviti ovaj „njihov raj" i otići boriti se za nešto što oni nikad ni pojmiti ne mogu.

Za mene još jedna posebno povoljna vijest. "Nadrealisti" se sve češće oglašavaju sa skečevima na temu iz Ciganluka, a lica su iz samog vrha, najčešće Gazda. Posebno sam ohrabren i prijatno iznenađen istinom da istina "curi" i kroz najčvršći dihtung. Hunta se konačno našla u „opticaju" – u centrifugalnoj mašini a ovo je samo proba motiva. Kako li će im biti kad se centrifuga zalaufa. Uzimam i kombinaciju da svi skečevi nisu ni bili na radio talasima, čak je i povoljnije da nisu svi, ali, eto, narod ih sad ovdje već javno prepričava, otkravljuje se "ledena santa". Očekivati je neke „senzacionalne" poteze od Špiclova, a Čiča ih već čini. Sadržaj konvoja već podugo ne dijele narodu, paketi su bili u pitanju, dosta toga je Čiča štekir'o za Sućesku. Moguće je da uskoro neće stizati konvoji pa miši spremaju zimnicu, nadam se da će im presjesti. Veći dio dana bio sam kod kuće, glavobolja i kihavica me nikako ne popuštaju.

U Sarajevu teče faza prikupljanja artiljerije i teških oruđa. Posebno gusto je na bihaćkom ratištu i u zoni „7 Jug" gdje su naši borci jučer, po izvještaju, uništili još tri tenka.

Na međunarodnoj političkoj sceni uglavnom se komentariše ultimatum, dosljednost i posljedice eventualnih udara. Nastavljeni jučerašnji pregovori završeni u Ženevi. Naša delegacija izišla sa novom platformom, 17 kantona, Srbima nepovoljnije od Vens-Ovenovog plana. Pregovara se o 15 spornih gradova koje treba vratiti Muslimanima. Srbi za to navodno neće da čuju. Naš prijedlog ima široku podršku na Zapadu pa su četnici posebno zbog toga zabrinuti jer sad im je doslovce „štap i šargarepa".

Navečer smo otišli na sijelo kad Sapka a prethodno su nam dolazili kartaši iz Ahmića te sam gore stig'o oko 23 sata i ost'o do 4 sata ujutru u dosta ugodnoj atmosferi.

13. februara, nedjelja

Jutro i prijepodne teku uobičajenom šemom, s tim da sad ustajem znatno kasnije. Nakon ručka odspavao sam dugo, do 11 sati i ust'o prilično žedan ali i sa nekom gorčinom u ustima. Nekako sam lahko prepostio mada popodne već stigne neka nemoć, malaksalost i sa čežnjom čekam iftar.

Srbi prestali predavati oružje UNPROFOR-u , kako su se pojavila različita tumačenja ultimatuma NATO-a o povlačenju i statusu srpskog oružja iz okruženja, te su Srbi sebi dali za pravo da prestanu sa dostavom oružja na određene lokalitete. Po svemu sudeći, još jedan pokušaj eskivaže Srba, a usput oni znatan dio tog oružja odvoze na bihaćko ratište gdje traje žestoka ofanziva četnika i separatista. Istovremeno, četnici dovoze svoje "trofejno oružje" i predaju pod kontrolu. Ima oruđa čak i iz Prvog svjetskog rata. Malo pomažu i najstrožija upozorenja da neće biti odstupanja od plana NATO-a i ultimatuma.

Kad pucaju četnici, puca Špiclov. Neosporna je činjenica da je taj fantom prilično bolestan. I pored apsolutne tišine na ovim prostorima njemu naumpada da oko 8 sati ujutru organizuje nekakav nišan iz, njemu samo poznatih motiva i hirova. Malo me čudi da ne dovede i kompanjone. Neosporno je da on nikako da se nađe, čas ganja konje, čas lomi auta, a sad, eto, i nišan. I pored zaista neugodne situacije u kojoj se našao nakon "Nadrealista", ipak se ovim ne može izliječiti, slijedi još lutanja.

U Jadran se srušio jedan američki bombarder, sudarivši se sa drugim avionom. Prilikom povratka sa patrolno-izviđačkih poslova sudario se sa drugim avionom. Srećom, oba pilota su se spasila a i drugi avion je u funkciji.

Veći dio dana proveo sam u kući radeći Španiju. Dan hladan i dosadan pa sputava bilo kakve aktivnosti, a ponajmanje vani. Navečer su na sijelo došle komšije-kartaroši, uspjeli su me, nepoštenom igrom, iznervirati pa sam napustio

igru i otišo kod Sapka na sijelo i gore zateko ekipu u punom sastavu.

U Sarajevo stižu pojačanja mirovnih snaga radi kontrole sprovođenja ultimatuma i nadgledanja primirja te instaliranja radarskih sistema oko Sarajeva. Među ostalim stigli su i vojnici iz Malezije, očekuje se Nordijski bataljon.

Za Ginisovu knjigu; operisana neka žena sa Gaja, izvađeno iz želuca preko 20 eksera, a pacijentica ostala živa. Prosto da se ne povjeruje, ali jedna žena je zaista progutala preko 20 eksera, čak i onih zvanih "splavarke". Hitnom hirurškom intervencijom žena je spašena, a ljekarima treba odati priznanje.

Na sijelu smo bili kod Sapka u punom sastavu i igrali smo karata sve do ručka kad smo se razišli (oko 4 sata). Atmosfera dosta ugodna i tolerantna.

Na bh. ratištima stanje nepromijenjeno, najteže oko Bihaća i Vakufa, ali nije puno mirnije ni u Brčkom i zoni „7 Jug".

14. februar, ponedjeljak

Nešto o temperaturnim odlikama

Nakon, ne toliko velikog snijega, temperatura je naglo spala, dnevna je 1-2 stepena C ispod nule, a noću se spušta i do -10 °C. Ovako nagla promjena ne odgovara mnogim organizmima, a meni također. Ovako niske temperature me tjeraju u kuću, možda i zato što spavam u potpuno hladnoj sobi. Napolju je atmosfera otprilike kao među kučićima.

Tečo išao na pregled i operaciju mu zakazali za petak, 18. februar 1994. godine. Vratio se prilično zabrinut, a ni zdravstveno stanje mu nije najbolje, čak se pogoršava.

Ultimatum i ponašanje srpske strane

Između ostalog, Srbi traže da se "Muslimanska armija" u Sarajevu stavi pod kontrolu UNPRPFOR-a, što spada u najveće apsurde. Nnavodno, oni artiljerijom pariraju našoj živoj sili.

Jovanović u Vašingtonu razgovarao sa Sajrusom Vensom, i ovo je malo škakljivo, da li to Srbi nejmaju u kombinaciji ponovo Vensov plan, jer i on je bolji od „17 provincija".

Herd i Mejdžor u Moskvi, navodno oni tamo idu da ublaže tvrd stav Rusije oko ultimatuma i da proba nagovoriti Rusiju da bude kooperativna u radu sa Zapadom i posebno NATO-om. To je misija pomirenja Zapada i Moskve.

Čarls Rednam kod Izetbegovića, posebno povoljna i ohrabrujuća vijest jer

je ovo neosporan dokaz da se SAD direktno angažuje (najneposrednije) na bržem rješavanju bh. pitanja i statusa uopšte. Ovo je nastavak (ali direktan) konsultacija oko tzv. plana o 17 provincija, odnosno o tzv. realnom minimumu za BiH.

Tuđman u Bukureštu, njima je poznato što je on tamo, ali je simptomatično da Hrvatska sve više traži saradnike u tzv. srpskim prijateljima.

Konstituisana Vlada i izabran predsjednik u tzv. Republici Srpskoj Krajini.

Komentari na telegram iz Sarajeva o činovanju

Navodno komandiri i komandanti mogu biti najmanje srednjoškolci, a osnovci - nikako. Za komandire viših jedinica predloženi su dodatni kriteriji. Krupan udarac Hunti i njihovom planu. Kako se otarasiti tzv. zaslužnih boraca i komandanata kad oni ne ispunjavaju ni jedan kriterijum? Kako će se u svemu ovom snaći Špiclov, kako će sad popuniti mjesta načelnika u posebnim VES-ovima, jer on se nedavno odrekao usluga svih tzv. "pametnih", a pogotovo tzv. "sposobnih".

Navečer na sijelo došla ekipa, između ostalih i Šele, nismo ništa igrali pa smo se pošteno ispričali na razne teme.

Stigo Hamed iz bolnice, nisam otišo tamo jer su se musafiri ranije iskupili nego što je dnevnik završen.

15. februar, utorak

Jutro i dan proveo sam kod kuće. Post me zamara i popodne se osjećam malaksao i nemoćan. Radio sam istoriju Španije, mada prvo ne ide predviđenim tempom, ipak, nekako ide.

Diplomati Bijele kuće i Klinton oštro upozorili Mađarsku i Grčku zbog nedopuštanja da se u slučaju "ultimatum" ne koristi njihov vazdušni prostor. Mađarska posebno opomenuta zbog najave normalizovanja odnosa sa Jugoslavijom, a njihov general zbog samovoljnog tumačenja uslova ultimatuma i davanja povoda Srbima da višesmisleno komentarišu ultimatum.

U Beogradu Papuljas razgovarao sa Miloševićem i Karadžićem. Očita je diplomatska ažurnost pravoslavne braće jer svima im se "tresu gaće". Svaki novi haber Papuljas na vrijeme proslijedi ali, na njegovu žalost, nejma muštuluka. Nad Srbima teško sivilo.

Ćurkin u Sarajevu sa Kotom, Silajdžićem, Alijom i Mladićem, nagovještava mogućnost dolaska ruskih snaga u Sarajevo u humanitarne svrhe.

Delić nije došao na dogovor sa Mladićem. Sastanak je zakazan na aerodromu,

prisutni bili najviši oficiri UNPROFOR-a, Delić, navodno, nije ni znao za sastanak, inače, ne bi bio u mogućnosti prisustvovati jer se nalazio negdje u srednjoj Bosni. Neosporno je ignorisanje sastanka ako njime prisustvuju srpski oficiri, dok traje ultimatum.

Srbi nastavili povlačenje oružja ali UNPROFOR više ne objavljuje rezultate, ovo je navodno saopštio UNPROFOR da se iz preventivnih mjera više neće objavljivati podaci o predatom oružju. Mislim da se radi o klasičnoj mućki na koju će UNPROFOR saopštiti da su Srbi predali svo oružje.

Zasijedala Skupština BiH od ono poslanika što je ostalo u Sarajevu. Odbijeno da se uopšte razgovara o srpskom prijedlogu, sad je platforma „17 kantona", a ovo Srbima smeta više od Vensovog plana, a, očito je, ima "propusnicu" od SAD i, vjerovatno, Zapada.

Sjednica Vijeća sigurnosti; ništa posebno nije se desilo, nije ništa ni usvojeno.

NATO se oglasio novim saopštenjem, veoma kratko. Neće se mijenjati ništa iz uslova ultimatuma, ni uslovi, ni vrijeme i treba ga najozbiljnije shvatiti.

Ukor Klintona Mađarskoj, Grčkoj i njihovim generalima.

Na bh. ratišima i u diplomatiji ništa posebno novo. "Gusto" oko Bihaća, Vakufa, a UNPROFOR kao da je prividno obustavio aktivnosti oko aerodroma i Srebrenice.

Novost je što se sve otvorenije priča o skečevima "Nadrealista", čak se i dosta dodaje.

Navečer na sijelu kod Ahmeta; atmosfera se kod njih malo promijenila, nekako mi je pacijent previše blijed, djeluje utučeno ali i Ahmet mnogo povučeniji, djeluje zabrinuto i k'o slomljen, dokrajčen. Hamed naučio dosta štosova sa kartama.

16. februar, srijeda

Ustao sam oko 8 sati i 40 minuta, mada sam se budio prije 7 sati. Jednostavno, hladnoća u sobi zbog jakog mraza nije dala skoro nikakvo tvrdo spavanje. Nikako čovjek da se u takvoj ledari sa folijama, umjesto stakla i sa sigurno -10 °C, zagrije i utvrdi san. Ovog jutra me bolio desni krajnik i desna strana glave i to prilično intenzivno pa sam morao dan početi sa "pentrazilom". Zanimljivo, ni on mi nije dovoljno sanir'o pa sam teško gutao cijeli dan i veče. Inače, nisam postio.

Prijepodne sam se bavio istorijom Španije, posao je tekao dobro, ostali su bili negdje odsutni, pa sam radio u miru. Oko podne su stigli Adil Muhić i

Ševal Salkić. Sa njima sam ost'o do 17 sati. Adil nešto povučen, neraspoložen za diskusiju, a Ševal šahovski fanatik, preozbiljno poima šah i isto tako mu pristupa. Sam Adilov dolazak i njegova pojava kod mene nagovještava nešto nesvakidašnje. Ili je došo da me ubjeđuje (kao kurir) ili je došo da se rehabilituje, zapavši u iste okolnosti. Nije razgovor dugo trajao, a on se sam izrek'o da više ne radi u ŠTO (Štab teritorijalne odbrane), a ja sam mu stavio do znanja da me „to gore" baš nimalo ne zanima. Potvrđuje informaciju o telefonskom razgovoru iz Sarajeva kojim se utvrđuju kriteriji za oficire ARBiH, tj. da lica sa osnovnom školom ne mogu konkurisati za mjesta komandira i komandanata.

Na međunarodnoj političkoj sceni izuzetno živa diplomatska aktivnost pravoslavnih diplomata. Stiče se dojam da su u agoniji, ne mogu da razriješe novonastalu situaciju, izgleda, NATO je povuk'o potez kojim ih je doveo u pat-poziciju. Klinton ne dozvoljava da se vraćaju potezi jer bi oni tada mogli izvući remi. Ovako im skoro nikakvi vrhunski sekundanti ne pomažu da iznađu rješenje. Kozirjev je za zadnjih sedam dana ponovo u Beogradu, a prošla dva dana su bili Grci. Tuđman danas završava trodnevnu posjetu Rumuniji. Vojna delegacija SAD u specijelnoj posjeti Makedoniji. I dalje se zaoštravaju odnosi SAD i Grčke. Rusija navodno uvrijeđena zbog zapostavljanja u rješavanju bh. pitanja.

Međunarodna komisija završila uviđaj na Markalama. Izdala zvanično saopštenje, ali ništa novo nisu rekli pa su Srbi ponovo zabrinuti i razočarani.

Završena debata i u Vijeću sigurnosti (otvorena sjednica) od 53 članice samo su se Rusija, Kina i Grčka navodno izjasnile protiv vazdušnih udara.

Na bh. ratištima najteže u bihaćkom rejonu, "7 Jug" i Gornjem Vakufu.

Na Sumatri snažan zemljotres odnio najmanje 100 života. Izraelci i Palestinci sasvim blizu konačnog dogovora po važećem planu.

H. A. Samaran u Sarajevu obišao neka olimpijska borilišta.

17. februar, četvrtak

Produžava se hladno vrijeme, danas je bilo kolebljivo pa je ličilo na "mačije veljače", mada pri dosta niskim temperaturama, ali ni novopridošli snijeg nije nešto bitnije izmijenio uslove. Veći dio noći i dana krupni želučani problemi. Višak vode u želucu, bubrezi nisu kadri da izluče pa se mora tabletama narediti želucu, a to opet ide sa niz neugodnosti. Zbog mučnine u želucu nisam zasp'o do duboko u noć, a 2-3 puta sam išao u toalet. Zbog svega nisam ni ustaj'o na ručak, a nisam ni postio.

U Zagrebu se sastali visoki zvaničnici NATO-a i Akaši, a tema je ultimatum i uslovi za uspostavljanje mira u Sarajevu i Bosni.

Klinton još jednom upozorio na ozbiljnost ultimatuma.

Na Palama boravio Vitali Ćurkin, a prije toga došao Martić. Ćurkin stigao iz Beograda od Miloševića i nije dao nikakvu izjavu, najavio je izjavu tek poslije Pala.

Zapadne zemlje nisu rade da pošalju dodatne snage za demilitarizaciju Sarajeva.

U Atini se sastali Kozirjev, Kinkel i Papuljas a tema je opet ultimatum i Bosna. Atina zateže odnose sa EU i posebno sa SAD. Zatvorili su konzulat u Skoplju i povukli osoblje iz Skoplja, ali je zatvorila i granicu prema Makedoniji pa propušta samo humanitarnu robu. Navečer saopšteno da su Srbi prije isteka ultimatuma pristali da povuku ili stave teško naoružanje pod kontrolu UN-a, a na to ih je ubijedio Ćurkin. Informacija došla nakon Jeljcinovog pisma Srbima u Beogradu i na Palama.

Tečo otišo u Srebrenicu gdje ga sutra čeka operacija.

Popodne i skoro cijelu veče intenzivno padao snijeg, i to suh i prhak, a oko ponoći padala ledena kiša. Bio sam na sijelu kod Sameta ali sam cijelu veče razmišljo o ruskim (srpskim) potezima. Ne mogu tačno odrediti da li je to rusko "kiselo grožđe" ili je istinska platforma. Bilo šta da je, za nas je ovo pozitivan pomak jer, neosporno je, mi smo interesna sfera SAD-a.

Ganić i Šaćirbegović otvoreno stavili primjedbu da ne vjeruju Rusima i da oni neće moći biti raspoređeni na brda oko Sarajeva uz srpsko oružje. Rusi najavili slanje svoji 400 ljudi, ali kao ruska vojska, međutim, iz OUN-a upoznati da mogu biti samo u sastavu UNPROFOR-a pod zapovjedništvom M. Rouza.

18. februar, petak

Prijepodne sam proveo kući kao i veći dio dana. Malo pojužilo, ali se zdravstveno stanje ne popravlja pa nisam ni danas postio. Snijeg nije padao, ali je dan puno ugodniji nego jučer.

Kod Alije bili Rouz i Akaši i vođeni konstruktivni i korisni razgovori; dio našeg naoružanja biće pokupljen u kasarni Maršal Tito, a dio će biti izmješten izvan Sarajeva za 20 km. Potegnuto i pitanje Bihaća i aerodroma u Tuzli. Vlada BiH dala ministarstvima zaduženje u vezi sa ultimatumom. NATO i dalje oprezan i uporan na ultimatum, mada su, eto, Srbi obećali poštovanje uslova ultimatuma. Obustavljeni svi konvoji u Bosni do iza ultimatuma - 22.2.1994. godine.

Isteko rok Hrvatskoj da povuče vojsku iz Bosne, a Gali obavijestio Vijeće sigurnosti da u BiH još ima oko 5.000 hrvatskih vojnika.

Na bh. ratištima skoro neizmijenjeno stanje. Najteže u Bihaću gdje su se

udružili četnici i abdićevci, a Abdić jučer u Beogradu potpisao trajni mir.

Četnici (Srbijanci) ovo popularizuju kao da su postigli sporazum sa legalnom Vladom u Sarajevu, a ista ta Vlada i vojna komanda ih ignorišu i ponašaju se po instrukcijama i logici koje proizilaze iz ultimatuma NATO-a.

Galbrajt, ambasador SAD u Zagrebu, jasno i decidno rekao Tuđmanu da će Krajina ostati dio Hrvatske, ali da sa ovakom politikom prema BiH, a posebno pomaganjem HVO-u, Hrvatska potkopava sama sebi tlo.

Već duže vremena nama ne stiže humanitarna pomoć. Priča se da su lica iz Kanadske ekipe otišla i da više nejma ko da trebuje. Druga kombinacija je da je ekipa UNPROFOR-a našla neke velike zalihe robe u skladištima Hunte, pa u vezi s tim i ne postoje potrebe za novom robom. Da li su to uradili Holanđani ili su primili instrukcije od Kanađana, to oni znaju, a pravu istinu zna i Hunta. Evidentno je da, ukoliko se ovako nastavi, pojaviće se ponovo oni što prose, domet nevolje spada u imaginaciju. Hunta će takvim „bijednicima" uhiljiti nešto novo da zaveže oči i oni će izvjesno vrijeme biti mirni.

Navečer smo bili na sijelu kod Rame do 1,30 h, ali mi je u sobi prilično hladno sa patosa pa sam jedva zaspo, a noge se nisu ugrijale.

19. februar, subota

Ustao sam oko 11 sati i 40 minuta sa neobjašnjivim bolovima na desnom krajniku i glavoboljom na desnoj strani. Ona se tokom dana premjestila u glavu, pa u želudac i, neosporno je, da se radi o dijelu tzv. "nečiste krvi" koja kruži organizmom i na tzv. rovitim (osjetljivim) organima izaziva bolove. Jedva sam prepostio, a skoro ništa nisam ni iftario. Zanimljivo, spopala me prilična nervoza.

U Njemačkoj se sastali Silajdžić – Granić, a tema je prethodna.

Srbi – njihov glavni štab, uputili pismo NATO-u sa mišljenjem da su otklonjeni svi razlozi za ukidanje ultimatuma jer, eto, oni su navodno ispoštovali uslove ne ultimatumima, nego ranijih dogovora sa Muslimanima o demilitarizaciji Sarajeva. Kakva ironija, 22 mjeseca ni pedlja pomaka na demilitarizaciji, a sad najednom (kad je stigao ultimatum) spremni su na potpunu demilitarizaciju. Čitavu storiju i halabuku su podigli oko izjave neke privatne Francuske TV stanice. Naime, tamo se pojavila informacija da su zločin na Markalama počinili Muslimani, da je to skriveni izvještaj UNPROFOR-a, ali je autor anoniman, a Gali je to prekrio zbog tzv. "viših ciljeva". Odluku Jeljcina da u Sarajevo pošalje svoj bataljon oni prikazuju kao vidnu diplomatsku pobjedu Rusije, čak kao

kontraultimatum. „Kiselo grožđe" oni koriste kao vrhunski trijumf, povijanje repa i šamare oni doživljavaju kao trijumf. Sad mi je jasno da samo takve moralne mrake mogu Kosovski boj prikazati kao potpuni trijumf. Oni zaista imaju uređivačko-diplomatski aparat koji zaluđeni narod mogu još dugo-dugo obmanjivati i indoktrinirati.

Tokom dana dijelili su gore na Ribnjaku nešto „sirotinje", međutim, niko ne može odgonetnuti po kojim kriterijima je dijeljeno, po 50 grama soli i 200 grama ulja, 1 konzerva, ali je zanimljivo da ni ovo osakaćeno sljedovanje nije svima dostiglo.

Popodne se vratila Naza iz Srebrenice i izvijestila nas da je Tečo uspješno operisan, ali da se ne osjeća najbolje, prilično je iscrpljen i znatno se promijenio.

Navečer smo bili kod Ahmeta na sijelu, bili Kemo i Hadžija, igrali smo šah, u meni se pojavio priličan prkos te sam se uozbiljio i očitao lekciju obojici, upravo pred, navodno, nezainteresovanom publikom. Poslije smo do 1 sat vodili slobodan razgovor, a teme su asocijacije na prošlo ratno vrijeme. Saznao sam i još jednu burlesku. Navodno će sa Holanđanima moći biti i naši vojnici (na linijama), ali bez oružja, bolje rečeno, u ulozi posmatrača. Ovakve informacije izazivaju i smijeh, ali i sažalijevanje onih koji to prihvataju kao novo za gotovo.

20. februar, nedjelja

Spavao sam tvrdo i ugodno pošto mi se donekle vratilo zdravstveno stanje i probudio sam se već oko 7 sati, ali sam ipak definitivno ustao oko 9 sati. Nisam ustajao na ručak, niti sam postio. Prijepodne sam proveo uz radio slušajući RTVSa i RTVBgd, a dominantna tema na oba programa je "ultimatum". U Sarajevu dosta živa diplomatsko-politička aktivnost. Kod Alije bili Jasuši Akaši i Ćurkin, koji je stigao sa bataljonom Rusa. Isti su se popodne već rasporedili na položajima, a u Sarajevo stigli preko Zvornika i Pala. Zaista, zagonetna i mutna igra. Kad su u pitanju Srbi, onda Rusi mogu sve da urede na vrijeme.

Na položajima oko Sarajeva ništa posebno novo. Srbi nisu ispunili uslove ultimatuma, navodno ih ometa snijeg i nevrijeme. Sumnjivo se ponašao i Akaši na press-konferenciji. Roso i Delić se sastali, ali nikakav sporazum ni pomak nisu postigli. Hrvati nisu ispunili uslove Vijeća sigurnosti pa se sutra u Vijeću sigurnosti otvara rasprava o Bosni, a vjerovatno je tema ultimatum Srbima i Hrvatima.

Na bh. ratištima ništa posebno se nije promijenilo, ne popravlja se ni vojna ni humanitarna situacija, a naročito u Bihaću i Mostaru. Kod nas Srbi zaista poslušni.

U toku dana, negdje oko 15 sati, navratio Ibran Mustafić, a ubrzo iza toga Ahmo Tihić. Nije nam donio nikakvu posebnu novost. Pričali smo o svemu i svačemu, ali je Ibran Mustafić simptomatičnog, čak zabrinjavajućeg, ponašanja. On je jednostavno alergičan na OS Srebrenice. Njemu organski smeta svaki uspjeh ili riječ pohvale na njihovu adresu. Radije će slušati i učestvovati u diskusijama sa lahko prozirnom neistinom, samo neka se radi i priča loše o OS Srebrenice. Ozbiljno sam ga upozorio na tu divergentnost (samoobmanu), ali umalo da dođe do ozbiljne kompromitacije. Sebe sam sâm već pripremio i za to jer, krajnje je vrijeme, da se ogradim od nastranih viđenja i javnih diskusija sa pogrdnom intonacijom. Korisnije bi mu bilo da se psihohirurgijom proba osloboditi toga jer, neminovno je, da će steći neizlječive predrasude ukoliko pojedinci nezavrše najgore i to po scenariju koje on misli da će i on režirati. Tu bi možda bio dio pravde, ali je potpuno nerealno jer u ovim novim vremenima on minimalno učestvuje u režiranju. Neprimjećuje da je sam stavio ruke u procjep, a neće nikog da zove da mu pomogne. Potpuno pogrešan, zabrinjavajuće pogrešan koncept. Izgubio je vidno poziciju u Sarajevu i zbog toga ovamo potražio satisfakciju i sad ovakvi nastupi i potpuna asocijalnost. Šta li će sa sobom ako li i sa mnom zategne odnose, a on to, izgleda, hoće.

Protjeran ruski diplomata iz Vašingtona zbog odgovornosti oko špijunaže.

21. februar, ponedjeljak

Jutro i prijepodne uobičajeni, ama baš ništa posebno, malo sam nešto prezalogajio i kreno u Srebrenicu. U posjetu kod Teče sam stigo tek oko 14 sati jer nas prijepodne nisu htjeli upustiti. Usput nam se pridružila Maca (Tečina svastika), a Ibran mi se jednostavno zgadio svojom „duhovitošću" i udvaranjem. Poprilično sam se oznojio od srkleta i nervoze. Najveći dio vremena do 14 sati proveli smo kod Ahme Tihića u mesari gdje se izmijenilo zaista mnogo poznanika, a ponajduže su se zadržali Fahrudin Alić i Huso Salihović koji su počeli sa dosta suzdražnosti, a tek kasnije su se otvorili. Ništa posebno nismo mogli saznati osim da se u tzv. aktivnu vojnu službu (u Srebrenici) može konkurisati, ispuniti poseban obrazac, pa se to šalje na neku adresu, piše na obrascu i zatim čeka odluka tog naslova. Obrasce dobijaju samo lica koja Štab pozovu po svom nahođenju, ispunjava se u ŠTO.

Ostalo je, reklo bi se„„ništa novo", Ibran Mustafić se u tzv. slobodnom razgovoru prilično zajedljivo ophodi sa svim tzv. nepodobnim, pun je ironije i sarkazma, ali i „kiselog grožđa". Mali dosta realan, reklo bi se, malo se rehabilitovao.

Kući sam se vratio oko 16 sati i 20 minuta i uspio saslušati "Argument", ali

samo kratko jer su se Ismet i Ševko upustili u vode politike i klevetanja ostalih.

Amerikanci i Nijemci sve čine da primire Muslimane i Hrvate te da oni, kao jedinstven blok, nastupe prema Srbima. Nakon ovoga bi vjerovatno uslijedilo sazivanje Ženevske konferencije na kojoj bi se razmatrao novi Američko-njemački plan, mnogo povoljniji po Muslimane i Hrvate.

Nagovještava se federacija Muslimana i Hrvata u BiH, a zatim konfederacija te tvorevine sa Hrvatskom. Hrvatskoj ovo odgovara jer joj odlaže uvođenje sankcija, a i isključuje ratne aktivnosti, mada smatram da će i dalje ići kilavo.

Navečer na sijelu kod Ševke, prvi put otkad je on stigo u tu kuću, pa se steko dojam da mu je iskreno drago. Prilično srdačan i otvoren. Stiče se dojam da je on veći dio Hunte već otpisao, osim Hakije Meholjića, za koga bi bar on najzadovoljniji bio da i njemu može pripisati kakvu veću krivicu. Ima se dojam da je to, ustvari, želja „druge strane" koja, izgleda, počinje da shvata svoju krivicu pa je manifestira kroz tuđa usta.

22. februar, utorak

Jutro nešto ugodnije, dan topao i sunčan a, zanimljivo, noćni mraz brzo spadne. Na našim prostorima ništa posebno novo, monotonija se nastavlja, konvoji nestižu, a ponegdje se komentarišu nepravilnosti Hunte.

Ni ovaj dan nisam nigdje išao, popodne je dolazio Meho, malo smo igrali karata, a stigo sam i drva presjeći.

Ismeta išla Teči u posjetu i izgleda se pomirila sa Budačkom.

Vijeće sigurnosti razmatralo problem Hrvatske vojske u BiH i izvještaj Galija koji to potvrđuje, kao i to da Hrvatska nije povukla vojsku, niti ispoštovala preporuku Vijeća sigurnosti.

Nije zauzet nikakav novi konkretan stav, niti izrečena oštrija mjera.

Izuzetno teška situacija u Maglaju i bihaćkom "džepu", gdje se naša armija brani od udruženih agresora, gladi, hladnoće, ali i domaćih izdajnika. Ništa bolja situacija nije ni u Mostaru. Oko aerodroma Dubrave neprekidno padaju granate.

Incident kod Kaknja; granata pogodila transporter UNPROFOR-a, a general Mekenzi odmah osudio Srbe i pozvao avijaciju u pomoć i zatražio gađanje položaja oko Tuzle. Avioni poletjeli iz baza (4), ali je udar spriječio general Rouz, navodno nije imao pouzdanih podataka o počiniocu.

Između dvije Gradiške četnici zaposjeli most koji je držao UNPROFOR i situacija dosta zategnuta. Akaši prestrojio snage, a četnici u međuvremenu opkolili Nepalske vojnike. Pitanje je kako će se sve ovo razriješiti.

Navečer na sijelu kod Ibrana, samo Hamza i njih dvojica, te je bilo prilično dosadno, osim ono malo što smo gledali skokove iz Lilehamera.

Milošević imenovao premijera, a Šainovića postavio za potpredsjednika Vlade.

U Bonu održan sastanak eksperata 16+ ostali, važni i dogovoreni načelni zadaci i poslovi u BiH, a to su: obustavljanje borbi u Mostaru i srednjoj Bosni i demilitarizacija tih prostora, kao i stavljanje Mostara pod nadzor EU. Dogovoreno je da se aerodrom Dubrave otvori 7. marta, pa i po cijenu upotrebe sile.

Izraelci i Palestinci sve bliže potpisivanju sporazuma i preostale su samo sitnice, mada se i tu izgleda previše taktizira i odugovlači.

Dosad su Ugovor Partnerstvo za mir potpisale sve istočne zemlje, osim Češke, kao i sve tri baltičke. Tek sad postaje jasnija onolika zabrinutost Rusije nad ovom američkom inicijativom. I dalje traje blokada Grčko-makedonske granice.

23. februar, srijeda

Nakon mrazne noći osvanuo je vedar, sunčan i dosta topao dan pa se snijeg ubrzano topio, naročito na prisojnim stranama a putem se formirala prava kaljuga te nisam išao nigdje iz kuće. U toku dana navratio je Nasir Salihović i prekinuo me u započetom poslu - istorija Italije. Taman sam sa njim završio šah i ispratio ga, a stigao je Ibran Mustafić i Sele (Sejdalija Salihović), kasnije i Hasan (Salihović). Sa njima sam ostʼo do iftara. Teško mi je reći ko je od njih dvojice „teži". Ibran Mustafić u posljednjih mjesec i više dana tendenciozno ide na kompromitaciju, pa i svađu, i najvjerovatnije ću mu to zadovoljstvo ispuniti. Nivo klasične naivne politologije i filozofije u ovako ozbiljnim vremenima nisu popularni. Odlučio sam se za bojkot u diskusijama na te teme sa Ibranom, neka ga nek se zabavlja sa svojim mušicama. Sličnom metodom sam se oslobodio i Hameda Efendića. Ovaj drugi se izgleda odlučio za me, ali sve više gleda kao žestoku konkurenciju i protukandidata. Ne vidim razloga ni povoda i ne želim konfrontaciju, prihvatljiviji metod je udaljavanje. Hasan Salihović još teža osoba. Poltronistička ideologija je njegova osnovna odlika, a prema takvim sam uvijek bio krajnje rezervisan. Sad on navodno nije pripadnik ovdašnje vojske (pošto su ga šutirali), ali zato ne zna ni jedan dokaz Balijine (potočarski imam) krivice.

Od događaja u BiH izuzetno teška situacija u Maglaju gdje Srbi preduzimaju žestoku, po svemu sudeći, odlučujuću ofanzivu. Sad je Maglaj u situaciji Srebrenice iz marta 1993. godine. Za očekivati je intervenciju UN-a ili NATO-a, mada iz Vlade BiH niko ozbiljno ne interveniše za spas Maglaja i njegovih žitelja što treba gledati kao naduhavanje stvari. Belgija uspostavila diplomatske odnose sa Makedonijom, a Albanija potpisala sporazum Partnerstvo za mir.

Jeljcin predložio sastanak "pet velikih" na kojem bi se predložilo rješenje za BiH. Njemačka prihvatila ovaj prijedlog.

Uglavnom se komentarišu zaključci iz Bona kao i sve otvorenija inicijativa Njemačke i SAD da pomire Muslimane i Hrvate, kao i novi zapadni plan o uređenju BiH kroz 7 kantona. Silajdžić iz Bona otputovao u Italiju.

U Zagrebu se sastali Delić i general Ante Roso i potpisali sporazum o apsolutnom prekidu vatre i normalizovanju odnosa, a koji stupa na snagu 25. februara u podne. Snage će razdvajati UNPROFOR.

Van den Bruk u Grčkoj s namjerom da posreduje u razrješenju graničnog spora.

Navečer na sijelo došo Šećo i Nasir pa smo ostali do 24 sata u dosta ugodnom ćaskanju i raznoraznim ispovijestima, a usput smo saslušali i vijesti.

24. februar, četvrtak

Na značaju sve više dobija špijunska afera SAD-Rusija u korist Rusije. Zatežu se odnosi Zapad-Rusija što je najavio i sam Jeljcin obraćajući se Donjem domu u svom godišnjem govoru. Odrečno rekʼo da Rusija neće biti gost nego aktivan član na svjetskoj političkoj sceni. Donji dom izglasʼo amnestiju za pobunjenike u oktobarskim događajima. Ovo dovodi u dosta nezavidnu situaciju samog Jeljcina, ali i zateže odnose u samoj Rusiji. Ultranacionalisti ponovo dižu glavu, čini se da pariraju Jeljcinu nakon njegovog prividnog uspjeha na Balkanu. Jednostavno mu ne daju da se otme i gore od Zapada drže ga u pat-poziciji. Ne slijede mu svijetli ni lagodni dani. U Groznom sahranjen Ganzakurdija, nije vršena autopsija. Ne smiruju se neredi u Afganistanu, a Pakistan zatvorio granicu. Sjeverna Koreja saglasna da međunarodni eksperti izvrše uvid u njena nuklearna postrojenja, ali da SAD odustanu od instaliranja "patriota" u J. Koreji. "Zapatisti" i vlada u Meksiku postigli djelimičan sporazum.

Naša tročlana delegacija; Komšić – Silajdžić – Lazović u posjeti SAD-u, osnovna tematika je buduće uređenje BiH.

Na Bliskom istoku neizmijenjena situacija, kao i na Korejskom poluostrvu, u JAR-u u nekom rudniku poginulo više od 10 rudara.

Navečer, nakon iftara, Ibran Mustafić donio haber da je umro Fehim Ademović, te sam se spremio i krenuo na Šušnjare, a stigʼo nas je kamion pod Milačevićima. Put se razblatio, snijeg se razbljuždʼo, pa je samo putovanje dosta naporno. Pun nekog zadovoljstva, zaboravivši gdje smo pošli i šta se desilo, Ibran Mustafić je prepričavao svoj razgovor sa prethodnicom Holanđana koja se već smjestila u Srebrenici ("Vezionici"). Međutim, imam drugačije viđenje jer mu ništa ohrabrujuće nisu rekli, izuzev ako je on to prešutio.

Na Rijeci ponovo držan neki sastanak „vojske", vjerovatno nezadovoljstvo postojećim stanjem. Iz Mukija (Muaz Salihović) prokljućalo, da li po vlastitoj savjesti (čisto sumnjam u tu mogućnost) ili po posebnoj pripremi. Uglavnom im je očit'o lekciju asocirajući ih na predratno vrijeme i početak rata komparirajući to sa sadašnjim stanjem.

Cijelu noć smo presjedili pored mejta debatujući o svemu i svačemu, uglavnom u tolerantnoj atmosferi. Mislim da se Ibran Mustafić malo kad dosad mog'o toliko ispričati, im'o je publiku, a i volje za "političarenje".

Šušnjari i dalje oskudijevaju tzv. razumnim, a hočkim kadrovima, dominiraju interesdžije i sitni profiteri. Gore se radi na malo (sitna pljačka), ali, zanimljivo, većina nepravilnosti se registruje i o njoj se otvoreno priča.

25. februar, petak

Ukida se vojska u okuci Drine (srebrenička zaštićena zona), a UNPROFOR, izgleda, već hapsi naoružana lica i ne priznaje nikakvu vojsku na ovim prostorima. Po svemu sudeći, skoro kopane rovove trebaće zatrpavati. Već se nazire nezadovoljstvo i gunđanje. Sidik (Ademović) hladno primljen na žalosti, a sasvim malo je diskutov'o bilo s kim od prisutnih.

Dženaza Fefima Ademovića; odazvalo se dosta naroda, dan prohladan, bar pod Buljimom, mada je i gore toplo. Nisam spav'o nikako, a pod prozorom sam uspio pojačati raniju nahladu pa sam otežano disao cijeli dan, pogotovu popodne i navečer. Kući sam stig'o oko 16 sati i 30 minuta i usput sam sa Ibranom i Hamedom sasvim malo diskutovao, prepustio sam ih samim sebi. Ranije sam konstatovao da Ibran Mustafić spada u naivne političare.

Normalizovano stanje na mostu kod Gradiške, Srbi to objašnjavaju na svoj način, ali su snage UNPROFOR-a ponovo posjele most i uspostavljeno je ranije stanje.

Na instrukcije iz Njujorka četnici žučno reaguju, ali se istinski plaše.

Hrvati spremni prihvatili primirje s Muslimanima, čak i Tuđman. Dosta čudna brza promjena stava Hrvata, čak i vojnog vrha, sad su im Muslimani narod s kojim se može živjeti i raditi, jer „tako hoće više sile".

Teško stanje u Afganistanu, a S. Koreja prihvatila međunarodnu arbitražu oko nuklearnog oružja. Krupne trzavice na ekonomsko-trgovinskoj relaciji Japan-SAD jer prvi ostvaruju znatan suficit sa SAD. Zagovara se autonomija Abhazije u okviru Gruzije. Nemiri na sjeverozapadu Indije, Hindusi-Muslimani, a indijsko-pakistanski pregovori oko Kašmira ponovo zapeli u krizu.

Masakr u Hebronu, preko 50 mrtvih i više od 200 ranjenih, krupni nemiri u Hebronu i pojasu Gaze. U toku namaza automatskim oružjem napravljen

neviđeni masakr, a, neosporno je, cilj je da se onemoguće Izraelsko-Palestinski dogovori.

Zlatka (Orić) u bolnici, stanje se iznenada pogoršalo, ostala u bolnici.

U džamiji mevlud, a mi smo na sijelu bili kod Ahmeta, pa onda kod Rame.

Zumreta navodno prezadovoljna što je konačno „ukinuta" vojska, sad će mirno moći spavati, ali je istovremeno brine što ne dolaze konvoji, a malo joj brašna. Ovakav poltronizam niko razuman ne može pojmiti. Ahmet Salihović i dalje u ulozi drugog lica, ona vodi politiku kuće, a on je priljepak, više mu to odgovara.

26. februar, subota

Petnaesti dan Ramazana

Jugovo i izuzetno ugodno vrijeme, snijeg na prisojnim stranama okopnio i znatno se presušilo. Kod nas blato, a snijeg pjeni.

Najveći dio dana sa priličnom nahladom proveo sam u kući radeći istoriju Italije i, kako niko nije dolazio, uradio sam dobar dio posla. Nisam postio, nikako da mi se vrati normalno zdravstveno stanje, izgleda, meni je februar najteži.

Održana sjednica Predsjedništva BiH:

- Izvršena sveteritorijalizacija Armije RBiH, ukinut Treći, a osnovan Sedmi korpus
- Imenovani komandanti Korpusa
- Sa mjesta direktora TVSa smijenjen Mufid Memija, a imenovana Amila Omersoftić.

Izuzetno teška situacija u Maglaju, a ratuje se i oko Mostara.

U Njujorku našu delegaciju treba večeras da primi Kristofer.

Večeras nastavlja sjednicu Vijeće sigurnosti, a tema je Hebron i Sarajevo. Ovenu i dalje prioritet stavljanje Sarajeva pod međunarodni patronat, čemu se oštro suprotstavlja srpska strana. Rusija ima ozbiljne primjedbe, a rješenje se odlaže.

Samidovicu (supruga brata Ibrana Mustafića) odvezli u bolnicu, problemi oko trudnoće, ostala u bolnici. Na Ribnjaku dosta pacijenata, usluge nude ljekari UNPROFOR-a.

Konačno, izuzetno prijatna vijest iz Tuzle. Kulenović (Salih) preko Mirsada Mustafića i Hameda Efendića poručuje da politički ništa ne radimo dok ne pošalje instrukcije. Nisam odavno čuo povoljniju vijest. Diskutabilno je

jedino kako je Kulenoviću prezentirano naše stanje i koliko mu je dočarana krivica Hunte. Ukoliko ona bude potpuna predstoje nam povoljniji dani pune rehabilitacije.

Na slobodu pušteni Hazbulatov i Rudnoj. Nimalo ukusna situacija po Jeljcina i Rusiju jer je ovo predskazanje nemira i teške situacije u Rusiji, ali je ovim zapečaćena komotna diplomatska aktivnost Jeljcina, a vjerovatno i zapadne diplomatije u Rusiji.

U Milačevićima traje kurs za tzv. regrutna godišta; koordinator Osman Hasanović, a predavači, meni nepoznati. U cjelini, nivo dosta nizak.

27. februar, nedjelja

Jutro i veći dio dana topli, sunčani i izuzetno ugodni. Jednostavno, napolju je toplije nego u kuhinji gdje se loži. Ovakve nagle promjene vremena nikako nisu dobre jer nisu zdrave, a i ja to prilično osjećam. Najveći dio dana proveo sam u kući, a naveče smo otišli kod Hameda na sijelo gdje sam počeo gledati neki film, ali je žanr toliko otrcan da sam jednostavno napustio u pola filma. U sobi k'o u košnici, više od 30 lica. Brzo sam zasp'o i ugodno sam i "tvrdo" spavao.

Nastavljaju se razgovori u Vašingtonu, na pomolu su krupni pomaci. Po informacijama iz Vašingtona ugovaraju se detalji državnog uređenja buduće Muslimansko-hrvatske države, teče već treći krug pod stalnim patronatom kabineta "Bijele kuće".

Granića i Silajdžića primio lično Al Gor, a Srbi na ovo jetko reaguju, karakterišući to kao ilegalnu političku aktivnost jer se obavljaju bez učešća trećeg naroda, a to ne vodi ka rješenju. Najavljuju apriorno priključivanje tzv. Republike Srpske matici Srbiji, čak bi se moglo reći da su malo i zadovoljni, ali su i puno zabrinuti jer znaju šta im po novom planu iz Vašingtona valja vratiti, odnosno šta će im ostati da priključe Srbiji, ukoliko ona bude spremna uzeti krpe.

Za ovu ideju i plan (SAD) zdušno se zalažu Francuzi, reklo bi se čak prednjače. Savjet bezbjednosti nije usvojio prijedlog Francuske o uređenju Sarajeva u tzv. prelaznoj fazi. Razlog odlaganja je drugačije mišljenje i stav Rusije koja ima dosta primjedbi, a, ustvari, zastupa srpsku liniju jer njima ne odgovara jedinstveno Sarajevo. Rukovodstvo SDS-a vuče očajničke poteze, mada su sve oči uprli u Rusiju.

Popodne navratio Ibrna Mustafić i ostao do predvečer, kasnije se priključio i Ševko Šehić. Diskutovali smo o svemu i svačemu, a najviše o politici i ponovo smo se razišli te sam odust'o od polemike na što su se Edhem Salihović (Hamedov brat) i Ibran Mustafić navodno štrecnuli i malo se naljutili.

Nismo nigdje išli na sijelo, došo Ismet i ostali smo do 22 sata i 30 minuta.

Hunta i Špiclov neprimjetni, bi rek`'o, nejma ih, vojska više ne ide na položaje pa se čak registruje nezadovoljstvo ovakvim postupcima – doduše pojedinačno.

Stigao humanitarni konvoj u Ciganluk nakon duže vremena, stigle i kuće iz Švedske.

Zatvorena olimpijada u Lilehameru, prisutno preko 100.000 ljudi i rečeno da je u Lilehameru najprisutniji grad bilo Sarajevo.

28. februar, ponedjeljak

SAN: U drugom dijelu noći sanjao sam „bucu", i to u dosta ugodnom i povoljnom kontekstu. Malo kad sam ugodnije sanjao, pa mi je najveći dio dana nešto nedostajalo. Osjećao sam se k'o da sam nešto krupno i vrijedno izgubio, kao, otprilike, u februaru 1990. godine. Ne znam da li nije u pitanju ponovno aktiviranje telepatije, ali, eto, neka ostane zabilježeno, dâ se provjeriti.

Džon Mejdžor u Vašingtonu, izgleda, ove dvije države imaju još neriješenih problema, valja ih iščistiti, a prije će biti zauzimanje novog kursa prema Rusiji nakon svega što se dešava na relaciji Zapad-Rusija. I pored upozorenja, Grčka ne prekida blokadu Makedonije.

Oborena četiri srpska aviona kod Banjaluke, vraćajući se sa borbenog zadatka iznad Viteza i Bugojna gdje su tukli fabriku oružja i municije, presreli su ih avioni NATO-a i sa šest raketa četiri oborili, a dva su se sklonila za brda i sletila u Banja Luku. Ovo je prvi borbeni zadatak NATO-a od njegovog osnivanja 1949. godine i, mora se priznati, izuzetno uspješan. Iznenadna lekcija Srbima da više ne dižu rep jer izazivaju moćnu silu. Šta li će se tek desiti ako nastave provokacije oko Sarajeva kao što su jučer i danas pokretanjem tenkova u zabranjenoj zoni od 20 km. Civilno i vojno rukovodstvo tzv. Republike Srpske negira bilo kakvu pripadnost oborenih aviona svojoj vojsci, a Rusija se decidno izjasnila da je akcija neminovna jer je narušena rezolucija Vijeća sigurnosti o zabrani letova.

Rusija se, iako okupirana svojim problemima, bajagi, ponovo ljuti što je Zapad zapostavlja. Predsjednik Alija se decidno izjasnio da više ruskih "plavaca" ne treba u Bosni, dovoljno je i ovo što ima sa svojim pristrasnostima.

Protjeran diplomata SAD-a iz Moskve kao odgovor Amerikancima na sličan postupak prije 3-4 dana. Odnosi SAD-Rusija se zaista zaoštravaju, ko zna na što će izaći sve ovo, ali je, također, evidentno zapadno zbližavanje oko Klintona,

ali i istočno oko Moskve u kome nejma jedinstvenog autoritativnog vođe jer je Jeljcin „popušio", a ni Zapad ga više ne forsira.

Karadžić sa kompletnom delegacijom SDS-a u Moskvi, vjerovatno je samo jedan neminovan korak nakon svega šta se dešava kako u Moskvi, Vašingtonu, tako i na Balkanu. Sigurne su samo dvije kombinacije. Ukoliko je Jeljcin moćan onda lekcija na povijanje glave, a ako nije, onda dogovori o zajedničkim akcijama u okviru „Vizantije". Posljedica nečeg krupnog su i neočekivani samoubilački postupci Grčke, ni njoj nisu sve "ovce na broju", a neće se tako lahko izvući iz "zapadnog zagrljaja".

Tečo došo iz bolnice, Zlatka još nije, a ne znamo ni kako je.

U toku dana navraćo samo Mele, ali se kratko zadržao, odvukо ga Musa na Rijeku.

Okupo se i obrijao, nakon duže vremena.

1. mart, utorak

Vrijeme promjenljivo, mada ugodno i prijatno. Smjenjuju se vedri dani sa slabijim noćnim mrazevima, ali vrijeme vidno ulazi u proljeće. Uporedo, ovako vrijeme prati gripa i razne bolesti kod mnogo naroda. Primljene nove članice u EU, kandidati su Švedska, Finska, Austrija i Norveška, koja se jedino suprostavlja i ima niz ozbiljnih primjedbi i pitanje je njenog prijema, dok je prijem Švedske i Finske praktično završena stvar.

NATO Rusiji ponudio Partnerstvo za mir, očigledno se i na ovom planu komplikuje situacija jer se prema Rusiji mora biti krajnje taktičan, a ona, izgleda, umjesto prsta hoće cijelu ruku. Navodno se osjeća zapostavljenom i ugroženom najnovijim potezima zapadnih zemalja. Očito je, slijedi neizvjesno i napeto vrijeme na duži period.

Jeljcin zaprijetio oslobođenicima eventualnim novim zatvaranjem, naime, ukoliko se budu bavili sličnim poslovima slijedi im ista sudbina.

Na našim prostorima status quo – prividno, ali se Alija oglasio na RTVSa sa konkretnom „izjavom" – "ne treba nam Bosna ako će biti ona kao što je u Srebrenici". Sve ovo treba uvezati sa ranijim skečevima "Nadrealista", ali i ostalim informacijama koje odavde otiču prema Sarajevu.

Teško stanje u Palestini, neredi ne prestaju, a Izraelci navodno počeli sa razoružavanjem nekih ekstremnih doseljenika. Sad se ovo komplikuje jer je Ramazan i teravije.

Počelo oslobađanje Palestinaca iz zatvora, mada je i ovo pod velikim upitnikom.

U "Akumulatorima" (Fabrika akumulatora) intenzivne pripreme i smještaj

Holanđana, ali se i opšte stanje vidno izmijenilo, nekako se komotnije diše.

Karadžić sa delegacijom u Moskvi, osnovna tema je aerodrom u Tuzli i dolazak drugog kontigenta Rusa radi kontrole aerodroma. Bh. Vlada se protivi tom metodu.

Francuzi praktično odustali od svoje inicijative za Sarajevo, zapravo, ništa se više ne priča o toj inicijativi, izgleda da su Rusi imali previše zamjerki. Rusija se sve više, ali i sve otvorenije, miješa u balkansku krizu, ne znam samo dokle joj sežu interesi.

U Vašingtonu potpisan sporazum Muslimana i Hrvata i to o federaciji Muslimana i Hrvata u BiH i konfederaciji sa Hrvatskom.

Nakon višednevnih napornih razgovora i pregovora, pod budnim okom Kristofera, potpisan je Sporazum o federaciji Muslimana i Hrvata u Bosni, ali i o labavoj konfederaciji te buduće BiH i buduće Hrvatske. Utanačeni su mnogi detalji, a u Beču će od sutra početi rad Komisije za izradu ustava BiH. Neosporno je, radi se na visokom nivou sa vrhunskim sponzorima na duge staze ali ubrzanim tempom. Potpis su pozdravile sve najodgovornije visoke ličnosti svijeta: Klinton, Gali, Akaši, Francuzi, Nijemci, a puni ironije su Srbi, Grci rezervisani.

2. mart srijeda

Vrijeme, šatnica protiču stihijno i bez ičeg značajnijeg. Jedino što odmiče Ramazan, a novosti se čuju sa radija, srećom, one su sve povoljnije.

Avioni nadlijetali Podrinje i probili zvučni zid, pa se ovdje stek'o dojam da su avioni tukli položaje na zemlji. Informacije smo dobili tek popodne (predvečer), stigla i dijeljena humanitarna pomoć; brašno i konzerve. Teče akcija prikupljanja oružja od neposlušnih vojnika – sjekača drveta, mada ni to ne ide glatko.

Karadžić u Moskvi dao saglasnost o otvaranju Tuzlanskog aerodroma. Pritisnuti sa Zapada Srbi ispunjavaju uslov po uslov, ultimatum lebdi u zraku, a oni sve to pripisuju Rusima. Bi rek`o ne mogu se popišati bez Rusa, ne znam samo što im je stalo da ih toliko reklamiraju kad ih toliko upola ne simpatišu. Znaju šta ih čeka i da će se teško iščupati ispod Rusa budu li ovako poklanjali i prodavali svoj suverenitet.

U toku dana navratio Džemo Tihić, te smo navečer povodom toga otišli kod Hameda Efendića na iftar, a pridružio nam se i Močevac (Huso Salihović) i Džemo Tihić. Nakon kratkog upoznavanja sa domaćinom i efendijom, te iftara, akšama i kafe, stigla je ekipa iz Ciganluka te smo se nakon toga osamili i u dosta zanimljivom razgovoru ostali do 23 sata. Smisao je u ovome:

- Hunta je, po svemu sudeći, zapala u jako neugodnu situaciju. Na strani ih niko ne zarezuje, koprcaju se u svojim „brlozima" ili rasipaju u raskoši, ali žive sa stalnim strahom od sutrašnjice - i od SDA. Očito je da ne smiju dopustiti rad SDA (zbog toga ih i ignorišu), a oni bi to rado ali im smeta rukovodstvo SDA koga se treba otarasiti. Odlučili su se za stavljanje SDA i Skupštine u funkciju, ali se prethodno i „grupa" mora diskreditovati, po mogućnosti izglasati nepovjerenje, ali to treba da urade stručna i „odgovorna" lica i odbornici Skupštine. Vjerovatno zbog toga Nekić i pokušava da se iščupa iz tih „govana", mada mislim da neće moći tako lahko. Slijedeći im je zadatak „obrade" odbornika i zastupnika, naravno, raznim metodama i sredstvima. Močevac, okorjeli militarista, svjestan svih manjkavosti, ali vatreni zagovornik militarizma, on je „Špiclov u malom", nije imao priliku da se eksponira. Inače, ima osnovnu tendenciju da ne izgubi ni jednu stranu. Najbolje na dva kolca pa se preseliti na jednu stranu gdje pretegne. Posredno sam mu skreno pažnju na to. Ispratili smo ga prilično razočarana, ostavili smo dojam uvjerenosti i moći pa je baš zanimljivo kako će on sve to prezentirati Hunti. Ostali musafiri su samo posmatrači i pratnja.

3. mart, četvrtak

Prijepodne i veći dio dana protiču po uobičajenoj satnici i ništa naročito se ne dešava što bi posebno trebalo zabilježiti. Bitno je da „vojska" više ne korzira.

Karadžić sa delegacijom završio posjetu Moskvi, načelno dat sporazum da se otvori aerodrom u Tuzli ali da u kontroli pošiljki učestvuju i ruski vojnici. Da bi sve bilo u njihovom stilu ugovorili su da navodno prvi avion koji će sletiti bude ruski i to sa humanitarnom pomoći. Iza ovoga se kriju mnoge prozirne i neprozirne igre, ali je neosporno da su "režiseri" SAD i Rusija. Milošević je ispao iz igre, ali su Srbi općenito izgubili dosta od svoje autohtonosti, ali i suverenosti, a, možda, i potpuno ako se ovako nastavi.

Akreditovan ambasador Mađarske u Sarajevu. Mađarska i dalje podržava jedinstvenu, suverenu i nedjeljivu BiH i tako će i u buduće nastupati. Spada u najveće prijatelje BiH.

Kod Alije boravila Međunarodna komisija za ispitivanje ratnih zločina, obećano i dogovoreno da se ratni zločini i kriminalci izvedu pred Međunarodni sud pravde bilo kojih boja i nacionalnosti da su, jer oni zapravo i nisu ničiji, osim sami svoji.

Popodne sa Hamedom Efendićem nakratko boravio kod Ibrana Mustafića. Nismo ništa bogzna šta ni pričali, niti smo se šta konkretno dogovorili jer je

Hamed ubrzo otišao. Nisam ostʼo da gledam finale fudbalske utakmice. Vrijeme dosta promjenljivo i nestabilno.

Silajdžić najavljuje posjetu naše delegacije Moskvi, naime, koncept je da se od Moskve traži da izvrši pritisak na Srbe da prihvate već potpisani sporazum u Vašingtonu. Sa ovim su definitivno otvorene sve karte, sad srpsku politiku vode Rusi, nije više ni Milošević.

Četnici zaposjeli Podravanje i Jasenovu, usput izveli zasjedu na „turiste" za Žepu, ima mrtvih i ranjenih, ali i uhapšenih, među zarobljenim je i Džano Salkić. I ovdje treba biti oprezan jer ovakve zasjede može realizovati bilo ko.

Srbija uvela vazdušni embargo prema Makedoniji; tzv. istočni blok ne odustaje od svog davno urađenog koncepta, a sad im je Makedonija. Stvarati tako što teže stanje ne bi li se destabilizovala situacija i onda treba ponuditi spasitelje.

Navečer sam bio kod Sameta na sijelu, gledali smo „Dragulj sa Nila" i uspio sam se malo relaksirati, mada se ništa nije imalo naučiti, niti kakva poruka ponijeti.

4. mart, petak

I dalje ustajem dosta kasno, srećom, ustajem naspavan i prilično odmoran, zdravlje se prilično stabilizovalo, mada kihavica i hunjkanje ne prestaju. Vjerovatno je to posljedica naglih vremenskih promjena. Vrijeme pravo martovsko, smjenjuju se neočekivane naoblake, sa proljetnom olujom izlije se moćan pljusak, pa se onda razvedri i to dva-tri puta dnevno. Ovo je imitacija "mačijih veljača", samo bez snijega. Vidno je ozelenilo, ali i otoplilo pa je malo vjerovatno da se snijeg više zadrži na duže vrijeme.

Silajdžić u Džakarti, traži podršku od nesvrstanih za Njujorški plan. Zvanično saopštenje da Indonezija ima 186. 000. 000 stanovnika, od toga 90 % Muslimana.

Saopštenje Galija o avionima:

"Oboreni avioni su uzletjeli sa aerodroma u Udbini, bombardovali Bugojno i Vitez, a dva neoborena aviona su se spustila ili u B. Luku ili Udbinu".

Ovu informaciju (zvaničnu) Martić je demantovao na Radio Podgorici.

Žestoka situacija oko Bihaća i Maglaja. Na ostalim ratištima relativno mirno, a vidno se normalizuje stanje oko Gornjeg Vakufa, a očekuje se i razmještanje vojnika OUN-a i početak sakupljanja oružja. Primirje se poštuje u cjelosti.

Sinoć Franjo Tuđman se obratio hrvatskoj naciji i, uglavnom, sa zadovoljstvom odobrio Njujorške sporazume, a okupirane teritorije Hrvatske smatra privremenim. Za očekivati je oštru reakciju Srbije i krajiških Srba. Većinu su Srbi imali samo u Kninu i Glini.

Intenzivno se potražuju novi vojnici za održavanje primirja u Bosni, potražuje se nekih 10. 650 vojnika, a govorka se i o nekim vojnicima iz SAD-a, Pakistana i Bangladeša.

Vijeće sigurnosti razmotrilo prijedlog da se Žepče, Maglaj i Mostar proglase zaštitnim zonama, a time će im trebati još vojnika.

U toku dana navratila skoro cijela ekipa, igrali smo uglavnom šah, a odustali od karata pa smo više ćaskali o Podravanju i sličnim pojavama.

Izvršena inspekcija u jednom nuklearnom kompleksu u Sjevernoj Koreji.

5. mart, subota

Jutro i prijepodne oblačno i nekako teško i neugodno, stislo me u prsima i nikako ne popušta. Bi rek'o, prsa su mi puna smole ili želatina. Sa nestrpljenjem čekam kad će i ovaj mart proći da se vrijeme stabilizuje, a sa time će i dani brže prolaziti, biće nešto i posla.

Na bh. ratištima i dalje teška situacija u bihaćkom rejonu i oko Maglaja gdje su se četnici svom silinom okomili na ove slobodne zone. I dalje četnici koriste avione.

Na bh. području igraju se košarkaške utakmice u Zenici i Tuzli po regionalnom principu u okviru bh. prvenstva. Poslije se igra završni dio.

Mašine UNPROFOR-a, intenzivno radi rovokopač, utovarivač i kamioni ispod Šušnjara voze kamen negdje niz rijeku. Priča se da pripremaju pistu, vjerovatno za helikoptere ili avione. Nekako, milina gledati nove mašine na našim terenima.

Inače, po nezvaničnim informacijama novopridošle snage UN-a baš nimalo ne odgovaraju Hunti, ali ih i ne zarezuju. Za očekivati je bilo kakav incident Huntinih sljedbenika i stranaca. Stranci su zaprijetili razoružanjem u slučaju boravka na linijama ili narušavanjem javnog reda i mira.

Slučaj "Podravanje" postaje sve veća enigma. Pominje se Kaluša, neki milicioner. Slučaj se desio na Stubliću, na Kosturu, u Jasenovoj, ali i u Jadru gdje su neka žena i dijete ugušeni, neki su milicioneri izginuli, neki su odvedeni, čas prema Jezeru, čas prema Milićima. Kalušu je kao obijača Robne kuće i odbjeglog u Žepu navodno sprovodila milicija do Srebrenice, ali, zanimljivo, da je on prvi vidio četnike i, iako svezan, ost'o je živ. Priča se i o nekom tovaru

kahve koja je ostala na konju. Eto, zvanično je saopšteno da nisu zapaljene kuće u Slapovićima. U Ciganluku davana uzbuna dvije noći, čak je i UNPROFOR bio blokiran, navodno, ne daju Kanađanima da izađu odavde.

Usvojena Francuska rezolucija, jednoglasnio je Vijeće sigurnosti usvojilo prilično nedefinisani tekst, ali bitno je da se njom zadržava jedinstveno Sarajevo, da se podrazumijeva uklanjanje svih prepreka koje stoje na putu vraćanju Sarajeva normalnom civilnom životu. Gali u roku od 10 dana ima imenovati administratora za Sarajevo.

Razmještaju se snage UN-a u srednjoj Bosni i Hercegovini, između Muslimana i Hrvata i tamo je stanje sve mirnije i sve povoljnije, što je za pozdraviti.

Asim (Hamedov sestrić) teško bolestan, imao je vjerovatno preko 40 °C, temperatura ga je gušila i nisam zasp'o do duboko u noć misleći da li će moći prebroditi noć. Na sijelu i konaku bila Mirzeta sa Amirom i djetetom. Gripa me još nije skroz pustila.

6. mart, nedjelja

Vrijeme se vidno popravilo, bilo je prilično mraza a jutro i dan vedri i izuzetno ugodni, mada je ovakvo vrijeme nezdravo i nepoželjno. Cijeli dan sam proveo u kući radeći regije Italije, mada uvijek poneko navrati i onda mi poremeti nastavak rada, a ja više volim i prepisivati, nego tlapiti.

Četnici su ovih dana dosta pristojni a stišala se i bura oko Podravanja, ali je u Luci i Žepi ostalo poprilično naroda iz ove enklave.

Nove informacije o nepodobnosti i nepovjerenju Hunte. Da li je zvanično ili nije, ali, eto, u većini „klubova" se već otvoreno priča o nepriznanju Hunte iz Sarajeva, a izuzetak je jedino bolnica. Nekako i ovakve informacije raduju i neostavljaju ravnodušnim, mada nisu provjerene. Meni puno znači da ih sve češće prenose lica, tzv. "neutralci", i to čak da je napismeno stiglo iz Sarajeva, ali oni to sve kriju "k'o guja noge". Neosporne su novosti, bar po ponašanju simpatizera Hunte, nekako su se pokunjili k'o pokisli, a vjerovatno ni sami ne znaju da broje zadnje dane.

Dalje štrajkuju srednjoškolci u Beogradu, a povod je polaganje mature. Avramović jučer prvi put izrazio sumnju u stabilnost dinara jer navodno pojavljuje se tzv. "šticovani dinar", a on je, kako reče guverner, opasan. Sa oporavkom, proizvodnja im ide teško, a i penzije su povećali. Žestoka politička previranja; opozicione stranke ne daju svoje kandidate u vladu a izvjesni poslanici se prihvataju kandidature.

Avioni ponovo nad Travnikom, a, zanimljivo, nisu ih gađali NATO-avioni, nego su se kasnije pojavili na nebu kad su se ovi sklonili.

Počela demilitarizacija Ukrajine.

U Londonu umrla Melina Merkuri.

SAD sve otvorenije nastupaju u razrješavanju Abhazijske situacije i to mimo Rusije, na što se Rusija ponovo „žica". Ševarnadze u Moskvi.

7. mart, ponedjeljak

Vrijeme vedro-golubasto, ali jako ugodno, prijatno, pravo proljeće. U toku dana navratila Joševka pod priličnom gripom, došla obići Asima i usput nam ispričala neugodnosti koje su preživjeli Ahmo Lemeš, njegovi ukućani, ali i ostali iz vikend-naselja u Slapovićima.

Komentari na slučaj Podravanje-Jasenova-Slapovići

Veliki broj naroda je ovog jutra otišo u Ciganluk. Doduše, pijačni je dan, ali što je mnogo – mnogo, a nenormalno mnogo je naroda otišlo u Srebrenicu. Vjerovatno je želja za što potpunijim informacijama o svemu što se događalo prošlih dana dole na jugu (Slapovići, Podravanje). Sigurno je da su četnici na Podravanju izveli zasjedu, da ima mrtvih, mnogi nisu stigli ni u Ciganluk a nisu se vratili ni u Luku, pa je vjerovatno da ima i živih odvedenih. Ima ih dosta zapalih u Luci i u Žepi pa je pitanje kako će se prebaciti jer su četnici došli sa namjerom da ostanu u Jasenovoj i Podravanju. Zbjeg iz Slapovića (izbjegličko naselje izgrađeno od strane Švedske Vlade) je nastao spontano, navodno ih je prethodno obezbjeđivala naša vojska i policija i te sumnjive noći su, po svemu sudeći, inscenirali napad na kamp-naselje. Sigurno je da je policija pucala nedaleko od kućica (možda i preventivno u znak uzbune), a možda i s predumišljajem. Nakon toga je kurir-policajac obavijestio stanare kamp-naselja da su četnici napali i da se što prije izmještaju i bježe kud znaju. Nakon toga je nastala panika i metež, ali su iste noći mnoge kućice opljačkane a još se sav narod nije vratio u Slapoviće.

Najveći dio dana avioni NATO-a jednostavno okupirali naše nebo. Ne znam siguran razlog, ali zaista avioni skoro neprekidno nadlijeću ovim prostorima, nerijetko sasvim nisko. Nešto krupno se ili priprema ili već dešava oko ovog područja, a, eto, mi skoro ništa ne znamo, da hoće bar biti šta povoljnije i što brže.

Popodne sam otišo u Palučak na košarku, prvi put nakon jeseni. Taman

sam se malo istrk'o i pročistio pluća nakon predugog izležavanja. Gripa me ne popušta pa više ni sam ne znam ni uzrok ni terapiju.

I Alija se oglasio da se radi sa UNPROFOR-om, da neko iz vrha posjeti Goražde, Žepu i Srebrenicu. I ovo je malo sumnjiva i diskutabilna informacija, prvi put od početka rata, i ovo nešto znači da li dolazi (najavljuje) da raščisti situaciju.

Gripa hara našim podnebljem, zaista je malo onih koje je ona poštedila, čudno je, teška je i prilično dugo traje sa, također, neobičnim posljedicama.

Tzv. oficiri svaki dan prolaze niz i uz rijeku. Ovo mi je simptomatično. Ili ih je neki veliki pos'o pritisnuo ili nešto krupno mute. Trebalo bi očekivati i ovdje šta senzacionalno.

8. mart, utorak

Vrijeme oblačno i teško trajalo je skoro cijeli dan, čak je prijepodne potrusila i sitna kiša, a onda se razvedrilo. Pravi proljetni dan, noći toplije, pa sasvim tvrdo spavam. Radio sam redovne poslove i nisam nigdje išao, po povratku iz Ciganluka navratio Ibran Mustafić, prilično skrhan i iznerviran, navodno je u UNPROFOR-u tražio razrješenje naše situacije.

Nordijski bataljon zvanično preuzeo aerodrom na Dubravama u 13 sati, ostaju da se dorade sitni poslovi na pisti, instaliraju radarski uređaji a oklopna jedinica je raspoređena oko aerodroma. Zvanično otvaranje se očekuje 18. marta 1994. godine i, po svemu sudeći, otklonjeni su nesporazumi i zamjerke naše Vlade.

Proradio tramvaj u Sarajevu, probna vožnja nakon dvije godine. Ovo je mnoge asociralo na ranija vremena. Neosporno, ovo je krupan korak ka miru u BiH, a on upravo treba da počne iz Sarajeva jer u njemu se rješava pitanje Bosne. Neka Srbi shvate da ne mogu dijeliti Sarajevo pa će se pomiriti s tim da ne mogu dijeliti ni Bosnu.

SAD zvanično traže od Grčke da ukine embargo prema Makedoniji.

Iznad Pliškog (ili Ogulina) pogođen španski avion NATO-a i prinudno se spustio u Rijeku. I oko ovoga se digla prava bura. Vojska tzv. Srpske Krajine demantuje krivnju jer oni to nisu učinili iako se kaže po izvještaju UNPROFOR-a da je pucano sa njihove teritorije. Oni ništa ružno ne čine mada je neosporno da žele revanš prema NATO-u za oborena četiri aviona. U avionu su ranjene tri osobe. Za očekivati je novi hrabar potez NATO-a, pitanje samo gdje će se to dogoditi i u kolikom opsegu.

Traje žestoka ofanziva na Maglaj, a dvije Abdićeve brigade odbile da ratuju dalje.

Čarls Redman u Beogradu, prisutni Milošević i Koljević, Srbi navodno nezainteresovani ni za sporazum iz Vašingtona, niti za posjetu Redmana jer se to, kažu, još njih ne tiče. Oni će se, kaže, uključiti dok dobro razrade Sporazum iz Vašingtona, mada mislim da će pokleknuti jer Koljević fali dobre namjere velikih.

Nakon dužeg vremena četnici se pješadijskim oružjem oglašavali sa Čauša. Vjerovatno im je namjera da malo provociraju ali i da nam kažu da su gore.

Alija poslao pismo Vijeću sigurnosti da se deblokira Srebrenica, ne znam samo da li je ovo u namjeri da se otvori Srebrenica da bi i oni mogli doći ili su stvarno najbolje namjere da se ovom narodu olakša život i učini ikoliko snošljivijim.

Otišli Kanađani iz Srebrenice, i to prilično nečujno. Holanđani još nisu kompletirali svoju ekipu, ne znam samo gdje će Hunta sad tražiti motive za nove ekscese, a oni će ih sigurno pronaći.

9. mart, srijeda

Jutro i prijepodne idu uobičajenom šemom, ništa naročito osim zuke aviona. O vremenu ništa posebno, pravo proljetno. Ponovo sam bio u Palučku.

Silajdžić i Granić u Moskvi, namjera im je da privole Rusiju, a da ona dâ svoj pristanak na federaciju BiH, a poslije će sa Srbima i Srbijom biti lakše. Tamo će biti i Papuljas prekosutra, a 14. marta u Vladivostoku.

Najveći dio dana radio sam Albaniju, niko nije navraćo pa sam, radeći u miru, uradio dobar dio posla. Prvi put sam se zasitio i sam ostavio u popodnevnim satima. Požurujem sam sebe da završim Sredozemlje do proljeća i poljskih radova.

Navratio Džemo Tihić i informirao nas o „mitingu pred Robnom kućom". Prisutnim Špiclov rekʼo da je bolje da ovaj narod vodi i „crni ciganin" nego Ibran Mustafić jer on, navodno, zna samo obećavati, a pobjegʼo je kad je bilo najvažnije. Ovo je Ibrana izuzetno iznerviralo i nije se mogʼo suzdržati da ne reaguje na svoj način. Sama ova istina da je počeo da javno mitinguje govori dosta. Priprema teren, zapravo diskreditujе ličnosti (ključne) prije eventualnog dolaska delegacije. Poslije ćemo i ja i Hamed Efendić doći na red, pitanje samo u kojim bojama.

Belgija otvorila ambasadu u Sarajevu (47. država), ovo je još jedno krupno priznanje cjelovitosti i suvereniteta BiH, a to je u uvodnoj besjedi rekao i ambasador Belgije. Vode se žestoke borbe na Ozrenu i oko Doboja, ne znam sigurno ko vodi ofanzivu.

Tzv. Jugoslavija uputila protest Savjetu bezbjednosti zbog kršenja njenog

vazdušnog prostora od strane aviona NATO-a, ona čak prijeti ukoliko se ovo nastavi.

Sad je najaktuelnija afera istjerivanja izbjeglica iz Njemačke u Jugoslaviju, a najviše ih je iz Jugoslavije, posebno sa Kosova. Ima i Srba iz Bosne. Vratiće se preko Rumunije u Jugoslaviju. Na ovo je Srbija ogorčena.

Veći dio dana nadlijetali avioni NATO-a, kao i prekjuče, ali i u večernjim satima.

Čarls Redman kod Alije, kao i general Dalvin, nakon povratka iz Beograda.

Završeni poslovi u Beču, sad se dorađuju tzv. sitniji i manje važni poslovi, zapravo razrađuju detalji.

Četnici ne odustaju od napada na Maglaj i Tešanj, a ne dozvoljavaju prolaz humanitarnih konvoja u Maglaj, očita je deviza "što gore, to bolje".

10. mart, četvrtak

Noć Lejletul-kadr, 27. dan Ramazana

Vrijeme se malo stabilizovalo ali vidno otoplilo, mada nejma dovoljno sunca, pravo proljetno. Zanimljivo, rijeka vidno opada.

Ramazan se i Bajram privodi kraju ali i proljetni poslovi počinju intenzivnije.

"Pologari" rano pred kućom. Samo što sam ustʼo kod stola pred kućom bili su „pologari". Opet im je nešto nejasno, ponovo su došli da Hamzi sole pamet, vjerovatno oko postupanja sa oružjem. Da li je ovo nastavak programa da naša grupa ide u UNPROFOR i cinkari gdje se nalazi naše oružje ili je možda Hamza nepodoban da ga zadrži ili vjerovatno oboje.

Privode se kraju događanja u Beču i za koji dan će defoinitivno biti potpisan ukupan Sporazum, a vrijedno je reći da se Srbima ostavlja da pristupe federaciji ili će najvjerovatnije u suprotnom biti skinut embargo na uvoz oružja za našu Armiju.

Komentarišu se „posrtanja Žirinovskog po Sloveniji", ovo što ovaj avanturista doživljava je ispod svakog nivoa i daleko je od prosječnog diplomate, njega doslovce proganjaju kʼo pologara, ali on se na to ne obazire dovoljno, i dalje srlja u vlastitu propast. Čuju se prijetnje o ozbiljnom zaoštravanju odnosa između Rusije i Slovenije.

Nije stigla najavljena grupa „Temišvar". Rumuni odbili da ponude svoje avione (helikoptere) i aerodrome jer se radilo o usmenom obećanju. Od akcije se ne odustaje a Nijemcima ostaje da pronađu nove države i aerodrome u susjedstvu Srbije. Ovo je za široku analizu, ali je interesantno da je navodno među protjeranima najviše Albanaca.

Povećava se broj američkih vojnika u Makedoniji, i ovo govori o povećanoj budnosti Zapada oko Makedonije. ali vjerovatno nije u pitanju samo Makedonija, nego i Kosovo.

Neosporno je da se oko Kosova igraju krupne igre, kad će početi nešto određeno.

Pristižu dodatne snage UNPROFOR-a u BiH, glavni inicijator Velika Britanija, dio vojnika šalje Velika Britanija (već stigli), Belgija, Francuska, Danska, ali ništa konkretno sa Istoka.

Na bh. ratištima i dalje najaktuelniji Doboj-Ozren-Trebava. Ni do danas se ne može odgovoriti ko vodi ofanzivu, pomaka na linijama nejma ni u čiju korist.

Na ostalim ratištima navodno aktuelno goraždansko ratište, a na ostalim linijama se poštuje primirje sa samo sporadičnim pucnjima iz pješadijskog oružja.

11. mart, petak

Jedan od „D" dana

Oblačno i nekako teško vrijeme i noćašnje dugo sijelo zadržali su me u postelji do 11 sati kad me probudio Zuhrija. S nekim čudnim nastupom, kao da me zvao na džumu, što sam protumačio kao poziv i poslušo ga i odmah krenuo ka džamiji. Gore nevjerovatno veliki odziv vjernika, džamija krcata. Alija (Jusić, Potočarski imam) se u hodbi prilično dugim govorom zadržao na jutrošnjem gledanju kasete (na kaseti, između ostalog, otpjevana pjesma Hameda Salihovića koja se odnosi, kako na hodžu, tako i na ukupno stanje u Srebrenici) koja je navodno adresirana na njega i „bule". Kaže, osjeća se prilično pogođenim. Da tako pišu nemuslimani, ali on će, eto, moliti Allaha dž.š. da mu podari sabur da zaboravi. Odriče bilo kakvo izrabljivanje mrtvih, a komentariše samo jedan stih, a neće ni cijelu strofu, boli ga samo što je nazvan "balija". Uporno sam ga maskirao i nedozvoljavao da se razmaše. Nakon ovoga i džume klanjana je dženaza Šabanu Hafizoviću koji je umro jutros oko 8 sati.

Jutros je u školi na Rijeci priređena „promocija Hunte" na našem terenu i prve zvanične klevete na našu adresu ali po svim pokazateljima sa potpunim debaklom. Puštane su kasete sa Osmača, promocija SDA 1990. godine i ona iz Jančeve i nakon toga komentar skoro cijele Hunte sa svog aspekta. Mene je najviše klevet'o veterinar (Fahrudin Salihović), uz usputna obećanja da će borcima obezbijediti srednju školu, valjda još jedno od posljednjih obećanja naivnim „borcima", izgleda, više brašno i namirnice nisu dovoljne. Radi ove

manifestacije nije radila ni škola, zanimljivo je, prisutna je bila cijela garnitura Hunte.

Prišili su nam svakakve epitete, a vrhunac je da smo izdajice naroda, vjerovatno opozicionari, separatisti, možda i fikretovci, dok su puštali insert kasete u kojoj Ibran Mustafić priča o Fikretu Abdiću. Nije teško odgonetnuti najave mada to običan građanin ne može skužiti, pa je čak bilo i povika „dole SDA". Nešta im je krupno prigustilo dok prijete hapšenjima, sa ponekim uzvikom i o likvidaciji. Scenarij je očigledno neuspio jer su se razišli kao smušeni, jednostavno su se razbježeli, a prisutni su prozvani ostali bez jakih objašnjenja i namjere ovakvih skupova.

Navečer i cijelo popodne komentarisana su događanja na Rijeci i svega oko toga i to svako na svoj način. Toliko sam se uzbudio da cijelo popodne i veče nisam mogao naći mira, niti konstruktivno diskutovati, a na ručak sam ust'o mokre potkošulje, što će reći da sam proživljav'o "noćnu moru". Nisam do dugo zasp'o, ne mogu da se snađem u tako kontradiktornim objašnjenjima istog događaja, manje-više svi na jednoj, a Hamed Efendić sa Hazimom - na drugoj strani.

12. mart, subota

Vrijeme izuzetno, kasnoproljetno, temperatura visoka, narod živn'o, priroda se budi. Cijelo prijepodne, osim što sam odnio akumulator na punjenje, razmišljam o jučerašnjim događajima, ne mogu da se otmem dojmu šta se sve može desiti za samo jedan dan, ali ni poziv upućen Hamedu Efendiću i onakav završetak, da li to nije pokušaj razbijanja ekipe.

Geza Jasenski u zvaničnoj posjeti Vojvodini, po rasporedu boravka danas i sutra uglavnom su druženja sa Mađarima i 50-godišnjica revolucije u Mađarskoj 1948. godine.

U Splitu vojni komandanti Armije RBiH i HVO-a potpisali vojni dio sporazuma o osnivanju M-H federacije u Bosni pod nadzorom Galvina. Srbi ovo komentarišu sa puno skepse i ironije, isto kao i na mogućnost ulaska Turskih vojnika u BiH koje zovu okupatorima. Najavljuje se da će za koji dan biti definitivno potpisan i ukupan plan u Beču.

Na Rijeci ponovo neki sastanak – pokušaj zamjene povjerenika, prava vašarska atmosfera na kome nezadovoljni komintenti pokušavaju zamijeniti Slatinsku ekipu podržanu od Adema (Fahrudin Salihović), ali, eto, na listi osumnjičenih sad se nalazi i Adem oko nafte (6 tona), ali i švercovane odjeće (humanitarne). Na sastanak pristig'o i Ibran Mustafić i, čudno, vratio se prilično zadovoljan.

U Pasiku solidno vrijeme, ali naporno. Igrali fudbal, bos (u čarapama) nakon više od pola godine u ovom mrtvom proljeću sa ovako oskudnom i jednoličnom hranom. Ipak, sam se vratio prilično zadovoljan, mada nenormalno žedan i dosta umoran. Vrijeme izuzetno ugodno, vedro k'o džam, mada još nije ozelenilo, malo je cvijeća u Pasiku.

Sve izvjesnije učešće turskih vojnika u UNPROFOR-u u BiH, jer se tome opire sve manje država, a vjerovatno će se slično postupiti i sa italijanskim vojnicima. Ovo bi bio izuzetan pomak u događajima oko Bosne jer Turci i, eventualno, Italijani u Bosni govore mnogo, a pomiješano sa Rusima daje puni "bosanski lonac". Očekivati je i Amerikance.

Andreoti u Moskvi završio posjetu, vjerovatno je dogovor oko posla da se Srbi privole na federaciju u Bosni, ali, možda, i pitanje Italijanskih vojnika u Bosni. U posljednje vrijeme Jeljcin se zaista ušutio, a palicu su preuzeli Kozirjev i Ćurkin, dok se Jeljcin zabavio sobom.

Papuljas u Moskvi, a prethodno u Beogradu, nastavak rusko-grčkih konsultacija ali, očito je, u atmosferi agonije jer, po svemu sudeći, treba Zapadu učiniti nove ustupke.

Srbija definitivno izbrisana iz Komisije za ljudska prava, a istovremeno je Jugoslavija teško okrivljena za narušavanje ljudskih prava u svojoj državi, a naročito na Kosovu. Nastavljaju se hapšenja SDA po Sandžaku, obje republike i tzv. montirani procesi.

13. mart, nedjelja

Prvi dan Bajrama

Dan mi je počeo oko 5 sati kad me probudio Ismet i otišli smo na rani sabah. Džamija već više od pola puna, a kasnije krcata k'o šibica. Bajram-namaz i hudbu završili oko 7 sati i 20 minuta, a kući sam se vratio oko 8 sati i 30 minuta. Atmosfera u džamiji malo čudna i neobična. Špiclov se najednom našao u prvom safu kod imama, iako je počeo od četvrtog safa. Mistrija i Begovac u maskirnoj uniformi. Hudba konstruktivna i uglavnom poziva na pomirenje među Muslimanima, te sam nakon izlaska vani i učinio i prihvatio Alijinu ruku i čak se izljubio čestitajući mu Bajram.

Oko 10 i 30 minuta smo otišli za Čumoviće na dernek, gore po izuzetno ugodnom vremenu, ali u prilično napetoj i mučnoj atmosferi ostali smo do 14 sati i 40 minuta. Cijelo vrijeme Belja (Dževad Tuljković) mikrofonom sa traktora uguši sve normalne. Evidentna je prisutnost muhadžira čiji je postotak

u odnosu na mještane ogroman. Sasvim malo poznatog naroda sam sreo na derneku. Zulfu Tursunovića smo vidjeli samo u prolazu, ali se on u tom momentu vidno promijenio i istinski uplašio da se možda nećemo zadržati jer je bio u društvu sa Šiptarom (Azem Hadžović). Zanimljivo, "Torcidi" (našoj omladini i sljedbenicima) se priključio Riči (Rijad Salihović) cijeli dan, pa čak i navečer na sijelu kod Ibrana, mada su bili pošli kod mene, on i Sejdo na šah. Vratili smo se niz Pišanj, uvratili kod Kaleje i najednom se vidno naoblačilo sa dosta jakim vjetrom. Srećom, brzo se razvedrilo pa sam uspio sići kući prije kiše ali sam zaradio veliki plik zahvaljujući kaltačinama. Navečer nije niko dolazio na sijelo, a nije se ni dogodilo ništa važno.

Spoljno-politički pregled: u Srbiji u toku priprema za izbor Vlade i usvajanje plana i programa vlade za ovu godinu. Preko 60 posto predloženih ministara iz SPS-a, pa je za očekivati oštre diskusije i kritike na račun ovakvog prijedloga i programa i lica.

Jedan od „Braca" (grupa momaka iz Brakovaca) nam predočio atmosferu u džamiji (školi) u Sućeskoj.

14. mart, ponedjeljak

Ni ovog dana nisam nigdje išo, obično se zabavim svojim piskaranjem i tako provedem skoro cijeli dan.

U Ciganluku se i dalje prikazuje kaseta sa propratnim tekstom i prigodnim komentarom pjesme, ali i Ibranovim govorom. Otrcan i proziran propagandni šou-program koji će im se više obiti o glavu nego što će im pomoći.

Spoljno-politički pregled; Na bh. prostorima ništa izuzetno, nastavlja se granatiranje Maglaja, Bihaća, Bugojna, a borbe se vode i oko Doboja i Brčkog.

Vijeće sigurnosti neće jednostavno da usvoji rezoluciju kojom se osuđuje genocid u Hebronu, vjerovatno pod pritiskom i namjerama SAD-a.

Nastavljaju se razgovori oko prijema Norveške u EU u Briselu, ima nagovještaja da bi se i ovi razgovori mogli povoljno okončati. Nastavlja se kampanja u Njemačkoj oko progona Jugoslovena iz Njemačke. Nagovještava se pristup Moldavije Partnerstvu za mir sa NATO-om, a šuška se nešto i o ulasku Rusije.

U Sarajevo ulazi oko 40 megavata, čime se vidno poboljšava snabdijevanje grada strujom. Zvanično proradio tramvaj, i ovo je vidno poboljšanje situacije u Sarajevu što govori da se stanje u Sarajevu stvarno normalizuje, doduše, u "muslimanskom Sarajevu".

Četnici nisu dozvolili prolaz našoj delegaciji u Goražde, iako je bio ugovoren odlazak. Prizemljili su ih na Sokocu i počeli sa provokativnim pretresom pa je delegacija, na čelu sa Edibom Bukvićem, odustala od daljeg puta i vratila se u Sarajevo. Očigledno će se sa polaskom slične ekipe u Srebrenicu još dugo počekati.

Incident na Donjoj kosi, "Torcida" poprilično pijana sačekala je Špiclova koji se odnekud vraćao sa kobilom i skandiranjem stranci (SDA) uspjela ga prilično iznervirati, ali je prošao k'o kalamunja, bez riječi, mada očigledno veoma ljut.

Događanja na bazenu i oko Ribnjaka; vidi 15.mart, utorak.

15. mart, utorak

Jutro i dan izuzetno vedri, prijatni, pa jednostavno nekako se raspoloženje samo pojavi i drži insana pri ovakvom vremenu.

Do 13 sati ništa posebno se nije dešavalo, radio sam istoriju Grčke, pušio skoro cijelo popodne i pomalo hram'o zbog jučerašnjeg žulja. Negdje oko 13 sati stigli Tečo i Sejdo, a neposredno prije njih prošla su dva helikoptera. Njih dvojica su samo ukratko ispričali šta se sinoć dešavalo na Kosi i kod Bazena, što me posebno iznerviralo i izbacilo iz nervne ravnoteže.

Stigla dva helikoptera i odmah se vratili a ja sam sve to povezao u zaokružen mozaik. Sigurno dosad najneukusniji, ravan onom sa Meholjićem 1990. godine, s tim da je sad možda i još neukusnije. Pojavila se u meni osnovana sumnja da se u njih neko umiješ'o sa zlim namjerama i, eto, uspjelo mu je. Daleko najlošiji potez koji su mogli uraditi po sebe i Stranku je to što su učinili. Hunta će to sve iskoristiti kao izvanredan dokazni materijal protiv Stranke. Ne možemo se ničim oprati, oni su okosnica SDA i najpouzdaniji dio tima, a napravili su tako stanje. Prethodno su na Kosi solidno isprovocirali Špiclova, a onda kardinalne greške u totalno pijanom stanju, pa onda incident sa Hačinim muhadžirima. Znam da u Srebrenici teku prikazivanja trake i čitanje nekog propagandnog teksta i još ovo kad dodaju, jednostavno nisam im'o snage da krenem za Srebrenicu. Incident na bazenu, polupali su dvije strane kućice, ali ih je, izgleda, neko isprovocir'o iz tog ćumeza pa se nisu mogli suzdržati. Izmlatili su nekog Hačinog muhadžira.

Stig'o Džemo Tihić, ništa nije konkretno znao, ali je makar sazno da nije stigla nikakva delegacija iz Sarajeva, stigli su samo vojnici i oficiri UNPROFOR-a. Ovo me donekle razvedrilo, počeo sam drugačije razmišljati, malo sam se ohrabrio, Hunta to neće moći odmah naplatiti jer su u Ciganluku već sve svalili Ibri (Ibran Mustafić) na leđa, mada je izuzetno pogođen. Popodne smo

opet drugačije razmišljali jer je policija odvela svu osmericu, osim Sabitovaca. Nevečer su 2-3 ekipe, uglavnom najuže familije, otišla u Ciganluk najviše s namjerom da se obezbijedi pritvor radi bilo kakve eventualnosti. Iste noći Tečo, Kalaja i Muki su imali prilično neugodnosti sa nekim banditima iz "renoa 5" (Naserov automobil). Krajnjim naporom su se uspjeli sakriti ispred bandita. Ostali su najveći dio noći proveli budni, a uhićenici nisu imali nekih posebnih neugodnosti, osim što odbijaju da jedu.

Ogata u Beogradu, razgovarala sa Lilićem i Miloševićem, posjetila i neki izbjeglički logor. U Beogradu počela sjednica Skupštine Srbije u kojoj treba da se usvoji program rada, budžet i nova Vlada.

Na bh. ratištima nepromijenjeno stanje, a najteže oko Maglaja, Doboja, Bihaća i Bugojna. Dobro pripremljena vojska i linije oko Bugojna daju rezultate. Četnici su potučeni u prvom mahu, a borbe nisu završene. Nastavljaju se provokativna pješadijska djelovanja između ekstremnih Hrvata, ali i ekstremnih Muslimana.

Gorjela šuma ispod Zvijezde (brdo prema Bratuncu).

16. mart, srijeda

Ne znam ni da li sam spav'o, ni da li nisam, uglavnom, prezn'o sam neograničeno puta, praktično cijelu noć sam bio otvorenih očiju. Ust'o sam definitivno iz kreveta oko 8 sati u tmurno i dosta teško jutro, ne znam da li mi je kad bilo neugodnije i teže. Ni kahve popio nisam pa sam sa Hamzom krenuo u Srebrenjcu, a na Rijeci nam se pridružio Hamed Efendić. U međuvremenu je Hamza otiš'o dati izjavu u policiju jer nije iš'o na stražu na Buljim. Srelo nas je dosta naroda i navodno svi su pošli kod nas, ali, eto, saznali smo ponešto i korisno mada ih većina prilazi nama s namjerom da nas upozori na sve ovo što se dešava i događa u Ciganluku. Nije se imalo bogzna šta povoljno čuti osim onog što se dešavalo jučer u Kameničko-ceranskoj brigadi prilikom uobičajenog video programa. Huntin referat čitao je Džemo Bećirović a njihov brigadni referat čitao je neki mladić, ali dosta bolno, otvoreno i sa prilično prijetnje i ignorancije.

Došavši u Ciganluk saznali smo da je istražni postupak u toku i da ide dosta sporo, da je milicija u međuvremenu otišla po Sadu Efendića, a Musu su u međuvremenu pritvorili. Isljeđivanje vode Mujo i Mirsad iz Bratunca, a Hromo (Mujo Efendić) navodno nešto distanciran. Dobar dio dana proveo sam kod Džeme Tihića, a kasnije je navratio i Močevac. Prava vrzlama počela je oko 17 sati kad ništa izgleda nisu završili, a naumili su ih ostaviti gore u pritvoru te sam

sa Ibranom i Nurijom Jusufovićem uštimo da se pronađe Hakija Meholjić koji se u međuvremenu krio, da ih ili pusti kući ili prebaci u miliciju. To je završeno tek oko 19 sati i 20 minuta. U međuvremenu sam se vidio sa Kavazbašom (Mirsad Kavazbašić), Ljubetom (Ejub Golić), Šemsom i još nekim tipovima. Saznio sam i to kako je Taib Mustafić, komandir policije, razriješen dužnosti. Zaista, neka nova metodologija. Ukoliko se ovako nastavi i u tzv. vojsci onda se ovim prostorima uopšte ne piše dobro. Špiclovova mati-oštrokondža po komšiluku plače da mi navodno prijetimo Špiclovu, "kiselo grožđe".

Ponovo dolazila dva helikoptera, ali na Turbe, priča se da je među ostalim pristiglim i jedan naš oficir što je sasvim normalno i realno, prethodnica su uvijek bili obavještajci.

Priprema se svečana ceremonija u Vašingtonu, prisustvovaće preko deset delegacija država visokog nivoa, a i sam Klinton će prisustvovati svečanoj ceremoniji. Ovo govori da su Amerikanci definitivno preuzeli sponzorstvo nad sudbinom BiH i Hrvatske.

Spreman aerodrom za otvor, ne zna se tačno dan ali Ogata kaže da će otvorenje biti u drugoj polovini marta, odnosno za koji dan.

Uspjesi 370. Lbr. kod Bugojna; tenk T-55, 30 četnika, dva uništena T-55, izbačeno dosta četnika iz stroja ali zato nemilosrdno radi četnička artiljerija sa Kupresa. Oslobođen znatan dio teritorije i zaplijenjeno dosta oružja, MTS-a i municije.

Ćurkin iznenada doputovao u Beograd.

17. mart, četvrtak

Jutro golubavo ali puno vlage, sluti ponovo na kišu, ali se tokom dana razmahnulo i prilično razvedrilo, nikako da nam se razvedri.

Priprema se „Vašington", ovome se daje priličan značaj, od ovoga se također mnogo očekuje. Zanimljivo i to da su prestale radnje oko otvaranja aerodroma. Opet iskrsli problemi. Neizmijenjeno stanje na bh. ratištima, doduše, manje se ratuje. Teku intenzivne pripreme i konkretna realizacija zamjene zarobljenih između Muslimana i Hrvata širom Bosne. Borbe se vode u rejonu Ozrena, Gornjeg Vakufa, Kupresa i oko Brčkog.

U Ciganluk ponovo otišla „ekipa" po blatnjavom i dosta vlažnom jutru jer je sinoć puhao olujni vjetar. Gore se ništa još konkretno ne zna, nisu završili ni uzimanje izjava u stanici, ali se zna da će ih uputiti direktno na Sud pa šta im on odreže. I ovo je u ratnom vremenu neka realnost jer pojave se moraju presjeći, a nipošto stimulisati. Kad bi ovo bar bio početak primjene zakonitosti na ovim prostorima.

Jalta, Jalta - već odzvanja na medijima, izgleda se objelodanjuje koncept podjele interesnih sfera SAD i Rusije na Balkanu. Srbi ovoga kao da postaju svjesni mada se ne zna šta je kome konkretno dopalo u udio ali lično cijenim da je zapadna granica Drina, a da će ostatak Srba dobiti u tzv. prelaznoj fazi poseban status, sa realnom istinom da će ih na svakom slijedećem popisu biti uvijek manje. Srbi su također svjesni ove činjenice i istinski se plaše, plaše se oni i da ne uđu u ruski interesni zagrljaj.

Na sijelu kod Ibrana iskupili smo se u najužem sastavu, „oni najokorjeliji i najpouzdaniji", da uradimo koncept sadašnjice i neposredne sutrašnjice. Nekako, nejma se motiva iako je premnogo i tema i problema. Osnovno je kako učiniti što više da uhićenici budu što bezbjedniji i da ih to duševno ne slomi, ali i previše ne iziritira i rastroji. Nejma tzv. prišlepaka pa se može komotnije i diskutovati i dogovarati.

U međuvremenu je počelo zidanje kućice, ali otprilike kao "Skadar na Bojani", neko je ono malo ozidanog preko noći oborio, stražara izgleda gore nejma.

Otkačena struja, ne znamo zašto, možda zato što niko nije im'o da uključi jer je Sabitova kuća bila prazna, uglavnom, noć smo proveli u mraku.

O Taletu i ostalim poslušnim

Nikako da se oslobodim jučerašnjih informacija. Desilo se to Avdiću (Hajrudin), Taletu, Đozi, Kemi, a sutra to vjerovatno isto čeka Nekića (Aziz, šef Robne kuće za humanitarnu pomoć), Delića (Sead, Nekićev zamjenik), Džemu (Bećirević iz Slatine), Sulju (Hasanović iz Sućeske), a pitanje je samo dokle su im potrebni da odrađuju i kad će biti nepodobni. Kome oni sad trebaju, za koga su oni sad podobni, šta li njih sad ne muči jer dovoljno su zagazili, teško će se oprati, ali ne daju im da se peru. Oni to svjesno čine, ostavljaju ih da tako uprljani hodaju između naroda. Zaista, specifična metodologija svojstvena samo Hunti, ostaće zapisana u istoriji BiH.

18. mart, petak

Budim se nekako polumahmuran, skoro redovno nenaspavan, mada ne ustajem rano ali gaze me ova ubrzana i nimalo ugodna događanja.

Došlo rješenje iz Ciganluka; „disidenti" dobili od 10-12 dana, uglavnom zbog prekršaja i na osnovu Zakona o javnom redu i miru. Kazna je umjerena i tolerantna, nismo nezadovoljni, oni su to zaradili. Dugo smo komentarisali na sijelu i prihvatili kao realno, čak ni Mahza (Majka Ibrana i Samida Mustafića) nije bila nezadovoljna.

U Ciganluk i dalje stižu kontradiktorne informacije, kao i iz Ciganluka. Sve je evidentnije da je Hunta dobila negativan odgovor na Zahtjev o ukidanju imuniteta.

Oko podne navratio Car (sa Skelana) u specijalnoj ulozi kurira da nas upozori da ne mrdamo od kuće, a pogotovo da ne dolazimo u Srebrenicu, vjerovatno, gore stanje nije najpovoljnije.

Popodne se skren'o Nele (Nesib Salihović), poprilično pijan i iziritiran činjenicom da hoće da im izuzmu puške. Po običaju on dođe kad mu je teško, ni ovaj put mu nisam udovoljio. Iz scena koje je on vidio Hamed Efendić je pritvoren, također zbog puške. Car me izvijestio da je Hamed bio u Štabu u Srebrenici. Navodno ga je samoinicijativno pritvorio Mistrija (Ibrahim Mandžić – Mrki, zidar, četiri razreda OŠ, major sa povlaštenom penzijom i vojnim stanom). Fazila (supruga Hameda Efendića) je bila u Ciganluku i saslušala dio dijaloga Hameda Efendića sa „oficirima", ali nije ništa mogla učiniti da ga oslobode. Zaista, čudna događanja. Špiclovu se neki težak dušman uvuk'o pod kožu i već kad se davi on ga gura još dublje, a, navodno ga trza gore, on to ne vidi.

Oko 15 sati potpisan Sporazum u Vašingtonu, iščekiv'o sam ovaj trenutak cijeli dan i oko 15 sati počeo je direktni TV prenos iz Vašingtona uz lično prisustvo Klintona. Ustavno uređenje potpisali Silajdžić-Zubak, a konfederalni Alija-Tuđman. Dogodio se zaista istorijski događaj, nesvakidašnji, neponovljiv. Srbi se ovim dovode u posebno nezavidnu situaciju jer Moskva zvanično pozdravlja ovaj sporazum, čak sa tendencijom da će učiniti na tome da ubijede Srbe da prihvate ovaj sporazum. Sve su ovo poremetili pijani Nele i događanja oko Hameda pa sam uglavnom razmišlj'o o tome i o onim u zatvoru, a manje o Vašingtonu. Ne znam samo dokle ću moći izdržati ovolike i ovako jake stresove jer sve ima granice, a ovo dotuca i rastura.

Navečer na sijelu kod Ibrana otkriven još jedan špijun. Evo, već drugu noć sijelimo, neigramo nikakvu zabavnu igru i sad su neke druge sijeldžije. Nekako, nelagodno, ali je to stvarnost. Jednoglasno smo se složili da je Sabit klasičan poltron, da je špijun i da je teško izd'o i iznevjerio brata (Hamed Efendić). Ko se onda još može u njega pouzdati, kome on, kao takav, treba, kome je on potreban?

19. mart, subota

Ne znam više ni kako mi prolaze ni dani, ni noći. Trebao bih već jednom da se naspavam, bar danju, ali vrijeme i događaji nekako gaze i ne dozvoljavaju,

jednostavno, vrijeme zaista tare. Danju hudim, a noću dežuram i iščekujem. Odlaskom ekipe „na odsluženje" osjećm se nekako usamljen, manje jak i manje siguran. Ovo ekipe što je ostalo malo pouzdano, uglavnom, nepovjerljivo. Kako se lijepo i brzo snimi stanje i situacija,„u muci se poznaju junaci". Nejma komšija na šah, na karte, na kahvu, a nije Ramazan. Čak su i pogledi nekako drugačiji, mutni, nedobronamjerni, kod ponekih i zlonamjerni, ponavlja se predratno, predizborno vrijeme, ali komšije-rođaci sad, izgleda, imaju nešto neugodnije podatke. Na nivou ponovo jedino Hasan Salihović koji je skupio snage da dođe u kuću (očigledno anatemisan), te sam popodne otišao kod njega i zadržao se do samog mraka. I dalje je više radoznao nego informisan, mada ni gospođa ne krije najškodljivije informacije od ove strane. Vrijedno je čuti šta misle zaluđeni, zapravo da se raduju tuđoj nesreći, mada su i sami zdrobljeni nesrećom i ne mogu je se nikad osloboditi. Zabrinjavajuće je simptomatična naivna psihologija te manjine. Dobar dio ekipe je u zatvoru, čelnici su pod budnom prismotrom, još velikoj većini prijete zatvorom, sve su uglavnom njihovi rođaci a oni su i dalje na onoj drugoj strani, strani koja gubi.

Komentari na potpisani sporazum

Srbija i srpski mediji ni o čemu drugom ne pričaju osim o svom dinaru, svojoj Vladi, Skupštini i Sporazumu iz Vašingtona. Strašno su pogođeni, zabrinuti traže sami sebe, ali ne mogu se naći. Brine ih što Rusija krajem proljeća treba da potpiše Partnerstvo za mir čime se položaj Srba i Srbije temeljito mijenja jer se mijenja mjesto Rusije.

Prijepodne smo ja i Ibran sišli na Rijeku da pokušamo stupiti u kontakt sa Hamedom. Nije nam dozvoljeno, poslali smo mu pismenu poruku, nije nam udovoljio, ponovo pokazuje neku svoju tvrdoglavost. U međuvremenu je procurila informacija da smo mi otišli u UNPROFOR, te je mobilisan (pokušaj) Interventnog voda da nas pri povratku zasretnu i, vjerovatno, ili zlostavljaju ili maltretiraju. Ispriječio se komandir (Haso iz Suhe), pa mislim da se time mijenja i njegovo mjesto u toj ekipi uopšte. Situacija na Rijeci nedefinisana; Hamed Efendić sa sasvim slabom podrškom, čak su zategnuti odnosi i sa Sabitom koji ga je iznevjerio i ostavio kad mu je zaista teško. Simptomatično je i to što je on nedavno bio sa skoro cijelom Huntom. Tokom dana vozio Muharem u Krčevinu i uvratio, ali sa različitim gorivima, dosta teškoća, pa su jedva uspjeli obaviti dvije ture. Izuzetno jaka glavobolja me pratila cijelo veče. Đile (momak iz Konjević Polja) uzeo tekst pjesme, ne znam s kojom namjerom.

20. mart, nedjelja

Izuzetno loše sam spavao, čak sam se u snu budio sa bolovima u grlu i uhu te sam ustʹo nenaspavan, polumahmuran i odmah počeo zijevati. Vrijeme se cijelo popodne brzo mijenjalo, vedro, pa tmurni oblaci sa vjetrom i stalno tako. U emisiji „Nedjeljom popodne" Srbi samo kukaju na sporazum iz Vašingtona, omalovažavaju ga, otvoreno sumnjaju u njegovu implementaciju, ali su izuzetno zabrinuti pa sami upadaju u „vrzino kolo".

SAN: U malo čudnim okolnostima sanjʹo sam Esmira Mur. (prije dan-dva), negdje kao da ćemo spavati, ja bih da ga stavim preda se i zagrlim, pa da tako spavamo, međutim, on uporno hoće da zamijenimo uloge. Starije je bilo njegovo, nakon toga mi je rekʹo u snu da prevedem prefiks imena, a osnovnim znam pogotovu što, eto, on insistira da bude meni s leđa. Ostalo, navodno, treba ja da odgonetnem.

Najveći dio dana sjedio sam kući, radio regije Grčke, a također znatan dio dana stariji Toričeli (Džemo, Naserov otac) je čistio njivu. U više navrata htio sam ili zovnuti ga ili sići do njega da mu skrenem pažnju na ponašanje Špiclova. Neki veliki dušman mu se uvukʹo u ekipu, uticajan je, ali podmukʹo, kontraobavještajac, čini mu više zla nego svi mi. Nisam skupio toliko motiva da se odlučim na takav korak, neka ga nek srlja. Plašio sam se da me možda ne bi ni poslušʹo, a, iako bi me saslušʹo velika je opasnost da bi me pogrešno razumio. Bolje ih je ostaviti neka i dalje srljaju, a Hamed će izdržati.

Ne mogu ni da odgonetnem ove igre oko Hameda. Brat mu je bio kod skoro cijele Hunte prije dan-dva, a sad najednom Hamed u zatvoru. U koga Hamed više da se uzda? Da li je on raščistio sa Sabitom, da li nije opet kakva zamka nama dvojici (Misli na Ibrana Mustafića), kao i ona jesenas? Za ovo postoje osnovane sumnje. Ne djeluju mu čeljadi toliko zabrinuta, osim Nirhe (kćerka Hameda Efendića). Šta zapravo igra Sabit i Hromo, čekaju li i nas na mamac? Da li je samo puška povod za zadržavanje ili su neki raniji predratni neraščišćeni računi? Ukoliko im je dao onoliko deviza i dinara prije i u toku rata nije ni čudo što ga možda pritišću ili da se otkupi ili da duševno klone i prikloni se njima.

I prema nama je Hamed Efendić prilično neodređen, ne sluša sugestije, hoće sam da odlučuje, a zna da na to nejma pravo. Da li je u pitanju „igra" ili tvrdoglavost, zasad ne znam?

Šta li Hunta priprema nama, da li će moći šta naći, nemoguće je da ništa ne čine ili smo mi možda veći zalogaj i veći rizik? Neosporno je da ga u pritvoru, pod nedefinisanom istragom i u nepoznatim okolnostima, drži nelegalna naoružana grupa tzv. „vojske", neosporno je da su oni toga dobrim dijelom svjesni, ali oni gone po svom. Da li su ovo njihovi zadnji trzaji, jer nama, navodno, pripremaju "nesretan slučaj u putu", u vidu zasjede.

21. mart, ponedjeljak

Jutro vedro, malo golubavo. Uspio sam popiti dva fildžana kafe i popušiti dvije cigarete, te smo krenuli u Ciganluk. Srećom, stigo nas je Miča (Mirsad Mehmedević sa Pali) s kamionom na Soločuši i donekle nam skratio pješačenje. Do sastanka sam se vidio sa prilično ljudi – akademaca. Teško je komparirati koliko sa nivoa, toliko i sa korisnosti ove razgovore sa neupućenom i neproduhovljenom rajom. Sastanak smo završili relativno brzo, jedna tačka dnevnog reda – osnovno školstvo i potrebe u kadrovima. Poprilično je bilo onih koji su se odrekli ovakvih poslova, ponajviše je onih sa izjavom „ako se mora", a sasvim malo onih pravih dobrovoljaca. Nakon toga smo zastali na pijaci sa Jakubom (Sulejmanović iz Sjedaća), a zatim smo se uputili kući. Usput smo sreli Bajrama (Azem Bajramović) i Neleta (Nesib Mandžić) i s njima nakratko odsjeli. Požalili su nam se da nisu položili testove za prevodioce. Zanimljivo je da Rijeka vrvi od naroda, ali među mnogobrojnim sumnjivim i nepoznatim facama nejma, bar na putu, onih egzekutora. Malo smo odsjeli kod Fejze (sin Hameda Efendića), saslušali dio ispovijesti tete Bahre (učiteljice), popodne otišo na košarku, a navečer do 23 sata bio na sijelu kod Ismeta.

Tek predvečer po povratku ekipe iz posjete u Ciganluku saznali smo i ponešto "škakljivo". Špiclov izgubio povjerenje i podršku i na Rijeci jer u petak (subotu) nije uspio nekog stranca nagovoriti da pripremi meni i Ibranu zasjedu kad se vratimo iz UNPROFOR-a, čak je bilo i međusobnih obračuna među tzv. poslušnim i neposlušnim. On lično je bio na terenu iznad Studenca sa sredstvom veze. Po svemu sudeći, podršku je izgubio i na Palama gdje je otvorio karte na sto i ponudio u nekakvim izborima njega ili Ibrana. Osto je sa dvojicom Malića.

Nagovještava se otvaranje aerodroma sutra, prvi avioni UNHCR-a.

Četnici se povukli sa široke zone u oblasti „7 Jug", deblokirani Žepče, Maglaj, Novi Šeher, Zavidovići, Tešanj, a naši izvještači oko toga šalju hvalospjeve. Reko bi da su oslobodili Bosnu, a niko ni ranjen nije.

Po običaju, kad se ovoliko nasikiram, pogorša mi se i zdravstveno stanje, ponovo sam imo krupnijih problema sa desnim krajnikom, ali i crno-šarenu stolicu.

Lična garda Špiclova užurbano pravi uniforme kao da se spremaju za nekakav put.

Srušio se ruski avion nad Sibirom, 70 poginulih.

22. mart, utorak

Oblačno i nekako teško vrijeme. Razbudio sam se u 6 sati, a konačno sam ustʹo tek oko 9 sati i 30 minuta i zatekʹo Nazu. Ubrzo nakon toga dovezli su Zlatku iz bolnice.

SAN: U drugom dijelu noći iz neke ekipice (grupice) pristalica-štićenika Hunte priđe mi kod lipe u Ciganluku Nada Novičić, uhvati pod ruku i rado bi sa mnom. Kad ja iskažem sumnju, onda mi ona direktno:"Pa, što si me dosad štitio i hranio?" Pita me čime sam to činio, a ja joj pokažem oružje za pojasom. Tad se ona meni definitivno priljubila, ostavivši svoje sudrugove (kao da je bio Rile), nakon izvjesnog vremena gore negdje u parku Gradske (kafane) sam je svu razgolitio i, zanimljivo, kao lutku kakvu, ali živu držʹo je na rukama. O ovom snu sam razmišljao dobar dio dana.

Taman što sam uzeo nešto da radim stigʹo je Ibran sa novim informacijama. Preksinoć je Muki vodio Čiču (Zulfo Tursunović) na Bacutu kod „Stoltenberga". Poprilično je bio pijan ili se pravio. Čiča je insistirʹo, pješice su išli, dugo su usput ćaskali. I njemu je Čiča nagovijestio da bi Špiclov mogʹo otići, a da će on preuzeti ovdje komandu. Kad se poprilično napio na Bacuti insistirao je da ga Šiptar vodi do Hameda, a nije mi poznato što nije vožen.

Jutros ga je Šiptar (Azem Hadžović) vozio na Šušnjare, pa onda u Ciganluk sa Haminim "golfom". Sinoć nam je Nerfida donijela niz vijesti, a sve, uglavnom, upozoravaju na maksimalan oprez i budnost. Špiclov se, izgleda, sad vija po brdima ne bi li koga upecʹo.

U Pasiku Šefket Hafizović, traser hipodroma i nadzorni organ. Zaista čudno u ovom vremenu, ne štede ni sadnice.

Na bh. ratištima skoro neizmijenjeno stanje; aktuelan bihaćki "džep", Brčko, a na ostalim terenima povremena provokativna djelovanja i humanitarni problemi. U tuzlanskom rejonu Mirko Pejanović. Najviše zbog svesrpskog sabora (Skupštine), a Kljujić se vratio u zenički region.

U Sarajevskoj ulici u Zagrebu (Ruska ambasada), pod pokroviteljstvom SAD-Rusija, održavaju se pregovori Hrvatske i pobunjenih Srba. Povodom ovoga i nekih informacija iz Moskve da Rusija i Zapad nejmaju nikakvih nesporazuma, da će Krajina biti vraćena u sastav Hrvatske, posebno je bilo zanimljivo slušati „Argument više".

Na Tuzlanski aerodrom sletio prvi avion sa oko 100 službenika UNPROFOR-a i Akašijem, a zvanično otvaranje sa pomoći očekuje se za sedam dana.

23. mart, srijeda

Jutro i dan vedri i prijatni. Ibrahim nam uzor'o za krompira, predvečer sam iš'o malo na košarku. Palučak oživljava, trebalo bi ga ponovo staviti u puni pogon.

Otvoreni "plavi putevi" u Sarajevu, obavljene uzajamne posjete civila ka Grbavici i obratno, a prvi autobus iz Sarajeva stig'o u Zenicu sa 11 putnika, praćeni UNPROFOR-om. I ovo je protumačeno kao put ka miru. Sve su otvorenija mišljenja da je mir u BiH na nezaustavljivom putu i pitanje je samo sedmica.

Na Palama zasijeda Skupština SDS-a, ipak nije počela Skupština, zasijedaju klubovi poslanika, a Skupština se očekuje sutra. Navodno najavljuju ekonomske i organizacione probleme, a o platformi za pregovore ni riječi. Posebno zabrinuti održavanjem Konsultacionih vijeća i uporednom Skupštinom u Sarajevu. Završeno zasijedanje u Zagrebu, bez ikakvog pomaka ali su zakazani ponovo za sedam dana. U Krajini pravo rasulo. Predsjednik Vlade podnio ostavku i raspustio vladu.

Pušten Hamed Efendić. Sišli smo ja i Hamed oko 11 sati i 30 minuta i saznali podosta novog:

- Zatvoren "na divlje", držan bez ikakvog pismenog rješenja, najviše zaslugama Hadžiloje (Alija ef. Jusić), Mistrije i Špiclova.
- Otpušten bez ikakvog papira, nije mu dat, iako je on na tome insistir'o.
- U dva navrata bio na saslušanju kod „odgovornih" iz Štaba, njegov dojam je da su se uštrocali i da ih je uhvatila nevjerovatna panika, da su neupućeni, neobaviješteni, ali i „rogovi u vreći".
- S posebnom namjenom navratio mu je Čiča, nagovijestio da je naš i da nejma razloga ni potrebe da iko od SDA dolazi u Sućesku, da se ništa ozbiljno ne radi dok Špiclov ne ode. Špiclov navodno treba da ide u Sarajevo po pozivu, prethodno treba navratiti u Tuzlu. Ovaj događaj je prekjučer najavljen i o njemu se poluzvanično priča u Ciganluku. Ovo je opet za široku studiju i analizu. Teško je bilo šta prognozirati ili predvidjeti, ali dvije su osnovne polaznice:

1) Ukoliko je istinita i
2) Koliko on to sa malobrojnom ekipom može uraditi po svojoj režiji.

Obje varijante su diskutabilne i teško ih je odgonetnuti, bar za sada.

- Čiča se već najavljuje kao poglavar ove slobodne teritorije, neosporno je, preduzima kontrolu u tom smjeru, obilazi teren i zatvorenike, pušta zatvorenike po nahođenju, angažuje saradnike, traži usluge.
- U SJB je preko 40 policajaca potpisalo peticiju za povratak Taleta na

radno mjesto, a ova će pojava pošteno prodrmati ovu instituciju, rezultata će biti pa bio ili ne bio vraćen Tale, posljedica će biti.
- Zatvorenici-kriminalci otvorenih karata pričaju o svojim „avanturama" i vezama sa Špiclovom.
- Hamed djeluje utučeno, ali nije dotučen, Buljimac (Sidik Ademović) izuzetno zabrinut, čak nastupa sa suzama, šta će biti sa mini-Huntom na Rijeci? Mogu samo da pretpostavim, slutim skorašnje rasulo, većina ih je duboko zagazila i neoprostivo kompromitovana za javni rad.
- Štab OS su izmjestili na „Lovac" (srebrenički restoran i motel). Možda i to nešto znači, počelo se na „Lovcu", tu treba i da se završi.
- Sudije u Ciganluku kategorički odbile da sude Hamedu, što je izgleda dosta ubrzalo oslobađanje iz "divljeg zatvora" samovoljne grupe. Potpisnik naloga (za hapšenje Hameda Efendića) Špiclov, realizatori Mistrija i Buljimac.
- Čiča ih je još jednom, u odsudnom momentu, krupno razočarao i iznevjerio.

24. mart, četvrtak

Jutro vedro i ugodno, probudio sam se oko 6 sati, a definitivno ustao oko 8 sati, najranije dosad.

U dva-tri navrata nadlijetali vojni avioni. Danas bi iz pritvora trebala izaći prva grupa.

De la Prel danas u Beogradu; Zoran Lilić, Milošević, Momčilo Perišić, sa svima obavljeni razgovori, a, navodno, kako Srbi kažu, oni su kooperativni, mada svijet tako ne misli.

Vladislav Jovanović u Francuskoj, opet čudan diplomatski potez Evrope, inicijator Francuska, a po viđenju Srba, ništa posebno osim prevelikog interesovanja Evrope o stavovima Srbije u vezi bh. pitanja.

Savjet bezbjednosti odobrio učestvovanje turskih trupa u BiH. Gali je ranije dao saglasnost dok je Turska već spremna poslati 2.700 vojnika u BiH od čega 1.200 pješadije i sve na liniju razdvajanja Hrvata i Muslimana. Malo neobično čemu tolike snage za održavanje primirja.

Sale, Šele i Same došli (odslužili), uvratio sam ih na po jednu čašicu, usput se izmijenilo poprilično ljudi, navodno onih koji su ih poželjeli. Ispričali su podosta, a osnovno je da im je važio zatvorski režim a raspuštenim mezimcima strašno neobično i teško. Zadržali smo se do pred mrak, a pojedinci su već bili ućejfili. Prethodni dio dana sam proveo sa Ibranom koji je u međuvremenu (rano) sišo i nije mu se vraćalo kući. Ispričali smo, čini mi se, sve što smo imali.

Izgubio sam apetit, a u ustima mi stalno neka gorčina pa bi neprekidno pio neku tečnost što opet stvara dodatne teškoće.

Na sijelu kod Sameta; taman smo se sakupili (ženskinje otišle kod Saleta), nismo bili ni počeli ništa igrati kad je stig'o špijun koji me, bar po izjavi, tražio kod kuće. Čudno je kako odmah umukne i utihne žamor, izmijeni se smisao razgovora, ali to njemu nije ni neobično, a, kamoli, neugodno. Sijelili smo do 1 sat i 20 minuta, ali nijedna ozbiljna tema nije pokrenuta, samo smo igrali karata.

Na bh. sceni i dalje aktuelni Bihać, Maglaj i dobojsko ratište. Na putu ka Maglaju četnici opljačkali humanitarni konvoj, Karadžić oficira navodno smijenio, a u istoj izjavi (TV) proglašava ga odmetnikom. Na ostalim teritorijama; Kljujić u zeničkom, Pejanović u zeničkom regionu predsjedavao Srpskom konsultacionom vijeću u sklopu priprema za 28. mart (Srpska skupština).

Nagovještava se nova afera u Stanici milicije, navodno, sad je objekat Brezovac (Fahro Alić), ali istovremeno i prijetnja da bi u tom slučaju ispala dodatna afera jer većina aktivnih milicionera podržava Brezovca. Mišljenja sam da će se sve ovo stišati kao i slučaj Tale.

Već duže vrijeme Jeljcin se „odmara" u Sočiju a stižu informacije da mu se pogoršalo zdravstveno stanje. Ujedno se priča i oko prevrata u Kremlju. Po svemu sudeći, Soči će postati diplomatsko-političko mezarje Rusa. Tu je završio i Gorbačov, a isto slično se dešavalo i sa prethodnicima. Izgleda, sve je prepušteno Jeljcinu i Kozirjevu. Rusija na svjetskoj sceni sve manje kontrira Zapadu, a to ozbiljno brine Srbiju koji ih već proglašavaju izdajnicima (zasad pojedinačno).

25. mart, petak

Izuzetno topao dan, neobičan za ovo doba godine. Neosporno je da je za ovo doba pretoplo i nezdravo. Oko 10 sati i 30 minuta navratio je Hamed na putu za džumu. Samo kratko smo razmijenili mišljenja, a onda sam se predomislio, pripremio se i otiš'o na džumu. Gore izuzetno dobra posjeta, na ledini je klanjalo preko 100 lica, a džumu je posjetio sveštenik Hes iz Holandskog bataljona. Domaćin (Alija ef. Jusić „Hadžilojo") ga ne odvaja od sebe, čak ni nakon džume. Iako smo pokazali visoku upornost nismo ih mogli ovog dana ispratiti ispred džamije, napustili smo prije njih.

Nakratko smo odsjeli kod Ibrana a zatim smo, po uobičajenoj šemi, igrali malo šaha, košarke, dočekali mrak a navečer kod Ibre nismo našli nikoga pa smo

otišli kod Mukija i ostali do 23 sata. Zabrinjavajuća je istina da taj običan svijet zna i smije samo da priča o magacinu, spužvama, sjemenima, a nikako o prečim, krupnijim – suštinskim problemima. Ili su neobavješteni ili nejmaju snage da diskutuju (kritikuju) one najodgovornije (glavešine). Oni kao da ne znaju da, ustvari, kritikuju samo sitnu ribu, a i ne vide da ne vide uzroke. Ovakva sijela su mi krajnje dosadna, monotona, te sam ranije napustio.

Odslužili i Sabitovci i došli kući, a još sinoć Sabit Planićima pustio struju, osim Almaza kome je ranije odsjek'o kabal.

U Zenici držano Srpsko konsultaciono vijeće, prisustvov'o i Pejanović, a po svim indikacijama oni će se izjasniti za zajednički život i cjelovitu BiH.

U Sarajevu počela sjednica Glavnog odbora SDA. Alija najavljuje povratak Stranci, ne znam samo u kojoj funkciji.

Pojavljuju se prve otvorene sumnje u Avramovićev plan stabilizacije, a i on će navodno odsustvovati mjesec dana, ide u SAD na liječenje i odmor. Odnosi između Makedonije i Grčke nisu normalizovani. Grčka uputila otvoren protest Savjetu bezbjednosti i duboku zabrinutost povodom slanja Turskih vojnika u BiH. Priključila se Bugarska i Srbija, navodno, plaši ih ponovna okupacija Balkana od Turske.

Tokom noći rafalna paljba u dva navrata u rejonu Ribnjak-Podorići, ponovo je nekome stalo da provocira UNPROFOR. Tokom popodneva intenzivno nadlijetali avioni NATO-a, nezvanično, bilo međusobnog prepucavanja Čauš-Budak. Iz pritvora pušten i Hamed iz Pusmolića, prethodno dobio 30 dana zbog "crne propagande".

Tuđman smijenio Josipa Manolića sa svih dužnosti. Izuzetno zategnuti odnosi između dvije Koreje.

26. mart, subota

Prijepodne sunčano, izuzetno toplo, jugovo sa povjetarcem, mirno i monotono k'o u trapu. Cijelo jutro razmišljam o jučerašnjem saznanju da je Vejz (Šabić) ljut na me navodno zato što sam bio „najzaslužniji" onome što je urađeno u Konjević Polju u novembru 1992. godine (hapšenje i likvidacija Nurifa Rizvanovića). Navodno oni (misli se na Nasera, Zulfu, Nedžada Bektića, Baraka, Hazima Omerovića i dr.) ništa ne bi mogli učiniti da nije bilo mene.

Srpska skupština na Palama zauzela kategoričan stav o prisajedinjenju federaciji ili bilo kakvim razgovorima sa ostale dvije strane u sukobu dok se strane ne izjednače, odnosno dok se ne ukinu sankcije.

Priprema se Skupšina BiH, ona se poodavno najavljuje, održan je Glavni

odbor SDA, zacrtane su osnovne smjernice ali su dobijene i brojne instrukcije sa Zapada. Od ove se Skupštine mnogo očekuje, mada lično smatram da je to više farsa radi pariranja Srbima, a da još dugo neće dati očekivane rezultate.

Zategnuta situacija na Korejskom poluostrvu, dvije države su svoje vojske podigle na gornji stepen pripravnosti.

Sarajevo predloženo za Nobelovu nagradu za mir.

Na sijelu kod Almaza Planića domaćin odsutan zbog straže, a mi smo veći dio sijela igrali karata. Veći dio noći padala dosta hladna kiša koja nas je dopratila do kuće. Atmosfera nije bila baš na nivou.

27. mart, nedjelja

Osjetno zahladilo.

Napadi na Brčko i bihaćki region.

Navratio Ševko Š., donio muštikle da mu farbam, a on će lakirati. Tokom dana bila skoro kompletna „ekipa", uglavnom su igrali šaha, međutim, primjetno je da je soba pretijesna i nekomforna za onoliko ljudi pa su se i razišli.

Navratio Jakub Sulejmanović, po povratku od Ibrana, navodno je navratio da mi prenese poruku da se što prije nađem u Ciganluku, a oni će iskupiti ostalu ekipu, dogovoreno je za večeras, a, malo čudno, Jakub će biti kurir.

Put u Srebrenicu po dosta prohladnom vremenu, u međuvremenu je počela da sipi i kiša te je od Fazile posuđen neki kišobran-krntija. Srećom, kiša nije udarila. Gore smo stigli i usput se sreli sa brojnim poznanicima, a u samom Ciganluku sa Bajraktarom koji nam je prišo i zadržali smo se desetak minuta, ali Vejz nije, ne znam da li nije htio ili nije smio, ali je ost'o po strani.

Na samom odredištu našli su se svi planirani i skoro smo zoru dočekali budni debatujući o raznim temama, a najviše o aktelnostima na slobodnoj teritoriji i nečasnim igrama Hunte.

Malo šta korisno sam mogao čuti, ispada da smo mi, iako na periferiji, bolje obaviješteni nego oni na "izvoru". Novost je vrijedna informacija da su bezbjednjaci dobili upozoravajuće uputstvo iz Drugog korpusa koje se ne čita vojsci, zapravo, poznato je samo malom broju diskretnih grupica.

28. mart, ponedjeljak

Jutro proveo kod Muje Tihića, do doručka k'o zdrobljen, probudio sam se na onom trosjedu, onako u odijelu i, iskreno govoreći, bolje bi se osjećao da me ko

sinoć jahao ili tovario. Nisam ništa mogao ni jesti, ali sam dosta pušio.

Na vijestima u 10 sati ništa posebno novo, priprema Skupštine.

Povratak kući bez zadržavanja, ocijenili smo da je bolje da se ne zadržavamo na pijaci među narodom te smo odmah krenuli kući, ali smo ipak često zastajali usput sa brojnim poznanicima. Simptomatično je što i dalje apsolutna većina naroda upozorava sa „šuti" i „čuvaj glavu". Narod se još nije oslobodio straha ili on još zaista toliko postoji. Je li on toliko prisutan, da li je moguće da nas on toliko okružuje, a mi ga ne primjećujemo?

Sjednica Skupštine BiH odložena za sutra pošto nisu stigli članovi HDZ-a, UNPROFOR je ponovo zatajio, očekuje se njihov dolazak popodne.

Ponovo zahladnjeli odnosi Izraela i Arapa.

Žestoki napadi artiljerijom na Goražde.

29. mart, utorak

Podavno se vrijeme ustalilo, zapravo nejma snijega, smjenjuju se vedro i oblačno, toplije je ali nejma kiše koja bi u ovo vrijeme dobro došla jer narod intenzivno sije, a, inače, behara voće. Veći dio dana bio sam u Krčevini, po vedrom i sunčanom danu razvozili smo kolicima đubre. Posʼo fizički nije prenaporan, ali je neobično na ovom mrtvom proljeću i sa ovako oskudnom hranom. Posʼo smo porano završili pa sam uspio stići na košarku mada nije išlo, kolica su učinila svoje.

Nastavljeni pregovori u Zagrebu između Hrvatske i tzv. Srpske Krajine, mada ide teško, nagovještava se potpisivanje. Očito je kad Amerika i Rusi uzmu stvar u svoje ruke onda se to mora i završiti. Oni su kail stići do nekog mira. Talasa se Kosovo i Sandžak.

Nastavak Skupštine BiH, često su pauze i sjednice klubova radi konsultacija. Stigli su i Hrvati pa Skupština radi u dvopartitnom sastavu sa punim kvorumom. Zvanično saopšteno da je prisutan 121 poslanik a da poslanici iz istočne Bosne odsustvuju zato što UNPROFOR nije ispunio obavezu prevoza. Ovo me malo rasteretilo jer sam već bio počeo da otvoreno sumnjam u status i Hameda i Ibrana. Jednostavno sam počeo da sumnjam da obojica od mene nešto krupno kriju i da pokušavaju da ponovo potraže podršku u bazi. Ipak, nije tako i donekle mi je lakše.

Umalo Skupština nije rasturena kad je zauzet stav da se iz sale udalje sva nepozvana lica, a među njima je i Jadranko Prlić. Sjednicu je preuzeo Mariofil Ljubić pa sad i sam počinjem da sumnjam da li će uporedo raditi dvije Skupštine i dva predsjedništva, Federacija M-H i Bosne i Hercegovine? Kakav će ko imati status?

U Turskoj pobijedila „Partija pravog puta" Tansu Čiler, mada pobjeda nije ubjedljiva, tek negdje oko 23% glasača, ali je u ovom tipu države i to dovoljno. Ovo će učvrstiti pozicije premijerke, ali neće dovesti ni do kakvih trzavica na turskoj političkoj sceni.

U Italiji ubjedljivo pobijedila desnica na čelu sa Berluskonijem, ali tzv. desnu koaliciju treba da čine još dvije partije a među njima je neonacistička, nasljednici i sljedbenici Musolinija. Za nepuna tri mjeseca Berluskoni je od menadžera izrastao u lice koje treba da formira Vladu (doduše koalicionu). Koliko li će tu biti uspješan?

Kraći dijalog sa ef. Sulejmanom na škakljivu temu, ostao je nedorečen, malo je bliži kolegama nego ostalim ljudima bez obzira kog kvaliteta su mu kolege. Jedino što osuđuje je direktno učestvovanje u pljački, a za sve ostalo ima neko svoje objašnjenje, blijedo, neubjedljivo, otrcano. Za me, nije on malo vrijedan sagovornik, ali zato on zna dosta korisnog odraditi sa mimbera.

Navečer gledali utakmicu Benfika-Parma (2:1), dosta živa, zanimljiva utakmica, nije je bilo dosadno gledati, nakon toga smo malo igrali karata, a skoro ništa konstruktivno nismo diskutovali.

30. mart, srijeda

Djelimično mrazna noć, spav'o sam dosta dobro, premoren jučerašnjim naporom i noćašnjim dugim sijelom te sam ust'o tek oko 9 sati i 30 minuta.

SAN: Dugo je bilo govora o nekim promjenama (kadrovskim) i mnogim problemima u vezi s tim a povremeno se pojavljivao i Butros Gali i Nijaz Mustafić.

SAN: Odnekud sam pronaš'o oružani list od svog pištolja.

Rano stig'o Ibran sa novim kurirom i haberom pa smo otišli na Rijeku, u informaciji Džemo Tihić piše da Hunta priprema neke nove inicijative. Navodno su odlučili da dozvole rad Stranke, ali da je neophodno izmijeniti strukturu SDA, reorganizovati je. Prvo se treba osloboditi nas trojice, a to će navodno uraditi po štimanom sistemu. Obradiće što veći broj odbornika Izvršnog i Glavnog odbora SDA pa će onda od Hameda zahtijevati da sazove Glavni odbor, ukoliko on to odbije, to ću trebati učiniti ja, a ako i ja to odbijem onda će ili prihvatiti ili primorati Malog (Zulfo Salihović), a onda će im to upaliti i cijeli scenarij će uspjeti. Autor manje-više svih prljavih tekstova o nama je Poljak (Behaija Aljkanović), Šešelj (Nijaz Mašić). Šta li se njima sprema ukoliko scenarij propadne? Kako li će i gdje oni završiti?

Završila rad Ustavotvorna skupština BiH, po dobro pripremljenom senariju, treći dan se stiglo do cilja američke ideje o Bosni. Neosporno je, Amerikanci su osim Japana, Njemačke i mnogih drugih država naturili Ustav i Bosanskoj federaciji, a kail su to uraditi i cijeloj Bosni, Hrvatskoj, vjerovatno, i Makedoniji

- Novi nam Ustav oduzima raniju naciju i transformiše nas u Bošnjake i dodaje nam Cigane, Albance, Turke i druge muhamedance sa naših prostora.

  Ovim se stvara jedna nova vještačka tvorevina koju će ostali dodati teško prihvatiti. Nazovi, Ustavotvorna skupština uzima kompetencije plebiscita (koji nije obavljen), zapravo, primjenjuje srpsku metodologiju.
- Tvorevina (nazovi država) dva naroda, a treći je po strani sa potpuno nedefinisanim statusom čija je glava stranka i čelnici proglašeni neprijateljima ostala dva naroda.

U Zagrebu Srbi iz Krajine i Hrvati potpisali sporazum koji u tri faze treba da vrati Krajinu pod suverenitet Hrvatske. Srbi ovo još objašnjavaju na svoj način i nikako da priznaju da više nejma Velike Srbije (ujedinjavanja srpskih država). Navodno su se donekle izmirili Martić i opozicija, sve u interesu jedinstva srpskog naroda.

Incident je napravio Refo (brat Keme Mehmedovića sa Pali), vatrenim oružjem je teško povrijedio Safeta Hasanovića sa Pali i u toku dana nije uhapšen, navodno je pobjeg'o u šumu.

Muriz (Salihović) im'o neugodnosti sa Nesibom Burićem u Srebrenici, fasov'o pesnicu, navodno bez razloga.

31. mart, četvrtak

Vrijeme vedro, sunčano nakon malo prohladne ali ugodne noći. Konačno se stabilizovalo i već duže vremena (za ove uslove) se ne mijenja, mada bi sad dobro došla kiša. Vegetacija vidno upupila, javlja se prvo ozelenjelo grmlje, a i šuma je, mada gola, nekako prijatnija i već se mili ići u prirodu.

Novu informaciju Ibranu od Džeme iz Ciganluka donio je neki kurir. Ni ona nije povoljna, jednostavno, nervno me rastrojiše. Nele je to tako zbrzio i nabac'o da se ništa decidno ne može zaključiti. Hunta navodno formira svoj inicijativni odbor SDA i istovremeno šalje dopis u Sarajevo sa najcrnjim karakteristikama o Hamedu Efendiću i meni. Ibrana su ovaj put „poštedili". Dodatno kaže Nele da treba prije sazivanja Glavnog odbora (našeg) nešto raditi sa zastupnicima. Zanimljivo je da je na sijelu, osim stalne ekipe, bio i Mali (Zulfo Salihović). On im je vjerovatno i prenio sve te informacije. Naše mjesto bi trebalo da

zauzmu tzv. Zaslužni, a sve bi činili članovi Hunte i sateliti. Realno gledajući, svim prethodnim i ovim novim informacijama prilično su me iznervirali i destabilizovali, teže donosim neke ključnije zaključke.

Rad na tipkaćem stroju, nastavak jučer započetog i dogovorenog posla s namjenom da raskrinkamo novokomponovne političare iz Hunte i da opomenemo naše simpatizere i članove uz program Stranke. Posʼo je išʼo lahko, ali kenjkavo je išla sama organizacija posla. Ipak smo nekako završili kasno u noć, zapravo, već skoro u jutro. Ostalo je da se to distribuira. Hamed to gleda kao hit i očekuje od toga mnogo mada mislim da će učinak biti manji. Šta će se iz svega ovoga izroditi ne mogu realno prognozirati, ali je neosporno da Hunta sad spas traži u SDA ne bi li tako pokrila svoje grijehe i sramotu, a time se sačuvala i pred zakonom koga se, očito je, plaše.

Stanje na bh. ratištima prividno se smiruje, među Muslimanima i Hrvatima kao da se normalizuje, ali se i dalje vode žestoke borbe u zonama Trebave, Ozrena, oko Doboja, sjevernoj Majevici, oko Bihaća, na desnoj obali Drine u zonama Čajniča i Rudog, a zauzvrat četnici artiljerijom tuku Goražde. Samo jučer su u Goraždu ubili devet lica, a preko 30 ranili. Nastavljaju se razmjene zarobljenika.

Na sijelo stigao Sportista (vjerovatno Haso, karatista), taman smo započeli rad na stroju, a stigʼo je Mefail i doveo gosta. Bilo se već smrklo. Nastavlja se, dakle, uhodana praksa, kod nas se dolazi samo s mrakom i vraća po mraku (da bi što manje bili maskirani). Od Sportiste ništa novo nismo mogli saznati, jednostavno lice muhadžir gleda da prođe sa što manje problema i ne ulazi mu se u konflikte. Razumno je postupio što se nije dao uvući u mutne igre, ali je na čuvenom šou-programu u školi odigrao važnu ulogu jer je namjerno ostao sa Hamedom.

1. april, petak

Vrijeme i dalje sunčano toplo, probudio sam se oko 9 sati i 30 minuta ali dosta umoran i trom, nekako nemotivisan za bilo šta, nervozan kao bilo kad. Na bh. ratištima stanje nepromijenjeno, a najteže u Goraždu i okolini. Sa Hrvatima stanje nije ni izbliza onako kako bi trebalo biti jer je na organizacionom planu postignuto mnogo više nego na terenu.

Postignut sporazum o prekidu borbi oko Bihaća (četnici-Muslimani).

Vijeće sigurnosti jednoglasno usvojilo Rezoluciju kojom se mandat UNPROFOR-a u BiH, Hrvatskoj i Makedoniji produžava do 30. septembra 1994. godine (na 6 mjeseci) i zaštitna vazdušna zona se proširuje na Hrvatsku.

Jučer u Solunu demonstriralo preko 1.500.000 ljudi kao znak protesta američkoj politici na Balkanu. Grci zaista nepovratno srljaju u bezdan.

Neplanirano rano sam otišo na džumu, prevarilo me pomjeranje sata, te sam se gore našao cijeli sat vremena ranije. Pozadugo sam razgovarao sa Mehmedom Nukićem a kasnije su se pridružili Musa Hafizović i Safet Halilović. Razgovor dosta konstruktivan i na momente škakljiv, te je trebalo dosta taktizirati. Odmah se tu nacrtao doušnik. Toliko smo se zapričali da sam džumu klanjao vani na ćilimima.

Nakon džume sam se vidio sa Redžepom Malićem koji je nakon toga ponio dva primjerka proglasa i kratko obavještenje, te otišo svojim putem. Ostale obaveze distribucije materijala preuzeo je Mefail Ćatić, što je bez sumnje on i učinio do mraka. Popodne smo ja i Ibran proveli na ploči do pred sam mrak. Mali incident učinio je Đile nedavši frezu na uslugu odvoza jedne ture u Krčevinu. Ovo me prilično iznenadilo i iznerviralo.

Veći dio vremena preokupiran sam subjektivnim i opštim problemima, a dodatno jučerašnjim informacijama Hamed o inicijativama Hunte oko tzv. inicijativnog odbora bez nas trojice. Cijenim da Hunta neće imati toliko snage ni takta da ide na direktno suočenje oportunih strana pa da onda parlamentarnim putem traži i očekujemo izglasavanje nepovjerenja tzv. disidentima i kritizerima OS (Hunte). Informacije o ubacivanju tzv. novih podobnih lica (iz Hunte) u Stranku je nedovoljno razumljiva. Cijenim da njima treba obezbijediti unosno i počasno mjesto, jer oni su svjesni da su nedorasli stranačkom programu, oni očekuju samo da stoluju, a ne da rade svoj posʼo, odnosno da reprezentuju svemoć u ovoj mini-državici.

Bratunčani se ušutili, kao da su odustali od iniciranja rada svog ogranka.

2. april, subota

Jutro oblačno, teško, nekako se splakalo, a, kako sam noću ustajʼo i pio hošaf, ustʼo sam sa teškom mučninom i oporom gorčinom u ustima i ponovo počeo sa hošafom i vodom, ali nije vrijedilo. Nisam ništa jeo do oko 15 sati ali sam nenormalno pio tečnost, donekle me spasila rakija koju sam povremeno uzimao zajedno sa "baktrimom". Čudno je i probava mi je izuzetno slaba, a i nedovoljno se znojim.

Orevina u dugogodišnjoj ledini, sa brojnim usjelinama, dosta teška i naporna, ali je sreća da je Ibrahim (sa Križevca) doveo konje. Uzorano je do 17 sati a u međuvremenu se Ibrahim uspio napiti pa je postʼo prilično dosadan. Tokom dana navraćali Sejdalija (i dalje se nešto duri) i Tečo koji je u dva navrata orʼo.

Vrijeme veći dio dana oblačno i vjetrovito, ali je naglo zahladnilo pa se svakog momenta očekuje snijeg koji ipak nije udario, čak ni noću.

Katolički uskrs. Povodom toga oglasila su se brojna lica na RTVSa, a u samom Sarajevu održani su prigodni sastanci.

Na međunarodnoj političkoj sceni o BiH ništa novo, pregovori skoro zamrli.

Popodne stigo Ibran sa novim informacijama, one ni ovaj put nisu povoljne. Gore u Ciganluku Hunta već drugi put okuplja članove SDA po svom spisku. Prvi put im je to upalilo ali drugi sastanak je završen zaključkom da se na slijedeći obavezno pozovemo i nas trojica. Lansirali su ideju da je rad SDA bio zamrznut, a ne zabranjen, čemu su se kategorički usprotivili Mali, Džebo i Hajrudin.

Međunarodna javnost i Mc. Kari oštro osudili nove gnusne postupke srpskih vlasti u Banjoj Luci i Prijedoru. Tamo se ponovo siluju nesrpske žene, hapse, zlostavljaju i prisilno iseljavaju, a na njihova mjesta se dovode srpske izbjeglice iz ostalih krajeva.

Širom BiH, bar po informacijama, bukte borbe, tutnje granate, a strane se međusobno optužuju. Očito je da ono oko Goražda rade naše snage, a četnici zauzvrat teškom artiljerijom tuku direktno Goražde. Slično je i na teslićkom i dobojskom ratištu, a govorka se nešto i o borbama oko Šekovića koje su u međuvremenu uglavnom napustili civili, dok Karadžić za eventualni napad na Vlasenicu prijeti napadom na Srebrenicu i Žepu.

Navečer nisam išo nigdje na sijelo, bio sam zaista umoran i neraspoložen, nisam mog'o sići čak ni Ševki.

3. april, nedjelja

Jedan od „D" dana

Jutro golubavo, prohladno i uglavnom sam ga proveo slušajući RTVSa i emisiju „Nedjeljom u 10" i naslušo se bljuvotina i laži.

Nakon doručka sam sa Ibranom otišo kod Hameda na konsultacije šta raditi u ovim danima, dok Hunta vrši intenzivnu propagandu i obrađuje članove SDA. Dugo smo razrađivali sve kombinacije, ali smo se malo u čemu usuglasili i skoro ništa konkretno se nismo mogli dogovoriti. Od 14 sati počeli su putem prolaziti članovi Skupštine SDA naše podružnice i prošli su svi prisutni na ovoj slobodnoj teritoriji, osim nas trojice koji nismo ni obaviješteni, ni gdje oni idu, ni povodom čega. Ovo saznanje nas je izuzetno iznerviralo svu trojicu i prilično

izbacilo iz nervne ravnoteže pa smo poprilično izgubili samokontrolu i oko 15 sati smo se razišli, a ništa se nismo dogovorili. Ima se dojam da smo se razišli samo da bi pobjegli od istine, ali i od naše nemoći u ovim momentima.

Kod kuće sam se okup'o, obrij'o i polumokre glave kren'o u Palučak. Samo malo sam zasto kod "šahista", a naišli su Lico (Alija Ademović) i Fadil (Jusić). Sami su se javili pa smo zastali s njima i suština je u slijedećem:

Odvezli su ih nekim kamionom predsjedniku na noge da bi im on predočio da je odmrznut rad Stranke. To čine pod pritiskom iz Sarajeva, navodno je Špiclov razgovarao sa Izetbegovićem i on mu je to naložio. Simptomatično je što oni to zovu kao odmrzavanje rada, pokušavaju svoje teške pogreške o zabrani prekrojiti u "zamrzavanje". Veterinar (Fahrudin Salihović – Adem) pokušava zaraditi koji poen pred članovima. Redžep Malić insistir'o da se na sastanak zovemo i nas trojica, a oni su im to navodno obećali. Nagovijestili su im da će se u Stranci obaviti izbori i da će raditi novi ljudi, ali i to da nas trojica i oni ne možemo zajedno raditi. Dobili su upozorenje da će odbornici raditi samo po Statutu Stranke i zakonu. Prethodni njihov odlazak (Hunta) uz rijeku (prema Šušnjarima) završio se kod Huse Mehmedovića (iz Broševića), ali su i tu zvali Fadila, Licu, Saida (Atić) i ostale bližnje. Navodno, još ih nisu pokušavali potkupiti.

Sinoć se na Studiju „S" direktno obratile dvije djevojčice sa naše slobodne teritorije koje su priznale da su pobjegle ispred terora u Srebrenici, da su silovane nesmaliem u stanu Špiclova.

4. april, ponedjeljak

Vrijeme zaista zahladnilo, jutro svježe, čak i prohladno. Noćas je svoj šou imala „Torcida" na liniji Ribnjak-Zabrenica.

Dobar dio dana radio sam karte istorije Francuske i iščekivao ishod sastanka i nekog kurira iz Srebrenice. Gore se, naime, ponovo drži krnji IO SDA, nismo obaviješteni, ali pouzdano znamo da oni sastanče pod rukovođenjem Malog.

Dan vedar i sunčan, dosta ugodan. Pogoršava se situacija na goraždanskom ratištu, izgleda su naši nemoćni da išta korisno urade, čak gube pozicije, a četnici granatiraju sam grad. U bihaćkom regionu prividno se smiruje.

Oko 14 sati stigli su Hamed i Ibran sa nekim letkom intelektualaca Bratunca i Srebrenice; sažet, jezgrovit, pun istine, fascinantno napisan. Donijeli su i Rješenje o prestanku zabrane rada stranaka, donesenog u maju prošle godine. Taman smo sa oduševljenjem počeli komentarisati ove dopise, a stigao je Omer Ćatić sa novom kurirskom pošiljkom koju je posl'o Džemo Tihić od

Malog. To su dva dopisa; jedan od Rasima Delića, a drugi, navodno, od Alije Izetbegovića. Nijedan nisu posebno podobni našoj strani, ali su ipak pozitivan pomak u ovoj opštoj žabokrečini. Ujedno je Džemo Tihić posl'o informaciju da je na "Radio Ciganluku" saopštena vijest, navodno stigla iz Sarajeva, da smo nas trojica smijenjeni, ali i usmena obavijest od Malog da sutra u 12 sati dođemo na sjednicu IO SDA. Redžep Malić govorio na Radio Srebrenici. Ovoliko novosti za 2-3 sata zaista je teško primiti potpuno rahat i ostati indolentan. Film se počeo ubrzano odmotavati pa se u glavi vrzmaju razne kombinacije i najradije bi da se osamim i pokušam sam izvesti iole realne zaključke i planove. Na papiru, provučenom kroz telefaks, piše: "...Smijeniti sve one iz Stranke koji su ostali po strani i zamijeniti novim", tzv. zaslužnim. Nejma ni pečata, ni Alijinog potpisa na tom papiru i odmah se otvara sumnja u vjerodostojnost. Na ovom drugom od Rasima Delića Špiclov se ne oslovljava ni sa kakvim činom, a on je posljedica nekog ranijeg teksta koji je poslan iz Ciganluka u Drugi korpus ili Glavni štab OS. Najviše se insistira na jedinstvu muslimanskog naroda i na crnoj četničkoj propagandi u tzv. enklavama. Samo su preporuke, a u prvom redu na početku pisma su hvalospjevi Špiclovu i njegovim zaslugama. I ovo je simptomatično i da nije ovoliko puta insistirano na jedinstvu iskreno i otvoreno bih posumnj'o i u njegovu vjerodostojnost.

Navečer sam otiš'o na sijelo kod Ibrana i lično smo gledali izvještaj sa srpske TV, djevojčica pobjeglih iz Srebrenice u Bratunac, kako one rekoše, pred "neizdrživim terorom". Nisam zasp'o do dugo u noć, motale su mi se razne kombinacije u glavi, ali najviše sam razmišlj'o o predstojećim aktivnostima, naročito o sutrašnjem danu.

5. april, utorak

Probudio dam se, srećom na vrijeme, ali sam čekʼo Ibrana do 9 sati pošto je on kasnio. U putu sam susreo kurira koji mi je uručio poziv za današnji sastanak IO za 12 sati, ali je u međuvremenu počela rominjati kiša. Ibrana smo na Rijeci čekali do 10 sati i krenuli bez njega, a on nas stigʼo kod "Poligona".

Uz razna predviđanja i kombinacije stigli smo u Ciganluk oko 11 sati i 20 minuta i odsjeli kod Džeme Tihića i oko 11 sati i 45 minuta krenuli ka "Domaviji". Tamo nas je dočekala prazna i hladna sala, a uskoro su počeli pristizati pozvani, ali i milicija kao obezbjeđenje, što će reći da je jedan problem tj. onaj oko obavještavanja SJB već obavljen. Tzv. programirani članovi IO su došli i nastupili dosta hladno, čak nabusito, a u takvoj atmosferi počeo je i sastanak kome je predsjedavao sazivač – Mali. Sijevale su varnice, oko 90 minuta smo se

nagađali oko dnevnog reda i tek oko 14 sati smo prešli na prvu tačku - Analiza rada članova IO Stranke.

Startovao je Behaija (Naserov savjetnik, okorjeli kriminalac), kao prvi tužilac, sa sređenom vatrom po nama trojici svim raspoloživim cijevima, a teze mu je pripremo vjerovatno "štab za optužbe". Sve u svemu, otrcano, neargumentovano, ali krajnje drsko, bezobrazno i suludo. Kad je vidio da nejma očekivanu podršku prisutnih počeo je histerisati i gubiti samokontrolu.

U međuvremenu je predsjedavanje preuzeo Hamed i tad je prividno krenulo lakše, međutim, montirani proces se odvijao i dalje, ali su se orijentisali na Hameda i Ibrana, mene su prividno kao poštedjeli. Na „Lovcu" sam izložio svoj predratni i ratni put i nije bilo ozbiljnijih primjedbi, osim zahtjeva da se prokomentariše pjesma što sam ja i učinio, a ni nakon toga nije bilo ozbiljnijih zamjerki. Na „Lovcu" smo ostali do 18 sati i 30 minuta i onda se po kiši vratili kući, a nastavak smo zakazali za sutra u 10 sati.

Osnovne zamjerke su: navodna izdaja naroda, zakulisne radnje oko žiroračuna SDA preko SDA marketinga i šverc oružjem i municijom. Dugo u noć nisam zaspo, nisam se nikako mogo vratiti u normalnu duhovnu kolotečinu. Na sijelo došo Muki i Tečo, ali sam, više razmišljajući luto po vlastitoj i tuđoj prošlosti, moto film, Hamed zabrinut, a Ibran zaista nedorasto ovakvim provokativnim polemikama.

Situacija u Goraždu kritična, četnici na jednom dijelu provalili liniju odbrane i idu ka samom gradu, ne daju Rouzu da uđe u Goražde, navodno će proći kao Morion u Srebrenici. Za posljednjih devet dana na ovom području poginulo preko 70 lica, a više od 300 ranjenih, mada mislim da su cifre preuveličane.

6. april, srijeda

Jutro ponovo kišovito i prohladno, a Ibran je bio precizniji pa smo oko 8 sati i 40 minuta bili na kapiji, oko 9 sati na Rijeci, a 50 minuta kasnije u "Domaviji". Malo se kasnilo s početkom, a nastavak je počeo sa optužnicom po scenariju koji smo toliko puta gledali na televiziji u montiranim procesima. Ponovo su "tužioci" grlati, bezobrazni, ne biraju sredstva, najgnusnije laži su njihovo osnovno oružje i oruđe, a korumpirani i vrbovani svjedoci glavni dokazni materijal. Tako je proteko dobar dio dana, jednostavno rečeno, u „mlaćenju prazne slame", do oko 13 sati i 30 minuta.

Kad su se uvjerili da su blijedi, neuvjerljivi i da će propasti koncept zacrtan tamo negdje u nekoj sumnjivoj "kuhinji", onda su posegnuli za svojim posljednjim adutom, a to je šok-terapija. Najednom su se uzvrtili Džemo i Behaija, nisu

pomogli ni papiri, pa su najednom u salu bahnuli većina članova Hunte sa egzekutorima, navodno u ulozi svjedoka i još poštar Ahmo, Vlahinja (Dana), Sipljo (Ćamil Hidić), Hakija Meholjić... Nevjerovatno je dokle može ići ljudska podlost i zloba! Čime se nečasni sve mogu baviti da bi nekome uprljali obraz i nanijeli zlo. To je da usniti ne možeš. Kad poštar otvara tuđa pisma i čita ih (svjedočio kako je otvarao naša pisma kao poštar i navodno mi prije rata pisali kao izdajnici), jer sluti da u njima ima kompromitirajučeg sadržaja, ali on to objelodani sad (u ratu), kad se prozivaju mrtvi kao šverceri oružjem, jer, sigurno je, njihovo se svjedočenje ne može dokazati, a ono je, normalno je, negativno po suprotnu stranu (optuženi). Da se na javnom mjestu pred 20 prisutnih može služiti utvrđenim neistinama (lažima) i ne promijeniti nimalo boja lica, to do danas nisam vidio. Najiskreniji je Čiča a najlicemjerniji su Špiclov i Hakija Meholjić, u njima se sakupilo sve što odlikuje ljude i nosi negativan predznak.

U svemu je zaista zanimljivo da nisu donijeli i demonstrirali vatreno oružje, to je njima svojstveno, to su vjerovatno ostavili kao scenarij za Skupštinu ukoliko ona uopšte bude sazvana, te im nikako ne odgovara, toga se mnogo plaše.

Evidentno je da sam nepobitnim istinama uspio ušutkati Poljaka (Behaiju) i natjerati ga da pokuša s onim posljednjim što liči parlamentarizmu, mada u karikiranom obliku. Sipljo realan, mada im nije ništa odradio. Mi smo za Špiclova neprijatelji, zapravo, četnici, ako su mu oni neprijatelji, Čiča i Hakija Meholjić su posebno zadovoljni što su potočarske komšije na nož zavađene pa ih niko pomiriti ne može.

Evidentno je i ovo, mi i Špiclov smo zaista nepomirljive strane, bar do neke više sile. Hamed je u vođenju sastanka činio niz sitnih grešaka, to mu je svjesno činjeno da bi mu se uzelo predsjedavanje, ali je više greški učinio u svom pristupu ovom sastanku uopšteno. Jednostavno, on je prihvatio da se brani od „krivljih od sebe", dopušta da o njemu sude gori od njega. Nedostaju mu zubi, kao i Ibranu, a sve zato što su - ili zaista krivi ili nesposobni da se brane metodom „napad je najbolja odbrana". Umjesto da napada, on pusti ruke niza se i prima udarce i čini zaista nevjerovatne greške (čitanje pisma poslanog Salihu Kulenoviću u Tuzlu, ne pojašnjava funkcionisanje žiroračuna SDA, ispada da je on (Hamed Efendić) samo švercovao, a ništa nije radio u interesu naroda, naprotiv, „sve protiv naroda".

Izvjestan pomak je i to što je omogućena parlamentarna diskusija, da se išta komotno može reći. Hunta u nama vidi najozbiljniju i jedinu konkurenciju i trebala je (nas) što više ocrniti, mada nekih ubjedljivih dokaza nejmaju, a i živi svjedoci su im „otrcani" i prozirni. Vjerovatno, propagandni biro radi i dalje, pitanje je samo kad će sa novim „informacijama" i u kojoj boji?

Negdje pred sami mrak, sa samo jednim sendvičem, priveli smo sjednicu kraju

prvog dijela. Vlastitim izjašnjavanjem o svakom od nas odlučeno (izglasano) da se na Skupštini ili Glavnom odboru uputi prijedlog – stav IO o izglasavanju nepovjerenja Hamedu Efendiću, sa 12:6. Meni i Ibranu nisu uspjeli naturiti tako nešto pa smo prividno svi donekle zadovoljeni

Hamedu je zamrznut rad u IO, kao i na mjestu predsjednika, u ostalim forumima ostaje mu funkcija. Odlučeno je da se uspostavi neposredan kontakt sa Centralom SDA (učiniće to Mali), a dok se ne dobije odgovor iz Centrale da se saziva nekakav forum SDA. Predloženi su novi članovi za IO po podružnicama, a predloženo je (jednoglasno) da se svim koji su napustili teritoriju izglasa nepovjerenje i da se prijedlog uputi na Skupštinu SDA.

Situacija u Goraždu i dalje teška, četnici stežu ili naši previše jauču.

7. april, četvrtak

Vrijeme se donekle popravilo, razljepotalo, sunce jače grije pa se i raspoloženje popravilo. Loše sam spavao, sa blažom noćnom morom, i usto sam nekako umoran i nenaspavan. Cijeli dan razmišljam o prethodnim događajima i njihovim planovima.

Tokom dana navratio je dio "Torcide" na informacije, a popodne smo otišli na odbojku, ali ni gore nisam bogzna kako bio raspoložen.

Situacija na goraždanskom ratištu i dalje teška, Vijeće sigurnosti ne preduzima nikakve konkretne mjere, Rouz ne ulazi u Goražde pa se produžava agonija Sjeverna Koreja dopustila međunarodnu inspekciju još nekih svojih nuklearnih postrojenja. I dalje nemiri u JAR, krše se ljudska prava u Kini, nije smirena situacija u Meksiku. Poljska i Mađarska podnijele zvaničan zahtjev za prijem u EU. Izraelci i Palestinci nešto bliže sporazumu.

Navodno, sinoć na Turbe dovodili Nurifa Blječevca (zarobljenik, zet Mandžića iz Dugog Polja, koji je nakon svega navodno uspio i pobjeći iz zatvora) da uspostavi kontakt radi razmatranja povratka civila obje strane svojim kućama. Nekad valjda Brezovac (Fahro Alić) istupio iz milicije a vjerovatno i iz tzv. Predsjedništva.

U Sesvetama, i još nekoliko susjednih mjesta, teška nesreća u vojnim magacinima, mnogo ranjenih vojnika a četiri se vode kao nestali. Ne isključuje se diverzija. Pošto je smijenio Manolića, Tuđman priprema smjenu i Mesića. Njih dvojica najavljuju osnivanje nove stranke što će krupno uzdrmati i vjerovatno pocijepati HDZ.

Članovi našeg Predsjedništva u svojim svakodnevnim poslovim urade poneki i neobičan, izađu ponegdje na teren – u Zenicu ili Tuzlu. Prekjučer u

Zavidovićima prvi put nakon dvije godine održana sjednica Skupštine opštine. Dakle, situacija slična našoj.

Milošević u jednodnevnoj posjeti Rumuniji.

8. april, petak

Golubavo, ali toplo i ugodno vrijeme, prijepodne sam radio karte Italije i Francuske i ništa posebno nije se dešavalo. Još sređujem prekjučerašnje utiske, ali stvarno nikako ne mogu da dođem sebi od mnogobrojnih iznenađenja.

Na džumi ništa posebno, nešto povećana diskrecija, ali i sumnjivi mnogobrojni pogledi. Opet sam klanjao vani, došo neki novi efendija iz Kamenice koji je održao odmjerenu i dopadljivu hudbu o odgoju, malo neukusno poredi rikanje omladine sa njihovim odgojem, kravljim mlijekom, jer žene (majke im) čuvaju grudi, ne zna on da li svojim muževima ili nekom drugom. Prvi put se u džamiji u vrijeme hudbe čuo smijeh.

Incident priredili Mele (Mesud Planić) i Fahro Planić. Mele potpuno pijan izaziva ostale članove "Torcide" na neku, njemu čudnu, poslušnost, rastjeruje ostale koji nisu za SDA, psuje se, tako li se i na kraju raziđu svi. U onakvom stanju poziva na ubistvo Špiclova, a on onakav zapravo samo može škoditi a nikome koristiti.

Na bh. ratištima stanje nepromijenjeno i u vojnom i u humanitarnom pogledu, nešto žešće oko Goražda, na ostalim ratištima zatišje.

Oštrokondža (Naserova majka) se sad po komšiluku jada da mi hoćemo da Špiclovu uzmemo posło, nije, dakle, više ubistvo u pitanju. Nezvanično se saznaje da policija UNPROFOR-a traga za Sućeskom (Avdo dr. Hasanović iz Sućeske), navodno, u pitanju je hapšenje zbog nezakonitog i neuspješnog abortusa kada je žena umrla. Naravno, ovo valja provjeriti.

Navečer smo bili na sijelu kod Saleta, ostali smo dugo u noć, pošteno se izigrali, mada atmosfera nije bila na uobičajenom nivou.

Nastavljaju se okršaji u Bihaćkoj krajini sa fikretovcima.

9. april, subota

Jutro i prijepodne protekli su uobičajeno bez ikakvih iznenađenja, vrijeme se pogoršalo, zahladnjelo pa jednostavno tjera u kuću i one koji bi negdje izašli. Tokom dana navratila malobrojnija ekipa na šah, ali i neke žene, pa smo morali mi izaći i igrati u hladnoj sobi.

Popodne smo komili žito i, da smo ranije počeli, možda smo mogli i završiti, srećom ide brzo, a nije toliko naporno.

Četnici navodno uhvatili PAT-municiju u humanitarnom konvoju arapske proizvodnje, a bila je (najavljena) namijenjena Muslimanima. Desilo se to na Grbavici.

Pogoršala se situacija u Kigaliju i u Dudumhuri.

Ponovo premlaćen Avdo Begović, ovo je neprovjerena informacija, ali je vjerovatna jer lešinari onjuše nadaleko strvinu.

10. april, nedjelja

Oblačan, tmuran i težak veći dio dana u kojima mene obično prati glavobolja. Kako sam leg'o jutros oko 4 sata i 30 minuta, kasno sam i ust'o tek negdje oko 10 sati i 30 minuta - polumahmuran. Veći dio dana komili smo žito, cijeli dan sunce nije ni grahnulo, a, kamoli, ogrijalo. Popodne je počela dosadna sipeća kiša, jako dosadna pa nismo išli na odbojku.

Strane se međusobno optužuju za upotrebu hemijskih sredstava oko Goražda, ali naši su grlatiji, mada se sve to djelimično demantuje. Kristofer najavljuje da bi SAD mogle intervenisati na srpske položaje oko Goražda. Rouz se iz Splita vratio u Sarajevo, a bio je pošao u sjedište NATO-a.

Omer Ćatić donio ponovo neki sitan haber, ne toliko vrijedan, ponovo se pozivamo u Ciganluk na konsultacije. Nastavljaju se okršaji oko Doboja i Trebave.

Miting simpatizera BiH u Bonu, poziv odbio Vizental, govorili Lazović, Kljujić i ugledni gosti iz Njemačke.

Vitalij Ćurkin u Beogradu kod Miloševića, a vjerovatna tema razgovora je pogoršana situacija oko Goražda i dovođenje mirovnog procesa u kritičnu fazu. U Crnoj Gori se otvoreno govori o "šticovanom dinaru", dilerima i strahuje se od novog talasa inflacije.

Pred veče nakratko navratio Hamed Efendić sa novim, doduše, neprovjerenim informacijama: Duda (Mirsad Dudić) i Ibro (Dudić) napustili Predsjedništvo u Ciganluku, a vjerovatno je to uradio i Fahro, govorka se i o Nedžadu (Bektić), ukoliko je bio član. Da li su to učinili naši leci ili najnovija događanja u Ciganluku (rad stranke i strah od uprljanosti) ili je to možda nova igra (talova) da se u novoj garnituri nađe vlastito mjesto. Zasad nisam dovoljno informisan ali je neosporno da se u Ciganluku odvija živa svestrana aktivnost. Navodno, Hunta sad radi na obradi članova Glavnog odbora da se kompletnom članstvu IO izglasa nepovjerenje pa da se onda u njihovoj režiji formira novi IO, naravno, po njihovoj režiji. Sve ovo treba provjeriti.

Oko 18 sati i 20 minuta NATO avioni bombardovali srpske položaje oko Goražda, po prvim informacijama tukla su dva aviona sa tri rakete komandno mjesto i artiljerijske položaje. Zvaničnih informacija o učinku nejma. Navečer smo bili na sijelu kod Teče, sijelio sam do 2 sata, ali širih informacija iz rejona Goražda nije bilo.

11. april, ponedjeljak

Ust'o sam dosta kasno, oko 10 sati i 30 minuta, naspavan i relativno odmoran i sazn'o da je jučerašnja so iz nekih paketa (po 50 grama po stanovniku), a ostalo je iz zadnjeg konvoja.

I dalje komplikovana situacija u Ruandi gdje pobunjenici iz dva pravca napreduju prema Kigaliju, a intenzivno se iseljavaju strane diplomate mnogih država Zapada.

Prva zvanična reagovanja iz svijeta na sinošnju NATO-akciju u cjelini pozitivna, svi ih uglavnom odobravaju. Oštre i žučne reakcije Srbije i tzv. Republike Srpske. Prekinuli su sve kontakte sa UNPROFOR-om i blokirali konvoje na svojoj teritoriji, brojni su mitinzi i sjednice širom Srbije, a tamo se našla i Biljana Plavšić. Cijeli TV-dnevnik u 15 sati posvećen akciji NATO-a, kao i emisija „Argument više". Srbi priznaju 15 poginulih, ali navodno zato što su tučeni tereni duboko iza vatrenih linija. Ovo je prva direktna akcija NATO-a na ciljeve na zemlji i krupna je prekretnica u Balkanskom pitanju, a Srbi to nazivaju kao direktno svrstavanje OUN-a na stranu Muslimana. Napad (zaštitu) je zatražio Rouz, a odobrio Akaši, pa to još više brine Srbe i Srbiju.

U 14 sati i 15 minuta ponovo NATO tukli položaje oko Goražda, a akcija trajala oko 20 minuta.

Cijeli dan i noć padala kiša različitog intenziteta, a voda provrela na sve strane, čak se zamutila i na pipi, a rijeka vidno nadolazi. Na većini brana mobilno stanje, kola su blokirana, a navečer oko 50 posto nije imalo struju. Na sijelu smo bili kod Ibrana Mustafića, po običaju, uz televiziju i karte, ali atmosfera nije bila kao ranijih večeri pa smo se razišli oko 1 sat iza ponoći.

I u našem klubu se osjeća izvjesna potištenost i utučenost, kao da je grom udario među nas. Plašiv je ovaj narod, svi se nekako suzdržavaju, a izvjesna „hrabrost" se pojavi samo kad dobro popiju i tad obično ne znaju ni šta pričaju, ni šta rade, takvi su i štetni i opasni.

Iako je vrijeme bilo loše, dosta je naroda išlo nekud niz rijeku, vjerovatno na pijacu, zaista teško objašnjivo.

12. april, utorak

Nakon sijela kod Ibrana Mustafića vratio sam se oko 1 sat i 30 minuta, kiša je skoro neprekidno padala pa je rijeka vidno narasla i zakrčila mnoge brane, izlila se u mnoge njive, a ponajgore su prošli Kuljani gdje je rijeka ozbiljno napala Hamdijinu luku i nanijela im je i ostale štete. Dio vremena proveo sam upravo kod njihove brane gledajući borbu ljudi i vodene stihije. Ostali dio dana proveo sam pripremajući i režući duhan koga mi je već ponestalo. Nije mi ugodno raditi ovako dosadan pos'o, ali mora se.

Poslijepodne stigla poziv za sjednicu MO SDA za sutra u 12 sati. Ovo mi je odmah podiglo pritisak. Znao sam koliko se mutnim radnjama služe, ali da im je ovo najnoviji koncept sazn'o sam tek danas. Koriste naš šablon pri smjeni Meholjića, s tim da oni koriste silu i prijetnje, a ne javno mnjenje. Sve je ovo iz glave Poljaka, Buljimca i Malog. Očito je, ekipa intenzivno radi. Navodno se drže i sjednice ostalih MO po terenu na kojima se biraju novi zastupnici radi popune Skupštine stranke.

Premijer Japana podnio ostavku zbog navodne umiješanosti u korupciju.

U Kigaliju i dalje izuzetno teška situacija, pobunjenici sporadično ulaze u Kigali.

Srbi iz Krajine prekinuli razgovore sa Hrvatskom delegacijom. Traže da se pregovori organizuju na nekom drugom mjestu izvan Zagreba.

Srbija preduzima restriktivne mjere prema stranim sredstvima informisanja, ukidaju akreditaciju i to će biti primijenjeno prema većini zapadnih glasila.

Iz Vašingtona Erol Avdović izvještava da Bijela kuća nagovještava da će se za pregovore ubuduće tražiti neki novi Srbi, kao i to da novi vazdušni napadi neće biti više upozoravajući (preventivni), nego eskalantni, obimniji i žešći.

Situacija oko Goražda nedefinisana, ne zna se pravo i istinsko stanje, obmanjuju obje strane, a Rouz ozbiljnim tonom upozorava Savjet bezbjednosti da Muslimani artiljerijom napadaju Srbe, a da ničim nisu izazvani, dok je Klinton opomen'o našu Vladu da se suzdrži od takvih radnji. Ovo je prvi put da SAD našoj vladi "trlja nos".

Smiješni su i žalosno-bijedni srpski izvještaji o učinku NATO aviona od toga da su gađali kola i radnike Crvenog krsta – civile, do toga da su gađali centar Goražda i da su tamo mnogobrojni poginuli. Karadžić i Mladić na položajima oko Goražda, a o sastanku Ćurkina i Mladića-Karadžića ni jedne jedine riječi. Avioni NATO-a ponovo nadlijetali Goražde, ali nisu borbeno djelovali.

13. april, srijeda

Ust'o sam relativno kasno, prilično nenaspavan i neraspoložen.

SAN: U nekoj strančugi, negdje između Vagana i Krčevine, odnekle sa Bacute ispaljena je granata čiju sam detonaciju čuo. Odmah sam sišao (kao trčeći) i, zanimljivo, naš'o se na mjestu gdje je granata eksplodirala.

SAN: Čini se kao da je prethodna granata uzrokom što ispred mene bježe neke ovce, ali sad iza Hasanovog Bradelja (pod Krčevinom) i, zanimljivo, jedno šilježe ne može da bježi, zastalo je teško ranjeno, vuče se samo na dvije noge. Ja ga uhvatim za vrat, ali tek tada vidim da je ono sa trbušne strane ucrvano, prilično akutna strana, ja ga stresem sa sebe, a kasnije sam dugo pljuv'o (vjerovatno u snu) od mučnine i otres'o se od eventualnih crva koje, začudo, nisam vidio nigdje na sebi.

Oko 10 sati i 30 minuta (nakon minimalnog jela) otišo sam na Rijeku, zadrž'o se kratko kod Hameda Efendića i oko 11 sati i 50 minuta otišli smo na sastanak MO SDA u OŠ.

Tamo većina pozvanih, opšti metež i nesnalaženje onih koje uhvatiš u nečasnim radnjama, a najslabije se snalazio Redžep Malić koji nije ni znao da treba da predsjedava a potpisao je pozivnice i zakazao sastanak. Dugo smo se nagađali oko dnevnog reda i na kraju konačno ga usvojili onako kako je predložen. Prihvaćen je prijedlog mjesnog pododbora Pečišta i tako su novi članovi MO postali poštar i Instruktor (Sadik Salihović).

Kod druge tačke, bez ikakvih pojašnjenja, pristupilo se izjašnjavanju i već pripremljena ekipa je u formi uhodane mašinerije izglasala nama trojici nepovjerenje po već pripremljenom receptu i uputama. Zanimljivo, što je deset ostalih članova uvijek glasalo "ZA" kad smo nas trojica bili u pitanju, a ostali su, za čudo Božije, podobni, iako ništa nisu ni radili, pa prema tome nisu mogli ni griješiti.

Ovakav scenarij primjenjuje se samo prema dokazanim dušmanima, izuzetno su me iznenadili stavovi pojedinih članova MO, oni koji su se neposredno izjašnjavali protiv nepravdi, kao i oni koji su za zakon i statut SDA.

EU odlučila da se Grčka preda Sudu jer nije skinula bloladu prema Makedoniji. Pobunjenici zauzeli važne strateške tačke u Kigaliju, a i dalje se vode žestoke borbe oko ostalih strateških tačaka. Uzet i Radio.

Vlada Srbije donijela odluku kojom sva lica i službenici UNPROFOR-a za boravak i kretanje kroz Srbiju treba prethodno da traže dozvolu.

Špiclov sa dijelom garde, Veterinar sa ekipom, išli popodne negdje uz rijeku

(oko 17 sati), ali su se vratili oko 18 sati i 45 minuta. Neka kraća maršruta.

Stigla informacija da je Ahmo Tihić došao u Srebrenicu, a posl'o sam mu haber da se noćas vidimo.

Saib sa Šušnjara pucao na bratića, te je zbog toga Špiclov išao uz rijeku i brzo se vratio.

Navečer smo kod Sejdalije gledali utakmicu Porto-Milan (0:0); dosadna i nezanimljiva a ponovo se u ekipi našao Rile, što je uglavnom pokvarilo cijelo sijelo. Vratili smo se oko 11sati.

14. april, četvrtak

Taman što sam ust'o i počeo nešto crtati (ustao sam kasno), stigli su Ahmo Tihić i Hamed Efendić sa dvojicom pratilaca. Kasnije su došli Ibran Mustafić, Hazim, Ibro Kostjerovac i još dosta mještana pa se malo šta moglo konkretno progovoriti.

Ahmo Tihić prilično optimističan u ishod ukupnog „programa", a naročito otkad je saznao kakav je proces oko opoziva i koliko procenata treba za to. Ostali komentari uopšteni, površni i tričavi pa je ukupan razgovor uglavnom bio monoton i dosadan.

Oko 13 sati otišli smo kod Ibrana Mustafića i u zatvorenom krugu ispovjedili se međusobno i donekle se dogovorili o daljem radu. Od Ahme Tihića smo saznali da je došao zajedno sa Mišom (Safet Omerović), da je u Luci i Žepi atmosfera neuporedivo ugodnija i bliža realnosti. Zapravo, da je ovdje pakao u odnosu na to gore.

Vrijeme nestabilno, koleba i mijenja se iz čas u čas ali je vidno zahladnilo te se nije moglo sjediti vani. Popodne je otišo Ahmo Tihić, ali je ostalo nešto vedrije raspoloženje od onog mučnog jučerašnjeg koje ne bi više poželio da se ponovi.

Previše je događanja, emocija, premnogo je trauma i trvenja, preteška su preživljenja da bi se sve moglo staviti na ovaj papir. U ovakvom duševnom stanju nejmam ni motiva ni snage da pišem o emocijama, bilježim samo teze, valjda će Allah dž.š. omogućiti da nekad napišem i memoare, a biće to mnogo stranica, trebaće puno papira i mastila. Treba obavezno pisati o ovom ludom vremenu, ne smije ostati nezapisano o tome kako se zamjenjuju glava i rep, kako podrepak postaje ukrasna kika lica, kako kriminalci hoće da obezbijede mjesto među najpoštenijim i da se kao takvi predstavljaju svijetu, kako analfabeti izigravaju ulemu, kako kukavice glume najhrabrije i to demonstriraju u javnosti, kako poltroni izigravaju čvrste i stabilne karaktere, kako se najamnici snalaze u ulozi bogataša.

Zapravo, moram pisati o tome kako se ponaša sit i nahranjen najamnik, kako piše nepismen, kako priča nijem, kako se odaziva gluh, kako ratuje kukavica, kako se brani hrabar, a kako slabić, kako trguje neuk, kako vaga i mjeri hadžija, kakve su efendije nevjernici, da li pod ahmedijom ima krstova ili Davidovih zvijezda, šta sve može da izdrži insan, kako vunene čarape mogu mijenjati čizme na snijegu i mrazu, kako se preživljava sa zažmom, resom i kočanjem, kako se vrda između gelera i kuršuma, zašto demokrati-političari postaju diktatori pa ponovo pokušavaju biti demokrate, dokle se naivcima može opraštati, šta će biti kad bude? Ko je stariji - kapelan ili fratar? Može li od govana biti pita, što uš osramoti samo kad je sita? Koliko se može izdržati u ovosvjetskom paklu? Ovo su samo neke teme, naslovi vjerovatno romana ili pripovijetki, a i pjesama, o dramama drugi put, na drugoj stranici.

15. april, petak

Situacija u Goraždu se pogoršava, četnici stežu obruč, a Akaši izgleda nejma namjeru ponovo udovoljiti Rouzu. Stoltenberg i Oven bili u Podgorici. Izgleda se ponovo aktuelizira Jugoslovensko pitanje, američki posrednik Redman u Sarajevu već nekoliko dana, Ćurkin na Palama i sa njim jedino Srbi i razgovaraju; on je zapravo posrednik između međunarodnih snaga, funkcionera i Srba.

Odnosi Srba sa Svijetom su krajnje zategnuti, ostala im je još Rusija i Grčka, a samo sebe guraju u još veću izolaciju (medijsku). Srbi pričaju o spuštanju nekog DC-a na Dubrave sa približno 150 specijalnih američkih jedinica za brzu intervenciju što ih je navodno uplašilo i uznemirilo.

Preko Atlantika se čuju informacije o pripremi neke opsežnije, krupnije vazdušne akcije NATO-a, čak možda i na više lokaliteta jer nije se puno izmijenilo stanje ni oko Bihaća, Doboja, Brčkog. U Mostaru se počelo sa izvjesnim radnjama na stavljanju ovog grada pod međunarodni patronat.

Dan vedar i topao sa vjetrom veći dio. Oko 14 sati došo Nasir a ubrzo i Ibran Mustafić te smo igrali šaha do kasno popodne. Ja sam bio sam kod kuće te sam morao odustati od jučerašnjeg plana. Nakon džume navratio Mujo Nukić i Safer Halilović. I ovo je jedan od nezabilježenih apsurda i bezobrazluka koji čovjek može sebi dozvoliti. Sad se Miretov (Emir Halilović, ubica Zeca i njegove majke) obraća Ibranu Mustafiću za savjet i pomoć, sad kad mu izgleda niko drugi nije više ni osto. Ovaj događaj nikad neću moći ni objasniti ni opravdati.

Tek oko 17 sati krenuli smo za Ciganluk i na Rijeci oko 20 minuta čekali Hameda Efendića. Na dvorištu neki turnir u malom fudbalu, a u školi se priprema neka priredba, povod je navodno dan Armije RBiH. Povodom ovoga u Domu kulture u Ciganluku je održana svečana akademija sa prigodnim

zabavnim programom i dodjelom priznanja i „zlatnih ljiljana" brojnim zaslužnim pojedincima. Najveći aplauz dobio rahmetli Akif Ustić. Istim povodom pred našom džamijim dijeljeno šerbe prije i poslije džume što je kod onih realnijih kritičara izazvalo priličan revolt. Do Ciganluka smo zastajali sa mnogim radoznalim grupama i gore stigli tek oko 19 sati i 20 minuta kad se već počelo smrkavati.

16. april, subota

Na sijelo sinoć došla brojna ekipa, većina očekivanih, ali od „novih" na mene su najupečatljiviji dojam ostavili Mevludin (Sulejmanović) i Munib Mustafić. Donijeli su niz novih informacija ,a svakako je najznačajnija ona od Adila da su Špiclov i Zulfo Mali dobili mišljenje (odgovor) od Alije na njihovo traženje da im se daju odriješene ruke i za Stranku. U odgovoru se kaže da ne može ništa konkretno predložiti dok ne čuje i drugu stranu (tj. našu). Ovo me je prilično oraspoložilo i ohrabrilo. Sijeldžije su se prilično interesovale za naš sastanak od srijede, ali su nas ubijedili da nejma razloga za veći strah jer Hunta ne može obezbijediti povoljan ishod (po sebe) ni na jednom forumu Stranke (IO, Glavni odbor). Mali aktivnosti sprovodi po vlastitom nahođenju (odluci) sa njihovim aktivnostima, ali nailaze na neočekivane teškoće pa je zbog toga i nešto manja zainteresovanost i prilična zabrinutost Malog. On uporno traži pečat od Hameda Efendića i jednostavno mu nevjeruje da pečat nije kod Hameda. Malo pomaže i kletva mrtvom majkom. U njegovom odgovoru ima čak i blaga nijansa prijetnje od neželjenih posljedica oko muhura. Dovoljno informisan Močevac (Huso Salihović), zabrinut Brezak (Fahro Alić), ostali dovoljno zainteresovani za pobjedu stava i uhodane garniture. Sjedili smo do oko 3 sata i tad me glavobolja i kihavica savladaše te sam zaspo, ali sam izuzetno loše spavo.

Pri povratku kući saznali smo da su Bratunčani održali konstitutivni sastanak IO SDA, da oni uglavnom imaju u konceptu izborni sistem radi dopune članova ranijem malobrojnom kosturu IO. Ovo će biti traljav posо, ali bitno je nek se nešto dešava.

Na pijaci smo održali kraću razmjenu mišljenja sa spontano okupljenom grupom radoznalih kojih je bilo preko 100, ali, zanimljivo, među njima su samo 2-3 radoznala sa škakljivim pitanjima. Primjetno je otkravljivanje („otopljavanje"), narod se vidno oslobodio, nejma više onog bojažljivog suzdržavanja da nam se priđe a, kamoli, da nas se šta upita. Nisu više ni nastupi arogantni i provokativni, a sad se usput javlja narod i sa priličnih odstojanja. Nejma više onog bojažljivog „najbolje je šutiti i čekati". Međutim, upravo je ovo najškakljivije vrijeme. Neosporno je da se radi na dva kolosijeka, predviđam,

uskoro će biti uporedo, sa dva krila, jer polarizacija je neminovna. Njihov koncept je jasan (naivno proziran), a ni propagatori nisu stručni ni dorasli zadatku a pogotovo nisu podesni jer nije narod nišan u groblju. Usput smo se više puta zadržavali, odsjeli kod Hameda Efendića, popili kafu i produžili kući. U Palučku neka neobjašnjiva nonšalancija i bezvoljnost, tromost, a Kalaji na sijelo došli nas samo peterica te smo sjedili do 24 sata i vratili se kući.

17. april, nedjelja

Dvogodišnjica ultimatuma SJB Srebrenica

Ustao sam oko 10 sati, ali sa priličnom glavoboljom, kihavicom i blažim bolovima preko stamaka. Ovakvu prehladu nisam odavno fasov'o.

U emisiji „Nedjeljom u 10" ni pola one dramatike oko Goražda kao jučer, kako to oni vješto prezentiraju (sa svog aspekta). Iz svog ugla gledanja rek'o bi čovjek tamo se ništa ne dešava, a oni su stigli do predgrađa Goražda. Muslimani su oštetili avion sa piste u Sarajevu kojim je letio De la Prel, Muslimani su oborili Britanski avion nad Goraždem, Muslimani drže UN-radnike kao taoce i ograničavaju im kretanje, primjenjuju scenarij sa pijaca.

Ćurkin još na Palama, a jučer u Beogradu kod Miloševića i Kozirjev koji će danas stići na Pale, pa u Sarajevo. Redman u Sarajevu, ali četnici i dalje napreduju. Jučer se Delić obratio Armiji RBiH pozivom na očuvanje borbenog morala, a Alija u svom govoru samo nagovijestio da ima napuštanja linija, razloge ne zna. Do sada preko 200 poginulih na ovom ratištu i nekoliko stotina ranjenih. Jučer granatirana bolnica u Sarajevu. Po našim izvještajima, situacija u Goraždu alarmantna, a po srpskim - uobičajena.

I dalje žestoka situacija u Kigaliju gdje se vode ogorčene borbe između pobunjenika i vojske – vladinih snaga.

SAD dovukla veliki kontigent PATRIOT-a u Južnu Koreju mada je nešto ranije Sjeverna Koreja navodno dozvolila inspekciju nuklearnih postrojenja.

Popodne navratio Hamed Efendić sa informacijom da su neki Podčaušljani premlatili Belju, ali ne toliko da bi završio u bolnici. Međutim, vrijedno je i to, neka ih je narod počeo linjati, neka se išta narod oslobodio.

Nenadano, bez ikakva prava razloga lipsala krava Ahme Tihića u Mahzinoj (Ibranova majka) štali, jasle prazne, dakle večera pojedena ali krava mrtva, štala nije zaključavana. Za mene ovo je dosta indikativno (možda je bezazleno), možda se radi o sabotaži jer krađa stoke je učestala ali ne mogu da potpaljujem vatru kad ne mogu ništa pomoći u gašenju. Obaviješten Ahmo Tihić, ali se nije previše uzrujavao. O njenu glavu.

Indikativno je i to da Ibran Mustafić svjesno ide na distanciranje od Hameda Efendića, navodno zbog Hamedove kompromitacije sa većim brojem ljudi. Radije bi u Ciganluk išao sa mnom, čudno je, neće sam, neće sa njim, a hoće sa mnom. „Intelektualci" i dalje hoće da smo mi zajedno i uporno sugeriraju da se slučajno među nama ne bi desio razdor.

Navečer smo kod Kalaje bili na sijelu, ali nas je došlo samo šesterica, ostali su prevarili, doduše, neki bi i sijelili samo ako ih duže moliš.

18. april, ponedjeljak

Treća godina rata

Dan običan, tmuran i poluhladno dosadan.

Stanje u Goraždu i „oko Goražda"; otpor je slomljen, to je neosporno, u muslimanskim redovima opšti metež (obraćanje Rijada Raščića). Četnički tenkovi su na desnoj obali Drine, na dva-tri kilometra sa sjeverne strane i oko kilometar od bolnice. U gradu opšti metež i haos u koji granate padaju svakih 20 sekundi. Šta je povod ovakvom rasulu teško je odavde odgonetnuti, evakuisani su vojnici UNPROFOR-a za navođenje aviona, njih sedam i to noću helikopterom, a sasvim malo osoblja je ostalo u zoni. Samo danas do 10 sati i jučer preko 30 poginulih, a niko ne interveniše. Uzaludni su apeli naše Vlade i Predsjedništva, u Sarajevu miting podrške Goraždu nije dao očekivane rezultate.

Nezadovoljni Francuzi, Arapi i Muslimani su izbacili kulturno-informativno osoblje i zaposjeli Centar u Parizu, na govornici se pojavile i ugledne ličnosti – Anri Levi i drugi.

Ćurkin se nenadano vratio u Moskvu, Karadžićeve Srbe naziva "skupštinom luđaka i ekstremista" od kojih Rusiji jedino ostaje da prekine sve odnose i zauzme drugačiji stav. On je decidno rekao da je situacija oko Goražda izmakla svakoj kontroli. Po svemu sudeći, srpska horda će ipak ostati sama, jer, eto, i najveći i najodaniji saveznici ih napuštaju. Moglo bi se lahko desiti da pošteno fasuju, jer vjerovatno je da će se nakon novog ultimatuma NATO Rusija u najmanju ruku suzdržati, a NATO će pripremiti opsežnu akciju.

Naši „simpatizeri" MO ponovo negdje na „savjetovanju", ponovo grupno odlaze i vraćaju se, a gledaju kako god da nas zaobiđu, valjda od stida.

Tečo bio u Ciganluku i donio nekoliko habera; nekakav milicioner, ali u civilu, tri-četiri puta izlem'o Eku (Ekrem Salihović), u Ciganluku nekakav miting posvećen solidarnosti sa Goraždem i oko njega, kao i sa pitanjima

UNPROFOR-u da li nas može i hoće braniti. Prisutnima se samo obratio Adem i Suljo. Na mnogim mjestima se ponovo pojavili transparenti. Opšta atmosfera i dalje mučna.

Navečer na sijelu bili Mele i Nijaz, sjedili smo do 24 sata, uglavnom pričali i igrali šah. Zanimljivo, struje je bilo.

Ibran Mustafić je odnekud donio informaciju da je Hunti stigao telefaks kojim se oni decidno nazivaju uzurpatorima i opominju se da prestanu ometati legalnu vlast da preuzmu svoje funkcije. Da li je ovo razlog ili nešto drugo, ali, uglavnom, Mali nam još nije dostavio ni prethodnu obavijest, ali ni obavijest o sazivanju IO SDA, niti bilo kakvu novu informaciju o daljim aktivnostima.

19. april, utorak

Oblačno, tmurno i hladno jutro, više liči na novembar nego na april. Ovakvo vrijeme svakome je već dosadilo i vjerovatno ga niko ne bi poželio.

Oko Goražda se i jutros vode ogorčene borbe na obje strane Drine, a četnici upotrebaljavaju i dimne kutije, ali i više od 10 tenkova.

Klinton naredio da svo stručno osoblje Bijele kuće neprekidno bude na radnom zadatku radi praćenja situacije oko Goražda.

Ukrajina uspostavila diplomatske odnose sa tzv. Jugoslavijom.

Pred Srbijanskim konzulatom u Ankari eksplodirao automobil, a malo oštećen objekat, puno veći strah i panika.

Ibran Mustafić bio u Ciganluku i donio neku poluinformaciju. Navodno je od Alije stigla još jedna depeša-telefaks kojim se Predsjedništvo Ciganluka naziva uzurpatorima i preporučuje im se da prestanu ometati legalnu vlast ove opštine izabranu na redovnim izborima. Ukoliko je ovo tačno, a cijenim da bi ona mogla stići od Kulenovića, onda se Hunti u poratnom periodu zaista ne piše dobro. Pozitivno je i što se makar diskutuje na ovakav način, a informacija je stigla preko jednog od komandira.

Već duže vremena u Ciganluk ne stiže nikakva pomoć, za očekivati je da se pojave oni što prose jer privatne narodne rezerve su zaista male, ali će se i kvalitet ishrane srozati na najnižu stepenicu, mrtvo proljeće u malom kotaru sa zavrnutim pipama i zatvorenim vrljikama kad se mora međusobno gurati i bosti, tijesno je, a nejma se gdje rahat ni leći ni šta pojesti.

UNPROFOR i dalje čisti riječna korita od nepoželjnih pregrada pa je Ciganluk sad najvećim dijelom u mraku, ali će bar išta biti čistije. Ciganluk je inače kotar užasa, neimaštine, bijede. Ovdje cvjetaju jedino uspješno kriminal, šverc, prostitucija... Dugo će ovoj državi i njenim čelnicima trebati da vrate ovaj

narod normalnom životu i realnoj kolotečini. Duga će biti faza rehabilitacije ako ona ikad i dođe. Sve se uglavnom odrodilo od realnog i normalnog i ušlo u neki novi oblik načina života. Zanimljivo, da priličnom procentu ovaj zeman ne smeta previše, oni i ne primjećuju nenormalna vremena oko sebe, da li su i oni kao ta vremena, pokazaće buduće vrijeme, u ovom sadašnjem zaista je malo tzv. neutralnih i nezainteresovanih.

20. april, srijeda

Dvogodišnjica „Akcije na Arkanovce"

Već nekoliko noći uzastopno sijelimo, ustajem kasno, lješkarenje... Tako protiču ovi monotoni, ali ne toliko dosadni dani.

Srbi navodno proglasili jednostrani prekid neprijateljstava oko Goražda, vjerovatno pod pritiskom Jeljcina koji je po svemu sudeći sasvim drugačije vidio situaciju od Ćirkina i od Kozirjeva.

I danas u Ciganluku nekakvi mitinzi povodom protesta u znak solidarisanja sa narodom Goražda. Odziv slab, a govornici za kritiku, niko to nigdje ne oglašava.

Rusija nagovještava zaoštravanje odnosa sa Srbima, čak prijeti prekidanjem diplomatskih odnosa zbog nediplomatskih postupaka, laži i obmana.

Preko Atlantika se vodi živa diplomatska aktivnost i, po svemu sudeći, priprema akcija širih razmjera, ali će se ići na dovođenje Srba na pregovore.

Iz Goražda i dalje nimalo prijatne vijesti, četnici uporno i intenzivno granatiraju sam centar grada, pa i bolnicu. Zanimljivo, Akaši i Gali se ne oglašavaju, niti preduzimaju ikakve konkretne mjere, zaista nepojmljiva i teško objašnjiva situacija, igraju se nekakve čudne igre, ali ih je teško odgonetnuti. Klinton vodi živu diplomatsku i vojnu pripremu, a uporedo se vode konsultacije i u Vijeću sigurnosti, već u trećem nastavku.

Izraelci i Palestinci očekuju definitivno uređenje svojih sporazuma početkom maja.

U Ruandi se cijeni da je poginulo nekoliko desetina hiljada ljudi, a pominju se cifre i preko 100. 000 ljudi, mada je to teško utvrditi.

Poodavno je dozvoljen rad Stranke, redari su izlili svoj bijes na planirane, strahovlada je osvjedočila svoje (pucanj u prazno) i sad je najednom nastupila neka neobjašnjiva pauza. Toliko im se žurilo, oni su, kao za dva dana sve završe, a sad im se ne žuri. Ko li je sad krivac? Da li MO SDA ili fermani iz šehera koji im nikako ne odgovaraju, pogotovu onaj tzv. Adilov. O njemu smo trebali biti direktno obaviješteni, ali, vidi čuda, od toga ni habera. Ko li to sebi daje toliko

prava da Hunti potura kuke, ko je to toliko drzak da osporava njihov legalitet i pravo da oni „vladaju po svome nahođenju do novih izbora"? Neosporno je da im se sad ne žuri, neki strah postoji, zbog toga i okreću pažnju naroda na Goražde i podsjećaju ih da to može i nas strefiti. Svjesno zamlaćivanje demosa, manipulacija sa narodom. Čudno mi je jedino što Mali ne šalje informacije. Možda im kočnicu prave MO SDA, ne ide po planu (zacrtanom).

Hamed Efendić bi morao intervenisati hrabrijim potezom da se ovo malo katalizira.

21. april, četvrtak

Po običaju kad dugo sijelim, kao sinoć, ustajem kasno i više umoran, na usnama mi se pojavljuje prvi osip od prevelike temperature, a cijeli dan me pratila glavobolja i kihavica u završnoj fazi.

Vrijeme donekle otoplilo, malo pojužilo, ali nikako da se izvedri i da počne aprilsko proljeće. Veliki dio dana proveo sam igrajući šah sa Bubom i Ramom i vidio Hameda nakon više od mjesec dana, a isto tako sam se javio i Ahmetu kome je izgleda bilo malo milo. Ostatak dana sam iskoristio i popravio već dotrajale patike a u Palučku (na odbojci), po običaju, svađa i pokušaj da se nemoć i neznanje nadoknade lažima i svađom. Ogromna većina omladine se ni za trunku karakterno ne popravlja, čak bi se reklo i da tonu ali se malo tehnički u igri popravljaju. Biger superioran. Ibran Mustafić nevjerovatno nervozan, čak i netolerantan, nerijetko nepoželjan, a u diskusijama se ne kontroliše.

Dugo je na igralištu boravio Balija (Alija ef. Jusić), ne znam samo s kojim namjerom, da li je došo šta čuti ili se pokušava dodvoriti. Osnovno je, niko mu nije posvetio ni najmanje pažnje.

Ganić završio desetodnevnu posjetu SAD, primio ga i Al Gor, a po njegovom navodno su uradili sve što su mogli uraditi tamo preko Atlantika.

Nurif iz Blječeve, navodno pobjegao iz četničkog zatvora. Zanimljivo je da ne može da se kreće, svaki dan je tučen i zlostavljan, najžešća tortura, a, eto, sad najednom pobjegao. Da li je to ta neobjašnjiva sila koja insana nosi ispred smrti, vjerovatno jeste, zadnja kalorija se troši samo da se umakne smrti, a nakon uspješno savladane prepreke vidi se koliko je napora učinjeno. Ili je možda dovežen na neki pogodan punkt i pušten. Možda je i naknadno izleman. Po njegovim izjavama u Bratuncu i dalje veoma malo civila, djece skoro nikako.

Vijesti sam tokom dana slušo sasvim malo, kuća se krečila, sasvim malo sam informisan šta se uopšte dešava i u okruženju, a, kamoli, šire.

Navečer smo bili na sijelu kod Ibrana do 2 sata.

22. april, petak

Dvogodišnjica prvog granatiranja Gornjih Potočara

Ponovo oblačno i prohladno jutro sa blagim vjetrom, ali sa mutnim oblacima, pa se očekuju veći pljuskovi ili kvarenje vremena na duže vrijeme.

Nisam stig'o ustati na vijesti u 10 sati. Veći dio dana radio sam karte klime Južne Evrope, mada nisam posebno bio raspoložen.

Vijeće sigurnosti usvojilo Rezoluciju o Bosni, kojom se osuđuju napadi Srba na Goražde, a objema stranama se sugerira povratak za pregovarački sto.

Savjet NATO usvojio najveći dio Klintonovog plana o Bosni kojim se predviđa i daje rok (ultimatum) Srbima da:

- Da se do nedjelje, 24. aprila u 2 sata, povuku na tri kilometra od Goražda (u radijusu), a do srijede, 27. aprila, da tešku artiljeriju izmjeste na 20 km od Goražda (sarajevski model).
- Ukoliko ne budu ispoštovani ovi rokovi, biće tučeni svi srpski ciljevi u ovoj zoni i izvan ove zone; linije snadbijevanja, magacini, mostovi...
- Isti model i rokovi odnose se i na ostale zaštićene zone.

Povodom ovog ultimatuma Britanci ponovo evakuišu svoje osoblje iz Beograda a vjerovatno će to sutra učiniti i većina ostalih država sa Zapada. Dakle, ponovo uzburkana atmosfera.

Četnici uhapsili veći broj UNPROFOR-ovaca, drže ih u pritvoru i otvorili su krivični postupak zbog navodnog krijumčarenja oružja za Muslimane.

U toku popodneva nakratko navratili Hamed Efendić, Jakub i Šukrija Čivić, ali nikakav poseban haber nisu donijeli, obična posjeta.

U Beogradu kod Miloševića pravi mali samit srpske delegacije iz Bosne i delegacije UNPROFOR-a. Tema je situacija u Bosni i normalizacija odnosa ove dvije strane. Ujedno, u Beogradu i delegacija Donjeg doma Ruske dume koji daju punu podršku Srbima u njihovim nastojanjima i uporno se zalažu za ukidanje sankcija.

Kljujić se pismeno obratio Mesiću i Manoliću u njihovom nastojanju očuvanja jedinstvene i cjelovite BiH. U Hrvatskoj uzavrela politička situacija, a glavni krivac je Tuđman čija se odgovornost direktno traži za stanje u Bosni, ali i za mnoga „Goražda" u Hrvatskoj.

Papandreu u Vašingtonu kod Klintona.

Vraćen konvoj iz Sokoca u Sarajevo pošto je prethodno bio zadržan duže vremena. Odluku donio M. Rouz. Inače, Srbi su puni gnjeva na Rouza, a puno pohvala izriču Akašiju.

23. april, subota

SAN: Na nekom izletu sam u planinskim krajevima, ispod je neka teško savladiva podloga, noge propadaju, teška obuća, ali najednom svi registrujemo (ja i Parići) na drugoj strani mnogobrojne puteljke koje su utabali sakupljači humanitarnih padobranskih pošiljki.

SAN: Najednom sam se našao u grupi mladića regrutovanih za ŠRO Bileća i, zanimljivo, nađem se tamo, vidio sam se u njihovoj uniformi, vidio sam i upozn'o i neke kolege iz škole, ali i one iz Bileće. Znam da sam se žalio straži da je suvišno da ja ponovo pohađam tu njihovu gimnaziju – školu, kad sam je jednom završio i to sa odličnim uspjehom. On mi obećao da će me suočiti sa nekim šefom.

I noćas – jutros četnici tuku Goražde, ali i ostale zaštićene zone, kao i ostala ratišta, naročito u Brčkom, Bihaću i „7 jug".

U 81. godini umro Ričard Nikson.

U Beogradu završen Kongres intelektualaca Srbije, usvojena nekakva platforma.

Klinton, ne znam po koji put, stavlja Srbima do znanja da NATO misli ozbiljno, šta li bi onda bilo i šta bi oni radili (Zapad) da misle preozbiljno.

Neosporno je i ovo, da nije Klintona i njegove administracije, te NATO-a, kao vodeće sile, šta li bi se dešavalo na ovom Balkanu, a posebno sa Muslimanima.

Četnici zaustavili konvoj Ukrajinaca i nisu dali da prođu za Goražde, a, navodno, su to uradile žene i djeca u Rogatici (prljava farsa).

Kod Daglasa Herda se uskoro trebaju naći spoljni ministri Rusije, Francuske, SAD i Njemačke. Tema je Balkansko pitanje, ali je ovo još jedna mutna igra, ponovo Rusi misle odložiti realizaciju neke veoma važne namjere.

Članovi Predsjedništva BiH konačno se malo oslobodili i češće se nađu na terenu izvan loga u Sarajevu. U Mostaru se i dalje kontakti građana istočnog i zapadnog Mostara obavljaju na punktu sa vremenom boravka od 2 sata. I ovo je krajnje uvredljivo.

Kod nas su četnici dosta mirni, u Blječevoj od tromblona jedan mrtav i dva ranjena.

Delegacija Dume bila u posjeti kod Alije.

HDZ delegacija BiH iz Gruda bila kod Alije ali nisu našli zajednički jezik o tome kome će pripasti prvo mjesto predsjednika Federacije. Hrvati traže da pripadne njima ili da to, ako mora pripasti Muslimanima, bude Silajdžić.

Od brojnih IO SDA širom BiH stižu podrške Aliji za prvog predsjednika Federacije.

24. april, nedjelja

Jutro vedro, prijatno, vrijeme čisto pa se i raspoloženje javi nekako samo od sebe. Oko 9 sati i 30 minuta odnio sam sijačima ručak i zatek'o ih sa drljačom kod Bioke. Kasnije sam donio drljaču iz Vagana te je sa još jednom zapregom išlo puno brže, te smo završili sijačenje do 13 sati a nakon toga smo otišli u Vagan. I tamo smo drljali i sijali Osman i Ramo. Završili do 15 sati. Najednom se tutnjava i munje pojaviše sa jugoistoka, tamo negdje nad Ciganlukom i južnije, ali nama nije stigla ni kap.

Veliki dio prijepodneva NATO-avioni su kružili ovim nebom, ali nisu borbeno djelovali pa već prelaze u dosadu, postaju suvišni. Ovo postaje sve ubjedljivije jer informacije preko Atlantika kažu da se četnici povlače i da je sve manje razloga da će njihovi položaji biti tučeni. Ovo zaista prelazi u tirade i basnu za malu djecu. Sad to oni objašanjavaju da su učinili kao rezultat dogovora sa Akašijem, a ne pod prijetnjom NATO-a, mada svako zna zbog čega su. Isti scenarij kao oko Sarajeva.

Neosporno je, svjetska zajednica zna metod da privoli ili primora Srbe, vidi ključ za rješenje balkanskog pitanja, ima moć, ali nejma volju da to razriješi. Njima još Balkan treba kao ogledni poligon. Ne znam samo šta studiraju na njemu, oni je neisprobavaju, avione samo jarače, pa je najvjerovatnije da studiraju homo-logore. To je zapravo neosporno jer isti su namijenjeni samo Bošnjacima-Muslimanima, a gdje god utvrde da ima Hrvata ili Srba, odmah se interveniše. Ovom metodu bi zavidio i Mengele i Hitler, samo što su uloge zamijenjene (uloge nacija); sad smo mi žrtvovani, pozatvarani smo u torove, pitaju nas na kašičicu i slamčicu, pa ko preživi-preživi, vještačko-etnogena selekcija i to sve po zapadno-ruskom scenariju i blagoslovu. Da sam mjesto Alije ja bih se odrek'o ovakvih usluga, ne bih bar dao da u ime nas iskorištavaju arapski svijet, da se navodno u svijetu predstavljaju kao humano društvo, a, ustvari, je najgenocidnije društvo koje uopšte civilizacija poznaje. Nešto brutalnije desilo se u Vijetnamu, Kampučiji, Somaliji, evo sad u Ruandi, gdje li će sutra, prekosutra, možda bi trebalo ostali da se pitaju: Kina, Indija, Srednja Azija. Samo bi trebali da rade sve ostalo samo neka im ne pomaže UN i NATO.

Nakratko sam se zadrž'o na šahu kod Sameta, a u Palučku opšta letargija i bezvoljnost cijelo popodne. Pošto su shvatili da će svađa otići daleko i dovesti do nepoželjnih posljedica izgleda su odustali od svađa a time se i tenzija vidno spustila, ali i motivisanost za igru. Ovi četveroškolci zaista i mogu da se „igraju" gdje mogu rezultat ostvariti pokvarenim i mutnim metodama, gdje se mogu svađati, lagati, pogotovo kleti, ako nejma toga, nejma ni igre. Isti slučaj je i na kartama i na šahu, ali je na šahu to malo moguće.

25. april, ponedjeljak

Maglovito jutro, kao da sluti na vedar dan, mada je više teško vjerovati da može sunce nekako normalno grijati, a da neki vjetar i oluja ne pokvare sve to.

Jutro u Goraždu (po izvještajima) mirno i neuporedivo povoljnije u odnosu na ranija. Jučer stigao Ukrajinski bataljon koji se razmješta po linijama razdvajanja, četnici izmjestili teška oruđa i znatno manje pucaju i iz pješadijskog oružja. U Goražde stigao i konvoj sa hranom i lijekovima, a na putu je i drugi. Jučer evakuisano 80 teško ranjenih do Sarajeva.

Karadžić polemiše o eventualnostima za NATO udare, komparira razloge i motive (želje) i ipak se izjasnio da će NATO izvesti udare bez obzira ima li ili nema opravdanih razloga.

Veći dio dana boravili smo u Krčevini zagrađujući. Dan ugodan, vedar, popodne, po običaju se navuku mutni crni oblaci, ali su srećom i danas otišli, nisu se sručili na nas. Predvečer, po običaju, odbojka, s tim da je ove večeri igrana dosad najkvalitetnija odbojka jer su uvedeni posmatrači-sudije, a s njima se priličan broj pecaroša odmak'o od mreže. Svađe skoro da nije ni bilo, a navečer smo sijelili kod Mrkele do 4 sata i 20 minuta ujutru, što spada u svojevrsne promašaje.

U Londonu kod Herda se sakupila ekselencija moćnika: SAD, Engleska, Francuska, Rusija i Njemačka. Dogovoreno da se formira tzv. Kontakt grupa za BiH u cilju hitnog pronalaženja mira i uspostavljanja četveromjesečnog primirja na cijeloj BiH, a u međuvremenu će se razrađivati planovi za mirovne pregovore.

U JAR počeli prvi sverasni (opšti) izbori u istoriji ove države, ali su ujedno obilježeni brojnim neredima i pogibijama.

Izraelci i Palestinci ponovo zapeli u pregovorima.

NATO avioni intenzivno nadlijetali naš vazdušni prostor. U Goraždu ništa posebno, četnici se navodno povukli iz zone od 3 km, povlače teško naoružanje iz zone od 20 km a naši to sve demantuju. Neko razuman i iskren se teško može snaći u ovakvom košmaru dezinformacija.

26. april, utorak

Obično, kao i ostalih dana, i ovo je jutro počelo kao ugodno, poluvedro, veći dio prijepodneva je bio ugodan i topao, ali se ja nisam najbolje osjeć'o. Spopala me neka kostobolja, sinoć me blokir'o vrat sa leđne strane (obje strane), a jutros - noge. Rek'o bi kao da su isprebijane toliko sam bio klonuo.

Kiko i još neki mladić su me zatekli na spavanju (kasno sam noćas leg'o). Ispričali smo se pošteno, doduše, nakratko, ali su uskoro došli Ismet i Naza i otada nejma više konstruktivnih razgovora.

U međuvremenu su počele prolaziti grupe naših „simpatizera" gore ka Palučku i oko 13 sati sakupilo nas se više od 30, ali je to većinom narod sa "gornjeg kraja". Zanimljivo, nije bilo "Torcide", negdje su se bili razišli.

Uobičajeno, na ovakvim skupovima malo ko može dobiti riječ od Ibrana Mustafića, on uglavnom svojim tiradama troši vrijeme. Zanimljivo, i pored toga ovi ga ljudi slušaju, čini mi se kao da vole da ga slušaju. Donijeli su informaciju da se pripremaju pozivi za Glavni odbor SDA, ne znaju tačno vrijeme zakazivanja ovog sastanka. Ovo je ponovo (sa pravnog aspekta) odlučio Mali, takvu odluku nije donio IO SDA. Indikativno je, procijenili su da su (njihova struja) da su najjači na Glavnom odboru i da to tijelo treba da odradi za njih. Zanimljivo (simptomatično) je i to da Mali saziva i Glavni odbor, a nije ni po kom osnovu njegov predsjednik, nejma ta ovlaštenja, on ih „samoinicijativno" uzurpira. Teško je otkriti sitne detalje njihovih mutnih radnji, globalno se vidi. Kakve li su mućke sad pripremili. Jedno je neosporno, nastupiće sa stavom MO Potočari i to potkrijepiti još nekim MO gdje su dobili slično mišljenje (Sućeska, Srebrenica, Orahovica).

Prisutnima su date osnovne instrukcije kako raditi do saziva Glavnog odbora, a dogovoreno je da se naši članovi Glavnog odbora sastanu navečer pred tu zakazanu sjednicu. Stiče se dojam da su oni ubijeđeni (naši gosti) da Hunta nejma skoro nikakvih igleda na Glavnom odboru. Moje je mišljenje da Stranka nejma realnih izgleda da nastavi sa radom, jer je polarizacija očita i strane su nepomirljive. Neosporno je, ići će sa dvije struje, a veliko je pitanje kako će se ponašati Sućeska, ukoliko je potegnuto pitanje Hakijine smjene.

27. april, srijeda

Jutro ugodno toplo, više oblačno, sunce se samo povremeno pojavi pa ga ponovo prekriju oblaci. Nikako da se izvedri pa da se pošteno ogrijem na suncu. Previše je vlage da bi se tako brzo moglo uljepotati i iščistiti vrijeme.

SAN: Ponovo sam bio u ulozi učenika, ali prvog razreda srednje škole u Bratuncu. Dominantno su učenici i predavači Srbi, a tek u drugom dijelu sna pojavljuju se neki Muslimani koji me kane izvesti iz škole i iz Bratunca.

SAN: Umjesto moje garaže deda (Hamedov otac) oziđ'o, a znam da sam ja palio i voz'o auto i to bez većih problema.

I ovog jutra NATO avioni intenzivno nadlijeću dio našeg neba, mada se o tome na radio talasima ništa ne uzvještava. Sinoć je pročitano saopštenje kojim IO SDA Srebrenica podržava Izetbegovića i njegovo kandidovanje za prvog predsjednika bh. federacije. Zanimljivo je kako to oni rade bez nas, oni su nas izgleda stavili „ad acta". Sve to čini Mali, koji se u međuvremenu mnogo kompromitov'o i već opredijelio.

Ante Roso razriješen dužnosti i prekomandovan na odgovornu funkciju u Bh.-hrvatske oružane snage, a umjesto njega imenovan raniji komandant.

U Hrvatskom saboru veoma teška politička situacija, polarizacija Tuđman-Mesić i Tuđmanu se ne pišu svijetli dani, traži se odgovornost.

U Londonu formirana osmočlana Kontakt grupa koja sutra ide u Sarajevo.

Popodne Hamed Efendić donio pozivnice za IO i GO SDA koji će se održati sutra i prekosutra. Ovo me nekako automatski izbacilo iz takta i srozalo ionako nisko raspoloženje.

Tzv. Inicijativni odbor Hunte obavio je, po njih, sve neophodne pripreme i vjerovatno stvorio povoljno tlo za konačan obračun. Neophodno je hitno se konsultovati sa svim našim istomišljenicima, odnosno ispoštovati i realizovati jučerašnji dogovor. Biće i krupnih okršaja, slijede dva dana „D", počinje odlučna bitka, bitka Hunte i njenih uglibljenih, ogrezlih propagatora i štićenika sa zaštitnicima naroda i njihovih interesa. Kako stabilan i staložen da pretrpim i ova dva slijedeća, dva ili tri dana.

Navečer smo otišli na sijelo kod Ibrana gdje smo gledali Milan-Monako (3:0), iako je Milan 53 minute igrao sa 10 igrača i za to vrijeme postigao dva gola. Za karte nisam bio raspoložen. Jak pljusak se izlio ove noći.

28. april, četvrtak

Oblačno, tmurno i teško vrijeme. Sama tematika i slijed događaja koji su pred nama nisu obećavali prijatna događanja, ali, svejedno, moralne obaveze su jače od emocija, inače ne bi valjalo.

Izvršni odbor SDA u 10 sati, prisutni svi pozvani. Ponuđen nešto izmijenjeni dnevni red od onog na pozivima. Već uobičajeni scenarij samo je sad osnovni pritisak na nas dvojicu, a osnovni argument su im: zapisnik, stav i odluka MO Potočari, kao i zapisnici još pet MO u koje se, sasvim je normalno, moralo posumnjati. Očit falsifikat, ali mi smo u manjini da bi im se mogli suprotstaviti. Najnižim moralom Mali pokušo iskompromitovati Džebu, držeći ga u šahu (zapisnik o nepovjerenju), ali je Mali to tajio dok se nije uvjerio da nejma Džebu na svojoj strani. Ni njima ne pomažu nikakva upozorenja ni pravno-statutarne

opomene, oni idu samo na realizaciju zacrtanog ne birajući ni metode ni sredstva. Zanimljivo, danas nisu prijetili nikakvom silom, valjda što su bili sigurni u ishod.

Rezultat je devet "za" opoziv, osam protiv, a Hamedu nisu dali glasati. I pored toga što je ovakav ishod od 23 člana, oni ga broje vjerodostojnim i smatraju nas isključenim iz Izvršnog odbora. Ovakve bljuvotine mogu zastupati samo vjerni sljedbenici Hunte. Ne mogu reći da sam bio ravnodušan, ali me Avdićeva želja za odvojenim razgovorom ponukala na dublja razmišljanja (prijetnja).

Inicijativni Glavni odbor (dio odbora), iskupili su se od 20 do 20 sata i 30 minuta u velikom broju; 15 stalnih članova i još četiri ostala. Pošteno smo se ispričali, dobio sam neko samopouzdanje jer ima pametnih i voljnih ljudi za istinu i pravdu. Doduše, dominiraju muhadžiri (ugroženi), napravili smo detaljan plan razbijanja sutrašnjeg sastanka mada nam četverica nisu došla (bilo nas 15), razišli smo se oko 21 sat i jedino mi je žao što nisam im'o snage da popričam sa Husom.

Uspjesi naše Armije na Vlašiću, navodno su zauzete neke kote, ali četnici intenzivno premještaju vojsku i snage u rejon Brčkog. Na ostalim ratištima situacija slična ranijim, ponovo aktuelno olovsko ratište.

Kontakt grupa UN-a u Sarajevu (njih osam) i čini se da je osnovni rad prikupljanje podataka da bi se mogao uraditi ikakav realan plan.

29. april, petak

Na spavanje smo otišli u Petriču, po običaju u ovakvim situacijama izuzetno loše spavam, savladao me umor, nervoza, uvrede i osjećao sam se nekako dotučen, bezvoljan, previše deprimiran i skoro uopšte nisam spavao. Svakakve su me misli salijetale, ali nisam nikako nalazio izvore koji bi mi podigli raspoloženje. Probudio sam se oko 5 sati i nisam više mog'o zaspati, a Ibran Mustafić je tvrdo spav'o. Nakon jutarnje kafe i površnih razgovora, umor i bolovi (trnci) u nogama su stalni, a nervoza nevjerovatno jaka kao nikad do sada. Samo sam ovakav bio poslije incidenta sa Hromom, doduše, tad me ova napetost držala mnogo duže i bila dovela na etehijatu.

Glavni odbor SDA počeo na vrijeme, ali u veoma napetoj atmosferi (kao prvi IO SDA). Pozvani skoro svi članovi IO suprotnog tabora i nikako da ih se otarasimo. Mali započeo predsjedavati i šćep'o tu funkciju kao "dijete džidžu" i ne bi mu je oteo po cijenu života.

Polarizacija očita mada o tome niko neće javno da diskutuje dok Tiranin u svojoj naivnosti nije i to prevalio. Na džumu se stiglo bez utvrđenih - ko

predsjedava i koji je dnevni red. Doduše, na svoju ruku Mali je to stavljao na glasanje, ali je oba puta dobio svega 12, odnosno 13 glasova. Shvativši da nejma podršku Glavnog odbora, da je zacrtani program propao, Mali se izgubio i počeo trabunjati u diplomatiji, toliko se sroz'o da je na momente bio smiješno bijedno žalostan. Naš blok radio k'o sat, izlijet'o je samo Kiko (Abdurahman Malkić), ponekad i rizično, a genijalno su odigrali Munib (Mustafić), Nukić (Jusuf), Imšir (Jusuf Imširović), Džebo (Osman), ja i Ibran Mustafić, dok je Hamed Efendić i dalje k'o stijena i dostojanstven u svim napadima.

I nastavak nakon džume počeo isto, dva ljuta fronta, ali još veća polarizacija.

U ovom dijelu fascinantni Ahmo Tihić i Ibran Mustafić. Džemaludin Bećirović na osuđeničkoj klupi moralno popljuvan i sa ovim je počeo njihov definitivan krah i slom. Kiko ga je kulturno nasank'o i teško da će se više oporaviti ukoliko bude ovaj bajni konstruktor procesa i ideolog imao trunku morala.

Pravi fauli počeli kad se prešlo predlaganju ljudi u tzv. Kontakt grupu sa Centralom. Tek tad su izgleda shvatili naš program i "balon je puk'o", a puk'o ga je najekstremniji bojovnik (Behaija Aljkanović) riječima upućenim Hamedu Efendiću: „Jebem ti sunce žarko, bićeš strijeljan pred narodom, šta si uradio od ovog naroda", snažno lupivši rukom po stolu. Ovo je bio signal ostalim frakcionašima da napuste sjednicu uz mnogo psovki i prijetnji. Ostalo je nas 19, ali smo i mi ubrzo izašli iz sale. Odavno Hunta nije primila ovakav šamar, niti pretrpila ovakav poraz, dosad im je išlo glatko, ali odsad?

Kontakt grupa UN-a na Palama, a sutra ih očekuju u Beogradu.

Jeljcin osudio Srbe kao političare koji ne drže svoju riječ.

Prije džume pred džamijom Enez Hafizović i Muhtar priredili „šou program". Čudno je samo koju su binu izabrali za duele, kao i vrijeme za realizaciju programa.

30. april, subota

Jutro ponovo golubavo, ali vidno toplije, slutilo je na stabilizovanje vremena na duže vrijeme, mada je bilo jugovo. Previše je bilo vlage u zraku pa se nekako teško diše i nejma se kuveta raditi.

Sijali grah u Krčevini po velikoj sparini i vrućini, taman smo zasijali, a udario je jak pljusak oko 14 sati, prethodno nas je još jednom nakratko prekidala kiša, kasnije se ponovo razvedrilo.

Zanimljiva je i sama usporedba u težini i podobnosti prekjučerašnjeg i jučerašnjeg nadnapornog rada sa ovim danas. Jednostavno, fizički radim koristan posao sa motikom, a usput presabiram ranije utiske. Analiziram i tražim greške

i propuste. Nekako mi se danas mili raditi, jeste da nejmam kuveta, ali imam volje pa se energija odnekud stvori. Javi se u insanu dodatna energija i motiv kad vidi da nije sam, da ima još ljudi koji razmišljaju ispravno i štite i zalažu se za kakvu-takvu pravdu i istinu. Nisu na ovim prostorima sve materijalisti i profiteri, dosta je još čestitih ljudi.

Pitanje je samo da li će se pobornici pravde i istine (pogoreli) moći izboriti sa militaristima (Huntom) i njihovim poslušnim sljedbenicima i da li će moći razuvjeriti ostale sljedbenike Hunte da su vlasništvo nad magacinima relativna stvar (privremena) i da im ti izvori vrbovanja, da se radi pravilno, davno bi presušili.

Povremeno se čuju granate iz zapadnog pravca, a govorka se da to naši granatiraju Vlasenicu i četničke linije Vlasenice i Šekovića. Na nekim kotama kod Kalesije direktan okršaj jedinica Nordijskog bataljona i četnika. UNPROFOR-ci djelovali tenkovima (više od 70 granata) i ubijeno devet četnika, a oni to zovu civili, 5-6 ranjeno. Četnici su od ovoga napravili pravi bum i novčani skandal, navodno su Tuzlaci UNPROFOR-u platili 500.000 DEM. Četnici se još nisu povukli oko Goražda.

Na međunarodnom diplomatskom planu vode se neke inicijative Kontakt grupe, ali nikakve konkretne dogovore ne mogu da postignu, prevelike su razlike.

Navečer kod Ibrana gladali snimak utakmice C. Zvezda-Partizan (3:2), sve u prvom poluvremenu, izvanredna, živa i maštovita utakmica.

U Dablinu održano takmičenje za pjesmu Evrovizije na kojoj je učestvovala naša ekipa i zauzela solidno petnaesto mjesto, od 25. Stalno praćena frenetičnim ovacijama, a prenos gledalo više od 1,5 milijardu ljudi.

1. maj, nedjelja

Pravoslavni Uskrs

Kod nas je ovaj praznik prošo skoro nezapaženo, malo ko da ga je proslavio, a razlog je neimaština i siromaštvo. Skoropridošli humanitarni konvoj nisu dijelili. Hunta je navodno proslavljala negdje u Kazanima, a do kasno u noć su sa frezom kružili Ciganlukom uz dosta buke.

Iz Vašingtona se najavljuje nova inicijativa da se Brčko proglasi zaštićenom zonom, da o tome odluči Vijeće sigurnosti, a da se NATO stavi u zaštitu (vazdušnu) te zone u slučaju da ih četnici preduhitre i napadnu. Ovo četnici i Srbija komentarišu na svoj način, to je za njih direktno svrstavanje Amerike na Muslimansko-hrvatsku stranu.

Kongres SAD najavio ukidanje embarga bh. Vladi.

Posijali malo UNPROFOR-ovih krompira po nevjerovatnoj sparini, a nakon toga došao Ibran Mustafić i ostali smo do predveče. Prije toga ošišao sam se na nulu i, iskreno rečeno, puno bolje se osjećo nego do tada. Vrijeme i dalje sparno, ali je ovaj dan prošao bez kiše. Ovih se dana Špiclov i njegovi simpatizeri malo eksponiraju, neprimjećuju se, nekako su se učaurili.

Navraćali Hamed Efendić i Ibran Mustafić, dogovorli smo se da sutra odemo u Ciganluk radi održavanja političkog kontinuiteta i dogovora o daljem radu. Nismo se dugo zadržali. Predvečer smo kod Ibrana igrali malo šaha, a šlagvort je bila (partija), ja i Nele. Bilo je dosta zainteresovane publike. Odbojka se počela kasno i sasvim malo se igralo, a i to je bilo površno i cirkuzanija. Na sijelo nisam išo nigdje mada nas struja i dalje zeza, nedovoljno je napona na ovoliko potrošača.

Na autoreliju u Maroku teška saobraćajna nesreća, stradao jedan trkač.

Izetbegović u posjeti borcima u Kladnju. I ovo bi trebala biti neka indikacija, vjerovatno se sa ovih prostora očekuju akcije širih razmjera.

Centralna svjetska manifestacija povodom prvomajskih praznika održana u Sarajevu gdje su bili prisutni mnogi visoki gosti.

Na auto-trkama poginuo Ajrton Sena, višestruki svjetski prvak.

Na Tanzanijsko-Ruandskoj granici pravi metež, ogromna navala izbjeglica a Tanzanija zatvorila granicu. U Ruandi potpuno bezvlašće, do sada poginulo preko 200. 000 ljudi.

U JAR obrađeno oko 10 posto glasova i vodi crnačka stranka Nelsona Mendele sa oko 53 posto, a i dalje su neredi širom zemlje.

2. maj, ponedjeljak

Mada sam ust'o tek oko 9 sati i 30 minuta nimalo nije bilo otoplilo, zadržalo se hladno i oblačno jutro, a, po svemu sudeći, zadržaće se cijeli dan. Tako je i bilo, kiša nije padala, ali su tmurni i teški oblaci prekrivali nebo, vidno je zahladnilo, a sunce se uopšte nije pojavljivalo.

Izetbegović u Brčkom posjetio prve borbene linije.

Ponovo incident u vojsci Srbije, u Mladenovcu; ubijena dvojica, ubica Šaban Bajrami u bjekstvu.

Pri polasku u Ciganluk Ibran Mustafić se susreo sa Šiptarovim sestrićem i imao žestok verbalni okršaj koji dosta govori o zabrinutosti i iritiranosti druge strane.

U Ciganluku atmosfera sasvim drugačija od one u petak, subotu i nedjelju.

U međuvremenu Ahmo Tihić je imao također žestok verbalni duel sa Čičom i umalo da izbije veći incident. Razlog je navodno Ahmino cvijeljanje Malog, presjedanje na muku, mada je on isti prijetio, obećao mu Kladušu i dr. Javljaju se nove inicijative da se psihološkom presijom djeluje na Kamenjara, Doktora (Sead Delić), Gefu (Ibrahim Smajić) i Zastavnika, a ako treba i opozivom u MO i MPO, u šta krupno sumnjam. Sumnjam kako u samu metodologiju, tako i u efekte takve eventualne aktivnosti. Na konsultativnom sastanku kod Ahme Tihića (bilo nas desetak) utanačili smo neke nove inicijative i stavove: da naših devet članova IO ne učestvuje dalje u radu IO dok ih saziva Mali, a oni su to potkrijepili i pismenom obaviješću da se uradi i to, pojedinačno svaki od njih. Većina Glavnog odbora će u slučaju sazivanja novog GO zadržati isti koncept diskreditacija Malog i Hunte preko njega, jer GO treba da predsjedava Radno predsjedništvo, a u međuvremenu će radna grupa napraviti izvode iz zapisnika i osnovne zabilješke GO i dostaviti ih Malom i Hunti.

U Ciganluku atmosfera i klima napeta i kao vanredna. Na pijaci puno obavještajaca i doušnika, ali dominira Potočarska liga, a zadatak im je da prate događanja oko nas i da posiju strah u narodu plašeći se masovnijeg okupljanja naroda i neplaniranih reakcija i postupaka. Strah ih je „neplaniranog". Ponovo se šuška o okupljanju malih grupica diverzanata koji bi na hitan poziv bili spremni krenuti bilo kuda, ali je odziv slab.

Po povratku iz Ciganluka osjećao sam se posebno nemirnim ali i neraspoloženim. Čudno, nisam mogao odgonetnuti motive ovakvog neraspoloženja.

3. maj, utorak

Vedro, sunčano, vjetrovito i malo prohladno jutro. Liči na neko stabilizovanje vremena ali zaista nikako da se uljepota. Probudio sam se oko 7 sati i 10 minuta, i dalje sam "zečki" spav`o. Nakon što sam ustao spopala me neka nervoza slična onoj od petka ujutru. Nisam mogao odgonetnuti razloge, negdje u dubini moje psihe nazire se uzrok, a to su jučerašnja događanja i razmišljanja nekih naših istomišljenika. To je prije svega moja otvorena sumnja da ostatak članova IO našeg bloka neće ispoštovati naš dogovor o neučestvovanju u daljem radu IO (Inicijativnog odbora). Drugo je njihovo razmišljanje da će Hunta sad ići na obradu članova Skupštine, formiranju, po njih, podobne Skupštine, i obradu (vrbovanje) pojedinih članova. Takvu skupštinu zakazaće Mali u ime Hunte, nas trojica nećemo biti pozvani, a gdje nejma nas, atmosfera je sasvim drugačija i ići će im mnogo lakše.

Četnici i dalje napadaju Bihaćki okrug udruženi sa abdićevcima.

Nelson Mendela objavio pobjedu svoje partije. Nakon 50 posto prebrojanih glasova vodi sa 63 posto, a Dekler je do danas dobio 27 posto glasova.

Izbori u Holandiji.

Navodno bolestan Šiptar, treba ga shvatiti ozbiljno, nigdje ne izlazi.

Na našim linijama četnici se rijetko oglašavaju i ono što učine uglavnom su "osamdesetčetvorke". PAM-ovi, a NATO avioni nešto češće nadlijeću, a danas u 15 sati, u nisko brišućem letu, u trajanju od 20-25 minuta.

Veći dio dana radio sam karte (istorija Evrope), a popodne smo ja, Nele i Ibran igrali šah do same večeri. Hladno je da se sjedi na ploči. U međuvremenu sam uradio nacrt (prijedlog) izvoda iz Zapisnika GO ali i zabilješke.

Dijeljena humanitarna pomoć, većinu namirnica dijele na šest osoba, a so i šećer po 40, odnosno 300 grama, te je teško utvrditi koliko je stiglo po paketu i koliko bi trebali da dijele. Iznenađenje je što su i ovo podijelili u ovolikim količinama.

Akaši i De la Prel u Sarajevu i na Palama. Karadžićeve izjave nekako sumorne, previše zabrinut. Sad se stavovi razilaze oko trajanja primirja. Naši predlažu 4-6 mjeseci, a Srbi idu na trajno primirje.

4. maj, srijeda

Vedro, svježe i ugodno jutro kao rijetko koje ovog proljeća, i ako sunce maksimalno grije na terasi, neugodno je sjediti.

Veći dio dana kod Rame igrali šah, ali nije konkurencija bila na nivou, te je prešlo u dosadu, a Ibran je sav ljut napustio i otiš`o kući.

Navodno stigle informacije da su naši „Tuzlaci" zauzeli Vis kod Vlasenice i povodom toga sad se traže dobrovoljci koji bi išli tamo na linije. U ovo sve treba sumnjati dok se ne dobiju zvanične informacije, pogotovo što se ponešto javlja o pomjeranjima linije na banovićkom ratištu.

Posmatrači UN patroliraju na nekim linijama brčanskog ratišta, međutim, Amerika i Francuska i dalje ne odustaju da se Brčko proglasi zaštićenom zonom.

Predvečer sam otišo u kraću šetnju uz rijeku od dosade, na odbojci se kratko zadržali (kasno počeli zbog jakog sunca), a navečer na sijelu kod Sejdalije. Gledali utakmicu, prenapeta, grčevita i malo kvalitetna igra, sve u svemu, dosadna. Na kartama Nele ponovo pokaz'o nekorektnost i prljave namjere pa je isključen iz igre. Vratili se oko 2 sata. Noć prohladna, a ja ošišan i gologlav pa sam usput drhtao i jedva čekao kad ću stići kući.

Jicak Rabin i Arafat u Kairu, uz prisustvo Kozirjeva i Kristofera, definitivno potpisali sporazum od ograničenoj autonomiji u Gazi i Jerihonu.

Javljaju da se "plavci" iz Turske mogu u BiH očekivati tek početkom ili do polovine juna a Bugarska već najavila da im neće dati prelaz preko svoje države.

Grčka i dalje komplikuje odnose sa susjedima (Albanija, Makedonija, Turska).

Od dolaska grupe za zapisnik još ništa, ne znam razloge, ali me pomalo tišti da možda nisu odustali. Nešto se važno dešava gore u Ciganluku ili događaji idu nama na ruku pa nejma potrebe ili suprotno, pa nejmaju kad, ili možda smatraju da će tako nešto u ovim vremenima dati negativne efekte. U toku dana uzorali ono što je ostalo, a navraćo i Sulejmanović (Mevludinov brat), međutim, on boravi na Soločuši i ne zna dovoljno šta se gore dešava.

Čifut im'o težu povredu, prignjavila ga kobila koja se nečega uplašila i pala na njega cijelom težinom, pa je na "špediteru" odvezen u bolnicu.

5. maj, četvrtak

Nešto toplije, malo kao jugovo jutro, za razliku od prohladne noći, ali oblačno, pa sluti na promjenu vremena.

Prijepodne smo kopali (prvokop) krompire u malo neobičnim uslovima i okolnostima. Vjerovatno nikad dosad nisu kopani krompiri koji se čestito nevide iz zemlje.

Predsjedništvo i Vlada BiH zatražili Akašijevu ostavku i obavijestili OUN i Vijeće sigurnosti da ubuduće neće uopšte sarađivati sa ovim diplomatom zbog njegovog otvorenog kooperiranja sa agresorom.

Britanci u Split dovezli 76 aviona kao pojačanje svojim vojnicima u BiH koje će u naredna 2-3 dana rasporediti po srednjoj Bosni.

I dalje žestoki okršaji u Bihaćkoj krajini, a na brčanskom ratištu i dalje intenzivno dovođenje i pregrupisavanje četničkih jedinica.

U toku dana radio sam karte Francuske i Španije, vrijeme se kolebalo i slutilo na kišu. Predvečer je stigao Same, kao kurir, i krenuli smo za Šušnjare na sijelo. Gore smo stigli oko 19 sati i 20 minuta, još zavida, i ušli u prilično ugodnu atmosferu. Kasnije je stigao Esed, malo smo pričali, a zatim se zabavljali šahom do 1 sat i 30 minuta. Jedina novost koju sam čuo je navodna depeša da se sa ove slobodne teritorije pošalje približno 800 vojnika sa neophodnim pratećim službama za Tuzlu. Navodno treba da se uključe u ofanzivna djelovanja ili na kladanjsko ili brčansko ratište. Komanda VIII OG već je zauzela stav da Špiclov

ne ide, navodno mu neda narod jer, eto, ne osjeća se bez njega siguran. Još jedan od marifetluka Hunte, ali i manipulacija. I ovo će im se ugasiti. Možda je poziv i stigla, ali pitanje je ko će se odazvati. Navodno se po Ciganluku već intenzivno vrše pripreme, narod se oprašta, ali po podacima najveći odaziv je muhadžira (što je i očekivati, ostalim je za nijansu bolje), kad će, kuda, koliko, to je sad nepoznanica kao i to da li će uopšte izaći iz ovog brloga gdje su već uši zalegli.

Kod Šušnjaraca opravdan strah od četnika jer su zaista sasvim blizu, stranci su prilično nepouzdani a i malo ih je. Vijesti nisam slušo skoro cijeli dan, a nejma se bogzna šta ni čuti, neko je diplomatsko mrtvilo i monotonija. Zapad i dalje licemjeran, nonšalantan i površan.

Kući smo se vratili po najvećem pljusku koji nas je pratio skoro cijeli put pa sam stigo oko 3 sata (oko jedan sat putovanja), mokar ko čepina i kaljav do za vrat. Sve u svemu, blijeda i malo korisna posjeta, ubuduće se ne upuštam u ovakve izlete.

6. maj, petak

Đurđevdan

Kišovito i puno vlažno jutro, ne sluti na povoljno proljeće, malo je vedrog vremena, previše vlage, a ljetina sporo niče.

Probudio me neki kurir Potočarske brigade u 10 sati, uručivši mi neku kratku poziv da se do 9 sati javim u komandu Brigade, s napomenom da su rekli da se rok pomjera do 10 sati, a na moju primjedbu da je 10 sati dodao „ siđi kad moreš", blago se nasmijao.

Ovo me izbacilo iz ravnoteže (nervne) jer sam počeo razmišljati o razlozima poziva:

moja ironična izjava na hodžino buduće zdravlje (omalovažavanje pripadnika OS), neke nove namještaljke i inscenirani slučajevi (Špiclovov metod). Malo je vjerovatno da je Karatista šta ispričo nakon našeg razgovora, tumačenje kasete (pjesmice), a koriste momenat da u ovim, po njih neukusnim vremenima, traže motiva za sukobe. Možda je šta stiglo iz Tuzle povodom ove informacije da se ide tamo pa im treba stručno lice za ispomoć ili za rad ili za organizaciju odlaska (malo vjerovatno da bi to meni ponudili i, ako bi se za to odlučili, bio bi to dugi metod dobijanja saglasnosti). Širok je spektar motiva za pozivanje, od onih najnepovoljnijih, do onih nešto povoljnijih. Odličio sam da ne idem, a da se angažujem da u toku dana vidim Šušnju (Sidik Ademović) i priupitam ga za razloge.

I desilo se tako, negdje oko 15 sati i 20 minuta, nakratko smo razmijenili mišljenje i „novost" je što mi traže oružje, navodno radi uskladištenja, ali me nekakvim prijavama terete po više osnova a, između ostalog, i nekim minobacačem i 20 granata. Ništa iznenađujuće, možda nakaleme još šta gore, obećo je doći na razgovor u ponedjeljak. Stigla vijest o pogibiji Mehmeda (Kasima) Hafizovića – Mede.

Veći dio dana sam radio istorijske karte Francuske a Hamed Efendić me izvijestio da će navečer kod njega doći Ahmo Tihić te smo tim povodom ja i Ibran sišli do Hameda. Tu je stigao i Aljo Begović, zadržali smo se do 21 sat, ali iz Ciganluka niko nije došao. U školi trešti sa pojačala neka glupa muzika i galama, navodno je tamo igranka.

Povodom zahtjeva naše Vlade za smjenu Akašija, oglasio se Gali da ga nejma namjeru mijenjati. Istovremeno ga Srbi hvale na sva zvona.

Mješovita Muslimansko-hrvatska delegacija iz BiH otišla u Beč gdje bi ih trebala dočekati delegacija iz Hrvatske, a razlog je kandidovanje lica na funkcije u Federaciji i kantonalna razgraničenja. Hrvati šad, navodno, saglasni i sa predsjednikom Vlade, a da predsjednik Federacije bude - Musliman.

Sastanak vojnih komandanata za sjeveroistok BiH zakazan za sutra, naši otkazali.

Prava afera oko propuštanja četničkih tenkova kroz Sarajevsku zonu izuzeća na druge položaje, a pominje se da je to trampa za humanitarne konvoje.

7. maj, subota

Ponovo kišovito, oblačno, tmurno i teško jutro, nekako se splakalo k'o u novembru. Sunca nigdje na pomolu, a voda propištala na svakom mjestu, osjetno zahladilo.

SAN: Negdje sam na fakultetu, u staroj zgradi na Baščaršiji. Neki slušaoci su čudni, nedorasli, prilične budalice i naratori, a u pitanju je moja 20-godišnjica.

SAN: Sa vidnim želučanim problemima, negdje se radi u nekoj školi, vidio sam Nedžibu J. Ja sam se našao na nekoj neobičnoj šolji, opoganjen vlastitim izmetom, a prethodno sam svašta izbacio iz sebe (neke čudne životinje), podriguje mi se i povraćam komade hrane (suhog mesa).

SAN: Opet, negdje na fakultetu, nađem se sa Izetbegovićem, on je odnekle došao, a ubrzo idemo niz neku ulicu. Sad je sa nama i Ibran Mustafić. Kori nas Alija što propuštamo bilo koji vakat namaza. Poslije sam se sa njim svađo k'o žene, jedan drugog neslušamo.

Prijepodne smo kratko razvedravanje iskoristili da nasiječemo drva a zatim sam otišo kod Meleta gdje smo igrali neku novu igru karata, zapravo kombinacija igara, i to negdje do 14 sati. U međuvremenu su stigli šahisti kod mene, ali, kad sam se taman vratio kući, stigla je ekipa iz Ciganluka sa Ahmom Tihićem, a kasnije je došao Hamed Efendić. Brzo smo se usaglasili oko izvoda iz zapisnika i zaključaka, a meni je ostalo da to otkucam i da u ponedjeljak neko to dostavi do Ahme.

Donijeli su nam nekoliko habera, a najvažniji su svakako:

- IO SDA, evo, već drugi put odaziva se 8 (- Avdo), odnosno 6 (- Avdić i Džemo) ali + Špiclov, vjerovatno došo da ulije novu nadu i strah.
- Po svemu sudeći, sad pripremaju sazivanje Skupštine opštine, valjda su i tu našli neku računicu, a odustali su od skupštine Stranke.
- Odlazak vojske preko Buljima je i dalje obavijen velom tajni, ali je za razmišljanje Huseinova (Mustafić) izjava koja je, uz dosta diskrecije, ipak je procurila.
- Samozvano Predsjedništvo razriješilo Taleta u Stanici milicije, a pojavilo se nekoliko kandidata, između ostalih i Fahro Alić, onaj iz Zabojne (Đozo).
- Ostalo je uglavnom sve po starom, ništa se posebno ne dešava, nastavlja se monotonija, ali i trabunjanje i vratolomije u diplomatiji Malog.

Navečer nisam išo nigdje na sijelo.

U Jemenu bukti građanski rat između "južnjaka" i "sjevernjaka". U Beču, bar po izvještajima, konferencija teče po planu, ali će se najvjerovatnije nastaviti i sutra, možda i prekosutra.

Zatalasala se atmosfera oko Akašija koga kritikuju naša vlada i Bijela kuća (u Vašingtonu).

8. maj, nedjelja

Kako sam u toku noći izlazio u WC, spav'o sam do iza 10 sati, ali sam ipak nekako ust'o umoran i nenaspavan.

SAN: Sanj'o sam Deronjića (Miroslava iz Bratunca) i M. Jovanovića. Nešta su mi prijetili povratkom nekog učenika, ali su me gledali sa dosta ironije i omalovažavanja.

SAN: Nekoj, meni antagonističkoj grupi, doslovce sam izasr'o dvije velike kamare govana koje ih umalo nisu pogušile.

Jutro hladno, tmurno, sa teškim i gustim oblacima, iako je veći dio noći bio vedar. Zaista čudno vrijeme, do danas se nismo mogli čestito ogrijati. U ovakim danima narod se obično zatvori u kuće, zabavlja se više tuđim, nego svojim poslovima i brigama, apsolutna većina političari, doduše, na svom nivou i tako nam se smjenjuju dani slični k'o jaje jajetu.

Dan kišovit i tmuran. Kiša je padala skoro cijeli dan, navrać'o Redžo, Buba, Nail, igrali šah, a ja sam veći dio dana prekucav'o zaključke GO i tek popodne uspio završiti mada se ovog dana rano smrklo. Inače, čitav dan je tmuran, prepun vlage i tromosti. Voda ponovo pišti odsvakle, a ljetina žita kenjka i nikako da krene, rek` o bi, polovina je aprila. Dobre pšenice.

Naša dalegacija i dalje u Beču; navodno razgovori teku u konstruktivnom duhu, bliže se konačnom sporazumu, a Bijela kuća poručuje Muslimanima da budu fleksibilniji u pregovorima. Nekih novih svjetskih inicijativa o BiH nejma, nastupila je neka diplomatska pauza i mrtvilo, sve je okrenuto Brčkom.

Druga naša delegacija Srpskog nacionalnog vijeća, sa Mirkom Pejanovićem na čelu, u Moskvi.

Malo o proljeću 1994. godine

Zavrjeđuje da se o njemu šta posebno kaže jer je dosad skoro nezabilježeno. Ako je kruženje vode u prirodi povod ovim kišama, onda je ove godine tlo sličnije spužvi nego zemlji, samo ne znam ko je grije jer oblaci ne dozvoljavaju ni jedan dan čistog sunčanog zračenja. Ove godine mi smo oblast intenzivnog izlučivanja padavina i oticanja, ali isparavanje nije ni blizu pristizanju voda jer nejma toplote. Ovo malo ljetine cmelji i nikako da pokrije tlo koje se, doduše, još nije ni ugrijalo. Šuma je poodavno sastavila, ali sunca nejma, pa nejma, ne daju mu tmurni oblaci. Zanimljivo je i to na ovako devastiranim tlima i sa ovolikim padavinama nije ni blizu intenzivna erozija ni usjeline kakve bi trebali očekivati. Možda je uzrok ovome tankost našeg tla, odnosno blizina osnovnih stijena površini. Vrijedno je zabilježiti i povećano pobolijevanje naroda sa ovim vremenom, žale se na mnogo štošta, ali je ovoj pojavi veći krivac oskudna i monotona hrana.

9. maj, ponedjeljak

Vedar i ugodan dan, sasvim drugačiji od jučerašnjeg, pa se nekako sve razvedri kad sunce pošteno i jako ugrije, raspoloženje i kuvet porastu, te smo uređivali lijehu i malo posadili duhana, nekih stotinu struka.

U ovako dosadnom vremenu obično se zabunim svojim piskaranjem pa sam i danas dovršio istorijske karte Italije i klimu Evrope, samo da bi utrošio vrijeme.

Ibran Mustafić u Srebrenicu odnio otkucani materijal, a vratio se kasno predvečer i nije donio nikakvih posebnih novosti, osim da Hunta sa Malim namjerava sazvati Skupštinu opštine i da već rade na vrbovanju članova. Ostala događanja neinteresantna, osim što je manjih neprijatnosti imʼo Ismet hodža sa MO (scenarista Sead Delić).

Šušnjarac se nije uvraćo, iako je obećʼo. Ibran Mustafić ga vidio u Ciganluku te je najvjerovatnije išao na konsultacije, dobio je predinformacije. Ne mislim da će povodom svega što je nagovijestio više i navraćati ukoliko ne uspije izmisliti šta ubjedljivije. Krivo mi je što nisam iskoristio priliku da mu istresem ono što sam naumio, pa neka otresa živim ušima i nek se presabere

Nastavljaju se žestoki sukobi u Ruandi, a naročito u Kigaliju gdje se pominje fascinantna cifra od preko 500 poginulih UN-radnika i vojnika. Nastavljaju se sukobi u Jemenu i Afganistanu, a spontane borbe u Nagorno-Karabahu. Iz Rusije se ponovo oglašava Žirinovski koji je skoro bio u posjeti Beogradu i prijeti nekim neispravnim podmornicama.

Tri UN helikoptera nakratko slijetala na pistu "Akumulatora".

U Brčkom zasijeda tzv. Skupština Republike srpske, u prvom dijelu, iza zatvorenih vrata, raspravlja se o aktuelnoj vojno-političkoj situaciji u BiH. Predveče granate (8) tukle centar Brčkog (troje poginulih i sedam ranjenih), ali se ne zna odakle su granate doletjele, to ne zna ni UNPROFOR.

Govorka se da su Muslimani zauzeli Ružinu vodu, a, vjerovatno, i Han Pogled, pa je možda i to razlog što četnici zasijedaju u Brčkom. Ovo je možda i taktički potez da se isprovociraju Muslimani da tuku Brčko pa da se onda okrive pred UN-om.

Ukoliko bude zaposjednuta Ružina voda i Han Pogled i ako se stvarno priprema ofanziva radi presijecanja koridora na Brčkom, onda više neću sumnjati u dobre namjere i stručnost GŠ Armije jer to su jedino realni potezi po interes očuvanja BiH. Ostale nam je teritorije zaštitilo Vijeće sigurnosti mada u povoljan ishod i ovih akcija otvoreno sumnjam ako nam niko znatno jači ne pomogne. Francuzi se javljaju sa inicijativom da se Brčko proglasi "zaštićenom zonom OUN-a", što je malo duži plan, ali su ga četnici već pročitali i protive se tome.

10. maj, utorak

Veći dio dana ugodno, toplo, pravo proljeće, mada su noći prohladne i zahtijevaju bar džemper kad sunce zađe. Povrće se malo otima iz zemlje, a zacrvenjele su i prve đurđevke, mada ne mogu da ucrvene samo djeci.

Ja, koja je milina kad stignu paketi! Sunčano vrijeme, sve raste, niko ne puca, pa da se ima išta bolje obuće i odjeće, soli i šećera, ne bi rek'o da je rat. Jednostavno, insan poželi što više ovakvih trenutaka da bar ikoliko zaboravi rat. Vidio sam se nakratko sa Suljom Suljićem i zvanično sazn'o da je scenario oko tzv. ultimatuma četnika Sućesci oko Žutice sve tako prenapuhano da zaista Hunta sama sebi potkopava tle. Ko više da im šta vjeruje. U Palučku smo se malo igrali odbojke sa nekom novom loptom puno boljom od prethodne, ova je za nijansu veća i malo teža, manje odskače.

Naša bh. delegacija i dalje u Beču sa Hrvatima, javljaju da dogovori teku dobro i da se uskoro očekuje razrješenje svih spornih pitanja.

U Johanesburgu zvanično inaugurisan Nelson Mendela u prvog crnačkog predsjednika JAR. Na svečanosti bila i srpska delegacija i basne pričaju o svojim diplomatskim aktivnostima u JAR (Koje li žalosti i bijede!). U Jemenu nastavljeni žestoki sukobi "sjevernjaka" i "južnjaka", a, navodno, borbe se vode oko Adena i za Aden, mada su vijesti kontradiktorne. Nastavljaju se pregovori u Beču i to dosta uspješno a sutra se očekuje završetak razgovora. Nagovještava se i Ministarska konferencija o BiH u Ženevi - 13. juna 1994. godine.

O ratu i miru

Ima se kad i ima se o čemu i zbog čega pisati. Komparirati pakao iz '92. sa predpaklom '91. i poslije pakla '93. i '94., stvarno vrijedi. Sad se četnici minimalno oglašavaju, okupirani su, izgleda, ostalim područjima BiH, nama redovno stižu konvoji pa Hunta ponovo ima čime švercovati. Narod dotuca krajnje siromaštvo: stanovanje, obuća, odjeća, jednolična ishrana, pribor za rad, školovanje i dr., ali narod se već navikao da trpi i gore pa mu ovo i nije toliko loše. Cijena mesa i stoke ponovo vidno skočili, mada u ovim ludim vremenima haraju kradljivci i šverceri. Stoka se teško čuva i kraj kuća, obično ostave drob, kožu i glavušu, a sitnu stoku gone dalje. Milicija ne pokazuje ni najmanju želju da na tome šta uradi, srećom, prestala su ubistva i likvidacije. Interesantna je i omladina, ona poluosviještena pokušava se naći negdje na noćnom korzu na javnom putu, uz harmoniku, na odbojci, a ona malobrojnija, potpuno svjesna grupa naroda, sve ovo presabira u sebi, čita bilo šta i zabunjuje se [illegible]deći svašta samo da nije među kalamunjama. Ostali se narod zabavio sv[illegible]n tekućim poslovima, intenzivne su krčevine s obje strane rijeke i pitanje je šta će šume dočekati slobodu, biće to nova katastarska karta.

11. maj, srijeda

Prije podne vedro i jugovo, dosta ugodno vrijeme, pravo proljeće. Oko 15 sati pljusak, ali kratak, topao i prijatan. Do 11 sati sam čitao neku dječiju lektiru a zatim smo do oko 16 sati cijepali drva i pošteno sam izvuk'o ruke sa macolom. Popodne se opet tmurno naoblačilo i stuštilo, munje su se negdje daleko oglašavale, a tek oko 19 sati i 40 minuta počela je kiša.

Na Rijeci neki sastanak porodica poginulih; obratili su im se Špiclov i Adem, a, svakako, prisutna je bila i ostala "mjesna svita". Vjerovatno su im namijenili nešto za dati, oštunjili su od ovih učestalih paketa. Bitniji su motivi, opet povodom nečega kupuju narod i, vjerovatno, glasače. Opet im je nešto prigustilo.

Kod Džonija se prijavljuje za navodni odlazak prema Kladnju i Tuzli, mada i u to treba otvoreno sumnjati. Iskreno, ne vjerujem da će iko otići, taman kad bude sve spremno, nešto ključno će iskrsnuti i sve pobrkati.

Najavljena evakuacija ranjenika iz Goražda (pet ranjenika) i iz Sarajeva u Irsku.

U toku dana na pistu "Akumulatora" nakratko dolijetala tri UN helikoptera.

U Beču završeni razgovori, po svemu sudeći, potpunim uspjehom, a potpisivanje se očekuje 13. maja 1994. godine u Ženevi. U prvom dijelu prelaznog perioda za šest mjeseci predsjednik Federacije biće Hrvat, a predsjednik Vlade - Musliman. Nakon prvih redovnih izbora prvi predsjednik biće Musliman. Povodom ovoga Čarls Redman, vidno zadovoljan, lično je došao kod Alije. Dogovorena je inplementacija do sada potpisanog.

Četnici na Teočak ispalili preko 1.000 granata, a tučeni i Tešanj, zvornička slobodna teritorija, Bihaćki okrug, a stanje između Muslimana i Hrvata većim dijelom normalizovano.

Popodne nisam išao u Palučak jer se upravo u to vrijeme navela jaka kiša te smo igrali šah, a u međuvremenu stigao je Nele. Na ploči istinski hladno da se više nije moglo sjediti. Nekako s mrakom počela je kiša i padala do duboko u noć, a po tom pljusku smo otišli kod na sijelo Teče gdje se iskupila radna ekipa krčioca. Igrali smo karte do pola sata iz ponoći, mada atmosfera nije bila napeta kao obično što biva.

U toku prijepodneva navraćao je Hamed Efendić sa novim prijadlozima da se aktivira naš rad i da će gledati da sutra ode kod Ahme Tihića da provjeri dokle se stiglo sa započetim.

12. maj, četvrtak

Oblačno, tmurno i neugodno jutro, ust'o sam oko 9 sati, umoran i tegoban, skoro kao i ovo vrijeme, ali sam osjećao neku gorčinu u ustima i upalu većine mišića, valjda od jučerašnje macole.

Većina simpatizera Hunte odjutra je otpirlitala negdje niz rijeku, mora da imaju ponovo neku „skupštinu", mada ne znam ni gdje ni povodom čega.

SAN: Zatek'o sam se negdje na Ribnjaku, kao u nekom zbjegu, a četnici su vidno pomakli linije na našu štetu i štekte li štekte mitraljezima odnekle, kao sa Buljičkog brda ili možda bliže, mi gnijezda vidimo. Prilično sam se uplašio, ali mi je u nastavku sna odgovoreno da bi se treb'o nešto obradovati.

Za sutra se očekuje konferencija o BiH u Ženevi.

O licemjerima bi se moglo napisati više nego ukupno Tolstojevo djelo, ali ja ću zabilježiti samo neke:

- Kad ti roditelji izginulih počnu okretati leđa, onda ih skupiš i udijeliš im nešto crkavice, proliješ neku suzu i zamažeš im oči.
- Sad diktatori hoće da budu avangarda demokrata (Osojac).
- Humanisti, pa diktatori; pa notorni alkoholičari (samoliječenje) i nikad da nađu svoj put, ni sami, ni uz tuđu pomoć
- Kad vjerski radnici štite kriminal onda ne sluti nekome na dobro, a obično se u jamu otisnu kopači, valjda od umora ili izgube pamćenje.
- Nemoguće je ljude, odrasle u XX vijeku, vratiti u robovlasništvo za stalno, narod će tražiti naknadu za sve izgubljeno u ovo crnoj „seriji".
- Kad mladići, koje majke vode i dočekuju sa sijela, hoće biti policajci – noćni
- Kad se državnici ne stide služiti neistinama.

Nekako uporedo, Svijetu oči zamazuju, a najviše nama, ruski Donji dom i američki Senat oko skidanja sankcija Srbiji i skidanja embarga na oružje Muslimanima (uzročno-posljedično). Nijedna odluka nije obavezujuća za dotične predsjednike, ali, eto, hoće jedni drugim staviti do znanja: desi li se to biće i ovo i obrnuto, ali se sa time nama ništa ne poboljšava.

13. maj, petak

Prijepodne vedro, jugovo i dosta ugodno. Popodne se počelo mijenjati i oblačati, ali kiša nas je obišla. Zanim'o sam se pripremom na izradi hronoloških

krugova, a utom je pred džumu došo Ibran Mustafić sa novim informacijama koje mu je jutros donio Fehim (Hodžić iz Broševića) sa Rijeke. Naime, dole je bio sastanak povjerenika, starih (iskusnih) i novih (potencijalnih), među kojima je Lico (Alija Ademović sa Šušnjara) posebno favorizovan. Naime, isti je na sastanak došao sa tri rješenja o nekim radnim mjestima. Eto, to je njemu nagrada za podignutu ruku protiv Huntine konkurencije. Koliko bi rješenja trebalo Poštaru i Baliji jer oni su „avangarda", a i živi svjedoci. Sudeći po ovome što zna i kako Fehim vidi situaciju, ne ide Hunti tako glatko, sve je otvoreniji otpor, narod se vidno otkravio, a, po svemu sudeći, u nastavku će im ići još i gore. Međutim, ovo me sve nije oraspoložilo. Popodne su opet navratili Hamed Efendić i Ibran Mustafić pa smo se nešto šire iskonsultovali. U međuvremenu je prošao Miš, nekim autom, pa se Hamed prilično uzbudio jer je sam sebe ubijedio da će za ponedjeljak biti sazvana Skupština opštine. Plaši ga to što Skupština nije pripremljena, što je rasulo u SDA, pa će sve to ličiti na vašar, što je realna procjena. Miš je navodno bio u Luci, a, po Hamedovoj procjeni, išo je po odbornike, pa on otvoreno sumnja da su isti već vrbovani. Teško smo ga mogli razuvjeriti da je više posrijedi trgovina, negoli politički rad. Otišao je sa dojmom duboke potištenosti.

Jučer je on bio u Ciganluku ali, zanimljivo, nikakve posebne novosti nije donio osim da se i Krdža (Atif Krdžić) definitivno opredijelio za ovu stranu. Ima indikacija da bi se to moglo desiti i sa poručnikom (Nedžad Bektić), Dudom i jednim i drugim (Mirsad i Ibro Dudić).

Na međunarodnoj diplomatskoj sceni ponovo mučna atmosfera nedefinisanog statusa. Ženevska konferencija ministara velikih sila izašla sa prijedlozima - četveromjesečnog primirja u BiH, ali i sa prijedlogom teritorijalne podjele BiH na 51:49 za Muslimansko-hrvatsku Federaciju. Ovo je dosad neviđeno licemjerstvo, a svojstveno je američkoj diplomatiji, ali i zapadnoj civilizaciji uopšte.

U Ruandi situacija iz dana u dan sve gora. Pobunjenici ne daju dostavljati ni humanitarnu pomoć, a leševi leže na sve strane širom države, granice zatvorene, granatiraju se i logori. Pogoršava se situacija u Jemenu.

Sjevernoj Koreji ozbiljno prijeti uvođenje sankcija (nuklearna afera).

Kod nas se malo, kao stišala bura oko odlaska u Tuzlu, navodno se čeka ZL OS, tad će se nešto više znati (navodno). Spiskove oni i dalje prikupljaju, ali je zanimljivo zbog čega im trebaju.

Predvečer avioni intenzivno nadlijetali Blječevu i Zvijezdu.

14. maj, subota

Vedro, izuzetno sunčano i prijatno vrijeme pa se opšte raspoloženje i bioritam odmah podignu na viši nivo.

SAN: Negdje u Srebrenici sam sanj'o sebe u ratnim uslovima (bombardovanje). Sklonio sam se u neku prostoriju a poslije mi, navodno, dolaze u posjetu, kao da sam bio ili ranjen ili zarobljen (ne znam pouzdano). Znam da mi je Naza dolazila kao u posjetu. Poslije je u pitanju bila obuća, čime da se vratim, najednom sam im'o nove cipele, ali i novog "stojadina".

SAN: Adema sam vidio negdje u Krčevini, koji se najednom odvojio, a zatim se u gornjem dijelu Krčevine pojavio vepar na koga sam pucao i ranio ga u predjelu nogu. Poslije ga vidim (tog krmka) u ulozi ženke koja mirno stoji i pari se sa nekim drugim veprom (otvorena scena nešto duže traje u originalu). Poslije sam još jednom puc'o, ali je bila prazna i slučajno.

SAN: Sad idem u Srebrenicu između brojnih kuća i asociram sam sebe na dane kad sam išao u gimnaziju i kad nigdje nije bilo kuće na Vašaristu.

Snažan zemljotres pogodio jug Filipina, ogromna materijalna šteta.

Oko 11 sati sam sa Ibranom krenuo za Ciganluk, pa smo prilično tempom stigli gore oko 12 sati i 20 minuta, ali u gradu nismo nikog našli, bili su negdje na Bojni. Odatle smo, nakon kraćeg razgovora sa Huseinom Mustafićem (uspješnog), krenuli u potragu za njima i našli ih, nakon pređenih 3-4 kilometra i nakon sat i po kod bazena na Bojni. Bili su u solidnom sastavu, dobrom raspoloženju i prilično su nam se obradovali. Razgovori su vođeni o svemu i svačemu, ali najviše o lajt-temama, pa smo se ja i Nele (Nesib Mandžić) malo zdrpili da li dati prioritet Mjesnim odborima ili Glavnoom odboru (ja). Podržali su mene, ali s tim da se nastavi rad i u Mjesnim odborima. Odozgo smo se vratili oko 18 sati kad je Ibran odhudio jednu partiju (preforsir'o je). U samom gradu smo zastali sa Močevcem (Huso Salihović, komandant jedne brigade) i usput malo isprovocirali Gefu (Ibrahim Smajić), a zatim se uputili kući u sami sumrak uz mnogobrojna zadržavanja sa poznanicima. Gore sam čuo od Osmačanina o verbalnom incidentu između Čiče i Ramiza (Bećirović) oko kadrovskih pitanja u VIII OG (Osma operativna grupa).

Nakon kraćeg zadržavanja kod Hameda Efendića (radi njegovog informisanja o svemu), došo sam kući oko 23 sata, sav k'o razglavljen i nisam mog'o dugo zaspati, boljele su me noge.

Čudno, uhvatila me neka melanholija, vratio sam se neraspoložen. Da li je

povod tome saznanje da Hunta i Mali svoja saopštenja čitaju putem razglasa na pijaci, a jedno od tih je navodno čitano danas na Radio Sarajevu. Močevac ima puno motiva da posjedi sa mnom i uporno je insistirao da ostanemo na sijelu, preporučio sam mu da dođe dole kod nas, ostʼo je zamišljen. Naši mazlumi (Potočarski MO) i dalje nešta bajagi rade i danas su silazili na Rijeku, a, možda, i u Srebrenicu, ne znam zaista kome idu na savjete.

Izetbegović najavio što skorije sazivanje Skupštine BiH radi dogovora oko Brčkog.

15. maj, nedjelja

I ovog jutra sam i, pored ugodnog vremena, ustʼo umoran i neraspoložen.

Jutro i dan vedri, topli i ugodni kao niput ovog proljeća. Prava je milina biti danas napolju i sunčati se, osušiti već ukisle kosti, da sunce izvuče ono zimošnje nahlade. Veći dio prijepodneva sam bio na ploči, a oko podne stigli su Ahmo i Hamed. Kratko smo se konsultovali, a onda sam im dao „Inicijativu za sazivanje GO SDA" i Zahtjev za stavljanje sredstava veze na raspolaganje legalno biranim licima i tijelima. Oko toga smo kratko polemisali i uglavnom smo usaglasili stavove i težište u daljem radu stavili na Glavni odbor. Ostale (potpise) će uraditi Ahmo Tihić i grupa za sazivanje GO.

Obavljen je i pazar junice kupljene od Ibre Planića za 500 DEM, a oni su otišli oko 16 sati.

Popodne sam pošʼo u Palučak i izgubio upaljač, uzalud sam se vratio kući da ga tražim tako da mi je cijeli ostatak dana i veče nekako bilo krnjavo.

U Čumavićima turnir u malom fudbalu, osvojili Gajani i odveli ovcu kao nagradu.

Moskovski i Sremski arhiepiskop u Beogradu, sutra treba biti kod Lilića i Miloševića, a nagovještava se sastanak sa Cerićem i Kuharićem u Sarajevu.

Naši borci stigli na domak releja na Majevici, a četnici snažno granatirali Majevicu, Kalesiju i Teočak. Žestoke borbe u Bihaćkom okrugu.

Na srbijanskim sredstvima informisanja aktuelno navodno naoružavanje Federacije preko Zagreba, uglavnom sa Istoka (daj Bože da je ovo tačno).

16. maj, ponedjeljak

Vedro, ugodno i toplo jutro, ali i veći dio dana, kao da je počelo kasno proljeće, mada je ovo nagla promjena temperature.

Veći dio prijepodneva čuo se eho detonacija sa zapada a daljinu je zaista

teško odrediti, ne bi rek'o da su bliže od Vlasenice.

Navečer smo čuli prijatne vijesti na RTVSa o uspjesima naših boraca na dva fronta - kladanjsko-vlaseničkom i kalesijskom. Naime, na kladanjskom ratištu pomaknute su linije za nekih 5 km u dubinu i to prema Han-Pijesku i Vlasenici, a oslobođeno je oko 50 km2 ove dvije opštine. Navodno je izvučeno oko 20 mrtvih četnika, a još je oko 70 ubijeno i dosta ranjeno. Borbi je bilo i na Kalesijskom i Šekovačkom pravcu, ali ovdje su im naneseni samo gubici u živoj sili, a linije nisu pomjerane. Ovo je nova strategija ratovanja Glavnog štaba preko Drugog korpusa i to praktično u cijelom prstenu.

U Srebrenicu otišli Ibran i Hamed, ovo je njihov sedmični dan, nešto posebno vole ići na pijacu, mada to meni baš ne imponuje. Srećom, vole to njih dvojica te donesu većinu korisnih informacija, mada oni o onim ostalim nevoljko pričaju i čak ih dosta prešute ili modifikuju.

17. maj utorak

Počela primjena Sporazuma o autonomiji Gaze i Jerihona, mada poslovi preuzimanja policijskih poslova idu dosta sporo.

Popodne se Ibran vratio iz Ciganluka.

18. maj, srijeda

Rano sam se probudio (za moje vrijeme kad ustajem) i oko 8 sati i 40 minuta krenuo za Srebrenicu po jučerašnjoj Ibranovoj najavi, sam i, zanimljivo, sam sam izašo sve do Ciganluka, nakraće zastajući sa poznanicima koje sam usput sretao.

Gore sam srećom bio na vrijeme i našo njih dvojicu ali i Imširа i Ahmu Tihića, pa smo, doduše, u malo neobičnoj atmosferi (po meni), otišli kod Huse u "Kamenjaru", a tamo su ubrzo došli Imšir i Ahmo. Nisam očekiv`o ovakav razvoj događaja. Cijenio sam da ćemo doći nas trojica, tj. da ostala dvojica neće to prihvatiti, ali nisam očekiv'o da će naša dvojica izmijeniti kostur ideje i ponuditi mi da idemo prethodno sa pokušajem normalizovanja odnosa da odbacimo isključivosti i da se počne sa tolerantnijom metodom. Pošto sam cijenio da je to njihova tvrda nakana i da će se drugačije, možda neočekivano, ponašati ukoliko zauzmem tvrdi stav, radi ogleda prihvatio sam i tu njihovu igru i nakon sat i po naših otvorenih razgovora prist'o sam da odemo kod Džeme Bećirovića.

Mendela preuzeo vlast i već formirana Vlada u kojoj apsolutnu većinu imaju crnci.

U Gazi i Jerihovu ubrzano teku aktivnosti na preuzimanju potpune vlasti.

U Južnom Jemenu nezavidna situacija jer "sjevernjaci" pokazuju otvorenu tendenciju da pregaze "južnjake", te se Južni Jemen ponovo proglasio nezavisnom državom.

19. maj, četvrtak

Vedro, sunčano i toplo vrijeme, ali vjetrovito skoro cijeli dan.

Prije podne smo okopali duhan a ostatak dana sam proveo pripremajući obrasce za novi Veliki geografsko-istorijski atlas. Vrijeme se kolebalo, ali je ostalo toplo i ugodno, prilično razdražujuće, pa se nisam baš najbolje osjećo (nisko raspoloženje).

Popodne navratio Hamed Efendić na konsultacije o svojoj novoj ideji da grupa naših vojih starješina održi svoj kolegij i delegira jednog predstavnika u naša tijela. Složio sam se sa idejom, podržo je, čak sam saglasan i sa inicijativom da se počne sa Krdžom. On je kasnije otišo na konsultacije sa Ibranom a zatim u Srebrenicu na realizaciju tog zadatka.

Veći dio dana živim sa mislima o jučerašnjim događajima i nikako da se otresem negativnom dojmu i nekim novim vjetrovima koje sam jučer registrovo. Nisam zadovoljan ponašanjem ni nivoom razmišljanja, ni postupaka koje vuku ostala dvojica članova tzv. kontakt grupe za Glavni odbor.

Na Kosovu ruski vladika Aleksije II.

U Zagrebu prava politička kriza, Mesić i Manolić svoje funkcije stavili na raspolaganje.

U Jemenu i dalje žestoke borbe, ali sad neposredno oko Adena.

20. maj, petak

Vedro, jugovito jutro sa nekim razdražujućim vjetrom, ponekad jakim i prilično dosadnim, sluti na promjenu vremena, osjetim i po želucu.

SAN: Negdje iz naše rijeke pod Milačevićima grupa nas pošla je uz neki potok, kao neki prostor nacionalnog parka, ali prema jugu i našli smo se negdje, kao pod Laticama, i, najednom gledajući (posmatrajući) atraktivne hidro-objekte (vještački rađene), nađemo se u nekom mini-lavirintu. Zaključimo da se moramo vratiti putem kojim smo i došli, okolo su ograde i neke bare. Najednom se sa Ahmom Smajlovićem nađem na nekom sprudu, voda je mutna i valja, ljulja i sprud. Kako

zadržavanje nije bilo ukusno, a nama se išlo naprijed, to Ahmo skoči u mutnu vodu, dva puta zamahnu plivajući i više ga nisam vidio. Zanimljivo, ja nisam skočio, nije me ni voda ponijela, ali se nisam ni probudio.

SAN: Sa Ibranom Mustafićem sam prešao preko Banjevog Dola i poslije smo pošli sa Safetovog prolaza ukraj Podbara. Preko Podbara, pri vedrom i toplom vremenu, sunce je jako peklo, a nama se najednom našla (kao da je neko dovuk'o) ogromna guja, ima se dojam k'o da je to "car zmija". Niti smo pitali ko to uradi, niti šta će biti, ali smo je vukli – transportovali mrtvu preko Podbara za glavu i za rep.

Veći dio dana boravio sam kod kuće, dosađiv'o se, živio u blagoj nervozi čekajući šta će se novo desiti. Oko 11 sati u kraću posjetu došao mi je Hamed, dosta raspoložen i ohrabren i izvijestio me o sinošnjim događajima u Srebrenici. Na njega je to ostavilo pozitivan dojam; okupljanje većeg broja naših simpatizera i dijela vojnog vrha u koje se kasnije uključio Hamed ali je tada „slučajno prošao" i Špiclov, dosta neraspoložen, čak ogorčen. Nakon toga su se oni (osim poručnika) navečer sastali kod Ahme Tihića, a dogovorili su se da danas dođu kod Ahme u 15 sati, te sam tim povodom po najvećoj sparini otišo u Ciganluk.

Gore sam stig'o na vrijeme, u Domu dvije manifestacije -„Klub intelektualaca" u "režiji" Aljkanovića i svečana akademija OS u Špiclovovoj režiji.

Na sastanak nije došla ugovorena ekipa, a odazv'o se samo Močevac i to i on prilično rezigniran, ljut i nezadovoljan. Načelno smo se dogovorili. Poslije sam sa Kikom ugovorio saziv GO SDA, pa otišo kod Džebe, ali je sa njim išlo mnogo teže, zapravo teško, ništa konkretno nismo uradili, uzeo je sam sebi pauzu do sutra, a o svemu sam po povratku izvijestio Hameda i Ibrana i prenio im moju zabrinutost.

21. maj, subota

Kurban-bajram

Po dosta ugodnom vremenu, za moj režim dosta rano, oko 6 sati, probudio me zov sa munare i otišao sam na Bajram-namaz. Gore atmosfera zadovoljavajuća, odziv izvanredan, klanjalo se s obje strane džamije, hudba trajala nešto duže. Vrijeme do negdje oko 12 sati iskoristio sam i otkuc'o pozive za Glavni odbor SDA za utorak, a kasnije smo igrali "lore" u Ahmetovoj avliji.

Popodne se pred našom kućom iskupila solidna ekipa šahista i tu smo ostali do kasno popodne kad je stig'o Džebo na nastavak sinoć započetog razgovora.

Nismo se puno zadržali, kasnije se uključio i Ibran i nakon toga smo otišli na odbojku, ali nas nije bilo bogzna puno.

I danas su se čule detonacije negdje daleko preko Buljima a četnici o svemu tome sasvim malo ili nikako ne izvještavaju.

Navečer smo otišli na sijelo kod Sejde ali je gore bio samo prijatelj Ahmo i još dvije žene pa sam više gledao TV negoli učestvovao u diskusiji. Oko 23 sata i 10 minuta čula se snažna detonacija negdje iz pravca Paljevina, ličila je na MB-60 mm,.

Na međunarodnom planu traje zatišje, bi reko, ništa se ne dešava, ponešto pokušava tzv. Kontakt grupa za BiH ali skoro bez ikakvih efekata. U Hrvatskoj burna politička previranja, ko zna kako će se okončati, u Srbiji traje politička kriza i još se jedino fali i prsi Avramović.

Već desetak dana četnici su na ovim prostorima neuobičajeno mirni a konvoji nam stižu nešto češće sa više kvalitetnijim artiklima.

22. maj, nedjelja

Nastavlja se toplo, ponekad neizdržljivo vrijeme, pa je malo motiva za bilo kakav rad. Najveći dio dana proveo sam kod kuće radeći Veliki atlas. Dobar dio dana ponekad su se čule jake detonacije sa zapada, a tokom dana nijedna RTV nije skoro ništa izvijestila, pa nam je i to velika zagonetka.

U popodnevnim satima navratio je Jakub Sulejmanović na kraći diskretan razgovor, a ostali dio dana sam se povremeno uključivo u šahovske partije. Jučer i danas su nadlijetali NATO-avioni, ali nakratko.

Češće razmišljam o informaciji da se na ovu slobodnu teritoriju očekuje dolazak delegacije iz Sarajeva koja je navodno bila u Goraždu. Puno sam ovim opterećen jer se otvaraju mnogobrojna škakljiva pitanja:

- Ko će doći u delegaciji?
- S kojim namjerama će doći delegacija?
- Koliko je već upoznata sa situacijom na ovoj slobodnoj teritoriji i koliko želje ima da se potpunije upozna i razriješi situaciju?
- Ko će ih primiti i šta će im se moći prezentirati?
- Koliko će Hunta i njeni sljedbenici moći zadržati začaurenost svoje minidržave i šta će sve učiniti da to urade?
- Kakva će situacija na slobodnoj teritoriji biti u vrijeme boravka delegacije
- Kakva će atmosfera i klima biti na slobodnoj teritoriji kad delegacija ode?
- Ko će sa njihovim dolaskom (boravkom) dobiti, a ko izgubiti?
- Itd., itd.

Pitanja je zaista previše da bi moglo stati na ovaj papir.

Roman Hercog je postao novi predsjednik Njemačke.

U Sućesci, zapravo na Viogoru, održan dernek, a gore je izgleda organizovan i poseban doček za Huntu, naravno, u režiji Sućešćana. I ovo je bijedno-žalosna istina, sva društvena aktivnost se stihijno prenosi među bezdušnike a Špiclov se bar u tim "regimente" solidno uklapa u tu garnituru. Tad među njima nejma trzavica ni nesporazuma.

23. maj, ponedjeljak

Dan vedar k'o džam, umjereno toplo, reklo bi se da je juli, a ne maj. Već od ranog jutra sunce goni u hlad i prži sve što mu se izloži.

Oko 10 sati sam sa Hamzom i Tečom otišo Sejdi na kopanje. U Krčevini smo završili do 13 sati i 20 minuta, a u Brdarevoj Njivi do 14 sati i 40 minuta, ali po nevjerovatnoj žegi pa se pred kraj osjećala velika nervoza kod većine mnogobrojne ekipe (13 kopača). Ručali smo, malo se odmorili a zatim sam se vratio kući, okup'o, obrij'o i navečer otišo na odbojku. Kvalitet odbojke znatno podignut ali se mantalitet nije skoro ništa izmijenio, pa su svađe i prepirke sa povišenim tonom dosta česta pojava a najčešće zbog najobičnijih formalnosti.

Nakon toga sam sa Ibranom duže ost'o u razgovoru da se probamo iskonsultovati oko sutrašnjeg sastanka. Komentarisali smo i neka nova događanja i informacije. Po običaju, u mnogome se razlikujemo, ali nas vezuje zajednička ideja i cilj. Najviše smo komentarisali: Hatino (Naserova majka) donošenje kurbana nama, informacija od Nurifovog brata, ponašanje i namjere Džebe i dr. Ukupna situacija dosta zamršena i teško predvidiva, malo mi je dostupno pouzdanih informacija pa se moram više osloniti na nagađanja i prognoze, čitanje između redova.

Navečer se s prvim mrakom udala Nisveta u Oriće pa su se neki oglasili i pištoljima.

U Atini konferencija zemalja Jugoistočne Evrope o bankarskim i finansijskim pitanjima.

24. maj, utorak

SAN: Dajdžu Avdulu sam sanj'o u nekoj polupraznoj prostoriji, kao da je nešto rasprem'o.

Cijelo jutro narod i „vojska" su kiljali uz rijeku, idu ka Čumavićima gdje danas treba da se održi smotra-postrojavanje. Ne znam da li je koji muškarac gdje ost'o, čudno mi, praktično svi su vojska, sad kad se ne ratuje.

Veći dio dana pripremam Veliki atlas ali ne mogu da se otmem od razmišljanja na slijedeće teme:

- Da li je tačna informacija pristigla navodno od tri Rizvanovića (braća Nurifa Rizvanovića)? Ukoliko jeste, onda ovdje predstoje zaista burni dani, ali i mnoge teške noći za Špiclova i ostale učesnike (za likvidaciju Nurifa Rizvanovića).
- Koliko ima istine a koliko su igranja Poručnika oko podizanja krivične prijave protiv Ljubeta (Ejub Golić)? Ukoliko je i ovo njegova ozbiljna namjera onda su ozbiljna događanja, zaista predstoje burni dani, a pogotovo ako su povezani sa gornjom informacijom ili možda sa nekom indikacijom iz Tuzle ili iz Sarajeva.

Jučer dijeljena so (150 gr. po osobi) u sklopu humanitarne pomoći. Malo neobično za Huntu.

U Taloaru (Francuska) konferencija Kontakt grupe sa delegacijom iz BiH.

Vidno se komplikuje situacija na Krimu gdje je već proglašena nekakva republika jer je tamo većina ruskog življa.

Na našem prostoru na linijama relativno mirno, ali su vođene borbe na ilijaškom i nišičkom ratištu.

Vijeće sigurnosti usvojilo predsjedničko saopštenje kojim se sve tri strane u BiH pozivaju na uspostavljanje četveromjesečnog primirja.

Po četničkim informacijama jučer Teslić preživio pakao, a danas Doboj doslovce gori od "muslimanske artiljerije". U oba grada prekinuta nastava.

26. maj, četvrtak

Jutro sparno i teško podnošljivo. Dobar dio dana javlj'o se neki vjetar, navukli se neki oblaci; javi se vjetar, ali kiše nejma pa nejma.

Taman sam se zabunio oko Velikog atlasa i radio punom parom do popodne, a onda je stig'o Ibran i Redžo pa smo ostatak dana igrali šaha. Prethodno sam sa Ibranom komentaris'o sjednicu GO i jučerašnju smotru. Navodno je Hunta na "Radio Milevi" komentarisala naš GO i taj čin nazvala „mlaćenjem prazne slame" i ukrcavanje na "brod koji tone". Naoko grub eksces (politički), ali u suštini višestruko pozitivan. Valjda su ovim vidno uvrijedili naše članove i konačno otvorili oči onim što se još dvoume. Ovakvi komentari (tračevi) su

pouzdana informacija (indikacija) da su prilično nasikirani i da su griješili oni naši koji su predlagali da se ne radi. Stavili su narodu do znanja da ima "krilo" Stranke koje nije sa Huntom i koje ona tako grubo napada.

Ovog popodneva većina omladine otišlo je na Rijeku, dole se održava natjecanje pjevača-amatera. Pobijedio je Suljo Avdagić, a ostali su kasnije i na igranci.

Prividno odloženo komplikovanje i zaoštravanje odnosa na Krimu.

Ovih dana živim pod jakim dojmom događanja na Glavnom odboru, stalno premotavam film o samom procesu sazivanja i brojnih pokušaja odugovlačenja, o nekim divergencijama na samom sastanku i to nekih pojedinaca. Tište me više pitanja da li nam to Hunta uvlači prste u njedra, šta li to titra, koliko će nas moći škakljiviti i kad će početi provociranje?

I to očekujem, mada me konkretno Ahmo Tihić razuvjerava, malo u to mogu da povjerujem, dovoljno sam zabrinut. Interesuje me i koliko je Hunta zabrinuta i koja sva pitanja i problemi njih opterećuju? Ima ih sigurno previše, eto, po svemu sudeći, odustali su od sazivanja Skupštine opštine, mada su se ozbiljno bili zaholcali za tako nešto. Ipak su se presabrali i privremeno odustali. Špiclov je u Čumavićima najavio da, eto, ima još jedna grupica koju će oni "rašćerati".

Šta će se iz svega ovoga izroditi (okotiti) i koliko će odraditi delegacija iz Sarajeva, ukoliko dođe, ima se mnogo i duboko razmišljati.

Danas su vođene borbe u bihaćkom "džepu", provokacije oko Goražda, borbe oko Teslića, Brčkog, na Majevici, na zeničkoj teritoriji, na Vlašiću i dr.

Zuhrija operisʼo vene i ostʼo na ležanju u Srebrenici.

27. maj, petak

Jutro sparno i teško podnošljivo, kao, otprilike, do podne, popodne se blago naoblačilo, a oko 18 sati počela je konačno kiša. Došla je s vjetrom i padala na mahove negdje do duboko u noć. Vidno zahlanilo.

Veći dio dana sam radio Veliki atlas, ujutru smo ogrnuli krompire, a dobar dio dana boravio je Ibran, prilično napet i nervozan. Hamed Efendić se navratio nakon džume i, navodno, kod Ceranina (hodže) primijetio promjenu kursa.

RTVBgd objavio da su četnici na Majevici uzeli "stvar u svoje ruke" i uspjeli povratiti neke najvažnije kote na Majevici. RTVSa o ovome nije ništa javljao, čak tvrde da su linije nepomjerene.

U Sarajevu zasijeda Glavni odbor SDA, a prisustvuju i poslanici Skupštine. Tema je Bečki i Vašingtonski sporazum. Delić doslovce se izjasnio i izjava usvojena kao jedan od zaključaka - „Bosne će biti onoliko koliko teritorije oslobodi Armija RBiH".

Taman smo večerali i pošo sam kod Naila na sijelo, a naišla je ekipa iz Srebrenice i otišli smo kod Ibrana. Prisutni jako nervozni i u dosta neugodnoj ulozi našao se Močevac koji je dosta realno diskutovao o lokalnoj vojski u obje ratne faze (do i poslije demilitarizacije), ali se većina prisutnih nije slagala, a Ahmo i Ibran su bili čak drski prema njemu te je nakon toga on uglavnom šutio i nije se uopšte uključivo u diskusiju.

Donijeli su nekoliko zanimljivih informacija. U nedjelju je u isto vrijeme, kad i GO, zakazan Klub intelektualaca, postoji mogućnost da se podudari i prostorija a Velidu (Delić) su otvoreno zamjerili što je ustupio prostoriju.

Krenuli su od Neleta Mandžića kome su na sijelo došli Veterinar (Fahrudin Salihović - Adem) i Junuz učitelj, a Nele ih je zaustavljo da ostanu. Oni namjerno nisu htjeli, po njihovom, ostavili su ga da se sam „nosa" s njima i zauzme vlastiti stav. I meni je ovo za širu studiju, neke pretenzije Hunti su neosporne, ali je metodologija ipak niska i prljava, nadam se da će to Nele pročitati. Sličnih pokušaja biće ili ih već ima i prema još nekim našim ljudima.

Sve u svemu, sijelo malo korisno, više ga mogu smatrati propalim. Ahmo Tihić i Močevac su otišli prilično "pokisli". Karačka (Nedžad Bektić) navodno i dalje radi na „oštrenju noža" za Špiclova, pitanje je hoće li ga smjeti upotrijebiti.

Tokom dana plavi kamion je vozio teret negdje uz rijeku, opet negdje izmještaju artikle i deponuju rezerve, a vrtila su se nešto puno i vozila UNPROFOR-a.

28. maj, subota

Noć i jutro nakon kiše posebno prijatni, malo prohladno, valjda u odnosu na ranija jutra. Izuzetno topla i suha zemlja i zrak jednostavno odišu svježinom, naslućuje se uglavnom "golubav" dan.

Evropska unija ukinula sve sankcije prema JAR, dajući tako direktnu podršku novoj vladi i predsjedniku u ovoj državi.

Intenzivno granatiranje četnika na većini linija razdvajanja, a jače borbe na Ilijaško-nišičkom ratištu. Jučer je pakao preživio Gradačac i Gračanica.

Već sam sam sebe opteretio predstojećim događanjima na ovoj slobodnoj teritoriji. Najviše me tišti dolazak delegacije iz Sarajeva i njen učinak. Šta ako ista da podršku Hunti, šta i kako raditi u tom slučaju? Kako poslije trpiti i saulisati razularenu bandu? Ako budu došli sa širim predznanjima na ovaj slobodni teritorij i pokušaju to razriješiti? Ako dozvole ili ne dozvole kontakt Ibrana i Hameda sa njima? Ako oni zaista ne budu željeli da se sastanu sa Ibranom i Hamedom? Ako su oni izgubili kredibilitet u Republici, a dosad su to tajili pred nama?

Ima zaista mnogo pitanja. Pojedinci već vide nemalo proglašavanja vanrednog stanja u Ciganluku u vezi stim.

Utihnuše borbe na kladanjskom i kalesijskom ratištu, ne čuju se detonacije. Bar po izvještajima, težište se prenosi na Koridor jer sad četnici napadaju Gradačac. Vode se neke borbe oko Ozrena i Teslića, kao i oko Čelića. Šta je razlog obustavljanja borbi na pravcu ka nama, ne znam pouzdano, ali su, po svemu sudeći, veliki gubici u našim redovima. Navodno je komanda u VIII OG (u Srebrenici) donijela odluku da niko ne smije ići sa ovih prostora, biće tretiran kao dezerter. Ni dalje ne znam ko je uputio poziv za izlazak vojske, ali, po svemu sudeći, ovi ovdje se i dalje ponašaju autohtono, kako će biti tretirani u Drugom korpusu, ne znam sigurno.

Kao da se nisu stekli svi uslovi za odlučujući napad na Koridor, vjerovatno nedostaje logistika, ali, neosporno je, jače se uključuju Hrvati, naročito iz Orašja. Sarajevo i Mostar dobijaju prva sredstva za obnovu. Šta će dalje biti i kako će sredstva pristizati teško je predvidjeti, ali se ovdje ne događa ama baš ništa vrijedno pomena.

Dosta teška i neizvjesna situacija na Krimu.

29. maj, nedjelja

SAN: U nekoj prodavnici, ambijenta poput onog u magazi Avdulaha Mehmedovića, u nekom starom povećem sanduku dosta soli koju sam ja rad kupiti kao neophodni artikl. Razgledam tu robu i nekako mi se čini nekvalitetna, prekrupna, uzmem u ruku i liznem i jedan komadić stavim među zube, pregrizem i uvjerim se - ovo pšenica. Trgovac je vlah, nisam kupio, mada se u jednom kraju sanduka nakrunilo dosta čiste kristalne soli.

SAN: Negdje u sektoru Jaruge (stari ambijent) mlatio sam orahe, Mešini su, dosta sam ih uspješno obijao, nisam kupio. Ako su orasi laž, onda san nije loš.

Oko 8 sati i 20 minuta smo krenuli u Ciganluk i gore stigli do 9 sati i 50 minuta po dosta toplom i sparnom vremenu. Gore na pijaci priličan metež, u Domu se održava Klub intelektualaca a pred "Domavijom" su nas dočekali hladno, zatvorenih vrata, te smo, da bi sve ovo nekako zataškali, odložili sastanak za 12 sati i to vrijeme smo proveli ja, Hamed i Ismet kod Muje Tihića, a ostali veći dio naše ekipe otišao je na Klub intelektualaca. Tamo je za govornicu izlazio i Ibran, naravno sa svojim dijelom programa i kraćim govorom. Mijenjalo se tamo više govornika predstavljajući se kao vanstranački i apolitični pojedinci.

Oko 12 sati i 30 minuta konačno smo se prikupili i otišli u prostorije "Radnika", bilo nas je 15 članova GO i još tri člana IO. Ostali smo do 17 sati i 30 minuta i sasvim uspješno okončali sastanak, pretresli sve planirane tačke, izglasali određene zaključke i stavove po svakoj tački i dogovorili se o daljem radu. Nedostojno su se ponašali Ahmo i Mevludin, oba ispod svog renomea, a prijatno su iznenadili Nukić, Ismet i Adem (Bumbulović). Nele i Kiko na nivou ali im je posredno čitana lekcija. Odlučeno je da u buduće sastanke saziva i vodi predsjednik Hamed Efendić, što je po meni pozitivan pomak ukoliko ga ostali članovi prihvate i ako ovaj događaj-pomak da očekivane rezultate.

Napustio sam - završio sastanak prilično zadovoljan, čak smo imali sreće da nas stigne Juso (sa Peći) kamiončićem i tako smo stigli na Rijeku. Tu smo odsjeli do 17 sati i 40 minuta kod Hameda i tek nakon 20 sati smo stigli kući.

Veče prilično ugodno, ali sam se osjećo nekako umoran, rano sam leg'o i zasp'o. Cijelo vrijeme razmišljam o našoj današnjoj odluci da vođenje stranke prenesemo na Hameda, kako će ovo prihvatiti tzv. nedefinisani, da li će ovo biti početak – brži uspon našeg bloka ili će biti početak našeg pada. Nova kvalitativna promjena da se ide na pripremu odbornika je također krupan pomak s tim da ovome valja najozbiljnije pristupiti jer njihovo okupljanje u slučaju da nam ne dozvole prostoriju može imati negativne posljedice, razočaraće se odbornici, doduše, nama neće pristupiti samo korumpirani ili teže griješni odbornici.

30. maj, ponedjeljak

SAN: Umrla je strina Fata i treba je ukopati, ali neće niko od njenih to da uradi. Naime, od njene žive djece niko to neće uraditi jer je prethodno umro Salih, ali je ostavio testament kojim priznaje da je njihovo jedno dijete venbračno. On je ranije ukopan, ali se zato nije znalo, radi se i o nekom zvaničnom dokumentu kojim je to dijete ostavljeno potpuno bez prava o nasljeđu, a njih dvoje su to međusobno krili i ostavljali djecu u neizvjesnosti.

Jutro zahladnilo, oblačno i sa maglom po brdima. Narod kilja negdje niz rijeku, danas je pijačni dan. Intenzivno se vrte automobili UNPROFOR-a. Prijepodne sam proveo lješkareći oko kuće i po terasi, a oko podne smo ja i Ismet otišli kod Nasira na veselje i gore sam, igrajući šah sa Nasirom i Mukijem, ost'o do 17 sati i malo smo šta pričali. Sa Mukijem pravi šou, nije pedlja mako u igranju ove igre, ali ima veliku želju.

Veći dio dana živim u iščekivanju šta će se desiti i kad su se začuli potpuna buka i zvuk letjelica sav sam pretrn'o. Međutim, bio je to samo jedan NATO

avion a od delegacije - ništa. Još jednom su sljedbenici Hunte obmanuli javnost i nas, ali i sebe, nesvjesni da se tako samo dodatno srozavaju. Povodom ovoga ni sam ne mogu zauzeti konkretan, ali pouzdan stav. Je li moguće da ovamo neće niko dolaziti dok se ne stvore uslovi za posjetu neke moćnije ekipe, najvjerovatnije ojačane ekipom MUP-a. Ostavili su nas negdje na kraju svijeta, prepuštene same sebi, svojim problemima i mukama.

Predvečer se iz Ciganluka vratio Ibran i kratko me izvijestio o njihovom (Ibranovom i Hamedovom) boravku i aktivnostima. Razgovori sa sljedbenicima Hunte nisu dali nikakve konkretne rezultate, niti bilo kakav pozitivan pomak. Oni i dalje ortodoksni u svom slijeđenju, drže se ono malo vlasti "ko pijan plota". Nas trojica, kao i svi oni koji nas slijede, smo na "Radio Milevi" ponovo ogovarani i ljagani. Najviše posla uradio je Jusuf Bektić, pozivi za zajednički sastanak za ponedjeljak 6. juna su urađeni, a distribuiraće se u petak. Ostali kontakti usputni ali sa malo konkretnih i pozitivnih pomaka, dominira stihija i spontana događanja. Po dodatnim informacijama Močevac jako razočaran u Ibrana i Ahmu, nakon sijela kod Ibrana. Sad je u ozbiljnoj dilemi kuda usmjeriti svoje aktivnosti. Neodređeni dio „oficira" i dalje vaga, ne znaju kud da se odluče, izgleda nigdje nisu potpuno sigurni s tim da Poručnik igra samo na sigurnu kartu, ako to u ovom vremenu uopšte postoji.

U Sarajevu počela rad Ustavotvorna skupština Federacije, a tema su izbor rukovodnih lica u Federaciji i zauzimanje platforme, kao i određivanje delegacije za Ženevu.

Po svemu sudeći, izbor lica će proći glat, a pitanje o odlasku delegacije u Ženevu zavisi od ponašanja Srba u goraždanskoj zoni isključenja.

Na vijestima sa ratišta ništa posebno novo, ista ratišta, mali pomaci.

31. maj, utorak

Topao, sunčan i izuzetno ugodan dan proveo sam uglavnom ispisujući krupne naslove u Velikom atlasu, zabunio sam se u posʹo koji sam dugo pripremʹo. Tuš, papir, šablon, pa mi se poslije nije ostavljʹo započeti posʹo, mada je došʹo Ibran i sjedio, bulјeći u Atlas, dosađujući se i čekajući kad ću završiti. Uradio sam dosta, oko 70 država u naslovima. Utom smo krenuli u Palučak.

Gore je sve lijepo počelo i odvijalo se do pred veče dok „veterani" nisu počeli sa svojim programom. Nemoć i slabosti valja nadoknaditi ostalim obilaznim i sumnjivim radnjama i metodama u čemu je prednjačio Ibran stigavši do teško tolerisane atmosfere. Na ovo sam pokušao nekim pedagoškim metodama odgovoriti ali sam naišao na žestoko suprostavljanje i umalo da veoma žestoki

verbalni duel preraste u opšti eksces. Da je bila neka mekša strana to bi se sigurno dogodilo, ali sam im istinski zamjerio na moralnim niskostima i odlučio sam – prekidam odbojku. Prije sam odlučio, ne igram s njima a sad ne igram ni protiv njih, zanimaću se ostalim sporednim stvarima, njih neka nek se doškolavaju u svojim niskostima i prljavštinama, mene je stid to raditi.

Na Palama zasijeda Skupština tzv. Republike Srpske, imaju vazdan nekih tema, teško je popamtiti.

Sukobi u Ruandi i Jemenu se nastavljaju nesmanjenom žestinom. Pobunjenici ne dozvoljavaju ni UN radnicima da nesmetano obavljaju humanitarne poslove.

U Kairu ministarski sastanak nesvrstanih. Egipat uskratio tzv. Jugoslaviji pravo učešća na ovom samitu a pripremljen je i poseban dokument-rezolucija kojom se oštro osuđuje agresija Srbije na BiH i traži oštrija intervencija međunarodnih snaga, a posebno NATO-a. Skoro svu svoju političku i društvenu aktivnost Srbijanci okrenuli skupštinskom radu i hvalisanju Avramovićevog programa oporavka i revitalizacije privrede, naročito proizvodnje. Na Crnogorskoj obali Jugoslavija izvela vježbu mornarice sa bojnom municijom.

I dalje traje spor između Vijeća sigurnosti i Sjeverne Koreje oko nadzora nuklearnih postrojenja. Politička previranja na Krimu kao da lagano gasnu.

1. juni, srijeda

Vedro i prijatno jutro, sunce prži od jutra i goni u hlad. Tako je bilo veći dio dana koji sam uglavnom proveo ispisujući krupne naslove u Velikom atlasu. Tek predvečer sam malo otišo kod Meleta na "loru" (kartaška igra), a kasnije sam malo drva presjeko kad je već zahladnilo. Na odbojku nisam išo, odlučio sam ih bojkotovati, zapravo, ignorisati. Predvečer se iz bolnice vratio Zuhrija pa sam, doduše kasno, otišo u Brdarevu Njivu. Gore smo odigrali samo jednu partiju „sedmice", ali sam i to igro totalno nezainteresovano, mada su se bili ponovo okomili ne bi li me nervirali.

Nekako pred polazak navratio je Hamed sa kraćim izvještajem o svom boravku u Ciganluku, došo je zadovoljan, mada mi nije ponudio nijednu posebno bitnu promjenu, niti pozitivan pomak. Njemu se neke sitnice čine važnim, nečija subjektivna razmišljanja i stavove on uzima kao posebno bitne.

U Sarajevu završila rad Ustavotvorna skupština Federacije BiH koja je izabrala Krešimira Zubaka za predsjednika, Silajdžića za premijera, Ganića za potpredsjednika, dok je nastavila zasijedanje Skupština RBiH. U obraćanju na RTV Ganić se sa nekoliko rečenica resko osvrno na cilj, zadatke i posljedice

formiranja Federacije, dok se Zubak više osvrn'o na besmislene Muslimansko-hrvatske sukobe i prolivenu krv.

Sukobi u Somaliji kao da su malo utihnuli ili se nejma vremena izvještavati, daje se prioritet Ruandi, Jemen i dalje aktuelan, a "sjevernjaci" po svaku cijenu idu na Aden, zaustavljeni su na nekih 40 km. U Mađarskoj socijalisti (bivši komunisti) ubjedljivo pobijedili, ista situacija kao u Srbiji. Situacija na Krimu se malo smirila ili je odložena za neka skorašnja vremena jer Krim ne odustaje od vlastite republike. Grčka i dalje brži Makedoniju u blokadi, ali se pogoršavaju odnosi i sa Albanijom pa se Makedonija preusmjerava na zapad-istok.

Kod nas, na slobodnoj teritoriji, ništa posebno interesantno, produžava se monotonija i dosada. Eto, otvorili su novi punkt (za podjelu humanitarne pomoći) kod Đoza i premjestili nas dole, ponovo su dijelili so (krupna), ali, zanimljivo je, na pijaci nikako da joj spadne cijena. Ostali artikli nisu više toliko aktuelni, ali se sad otvorenije govorka o švercu i prodaji artikala u Robnoj kući. Popodne avioni oko 20 minuta intenzivno su nadlijetali sjeverni dio naše slobodne teritorije, mada se nigdje nisu čule nikakve detonacije niti pješadijska vatra.

2. juni, četvrtak

Jutro oblačno, golubavo, ali toplo i prijatno. Sunce se jedva probija kroz maglu, ali je vlaga niska. Nevjerovatno je mirno, četnici se niodakle ne oglašavaju. Izuzetnó loše sam spav'o, te sam ust'o kao da nisam ni lijeg'o. Dugo se nisam vratio normalnom bioritmu i hudio sam i nekako teturo k'o polupijan. Slutim da ću se ozbiljnije razboljeti, pitanje samo šta će prvo biti napadnuto.

Najveći dio dana radio sam krupne naslove u Velikom atlasu i dosta uspješno to obavio, ali već u kasnim predvečernjim satima. Izvršio sam pripreme za ispisivanje, ostaje da se urade još matrice za karte.

U Palučku sam iskupio dobru ekipu i prepotentnim konkurentima očit'o pravu lekciju. Suigrači su me poslušali i suzdržali se od rasprava, u toku igre smo im sve davali, a nismo ni jednog seta izgubili. Nakon svega kratko su se žicali okrivljujući nas, ali su se razišli doslovce razočarani.

Popodne je dош'o Zuhrija iz bolnice te smo navečer otišli na sijelo, ali dosta kasno, gore smo bili od 10 sati i 30 minuta do 1 sat, a zadrž'o nas je Hamed kad sam bio tek pošao. Donio je snimljeni Špiclovov govor na "Radio Milevi", kojim on napada Vladu i Drugi korpus što su ga ostavili prepuštena samog sebi, te su zbog toga izgubljene tolike teritorije. On se kani to presnimiti i poslati u komandu Drugog korpusa.

O ljudima

Ovo vanredno stanje bi dalo mnogo elemenata Frojdu, Manu, Dostojevskom, da u svoj životni ciklus ubilježe po neki novi nezabilježeni tip svojih junaka. Manu bi možda bilo najviše posla, ali bi Dostojevski to najbolje ovjekovječio, Frojd najbolje naslik'o.

Pojavila se jedna nova bestidna grupa ljudi (novi tip), „bitno je nek su pune jasle", a obraz će se lahko oprati. Prevladavaju uglavnom "magacinski štakori" – Horozača (Kemal Mustafić – Dašanov), Fele (Fehim Hodžić), Endži (Enver Salihović), Senčo (Senahid Efendić), Džoni (Azem Salihović). Oni, poput hrčaka, stvaraju zalihe na račun narodne crkavice, deponuju po raznim skladištima i neprekidno trpaju u guzicu od kojih im rastu dvije tikve - jedna na ramenima a druga pozadi kukova. Oni se neuporedivo bolje i nose od prosječnog žitelja ovog „tora", skoro ništa ne rade kao ostali narod, ne znoje se, ali, čudno, imaju pri dobijaju neuporedivo više od ostalih.

Šta će im od svega toga proizaći, nije teško pretpostaviti jer to rade na narodnoj muci, pojačavaju mu patnje, pitanje je koliko treba čekati.

3. juni, petak

Noć blago prohladna, ali dan, isto tako, blago oblačan i izuzetno sparan, teško podnošljiv, a tek popodne ogrije pravo sunce. Nekako sam se loše osjeć'o veći dio dana. Kostobolja u krstima, ali i stalni želučani problemi. Najveći dio dana nisam skoro ništa jeo, ali sam često trčkar'o do WC-a.

Kao spor daktilograf, zbog sedam stranica kucanog teksta, ostavio sam skoro cijeli dan i završio kasno popodne. Oko 18 sati i 30 minuta pred'o sam to Hamedu na Ribnjaku i tu smo se načelno dogovorili o daljem radu u naredna tri-četiri dana.

Već sasvim rano NATO avioni su parali nebo i razbudili me, "brijali" su duže od 15 minuta negdje na sjeveru od nas.

Dijeljena je humanitarna-krparska pomoć, ovaj put dole kod Đoza, pa se dugo čula galama i svađa različito ugroženih i privilegovanih. Ovog dana nisam imao kad ništa korisno uraditi, predvečer sam nakratko otiš'o u Palučak, ali nisam igr'o, više sam se dosađiv'o.

Navečer su došli na sijelo Tečo, Same i Ibran pa smo na ploči sjedili do oko 24 sata.

Prošle noći je obijen magacin na Ribnjaku, pokupljena je so i šećer iz paketa tzv. ratne rezerve. Kakvih li apsurda, ratna rezerva iz koje se kupuju kamiončići

i druge vrijedne stvari. Ovu pojavu skoro svako komentariše na svoj način i sa vlastitim simpatijama ili antipatijama. Većina odobrava pojavu, vele bolje iko drugi nego stalno jedni te isti.

Ne bh. linijama ništa posebno novo, izgleda se vode borbe oko Teslića, Gradačca, manje na Ozrenu. Četnici se nisu još povukli iz 3 km oko Goražda, pa naša delegacija nije otišla na pregovore u Ženevu koje je organizovao Jasuši Akaši. Otišla je ekipa koja će učestvovati na pregovorima (nastavak) u Taloaru. Međutim, u Ženevi se trebalo razgovarati o prekidu vatre i neprijateljstava, a kasnije o razgraničenjima te se našim nepojavljivanjem poremetio cio ovaj plan.

U Subotici i Segedinu eksplodirale naprave pred franjevačkim crkvama. Oba se događaja desila ukratko pa je ovo prilično ustalasalo duhove u Vojvodini.

Njemačko ministarstvo inostranih poslova primilo Ibrahima Rugovu i razgovaralo sa njim, kao sa predsjednikom republike Kosovo, što je Srbima povod da upute oštar protest njemačkoj ambasadi u Beogradu. Navodno, negdje iznad Bijelog Polja su se sudarila dva srbijanska MIG-a, ali, eto, oba pilota su živi, jedan teže povrijeđen.

4. juni, subota

SAN: Pod nekim, dosta čudnim, okolnostima, idući starim putem sa Rijeke, oko Aljinog mosta, dobio sam (čitao sam) pismo od Špiclova, dosta pomirljive sadržine i sa puno izvinjenja. U drugoj sceni bio sam lično sa Špiclovom i razgovarali smo, uputili smo se potom uz rijeku i stigli negdje do ispod Sejdinove kuće, najednom se mijenjaju uloge, sad je sa mnom Džemo (Naserov otac), a onda sam se vratio na Rijeku ispod Kemalovih jabuka, kao idem kod Mehe na kahvu.

SAN: Nastavlja se na prethodni san, samo sam umjesto očekivanih gostiju sreo se sa Tantom (Palikuća), Čanom (Milenko Čanić), Žmirom (Miodrag Jokić, srebrenički četnici) i sa njima se izmirio. Bili su prepuni izvinjenja, čak smo ostali u nešto dužem razgovoru, ali u nekom gradiću.

Jutro vedro, sunčano, toplo, pravo ljetno. Probudili su me informacijom da je umrla Aza Kuljanka.

Već oko 9 sati i 15 minuta pročule su se snažne detonacije sa zapada i tutnjale su veći dio dana, a navečer su Srbi objavili da Muslimani napadaju kotu Bandijeru na Šekovačkoj opštini.

Sinoć su neki hapci sa Pali (njih 4-5) na „radnom zadatku" u krugu "Akumulatora" imali prilično neugodnosti. Ima i ranjenih, izgleda i teže, dvojica

su ostala na liječenju, među njima Refo Nazifov iz Tršća. Nisu vrijedila ranija upozorenja Holanđana, sinoć su ih ganjali raflektorima i gađali PAM-ovima.

U nekom kafiću u Ciganluku, u međusobnom okršaju Ljube (Ejub Golić) ranio pištoljem nekog mladića, ali je zauzvrat fasov'o nož direktno u prsa. Sve ovo ozbiljno opominje na veliki oprez jer banda nikad ne miruje.

U Ženevi nisu počeli razgovori jer Srbi nisu napustili zonu Goražda pa su odloženi navodno za sutra u 10 sati, ukoliko se steknu uslovi. Predviđeni razgovori u Taloaru također pomjereni, ali su održani neformalni razgovori sa američkim predstavnikom Kontakt grupe.

Đula Horu zvanično kandidat za predsjednika Vlade Mađarske.

Već rano ujutru Ibran otišo u Ciganluk, nije ost'o ni na dženazi. Na Selištima sam bio od 12 do 16 sati. Veći dio vremena sam proveo kod Osmana a nakon dženaze sam se vratio kući, nisam iš'o u Palučak. Malo simptomatična konstatacija da je na ratištu Teočaka izginulo preko 5.000 četnika (mislim da je pretjerano).

Veče dosta ugodno, toplo sa sparinom, niskim pritiskom i tankim oblacima. Zaspao sam relativno brzo, mada se na putu čula prepirka do kasno u noć.

5. juni, nedjelja

Bilo je već svanulo kad me probudilo rominjanje kiše, nisam ustaj'o, ali je poslije uslijedio pljusak, samo nakratko. Oko 8 sati i 30 minuta pravi incident s kravom po povrću koja neće pod režim nesposobnog ženskinja, osili se pa se bahato ponaša. Kad je primila batine po nosu počela je da sluša. Oko 9 sati i 30 minuta ponovo kiša, ali iz neke guste ovografske magle. U ovom vremenu na našem zemljištu, iako je oskudna, dobro je došla.

O hidrografiji

Primjetno je intenzivno sječenje šume i devastacija, ali je primjetno i brzo zamućivanje potoka i rijeke. Sve u svemu, evidentno je povećano oticanje čija posljedica je vidno kolebanje izdašnosti izvora i njihova nestabilnost u odnosu na ranije godine, kao i smanjen proticaj rijeke. Ona sve više poprima bujičarski karakter, pojačane vode ima tri-četiri dana dok rade izvori, a onda počinje vidno smanjivati. Na terenu se vegetacija nekako sporo obnavlja, naročito ona davno posađena - zimzelena, zanimljivo, nejma usjelina, pojačana je erozija na golim terenima. Vegetacija - ljetina prilično dobro stoji osim duhana koji vidno obolijeva i sporo raste. Prvo voće - trešnje, ne znaš ni kad uzriju, a već ih nestalo.

Po ledinama cijele ekipe berača jagoda, ugaziše čaire, narod željan išta od voća, da bar ikoliko promijeni zaista oskudan jelovnik.

U popodnevnim satima (oko 13 sati i 30 minuta), nakon sparnog i teškog jutra koje se kuveljalo cijeli dan, izlio se pravi prolom oblaka, k'o iz kabla, potoci i rijeke su toliko oko kuće i puteljcima, ali, čudno, rijeka nije pravo nadošla. Muazov potok (Jalak) ostavio pravo ruglo na putu iznijevši sav krš nakupljen ovu godinu i po. Ubrzo se razvedrilo pa opet je sipila kiša i tako cijeli dan i noć.

U Ženevi i dalje borave sve delegacije, našu predvodi Ganić, ali se četnici još nisu povukli iz Goražde. U Jemenu i Ruandi stanje nepromijenjeno, a u Francuskoj se priprema velika proslava povodom 50-godišnjice Normandijskog iskrcavanja.

Srušio se Kineski avion, poginulo svih 140 putnika i posada.

Na našim prostorima se ne dešava ništa posebno zanimljivo, naše su aktivnost i pažnja sad usmjereni ka Ciganluku gdje se očekuju krupna događanja, za sutra je zakazan zajednički sastanak članova IO, GO i odbornika, pozvani su svi. Hamed i Ibran su snimali situaciju i, sudeći po njihovom viđenju, odziv će biti solidan, čak mimo očekivanja – neki novi neplanirani članovi.

6. juni, ponedjeljak

Nekad u toku noći i jutros rano padala kiša, prilično obilna pa je jutro bilo svježe i malo prohladno. Po takvom vremenu, nakon nešto Edhemovog kenjkanja, krenuli smo nas četverica, a Hamed Efendić je otiš'o pred nama i stigli smo ga tek na Baratovoj. U samom Ciganluku atmosfera neobična, nekako napeta i pomalo neukusna. Gradom pojačana aktivnost „lovaca" i obavještajaca Hunte. Osman Suljić naslućuje neku neugodnu situaciju i nejma volje da radi ni sa jednom stranom, Hasan Bećirović ima žarku želju, ali ne smije, Sićo je više ilagalno u Ciganluku a Tuzlo (Mujo Tuzlić) nije ni došo.

Sam sastanak je počeo u malo neobičnoj atmosferi u sali "Domavije", ali u neregulisanim odnosima prostorije, uz dosta negodovanja njihova osoblja. Oko sat vremena došla je policija s Nurijom da rastjera sastanak, ali je solidno oseknut i vratio se sa nekim papirom od Fejzića. Džemo je oseknut i nije se više vraćao. Tad na scenu stupa Velid i Azmir sa gluhim pojačalom koje naprazno odvrnu do maksimuma, a kad im ni to nije bilo dovoljno onda je u salu Velid unio dvije kutije pojačala, ali ih niko nije dir'o. Sastanku su se odazvala 23 odbornika, nekoliko gostiju i ostali članovi IO i GO. Nisu došli Dulan (sa Poljaka), Džebo, Nele i Kiko. Ovo je izvjesna indikacija i pokazatelj. Prisutni

su potpuno svjesni situacije i nisu nas mogli skoro ničim iznervirati mada smo se prosto nadvikivali u ovakvoj buci. Ipak, smo ostali uporni i završili dnevni red predviđen za ovaj sastanak. Tek kad su počela pitanja "pod razno" (Jusuf Begić), ponovo na scenu stupa Velid (Delić), ovaj put sa suzavcem kojeg je bacio u salu. Brzo smo napustili prostoriju, a najgore je prošo Šefik koji se vratio po kutiju. Nezadovoljstvo i revolt ogromni, ali tolerantnost i razum su pobijedili. Ama baš nijedan revanšistički potez. Nakon toga smo odsjeli kod Ahme Tihića, a upoznali smo Avdića sa inicijativom o sazivanju kluba odbornika i Skupštine opštine i to lično u stanu.

Zaključci:

- Hunti se danas desilo dosta neugodnog da bi mogla ostati ravnodušna.
- Sastanak je držan, odziv dobar, a oni su radiostanicom pozivali da se neodazivaju ovom, kako oni kažu, nelegalnom sastanku. Vjerovatno su zauzeli takav stav.
- U svim forumima došla potrebna većina pozvanih.
- Milicija ili nejma snage ili volje da rastjera sastanak koji im ne odgovara.
- Na sastanku Bratunčana prava pometnja, metež i rasulo.

7. juni, utorak

Jutro i dan vedri, topli, ali sa prohladnim vjetrom pa je ugodnije boraviti na suncu nego u hladu. U Ženevi traju pregovori oko primirja, vodi se žučna debata oko vremena na koje će se primirje potpisati. Po svemu sudeći, Akaši će popustiti pod našim prijedlogom jer mnogo je kritikovan od naše strane, trebaće mu neki poen s naše strane.

U brojnim gradovima Francuske i Velike Britanije već više dana traje svečanost povodom 50-godišnjice iskrcavanja-desantiranja u Normandiji. Programi su raznovrsni, stigli su brojni veterani, živi učesnici u akciji prije 50 godina, brojni državnici, a nisu pozivani Rusi, Ukrajinci, niti Njemačka.

Četnici su se češće oglašavali sa većine kota, nešto obilježavaju.

Najveći dio dana proveli smo u Krčevini, ogrtali žito. Išlo je k'o s pjesmom, deset kopača, tura kopanja, tura trešanja, mehko kopati. Nije bilo ni nepoželjnih faca, pa je išlo solidno, te smo završili do 16 sati i 30 minuta. Mogli smo okopati još jednu njivu. Nekako se insanu mili raditi kad se nađe u ovakvoj ekipi, radnih, skromnih lica sa malim uobičajenim prohtjevima, ništa posebno.

Ostatak dana proveli smo kod Sameta, igrajući šah, a navečer u Palučku smo im još jednom održali pravu lekciju, kako u propisima i toleranciji, tako i u tehnici. Teško će ukomponovati novu ekipu koja će nam se uskoro moći

suprostaviti, bar u skorije vrijeme i od ovo igrača što dolazi u Palučak.

Zvanično je objelodanjena vijest da je ona so (krupac), zapravo stočna so i da je trebalo dijeliti imaocima stoke, a Hunta je to dijelila narodu, dok će ostalu "ljudsku" so ostaviti kao rezervu za preprodaju i šverc. Još jedna uobičajena Huntina mućka. Sudeći po izjavama i komentarima povodom nestanka soli sa Ribnjaka ispade da je to Enverova so; „On bi volio da mu je izgorjela štala ili da su mu odveli kravu, nego što su mu ukrali so". Po toku i namjerama istrage, izgleda kao da će se sumnja svaliti na stražu i one koji su imali ključeva od magacina.

Dugo razmišljam i o Hazimovoj informaciji da na ovim prostorima postoje uslovi za jednu manevarsku lahku brigadu i to da se ovdje konstituiše i obuči te da izađe sa ove slobodne teritorije, a ostalo da se organizuje u formi TO pod kompetencijom civilne vlasti. Ovo je bitna informacija (ukoliko je tačna) jer se sa ovim Hunta i Špiclov gasi, gube svaku podlogu pa možda i u tome treba tražiti toliku njihovu tendenciju da svoju bazu nađu u politici. Odavno sam slutio da su u vojsci izgubili svaku osnovicu.

8. juni, srijeda

Jutro vedro, pomalo tmurno, a veći dio dana vedar, topao i ugodan, mada i popodne u hladu nije ugodno sjediti, moglo bi biti toplije. Najveći dio dana radio sam Veliki atlas, a u toku prijepodneva Juso Salihović sa Peći i Kadir Mujić su dotjerali brašno i donijeli neke nove informacije. Bio je s njima i Hamed Efendić, ali se oni nisu dugo zadržavali, a ni Hamed.

Tokom dana pronijela se informacija da su pokradenu so iz magacina našli u jaslama-podrumu Endžijeve (Enver Salihović) hudžere. Da li je i ovo mućka ili istina teško će biti provjeriti jer igraju zaista mutne igre.

Donijeli su informaciju da je navodno komandi VIII OG stiglo niz unapređenja i činova, sva su u kategoriji rezervnih zvanja, a samo je Huso Salihović u činu aktivnog majora. Zaista čudno i daje niz povoda za razmišljanje i sumnju:

- Navodno je unapređenje potpisao Izetbegović i Delić. Zašto oni, a ne Šadić?
- Otkud taj čin u našoj vojsci (misli na čin brigadira)?
- Otkud taj čin za neodgovarajuću školsku spremu?
- Da li nosilac tog čina ne treba da bude komandant te brigade (jedne jedine) koja treba da napusti ovu slobodnu teritoriju?
- Okud baš Huso kad je on nama najbliži, da li i ostala vojna komanda ne treba da se usmjeri ka nama?

Čije li su ovo igre i da li su uopšte igre, ako jesu, onda su Poručnikove. Još dugo će se o ovome razmišljati i oko ovoga voditi rasprave.

U Ženevi su postignuta nekakva rješenja, doduše privremena. Naime, Akaši je doslovce natjer'o Karadžića da potpiše jednomjesečno primirje, mimo svoje volje jer Srbi su predlagali trajni prekid neprijateljstava, a UN – četveromjesečno primirje. Međutim, obje strane su pristale na naš prijedlog.

Sjevernoj Koreji ozbiljno prijeti embargo, zemljotres na Tajvanu i Sjevernim Filipinima.

Na Oksfordu Klintonu dodijeljena titula počasnog doktora pravnih nauka. JAR primljena u OAJ, u Sjeverozapadnoj Indiji ponovo nemiri, u Kurdistanu nacionalni pokret izgleda jača, i to i u Iraku i Turskoj, gdje je Turska proglasila produžetak vanrednog stanja.

9. juni, četvrtak

Produžava se vedro i zaista čudno vrijeme. Na suncu prži i skoro je neizdrživo, a u hladu prohladno i ne može bez majice. Dobar dio dana proveo sam pišući Atlas, pos'o nekako sporo ide, puno griješim, a izostaje i pedantnost.

Ibran donio informacije iz Srebrenice: Klub je navodno zakazan za ponedjeljak u 10 sati, ali, čudno, pozivnice ne šalju. Slutim da bi nas pozivnice mogle i omašiti. Inicijativna grupa nije našla Avdića, informacije su od Jusufa Begića, koga sad posjećuje zastavnik, ali, čudno, ovaj je i dalje sa hadži Safetom (Osmanović), mada zna sve o odnosu Hunte i Osmana (Osmanović, Safetov sin, do decembra 1992. godine načelnik Štaba OS-a). Kako se ponaša šumar Mehmedalija (Safetov sin i Osmanov brat), u hadžijin stav i odnos nejmam pravo sumnjati.

Na međunarodnoj sceni ništa posebno. Sjevernoj Koreji vjerovatno slijede sankcije, ali se protivi Kina, mada su SAD, Japan i Južna Koreja i za jednostrane sankcije.

Predstavnički dom SAD usvojio amandman o jednostranom skidanju embarga za BiH, ali to ne obavezuje Klintona, on ima pravo veta i vjerovatno će to i uraditi. Ovo je prilično uzrujalo Srbiju i njene štićenike. Još se vode aktivnosti oko ulaska Rusije u Partnerstvo za mir.

Na Potočarskoj sceni ponovo amateri (pjevači), sgrcala se masa naroda, ambijent pravi proseljački-malograđanski. Taman upola programa čula se detonacija. Njima se učinilo da je MB ili VBR ispalio granatu pa je nastao pravi metež koji je prerastao u krkljanac, skoro da se ne zna kud su izlijetali i kud su preskakali, a bilo je i pregaženih. Zbog toga je program prekinut.

Sinoć su „očistili" hudžeru u Brdarevoj Njivi (pokrali). Skoro da su sve opuhali što su našli i mogli odnijeti. Zaista je simptomatično kako su mogli toliko odnijeti ispred nosa, pored kera i toliki tovar oko 400 kg pšenice, brašno, grah, pekmez, alat, vunu i druge sitnice.

10. juna petak

1415. Hidžretska nova godina

Čuo sam da je nekad noćas padala kiša, a vjetar je praktično cijelu noć mlatio folijama na terasi i izuzetno sam loše spavao. Probudio sam se jako rano, ali sam definitivno ustʼo oko 8 sati. Ništa od zakazane koševine, vrijeme se pokvarilo i zahlanilo. Kad smo ispratili Sejada zabavio sam se svojim pisanjem do popodne dok nije oko 15 sati stigao Ibran.

Hudbu je držao čuveni „rikač" iz Kamenice, a i danas je imʼo "svoj program". Neosporno je, sad on „odrađuje", ali ni njemu se ne piše bolje nego Baliji.

Ibran imao pred džamijom verbalni duel sa Balijom, odbio je primiti čestitku za Novu godinu, što ga je, izgleda, posebno pogodilo, a nakon toga su se kratko prepirali – peckali žaokama.

Hamed Efendić otišʼo u Srebrenicu po informacije, gore će i noćiti.

U Palučku, i pored pogodnog vremena, kasno smo se iskupili, a ni ekipe nisu bile kompletne. Malo smo se naigrali.

Navečer smo išli kod Sejde na sijelo. I pored onolike štete koja mu se desila mal (goveda) i dalje drže u Jančevoj. Nisu, bogzna, pogođeni ili su previše uplašeni pa ne mogu da se snađu.

Snažan zemljotres u Kolumbiji odnio najmanje 500 života.

Primirje (mjesečno) na većini ratišta se nepoštuje a intenzivna su prestrojavanja obiju strana.

11. juni, subota

Jutro tmurno, oblačno i nekako teško, najbolje za spavanje.

Noćas su u Avde Zuke ukrali najbolju ovcu. Po svemu sudeći, banda ulazi u selo i ne preza ni od čega. Stanje postaje zaista alarmantno. Ako se misli išta sačuvati, neophodna je opšta i maksimalna mobilnost.

O bezbjednosno-političkoj situaciji

Za ovu slobodnu teritoriju o ovome se može napisati više stotina stranica. Ja ću ukratko. Eto, linije su se stabilizovale, četnici ne pokazuju tendenciju ubacivanja izviđačkih grupa, izuzetno rijetko granatiraju a ponekad i ponegdje se oglase sa PAM-ovima. I pored toga u ovom velikom toru situacija je toliko nestabilna da niko ne zna šta mu je i ko mu je za leđima, ko je noćas pod prozorom, ko ga danju prati, a ko „čuva štalu" noću ili hudžere, hambare, salaš i dr. Nikad ne znaš odakle ćeš šta imati, da li ti je to sigurno i koliko je pouzdano da si mu i dalje vlasnik. Neko je proizveo ovakvo vrijeme i ovakvu situaciju. Jedna osoba ne bi mogla, ni pet osoba, brzo bi ih uhvatili i 50 bi uhvatili, nijedna institucija, brzo i lahko bi je identifikovali. Veliki broj lica već je identifikovan, ali premalo ih je da bi istovremeno mogli biti i na Budaku, Palama, Broševićima, Joševoj, Jadru, Pusmolićima, Soločuši... Svako selo ima neku novu bandu, žaliti se nejmaš kome, oni najodgovorniji te nijemo saslušaju i slegnu ramenima, vjerovatno bespomoćni, džaba što ti je „pjevnula krava" ili su ti opuhali hudžeru. Lešinari znaju da navrate na žetvu, ali, zanimljivo, još nigdje nijedan da pijevne osim onih u "Akumulatorima".

Neosporno je, ovako stanje je proizvod htijenja rukovodne Hunte u više institucija, zapravo kroz većinu. Oni su davno zaboravili narod, nejma ih sad od koga braniti, ne vide se ni najmanji razlozi za ginjenja, ali valja ga što više iskorištavati (prethodna faza UNPROFOR-a). Izgleda su presušili izvori eksploatacije, sad im valja otuđiti što se više može, metod nije važan, samo nek nije kroz porez ili nareze jer njihova suma i namjena se može utvrditi. Najefikasnije je to ilegalnim noćnim provalama, a, po svemu sudeći, ne mali broj se vezuje za „bosove".

Na našim linijama ništa novo, tzv. vojska se povukla sa znatnog broja linija, navodno, to je preuzeo UNPROFOR, puca se sasvim rijetko. Na bh. ratištu također ništa posebno interesantno, a ni na međunarodnoj sceni, osobito osim što Sjevernoj Koreji vjerovatno slijede sankcije. U Ruandi borbe malo utihnule.

12. juni, nedjelja

Jutro suho, oblačno, nije slutilo na kišu, sunca malo, vrijeme nekako teško i nenormalno. Godina podsjeća na davnu 1967. godinu; i tad je bilo kišovito ljeto, a ratovo je Izrael sa Arapima. I tad je ovaj narod živio sa kišom i pričo, ali i živio sa ratom. Kao da se događaji ciklično ponavljaju ne u dugim ciklusima.

Oko 10 sati i 20 minuta ja i Ibran krenuli smo za Ciganluk. Sinoć smo dobili poruku od Hameda koji ovih dana boravi u Srebrenici. Sazvan je klub odbornika, ali sa neprihvatljivim dnevnim redom. Pozivi nisu stigli pa nas je to prilično uznemirilo. U ovoj fazi naš blok vodi Hamed Efendić. Uz više zastajanja stigli smo gore oko 11 sati i 20 minuta i odsjeli kod Hameda u Petriči. Tu su bili još Ahmo i Nedim (Mandžić), razrađivali smo predstojeće aktivnosti. Interesovanje kod naših ljudi kao da blago popušta, nekako su se distancirali Nele, Džebo i Kiko, rijetko ih viđam na našim sastancima, ali ne mogu o tome javno da se izjasnim, povećavam zabrinutost ostalih koji mi još dosta vjeruju i štuju me. Ostali smo dugo, do poslijepodne, prvi put smo razrađivali buduću kadrovsku problematiku u našoj režiji. Navodno su dosta uradili sa Čehajićem, Nekićem, mada ja u sve to sumnjam, naša grupa i minimalne pomake smatra krupnim i nerijetko ih preuveličava, ponekad nenormalno.

U 18 sati i 20 minuta krnjav sastanak pozvanih članova, ponovo je tirade držo Ibran i malo ko je mogo doći do riječi. Dakle, blijed i neefektan skup, nakon kojeg su navodno otišli na korzo i nakon sat i po vratili se prilično nervozni, neobavljenih poslova. Krdža i dalje na određenoj distanci, navodno je uz nas, ali se drži podalje. Po svemu sudeći, Aziz (Nekić) će biti bar neutralan ako se ne smije izjasniti za nas.

U 21 sat širi i kompletniji skup: Nekić, Huso, Hasan...

Ovo je već korisniji sastanak koji se otego do 3 sata, a produžio ga je Hasan koga su doveli Same i Sapko jer je pošo u Gornje Potočare na diskretan razgovor. Čulo se dosta interesantnog a sa Hasanom sam komentarisao najnovija rješenja iz Sarajeva. On u igre malo vjeruje, više hoće da vjeruje u realnost rješenja. Nije uvrijeđen ovakvim razgovorom, čak ih i voli, posebno voli razrađivati zakulisne igre i čak učestvovati u njima, a jedna od takvih je i nekakva delegacija 15. ili 17. juna, a predaja tovara treba se desiti na Turbetu (crta razgraničenja sa četnicima prema Bratuncu) i trebalo bi je propratiti i registrovati.

Hasan nam je dosta obećo, još kad bi to ispoštovo. Možda je to previše što je obećo jer priča u ime Sadika (Ahmetović) i Muje (Tuzlić). Aziz Nekić je otišo prilično pokisio i izbjegavo je konkretan razgovor, natura sporedne teme.

13. juni, ponedjeljak

Tuđman u Sarajevu, malo sam slušo vijesti, ne znam ništa šire o njegovom boravku, ali, eto, desilo se i to da je "razbijač Bosne" došao u njen glavni grad.

Klub odbornika u "Domaviji" počeo sa nekih desetak minuta zakašnjenja, u dosta mučnoj i napetoj atmosferi, ličio mi je na IO ili GO. Nešto u zraku

je treperilo i slutilo da će se završiti prije bilo kakvog dogovora. Diktatoru (Hajrudin Avdić) smetaju lica koja su došla bez poziva. Zanimljivo, smetaju i tzv. neutralcima pa mi sve ovo nekako ne miriše ni na šta dobro. Nakon duge i mučne prepirke iziritirali su većinu odbornika pa su sastanak napustili praktično svi bez poziva, ali i neki sa pozivima te je tek nakon toga navodno počeo sastanak. Moj status se osporava, Redžep izašo nevjerovatno ljut, pun jeda i bijesa. Ostali dio sastanka išo je nekako glatko, čak je i prva tačka skinuta bez problema, a dogovoreno je slijedeće:

- Navodno su oni verifikovali mandat novim odbornicima, a, zapravo, su pretresali rednu listu odbornika SDA, mada su ih samo pola sata ranije istjerali sa sastanka.
- Formirana je radna grupa od pet članova (4 SDA + 1 SDP) za pripremu i saziv Skupštine opštine, a grupom će koordinirati Ibran Mustafić.
- Data je načelna saglasnost da se sazove Skupština, a to je ranije učinio i SDP.

Za neiskusne i neupućene političare sastanak bi se mogao ocijeniti kao konstruktivan i posebno uspješan. Za one poluupućene ima nekih sumnjivih indikacija, ali lično smatram da je ovo još jedna farsa. Ovako ja ovo vidim:

- Sam početak sastanka mi liči na onaj IO (prošireni), nakon izbora 1990. godine u kući Ferida Begića.
- Sam tok i razgovori me mnogo podsjećaju na razgovore sa Srbima, 16. aprila 1992. godine, kod Besima u kancelariji, to je skoro identično i jedno i drugo.

Pripremaju nešto posebno, igraju na neku krupniju kartu, za očekivati je nešto novo senzacionalno, neku „bombu", ovo im je sve sporedno jer su na ovom kolosijeku pomrsili konce. Pod nogama im je previše pjeskovito, a matica ih zabacuje u neplaniranu stranu. Da sam gore možda bi ih prokljuvio, ali sam dislociran. Nevjerovatno je da su ovako lahko i bez stida "podvili repove", odustali od dnevnog reda, prihvatili ovakvu kontakt grupu i navodno se saglasili za sazivanje Skupštine. Apsurdno je prihvatiti to da će sljedbenici Hunte biti saglasni da se umrtvi Hunta, a oni da moljakaju milostinju i rehabilitaciju.

14. juni, utorak

Koalicija „Ciganski penjga-bezbožnici"

Igraju mutnu igru Špiclov i Sućešćani. Ujedinili smo ih mi, „jak front" koga oni mogu slomiti samo ako se udruže. Oni su to odlučili mada skoro ništa

zajedničko nejmaju. Zajedničko im je samo obostrana uprljanost do guše, prljave namjere i pokvarenost. Čudna je to kombinacija, ali je ona za njih nužnost jer se s nama pojedinačno ne mogu nositi. Kasnije slijedi njihov međusobni obračun, a prednost dajem Sućešćanima jer su oni kompaktniji i timski su jači.

Pripreme za Mundijal SAD-94, "Torcida" iznosi osnovne stvari, odveli su struju i postavljaju šator za vikend-boravak (na Osoju gledano cijelo Svjetsko prvenstvo).

O Sućešćanima

Šarenilo njihove ekipe ne daje nikakvu pouzdanu osnovu za dugoročan i perspektivan program. Kakvu perspektivu može imati tim u kome su većina umišljeni kadrovi, objedinjeni batinama i šamarima predratnog džahila (Zulfo Tursunović). Njihov penjga je predratni "koljač" vlastitog naroda. Izrasli su u specifičnoj sredini.

Njihov dugogodišnji imam bio je vračar. Neka je, a naslijedio ga je Đozo koga nisu mogli natjerati da završi redovno osnovnu školu, ali, eto, priučen je za „imama", osoba koja ni sa sobom nije raščistila ko je na pravom putu „Muhamed a.s., Buda, Šiva ili Krišna". On sumnja i dvoji čije je učenje priznato kod Allaha dž.š., njihov politički vođa je Avdić, lice koje posjeduje u polazištu sve karakteristike diktatora i najzadovoljniji je kad bi se politikom mogao baviti u diktatorskom režimu. Njihov privredni ideolog i savjetnik je Slatinac (Džemo Bećirević) čije je znanje i sposobnosti još prije rata njegove klijente pripremalo za siguran zatvor, ali, na ljudsku nesreću, ti čestiti i naivni nisu preživjeli rat (Mujo Bektić).

Njihov IO (SO) vodi Bajramovac (Hamdija Fejzić), doslovce drumski razbojnik, ali sa janjećim srcem i "zečijim mudima". Njihovu vojnu funkciju i organizaciju vodi Suljo, lice koje je bezvrijedno za teoretsku obuku. Unutrašnje poslove povjerili su Hakiji Meholjiću (najlošiji Srbin Muslimanima). Pozadinu i unutrašnju trgovinu vodi Aziz Nekić, možda najbljeđa osoba. Stranku su povjerili Malom (Zulfo Salihović), mada je on operisan od toga, prije će zaraditi čir ili rak negoli napraviti ikakav pomak (pozitivan) po ovaj narod.

15. juni, srijeda

Ujutru se izlio nevjerovatno jak pljusak koji je počeo prije zore a pad'o je dugo do ujutru. Voda je provrela na sve strane, rijeka prilično visoka, otkosi leže po njivama, a sunca nigdje na vidiku, nikako da se probije kroz guste oblake i

maglu k'o tijesto. Tokom dana malo je grahnulo, otanjili su se oblaci, ali sunce nije niput pravo ogrijalo. Ovo je vrijeme zrenja ašlama.

Najveći dio dana radio sam Afriku iz kompleta Velikog atlasa, i to negdje do 17 sati dok me nisu zaboljela leđa i krsta sjedeći na stolici. Nisam otiš'o ni gledati golove sa prvenstva iz Italije. U Palučku smo se iskupili u tri ekipe, ali ovaj sport gubi na značaju, pretvara se u monotoniju, bezvoljno se igra, nonšalantno mu se prilazi i mišljenja sam da će uskoro potpuno izblijediti.

Na bh. sceni ništa posebno; žestoke borbe u bihaćkom regionu, ali su izgleda međumuslimanski sukobi vjerovatno završna faza, bar tako misle. Na ostalim ratištima nešto mirnije, u Sarajevu zasijedalo Predsjedništvo; bavilo se nekim monetarno-finanskijskim temama i oporavkom Sarajeva a Vlada fazom rekonstrukcije Sarajeva. Dan državnosti BiH će vjerovatno biti 25. novembra a dan oslobođenja 1. marta.

Na ostalim linijama relativno mirno, četnici drugačije izvještavaju.

Od PAM-a sa Zvijezde poginula Fatima Karahodžić, zajedno sa kravom koju je čuvala u nekim srpskim njivama.

Ibran se tek predvečer vratio iz Ciganluka, Atić (Suljo) nešto ranije. Izvijestio nas je da je Skupština opštine zakazana za 22. juni. Sljedbenici Hunte i dalje drže svoj program, a to je diktiranje tempa i usmjeravanje po svom planu. Čak prijete blokadom (polarizacijom) ukoliko se Hamed Efendić igdje pojavi kao kandidat.

Sad su najednom proturili informaciju da u Srebrenicu 17. juna (petak) stiže Izetbegović i da će klanjati džumu u srebreničkoj džamiji. Vijest je navodno potvrđena, tako je komentaris'o Jumga (Junuz iz Konjević Polja). Da li je tačno - ne znam, ako je igra, ne znam kome treba, da li vjerovatno sljedbenicima Hunte jer su prilično pribijeni u ćošak. Eto, navodno je jučer i Adem razgovarao sa Alijom, ali i on tek sad kaže da mu je on sugeris'o da treba što prije da zaživi skupštinski rad na ovoj slobodnoj teritoriji.

16. juni, četvrtak

Maglovito i oblačno prohladno jutro. Magla stigla do ispod Kule, spustila se skoro u Luke, a nije toliko ni toplo koliko bi trebalo biti u ovo doba godine.

Kosci na Hrastu, iskupilo nas se konačno sedmerica i mada nismo rano počeli brzo smo pokosili uz samo jedno odmaranje. Trava reska, uspravna, mada je bilo nešto krtičnjaka, mravinjaca i nevjerovatno puno insekata. Prvi dan s kosom, po običaju, meni je težak i naporan, srećom ovo je trajalo kraće.

Pri povratku sa Hrasta u Potkujinci (kod Ibranove kuće) sam zatek'o

Jakuba Sulejmanovića. Ostʼo sam sa njim oko pola sata, razmijenili smo korisne informacije, ni on nije saglasan da će se ovdje normalnim putem uspostaviti demokratija, pa prema tome ni rad Skupštine opštine neće tako brzo ni lahko proteći, treba očekivati neka nova iznenađenja, "šok terapija" im je i dalje jedina metoda.

Ibran se vratio iz Srebrenice oko 14 sati i zatekao nas na terasi. Bio je "pokisʼo" i neraspoložen, sa informacijom da je Mali dobio iz Centrale papir kojim se praktično potvrđuju odluke njihovog "krnjavog" IO, odnosno legalizuje se njihov dosadašnji rad. Mi smo, navodno, isključeni iz IO, a Mali je imenovan za predsjednika IO, zaista senzacionalna informacija koju sam (sličnu) i očekivʼo u ovako burnim događanjima na našoj slobodnoj teritoriji.

Popodne smo kosili u Bradelju. Osim onog iz Krčevine (Hrasta), ovo dodatno po ovakvoj strani bilo mi je zaista naporno, ali, eto, izdržʼo sam nekako, mada dosta umoran, ipak sam otišʼo i na odbojku. Gore se već osjeća predmundijalsko raspoloženje i očekivati je da će ovaj sport biti u drugom planu.

Zanimljivost je i to da se sa komšijama ovih dana rijetko viđam, nešto se i među njima dešava, oni nešto znaju, ali prešutkuju, dobili su nove upute, popodne je tamo boravio Nail, ali i on nekako kiselo raspoložen.

Predvečer smo registrovali neka nova događanja, vrzmanje Refe i još nekih lica pa smo podigli pripravnost. Taman smo se spremali krenuti za Ciganluk kad je kamionom stigʼo Haze i Ahmo Tihić, a ubrzo za njima i Hamed Efendić. Malo smo se zadržali na terasi, Ahmo nekako utučen, neraspoložen, priznaje da je danas bio šokiran, ali se malo oporavio kad je sagledao sve apsurde ovakvog dopisivanja. U Ciganluk smo stigli oko 23 sata i izašli na trg.

Nikad u ovaj grad nisam došʼo od kuće sa ovoliko čežnje, neizvjesnosti, nikad mi se nije ova prčvarnica učinila neizvjesnija, ali ni manje simpatična. Kad povežem razloge dolaska i situaciju u kojoj sam grad zatekʼo, stegne se srce, blokira mozak, suze same naviru, oči se vlaže, srećom mrak je pa ostali ne vide. Sa rijetko osvijetljenih terasa trešti muzika, poneko prođe polukrišom, svojim poslom, ali, sve u svemu, moje raspoloženje i motivi za rad su skoro nula. Ahmo je negdje pronašʼo Apana i Močevca i odsjeli smo do negdje oko 24 sata i tad smo se već polupospani rastali, mada se ništa nismo dogovarali, niti dogovorili.

17. juni, petak

Iščekivanje delegacije

Osvanulo je tmurno, kišovito jutro, puno vlage, a smjenjivali su se pljusak i sipeća kiša i tek negdje oko 10 sati ona je prestala i malo se razvedrilo, grahnulo je sunce.

Nikad dosad nisam preživljavʼo slično ovome. Ibran u sobi u Petrići u groznom

stanju, jednostavno on se sav trese, podsjeća me na Kuljanku kad je umro Kiko. Njegovo lice, svi mišići su maksimalno zategnuti i drhte k'o zategnute žice i to naizmjenke. On je loše procijenio situaciju i sad se našo zatečen u "neobranom grožđu". Previše se uplašio dolaska delegacije i tog ishoda. Na pijaci i u samom gradu izuzetno puno naroda, na "Radio Milevi" doslovce pravi vašarski program, narod se uzvrtio, iščekuje, mnoge glave i uši su upereni ka nebu, iščekuje se taj dugo očekivani zvuk. Nije mala stvar, najavljen je lično Izetbegović, doduše i većina ostalih najodgovornijih je bilo u raznim kombinacijama. Nikad mi uši nisu tako stisle i malo kad su me tako često probadali žmarci na svaki zvuk motora – auta. Najveći dio dana, negdje do 15 sati i 30 minuta, bili smo na platou gradske bašte, tu se izmijenilo dosta naših ljudi i svi smo se vidno saglasili da je sve ovo farsa Hunte, a da su i papiri iz Sarajeva falsifikat iz već poznate "kuhinje". Namjera Hunte je da odvrati pažnju od Skupštine i da narod zabuni nečim prečim. Teško je reći kako bi se dolazak i boravak delegacije odvijao, jer bilo je konkretnih najava da, ukoliko im se ne omogući kontakt ili obraćanje musafirima, da su spremni leći pod kola. Vrijedilo je snimiti ovu atmosferu, trebalo je zabilježiti kad „hapci" u maskirnim uniformama korziraju Ciganlukom i kako narod od njih okreće glave, čuti komentare (isključivo pogrdne). Policije k'o mrava na svakom koraku, pologari nemoćni, ali previše "nabrušeni". Gazda (Špiclov, Naser Orić) samo povremeno prođe sa Arkanom (Amir Salihović), navodno je išo čak do "Akumulatora" da ih tamo dočeka, bar tako je narodu prezentirano. S olakšanjem sam se vratio kući jer im je otkrivena još jedna mućka.

Navečer, na Osoju, gledali otvaranje „Mundijala 94". Sama ceremonija otvaranja blijeda sa nekim pjevačima, leptirovima i balonima, pa više liči na idealno pripremljeni vašar negoli na Mundijal. Po informacijama s one strane Atlantika igraće se po dosta visokim temperaturama i visokoj vlazi, stadioni su kapaciteta 50-70.000 ljudi, a neke će se utakmice igrati i prijepodne što nije svojstveno Mundijalu. Naša šatra puna gledalaca, slika izvanredna, fata se vazdan nekih programa i ostali smo gore do iza ponoći. Prava oluja je ove večeri prešla iznad naše doline, munje, vjetar, gromovi i pljuskovi primoravali su gašenje TV aparata. Poteško je odozgo sići noću po onako klizavom učurumu.

Od vijesti sa bh. ratišta ništa posebno, osim Bihaća, a ni na međunarodnom planu ništa krupno se ne dešava, nastupila je ponovo neka duža pauza.

18. juni, subota

Nakon onako burne noći i onoliko vjetra i kiše, munja i gromova, osvanulo je vedro i ugodno jutro sluteći na lijep i čist dan.

Bilo šta da radim ne mogu da se otmem dojmu od jučerašnjih događanja i igri Hunte.

Ne mogu zatvoriti konkretan krug istine, ali je podosta toga nelogičnog:

- Došli su neki papiri kojim se nama trojici otežava rad (prilično), ali to još ne saopštavaju na "Radio Milevi". Čemu toliko savladavanje emocija?
- Treba stići delegacija iz Sarajeva, a Špiclov se vrzma po Ciganluku. Čak ih je mislio i lično dočekati i biti u ekipi za razgovore (ovo je suprotno mom viđenju).
- Prethodno je Alija rek'o Ademu da treba što prije da proradi skupštinski rad, a sad najednom preksutradan će njegova ekipa ili on lično biti u toj sredini gdje ni skupština ne radi. Ovakve apsurde zaista je teško ukomponovati u logičan slijed.
- Ne sudim o logici ili istinitosti svih ovih najava i događanja, nego o odsustvu logike onih koji ovakav naivan program nude i realizuju.

Znatan dio dana sam proveo na Hrastu zanimajući se sijenom koje je u međuvremenu dva puta dobro pokislo i zalijepilo za zemlju pa smo nas troje ostavili blizu dva sata dok smo ga malo prevrnuli, bar ga je sunce danas čestito peklo.

Popodne sam, preko Vagana, otiš'o na Osoje i donekle mi je raspoloženje podigla pobjeda Irske nad Italijom od 1:0. U kampu, vikend-naselju, puno manje poželjnih osoba koje se nekako lagodno ponašaju, ponekad postaju i dosadni.

Predvečer smo u Potkujnici zatekli Hasana Bećirovića, ostali smo u kraćem razgovoru, a on je na putu za Srebrenicu izabr'o ovu trasu. S njim je bio malodobni sin. Nije više onako zabrinut, nije dovoljno upoznat sa svim što se događalo i o trenutnim pozicijama uopšte na ovim prostorima, pa ponekad diskutuje naivno i dosadno.

U Slapovićima mini-Švedska delegacija povodom primopredaje kamp-naselja, Hunta je to iskoristila da napravi terevenku, da se iznapija i da se tek sad vidjelo da je ustvari to bila ta delegacija što je trebala doći, a koju su oni namjerno preinačili u republičku da bi došlo što više naroda na doček.

Navečer na RTVBgd preko 20 minuta, u svakoj informativnoj emisiji, posvetio odluci Švajcarske vlade da uskrati vizu Liliću. Ovo oni karakterišu kao prestrojavanje Švajcarske i gubljenje njene neutralne funkcije. Strašno ih je ovo pogodilo. Zategnuti odnosi na Makedonsko-srbijanskoj granici, ali se pogoršavaju i odnosi između Albanije i Srbije.

Prvi Turski vojnici otputovali brodovima za Split i uskoro će se uključiti u UNPROFOR u srednjoj Bosni, između Hrvata i Muslimana.

19. juni, nedjelja

Najveći dio dana vedro, sunčano i dosta toplo vrijeme pa su kose, vile i grablje ovog dana bile najpopularnije alatke. Kosidbeni radovi su u punom zamahu, narod kao da hoće iz kurjačkih usta da saleti ovo trava i sadije ih u sijena, a ne znam da li će uspjeti jer se najavljuje nova promjena vremena.

Negdje oko 13 sati završav'o sam "Afriku" u sklopu Velikog atlasa, nisam ništa jeo do 13 sati i 30 minuta, a tada sam krenuo na Hrast po najvećoj žegi i pripeki. Sijeno se doslovce cvarilo pa smo, žureći da završimo do utakmica, radili po najvećoj žegi.

U Čumavićima opet bio neki turnir, pobijedili Broševljani.

Ekipa nam nije bila brojna pa smo se prilično iznojili dok smo sađeli dva srednja sijena, a, eto, ipak smo okasnili na dvije utakmice, doduše, zbog toga je kriv i Muki što nas je u Kamenjači obmanuo da je Maroko počeo u 17 sati i 30 minuta.

Veći dio dana radeći fizičke poslove usput razmišljam o senzacionalnom papiru iz Sarajeva za nas trojicu, o onome što je navodno stiglo za Kavazbašića i njegovog brata. To su izuzetno loši znaci ukoliko je sve to istina, onda se vlast u Sarajevu oslanja isključivo na vojnu garnituru pa bilo kako da je, ne provjerava se, apriori se vjeruje, nevodi se računa koliko će sa time izgubiti narod, Stranka, ali i Bosna u svom kontinuitetu. Imena po meni nisu bitna, bitna je metodologija koja je bar do sada simptomatično kritična.

Borbe oko Srpca, Doboja, Brčkog; navodno su naši sa dvije velike granate iz pravca Tešnja gađali Teslić, samo materijalna šteta, ostalih posljedica nisu imali. Na međunarodnom planu ništa se posebno ne događa, radi Kontakt grupa, a Srbi najviše reklamiraju Kozirjeva i njegov rad. Prekjučer je Redman bio kod Alije, kako rekoše, na teškom razgovoru, ubjeđivali su se oko podjele teritorije (51:49), ali se, izgleda, nisu uspjeli dogovoriti, u pitanju je kvalitet teritorije.

Ibran Mustafić se vratio iz Ciganluka sa neugodnim haberima. Hunta čita navodnu saglasnost iz Sarajeva uz svoj komentar. Navodno je Ahmo Tihić, iz pouzdanih izvora, dobio informaciju da je papir stig'o iz Sarajeva pa je to vidno uzbudilo i Ibrana i Hameda Efendića. Močevac bi treb'o sa ekipom noćas da odradi nešto na propagandi. U toku dana kurir donio Edhemu poziv za Klub odbornika za utorak 21. juna. Simptomatičan je dnevni red iz koga se nazire tendencija omalovažavanja inicijative odbornika za sazivanje Skupštine i sve što je po tome dosad urađeno na pripremi Skupštine. Slutim ponovo trzavice i blokadu daljeg rada jer sljedbenicima Hunte se ne ide iskrenim demokratskim putem, oni i dalje rade na vlastitoj legalizaciji. Na Osoju sam ost'o do 30 minuta iza ponoći. Rezultati mi ne odgovaraju, ali moram ih prihvatiti, loše ide

Južnoamerikancima, izgubili su do sada svi - Bolivija, Kolumbija, Meksiko.

Kratak razgovor sa Hamedom na Osoju nije dao neke rezultate.

U Ciganluku držan Klub intelektualaca.

20. juni, ponedjeljak

Jutro maglovito, poluoblačno i relativno toplo, ali liči na ranu jaru jesen, negdje na Istarskom primorju, kad se očekuje promjena vremena. Pun melanholije i neke skepse noću sam se znojio, vjerovatno noćna mora, a i fizički napori.

Ili sam presp'o ili je danas neuporedivo manje naroda pošlo za Srebrenicu, mada je pazarni dan. Inače, veći dio dana protek'o je bez ikakvih posebnih zapažanja i događanja. Četnici su neprimjetni na linijama, sasvim rijetko se oglašavaju, po izvještajima RTV vode se nekakve artiljerijske borbe oko Ozrena i, navodno, na Doboj padaju granate.

Prvi kontingent turskih vojnika UN-a, sa pratećim oklopnjacima, stig'o u Split brodovima i slijedi im put u srednju Bosnu na liniju između Hrvata i Muslimana. Kad se ovome doda da se u Češkoj još pripremaju Pakistanci koji će doći na slične zadatke, onda kao da se nazire neki kostur koncepcije Zapada za BiH. Možda je i ovo oblik naoružavanja bh. Armije legalnim putem. Čemu će oni na ovim lokalitetima ako mi i Hrvati imamo zajedničku komandu u OS. Očekuju se ostali turski i pakistanski vojnici, zapravo ono čega se Srbi najviše plaše. Neosporno je da će i oni korjenito mijenjati generalnu koncepciju i razumljiva je njihova obazrivost i „zabrinutost".

Propali planovi za Srpsko-hrvatske razgovore na Plitvicama jer hrvatskim novinarima nije dozvoljeno prisustvo na ovim razgovorima.

21. juni, utorak

Produžava se oblačno, mada toplo i promjenljivo vrijeme.

Jučer je Edhemu stigla poziv za Klub odbornika koji će se održati danas, meni nije stigla. Njih trojica su jutros otišla, a iz dnevnog reda (predloženog) neosporno je:

- Diktator (Hajrudin Avdić) ima namjeru preuzeti inicijativu na poslovima oko skupštinskog rada.
- Omalovažava se rad koordinacione grupe i Ibrana Mustafića na ovim poslovima, stavljaju se u drugi plan, bolje rečeno, diplomatski ih potiskuju u drugi plan.

- Neosporno je da će odbornicima ponuditi obland-metodu.

Popodne su se vratili njih trojica, prilično deprimirani i rastrojeni, sa slijedećim izvještajem o događajima:

- Druga strana je iznudila da Skupštini predsjedava Adem, ili, ako on to odbije, da to radi Diktator.
- Na sjednicu će kao gosti biti pozvani članovi Ratnog predsjedništva.
- Ići će se sa izmijenjenim dnevnim redom.
- Ekipa je otišla u Luku po ostale odbornike.
- Traženo je da se odbornici (klub) izjasne da li oni priznaju Ratno predsjedništvo.
- Sljedbenici Hunte su na sastanku maksimalno eksploatisali „papire iz Sarajeva" i, po svemu sudeći, „uvjerili" dio odbornika u njihovu neoborivost.
- Sve je ovo dalo priličnog efekta na dalji tok događanja (ukupnih), a, sigurno je, imaće i u daljem radu prilično efekta, što će izazvati suzdržanost a možda i rezervisan stav novog dijela naših sljedbenika.

Pod svim ovim dojmovima up'o sam u duboku samoanalizu i razradu događanja i eventualnih mjera koje bi trebalo poduzeti i „intervenisati", ali malo svježih ideja mi dolazi, malo na koga se više mogu osloniti. Ibran i Hamed nedorasli ovom vremenu, nesposobni za manevrisanje, ograničili su im polje djelovanja, povećali im zabrinutost i sikiraciju, a skučili manevarski prostor. Mene skoro potpuno stavili na stranu u ovakvo burnim i važnim događanjima, ostali odbornici ne vide tu nikakvu opasnost i neosporno je da će dobrim dijelom Hunti poslovi ići od ruke, nama slijedi stagnacija i nazadovanje. Ukoliko tako narod bude htio pa neka se i desi ono čega sam se pribojavao, neka Hunta legalizuje svoj status, program i namjere.

22. juni, srijeda

Sjednica SO-e Srebrenica

Sa ovim ubjeđenjima sam i krenuo s njima trojicom na sjednicu. Gore smo stigli na vrijeme, doduše neposredno prije početka. Atmosfera mi nije mirisala na povoljna događanja. S malim zakašnjenjem iskupio se kvorum od 28 starih odbornika. Ubrzo je verificiran mandat novim odbornicima i Skupština je nastavila raditi sa 54 odbornika. Nekako, na početku registrovao sam slijedeće neugodnosti:

- Sjednicom predsjedava Adem, šef tijela koje je zabranilo rad Stranci i Skupštini.
- Pravne savjete daje i sjednicom diktira pravno lice koje je autor čuvene

"Zabrane" (Odluka o zabrani rada SO-e, političkih partija i određenih pojedinaca, uključujući, između ostalih Ibrana Mustafića, Hameda Efendića i Hameda Salihovića -Sadu), a prisutno je skoro kompletno Ratno predsjedništvo bez oružanog dijela i Hakije Meholjića, oni kao da traže sopstvenu verifikaciju u Skupštini.

- Prilično nasrtljiv, preplašen, ali agresivno-ignoristički-upozoravajući nastup pravnika (Esed Nukić) prema meni, prve varnice. Zanimljivo, ovo od ostalih odbornika nije niko registrovao, svi su to, izgleda, shvatili kao lične duele, a ne borbu različitih ideja.

U nastavku se desila teška povreda skupštinskog rada u višestranačkom sistemu. Naime, Komisija za izbor i imenovanje je birana na dosta sumnjiv i neprihvatljiv način, zanemareni su klubovi odbornika, radi se po metodu jednopartijskog sistema na nivou Mjesne zajednice, s tim da se glasalo tajno na priručnim listićima, ručno pisanim, neovjerenim, bez pečata, sa rukopisnim greškama.

Nakon niza upozorenja, pošto ništa nije pomoglo, ostali me nisu podržali, ost'o sam usamljen pa sam zauzeo vlastiti kurs i odust'o od daljih upozoravanja te se i desilo ono što smo najmanje priželjkivali. Sa gornjeg kraja (opštine Srebrenica) od četiri predložena kandidata nije prošo nijedan, a iz Sućeske trojica od peterice. Ovo je krupna pobjeda "prosućeske lige" i koncepcije, simptomatično ponašanje opozicije.

Kandidat opozicije izvisio, a prošo drugopredloženi što je za široku raspravu i razmišljanje. Hasan Bećirović predsjednik Komisije.

Ovo nas je prilično deprimiralo pa smo kratko diskutovali vraćajući se kući, ali se nije moglo sakriti razočarenje. Navečer su na sijelo došli Hasan Bećirović, Močevac, Ahmo Tihić, Imšir (Jusuf Imširović), Hamed Efendić, te smo ostali do ujutru. O svemu smo razgovarali dosta otvoreno, a naročito prema Hasanu. Izložio sam im svoj dalji program, Hasanu sam stavio do znanja da mu je namijenjena "uloga Kavazbašića", s napomenom da sam odluči o svom daljem statusu i radu.

23. juni, četvrtak

Cijeli dan pod priličnom depresijom, po ugodnom vremenu, ne mogu da se oslobodim slijedećeg:

- Znao sam da, čim tako krupne poslove povjerimo Ibranu, sumnja je neizostavna?
- Kad smo sa Huntom u koaliciji kod tih, gubili smo, mi dobijamo samo kad smo protiv njih.

Kosili u Krčevini, na Bacuti, u Ibranovoj Krčevini, iskupila se prilična ekipa, mada smo do podne bili podijeljeni u dvije grupe. Vrijeme solidno, doduše pretoplo za koševinu, ali me je poslužila sreća, namirio sam se na dobru (Ismetovu) kosu pa sam se kao ravnopravan takmac mogao nosati cijeli dan, čak i produžiti. Nisam se umorio kao ranije, ali, zanimljivo, u dosta komotnoj atmosferi pokosli smo Ravan više Brijestova, našu Ravan i Zavlačak, Mahzin, Ibrahimov i Hazimov dio Krčevine i to sve negdje do 16 sati.

Koja je milina raditi u mobi sa pravim alatom, kosa izvanredna, nimalo se nisam umorio, jednostavno mi se mililo da radim i to sve više što je dan odmicʼo. Tek danas sam shvatio da kosa nije toliki teret samo kad je alatka uredu. Imam dojam da sam mogʼo kositi cijeli dan i produžiti do duboko u noć.

Dolazilo prilično gostiju i posjetilaca u trešnje, Krčevina je bila najveći dio dana puna kosaca i musafira. Izmijenilo se dosta njih na trešnjama i prilično su ih obrali, ove će ih godine malo propasti, maksimalno su iskorištene.

Jučer su na RTVSa čuli da su formirana Predsjedništva za Srebrenicu, Kalinovik i Gacko.

Ovo je još jedna nova, čudna informacija, a pogotovu u ovom vremenu. Otkud sad Ratna predsjedništva ako je Alija rekao Ademu da ovdje treba da radi Skupština?

Junske vrućine su u punom jeku, trešnje nikad nisu brže obrane, jednostavno ih je nestalo sa grana, ali nikad nisu ni pojedene sa više halala. Toliko muhadžira željnih ikakve voćke, a, kamoli, ovako kvalitetnih trešanja rahat se nahraniti i nabrati pravo je zadovoljstvo.

Nepoznavajući njivu Kiko je nepažnjom udario u panj i ponovo prebio Edhemovu, ranije varenu, kosu. Osjećʼo se prilično neugodno, ali smo ga razuvjerili. Sa Jakubom sam malo bio u Krčevini a navečer sam na večeri bio kod Mahze (Ibranove majke), pa onda ponovo na Osoje. Ovu trasu sam prilično utabʼo i vjerovatno će mi biti prilično neobično kad se završi Svjetsko prvenstvo. Što se tiče samog fudbala, kvalitet visok, novim pravilima FIFA vidno podigla kvalitet igre i suđenja pa je i efikasnost povećana, ali pljušte žuti kartoni, a, bogami, nerijetko i crveni. Samo da se nastavi ovaj nivo suđenja.

24. juni, petak

Nastavlja se toplo i sparno vrijeme, prava hora za sijena i pšenice. Žitima bi dobro došla kiša, mada ni ovo vrijeme nije za bacati.

Stalno živim pod dojmom događanja na Skupštini opštine i Klubu odbornika, događaji se ne odvijaju povoljno po nas i, slutim, ići će još nepovoljnije ukoliko

odbornici ostanu onako nedorasli zadacima u ovom vremenu. Nemoćan sam da utičem jer nisam ni odbornik (nisu mu htjeli obnoviti mandat, iako je bio odbornik), a pogotovo funkcioner, pa su sljedbenici Hunte uzeli prilično maha.

Kupili u Krčevini, uspjeli smo sađeti jedno sijeno, ostalo se ubrzano sušilo, nisam sačekao sadijevanje, otišo sam u Osoje, ali sam pogriješio jer je Brazil igrao tek u 20 sati.

U Krčevinu dolazili prije podne Bajram (Azem Bajramović) koji je s nama učestvovao cijelo vrijeme dok smo prekrenuli sijeno – cijelu njivu, a kad je on otišo popodne su stigli Ibran i Hamed, prilično razočarani što se nisu susreli sa Bajramom. Imali su neku poruku da pošalju sa ove slobodne teritorije, a Bajram o tome zna nešto više.

U ovaj mjesec dana na međunarodnom diplomatskom planu, reklo bi se, ne dešava se ništa, radi tzv. Kontakt grupa, mada ni ona ne forsira, i njima se nigdje ne žuri, kao da ništa ne bi mijenjali, niti posebno rješavali. U Somaliji i Jemenu borbe kao da su utihnule ili manje izvještavanja, a u Ruandi većinu snaga poslala Francuska, šta li će tamo biti veliko je pitanje, koje su ovo igre UN-a nije mi poznato.

"Pamtićemo dugo vrijeme nevolje i tuge
Zažma, rese i kočanja devedeset druge
Gladovanja i mržnjenja u zagrljaju zime
Šta preživi ovaj narod u okuci Drine
Stasala je mladost naša na bitkama bojnim
Od Skelana do Grobića po poljima brojnim."

25. juni, subota

Vrijeme toplo i ugodno, kosi se intenzivno u svim njivama, ljetina se ubrzano sakuplja. Ljeto je u pravoj sezoni sam što buk ne radi (svake godine pravili buk na rijeci za kupanje) pitanje je kad će se i pokrenuti, da li će ikako, smetnja je SP u fudbalu.

NATO avioni danas prilično uznemireni, ni ovo ne mogu odgonetnuti. Na međunarodnom diplomatskom planu ništa se prilično ne dešava, na našim linijama i slobodnoj teritoriji stanje mirno i nepromijenjeno, a avioni se uznemirili.

Odbojka praktično zamrla, potisnuta je u drugi plan, prioritetni su poljski radovi i SP u fudbalu. Viđamo se samo navečer na Osoju, a i tada savim malo

razgovaramo i uglavnom se pilji u televizor, puno sporednih gledalaca.

Kupili sijeno u Krčevini, uspjeli smo po priličnoj žegi saditi i drugo sijeno, počeli oko 13 sati, upravo u najvećoj žegi, pravi pakao, ali nam se žurilo zbog utakmica. Dosta nam je pomagao Sejad, a dvije komšinice – muhadžirke, kritično lijene. Sve u svemu, završili smo na vrijeme, ali nije nimalo ugodno raditi po ovakvom vremenu, pogotovu za felerične organizme. Noć ugodna, topla, čak previše sparna, moglo bi se spavati pod vedrim nebom.

Neugodna zbivanja u Ciganluku, traži se oslobađanje (puštanje iz pritvora) grupe lica iz Cerske i Kamenice. Naime, grupa je navodno pošla ka Tuzli, ali su pohvatani u Šušnjarskim kućama, pritvoreni, razoružani i, po svemu sudeći, čestito premlaćeni u zatvoru. Iznudili su da puste dvojicu, ali je veća grupa ostala i dalje u pritvoru. Ni ovaj događaj neće proći nezapaženo i njega će sigurno pripisati nama trojici kao organizatorima.

Na međunarodnom diplomatskom planu mrtva pauza, kao da se ništa ne dešava, uskoro Njemačka preuzima EZ, valjda će se šta aktivirati nakon toga.

Na bh. ratištima izgleda da se ratuje oko Doboja, Teslića i na Ozrenu, ali, većim dijelom, granatama, linije se nigdje ne pomjeraju. Kao da se iščekuje 10. juli kad ističe mjesec primirja. Delić je opet ponovio da se mora krenuti u odlučno oslobađanje okupiranih teritorija BiH, kad i kako - ne znam.

Stig'o humanitarni konvoj od oko 20 kamiona, ima i soli i brašna, očekivati je da će isti brzo dijeliti jer sve je više onih koji hodaju i prose. Neosporno je da će iz ovoga dopuniti svoje magacine, narodu kako bude.

Puno je naroda koji traži brašno, doduše i onih bezobraznih koji već traže povrće, a predstavljaju se kao gladni; nisu to sigurno, znam da im nije ugodno, ali nije ni toliko loše koliko ga oni prezetiraju.

26. juni, nedjelja

Prije podne nevjerovatno toplo, sparina se osjeća kroz krupne oblake, mada preovladava vedro. Sezona sijena u punom jeku, stogovi niču na sve strane i većim dijelom su bar kod nas njive već pokošene.

Od ljetine u pozitivnom se ističu pšenica, a od povrća skoro ništa, kiša je skoro padala, a dobro bi došla nova. Pšenicu samo što nisu počeli žeti.

Danas nisam ništa fizički radio, uglavnom sam proveo kod kuće, radio sam Atlas. Sagled'o sam utakmicu u 18 sati i vratio se na večeru, a nekako kad smo se spremali otići kod Hameda naišo je „bacačlija" i zajedno smo sišli do na Rijeku, tu smo se razdvojili, a kod Hameda Efendića su bili Mandža, (Nesib Mandžić), Ahmo i Bajram. Ostali smo dugo u noć, ćaskali o mnogo čemu, a osnovni zaključci su:

- Manje-više jedinstvenog smo stava da odnose treba ponovo zategnuti pa makar i po cijenu da se sve ovo blokira, jer, neo[illegible]rpo je, kad pokazujemo želju za kompromisom sa sljedbenicima Hu[illegible]gubimo i srozavamo vlastiti ugled i rejting.
- Ukoliko se ovako nastavi u očima naroda postaćemo skoro isti, a s tim je mnogo više štete nego fajde. Naše popuštanje njima ide u korist.
- Bolje je prepustiti im potpunu aktivnost pa makar se s njima solidarisala i opozicija, nego uslovno postići neki simbolični pomak.
- Načelno je prihvaćen koncept osnovnog razgovora naše grupe sa grupom Hunte o kadrovskim pitanjima, makar radi potpunijih informacija o njihovim namjerama. Ovo je, po svemu sudeći, koncept „minobacačlije" kojima se on misli eksponirati u pozitivnom smislu i postići vlastiti rejting kao mirotvorac – pomiritelj. U ovo iskreno sumnjam jer su i dosadašnji pokušaji propali, a lica su se obostrano kompromitovala i postajala manje podobna.
- O osnovnom konceptu upoznao sam dosta kasno u noć „minobacačliju", on je to prihvatio i obećo da će odraditi koliko mogne.
- Sudeći po osnovnim informacijama, oni su spremni na neki kompromis mada se nazire pokvarenost, uostalom, kao i uvijek do sada.

27. juni, ponedjeljak

Nevjerovatno topao i sparan dan, povremeno neizdržljiv. Prijepodne sam rezo nešto duhana i piso Atlas, a popodne smo kosili stranu u Krčevini. Dosta naporno je kositi po ovakvom vremenu i uspjeli smo nas peterica nekako pokositi do 20 sati, a nakon toga smo sišli na večeru i vratili se na Osoje. Rezultati utakmica očekivani, pobijedile Njemačka i Španija i obezbijedile plasman za daljnje takmičenje. Nastavlja se dobar fudbal, ali suđenje dobija neki čudan tok. Forsiraju se tzv. favoriti, a nerijetko i na očiglednu štetu autsajdera. Razočarale države iz tzv. pravoslavnog bloka – Rusija i Grčka.

Kontakt grupa dovršava poslove na planu podjele BiH i isti će ubrzo biti dostavljen zaraćenim stranama i to u formi ultimatuma – ili prihvati ili ostavi, pa ćeš povući krupne posljedice. Srbi nezadovoljni tzv. „ružičastim zonama", oni bi i njih da dijele jer su, zaboga, čuli da UN i njih namjeravaju u narednoj fazi predati Muslimanima. Jučer i danas avioni NATO-a prilično aktivni nad našim nebom, mada se na linijama ne dešava ništa posebno. Četnici su prilično mirni, samo noću se ponekad oglase PAM-ovima.

Konvoji dolaze dosta rijetko, Hunta primjenjuje novu metodu raspodjele, forsiraju muhadžire, a zapostavljaju tzv. mještane.

U toku dana dolazio Mrki i odnio poruku Majoru za Klub odbornika, ne sumnjam da će to Major odraditi. Ibran otišo u Ciganluk i ostо na konaku. Danas je držana sjednica tzv. IO SDA, a osnovna tema je kadrovska problematika u sklopu aktivnosti za Skupštinu opštine. Ostaje da se vidi koliko će odraditi „bacačlija".

Dvije Koreje započele pregovore u nekom pograničnom mjestu.

Zanimljivost je i to da su u našoj dolini smanjene ili, bolje rečeno, skoro prestale noćne operacije, ne priča se više o provalama u štale i otuđenoj stoci.

Jučer je Špiclov sa brojnom pratnjom odsjedao na Bacuti i vratili su se odozgo sa dosta buke i galame, poprilično provokativno iziritirali su Kalaju i Redžiju.

Nešto su previše uzvikivali prema našoj terasi, očito nešto se interesuju vjerovatno za me, ne znam samo da li s namjerom provociranja ili nekog drugog interesa. Sama pojava da se ponovo grupno eksponiraju našom dolinom govori ponešto. Stanje je promijenjeno ili su u posebno povoljnoj ili nezavidnoj situaciji. Cijenim da je više ovo drugo. Osipaju im se članovi i ilegalno napuštaju slobodnu teritoriju te idu prema Kladnju i Tuzli, što im nikako ne odgovara.

28. juni, utorak

Nevjerovatna sparina, zaista i na ploči neizdrživo. Prije podne sam rezo duhan, a negdje oko 13 sati vratio se Ibran iz Ciganluka. Nije se htio uvratiti, očigledno je neraspoložen, nije mu izlet protekо po planu.

O štovaocima „besmrtnih"

U ovo vrijeme se nekako čudno ponašaju. Nisu onoliko samouvjereni, nekako su obazriviji, srdačniji, ima se dojam, bar kod Džeme, voljni su za saradnju i kompromis, mada to nemaju snage javno predočiti. Aljkanovića skoro nigdje više, Gefo i Nekir (Bečić) pokisli, pa, sve u svemu, stiče se dojam da se preispituju. Da li je to Špiclov možda u nezavidnom položaju, a vješto to krije ili možda ima druge namjere pa su ga pročitali.

Ahmo Tihić je poslo spremnu ekipu u kurirske zadatke i, po svemu sudeći, pošli su do Žepe, a put nastavljaju vjerovatno ka Kladnju, te on to s čežnjom iščekuje.

Navečer smo pošli na sijelo kod Hameda, a utom je stigao „minobacačlija" i prilično nam poremetio i zakomplikovao večernji raspored. Predložio nam je ovaj koncept u ulozi predsjednika Kadrovske komisije, a on se svodi na mirotvorstvo-pomirenje. Naime, on i Osman Suljić trebaju sve učiniti na

pomirenju dva suprotstavljena tabora, navodno nam je to sugerisano od Osmana, a on cijeni da su sljedbenici Hunte zadužili Osmana za to. Skrenuo sam mu pažnju na opasnost takvog rada i na prljave namjere i metodologiju Hunte, on toga izgleda nimalo nije svjestan, stiče se dojam da je ozbiljno zagazio u svoj projekat i kroz njega vidi vlastitu emancipaciju i ispultavanje na političku površinu. Na odvojenom razgovoru sa njim oko 24 sata sve sam mu to s upozorenjem pomenuo, a on je to navodno najozbiljnije prihvatio.

Kod Hameda Efendića stigli Bajram, Ahmo Tihić i Mandža i tu smo razglabali osnovne zamisli do kasno u noć; ništa konkretno, osim što je tzv. potencijalnim kandidatima sugerirano da ne prihvataju kandidaturu dok na nju ne da saglasnost Glavni odbor SDA. Obojica su ovu sugestiju prihvatili. U cjelini blijed sastanak. Neko se nije odazvao sastanku pa je i to unijelo blagu sumnju.

Na našim linijama mirno, aktuelni su ilegalni izlasci u grupama sa ove slobodne teritorije kojima se Hunta oštro protivi, neosporno je s osnovnom namjerom da ovo i dalje drži u potpunoj izolaciji jer su „amaterku" (radioamaterska stanica) poodavno stavili pod strogu kontrolu (navodno se obje pokvarile).

Aktuelni su i tzv. šok-papiri koji odnekle stižu, kao iz Sarajeva i Tuzle, ali im u trag niko ne može ući, niti provjeriti njihovu originalnost i vjerodostojnost.

Na međunarodnom planu samo se ponešto šuška o aktivnostima Kontakt grupe.

29. juni, srijeda

Prijepodne oko 10 sati probudio me Hamed za koga ne znam da li je mahsuz došao ili se svratio na proputovanju. Taman smo malo progovorili, a vidno se naoblačilo te smo skoro trkom izašli u Krčevinu da plastimo sijeno. Srećom, iskupila se brojna ekipa, brzo smo poplastili, a ono se vrijeme razmahnulo. Srećom je Edhem počeo sadijevati sijeno i u zadnjem momentu smo sađeli jedno i već na završetku počeo je pravi pljusak.

Ostalo smo poplastili i razišli se, ponovo se razmahnulo, a oko 14 sati ponovo pravi pljusak.

Nakratko smo se sva trojica zadržali kod Ibrana a ostatak vremena sam bio kod kuće gdje je stigo Ibran i Sejdo i igrali smo šah, a predvečer smo otišli na Osoje gdje smo ostali do jedan sat kad nas je TVBgd krupno prevarila jer je utakmica sutra navečer, a ne noćas.

CNN objavio karte koje će Kontakt grupa ponuditi zaraćenim stranama u BiH. Srebrenica i Bratunac pripadaju Muslimanima i to me prilično oraspoložilo. Ne nudi nam se koridor prema Tuzli, ali ima preko Žepe i Goražde. Ovo me

vidno oraspoložilo jer konačno se objelodanilo da nismo otpisani i da nejma ništa od izmještanja sa ovih terena. Ovo će promijeniti i koncepciju Hunte. Novost je krupna i informacija da je Tuđmanu obećana pomoć - kredit od osam miliona dolara, s tim da se odrekne Abdića. On je to prihvatio. Abdić, navodno, boravi u Banjoj Luci, ali mu je pozicija nezavidna. Neosporno je, potražiće sklonište negdje u Srbiji a prvu fazu u tzv. Republici Srpskoj.

Sljedbenici Hunte, po svemu sudeći, crpe zadnje adute, sad su ponudili neki navodno novopristigli papir iz Sarajeva ili Tuzle kojim se predviđa drugačija konstitucija opštine i njenih organa. Navodno, predsjednik IO mora biti odborenik, nisu nam dostavili tu informaciju. Prop'o dogovoreni sastanak „minobacačlije" sa Ibranom i Imširom, nije se odazvao sastanku. Vjerovatno je bio zatečen tim novim papirom, te je ostao bez riječi, prop'o mu je koncept. Kurvinski je to što nije došo po dogovoru, poremetio je cio dogovor, doduše, to je njegov nivo u ulozi dobronamjernog pomiritelja i agenta.

Nele stig'o na kraj sastanka tzv. IO i ne raspolaže sa dovoljno informacija o tom novom dokumentu pa smo svi mi u priličnoj neizvjesnosti da li je zaista odgovor na traženi dokument ili je neki stariji dokument koji Hunta sad eksploatiše. Cijenim da je prije ovo drugo, nego prvo da bi se odbornici uveli u zavrzlamu iz koje ih neko „stručan" mora izvesti.

30. juni, četvrtak

Prije podne vedro, izuzetno toplo vrijeme. U Krčevinu sam posl'o Saleta i Mrkelu da se osuši i sadije ono sijena, a sa Ibranom sam sa dosta čežnje krenuo u Ciganluk, ni sam ne znajući koga ću sresti, ni na što ću naići.

Dogovorili sastanak kod Ahme sa odbornicima. Bilo je oko 13 sati i 30 minuta kad smo krenuli; vrijeme izuzetno teško, sparina skoro nemoguća i neizdrživa. Putovati asfaltom je nadljudski napor, usput smo sreli Džebu, nije se vratio da bi nam se pridružio, i dalje je dosta rezervisan, ničiji... Prisutno oko 12 odbornika, sasvim malo, dugo smo razrađivali mnoge kombinacije, ali smo se u većini slagali osim oko kontakta i daljeg statusa „poručnika". Zaključeno je da se sutra nastupi sa izričitim zahtjevom – stavom da se poslaniku vrati raniji status i prava čime bi on ostvario kontakte sa odgovornim licima u Sarajevu i Tuzli i time bi se iščistila situacija. Ukoliko ovaj prijedlog ne prođe odlučeno je da se dalje ne radi pa po cijenu i da se zamrzne rad Skupštine opštine. Da se novopridošli papir umnoži i podijeli svim odbornicima, a da se zakazani sastanak pomjeri za dan-dva. Dugo smo se oko svega ovog konsultovali i na kraju zauzeli zajednički stav koji se sutra mora ispoštovati. Jusuf Bektić će

voditi dodatni zapisnik – uporedni. Nakon ovoga, dosta različitih stavova oko rada stranke između mene i Hameda.

Adil Muhić se vratio iz Luke (Žepe), navodno mu se nije čekalo dan-dva, ostali iz grupe će vjerovatno produžiti za Kladanj. Adilu sad navodno prijete pritvorom.

Stig'o humanitarni konvoj, uglavnom brašno.

Kozirjev kod Miloševića, vjerovatno izvještaj o novim mapama jer on je član te Grupe. Izjavljuje da se nada da će sve tri strane prihvatiti nove mape.

1. juli, petak

Vratio sam se oko 4 sata ujutru sa Osoja, odgledao utakmicu Bugarska-Argentina (2:0) i čuo rezultat Nigerija-Grčka (2:0). Prilično zadovoljan. Maradona isključen sa Mundijala zbog konzumiranja dopinga. Nigerija zauzela prvo mjesto, vidno uznapredovale Bugarska i Nigerija.

SAN: Negdje sam bio u Krčevini, ima nas dosta, a NATO avioni tuku srpske položaje, to se saopštava i radio talasima. Mi smo k'o u nekom skloništu – zbjegu. Najednom su bombe počele padati po Klijenku, dole u rijeci, a geler, doduše sitan, pogodio me negdje kao u glavu, međutim, bez posljedica. Mi smo kao sa nekim strancima polucrncima, ubrzo je na radio-talasima objavljeno da se desila greška u bombardovanju, ali što je bilo bilo. Poslije sam se naš'o kao u oblasti Majeve strane, sad Esedove Krčevine, iza štale, neiskrčena je šuma i šikara, a isti oni stranci se dosađuju, kao da kockaju, razmjenjuju neke vrijednosti, ali najviše novac. Bombe su bile kao nekakve rasprskavajuće – prepucavajuće.

Probudila me grmljavina oko 10 sati, jutro oblačno, tmurno, tutnjava gromova i sipeća kiša produžili su se do oko 11 sati i 30 minuta. Tmurno i posebno vlažno vrijeme. Držala me neka nervoza jer znam da su ostala trojica jutros otišla na Klub odbornika da sa strepnjom iščekujem šta će se gore desiti. Ne mogu da se oslobodim strepnje hoće li nam koncept proći na Klubu, hoće li se dovoljno odbornika izjasniti za to.

O kvazipolitičarima u ovom vaktu i uopšte

Može se pisati danima, a ja ću ukratko. Stiče se dojam da su se našli u cajtnotu, izvjesne, posebno važne informacije samo što nisu objelodanjene. Toga su oni svjesni, ne odgovara im i čine sve da to spriječe. Njima jedino

odgovara potpuna, ama baš potpuna, informativna blokada u kojoj rade samo posebni hamali i njima se treba obezbijediti što više što „povoljnijih vijesti" po sljedbenike Hunte. Imam dojam da se ponašaju kao osoba koja se opoganila u zatvorenoj prostoriji. Prisutnima smrdi, nekolicina ne čuju da smrdi, čak se čude kako ostalim smrdi, iščuđuju se odakle smrdi. Otkrivaju se okretanjem glava prema upoganjenom licu, ali oni toga nisu svjesni. Strah ih je da neko od prisutnih ne zatraži da se skidanjem odjeće svi uvjere da se zaista (ta lica) to lice upoganilo i onda puče nečuvena bruka. Vrijeme radi tako da će uskoro odjeća prividno biti skinuta pa neka se bruka širi, a smrad neka miriše krivac.

2. juli, subota

Dan ni po čemu interesantan, običan, monoton.

O Hunti i sljedbenicima u ovom vaktu

Stevan Sremac obrađuje jedan tip ljudi – tvrdica, ali kod njega su to psihopate u normalnim vremenima, nenormalno je jedino ekonomsko nestabilno stanje pa oni postaju revnosni sakupljači novca i brojači. Neko vješt na peru i mastilu treb'o bi se pozabaviti ovim savremenim psihopatama – ratnim, koji za isto to ekonomsko „gaze preko mrtvih", ranjenih, sakatih... Oni mnogo čine da bude što više tih nenormalnih osoba. Oni formiraju posebne ekipe koje ljudima (narodu) čine da im bude što gore. Nenormalno je ako je makar blizu normalnog. Eto, sad kad nejma četnika, kao osnovne opasnosti, na našim linijama su oni koji su i dosad narodu činili loše. Sad im oni ne daju da izađu uspostaviti kontakt sa Srbima, da se raspitaju o svojima, mogu odati koju tajnu. Ne daju iz Žepe i Luke donijeti nikakav artikal, on im obara cijenu deficitarnim proizvodima na pijaci. Zasad su to straže - punktovi po kotama i na komunikacijama, a uskoro će one prerasti u drumske razbojnike. Jer, oni to i jesu, oni su to i dosad činili samo su to prebacivali na četnike, ali će biti razotkriveni. Već se zna da izlaze sa slobodne teritorije pod sumnjivim okolnostima u određenom broju. Međusobno se viđaju po posebnim mjestima izvan slobodne teritorije, a očekivati je uskoro međusobne okršaje ili zasjede. Ovakve gnusne planove kroji Špiclov sa saglasnošću svoje grupice, a realizuje zadatke grupa od 15-20 monstruma podijeljenih u 3-4 grupice, zavisno od zadatka. To su oni što su pretresali poginule četnike, uhvaćenu nejač, pretresali četničke kuće, usmjeravali izbjeglice iz Cerske i Pobuđa, kontrolisali protok žita iz Kamenice, dočekivali Osačane i Sašane, oni što kroje stambenu politiku u Ciganluku, pod njihovim

nadzorom je opticaj deviza na slobodnoj teritoriji, veze sa UNPROFOR-om, a za njih radi i skoro cijela civilna garnitura vlasti u Ciganluku, veći dio njih svjesno, a samo manji nesvjesno, uzme da je u prljavom, nečasnom i opasnom najmu.

Nisam otišo u Ciganluk.

3. juli, nedjelja

Jutro vedro, izuzetno toplo, sluti na vedar dan, mada je prevelika sparina i ne bi se trebalo čuditi ako bude i promjene vremena.

Žetelice u Ismeta, malo čudno, jedini poljski posao na koji Ismet iskuplja mobu i na koji se uzajma. Počeli su kod njega, završili, a, srećom, počeli su dosta (Bradelj) i kod Ibre Planića sa čime je vidno smanjem obim zajedničkih poslova.

Oko 9 sati sam krenuo u Ciganluk po ranijem dogovoru, ali se ispostavilo da me gore nisu toliko ni očekivali, pa su se čak malo i začudili Munib, Nele i Tito. Sa njima sam proveo najveći dio vremena, a osnovna tema je aktivnosti koje vodi „desno krilo" Stranke i izvjesni Poslovnik o radu. I za to smo se brzo konsultovali i dogovorili o sutrašnjem konceptu i radu na sastanku predsjednika tzv. MO.

U Srebrenici je najaktuelnija tema ubistvo četverice ljudi na Podravanju. Ubijena su četiri Muslimana vraćajući se iz Žepe preko Luke sa solidnim i vrijednim tovarom robe. Skoro da niko ne vjeruje i više i ne pomišlja da vjeruje da su to uradili četnici, već se polujavno priča da se zna da su to uradili Špiclovovi ljudi. Zanimljivo, so je u Ciganluku momentalno skočila sa 25 na 50 DEM, ovim se normalizuju odnosi na punktu Podravanje, cijena soli skoči. Sad više nejma ni najmanje šuhve, akcija je izvedena radi kontrole cijene soli i drugih artikala.

Aktuelna je i tema - povratak nekih ljudi iz Žepe, ali i prolazak jedne ekipe do Kladnja (vjerovatno) i oni su se javili Ibrahimu Bećiroviću, međutim, on izbjegava da kaže frekvenciju sa koje su se javili. Bitno je da su oni prošli, višestruko je bitno.

O Mundijalu

Isti je počeo sa izvanrednim suđenjem, dobrim utakmicama, aferom „Maradona" i malo iznenađenja, ali se u nastavku pokazuje druga strana stvarnog suđenja. Isključuju se igrači onih ekipa koje forsiraju i igraju fudbal,

čije su vedete i znalci izloženi svim prljavštinama ovog sporta. Autsajderima se nemoralno dijele „žutaci", ali oni uspiju isciganisati „crvendaće" za Italiju (2 puta), Argentinu, Brazil... Primjetno je favoriziranje evropskih ekipa. Evidentna je superiornost evropskog fudbala nad ostalim Svijetom. Teško će Brazil i Nigerija dalje.

4. juli, ponedjeljak

Nastavlja se toplo i sparno vrijeme, ponekad nepodnošljivo pretoplo.

U Ciganluku dženaza četverici poginulih na Podravanju (Grobiću), bilježi se, doduše, dosad nezabilježena pojava. Narod sve otvorenije priča o počiniocima zlodjela, neće narod više da krije domaće titize, bandite i sitničare. Ne libi se većina naroda da za sve to vezuje Špiclova i njegove „zasluge".

Na Buljimu ponovo incident zbog komotnosti. Izvjesnog Muniba Kamenicu, sa ženom, četnici uhvatili u rejonu ispod Buljima prema Ježestici i odveli sa sobom. Navodno su oni kosili travu.

Najveći dio dana sam radio „Evropu" iz sastava Velikog atlasa, a popodne otišo na Osoje i nimalo nismo okasnili zbog srpske neobaviještenosti o početku utakmica. To nam se, nažalost, desilo navečer jer smo stigli tek pred kraj poluvremena koje je počelo u 21 sat i 30 minuta.

Sastanak u 10 sati (Mjesni odbori) protekao po planu, treba biti zadovoljan.

Predvečer se iz Ciganluka vratili Hamed i Ibran, a s njima došo i Ahmo sa svojim pričama o najnovijim događanjima u Ciganluku i njegovim „aktivnostima". Naime, sinoć se sa Špiclovom prepucavo u kafiću, pa pošto nisu završili razgovor o započetim mnogobrojnim temama odlučili su da se danas nađu na istom mjestu. Oba su održali obećanje i naširoko su se ispričali. Po očekivanju malo u čemu su našli zajednički jezik, nastupaju sa različitih pozicija. Ništa neočekivano, Ahmo nije mogao saznati osim što lično cijeni da Špiclov pokušava naći posrednika za „Potočarsku trojku", a, eto, spojio ih je kafić, to je naša ćud kad alkohol malo odradi onda se „odveže jezik". Doduše, vještom diplomatijom Ahmo Tihić ga je uputio na neposredan kontakt ukoliko on osjeća potrebu, da inicijativu ne očekuje od nas, kao ni pokušaj da nas navede na neke niže diplomatske poteze (korake).

Dugo sam razmišljao o svemu ovome. Ahmo je prividno zadovoljan, a ona moja dvojica kao da osjećaju neko blago zadovoljstvo i rasterećenje. Čak cijene da je to podvijanje repa običnog glupana, ali nabrušenog pokvarenjaka.

Ja pak razmišljam već o posljedicama ovoga. Neosporno je, imaće odjeka vidnoga i u Sućeskom, ali i u Osačkom taboru. Sućešćane će baciti u duboka razmišljanja, a slobodne (njihove) strijelce u nesanicu. Kod poručnika će samo pojačati ranije uvjerenje da se nikad ne smije biti siguran u međuodnose Špiclova i „trojke", neosporno je, tražiće konkretna pojašnjenja.

5. juli, utorak

Žetelice u Brdarevoj Njivi, sakupilo se zaista dosta naroda, njih preko 30, možda i 35, ali malo žetelica prevladavaju muškarci te me je zapalo da žanjem, i to cijelo vrijeme. Srećom, ostali su u međuvremenu završavali sve druge poslove, ama baš sve, te me zapalo iz Krčevine svega tri snopa, a ostalo je već bilo prenešeno i skoro sortirano.

Nepovoljni rezultati sa Mundijala `94, u 88. minutu Italijani su izjednačili protiv Nigerije koja se već bila počela pregoniti (greška trenera), a u produžecima su iz penala postigli pobjednički gol. Gore stanje na utakmici Bugarska-Meksiko u kome su isključena dva igrača iz obje ekipe, pa je odlična utakmica prerasla u farsu i natezanje. Pobijedili Bugari na penale.

Posebno povoljne vijesti iz Ženeve saopštio RTV Bgd:

a) Kozirjev predsjedavao Kontakt grupom, a ista zauzela definitivan stav:

- jedinstvena – cjelovita država BiH
- predlaže se novo produženje primirja u BiH
- povratak izbjeglicama na svoje teritorije
- navodno je međutim saopšteno da većina tzv. ružičastih opština: Zvornik, Bratunac, Prijedor, Rogatica, ostaju pod srpskom kontrolom.

Sama istina sadržana u prve dvije, plus treća stavka govore dovoljno, s tim da se mora računati da će implementacija ići dosta sporo prema našim očekivanjima. Bitno je i to da sve ovo saopštava Kozirjev, vođa te Grupe, što bi trebalo da znači da je ovo i definitivan stav Rusije.

b) Izetbegović predsjedava Konferencijom islamskih zemalja koja se također održava u Ženevi.

Ovim je Alija posebno privilegovan, mislim čak i forsiran od islamskog svijeta, a ni mjesto ni vrijeme održavanja ove Konferencije nisu slučajni. Cijenim da se događaji odvijaju dosta povoljno po nas s tim da je nestrpljenje naroda veliko.

Istina da RTV Bgd sve ove vijesti prenosi u nekom novom tonu, ima se dojam da se mijenja i politika Srbije prema bh. problemu, i to vidno. Za očekivati je da se ubrzo i zvanično oglase sa drugačijim stavom od dosadašnjeg.

Navečer mnogo sijevalo i grmilo, ali palo sasvim malo kiše. Puno nam je ova

grmljavina ometala gledanje utakmice, a ni rezultati mi nisu odgovarali pa sam se kući vratio polupospan, ali vidno neraspoložen.

Sve ovo vidno mijenja situaciju na Balkanu a ona će se morati odraziti i na lokalnom planu u većini segmenata.

6. juli, srijeda

Žetelice u Broševićima i kod Ibre Planića, u Broševićima me ponovo zap'o srp po izuzetnoj vrelini. Žetelica malo, njiva velika, žetelice glupe, sebične, samo bi bježale u kraj (one iskusnije), ove mlađe neuke, nevješte, srpovi katastrofalni. Sve u svemu, dosta težak, naporan i mučan pos'o. Nele, oličenje ugursuza od insana, njiva puna boce i ostruge, pšenica rijetka, niska... Završili smo do 18 sati i tad sam otišo iz njive s namjerom da se kupam, što sam i učinio. Voda hladna na ovoliko pregrijan i premoren organizam, samo sam se splak'o. Ipak je ovo za mene priličan napor i velikim dijelom suvišan pos'o, ali je neophodnost u ovom vaktu.

U toku dana vijest iz Sarajeva da razgraničenja izgledaju ovako: 49:48 za Muslimane, a 3 posto Sarajeva u prelaznom periodu ostaje pod međunarodnom kontrolom. Ovo nije povoljna vijest, mene više interesuje hoće li sve ovo biti potpisano i kad? Kad će međunarodne snage doći na bh. granice i kad će početi unutrašnje preustrojstvo? Cijenim da se sve to treba desiti za naredne dvije godine. Srbija će morati prihvatiti ovaj koncept, malo je prilike za manipulacije otezanjem. Pominje se čak do 19. jula, u suprotnom, idu još oštrije sankcije, ali i skidanje embarga za Muslimane. Ako ovo sve bude i išlo realnim tokom međunarodnog plana u BiH događaji će se odvijati znatno sporije od očekivanih.

Kozirjev u Beograd upravo stiže povodom gornje tematike da Miloševiću i njegovom kabinetu prenese sve zaključke, odluke, odlučan stav, ali i buduće planove međunarodne zajednice po Balkanskom pitanju. Ako je suditi po reakcijama Paljana, Srbi neće prihvatiti ovaj plan, ali je za malo vjerovati da će doći do posebnog zatezanja odnosa Pale-Beograd. Reakacija je kombinacija da Beograd to mirno prihvati, a da Paljani pokušaju to zaobići i izmanipulisati.

U ostalom svijetu dosta mirno, čak i na našim bojištima, pa se stiče dojam da se poštuje ono pravilo da dok traju sportska natjecanja nejma ratovanja.

Novi incident na Podravanju. Priča se da je sinoć na Podravanju poginulo još sedam ljudi (nova grupa), vraćajući se iz Žepe. Po svemu sudeći, jedan od preživjelih, koji se nalazi u bolnici, (amputirana mu je noga) prepozn'o je većinu počinilaca ovog nezapamćenog drumskog razbojništva. Četnike, sigurno je, ne bi mogao prepoznati.

7. juli, četvrtak

Jutro malo maglovito a prijepodne nevjerovatno toplo, ponekad prosto neizdrživo. Znoj probija i u hladu, a na suncu obara s nogu.

Ustʹo sam nekako gorkih usta, neraspoložen nakon nekih čudnih snova.

SAN: Pozvan sam na neki eminentan skup, ali u njemu prevladavaju moji učenici, međutim, oni su sad ugledni ljudi, lica od autoriteta. Puno me poštuju, a pojedini čak pretjeruju u pohvalama na moju adresu. Ne znam kako se završilo. Poslije smo se našli kao u nekom bjekstvu, ali sam ja kao taj vođa – spasilac. U to na nekoj kosi začuje se buka nekih motora i najednom se mi nađemo okruženi oklopnjacima UNPROFOR-a. Tu sam se i probudio.

Oko 9 sati i 20 minuta sam, nakon oskudnog doručka, otišao u Krčevinu. Gore se ubrzo sakupilo, srećom, preko dvadeset žetelica. Nisu, bogzna, kakve žetelice, nije im se ni radilo, a puno odmaže i sunce pa ni one same ne znaju kud bi žele. Negdje oko 12 sati i 20 minuta teško zagrmi i pojavi se s juga mutan i strašan oblak, te ti se mi razletimo i u čas posla sadijemo tri klanje - okolice, a žetelice ubrzo požeše cijele dvije postati te i to povežemo i sadijemo, začudo, sve do 13 sati i 40 minuta, i posʹo bi gotov.

Usput smo se okupali u Kamenjači i nakon ručka igrali šah na ploči do 19 sati - ja, Nele i Ibran, mada je Nele bio već podgasio. Žetelice i u Almaza.

U toku dana stigla poziv za Skupštinu i usputni umnoženi materijal iz Tuzle, pa, po svemu sudeći, meni sutra navečer slijedi put u Srebrenicu na neophodne konsultacije. Materijal nije bogzna koliko sadržajan.

Srbi već nagovještavaju da njihova Skupština neće prihvatiti novi prijedlog Kontakt-grupe, mada lično mislim da će ipak popustiti.

Kod nas je nekako najaktuelnija tema nova zasjeda i ubistvo gore, u Podravanju. Sve se otvorenije priča o počiniocima.

Popodne je ipak pala slabašna kiša, srećom, prošlo je bez grada. Popodne smo igrali šah na ploči do predvečer gdje je Nele već uspio na ućeifi.

8. juli, petak

Poslijepodne nevjerovatna sparina i žega. Žeteoci samo kod Ševke Šehića, prijepodne, te nije bilo posla. Nakon nešto malo urađanog posla stigao je Ibran pa smo oko 14 sati krenuli za Ciganluk. Na autobus nismo stigli, otišʹo ranije mimo plana jer je danas djeci završna školska godina i počinje ljetni raspust. Ponovo smo u putu loše prošli zbog sparine i gore smo prethodno dugo zastali sa Apanom, a kod Ahme navečer odazvalo se sastanku 10-ak odbornika, ostali su puno izostali. Ponovo nije došʹo Krdža.

Demantovane vijesti o novoj zasjedi na Podravanju, Zeko je izgleda bio prvi put, ali je srećno prošo, ne znam kome trebaju ovakve senzacije, da li samo da se Špiclovu natovari što više krivnje na vrat. Ahmo cijelo popodne bio kod Aziza, odveden na sastanak sa Džemom Bećirovićem koji, izgleda, ima želju da razgovara sa mnom. Huso prilično uznemiren najnovijim razvojem događaja u Ciganluku, nije mu sve najjasnije, iskreno rečeno, nije ni meni. Nije mu dolazio Mali kako je najavljivao i tražio ga prethodnog dana.

Cijelo veče smo razrađivali upute iz Tuzle i pripremali sutrašnju Skupštinu. Na kraju je Rasim (Bektić) uzeo sebi u zaduženje da otvoreno zahtijeva omogućavanje normalnog, legalnog rada i održavanje stalne veze sa Sarajevom. U ovom se mora istrajati. U cjelini, sijelo je bilo korisno i konstruktivno, nisam zažalio što sam došao, mada mi ostaje da iskreno sumnjam šta će od svega ovoga biti realizirano (ranija iskustva me obavezuju na oprez). Na nastavku sijela ništa posebno osim što je Ibro (Mali iz Stožerska) donio neke nove informacije iz Luke da se i gore sumnja u dobre namjere Hunte i da se gore već dosta zna o njihovim prljavim igrama. Ahmo nekako potišten kao da mu ponestaje motiva i volje, ali i energije za daljnji ozbiljan rad. Ibran i Hamed sumnjičavi i bolesno zavidni, smeta im svaki moj odvojeni razgovor sa bilo kim, ovo je ipak teško podnositi. Hoće samo zajednički rad i nastupe nas trojice ili njih pojedinačno a u tim slučajevima isključivo gleda da obezbijedi prioritet Ibran i sve drugo smatra neuspjehom.

O nama i državi

Veoma široka tema, ali je krajnje simptomatičan odnos Sarajeva i svih tamo odgovornih prema ovoj slobodnoj teritoriji. Niko se ni povodom čega ne oglašava, stiče se dojam da smo negdje na kraju svijeta, daleko od srca ili smo daleko od očiju, strah me da nismo „tamni Vilajet" negdje na dalekom, odnosno divljem istoku, možda dalekom, vrućem istoku.

Posljedice ovakvih odnosa su evidentne, ali bi mogle biti i gore.

9. juli, subota

Probudila me kiša u vidu jakog pljuska u Ahminoj sobi. Nakon kratke pauze i kafe kamionom smo se uputili u Potočare. Usput smo sreli sve naše odbornike koje je Ahmo Tihić po povratku pokupio i odvezo u Srebrenicu. I ovog dana kiša se u intervalima mijenjala sa sunčanim pauzama; ali je cijeli dan u cjelini bio oblačan i vlažan.

Bio sam uglavnom na terasi, a popodne tek oko 16 sati vratili su se oni iz Ciganluka i od Ibrana sam u Kamenjači čuo njegov izvještaj i njegovo viđenje današnje sjednice. Po njemu, nije se desio nikakav pomak u našu korist, na sjednicu su pozvani Hakija Meholjić, Džemo i Špiclov s namjerom da anuliraju naš stav i zahtjev, a najgrlatiji i najbezobrazniji je bio Hakija koga je Ibran uspio isprovocirati da se krupno opsuje i grubo nekulturno ponaša. Naš stav je ostavljen „pod razno", a ostali tok sjednice se odvijao po njihovom konceptu, razmatran je Ustav Federacije, izabrana je Izborna komisija sumnjivih lica a nakon istupa Rize Parića, kad se našo u neugodnoj situaciji, a dobro prokužio situaciju. Špiclov sâm ponudio da će organizovati Ibranov razgovor sa Alijom i Čamparom na kome će on biti prisutan. Ovo je neko kompromisno rješenje, izgleda jedino realno za ove uslove. Naši odbornici, ali i opozicija, nisu bili dostojni svoje uloge u ovako odgovornom vremenu, jedino se Edhem izgleda snalazio u svemu oštro opomenuvši Adema na njegovo predsjedavanje Skupštinom.

Ibran se osjeć'o nekako nesposobnim, k'o pokis'o a popodne su stigli Ahmo i Hamed, sagledali smo utakmice i onda do 2 sata i 30 minuta odsjeli kod Ibrana i prokomentarisali današnja događanja. Njih dvojica imaju nešto drugačije shvatanje današnje sjednice, nešto su samouvjereniji. Hamed, po običaju, sa nešto više optimizma vidi sve ono što se desilo. Pročit'o nam je neko pismo (Fejzićev potpis) iz Tuzle, navodno od Mirsada. Tvrdim, nije ovo Mirsadov stil, nisu ni podaci njemu svojstveni, a ni Hamedov komentar, ni ponašanje ne garantuju pouzdanost ovog pisma. Ično smatram da pokušava neku mutnu igru, ali je bar za mene to izveo ispod nivoa i teško kompromitov'o pokušaj vlastitog izdizanja ličnih zasluga na razbijanju blokade i blaćenju Hunte.

Sad mu se požuruje sa sazivom IO i GO stranke radi kadrovskih razrješavanja, vjerovatno se uplašio preuzimanja inicijative od strane sljedbenika Hunte.

Desilo se poprilično neočekivanog sa Špiclovom, da mu je da se približi Ibranu, ali da se ne ponižava, najradije bi sa visine normalizovao odnose, očigledno je, poljulj'o je vlastito samouvjerenje. Osobno smatram, radije će se pokušati približiti Osačanima, nego nama trojici pa onda ukoliko igra uspije odvojiti od nas, tek tad će preko njih probati normalizovati odnose sa svojim komšijama. Zaista su mnoge igre u toku, nerijetko i prljave, za mnoge teško spoznatljive, ali neće se dugo moći ovako vući. Za očekivati je još niz senzacionalnih prevrata, inicijativa, propalih pokušaja, a pobijedić će tzv. umjerenjaci, srednjaci, oni koji neće ni s kim da se zamjere.

10. juli, nedjelja

Najveći dio dana proveo sam u kući, a nisam bogzna šta stig'o ni uraditi. Naime, kiša je skoro cijeli dan ometala bilo kakav ozbiljniji rad. Od dvije najavljene žetelice nisu obavljene nijedna jer se kiša smjenjivala u pljuskovima sa malim sunčanim pauzama. Ovako kišovito i vlažno ljeto nije nam se ponovilo odavno. Dobar dio dana igrali smo šaha na terasi i dosađivali se.

Popodne smo otišli na Osoje, ali sam usput pošteno pokiš'o i bio mokar k'o čepina. Džaba sam se uvio u ćebe, nisam se cijelo veče i noć uspio ugrijati, ni osušiti. Na Mundijalu puno iznenađenja. Bugari su sa 2:1 pobijedili Njemačku i postigli svoj najveći uspjeh u istoriji svog fudbala, ušli su u polufinale, a Šveđani su u izuzetno uzbudljivoj završnici, nakon produžetaka i penala, izbacili Rumune. Kritično suđenje, naročito u prvoj utakmici, i pristrasno navijanje „Ibrića" dovelo je do žestokih varnica sa mnom pa su uslijedile i njihove teške uvrede, prvo od Sameta (sere mi se na takvu pravdu), a oštro mu se pridružio i Ibran sa dosta tendencioznosti i to pred velikim gledalištem. Tad sam čvrsto odlučio sagledati još tu utakmicu, a ostalo ću gledati na Selištima jer će se u suprotnom jaz samo produbljivati. Naše međuodnose stavljam na nove, drugačije distancirane odnose pa nek oni to tumače kako hoće.

Razmišljam o jučerašnjoj Skupštini, povodima pred događajima, onome što se desilo i o nastavku Skupštinskog rada. Naime, Hamed raspolaže nekom informacijom da će se izborna sjednica održati u subotu 17. jula i puno je time preokupiran. Neke nove inicijative Špiclova na Skupštini, neukusna situacija u kojoj se našao Rasim Bektić nakon primijećenih pomaka i ponuda Špiclova da Ibranu organizuje razgovor sa Alijom. Istup Rize Parića, nepoštovanje ranijeg dogovora od strane naših odbornika, simptomatično ponašanje minobacačlije i dr.

Razmišljam i o Mukijevoj posjeti Džemi i njegovom novom slobodnom istupu, naime, on je normalno bio zadužen da prati ko dolazi Ibranu, a sad je kućepazitelj i branitelj i sve je on to predočio Džemi u svojoj verziji, ali ne znam s kojom namjerom. Sad su mi tek nejasni njegovi i sadašnji i raniji stavovi, tek sad vidim da je on teško definisana osoba.

Demantovane su vijesti Radio Knina o predaji Dudakovića četnicima, isti se Radio Sarajevom javio Glavnom štabu naše Armije i demantovao vijesti. Neosporno je da se stanje pogoršalo zbog interveniranja Abdićevsko-četničkih snaga na Peti korpus.

U Napulju zasjedaju već drugi dan najviše ličnosti 7+1 najmoćnijih država, danas im se pridružio i Jeljcin. Danas održan i Savjet NATO-a. Jednodušni su u podršci planu Kontakt grupe, te je dosad najvažnije rješenje i NATO će

učiniti sve da se isti potpiše i ispoštuje. Već su pripreme u toku.

Neke partije u Crnoj Gori i Srbiji sugeriraju da se Plan prihvati i potpiše, a Velika Britanija i Francuska otvoreno najavljuju da se neće suprotstavljati američkoj inicijativi za skidanje embarga na oružje. Srbiji najavljeno otvaranje Beogradskog aerodroma ako se Plan potpiše.

11. juli, ponedjeljak

Jutro oblačno, kišovito i prohladno, nerijetko treba džemper. Odavno nije bilo ovakvo ljeto, sa ovoliko vlage, ali i sa ovako nestabilnim i promjenljivim vremenom. Nije za očekivati bolji uvod u tzv. jesenskim kretanjima.

Ibran, a vjerovatno i Hamed ujutru otišli u Ciganluk. Oni su previše nestrpljivi, očekuju koje će poteze Sućeski blok povući u ovoj fazi, a svakako je najinteresantnija aktivnost oko kandidovanja predsjednika opštine. Za očekivati je da se Sućeski blok sa svojim dijelom IO ovih dana (prvi dio sedmice) oglasi sa svojim kandidatom koga će vjerovatno ponuditi Klubu odbornika na razmatranje, a kao alternativu ostaviti Osačanima mogućnost da kandiduju svog kandidata pa da se na Klubu probaju izboriti da oba kandidata idu na listu. Imaju namjeru istestirati svoje pozicije, zapravo još više ih ojačati, jer smatraju da imaju prevagu u Skupštini. Neosporno je da računaju na veći dio opozicije. Neophodno je na Klubu i Skupštini ponovo potegnuti pitanje onemogućavanja ostvarivanja kontakta Ibrana sa Sarajevom. Znam da će to zaoštriti situaciju, ali je zaista neophodnost i krajnja nužda. Tišti me ništa manje i pitanje sa kojim kandidatom će izaći Sućeski blok.

Samaran, razgovarao sa čelnicima srbijanskih sportskih radnika što je još jedna od indikacija da bi moglo doći do prvih pomaka u skidanju sankcija za Srbiju, odnosno da bi Srbija mogla pristati na potpisivanje najnovijeg Plana.

JAT se priprema za otvaranje prema Svijetu, još je jedna od indikacija u vezi teme obrađene u gornjem pasusu. Pitanje je koliko će se Milošević uspjeti izboriti za Srbe u Bosni, ali i za samu Srbiju, da je ne načinju bar u skorije vrijeme. Cijeli Plan je zapravo otvoreno pitanje Srbiji hoće li i ona u rat ili neće.

Naši borci u Bihaćkoj krajini zaplijenili veliki transport oružja (dva kamiona), municije i granata. Konvoj je bio upućen navodno autonomašima, srbijanskog je porijekla, ali su ga se naši nekom vještom igrom dočepali. Iz same bihaćke regije masa kontradiktornih vijesti iz sva tri izvora. Stanje se prilično poboljšava po Peti korpus, jedinice su konsolidovane, a u samom Bihaću stanje se normalizuje. Očekuje se bar po RTV Bgd nekakva pobuna u tuzlanskom regionu, ponovo glavu dižu nekakvi autonomaši, mada im je teško vjerovati.

Očekuje se inauguracija Kim Il Sungovog sina za predsjednika Sjeverne Koreje što bi bilo po prvi put u komunističkim državama da sin naslijedi oca - izborima.

12. juli, utorak

Jutro oblačno, a najveći dio dana kišovit i prohladan, te se tek popodne moglo sjediti na terasi. Dovršio sam prvi dio Azije. Popodne sam premjestio akumulator na punjenje od Mevdija kod Sabita. Dan dosadan, a predveče smo u Palučku igrali malo fudbala gdje sam nagrdio nogu. Poslije smo igrali odbojku u oslabljenim sastavima.

Već drugi dan Ibran i Hamed ne dolaze iz Ciganluka, gore se, očigledno je, dešava nešto važno. Pretpostavljam da je u pitanju Ibranova aktivnost da proba uspostaviti kontakt sa Sarajevom, ali i kadrovske igrarije Sućeske SDA. Mora da se dešava podosta važnog, ali meni nepoznatog.

Predvečer RTV Sa objavljuje da Milošević iz Moskve izvještava da je najavljena smjena Karadžića i da se Milošević odriče Mladića. Moskva je odlučno stala iza plana Kontakt grupe, već im je poznato da NATO vojska stiže u Bosnu i to dobrim dijelom na granicu na Drini, da će se izbjeglice ubrzo početi vraćati kućama, Komisija za povratak izbjeglica već radi u Ženevi po tim pitanjima.

Srbija se povodom svega ovoga malo oglašava, radije se zanimaju događanjima u Bihaćkoj krajini, negoli svjetskom diplomatijom. Milošević primio Herda i francuskog ministra, ali i sa njima u razgovoru on pominje Republiku Srpsku, mada u najnovijim prijedlozima Kontakt grupe toga nigdje nejma, njih zanima situacija na makedonskoj i albanskoj granici, tamo je nešto dosta dodatno iskomplikovano, ali smo sasvim malo obaviješteni.

Nastavlja se talas ubistava stranaca u Alžiru, rukovodi fundamentalistička organizacija, ubijena su dva Srbina, a mnogo inostranih firmi najavilo je povlačenje svojih radnika i osoblja iz ove države.

Iako je ljeto izuzetno kišovito i prilično neobično, evidentan je poremećaj u hidrografiji. Velike vode traju samo dan-dva dok pada kiša, a onda najednom spadnu i potoci i rijeke. Očito je u pitanju nedostatak visoke vegetacije i pojačano spoljašnje (površinsko) oticanje, evidentne su i nagle promjene i oscilacije temperatura.

Nekako su najednom presahle noćne pljačke, nekako se stanje normalizovalo, nejma više ni zasjeda gore na Podravanju. Islam sa ekipom (profesor fizičkog vaspitanja u SŠC Bratunac, pokušao izaći iz srebreničke enklave) se još nije javio a pokušao izaći, pa je i to veliki upitnik, ali neugodan.

13. juli, srijeda

Suho, nešto toplije i ugodnije jutro omogućava sjedenje i na terasi. Sunce povremeno probija i sluti na vedar i ugodniji dan.

Oko 8 sati došao je Jakub (Sulejmanović) i ostali smo do 11 sati, a u međuvremenu je stigao i Ibran iz Ciganluka i donio poziv za zajednički sastanak IO i GO za sutra, ali i Edhemu poziv za Klub odbornika za prekosutra.

Po onome što nam je ispričao Ibran o svojim dogodovštinama u prošla dva dana, događaji se sve odvijaju u dobrom pravcu. Jednom su ga uveli u poštu, ali tad se nije mogla uspostaviti veza sa Sarajevom, očito radi se o sabotaži Ibrahima Bećirovića koju je sasvim lahko izvesti. Zapravo, njima se ne obavlja razgovor sa Muratom dok je Ibran prisutan. Očito je, u Sarajevu postoji također ekipa sljedbenika ove Hunte i formirali su, već uticajnu, ekipu, a predvodi je Murat (Efendić) koji je u međuvremenu bio u Švedskoj i Norveškoj. Sa njim je i Medo Murathodžić.

Sućešćani kao glavne kandidate istakli Osmana Suljića, Eseda Nukića, a potpredsjednika daju opoziciji, ali da je sa tzv. „gornjeg kraja". Ovo je iniciralo uticajna lica „gornjeg kraja" da danas zakažu svoj zajednički sastanak i zauzmu definitivan, ali tvrd stav. Za to je i dobar (praktično sav) dio rukovodstva iz vojske.

Popodne sam bio na žetvi kod Nasira, brzo smo poželi, ali je oko 16 sati i 30 minuta poprskala sitna kiša. Cijelo vrijeme razmišljam samo o onome što se događalo u Ciganluku. Naime, Džebo je jučer bio na IO i glasao za Suljića. Situacija se komplikuje. Izgleda da je osnovana Džemina konstatacija da je nešto „natruhlo".

Popodne sam otišo u Palučak gdje smo do predvečer igrali odbojke, imao sam neku lošu ekipu, ali se nisam dao iznervirati, mada je išlo dosta loše. Na Osoju dosta napeta situacija; Italijani su u prvih 30 minuta pokazali izvanrednu igru i superiornost, postigli dva gola i sabili Bugare u „mišiju rupu". U nastavku im je ponestalo snage pa su se Bugari razigrali, iz penala smanjili na 2:1, a oštećeni su za još jedan neosporan penal koji je sudija tendenciozno previdio. Brazil pokazao izvanrednu igru, sabio Šveđane, natjerao ih da se brane sa devet igrača, pa su Brolin-Dalin djelovali kao izgubljeni i potpuno nemoćni, te je poslije Dalin i zamijenjen. Nastavili su grubo pa su ostali sa deset igrača i Romario je nekako uspio glavom dati jedini gol od zaista mnogobrojnih šansi. Navijači pod šatorom pristrasni i tendenciozni, vjerovatno zbog nemoći njihovih ljubimaca.

Popodne u bolnicu odvežena Aida u dosta lošem zdravstvenom stanju a prijepodne smo, malo prije kiše, uspjeli požeti kod Nasira.

14. juli, četvrtak

Jutro sparno, skoro neizdrživo, pa smo po takvom vremenu malo odgegali ja i Ibran u Ciganluk na zajednički sastanak IO i GO. Gore nas sačekalo iznenađenje, teško, prozirno, ali neugodno. Sastanak se drži kod Nesiba Mandžića, a ne kod Ahme, mada ga je zakazao Hamed. O nekim novim neugodnim potezima Osačana, signal nam je dao već Jakub koga smo sreli uz put.

Sinošnji sastanak Osačani kod Neleta, po njihovom viđenju, pokušali inicirati Begić i Duda, a ono su zapravo iskreno nastupali, „raštimavali su orkestar". Osnovno je da se vode intenzivne aktivnosti oko toga kako i koga suprotstaviti Sućeskom kandidatu za predsjednika Opštine. Navodno su im pristanak dali Delić, Gefo, Nekir, Smajić H. i Džananović, ali ako oni budu samostalno nastupali, tj. bez nas trojice. Zapravo, uslov im je i bio da se distanciraju od nas. Kiko i ovaj današnji naš sastanak smatra nepotrebnim, čak i štetnim, ne bi naš IO i GO trebali da se pojavljuju ni sa kakvim stavom ni inicijativom, on je izgleda za to da se onoj drugoj strani da prioritet što se tiče Stranke, a da aktivnosti oko predsjednika preuzme Osački blok. Nismo previše polemisali, brzo sam ih pročitʼo, Imšir (Jusuf Imširović) je to vidio pa se pomalo neugodno osjećʼo, vidio je da znam njihove namjare te se čak počeo i izvinjavati i napominjati (obraćajući se nama trojici) da nisu u pitanju nikakve prljave namjere i igre. Simptomatično je, na sastanak nam nije došlo četvero, a među njima i Adem Bumbulović i Jusuf Nukić, pod meni nepoznatim okolnostima, pripritet daje Nedimu, a na ovo od prisutnih niko nije komentarisʼo. I ovo je simptomatična istina, po svemu sudeći, idu linijom najmanjeg otpora da bi postigli minimalan uspjeh i ne vode nimalo računa o efektima takve pobjede. I ako se desi ovo će biti „pirova pobjeda" jer posʼo i rade „sizifovci". Ahmo ovo vidi i prilično je iziritiran, digʼo je praktično ruke, samo formalno prisustvuje i definitivno će se razići. Cijenim da će Osatički blok izvisiti, biće nasamaren, a da toga nisu ni svjesni.

Pod osobnim dojmom smo se vratili kući jer su u međuvremenu na igralište sletila dva helikoptera što nas je prilično uznemirilo. Tek navečer smo doznali da su ustvari odvezli neko dijete koje su četnici ranili negdje u Bukovici i koje je u kritičnom stanju.

Moja dvojica kompanjona su duševno klonuli; Hamed u stanju agonije, tek sad shvataju sva moja najozbiljnija upozorenja od prošle godine.

Borbe oko Bihaća i Cazina se i dalje nastavljaju, ali bez nekih znatnijih pomaka. Vode se borbe i na teslićkom i ozrenskom području.

Zvanično otvorena Francuska ambasada u Sarajevu, čiji je ambasador otvoreno rekao da Francuska priznaje integritet, cjelovitost i suverenitet Bosne i Hercegovine.

15. juli, petak

Mada sam legao relativno rano, pored ovako neugodnih jučerašnjih događaja, solidno sam spavao u ugodnoj noći, ni hladnoj, ni toploj.

SAN: U nekom sam poslu oko odvođenja struje kao negdje u Krčevinu, ali preko Selišta. Najednom se nađem na Musluku, u nekoj ogromnoj, k'o oranje, mutnoj vodi. Vidim rijeka je nadošla i poplavila sve po Musluku, Avdina kuća do pola u vodi, koja sad liči na jezero. Razgovarao sam malo i sa Avdom. Vani je voda i neko auto poplavila, pitam ga, a on samo sliježe ramenima i kao nada se presušiće. Nije previše zabrinut. Poslije sam bio kao negdje pod Johovačom, a i tu je velika voda. Treb'o bi čuti neke ugodije vijesti, mada ne sa potpunim uspjehom, odnosno u punom efektu.

Prije podne malo vedro, ali sunčano i pored brojnih oblaka. Jučer su uspjeli požeti i u Hasana i u Rame, doduše sa odušcima. Sad ću se malo više orjentisati na praćenje vijesti, mada ne mogu da se otmem jučerašnjim događajima.

Demirel u Zenici, UNPROFOR mu nije garantovao odlazak u Sarajevo, te se zadrž'o u Zenici jer tamo je i turska jedinica. U planu je odlazak u Zagreb i na Brione gdje će se pridružiti i Izetbegović.

Ujutru je održan forum građana Osata na kojem su zauzeli jedinstven stav da njihov kandidat bude Jusuf Nukić, ostala dva kandidata nepromijenjena, samo se nagovještava odustajanje Sulje Atića, a rezervni kandidat je Zikret Džananović. Po većini izvještaja solidan nastup na forumu imao je „poručnik". Sve sumnjivije ponašanje ispoljavaju Nele i Kiko, a Džebo se već prestrojio. Za sada opozicija predmet obrade i, po svemu sudeći, veće šanse za njih ima Hunta, otvorili su magacine.

Dosta se komentarišu događanja oko Bosne i Plana Kontakt grupe i onome što se treba dogoditi 18. i 19. ovog mjeseca. Naime, za 18. juli su zakazane Skupština i Federacije i Srba, a 19. je krajnji rok za izjašnjavanje. Po dosadašnjim informacijama, Srbi, iako pritisnuti sa svih strana, nagovještavaju da bi mogli prihvatiti Plan sa realnim uslovima. Zapad to ne prihvata jer se nudi „uzmi ili ostavi".

16. juli, subota

Jutro malo oblačno, više maglovito do oko 10 sati, a kasnije se razvedrilo i veći dio dana bio je sunčan i posebno topao.

Prijepodne sam sa neskrivenom pažnjom iščekivao ishod iz Ciganluka, jer

danas je dan odluke. Danas bi trebalo da zaživi opštinski parlament, ali pitanje je s kime će on na čelu funkcionisati. Pozitivno je prije svega to da će početi da radi Skupština, gasi se tzv. Ratno predsjedništvo. Ukoliko prioritet dobije Suljić nastavlja se program Hunte, njegova dvoličnost će se ubrzo objelodaniti i moraće biti posebno poslušan i odrađivati. Nejasno mi je jesu li se ponovo udružili Čiča i Špiclov, ako budu, onda Jusuf Nukić ima male šanse.

Pod tolikom psihozom uzeo sam da radim Veliki atlas, ali izuzetno naporno pa sam na brzinu upropastio dva već urađena lista. Oko 10 sati nervoza je odvela i Sameta (Ibranov brat) u Ciganluk. Oko 13 sati vratili su se Šiptar i Ekrem i odmah sam znao da je Skupština završena, ali ne znam rezultate.

Tek oko 16 sati stigli su Ibran i Same, a nakon njih Edhem i kad sam čuo šokantnu vijest da je Nukić dobio 20, a Suljić 33 glasa. Nisam se dugo oporavio. Cijelo popodne proveo sam kao u nekoj magli, otiš'o u Krčevinu, namirio krave, boravio kod Kalaje u Palučku, gled'o utakmicu za 3. mjesto (Švedska –Bugarska 4:0), ali mi iz glave nisu izlazila današnja događanja.

Za realiste ovo je jedini „normalan" ishod, drugačije se nije moglo desiti, ovim je dobrim dijelom legalizovana Hunta i njen program pošto je sekretar dobio 44 glasa i prošao je i Zikret iz opozicije, Atić odust'o neposredno pred sjednicu. Donijeta je i neka odluka da delegacija ide u Sarajevo, a među njima je i Ibran.

Demirel u Zagrebu, UNPROFOR mu nije garantovao odlazak u Sarajevo, ali on najavljuje da će, ako treba, doći za mjesec dana. U Zagrebu se sastao sa Tuđmanom, a sutra je sastanak njih dvojice i Alije na Brionima.

Navečer kod Ibrana došla delegacija iz Srebrenice pa sam ih zatek'o i kad sam se vratio nakon utakmice, ostali smo negdje do 2 sata. Ništa pametno nismo mogli dogovoriti, presabirali smo utiske i analizirali greške učinjene do sada, kao i poteze koje bi trebalo vući u nastavku. Prisutni nisu bili previše raspoloženi za sijelo, više im se spavalo.

17. juli, nedjelja

Maglovito jutro, ali je počeo vedar dan. Ujutru je svratila sinoćnja delegacija od Ibrana, odsjeli smo do 9 sati i 30 minuta i ispratili Ibrana koji bi danas trebao da leti za Tuzlu i za Sarajevo. Naime, tamo se održava Sabor i Skupština BiH.

Na RTV Bgd „Nedjeljon u 10", ništa posebno; otrcani i tričavi komentari na plan Kontakt grupe i uopšteno se komentarišu sva događanja.

U Ruandi navodno formirana koaliciona vlada, ali se naglo povećava iseljavanje u Zair, gdje je za nepuna tri dana prešlo preko 1.500.000 ljudi, a talas iseljavanja se i dalje nastavlja. Ustanici i dalje bilježe uspjehe nad vladinim snagama.

Cijeli dan nam je protekao u iščekivanju helikoptera i finalne utakmice na XV Mundijalu. Utakmicu iščekasmo, zadovoljan sam i igrom obiju ekipa i rezultatom (3:2), nakon penala za Brazil. Igra obostrano vrhunska, dostojna finala. Italijani nisi ispali kukavice, a Brazilci ih nisu ubjedljivo nadigrali. Roberto Bađo promašio penal, kao i Barezi, Brazilcima dijamantske medalje, a Bugarima bronzane.

Noć izvanredno ugodna, vrijeme samo od sebe, zbog situacije, teško.

U 20 sati RTV Sa saopštio zvanično da četnici nisu dozvolili dolazak (prevoz) poslanika iz istočne Bosne i Bihaća. Tišti me šta li će uspjeti Ibran danas u Ciganluku, kako će se ponašati jer stekle su se okolnosti da sad zaista može da ganja samo lične interese. Suljić mu je i ranije nešto nagovijestio da mu trebaju lica njegovog kalibra. Eto, Suljić je prošo, sad bi trebalo igrati na kartu Ibranovog legitimiteta. Drugi motiv je mogućnost da ga prevare oko odlaska, spremni su oni smuhati šta god hoćeš i ostaviti ga ovamo ili iznaći razloge što niko nije otišo.

Dobar dio dana aktivni su bili NATO avioni nad našim nebom, što bi trebalo da govori o nestabilnim prilikama.

Peri na Balkanskoj turneji (devetodnevna), što se može svakako tumačiti, a najvjerovatnije su to pripreme za infiltraciju NATO snaga na ovo područje.

Na Brionima održan trojni sastanak Tuđman- Izetbegović-Demirel, a izašli su sa Rezolucijom koja podržava plan Kontakt grupe iz Ženeve. Sama posjeta Demirela u Srbima izaziva strah i ogorčenje, a u ovim vremenima i dodatnu tenziju. Oni cijelu ovu aktivnost zovu kao „premošćavanje Balkana" u režiji Njemačka-Turska, a uz sponzorstvo Amerike i kredite arapskog svijeta, u čemu ima dosta istine, zapravo sve je istina.

18. juli, ponedjeljak

Jutro i cijeli dan vedri (kristalno) i izuzetno topli. Nekako oko doručka došao Kalaja sa upitom (meni) i sa izvještajem:

- Sinoć oko 9 sati i 30 minuta i oko 11 sati navraćali Abid Zukić i Špiclov kod Mahze i tražili Ibrana, a pošto njega nije bilo, raspitivali se za Sameta ili makar za Kalaju. Zaista, malo neobična informacija i događaj. Šta je to tako senzacionalno dovelo Špiclova pred kuću na koju je slao atentatore sa RPG-om, i to u noćnim satima (sumnjivo vrijeme)? Zar on smatra da mu je Abid dovoljna garancija da će mu neko vjerovati u to vrijeme? Cijenim da je Špiclov treb'o Ibranu saopštiti neku vijest koju je Abid primio (Abid radio na radioamaterskoj stanici). Špiclov misli da za sve treba biti izvjestilac (škakljive je sadržine, može

biti i prijatne i neprijatne, prije ovo prvo), a Abid će biti neosporan svjedok.

Oko podne sam se ošišao na nulu a najveći dio dana proveo sam na ploči radeći Veliki atlas svijeta. Vijesti sam slušo u 15 sati, ništa posebno. Nekako u to vrijeme počela je srpska Skupština koja je prethodno odlagana dva puta (zasijedali Klubovi), a naša Skupština zakazana za 16 sati.

Navečer u 19 sati i 22 sata na RTV Bgd, kao i na „Glasu Amerike", prezentiran uvodni govor Karadžića na Skupštini u kome on upozorava na važnost i presudnost donošenja bilo kakve odluke (ili „da" ili „ne") i analizira posljedice obiju kombinacija. On ih je nazvao „potpisivanje kapitulacije" (užasno) i gubljenje Republike Srpske, a drugu vidi kao ratnu, što protiv svih-sam, ali ovaj put sa mnogo jačim i mračnijim silama. Decidno kaže: „Moraćemo se boriti sa najmoćnijim i najmračnijim silama svijeta sami i imamo se pouzdati samo u Boga i nikoga više."

Zaista, simptomatično viđenje, ali tvrdoglava izjava i nagovaranje (posredno) delegata da ne prihvate plan Kontakt grupe.

Tek popodne iz Ciganluka se vratila Nerfida i rekla da je Ibran stig'o do na Rijeku, da niko neće ići u Sarajevo, ne daju četnici. Ovo zaista dobro dođe Špiclovu, on je svakako bio pod upitnikom, ali bar neće ići Ibran te će se sve sumnje bar privremeno odložiti i moći će se ovdje nastaviti sa ranije zacrtanim programom.

V. Peri obilazi (ekspres) Balkanske države, a na RTV Bgd najviše se komentariše Brionski sastanak i eventualne odluke obiju Skupština.

Njemačka na ministarskom sastanku zvanično preuzela predsjedavanje EU od Grčke. Očekivati je intenziviranje poslova od strane Njemačke, Rusija je „legla".

19. juli, utorak

Zanoćili smo u izuzetno prijatnoj noći, kristalno vedroj sa mjesečinom, toploj, prava ljetna, izuzetno ugodna noć. Negdje iza ponoći ili možda pred zoru izlio se jak pljusak sa vjetrom pa je zaista osvanulo mokro, ali opet vedro i jako toplo vrijeme. Sunce prži k'o platna.

SAN: Sa nekim, meni velikim poznanikom, (ne znam ko je) boravio sam negdje k'o na Kozarici sa još dvije ženske osobe. Poslije se, nakon provedene noći, ujutru nađem k'o na Prosjeku i sjetim se da mi je auto ostalo u Srebrenici. Znam da sam se namjeravao vratiti po auto, ali sam ipak na Rijeku sišao pješke, a kod Ćamilove kafane sam silazio s puta (makadam) da me ne bi isprskala neka vozila. Na Rijeci,

negdje pred Mehinom kafanom, iskupilo nas se podosta i tu mi kao predočavaju da su moje odjeljenje na Rijeci dali Musi Jarcu (rahmetli), a mene će prerasporediti u Srebrenicu.

Na vijestima u 10 sati saopšteno je da je Skupština BiH, većinom glasova, prihvatila plan Kontakt grupe, 17 bilo protiv, a dva se suzdržala od glasanja. Paljani nisu

donijeli odluku, nastavak zasijedanja zakazan danas za 10 sati.

Većina linija razdvajanja u BiH nemirna sa intenzivnom artiljerijskom paljbom.

Nastavlja se egzodus izbjeglica iz Ruande prema Zairu i Burundiju. Napuštaju čak i francusku zaštitnu zonu u Ruandi.

Danas počinje završni ceremonijal sahrane Kim Il Sunga.

Popodne se strašno navelo, ali je srećom prošlo bez grada i bez nekog velikog pljuska. Skupština na Palama donijela nekakvu rezoluciju, istu kovertirala i delegacija će je ponijeti u Ženevu i uručiti Kontakt grupi. Pominju se kombinacije da su prihvatili Plan, ali sa tri uslova: da se doradi ustavno-pravni sistem BiH kojim će biti predviđeno pripajanje tzv. Republike Srpske - Srbiji i normalizovanje i objedinjavanje srpskih teritorija, ukidanje sankcija Srbiji. Ovome su se priklonila većina stranačkih lidera u Srbiji, osim Draškovića koji to naziva „igrarijama u diplomatiji".

V. Peri bio u Makedoniji i otputovao u Grčku, a prethodno posjetio Mađarsku, Rumuniju i Bugarsku. Bugarska potpisala preliminarni sporazum Partnerstva za mir. Na redu su mu Albanija i Bosna i time zaokružuje Balkansku turneju.

20. juli, srijeda

U Hrvatskoj još nisu normalizovani odnosi UNPROFOR-a i raseljenog stanovništva a Vlada neće da utiče na narod da neometaju UNPROFOR. Imenovana 22 člana vlade u Ruandi – pobunjenika, imenovani predsjednik i premijer. U Ukrajini pobijedio Leonid Kučma i predlaže da se kao zvanični uvede Ruski jezik.

SAD priprema invaziju na Haiti radi vraćanja demokratskog predsjednika. Dosta teška humanitarna situacija u bihaćkom regionu čiju je delegaciju primio i Izetbegović.

Noćas je ponovo (kao i prethodne noći) strašno grmilo i sijevalo, mada se izlilo malo kiše. U momentima je izgledalo k'o da je u sobi upaljena sijalica.

Jutro oblačno, nešto svježije nego jučer, visoka vlaga.

Po nekim informacijama „Glasa Amerike" Milošević vršio strašan pritisak na Karadžića da prihvati plan Kontakt grupe, a ovaj insistira da mu se omogući da sprovede referendum na isti Plan što je očita namjera odugovlačenja.

U Prištini izrečene mjere zatvora za 12 članova Vlade i Štaba OS Republike Kosovo.

SAN: Sa Alijom Izetbegovićem i Č. Redmanom sam sjedio negdje u selu. Domaćin je kao Vehab Hafizović. Atmosfera relativno ugodna, neki diskretni potezi i klima prilično tajnovita i neubičajena. Poslije smo se našli kao negdje u Srebrenici gdje se sad traži priklonost Aliji, ali je on, po opštem mišljenju, dosta nepopularan, čak malo poželjan, a očekuje se, kao neophodnost, suprotan stav.

21. juli, četvrtak

Jutro oblačno i neobično niske temperature za ovo doba godine, vlaga izuzetno visoka. Nekako se melanholija sama od sebe pojavljuje sa ovakvim vremenom pa sam tako i djelov'o najveći dio dana. Noćas je ponovo nad ovom dolinom protutnjala strašna grmljavina i sijevanje. Malo kiše se izlilo. Isto se ponovilo i u popodnevnim satima, opet sa malo kiše, ali puno grmljavine. Sitan grad je poprsk'o, ali, srećom, u minimalnim količinama. Dobro smo prošli.

Noćas sam samo sanj'o mamu, kao negdje u selu. Nešto mi je ostavila, nešto posebno, ali nisam zapamtio šta. Tek navečer sam se sjetio da je godišnjica njene smrti i vidne čudne telepatije sa mrtvim-najdražim. Ja sam događaj i zaboravio, ali ona mi makar u snu dođe i podsjeti me na tako važan događaj.

Danas se oglasio i Izetbegović sa novim saopštenjem. Naše apsolutno pristajanje na plan Kontakt grupe prestaje da važi. Tako su bar objavili novinari, možda je ovo izvađeno iz nekog govora sa predobjašnjenjima. Ovako saopšteno izazvaće burne reakcije i kod nas na Balkanu, ali i širom svijeta jer to mijenja sliku globalne politike.

Nekad nedavno (u ponedjeljak) operisan Miteran, karcinom prostate, operisan i Jon Iliesku.

O parlamentarnom sistemu u „kotaru"

Izabrano je najviše opštinsko rukovodstvo dosta simptomatične strukture i u dosta čudnim okolnostima. Na čelu je ponovo Sućeski (Huntin) kandidat a zamjenik je iz opozicije, sekretar je kandidat Hunte, saučesnik svih sumnjivih radnji i odluka iz ratnog i UNPROFOR-perioda, ali i zdušni komunistički

pobornik. Oblasni odbor vodi potpisnik mnogih kardinalnih odluka, a ujedno je i predsjednik Kluba odbornika, predsjednik Kadrovske komisije je jedini MBO, a njegov zamjenik je iz reformista. Ako se zna da glavnu riječ i dalje vode članovi Hunte, da je u SJB deklarisani prosrbin, a u Sekretarijatu Kulija, načelnik Štaba je onaj sa bijelim zastavama s početka rata, onda se mogu izvući osnovni postulati k'o je i kako radi naš novi Parlament, kako će ubuduće raditi i kakvi se rezultati mogu očekivati.

Neosporno je da je ovakvim kadrovskim kombinacijama Stranka doživjela totalni debakl, da je u nekom sporednom kolosijeku, njen udio je minimalno formalan, samo je paravan za ono što Hunta i njeni sljedbenici čine. Ni blizu se nisu stekli uslovi za bilo kakve demokratski otvorene diskusije i radnje. Hunti je ovo samo paravan i sponzorstvo za svoje „aktivnosti".

22. juli, petak

Moskva se oglasila novim saopštenjem. Članovi Kontakt grupe trebaju izaći sa zajedničkim stavom i saopštenjem o Planu i daljnjim aktivnostima i ne bi trebalo biti pojedinačnih stavova, izjava, niti tumačenja. Ovo je ponovo zabrinulo Srbe.

Redman tražio od Alije dodatna pojašnjenja o njegovoj najnovijoj izjavi a u vezi sa „DA" ili „NE", i zadovoljan odgovorom jer je za Muslimane Plan još uvijek na stolu.

Nakon džume svratili su Hamed i Ibran i umalo da dođe do verbalnog incidenta jer se Ibran ponaša i nastupa krajnje nedoraslo. Naime, svoju mržnju, a vjerovatno i zavist prema drugoj strani, nikako da smiri, sitnice preuveličava, a za to koristi Ismeta, huška ga, podsjeća da on izigrava nekog bakljonošu a sa svojim prljavim jezikom djeluje veoma nisko i nepoželjno. Kad sam ih obojicu opomenuo istinski su se naljutili.

Ponovo nezapamćen incident u tzv. srpskoj Skupštini; vinovnici radikali, a intervenisala policija.

Vojni udar u Bandžulu, Daud Džavara pobjeg'o na američki brod i namjerava otići u Senegal.

23. juli, subota

Jutro oblačno, ali suho sa kraćim sunčanim intervalima. Konačno je kiša malo utihnula, ali sunce još nikako da ugrije na pravi način.

SAN: Negdje kod Mehmedove trešnje (petrovače) u selu bio sam sa Nijazom Mustafićem. On mi daje paklo udica (velike su) i spremamo se za pecanje riba. On leži, nekako je spremljen za spavanje, a stalno mi stavlja do znanja da je sam, da nejma nikoga sa sobom (kao, siroče je). U daljini u toku sna neko mi je kao odgonetnuo taj san: eto, sad znaš ko ti sprema brige.

U emisiji „Sa lica mjesta" RTV Bgd u 11 sati dosta prijatnih vijesti, a odnose se na izvještaje „Tanjugovih" dopisnika i o daljnjim planovima Kontakt grupe, naročito NATO-a. Neosporno je, NATO vrši intenzivne pripreme, ući će u Bosnu, pa ili milom ili silom. Po svemu sudeći, Srbima je ostalo do 30. jula da promijene odluke, da budu konkretniji ili će se suočiti sa izuzetnim neugodnostima. Pominje se zaštitna zona, možda čak cijelih 51 posto BiH ili čak cijela BiH, što ih naročito plaši, ali, eto „koza lipsuje, a rep podizuje".

Oko 11 sati Edhem se spremio i otišo negdje naniže, nije mi poznat razlog njegovog odlaska, ne znam da li ima Klub ili Skupština.

Oko 11 sati i 20 minuta došao je Fejzo (Hamedov sin) i izvijestio me da su do Hameda došli neki musafiri iz Srebrenice te sam ubrzo nakon toga krenuo dole. Zatekao sam Bajrama, Muniba, Imšira i Ahmu. Razgovor uobičajen, ništa posebno. Trenutno ih najviše opterećuje vjerovatni raskol među Osačanima jer novopridošli su uglavnom naivci - karijeristi i cilj im je da razbiju njihovo jezgro, ubace među njih kost, odvoje ih od nas i na tim osnovama isplutaju u prvi plan svog karijerizma. Sve sam im to predočio, jasno i decidno im ponudio da sami izaberu put kojim će oni dalje. Jasno sam im ostavio (u moje ime) put vlastitog izbora. Sudeći po svim reagovanjima oni ne bi od nas, stiče se dojam da nam vjeruju. Prvi put Ahmo dosta izrevoltiran, ali i zabrinut, predočio rang-listu prioriteta (vlastitih) u kome sam ja u sredini a Hamed zadnji. Malo mi čudno da se usudio ovo učiniti, ja sam mu ranije predočav'o sitne razmirice među nama trojicom. Srećom pa mu ranije nisam povjerio sve ono što sam namjerav'o. Razišli smo se bez ikakvih konkretnih zaključaka, ali je moj utisak da su oni većinom lokalisti i da je to njihov nivo, usko gledaju i neupuštaju se u globalnu politiku i kao da ne shvataju da lokalna proističe iz globalne, odnosno da je ona refleksija globalne politike. Inače, naučio sam da se mora zauzimati donekle drugačiji, samostalniji stav. Jer mi ta gore liga nije pouzdana i ona je izgleda „kula od karata" koja će se lahko srušiti, dabogda da se to uskoro ne desi. Skupio sam hrabrosti da im prezentiram ukratko moj globalni, ali generalni stav.

24. juli, nedjelja

Jutro maglovito do oko 9 sati, a ostali dio dana vedar i topao. Dovršio sam zastave u Velikom atlasu, donekle me je od posla odvuk'o Jakub koji je stigao negdje popodne sa kopiranom kartom teritorijalnih razgraničenja. Na novim kartama naša se teritorija proširuje negdje do Kragljivode i brane (Peručac), ali je neosporno da će zaživjeti srpska opština Skelani, opština Milići, a najveći dio opštine Bratunac pripao je Srbima, kao i vlaseničke i zvorničke. Ne vraćaju se Muslimanima ni Cerska ni Konjević Polje.

Vijesti sam slušo u 9 i 10 sati. Aktuelan je incident u srbijanskoj Skupštini gdje su radikali i policija priredili pravi šou program, ali i veliki skandal, pa je pitanje ko će od opozicije prisustvovati sjedinici u utorak. Drašković je sve ovo nazvao „policijska akademija", ali se ovim zanima i „Glas Amerike".

Ćurkin se u ime ruske diplomatije oglasio novim stavom. Sad on vidno naginje zapadnom stavu pa su se Srbi povodom toga zaista uštrocali, nadaju se da će Rusi ipak ostati pri ranijem stavu Kozirjeva. London opet priča samo o rascjepu u Kontakt grupi, dok Vašington uporno prijeti kaznenim mjerama prema onim koji ne prihvate Plan.

U logorima u Zairu zavladala kolera pa se izbjeglice sad vraćaju u Ruandu, a NATO avioni padobranima bacaju pomoć izbjeglicama u Zairu. Sutra bi se trebali nastaviti pregovori Jordana i Izraela.

Zoran Lilić u zvaničnoj posjeti Libiji kod Gadafija.

Predvečer smo otišli u Palučak, ali su mi Ibran i Sejdalija ponovo priredili niz neugodnosti, izlili su sav svoj prljavi repertoar u gnusnoj režiji pa mi stvarno treba dosta vremena da odgonetnem motive šta im treba da toliko mržnje na taj način i u onim okolnostima manifestuju na ovaj način. Pa zar se u pakosti može ići dotle da se meni u poštenju i iskrenosti načinjavaju sva ona dječurlija i galizani o kojima oni u nekim drugim vremenima i okolnostima imaju sasvim nisko mišljenje. Zar su i mene dotle srozali?!

25. juli, ponedjeljak

Negdje u toku noći probudio me Muhazov glas, ne znam koliko je moglo biti sati, ali, čudno, već tad sam se bio naspav'o. Ust'o sam inače oko 7 sati, nije mi se dalje spavalo. Dočekalo me svježe, malo prohladno, ali dosta maglovito jutro koje više liči na septembarsko, negoli na julsko. Magla se digla tek oko 9 sati i15 minuta. Cijelo jutro narod jednostavno kilja niz rijeku, pazarni je dan, mada bi prije rek'o da je 27. juli dalekih 70-ih godina (Nekad dan održavanja

moto-trka u Srebrenici i proslava Dana ustanka naroda BiH). Zaista ne znam šta svi gore nađu toliko zanimljivo pa toliko hrle.

SAN: Negdje u malo poznatom kraju, u čudnim lutanjima, znam kao na nekoj svečanosti ili po nekoj obavezi sam bio, ali sam ili nakon nekog sna ili povratka na ranije mjesto ost'o bez odijela, obuće, a konstatov'o sam da mi fali i auto. Nisam se toliko sikir'o.

Dan izuzetno vedar. Nebo kristalno čisto pa smo se kupali i dobar dio dana igrali šah kod buka. Predvečer na odbojci umalo incident.

Na linijama razdvajanja širom BiH otvoreni incidenti, a najžešće na bihaćkom i olovskom sektoru, mada se primirje narušava i na sarajevskom ratištu, ubijena dva naša civila.

Pojačavaju se sukobi i nemiri na Afganistansko-tadžičkoj granici.

Ispred Bijele kuće potpisan istorijski sporazum između Izraela i Jordana kojim se prekida ratno stanje koje traje od 1948. godine. Ponovo se zaoštravaju odnosi između dvije Koreje.

U Moskvi radni sastanak održala Kontakt grupa u punom sastavu iza zatvorenih vrata. Malo saopštenja, ali svi se zaključci svode na to da Amerikanci nisu dozvolili da se otvara „paket", odnosno da se o novim uslovima raspravlja, osnovni smisao je iznalaženje novih metoda i pritisaka na Srbiju i Srbe kako bi se „privoljeli" da potpišu sporazum kakav je ponuđen. Rezultat toga su i obaveze koje je uzeo Jeljcin na sebe da odradi prema Srbima, te povodom toga sutra hitno šalje Gračeva i Ćurkina u Beograd gdje će biti pozvani i Srbi (civilno-vojna garnitura) i iz Bosne. Izvještaji govore da cijeli vikend na Palama nisu mogli pronaći nikoga od odgovornih. Po svemu sudeći, slijede i među njima krupne razmirice, zaista su u nezavidnoj situaciji. Lično smatram da Karadžić neće moći staviti svoj potpis pod ovakvim uslovima (za njega neprimjerenim namjerama), tj. potpisati vlastitu kapitulaciju i osudu. Učiniće sve da to eskivira pa makar i po cijenu smjene.

Sarajlije (odgovorni) most „Gavrila Principa" preimenovali u most „Franca Ferdinanda".

26. juli, utorak

Ovog jutra magle nije bilo već u 8 sati, za razliku od jučerašnjeg dana što bi moglo značiti promjenu vremena, a i meni je dan počeo sa toaletom i rijetkom stolicom.

B. Gali predložio da se jedinice UNPROFOR-a zamijene snagama NATO-a, on će to predložiti Vijeću sigurnosti. Gračev prijepodne razgovarao sa vojnim rukovodstvom Srbije.

Potpisan istorijski sporazum Jordana i Izraela u Vašingtonu o prekidu neprijateljstava.

Izbjeglice se vraćaju iz Zaira u Ruandu gdje su Amerikanci otvorili punktove.

U Libiji istovremeno Lilić i Ljubijankić.

27., 28., 29. i 30. juli, srijeda, četvrtak, petak i subota

Prijepodne došo Apan po velikoj sparini što mi nije slutilo na nekakve prijatne vijesti. Da on dođe u ovo vrijeme ovako rano, a mi nismo ni doručkovali. Cijelo vrijeme sam razmišljao šta ga je natjeralo. Tek kasnije mi je saopštio da su stigli činovi novim pojedincima, a među ostalim i Špiclovu i to čin brigadira, te ga je to zabrinulo (Husu), ali su Mašić i „poručnik" dobili samo čin kapetana, a Ramiz čak čin majora i još niz nekih lica iz tzv. oružanih snaga.

U gradu smo bili do 13 sati i 20 minuta, gore sam malo odsjeo u parku i slušo komentare globalne politike običnih i manje poznatih lica. Zanimljivi su jer su muhadžiri, a znatan broj bi ih volio da Srbi ne potpišu.

Na Palama Skupština preispituje svoj stav prema mirovnom planu Kontakt grupe, a prethodno su Ćurkin i Gračev dolazili u Beograd. Paljani su vođeni u Beograd, a ruska delegacija je posjetila i tzv. „Republiku Srpsku Krajinu". Sve je ovo simptomatično.

Popodne smo „tamićem", sa puno prtljaga, doduše na njihovo insistiranje, otpratili u Slapoviće (otišli na vikend sa prijateljima). Brzo su oni postavili šatore, čak su se pojedinci i okupali.

Režim boravka gore je slijedeći; dan počinje dosta rano, ustajem, a tek je sunce ogrijalo, prije svih, pošto sam se prilično namučio na onom improviziranom smještaju na „tamiću", a prva noć još i prilično hladna i sa samo jednim ćebetom. Malo lunjam po onom krugu dok ostali ne ustanu, u mnogim šatorima već trešti muzika raznih žanrova, pa već u rano jutro, ali i do kasno veče, kao i cijeli dan. Mnogo podsjeća na Bratunac uoči makivija (bratunački vašar). Umivanje je na potoku. Kako sam pošo „go k'o fišek", ono duhana u kutiji popušili smo već prvo veče. Doručak je oko 11 sati kad već pregladnimo, a neki već odigraju utakmicu, ostali šaha ili karata. Program, skoro isti, nastavljamo i nakon doručka do ručka, s tim da neki idu na kupanje, ja se nisam kupo ni jedan dan, voda je previše hladna za moj organizam.

Predvečer obavezno igramo fudbal sa polugumenom loptom, ali vidno

prepuhanom, najvećim dijelom bosi, skupljeni „s koca i konopca". Igra se dok se ne polegne od umora, prvi dan smo igrali čak tri utakmice. Jedna ekipa velikih ljubimaca gljiva svako jutro je na traženju i, zanimljivo je, vraćaju se sa priličnim „plijenom". Malo je zanimljivo kako to Azem i njegovi sljedbenici (degustatori) pripremaju i konzumiraju. Kod njih skoro nejma otrovnih, režu i sumnjive i već dotrajale i, zanimljivo, 2-3 dana već ih je popustila želja za gljivama.

Navečer je poslije večere sjedaljka kod vatre do 23-24 sata, ali je i igranka skoro svaku večer te je neophodno dežurati oko šatora i kola. Spavanje i tajac nastupaju negdje oko 1 sat i tad počinje pravi mir, ali ne i na „tamiću" gdje je tijesno i prohladno, pa se grčimo i jedva čekamo zoru da opružim noge i kičmu pa makar oka i ne sklopio.

U ovakoj dnevnoj satnici obavezno je slušanje radio-programa, ali smo prinuđeni slušati i ostale bljuvotine sa kasetofona i ostale gluposti radio Bratunca. Najaktuelnije je da je paljanska Skupština ponovo odbila plan Kontakt grupe te u Ženevu nije išla nijedna delegacija nego su ih Srbi pismeno obavijestili tj. poslali im i obrazloženje Rezolucije. Tačno je da su im pismo poslali Jeljcin i Milošević, ali, eto, oni ni njih nisu poslušali. Paljani zaista pokazuju maksimalnu drskost i „hrabrost" koja se da porediti sa tvrdoglavošću. Za diskusiju je i sama posjeta Gračeva jer se Karadžić navodno vratio zadovoljan i čak otvoreno prijetio da će se suprotstaviti i NATO snagama svim metodama i sredstvima.

U Ciganluku se na tzv. IO SDA desilo ponešto neobično. Pri predlaganju kandidata za prelaznog načelnika došlo do otvorene polarizacije između Špiclova, koji forsira Adema, i Sućešćana, koje predvodi Avdić, a oni mu suprotstavljaju Teskeredžića. Prilično uznemiren Špiclov navodno razbio neki sto. Sastanku prisustvovao i Mevćo (Mevludin Sulejmanović), ne znam samo po čijem prijedlogu ili je otišo sam, ali je bio i Džebo (ponovo). Tim sastancima prisustvuje i Špiclov, ali, izgleda, i Redžep, vjerovatno kao delegat naše Mjesne zajednice. Sve u svemu, među Huntom i njenim sljedbenicima ne cvjetaju ruže, očekivati je još veći razdor ukoliko se naša strana mogne suzdržati i zauzeti nezainteresovan stav.

31. juli, nedjelja

Kao i ostali dani i jutra i ovaj je prošao uobičajenom satnicom s tim da smo ovog jutra slušali „Dežurni mikrofon" RTV Sa i „Nedjeljom u 10" RTV Bgd. Sarajevo simptomatično oskudno sa informacijama, blijedo sa izvještajima, pa ga je bljutavo i slušati. Četnici i dalje drže zatvoren „plavi put" na aerodromu, zalihe hrane u Sarajevu se smanjuju, zatvoren je i „vazdušni koridor". Artiljerijska

prepucavanja oko Ozrena, Bihaća, na Vlašiću, ali krupno narušavanje primirja i u sarajevskoj oblasti.

U četvrtak u Zagonima poginʼo Arif Imširović, a sin mu u srijedu otišʼo za Tuzlu, ne znam ni skim ni kojim poslom, da ali samovoljno ili po nečijem zadatku. Bio je u civilnoj policiji.

Na RTV Bgd saopšten integralni tekst Miloševićeve izjave, sinoć dat „Politici", a povodom prijedloga Kontakt grupe i stava paljanske Skupštine. On se otvoreno zalaže za potpisivanje i prihvatanje Plana. Ubrzo su pročitana saopštenja Generalštaba Jugoslavije, Lilića, Vlade Srbije i Crne Gore, Skupštine Srbije, SPS-a i još nekoliko stranaka. Svi su jednodušni u podršci izjave Miloševića. Komentari ove izjave pojavili su se i u znatnom dijelu zapadne štampe. Sudeći po izjavi Miloševića, Srbija i Srbi su opasno pritisnuti, dotjerani su do zida, ostaje im ili da natjeraju Karadžića i Paljane ili da ratuju sa skoro cijelim svijetom, ali u uslovima pojačanih sankcija i dostave oružja Muslimanima i Hrvatima, ali i jačim NATO vazdušnim udarima i sa velikim mogućnostima da se rat proširi i na Srbiju. To ga je prilično zaplašilo. Doduše, i ovdje treba biti krajnje oprezan jer je on poznat kao dokazani poltron koji se, eto, sad predstavlja kao mirotvorac.

U Njemačkoj ponovo neonacisti koje policija kontroliše i hapsi.

Šešelj protjeran iz Crne Gore, navodno je u nekom hotelu prisilno uhvaćen i odveden kod ministra MUP-a zato što je držʼo govore i podsticao nemire. Pošto je saslušan kod ministra, prebačen je do aerodroma gdje mu je dovežena supruga i dvoje djece, kao i još pratećeg osoblja i svi su avionom prebačeni na Surčin uz policijsku pratnju. Ovaj nesvakidašnji incident samo je logična posljedica ukupnih događanja u Srbiji i Crnoj Gori, a očekivati je još krupnije i nepredviđene događaje. Što bi rekli sportisti „počelo je počelo".

Vijeće sigurnosti usvojilo rezoluciju kojom se odobrava intervencija na Haiti (invazija), a akcijom će rukovoditi i komandovati SAD. M. Olbrajt ozbiljno upozorila vojnu vlast na Haitiju.

O "prodanim dušama" iz vlastitog okruženja

Nikad ne mogu zaboraviti sve ono što mi je (nam je) protutnjalo preko glava od aprila do danas, ali vjerovatno i nadalje. Kako da odgonetnem ponašanje, nazovi ljudi, što mogu dići ruku da se čovjeku smakne glava za dva-tri litra zejtina, kg-dva šećera ili nekog drugog artikla. Takvu prljavost ne opisuju nigdje ni Selimović, Dostojevski, Man, ni bilo ko od svjetskih velikana. Šta je motiv takvog ponašanja? Da li je zaista neimaština koju je uslovio rat, da li je strah nad vlastitim životom ako se bude drugačije ponašalo, da li je želja za

osvetom (revanšizam), ljubomora i zavist (komšijska), da li je nešto ostalo meni nepoznato ili je možda sve ovo udrobljeno, zasad ne znam. Ovoliko licemjerje i pakost teško je odgonetnuti.

Da li je stvarno moguće da je ovoliko Potočaraca sklono korupciji i mitu. Pa zar 7-8 od deset naših komšija nejma nikakvih moralnih kriterija. Pa zar se njih 7-8 od 10 može kupiti ili prodati osrednjem kupcu (mušteriji). Šta zapravo više trebam da radim za taj narod, da li on išta zaslužuje, osvijestiti ga nismo mogli, rat ga je samo još dublje sroz'o, ko se u ovakav narod može pouzdati, šta se s njim može uraditi?

Nevjerovatno je, ali je iz našeg okruženja najviše plaćenih ubica, tih monstruma, palikuća, slijepih poslušnika. Pa zašto to krdo onda uveliko puni džamiju, s kojom namjerom, u šta oni vjeruju ako se sa te iste mimbere najokorjeliji kriminalac poredi sa Muhamedom a.s. (Alija Jusić, potočarski hodža, na jednom mevludu poredio Nasera Orića sa Muhamedom a.s.), a to isto čini samo manje hrabar monstrum, višelični licemjer koga niko ne može držati ni za što osim onaj koga ščepa za vrat. Ovdje se udružio kler, Hunta, a raja tome aplaudira i dodvoravaju se svim mogućim metodama. Puzi, gmiže, glođe, ali malo ih se žali na ovakvo stanje, pojedini zaseoci čak kažu da nikad bolje nisu živjeli.

1. avgust, ponedjeljak

Jutro vedro, ali sa maglom koja potpuno nije ustala do iza 9 sati. Ust'o sam i ovog jutra relativno rano i konstatov'o da i ovog jutra dosta naroda ide nizi rijeku.

Prijepodne uobičajeno provedeno na terasi uz knjige a ostali veći dio dana kod buka i uz šah. Dan u cjelini ugodan, toplo, jedino što me po leđima i nogama peče preplanula koža, a na butini boli k'o sprženo.

Ovo su dani svođenja utisaka i zaključaka, kao i prognoza i planova šta će se dalje dešavati na ovim prostorima.

U Donjim Potočarima ponovo ubistvo; Zuhret Omerović iz vatrenog oružja ubio nekog muhadžira iz Podčauša pošto mu je prethodno odvuk'o drva ispod Šušnjara. Sve se to desilo u muhadžirskoj sobi, naravno uz rakiju.

Prethodno su dovukli drva Kemi a zatim i tom čovjeku iz Podčauša. O daljim detaljima počinjenja ne znam šire. Bitnije je da se to ipak desilo. Još jedan iz ekipe za sijanje strahovlade, jedan od egzekutora je pod patronatom UNPROFOR-policije i bitan je njegov dalji tretman. Stanje neizvjesnosti i tavorenja, kao i monotono besposličarenje ih nerijetko dovodi pred nervne

stresove. Oni umišljaju da su zaslužni borci, trebaju biti zaslužni građani a primorani su kamčiti kapi droge od svakoga. Pravo lice, eto, ipak pokažu kad proradi podsvijest. Čudno je i on je iz tzv. Mandžine (Ibrahim Mandžić – Mrki) vojne policije, on je transportovo Hameda u zatvor i cinično se ponašo i ophodio.

Još jedan događaj nepredvidivosti, zaista neočekivan, ovakve je teško predvidjeti, ali je simptomatično što su žrtve izgleda obični ljudi. Ako su obični, ipak su svoji, ipak je ta žrtva iz grupe privilegovanih, muhadžir je, ali, eto, njemu se motorkom sijeku drva i dovlače vozilom.

Umrla je i ukopana Derviša u Lokvi.

2. avgust, utorak

O vremenu

U avgustu je izgleda počelo pravo ljeto. Zapravo, počela je sezona kupanja, pravi bezvodni period, rijeka je vidno snejačala, zemlja već ispucala, povećana je potrošnja vode, a već se nazire i prva nestašica. Tu su i sve propratne pojave.

Objavljeno (pročitano) pismo Vlade Srbije upućeno Skupštini na Palama. Sadržaj pisma je dosta indikativan i pun prijetnji i upozorenja. Između ostalog piše:

- da srpski narod ima samo jednog legalno biranog predsjednika sa punim mandatom;
- da paljanska Skupština nejma mandat ni prava da odlučuje o cijelom srpskom narodu i da produžava i zaoštrava sankcije za sav srpski narod, da uvlači u rat cijeli svijet protiv Srba;
- da se ne kriju iza tzv. referenduma jer je više od pola njenog naroda izvan Republike Srpske
- ukoliko ne usvoje pozitivno rješenje, Srbija nema daljih interesa da sa Republikom Srpskom održava bilo kakve odnose, ali istovremeno im Srbija uskraćuje pravo da zastupaju srpski narod a vjeruju da im to neće dozvoliti ni njihov narod u Bosni da ih dalje predstavljaju.

Ovako oštro upozorenje jako je odjeknulo u svijetu i sigurno je posljedica srbijanskog stava prema krizi u Bosni. Neosporno je da je Srbija sabijena u ćošak, ali se u nezahvalnoj ulozi našla i Rusija kao usamljena u Kontakt grupi, štiteći interese Srba.

Milošević se posebno našao u nezgodnoj situaciji jer hoće da izigrava mirotvorca i spasitelja Balkana, ali mu autoritet nije toliki da bi mogao spustiti

na zemlju raspojasane zločince sa Pala. Oni su svjesni svog položaja i ne potpisuje im se vlastoručno „viza za zatvor", a Slobo bi to upravo htio, oprati ruke, pa kao Begin biti kandidat za svjetskog mirotvorca.

I dalje manje grupe odlaze za Tuzlu nekim posebnim kanalima, ali je ovaj put zanimljivo da se Hunta ne interesuje previše za njihove odlaske, ne trude se više da ih prate ili spriječe, ne znam da li su nevoljni ili su nemoćni.

Humanitarni konvoji već nekoliko dana ne dolaze u Srebrenicu, uskoro će oni što prose, ali i niz drugih propratnih pojava. Opšta atmosfera se ovdje nekako primirila. „Torcida" došla po novu trampu i otišli su negdje da se „oduzimaju", da malo pobjegnu od stvarnosti.

Četnici tendenciozno gađaju civile po Sarajevu, a najčešće u tramvajima. To se ponavlja već nekoliko dana, ranjavaju četnici i UN lica, avioni samo nadlijeću, valjda ih plaše.

Zatvoren vazdušni most za Sarajevo stvara niz neugodnosti, prazne se magacini, ali zato se skoro i nepominju kopneni putovi preko Hrvatske.

3. avgust, srijeda

Dan izuzetno topao, vedar i ugodan. Prijepodne smo iskoristili i pokosili otavu na Hrastu. Sve smo završili do 12 sati i 20 minuta, mada je ostala ekipa došla prilično mahmurna pa je u početku išlo dosta teško, ali im se nekako pred kraj mililo raditi.

Pošto smo na ručku prilično zastali (do oko 14 sati) to nisam žurio na kupanje i otišo sam tek poslije dnevnika. Voda dosta topla, mada prilično mutna. Mulj na ustavi pa proticaj znatno koleba, ali i zamućenost prilično koleba te je bistrija voda dole u buku nego u vrhu buka.

Veći dio dana sam očekivo nekoga (ekipu) iz Srebrenice, ali niko ne dođe, a popodne su stigle pozivnice odbornicima za sjednicu Skupštine opštine koja će se održati sutra u 12 sati, a Klub odbornika u 9 sati i 30 minuta. Ovo me prilično iznerviralo jer je predložena dosta škakljiva, ali važna tematika i to izbor prelaznog opštinskog načelnika, konstituisanje nekakvog ratnog predsjedništva, izbor poslanika u Oblasnu skupštinu i dr.

O ovome sam se tek predvečer nakratko konsultovo sa Ibranom koji je tim povodom otišo do Hameda, a možda ode i do Ciganluka. Prosto sam ubijeđen da će produžiti do Ahme i da zbog toga oni nisu danas ni došli u buk jer je na pozivnicama štampan datum za subotu, 6. avgust, ali je prepravljen na 4. avgust. I ovo je njihova mućka da bi drugu stranu zatekli nepripremljenu i probali uloviti šta u mutnom.

Sa Pala, gdje zasijeda po treći put Skupština, nije bilo nikakvih informacija do 19 sati. Tad je saopšteno da je sjedinica počela u 18 sati i 30 minuta, a bila je zakazana za 17 sati, ali je navodno držana iza zatvorenih vrata. U 21 sat su objavili izvode iz govora Karadžića, a važna stavka je da on odporučuje Miloševiću da, ako nije Jugoslavija spremna, neka odveže svoju sudbinu od njihove, a oni će se dostojanstveno i muški boriti sa svim nedaćama. U 22 sata su objavili: „Ne mijenja se stav prema programu Kontakt grupe, dakle, „ne", a ujedno se raspisuje referendum za kraj avgusta i pozivaju tzv. Srpsku Krajinu, Crnu Goru i Srbiju na sveukupno ujedinjenje".

Još sinoć je objavljeno da Moskva privremeno zamrzava odnose sa Paljanima, nezadovoljna njihovim ponašanjem, dok ista ta Moskva navodno daje podršku Miloševiću. Ovo samo od sebe govori da je u tom trouglu od ranije bilo nesporazuma, a povodom plana Kontakt grupe i, eto, Slobu svi uspjeli natjerati, ali "matičnog krvnika" - teško.

Nastavljaju se pregovori Izraela, Jordana i Sirije, a, čudno, Izrael je od SAD ponovo dobio nekih 50 aviona.

4. avgust, četvrtak

Kroz maglu, koja se zadržala negdje do 7 sati, ovog jutra blijedu i tanku, sunce je žestoko peklo i najavilo pakleno topao dan. Dobro će doći za sušenje sijenam, ali ova rabota neće biti nimalo ugodna.

Okršaji u cazinskoj i kladuškoj opštini a navodno je više uspjeha imao Peti korpus. Borbe i oko Brčkog, Tešnja, Breze, Olova i na drugim linijama dodira.

Mirko Pejanović, u ime Srpskog konsultacionog vijeća, prihvatio plan Kontakt grupe i o istom obavijestio Kontakt grupu i Vijeće sigurnosti (jučer).

Krajem ove sedmice se očekuje sjednica Vijeća sigurnosti (Komiteta), a razmatraće se situacija u Bosni, vjerovatno ona varijanta o pooštravanju sankcija. Najavljene drakonske mjere prema Srbiji i objema srpskim republikama. Između ostalih pominju se i fizičke barijere na srpskim granicama za vozila, kontrola izlaska srpskih funkcionera uz odobrenje Vijeća sigurnosti UN-a, ulaziti može samo humanitarna pomoć i to samo ona po odobrenju, konfiskacija i pljenidba srbijanske imovine u inostranstvu.

O odnosima (budućim) Rusije, Srbije i tzv. Republike Srpske

Sigurno je, neće se odvijati u najboljim okolnostima. Popodne je zvanično saopšteno da Srbija prekida sve odnose sa rukovodstvom tzv. Republike Srpske

i to su se oglasili manje-više svi forumi i odgovorna lica, a posebno Milošević i Lilić. Najavljuje se zabrana bilo kakve razmjene ili prelaska granice osim humanitarnih sadržaja, lijekova... Milošević je odluku sa Pala nazvao otvorenim djelom protiv srpskih interesa i srpskog naroda.

I ovo je izazvalo snažnog odjeka u svijetu, ali manje-više svi traže od Srbije konkretizaciju te odluke na terenu.

Rusija i dalje igra igru vruće-hladno. Voroncov odugovlači sjednicu Vijeća sigurnosti, a sinoć su demantovali informaciju od prije dva dana da su zamrzli odnose sa tzv. Republikom Srpskom. Neosporno je, oni se zaista igraju u diplomatiji, zapravo igraju se informacijama.

Naši borci navodno oslobodili Pećigrad i zarobili cijelu brigadu.

U Ženevi danas islamska Kontakt konferencija, a tematika je Bosna. Usvojen zaključak da se postave međunarodne snage (posmatrači), a njima se pridružio Silajdžić koji od Srbije traži međusobno priznavanje Srbije i Bosne. Islamska konferencija najavila samostalno naoružavanje Vlade u Sarajevu.

U Ciganluku držan Klub i Skupština; od pet poslanika za Okružnu Skupštinu izabrani Suljo Atić, Nedim Mandžić, Jusuf Nukić Sead Delić i Hajrudin Avdić. Adem na glasanju za opštinskog načelnika dobio nedovoljnih 27 glasova, a ostavke podnijeli sekretar Esed Nukić i odbornik Hasan Duraković i obje su usvojene.

Ovoliko šamara za jedan dan nije Hunta dosad niput primila. Mislim da su ipak najlošije prošli Špiclov i Mali jer je suborac za barikade izgubljen kao funkcioner, a samo 50 posto predloženih kandidata prošlo je za tijela u Tuzli, ostalih 50 posto je zamijenjeno i to MB-ejac i „Trodžep" (Redžep). Sve su svemu, Špiclov i Osman su ostali bez načelnika (jedinog pouzdanog, Teskeredžić nije smio prihvatiti kandidaturu), ali i bez sekretara opštine koji, kad je vidio da nije prošo ugovoreni kandidat, automatski podnosi ostavku. Pod ostalim pritiscima ostavku je podnio Duraković, a talas bi se mogao i nastaviti. Jedno je neosporno, pogoršanjem situacije Srba pogoršava se i njihovo stanje i pozicije, narod kao da to dvoje uvezuje u jedan paket.

5. avgust, petak

Veliki dio dana sparno i skoro nepodnošljivo vrijeme, teško se izdržalo negdje do 14 sati kad sam otišo do buka a tu su me našli Ibran i Ahmo. Više sam igrao šah nego što smo pričali, a predvečer su njih trojica otišli uz rijeku da kupuju (pazaruju) kako nasumice, izgleda su naumili sutra nešta klati. Doduše, zvali su i mene u kupovinu, ali me nisu uspjeli nagovoriti. Čudno, bio sam nervozan

najveći dio dana, očito je, vrijeme mi mijenja nervno stanje, ali mi ni probava nije najbolja.

Navečer smo se iskupili kod Teče na sijelu, tu su došli neki zdravstveni radnici iz bolnice, niko od zvaničnih lica. Samo smo ih zatekli u ćaskanju, naporno sjedenje kad treba prevodioc. Večerali su, pokupili se i otišli, a mi smo ostali do oko 2 sata. Uglavnom su bili naši, Selišta, Kadil i Planić.

Oko 18 sati i 30 minuta krupan incident negdje oko Sarajeva, istočno od Igmana. Potisnuti Muslimanima četnici su pokušali oteti deponovano teško naoružanje i izuzeli su tenk i još dva oruđa. Pratio ih je UN-helikopter, ali su oni na njega otvorili žestoku vatru pa su pozvani avioni, uključeno ih je šest, i to Holandije i Francuske, a američki su obavljali izviđačko-koordinirajuće poslove. Zvanični izvještaji ne postoje, ali je zadatak navodno uspješno obavljen.

6. avgust, subota

Nastavlja se toplo i suho vrijeme. Dani se smjenjuju slični jaje jajetu, kiše bi trebalo, ali izgleda je nemoćna pasti na ovako pregrijanu zemlju. Intenzivno radim na istorijskom Atlasu, doduše, prije podne, prvo izuzetno i sporo ide, da li zbog nervoze ili vrućine, ne znam.

Tek oko 14 sati sam krenuo u buk mada sam znao da je ranije gore otišla ekipa Skelanaca i Osačana čija je Ahmo samo prethodnica. Nisam ni sinoć otišo na sijelo mada sam znao da je Ahmo ost'o na konaku. Sama atmosfera nije kao ranije, čudom sam se začudio kad sam vidio „Dizela" s njima. Pa, zaista ništa ne vrijedi predmet koji se lako prodaje ili kupuje, a insan se ne može kupovati ni prodavati. A ako sam pristane da bude kupovan ili prodavan, to je već simptomatično. Ni ostali nisu bili toliko raspoloženi za diskusiju, niti za humor, a relativno rano su se i razišli. Negdje do 21 sat smo ostali kod Kalaje „Tučar", Hamed i ja.

Na Buljimu su na rovu u Brezaku naši izviđači ranije primijetili „broving" i, izgleda, za danas pripremili „ekipu" sa Mistrijom (Mrki Mandža) na čelu i otišli da ga „ukradu". Četnici navodno napuste rov, a ostave svo naoružanje i municiju. Eto, taman su oni bili na dohvat ruke, neko slučajno nagazi na minu, a ona je, po nesreći, bila odskočna, rani 3-4 među njima i Mistriju, a pogine jedan sa Srijeteža i Niko sa Likari.

Druga varijanta: „Broving" su kao mamac ostavili UN i okolni teren minirali, ranjeni su nastradali od mine a poginuli od UN-a. Bilo je međusobnog puškaranja, a dva kompletirana oklopna transportera sa posadama otišli su kao ispomoć ka Buljimu, ali su se vratili prije mraka. Cijenim, ipak da se ticalo

UN-vojnika, inače ne bi oni slali onako jako pojačanje da i njihovi ljudi nisu bili upetljani u to. Ništa se ne može sakriti te će se i oko ovoga ubrzo znati išta šire i detaljnije.

7. avgust, nedjelja

Dan topao i pretežno sunčan, ali monoton i ni po čemu zanimljiv. Satnica i događaji se odvijaju uobičajeno, u buk i dalje dolazi mutna voda i to na mahove jer neko mulji na ustavi. I dalje je primjetna šugavost kod izvjesnog broja djece. Danas posebno puno nekih novih kupača, mada su se danas poprilično rano razišli. U popodnevnim satima policija odvela na isljeđivanje Nezirovog Hajru (sa Bacute) i Bajrinog sina iz Budovića, kao osumnjičene za krađu Hačinog jareta. Nekako u to vrijeme stigla je i informacija da su četnici u Bukovoj Glavi uhvatili i odveli Aliju Salihovića iz Tršća, a ubili su nekog Glogovca koji je živio kod Alije. Navodno su tresli šljive. Dakle, „Ustića sindrom" (Akifa i njegove ekipe) još nije izliječen i ko zna kad će za to biti otkriven lijek.

Inače, na međunarodnom planu skoro ništa zanimljivo se nije imalo čuti cijeli dan, čak ni na „Glasu Amerike". Na RTV Bgd u 10 sati ponavljaju ono što je „vožd" pričao prije 2-3 dana i izvode iz toga komentare, u 15 i 19 sati komentarišu ono što je pričano u 10 sati, ali se zaista ništa nije imalo čuti. Na Sarajevu skoro isto samo što su nešto opširniji izvještaji iz bh. okršaja. Navodno su naši borci osvojili Pećigrad i Stari Grad i doveli Abdićeve sljedbenike u jako nezavidnu situaciju, okružili ih praktično u Kladuši.

Kod Brčkog su zauzeli Donju Brku i pomjerili liniju za 2-3 kilometra, uništili jedan i osvojili jedan tenk T-55 u ispravnom stanju. Ostalo su tirade.

Četnici su navodno vratili oteta oruđa iz baze UN-a.

Konačno stiglo naknadno pojašnjenje događaja na Buljimu. Naime, u petak su na Šušnjarima dosta kasno viđeni Ahmo i Ibran i odmah je poslana predstraža jer su ovi navodno otišli da obave sve neophodne radnje oko prelaska Buljima. Ova simptomatična informacija upućena je sa Šušnjara u komandu Potočarske brigade, a brigu oko onemogućavanja prelaska preuzeo je Mistrija. Ko traži, zaista i nađe.

8. avgust, ponedjeljak

Ne znam više koliko dana se smjenjuje lijepo i izuzetno toplo vrijeme. Ova jutra počinju i bez magli pa sunce cvari praktično cijeli dan. Već nekoliko dana

odlažemo kosidbu u Krčevini zbog ovolikih vrućila, ali i zbog nedostatka kosaca. Doduše i rano je kositi otavu. Žita su se prilično potparila, danju se skovrnu i pitanje je šta će biti od voda ako se ova suša produži i dalje.

Četnici nastavljaju sa otimanjem oružja iz deponija, ali im Zapad zaprijeti pa oni onda navodno to uredno i na vrijeme vrate. I ovo su zaista čudne i mutne igre Zapada i četnika. Dokle li će nas ovako sankati i smatrati laicima ili je naše državno i vojno rukovodstvo zaista tim laika i naivaca za opite. Ukoliko se ovako produži ne vidim skorašnje razrješenje na Balkanu.

Jicak Šamir u Jordanu kod Husejina prvi put nakon 1948. godine. I ovo se smatra istorijskim događajem. SAD sad svoju diplomatsku aktivnost usmjeravaju na izmirenje Izraela i Sirije, mada tamo ide nešto teže. Zanimljivo je i to da se sad Egipat pojavljuje kao domaćin ovakvim sastancima, doskorašnji ljuti neprijatelj Izraela. Njihova politička garnitura je zaista puno vezana za Zapad.

Izetbegović poziva pripadnike vojske tzv. Republike Srpske na ispravan put nudeći im amnestiju i spiranje grijehova, ukoliko se prestroje i pređu u Armiju BiH, naravno ukoliko nisu ničim okrvavili ruke u bosanskom ratu. I ovo je samo tehnička stvar i formalnost koju je Alija, forme radi, učinio. Cijenim da neće imati ovo baš nikakva efekta osim kod onih Srba koji su ostali uz Konsultaciono vijeće. Ostali su ogrezli koljači i griješnici i nejma im boljeg puta od sadašnjeg.

Na međunarodnom diplomatskom planu skoro ništa posebno. Voroncov eskivira da stavi na razmatranje Rezoluciju o pooštrenju sankcija protiv Srbije. Interesantno je da obje ponuđene Rezolucije ne odgovaraju Srbiji, a oni se, eto, ko nadaju boljem. Povoljnija varijanta im nudi samo nezavođenje oštrijih sankcija i otvaranje Surčina.

Mini- utješna grupa tzv. sankcionisanih država održava i dalje svoje nekakve kontakte radi prevazilaženja nezavidne ekonomske situacije (Irak-Srbija-Libija).

SAD prijeti uvođenjem ekonomskih sankcija prema Japanu ukoliko se ne urede njihovi međusobni odnosi oko izvoza elektronskih aparata u SAD.

Zanimljivo je i to da je izvjesno zatišje oko Haitija, mada je za njih već u Vijeću sigurnosti usvojena Rezolucija.

9. avgust, utorak

Ovo jutro i dan protekli su uobičajeno bez, ama baš ičega posebnog. Prije podne sam proveo na uobičajenim poslovima, a popodne odem malo u buk, ne kupam se puno, gore je već gužva i metež, prilično su onečistili i okolinu pa smrdi na sve strane. Voda je prljava i nečista pa me ništa posebno i ne vuče u nju, tek toliko da se rashladim.

Borci OG VI – Gračanica munjevitom akcijom zauzeli najvažniju kotu na Trebavi i time još više ugrozili „sjeverni koridor". Obzirom da je uzeta i Donja Brka, koridor je posebno ugrožen. Međutim, Paljani ne popuštaju ni za cent, drže navodno do nekog dostojanstva i nâma.

Uspjesi Petog korpusa. Pošto je nastupila krizna situacija i faza kod „autonomaša", to su iskoristili borci Petog korpusa i razbili ih na više mjesta. Preko 1200 boraca je prišlo Petom korpusu (prevelika cifra), a „autonomija" je svedena na polovinu kladuške opštine, ali sa tendencijom daljeg sužavanja. Mnogo fikretovaca pobjeglo u tzv. Srpsku Krajinu, navodno ispred Petog korpusa.

Amnestija za sve neokrvavljene fikretovce ukoliku za sedam dana pređu u jedinice Petog korpusa jer, navodno, biće im oprošteno.

Širom Njemačke vršljaju neonacisti obilježavajući godišnjicu smrti Hejsa, oni to obilježavaju na sebi svojestven način (fašistički) i njemačkim vlastima zadaju mnogo problema pa nisu rijetka ni hapšenja i zatvaranja tih razularenih mladića i huligana.

Sve je češće iznošenje nuklearnih paketića iz Rusije, a, čudno je, najčešće ih hvataju u Njemačkoj. I ovo su neke čudne igre, ne znam ni uzrok, niti vidim posljedice.

Britanci izgleda najviše rade na „otkrivanju" američkih namjera.

Crnogorska skupština odbacila stavove Paljana i podržavaju stavove Lilića i Miloševića, tj. odlučili su se za prihvatanje mirovnog plana Kontakt grupe. Klasičan poltronizam vladajuće vrhuške gorštaka, a, neosporno je, nisu svjesni poteza koje vuku, ali, eto, tek neka se iskaže podrška „voždu".

Malo mi je čudno da se u ovim komplikovanim i nimalo lakim vremenima, a pogotovo u Rusiji i Kini, ne komešaju duhovi u Kaspijskim i Povolškim republikama, odnosno u spoljašnjoj Kini. Da li su ti režimi još toliko moćni da mogu sve kontrolisati ili su nemoćna sredstva informisanja?

Brojni su pokušaji bjekstva sa Kube, ali režim ostaje kao neki akropolj.

10. avgust, srijeda

Već od ranog jutra sparina i žega kao malo kad zabilježena. I ovog jutra ustao sam rano s namjerom da ćemo kositi, ali je Edhem prespo pa smo odustali i ovog dana, a i najavljivali su promjenu vremena. Ujutru priličan metež sa djecom i ne znam kako bismo ih trpili da su zajedno. Prijepodne i vrijeme do ručka (15 sati) utrošio sam na tabelarni pregled istorije Indijskog podkontinenta. Dosta zamršen i naporan posao i nisam ga priveo kraju.

Popodne je otišla Fikreta na Šušnjare, a ja u buk. Gore opet nezapamćena gužva, doslovce pravi mravinjac. Jednostavno, nije mi se ulazilo u buk pa sam skoro cijelo vrijeme sve do 19 sati igrao šah i ponovo sam, kao i jučer, ozbiljnim pristupom ostavio dojam nepobjedivog igrača. Voda je bila izuzetno topla, rek'o bi da je ugrijana, a ova sparina je dovela sve one koji imaju malo posla, a vole vodu. Poprilično broj njih je nekorektno, a Bacućani čak grubi i neotesani. Enver sa mašinom u Potkonjicama, a Zulfo predvečer na Selištima (vršidba pšenice).

Jedinice Petog korpusa izbile na hrvatsku (srpsku) granicu i pitanje je dana kad će ući u Kladušu koja je sad u okruženju je. Teško je povjerovati da će se ulaziti na buku, moraće ih sigurno držati u izolaciji i primorati na predaju da bude što manje poginulih. Vidno se mijenja situacija u zapadnoj Bosni, ovim će Fikret, neosporno je, pasti, nemoćni su mu više pomagati Srbi jer i oni više ne mogu da se rasipaju, zapravo u mnogo čemu oskudijevaju.

Voren Kristofer najavljuje prvi put da bi se moglo govoriti o ublažavanju ili ukidanju sankcija prema Srbiji ukoliko ista čvrsto zadrži odskora zauzeti kurs tj. ukoliko shvati da je neminovnost jedinstvena i cjelovita BiH. Doduše, Kristofer je na Bliskom Istoku.

U Srednjoazijskih državama i u Dagestanu ozbiljni simptomi epidemije kolere pa je u Moskvi već alarmantno stanje, a odlučeno je da se obustave avionski letovi sa ovim državama.

Bilježe se ozbiljni nemiri i u Burundiju, a povod su hapšenja opozicionih lidera, ali i sukobi plemena Tutsi i Vatusi, kao i u Ruandi. Nagovještavaju se sukobi slični onima u Ruandi. Francuzi najavili povlačenje svojih vojnika iz Ruande.

11. avgust, četvrtak

Ovo su, najblaže rečeno, dani dosade. Donekle ovu monotoniju razbije toplo vrijeme pa je kupanje dobro došlo. Dani teku kao na traci, svaki isti k'o jaje jajetu. Ovdje se ništa ne dešava posebno, čak se ni vrijeme ne mijenja pa sve izgleda kao čudan san. Ovo radoznale i one od ranije agilnije, doslovce dotuca, duševno slama i rastura i pitanje je kakvi ćemo dočekati slobodu, ako ona kad i dođe.

M. Rouz predložio potpunu demilitarizaciju Sarajeva čime bi se svo ranije oružje i oruđe iz UN depoa vratilo zaraćenim stranama. Ovo više odgovara srpskoj strani jer će u toj kombinaciji nazad dobiti oduzeto oružje i prerasporediti ga na ostala ratišta.

Inače, situacija na ratištima je uobičajena, artiljerijska prepucavanja, a navodno naši pripremaju neku veću ofanzivu sjeverno od Sarajeva. Da li će biti Visoko (aerodrom), Ilijaš ili Vlašić, nije mi poznato. Nešto žešće na gračaničkom i tešanjskom ratištu gdje naši borci bilježe izvjesne uspjehe, a sve je to u svrhu dovođenja koridora u nezavidnu situaciju.

Nezabilježene temperature zraka po Srbiji dostizale i do 43 °C, čak 44 °C u Paraćinu, što je uslovilo niz negativnih posljedica, a najčešći su požari.

Bijela kuća požurila da demantuje i pojasni jučerašnje Kristoferove izjave u vezi sa ukidanjem sankcija Srbiji. Sad Klinton razrađuje aktivnosti oko ukidanja embarga, mada su i ovo sve samo prijetnje Srbima ne bi li prihvatili plan Kontakt grupe.

Zategnuti odnosi Čečenije i Rusije. Naime, ova je republika proglasila nezavisnost 1991. godine, a Rusija izjavila da zadržava pravo normalizovanja odnosa u ovoj pokrajini.

Srpska crkva daje podršku režimu na Palama, a osuđuje režim u Beogradu te je po povratku sa Pala Pavle uzalud dva dana nastojao da se sastane sa Miloševićem. Očito ga Slobo ili ignoriše ili eskivira. Cijenim da će prije biti ovo drugo jer se vožd našao u zaista nezavidnoj situaciji, okrenuo je crkvu protiv sebe, a to nije dobro.

Francuska nastavlja sa noćnim racijama i hapšenjima sumnjivih lica, a na udaru su lica iz Alžira kojima, izgleda, olahko etiketiraju da su diverzantno-terorističke grupe ili pojedinci.

O centralnoj vladi BiH i ostalim

Najprostije rečeno, maćehinski, ako ne i dušmanski odnos prema Podrinju. Oni jednostavno kao da ne znaju gdje su granice njihove države. U srednjoj Bosni oni se brinu o platnom sistemu, tramvajima, autobusima, kulturno-umjetničkom programu, a u enklavama običan narod nema ni soli, ni zejtina, ni brašna. Kod nas se ponovo prosi brašno, povrće, kradom se bere voće pa sve to dotuca narod koga, neosporno je, nestaje i fizički i duhovno. Jedni ginu na prelazima od mina, druge hvataju četnici, jedni umiru, ostali stihijno propadaju, a Centrala ne haje za sve to. Doduše, u Ciganluku radi Skupština, ali ni tu se ni za nokat ništa nije promijenilo u odnosu na period Hunte. Niko nejma ili volje ili hrabrosti da bilo šta promijeni nabolje i dalje se tavori, tapka se u mjestu, a to je samo put u sunovrat.

12. avgust, petak

Jutro i dan nevjerovatno topli. Na ovako vedrom vremenu ovolike temperature i ovako niska vlažnost otežavaju disanje i nekako umrtvljuju organizam pa bar ja nejmam ni za što kuveta. Inače sam previše opʼo, sve na meni nekako visi, neophodni su mi kaiš, a sat oblijeće oko ruke. Doduše, nikad mi ljetne vrućine nisu odgovarale. Na ovo ne mogu odgonetnuti, pogotovo što sam opet posebno osjetljiv na niske temperature. Po svemu sudeći i nervno sam oslabio što govori i popodnevni bezrazložan konflikt sa Redžom kod buka. Umalo veći incident.

U Ciganluku tzv. Nurifovci (borci koje je doveo Nurif Rizvanović) držali neki sastanak sa zakuskom, pozvali Špiclova i opštinske čelnike, ali im u „Domaviju" nije niko došʼo. Po svemu sudeći, u prvi plan je ispluʼo Ahmo jer se od „lopova" on sad javlja u ulozi narodnog spasitelja.

Bill Klinton odgovorio M. Nanu, kongresmenu predsjedničkog Savjeta za odbranu SAD, u kome otvoreno kaže da će do 15. oktobra 1994. godine Srbi na Palama prihvatiti sporazum ili će on lično pokrenuti inicijativu za ukidanje embarga. Ne prođe li ovaj prijedlog na Vijeću sigurnosti, konsultovat će se sa Senatom o jednostranom ukidanju embarga. Sve je ovo uslijedilo nakon izglasavanja dva amandmana sa snagom zakona u Senatu, a oba se odnose na ukidanje embarga.

Najavljeno povlačenje UN-vojnika iz BiH posljedica je Klintonove odluke o ukidanju embarga, a navodno u tim uslovima UN-vojnici sa ovim mandatom se ne mogu zadržati. Ovo navodno više odgovara bh. Vladi nego Srbima.

U Hrvatskoj zaista neka neobjašnjiva diplomatska šutnja. Tuđman se nigdje ne oglašava, a Vijeće sigurnosti je hvatsku vlast osudilo (upozorilo) zbog ometanja UNPROFOR-a. Navodno mu više ni domaća glasila ne iskazuju totalnu lojalnost.

Oglasila se Crnogorsko-primorska mitropolija koja javno daje podršku rukovodstvu na Palama, a osuđuje se oficijelno rukovodstvo i vlast u Beogradu i Titogradu, pa se čak nazivaju i izdajnicima srpskog naroda. Ovo je prvo ozbiljno drmanje Miloševićevog trona, sad će mu Karadžić biti ozbiljan konkurent za srpskog lidera jer ovaj ima crkvu uza se, a Milošević, navodno, Rusiju. Vjerovatno mu slijedi žestok obračun sa ekstremnom opozicijom, naročito sa radikalima.

Navečer došla na sijelo ekipa iz Potkujnice i sa Ribnjaka. Spontan razgovor, a negdje oko 22 sata i 20 minuta udario pravi pljusak, ali je kratko trajao. I ovo malo što je došlo, stiglo je u posljednji čas da išta ostane od kukuruza jer je bilo „minut do dvanaest". Bar će malo razgaliti atmosferu ako neće natopiti tlo.

13. avgust, subota

Osvanulo je maglovito, ali toplo jutro. Teško je bilo predvidjeti kakav će biti dan, ali već oko 8 sati i 30 minuta probilo je jako sunce, te se na terasi i danas moglo sjediti, samo sa zastorom (suncobranom).

Najveći dio dana sam proveo radeći istorijske tabele Srednje Azije, a oko 13 sati je stigla Joševka sa Esom pa rada praktično više nije ni bilo. Prilično je dnevni red poremetila i vršalica koja je od ranog jutra drndala oko kuće. Popodne je otišla u Planića bradelje i neugodno je boraviti u njenoj blizini.

Paskal Isunga, predsjednik Konga, izrazio saučešće za oko 150 porodica čiji su članovi izginuli.

Karlos Menem i Argentina ponovo zabrinuti za napade na Jevreje od terorističkih grupa.

Ponovo učestale nesreće sa masovnim pogibijama po Rusiji i nesreća aviona, sudar aviona i helikoptera, sunovrat aviona sa 140 poginulih, pucanje brane i mnogo žrtava sa ogromnim štetama.

Sinoć saopšteno da je Armija RBiH ovladala Nišićkom visoravni čime su se stekli prilični uslovi za deblokadu Sarajeva. Naši borci su zauzeli i Vis na Trebavi i proširili slobodnu teritoriju za oko 34 km².

Stoltenberg jučer bio u Beogradu kod Miloševića, a danas na Palama ga primio Radovan Karadžić.

Preminuo Markus Verner, a kao mogući nasljednik spominje se Stoltenberg.

Na bh. diplomatskom planu (unutrašnjem) aktuelni sastanci čija je tematika organizacija kantonalne, federalne i opštinske vlasti po Ustavu Federacije. Predlaže se ukidanje smrtne kazne zamjenom robije od 15 godina.

Danas sastanak R.Delić – M. Rouz; razgovarano o otvaranju „plavih puteva", o demilitarizaciji Sarajeva. Ponovo je otvoren Butmirski aerodrom. Zanimljivost je da još uvijek nije otvoren aerodrom na Dubravama.

Ljubijankić u posjeti Albaniji, razgovarao sa većinom zvaničnika ove države.

Na linijama nepromijenjeno stanje, nije bilo pomjeranja linija ni sa čije strane.

Srbi na Palama u razgovoru sa Stoltenbergom ponovo odbili mirovni plan Kontakt grupe i proglasili ga neprihvatljivim dok se ne koriguju mape, a Koljević čak izjavio da su oni spremni nositi se sa međunarodnom zajednicom.

Na Palama boravio i Šešelj koji kategorički sugerira neprihvatanje Plana, a najavljuje protestne mitinge za obaranje vlasti u Beogradu. Kako on reče, čim prođu ljetne vrućine. Ne znam šta mu one smetanju?

14. avgust, nedjelja

Jutro poluoblačno, ali vjetrovito. Vidna uznemirenost mog želuca nagovještava promjenu vremena, vjerovatnije su padavine nego sunčano vrijeme.

Bill Klinton tajno naredio specijalnim službama da hitno razrade planove za snabdijevanje oružjem bosanske Vlade, po svemu sudeći, nekim tajnim metodama i kanalima, poredi se to sa naoružavanjem pobunjenika u Afganistanu.

Oko 9 sati se već prilično naoblačilo pa sam istinski poželio da kod Ibre završe koševinu prije kiše. Ali sam opet istinski želio i kišu jer je ista neophodna. Doduše, u ovo manje sumnjam jer je od jutra „Muhtar" (Abdurahman Mustafić) pokosio Luku i puno mu se sijeno kiselilo više od sedam dana.

SAD i Sjeverna Koreja postigli izvjesni preliminarni sporazum oko tzv. nuklearnog programa.

Oko podne su stigli Mele, a uskoro Same i Ibran pa smo do iza 15 sati igrali šah, ali je Ibran ubrzo otišo u Ciganluk. O razlogu odlaska izvijestio me Same nešto kasnije.

Jučer i sinoć je kod njih boravio i noćio Junuz Ćatić pa im je izgleda ispričo podosta novog, ali i škakljivog. Kako sam shvatio Sameta, to su uglavnom sve samo glasna razmišljanja, ali za nestrpljivog, površnog i previše radoznalog Ibrana to je dovoljno razloga da otrči na izvor informacija, a svakako da to prenese i Hamedu, Ahmi i ostalim, konsultuje se s njima i da ponovo krenu u neke avanture. Glasna razmišljanja Špiclova su:

a) On shvata da ja (Hamed Salihović) nisam političar, da sam pogrešno mislio, ali sam ja više vojnik, nego političar.
b) Ne zna šta „trojka" hoće, ali je (Špiclov) spreman prihvatiti sve njihove uslove samo da „gehnemo" Sućešćane.
c) Neophodni su vješti političari na čelu, a onda je neophodno razgraničiti civilnu i vojnu vlast.

Osman Suljić: - Nejma nikakvog skupštinskog rada dok se ne normalizuju odnosi sa Potočarcima (i sa Osatom) i dok se sa njima trojicom otvoreno ne porazgovara.

Neosporno je, međusobne podmukle ideje dva zlonamjerna tabora dolaze do izražaja Sućešćanski program se počinje objelodanjivati (spremaju Špiclovu gore nego nama), a Špiclov to konačno uviđa i sad bi da se proba iščupati iz govana u koja, neosporno je, propada. Teško će biti uvjeriti naš tabor da ostanu po strani dok oni ne slome Špiclova pa se onda oni nađu u bezizlaznoj situaciji. To je pravi i jedini realan put, on je dug, ali garantuje punu pobjedu, samo je pitanje da li je Ibran moćan to prihvatiti, to je za njega predugo, on ne vidi toliko daleko. On je borac i sigurno će opet nešto ishitriti i sve ubrljati. Valjaće sad

raditi sa ostalim ljudima pa frontalno nastupati prema Ibranu. U ništa boljoj situaciji nije ni Osman koji se tako naivno zaletio. On vidi realan put, ali nejma podršku za njega od svojih sponzora, oni mu se uporno opiru a sa time će i on „popušiti" i prokockati političku karijeru, vjerovatno brže nego veterinar.

Sve ovo bih samo konstatov'o i ne bih se ništa posebno angažov'o jer i Nekira i Junuza neko je uputio kao emisare, oni osluškuju puls, njih strašno tišti naša šutnja i nezainteresovanost. Plaše se oni tišine, oni su bukadžije, oni rade na horuk i sasvim je normalno da se ne snalaze u ovakvim vremenima.

Jučer je konačno, nakon dužeg vremena, ponovo stigao konvoj.

15. avgust, ponedjeljak

Ust'o sam oko 6 sati, a ubrzo je počela i kiša, slabašna, malo pljuska, negdje je sipalo do 8 sati, ali je osjetno zahladnilo. Probudio me želudac i glad pa sam doručkov'o već u 6 sati i 30 minuta i to hladnog graha.

Najveći dio dana sam proveo sam oko istorije Srednje Azije i Indokine. Zanimljivo, pos'o je danas iš'o dobro. Urez'o sam malo i duhana, mada mi je već ponestalo.

16. avgust, utorak

SAN: Ove sam noći u dosta teškom i dubokom snu razmijenio poglede, susrete, viđenja i kraća druženja sa zaista mnogim rahmetlijama: mamom, Esedom, Husom, Ahmom i još bar 10 njih. Nisu mi se ružno predstavili, ništa se nisam uplašio, ali mi je čudno otkud tolike rahmetlije u jednoj noći, i to nešto sigurno znači, moram to dobro propratiti, niko mi ništa nije tražio.

Najveći dio dana proveo sam po lijepom vremenu na ploči radeći istoriju Italije i Grčke. Noga me sputava da se krećem, ali me i plaši, sporo zarasta.

I danas su nekoga u frezi provukli ranjene noge, blijed k'o krpa, ne znam ništa pouzdanije. Jučer je ukopan Amir iz Pobuđa, vlasnik velikih volova.

Uspjeh naših boraca na Majevici, zauzeta neka Greda i četnici su prebačeni preko Majevice.

Na Vijeću bezbjednosti Stoltenberg podnio izvještaj o razgovorima sa Miloševićem i Karadžićem. Milošević odbio da primi međunarodne posmatrače na granici na Drini, a Karadžić i Krajišnik izjavili da nejma ništa od prihvatanja Plana ukoliko se ne koriguju mape.

U Albaniji nastavljen sudski proces protiv pet Grka, a Grčka najavila eksport oko 300.000 Albanaca koji žive u Grčkoj. Odnosi između ove dvije države dovedeni do usijanja.

Započeo sudski proces sedamnaesterici Muslimana Sandžaka koji se terete za antidržavna djela i ilegalno posjedovanje oružja. Sve se ovo odvija bez novinara i javnosti.

Negdje popodne kad sam pošao na odbojku obavijestila me Nerfida da su kod Hameda stigli Ahmo i još neki ahbabi i da se trebamo dole javiti. Ibran je sa Sametom kod Bege, zapio se. Već se bilo pomrklo kad je on navodno pošao na Rijeku. Kategorično sam odbio ići sa pijanim, nakon dva sata čekanja, a i ne mogu ništa obaviti. Bio je prilično podgasio pa mi se jednostavno nije išlo jer znam sigurno da je sijelo naporno. Mogu i da pretpostavim kakve su bile reakcije prisutnih pogotovo ako im je nepravilno prezentirano. Neka ih nek malo razmišljaju o razlozima mog eskiviranja. Znam, biće raznih kombinacija, malo dobrih i realnih, stidjeće se ukoliko me budu neopravdano ljagali.

17. avgust, srijeda

Večer nešto hladnija pa se na ploči jedva sjedi. Oko 10 sati i 20 minuta sam otišo spavati, a na vijestima ništa posebno. Sve reprize dnevnih informacija, a Srbi ni riječi nisu saopštili iz Vašingtona. Izostaju međusobne svađe Paljana i Dedinjana, „lisice" su to, da im je da se „jašu a da im ne uđe". Neosporno je, međutim, da međunarodna zajednica zahtijeva postavljanje posmatrača na Drini pa će se onda pričati o ublažavanju sankcija, Dedinjani se, svjesni posljedica, opiru tome, ali time i otkrivaju pravo lice. Rusija i dalje drski sponzor pravoslavlja, ali ni Klinton sa Kabinetom ne popušta ni za pedalj, mada Voroncov već 20 dana odlaže razmatranje Rezolucija o Srbiji. Srbi će glasati na referendumu „da li ste za ponuđene mape"?

Simptomatično je zaista neoglašavanje Tuđmana već duže vremena. Atina je zvanično objavila da ranije zakazivani sastanak Tuđman-Milošević u Atini neće biti održan sve dok Srbija ne prizna Hrvatsku u međunarodnim granicama (Tuđmanov stav). Neće biti održan ni sastanak delegacije tzv. Republike Srpske Krajine u Moskvi, što je naravno bila dezinformacija.

Od 8 sati i 30 minuta do 13 sati i 20 minuta smo pokosili najveći dio Strane i pola Ravni. Nas četverica, a prvi put sam u životu zajedno sa Muharemom. Kosio bos. Eto, sve je moguće, ali zato, vraćajući se kući, nisam mogao ocijeniti šta više boli; ruke sa plikovima, ramena, leđa, rane na nozi ili iznakaženi tabani.

Dan izvanredan, vedar, ugodan, skoro cijelo popodne sam kod Bube igrao

šaha do pred samo veče. Cijelo ovo popodne je niz rijeku kuljala omladina, večeras su amateri –pjevači u Ciganluku a narod je željan bilo kakve promjene, ubi ih čamotinja i monotonija.

Noga je danas nešto bolje, manje je gnoja otkako stavljam alkoholne sterilne maramice direktno na ranu.

Jučer je Alija bio u Tuzli, a Delić u Zenici.

18. avgust, četvrtak

Kosidba, po svemu sudeći, promašena jer je osvanulo oblačno jutro, čak je nekad jutros malo poprhnula i kiša, ali je temperatura vidno opala.

Navratio Hamed i, bogme, ostali smo u razgovoru do 15 sati i 20 minuta.

Opozicija u tzv. Jugoslaviji peticijom (potpisima) traži sazivanje vanredne sjednice Skupštine sa jednom tačkom: Rasprava o Planu Kontakt grupe i stav srpskog vrha.

Zair zatvorio granicu prema Ruandi koju je svake minute prelazilo 20 ljudi.

19. avgust, petak

Četvrta godišnjica SDA Srebrenica protekla je neprimjetno, mislim da ničim nije obilježena, na nju nije podsjećano kao da nije ni držana, još jedan dokaz da iskreno SDA ovdje legalno i ne postoji. Ona i ne funkcioniše.

Sahranjen Manfred Verner, a ujedno obavljene konsultacije tzv. zapadnih partnera o njegovom nasljedniku, ali i o problemu sa nuklearnim materijalom koji poluilegalno stiže u Zapadnu Evropu. Kao da se i ovim hoće izazvati skandal.

Dvanaesti rebbiullevvel obilježen u Sarajevu i Tuzli, a kod nas bio mevlud u Ciganluku, ali na igralištu, gdje su održali dove poginulim prošle godine.

Ponovo aktuelan nuklearni materijal (plutonijum) dospio u Njemačku iz Rusije.

Uspjesi Armije RBiH u kladuškom „džepu". Navečer objavljena vijest da se Fikret preďo i da je Peti korpus ušao u Kladušu. Vijest saopštio francuski bataljon (Informativni centar).

Naša Vlada zahtijeva od UNPROFOR-a da ministra Kasima Trnku prebaci u Bihać radi uređenja pravno-državnih poslova.

20. avgust, subota

Vrijeme se puno proljepšalo i stabilizovalo. Sjediti i raditi na terasi može se sad i navečer, ali i rano ujutru.

Prijepodne sam bio kod Italijansko-grčke istorije, a popodne na kupljenju sijena (otave). Srećom, oba posla su išla nekako dobro te su uspješno okončani.

Oko podne je UN helikopter odvezao ranjenog UN vojnika koji je teško ranjen na Buljimu (ili Zalazju, ne znam pouzdano). Ekipa koja je „landroverom" pošla u pomoć prevrne se i povrijede se još dva vojnika.

Vrijeme je danas bilo zaista izvanredno, već u 12 sati je bilo kupača, doduše, onih rijetkih (izuzeci). Malo jugovo, sunčano, vedro k'o džam mada se osjeća zamicanje ljeta. U popodnevnim satima hlad sa vrha Krčevine preplavi cijelu njivu. I nema više sunčanih oaza u ravni.

Sa međunarodne diplomatske scene ništa posebno novo osim što se Žipe ponovo oglasio da će se Muslimanima skinuti embargo ukoliko Paljani ne dođu pameti, a Rusi već priznaju da rade za Srbiju i Paljane. Vijeće sigurnosti ni treći dan zasijedanja nije postiglo koncenzus (nije ni usvojilo) tzv. predsjedničko saopštenje o BiH. Rusija izašla sa kontrazahtjevom da se osude ofanzivna djelovanja naše Armije.

Demantovane vijesti iz Kladuše, naši borci su na 3 km od Kladuše. Fikret odbio svake pregovore, a pitanje je samo sata, najdalje dana, kad će biti u samoj Kladuši. Pokokano je dosta četnika i na zvorničkom ratištu, a priča se da je prekinut put Bijeljina-Zvornik i Šekovići-Zvornik. Osobno smatram da su i ovo samo navodne želje jer informacije stižu sa Buljimskom smjenom straže.

Ponovo se u „Politici" oglasio Lilić, ali ovaj put zaista u oštroj formi napada paljansko rukovodstvo za eventualne zločine nad Muslimanima, za bogaćenje i korupciju, za egoizam i srljanje protiv srpskog interesa, a ovo su prenijele skoro sve zapadne agencije, doduše, svako na svoj način. Po svemu sudeći, sad bi treb'o biti žrtvovan Lilić, treba oštricu crkve okrenuti od Miloševića. I Skupština im je 25. ovog mjeseca pa će opozicija težište baciti na Lilića.

21. avgust, nedjelja

Vedro i ugodno jutro, bez magle, toplo i prijatno.

SAN: Skoro cijelu noć, čini mi se, sanjam Ahmu i njegovu nekakvu kupovinu nekog placa, kao banjsko-rekreativni plac, na kome kani graditi neko zdanje nevjerovatnih dimenzija. Znam da se pominjala 1.000.000 m², a poslije 10.000 m².

Jedno vrijeme je sa njim bio i Muha, a sve je nekako kao oko Gubera, duga scena kao iznad Ilidže.

SAN: U Krčevini našoj, u ravni i staroj bašči, usijana jarevina i grah, oboje su već nikli, ali je njiva puna golog sjemena, nije ni zagrnuto, već se osušilo a Ahmo mi opet kaže to je nabacio Halil Dvica.

Nekad rano ujutru Peti korpus je ušao u Kladušu, praktično bez borbi i bez krvi. Ovim je konačno slomljena autonomija, ali i opšta ideja o unutrašnjoj parcijalizaciji BiH. Ovim bi trebala konačno odumrijeti ideja o autonomizacijama širom BiH te će se nakon današnjeg dana moći govoriti o jedinstvenosti naše Armije, o jedinstvenom cilju i zajedničkom nastupanju protiv odmetnutih Srba. Veliki talas izbjeglica, Fikretovih sljedbenika, napustio je Krajinu i otišao (pobjeg'o) ka tzv. Srpskoj krajini. Pominje se desetak hiljada ljudi a Srbi to uveličavaju do 30.000 da bi prikazali velike sukobe u muslimanskom narodu i strah od „Alijine vojske". Hrvatska vlada se obavezala da će ih sve vratiti u Cazinsku krajinu te se oni praktično mogu zadržavati samo u tzv. Srpskoj krajini.

Produžen je rok amnestije a javnim proglasima narod se poziva da se vrati u svoje kuće jer oni trebaju novoj vlasti. U Cazinskoj krajini se polahko normalizuje život, a usamljene bande fikretovaca još se javljaju sa okolnih brda.

Dudaković unaprijeđen u brigadnog generala, a čestitke mu stižu sa svih strana, javna pohvala od Predsjedništva i Glavnog štaba. O Fikretu ne znaju ništa pouzdano, ne oglašava se ni odakle, a najverovatnije je u tzv. Republici Srpskoj krajini.

Ovakvim razvojem situacije i Srbi su dovedeni u nezavidnu situaciju, otpala im je osnovna ideja cijepanja Muslimana, a ni na većini ratišta ne stoje kao ranije. U njihovoj „kuhinji" se pripremaju neki novi recepti, a oni se mnogim ne sviđaju za konzumiranje pa će vjerovatno zastajati u grlu.

Neosporno je, čim su Fikreta ostavili Hrvati, on se našao u bezizlaznoj situaciji, ali su ovim ušutkani i ostali potencijalni autonomaši.

22. avgust, ponedjeljak

Jutro ponovo vedro i toplo. Sinoć smo sjedili na terasi do oko 23 sata, a nešto sam loše spav'o i ust'o nekako umoran. Nogu još nisam sanir'o, sad tretiram sa bokvicom. Vršalica nam još nije došla pa me strah da li će i doći jer četnici ne daju dovoz nafte dok se i njima ne dovoze isto. Jučer dijeljeno po 200 grama soli, a brašno po 0,5 kg ponovo dijelili samo izbjeglicama.

Ujutru sam rez'o duhan, do 11 sati i nisam slušo vijesti.

Kod Miloševića u toku dana ponovo bio Akaši, ponovo odbijeno postavljanje posmatrača na Drinu, navodno to nije u skladu sa suverenitetom Jugoslavije.

Iz Kladuše kontradiktorne vijesti. Srbi izvještavaju najcrnje i traže da taj egzodus civilnog stanovništva osudi međunarodna zajednica, a RTV Sa izvještava o normalizovanju stanja u cijeloj Krajini. Sredinu je teško realno ocijeniti.

Najveći dio dana sam proveo kod kuće. Popodne sam otišo u Krčevinu gdje smo sađeli ono sijence, a kad sam se vratio okup'o sam se i obrij'o, te nisam išo u Palučak.

Ibran je ujutru otišo u Ciganluk i nije se vraćao. Pronijela se vijest da nam je predsjednik opštine ost'o udovac jer se Aza tamo u Tuzli udala. To je hit-vijest u Ciganluku i uglavnom se o tome priča.

Doduše, na RTV Sa čuju se sad nešto češće i Srebreničani, ovaj put o epidemiji vašljivosti u Ciganluku, o ugroženosti Holanđana od strane Srba kojima isti postavljaju minska polja, pucaju na njih, ne dozvoljavaju prolaz konvoja i izgladnjavaju stanovništvo enklave. Sjetili su se čak da Dudakoviću čestitaju sjajan uspjeh, ali to čine u ime naroda enklave.

U ostaloj Evropi najaktuelniji je šverc nuklearnim materijalom iz Rusije čiji su ventili izgleda jako popustili, pa curi li curi, a to zapadnjake brine.

I dalje se intenzivno radi na saniranju posljedica u sjeverozapadnom Alžiru.

Odnosi između Grčke i Albanije dovedeni u kritičnu fazu. Grčki avion je iznad Albanije bacao letke neprijateljske sadržine, a to je objavljeno kao samovolja pilota.

23. avgust, utorak

Rano ujutru pao je lijep, doduše kratkotrajan pljusak, ali se poslije razvedrilo i bilo je jako sparno i toplo vrijeme. Najveći dio dana radio sam istoriju Iberijskog poluostrva, pos'o išo traljavo, pogotovo kad se na ploči iskupila brojna ekipa jer je Aida došla sa sekom. Ostali su do pred sam mrak pa me to prilično sputavalo u radu.

Na međunarodnom diplomatskom planu ništa posebno. Neka srbijanska ekipa u posjeti Moskvi, a sad neke grčevite poteze vuče Mikelić i Martić. Prilično Srbi komplikuju situaciju sa izbjeglicama iz Cazinske krajine prikazujući to kao bježanje civilnog naroda pred nekom surovom ordijom koja čini neviđene masakre na svom pohodu. Radi se zapravo o okorjelim fikretovcima, ali vjerovatno i o znatnom broju Srba koji su se borili u Kladuši sa fikretovcima.

Na ostalim linijama ništa posebno, one su nepomjerene, uglavnom se artiljerijski provociraju.

Navečer smo bili na sijelu kod Bube, bio i Nail, sjedili smo do 23 sata i 30 minuta, pričali o nauci i o neobjašnjivim pojavama, zapravo o nemoći nauke u borbi s prirodom i njenim pojavama. Poslije smo pričali o parapsihologiji i avetima.

Popodne u Palučku umalo pravi incident. Tzv. prva ekipa sa svim svojim prljavostima pošto-poto ide na incident. Zdušno se zalažu za nepravdu. To je zapravo ekipa pokvarenjaka, fesačija, krkana i podlaca. Odlučio sam, više ni protiv njih neću igrati, ispoštovao sam svoju lanjsku odluku da ne igram s njima. Ispoštovaću i ovu.

"Monolog" nakon sinošnjeg "skeča"

Dugo sam živio u zabludama, ne zato što sam naivan i neupućen, nego su vrijeme i splet okolnosti krivi za to. Nije moje da se pajdašim sa takvim tipovima. Ibrane, ti si pravi tipičan fesačija, a put koji si ti odabrao i koji slijediš i propagiraš odvešće te, neosporno je, na duboku stranputicu. Samo ako imaš izazvati kakav fesat, makar i mali, ti si zadovoljan i djelimično si našao sebe. Ovaj ti put nije upalilo, otrpio sam uvrede (prijetnje) ograničenih osoba, mojim drskim istupom sam im samo stavio do znanja da mi se ne smije ni prijetiti. Ti ćeš morati naći nekog duševno labilnijeg da mlati one koje ti mrziš, ali, eto, kad ti takvi isti doprinesu i trunku bilo kakve koristi ti ih podržavaš i odobravaš njihove poteze i nepravdu. To je totalni simptomatični egoizam koji se u tebi akumulira i prirasta ti, postaje dio tvog ega. Prvi put sam se uvjerio da je Same najčešće u pravu mada sam ga često ušutkivao i osuđivao (sad vidim – griješio sam). O minđušaru (Sejdalija) neću ništa, većina ga zna kao nastranog. Tečo (Ibran Planić), ti si običan krkan u skupu, ali si bratomrzac što je izuzetno negativna osobina, bolje bi bilo to ispoljavati na ostalim osobama nego na braći. O braći Štedranima (Mrkela i Mesud) ništa posebno. Mrčo je sličniji i bliži minđušaru, mlađi se samo zanese i prihvata kodeks ponašanja, pa djeluje kao dio cjeline. Ne znam čemu vam sve to ako je to rat učinio od vas, dužni ste znati da je u izvjesnoj mjeri osakatio i sve ostale. Nisu svi Huse, ima i zajebanijih i hrabrijih, ali i mnogo podmuklijih. Morate o tome ozbiljno voditi računa, inače će neko povući „mačka za rep", a tad je već kasno.

24. avgust, srijeda

Jutro vedro sa pramenovima oblaka, a dan izuzetno sparan i težak. Oko 11 sati stigla vijest o smrti Nezire Mustafić. Dženaza obavljena u 17 sati, sve prošlo uredu, podosta naroda, ali sparina nevjerovatna. Nekako u to vrijeme vidno se naoblačilo i sa zapada su se navukli mutni oblaci koji nisu obećavali baš najpovoljniji razvoj vremena.

U 15 sati objavljeni detalji razgovora Milošević- Akaši. Ništa posebno. Akaši danas u tzv. Srpskoj krajini i, sudeći po njegovim aktivnostima, on je doslovce zamijenio njihovog duhovnog vođu Pavla.

Njemački i francuski ministri spoljnih poslova uputili Miloševiću zajedničku notu sa zahtjevom da isti prihvati međunarodne posmatrače na Drini. U suprotnom, neminovna je realizacija ove gore Rezolucije Vijeća sigurnosti, a ona sadrži najstrožije sankcije prema Srbiji i skidanje ambarga Muslimanima. Ovakav stav Njemačke i Francuske, neosporno je, aktivnost su SAD-a, a Kozirjev ove nedjelje ponovo dolazi u Beograd, pa je evidentno da je ova nova inicijativa u centru pažnje. Ovakav razvoj događaja uliva veliku nadu u perpektivniju budućnost BiH jer se ovim obezbjeđuju njene granice, njena suverenost i cjelovitnost, a čini je dva entiteta: Muslimansko-hrvatski i Srpski, ali se konferedaralni odnosi sa trećim ne mogu realizovati na štetu druge strane. Sad je Srbija u presi, valja se, ne samo odreći braće preko Drine, nego valja priznati Hrvatsku i BiH, prihvatiti posmatrače, a onda ko zna kako će naredni uslovi biti; da li Sandžak i Kosovo, da li međunarodna prava manjina, Vojvodina ili Makedonija. Sve u svemu, nezavidna situacija velikog vožda.

Nezvanično saznajem da je grupa od 100-150 ljudi iz ove enklave samoinicijativno stigla u Tuzlu (reskirajući sve, pa i živote), produžili su odmah u Sarajevo i tamo ih primio Silajdžić (Alija će to učiniti čim bude imao slobodnog vremena), a njihova kazivanja su na temu o samouništenju muslimanskog naroda u ovoj enklavi od pojedinaca i grupa. Kažem, ovo je nezvanično, možda je preuveličano, ali je neosporno da dosta naroda bježi iz ove enklave, bježi ispred zla, a, sigurno je, sa njima otići će mnogo informacija, svakako nepovoljnih po Huntu.

25. avgust, četvrtak

Vrijeme promjenljivo, nestabilno, ali preovladava toplo, sparno i suho. Struju u Potočarima nema skoro niko, osim Sejdalije i Ibrana.

Otvorena privatna radio-amaterska stanica koja usluge nudi jaranima

po sporazumu i za čvrsto drugarstvo, a ostalim za 15-20 DEM, pa je moguć razgovor i sa inostranstvom. Ko navrati amaterski, ne obavi razgovor, one radio stanice u Ciganluku zatvorene (navodno pokvarene) pa je priliv zainteresovanih priličan.

Nastavlja se izbjeglički talas sa Kube, a time se zaoštravaju odnosi Kuba-SAD. Amerikanci ih vraćaju u Gvantanamo ili ih raporeduju po Karipskim državama, a čak im (Kubi) prijeti zaoštravanjem ekonomskih sankcija.

I dalje neizregulisani odnosi u Hebronu, ruski vojnici će se povući iz istočne Njemačke do kraja ovog mjeseca, a do kraja godine iz Estonije.

Potvrđena informacija o pristizanju informacije iz Tuzle Hunti u Ciganluku. Nju je potvrdio Luka (Sadik Sulejmanović), a sad da li je ona u ovoj formi koju smo čuli, ostaje da se provjeri. Iz Tuzle je navodno stigao tekst, „radite još 90 dana kako hoćete i šta hoćete, ali se poslije dobro pripremite". Ovo je izazvalo strašnu pometnju u Hunti, mnogi se nisu odazvali na ražanj – junca u Rječici, a Špiclova su zatekli plače i jada se na tu temu, kako mu je narod brzo okrenuo leđa. Aktuelna raspodjela ratnog šićara.

Kinkel u Zagrebu, potpisan neki sporazum, nagovaraju se Hrvati da produže mandat UNPROFOR-u i da normalizuju stanje sa postojećim. Ipak je ovo priznanje Hrvatskoj.

Nastavlja se egzodus izbjeglica iz Krajine po Hrvatskoj, pomaže mu Abdić i njegov štab, a njegova i Martićeva policija ne dozvoljavaju vojnicima da se vrate kućama, njima je da agonija traje što duže i da se na konto toga okrivi bh. Armija. Alija lično poziva izbjeglice i garantuje im bezbjednost, produžena amnestija...

Zaoštravaju se sukobi u Ciganluku u okviru Hunte, naročito na relaciji Špiclov i ekipa i Sućešćani koji su praktično potpuno izgubili međusobno povjerenje. Kao da su Sućešćani tek sad uvidjeli sve njegove prljavštine ili, što je realnije, sad su spremni da sve to razotkriju. Došlo se dotle da treba da dijele šićar a to će, neosporno je, izazvati oštre sukobe, možda i krvoprliće.

26. avgust, petak

Jutro i cijeli dan kišoviti i dosadni. Prilično je zahladnjelo pa je više vrijeme podsjećalo na novembar, nego na avgust.

Rano ujutru, oko 6 sati i 30 minuta, civilna policija, uz pomoć desetak policajaca UNPROFOR-a opkolila, odnosno blokirala kuću Ibre Planića, pa je to sve izgledalo grubo i strašno izazvavši strah i paniku. Huntina policija došla da privede Fahru na izdržavanje kazne zatvora od tri dana a usput su angažovali UN-policiju jer se navodno u toj kući nalaze dva automatska oružja koja oni

trebaju izuzeti. Očekivalo se da će pružiti oružani otpor pa bi u tom slučaju trebalo intervenisati UN-policija, a ujedno biti i svjedok ako bi eventualno došlo do oružanog okršaja. UN policija se korektno ponašala, zapravo nije se snalazila u zadatku, a najnekorektnije se ponašao Said Atić, tačnije, bio je krajnje bezobrazan. Hasan se praktično izgubio, a najhrabrija je, po običaju, bila Naza, međutim, dosta je odradila i Aida. Sve u svemu, Fahro je odveden, Ibro nije bio kod kuće, ali ostao je događaj za široku analizu. Autor scenarija je Hakija, to je neosporno, ali uz Hrominu asistenciju i Špiclovove želje. Ukupan globalni scenario je njegov. Njemu gori pod nogama, on neprekidno blijedi i tone, kako prema Tuzli i Sarajevu, tako i prema Sućešćanima, ali i ostalom narodu ove enklave. Sad mu je neophodan ekces većih razmjera u kome bi se on predstavio kao superioran, ali mirotvorni pobjednik, a ostalim pripisao sve najcrnje. Ujedno bi se probao oprati pred onim pretpostavljenim na strani, pred ovim narodom, ali i zbližiti sa ostalim saborcima koji ga ubrzano napuštaju, okreću leđa, čak i prijete. Nikako da ubijedi Suljića da zakaže Skupštinu, mada opštinski načelnik još nije izabran ili se Suljić uporno opire ili on nejma drugog kandidata.

Ponovo Balijin propagandni govor u džamiji, tema je ponovo zavađeni narod, navodno usijano stanje koje ne obećava ništa dobro, on naslućuje crna događanja, a zapravo samo propagira želju onih kojima „gori pod nogama" i kojima su, očigledno je, dani strahovlade i samovlade odbrojani, ali ne smiju to objelodaniti.

Zoran Milanović, Šicel i Armin Pohara uhapšeni u Zagrebu, oni su najbliži Abdićevi saradnici, cijelo vrijeme osvajanja Kladuške krajine, ali su posebno zaduženi za zbjeg, za njegove što veće patnje i medijsku propagandu. Oni su trebali natjerati izbjeglice da napadnu hrvatsku policiju. Ovim je Hrvatska zaista odradila krupan zadatak; vidno će se oprati, bar pred Njemačkom, SAD, bh. Vladom i narodom. Prvo što ne dozvoljavaju da zbjeg pređe na njenu teritoriju, a drugo što hapse one koje bi hapsila i naša bh. vlada i policija, dakle, na istoj smo liniji. Doduše, njih četverica su žestoko napali i Tuđmana pa im se vjerovatno nije bolje ni pisalo.

27. avgust, subota

Srbijanska Skupština prihvatila deklaraciju kojom se pozivaju bosanski Srbi da prihvate mir. Deklaracija sadrži 10 tačaka. Prije glasanja o ovoj Deklaraciji poslanici su se međusobno dovoljno izvrijeđali, a na glasanju je ostalo 130 poslanika i to SPS-a, Nova demokratija, vojvođanski Mađari i još jedna nepoznata sa dva poslanika. Ovim je Milošević ostvario još jednu formalnu

pobjedu, ali se odnosi nisu ništa promijenili jer nije pridobio nikoga iz opozicije pa time i Deklaracija ostaje neobavezujuća za bosanske koljače.

Kozirjev će navodno sutra navrnuti u Beograd, a postoji komunikacija – plan da navrati i u Sarajevo, Zagreb, a zatim u Berlin.

Veći dio dana proveo sam kod kuće, dan ugodan, popodne sam malo presjekao drva i navratio u Palučak. Manje je bilo svađe nego ostalih večeri.

Nedavno je u Ciganluku došlo do otvorenog verbalnog duela između Špiclova i Čiče koji umalo da se pretvori u pravi skandal. Povod je šećer koji je Štab odvojio da podijeli vojnicima, nastradalim i ugroženim porodicama, a Špiclov je to privatizirao i poslao u šverc. Čiča je to saznao pa je Špiclov morao ostatak dovesti u Ciganluk da demantuje Čičine priče. Na ovo mu je Čiča odgovorio da je on „drugi Abdić" i nasrnuo na njega. Krajnjim naporom su ih razvadili.

Povodom toga je i bio sastanak u školi na Potočarima (skoro svi forumi MZ) na kome je konstatovano da je situacija zategnuta a kao razloge su im ponudili Sućeski blok koji neda da Adem prođe za načelnika. Odlučili su (zaprijetili), navodno, da idu sa zajedničkim prijedlogom da se Adem vrati u proceduru, a ako to Skupština i ne dozvoli, oni će zavesti vanredno stanje. Zaista potezi agonije.

Na osnovu takvih dojmova je Balija i držao hudbu koja je puna bojazni i straha od krvoprolića jer je navodno narod ljuto zavađen. Ponovo se nije mogao suzdržati Ibran pa je gunđao, a uzvratio mu je Habib sa zajedljivom primjedbom „da ako mu ne odgovara, on i ne mora dolaziti tu na džumu, ima još mjesta".

Primjetno je i sve češće obraćanje radio-talasima najodgovornijih lica Okruga, a tema je naša enklava i stanje u njoj. Ne znam pouzdano ko im šalje informacije, zasad svu krivnju svaljuju na četnike i UNPROFOR, ali i na neke neobjašnjive faktore. Da li će u nekoj narednoj fazi i Hunta doći na red – pitanje je, mada vjerujem da hoće jer tih najavljenih devedeset dana već protiču.

Na međunarodnom diplomatskom planu zatišje kao da se ništa ne dešava, izgleda da je sve preneseno na Rusiju i Srbiju. Zanimljivo je i to da se nije mogla čuti nijedna riječ o referendumu u tzv. Republici Srpskoj. Ipak je nepobitno da čekaju te rezultate nadajući se povoljnim rezultatima pa da onda time pritisnu Karadžića i Miloševića.

28. avgust, nedjelja

SAN: Ne bi ih mogao sve sistematizovati, ali mi je ostao ovaj jedan koji sam, eto, začudo zapamtio. Nije slučajno.

Vraćamo se niz neko brdo i trebamo ući ili proći kroz Šušnjare i vodu kod lipe, a

prethodno smo bili kao u nekom selu na višem brdu, ja, Hromo i „vještica", ali i još nekih poznatih ljudi. Neka je neizdefinisana situacija i odnosi među nama. Hromo je suzdržan, prilično rezervisan, malo priča, a kad sam se negdje oko vode obratio konkretno za neki stav, on mi je pokazao neki kucani materijal i rekao:

„Nejma ništa, završeno je (mi smo završili), evo, vidiš šta je Ibro (njegov brat Ibro), ostavio, šta on hoće (traži, insistira). Iza nas je išla „vještica", iz daleka je dolazio A. Ibro, ona je slijegala ramenima, izkazujući nemoć da promijeni takvu njegovu odluku, ali i iskazujući žal nad prekinutim odnosima. On je zaista bio uporan, mada ni on nije to činio sa vlastitim ubjeđenjem.

Najveći dio dana radio sam Baltičku istoriju, posao je išao dobro, malo mi ko smetao, a i vrijeme je bilo ugodno.

Vijesti sam slušo u 15 sati, ali ništa naročito osim manipulisanja zbjegom u tzv. Srpskoj krajini gdje Martić i Abdić zajedno obilaze izbjeglice i „pucikaju ih" da napadaju hrvatsku policiju. Prvi put zabilježena neposlušnost Fikretu.

Prijepodne su nadlijetali NATO avioni i uz rijeku je otišo Junuz Ćatić.

Popodne mirno stanje, ali je oko 16 sati navratio Ibran sa novim inicijativama od strane Špiclova. Obećo je sutra otići u njegov stan na razgovor sa Špiclovom, a kad je vidio moj kategoričan stav, otišo je potražiti podršku bar od Hameda. Očigledno, ni tu nije naišo na plodno tlo te je odustao od puta u Ciganluk gdje se bio uputio da je prethodno dobio naše pristanke za prethodne poteze. Vratio se sa Rijeke prilično neraspoložen, a u nastavku našeg razgovora pokušava iznaći razloge za odlazak od kojih su neki simptomatični i dovode u otvorenu sumnju mnoge ranije radnje. Sućešćani navodno traže koaliciju bilo s kim samo da „izdignu" nas trojicu, a da njega posebno mogu izdići.

Smatram da je ovisna veza on-Špiclov, ali je ona jako osjetljiva, škakljiva i spada u najstrožiju diskreciju. Odnosi Hamed – Špiclov su kristalno jasni, kao i sa Ahmom. Simptomatično je što pokušava njega iščupati između nas kad zna da je to blijedo i tričavo, osim ako ih ne vežu neki nevidljivi, već zahrđali, lanci. Kad je odnose sa Sućešćanima doveo do usijanja i kad ga Čiča naziva Abdićem, on se okreće Ibranu.

29. avgust, ponedjeljak

Osvanulo je i dočekalo nas vedro, ali u maglu uvijeno jutro koje se puno nije razdanilo do oko 10 sati. Usto sam oko 7 sati i 30 minuta, a narod je masovno kilj'o niz rijeku, pijačni je dan. Ne znam šta će svi toliko pazariti.

Rekoše mi da je rano ujutru u toj povorci otišao i Ibran, očigledno ga je pobijedilo nestrpljenje. Nije mog'o sinoć da se ne bi previše razotkrilo pred nama dvojicom, vratio se kući spavati, ali je sabahile požurio, a „randevu" je u 18 sati.

Veći dio dana sam sjedio na terasi, radio uobičajene poslove, ali se nisam mogao osloboditi te teme. Zaista se on našao na rasputici: Kud i da li se solidarisati sa nama dvojicom (očito mu je i Hamed održao lekciju) pa potopiti svoju svu raniju koncepciju izhitravanja i požurivanja. Da li će nas poslušati, hoće li imati snage da se odupre Špiclovu? Ima li on toliko snage da me posluša i ukloni mu lonče ispred usta. Da li će moći potegnuti dizgine ili će potrčati da mu dofati kofu i napije ga. Neće puno pomoći ni mišljenja onih u Ciganluku, obmanuće on njih o našem stavu (ako se budu interesovali), a njih neće poslušati, sve što se bude odlučilo i desilo načiniće on to po svojoj savjesti i volji. On jednostavno umišlja da je privilegovan time što mu se nudi nekakav razgovor sumnjive sadržine i uopšte konstitucije. On to smatra forsiranjem i posebnim štovanjem njegove ličnosti, vid prepotencije, ali i samozabluda, cijenim da ga je Špiclov otkrio kao najmekšu supu, mekšu čak i od Ahme jer ni sa njim neće više da pokušava manipulisati. Mijenja osobe, čudi me da ne navrati Hamed, nemoguće da je nad svim ovim toliko nezainteresovan, da svemu ovome pridaje toliko malo značaja. Što bi se ja sam sikir'o, znam da će pogriješiti, ali, uostalom, boli me neka stvar neka poslije ispravlja sam.

Zemljotres na istočnim obalama Hokaida, po prvim izvještajima ima preko 400 mrtvih i ogromna materijalna šteta.

Zaoštravaju se odnosi između Grčke i Albanije, Grčka odbija Berišin prijedlog o međunarodnoj arbitraži u ovom sporu.

Nastavlja se iseljavanje Kubanaca, ali uglavnom ka SAD a isti ih presreću. Nagovještavaju se pregovori ove dvije države, a povodom pomenute teme. SAD zaprijetile vojnoj hunti na Haitiju da treba što prije da napuste zemlju, inače će se suočiti sa silom.

30. avgust, utorak

Vrijeme i dalje izuzetno toplo, sparno, čak nepodnošljivo, buk ne radi pa se ovo sveukupno teško izdržava. Najgora je monotonija i dosada, za kupati je hladno, a atmosfera previše nepodnošljiva. Noga smlađuje.

Ovih se dana zaista puno priča o teškoj humanitarnoj situaciji u Srebrenici, a i izvještaje šalje Dino Ćatić (Nino). I ovo je indikacija da je Špiclov angažov'o

Ćatu da ga malo privileguje, a ovaj će mu zauzvrat odraditi nešto krupnije. Ne smije se zaboraviti, on je potpredsjednik Kadrovske komisije. MB-ejac mu je očito manje podobna osoba za takvu vrstu poslova. Dokaz da Sućešćanima ne vjeruje.

Na tzv. IO SDA otvorena promjena kursa Sućešćana, stigo ultimativni zahtjev za ponovno kandidovanje Adema za načelnika od strane MO Potočari. Avdić to prosto odbacio i kandidata i ultimatum s napomenom da za njega nejma ultimatuma. Diskutovalo se i o švercu a lično Džemo praktično sve nečasne radnje na pijaci i oko pijace svalio na Nasera. Zauzvrat je Ahmo izdao doznaku za mesaru, čak mu dao i neke privilegije. Čiča tendenciozno naginje tzv. Husinoj struji. Treba se održati neki sastanak Sućešćana, a na isti je pozvan i Močevac.

Na međunarodnom diplomatskom planu zatišje i pauza. Kozirjev krupno odstupio od kursa Kontakt grupe, predlaže ublažavanje ili čak skidanje sankcija Srbiji kao protuuslugu za ono što je Milošević učinio prema Paljanima, a posmatrače na Drini ne vidi kao centralno pitanje. Amerikanci razočarani njegovim rezultatima u Beogradu.

Četnici stežu obruč oko enklava, zavrću ventile i to, po svemu sudeći, ozbiljno kao protumjeru za embargo Srbije prema njima. Ima Karadžić još nekih svojih suludih planova, oštro prijeti, ali, očito je, „pseto laje najviše kad se plaši".

Povukli se posljednji vojnici Rusije iz baltičkih država i Njemačke.

Navečer kod nas Ibran, sjedili smo negdje do 23 sata, možda i duže. Tematika opšta, ali kad je prisutan Ismet zaista nejma nikakva konstruktivnog razgovora. Malo me ko toliko nervira svojim glupostima, plitkostima, ali i prozirnom tendencioznošću. Sudeći po ostalim diskusijama Ibran se nije odazvao na razgovor ili se suprotna strana nije odazvala. Uglavnom, moj je dojam da kontakta nije bilo. Prilično je neraspoložen, šutljiv, ali i melanholičan.

Izgred kod Suljića napravili okupljeni sa sastanka na Potočarima koji je Adem kamionom odpremio u Ciganluk lično Osmanu, a neki od prisutnih je nasrnuo na Osmana. I ovo je novost i neobičan potez ako se smatra da je Osman jedan od rijetkih Sućešćana koji misli i postupa drugačije, naginje Špiclovu i zato ima neprijatnosti.

31. avgust, srijeda

Otresli šljive u Bradelju, svega džak i po, otresli i one u Krčevini i nekako uspjeli napuniti bure, ali je očigledno da će i ove godine biti bar upola manje nego lani. Ostali dio dana radio sam na velikom Atlasu, mada posʼo ide traljavo.

Doletjela dva helikoptera u „Akumulatore", ali se nisu vratili. Priča se da je došla neka ekipa za pregovore. Ekipa je mješovitog sastava. Ovo me prilično zainteresovalo, ali sam ost'o uskraćen za pravu informaciju. Četnici se u večernjim satima češće oglašavaju sa PAM-ovima, naročito sa sjevernih linija, manje sa Čauša.

Izmještena privatna radio-stanica, premještena na Potočarsku Rijeku, sa velikom vjerovatnoćom da potpuno bude zatvorena jer je ista kritikovana na tzv. IO Stranke kao privatna (Džemo). I ovo su novi stavovi i nastupi, da li je Slatinac toliko pošten pa mu nepravilnosti smetaju ili mu je prekipjelo od Špiclova, njegovog doskorašnjeg idola. Možda je prihvatio i novu ulogu, treba zbrisati i posljednjeg opasnog Potočarca i definitivno stvar uzeti u svoje ruke.

Navečer kod Ibrana, trojka me zatekla u Palučku pred samo veče. Vratio sam se kući da dopunim duhana a većina ih je pomislila da se neću ni vratiti. Najveći dio sijela Ahmo i Močevac su prespavali, samo prvi dio večeri učestvovali su u raspravama. Močevac pun straha da ko ne prisluškuje, pa će Špiclov otrčati u Sućesku na vrat-na nos da traži izmirenje. Zaista je čudno i to, oni su došli pješice i Močevac s njima, i to u popodnevnim satima, više ga nije strah. Iza ovog predugog sijela osnovni zaključci bi bili:

- Situacija u ciganskoj enklavi se mijenja i to ubrzano, a na štetu Špiclova. Sad je on u centru zbivanja, predmet je napada, a prednjače Sućešćani.
- Sućešćani su sebi dali u zadatak da obore i posljednji bastion Potočara pa da se onda razbaruše po Ciganluku i izbjegnu mini-autonomiju.
- Da bi stigli ovom cilju misle se poslužiti najprljavijim igrama. Oni će prvi napasti Špiclova, staviti ga na tapet i povući naše naivce. U tu svrhu namjeravaju:
- Sazvati zajednički sastanak IO i GO SDA sa blažom namjerom da treba prekinuti sa svađama i početi od nule.
- Na IO nisu mogli razriješiti vlastitu kadrovsku zavrzlamu.
- Ovako prozirne igre naši pojedinci nisu mogli prokljuviti, pa nisu zaustavili Ibrana da ode na sastanak kod Ćate i ponovi grešku iz maja prošle godine. Gore je doživio dosad nečuvenu uvredu. Naime, za neko amatersko mjesto političara u opštini nudi mu se da ubjeđuje naše odbornike da proguraju Adema za načelnika tj. za njegovo mjesto.
- Ovako prezentiranu istinu (iz Ibranovih usta) Kalaja, Same i Imšir ne vide kao provokaciju.
- Nakon svega sagledanog javno sam se izjasnio da ne podržavam ovakve korake, da ne mogu stajati iza njih i da od večeras imam rezervisan stav i donekle izmijenjenu trasu nastupa. Ovo je izgleda uzbudilo Imšira i Močevca, Ahmo se nije izjasnio, ali je nakon ovog mog istupa (izgreda) nastupila blijeda faza, spavalice su se ubrzo vratile svom obliku sijela, a s

nama je ostʼo Imšir.
- Prilično su se uznemirili i kad sam najavio skorašnji susret sa Hamedom. Ima se dojam da sam otvorio šuhvu u tajna dogovaranja nas dvojice i neki novi blok u našoj struji.
- Ukoliko oni ne promijene svoj kurs naivaca, neosporno je, doći će do polarizacije u našem bloku, a, vjerovatno je, ubrzo i do razlaza.
- Oba suprotstavljena tabora pokazuju živo interesovanje za ovaj blok, ali kao da nejmaju snage da se direktno obrate, niti da preduzmu konkretne korake.
- Nakon obavljenog razgovora kod Ćate za očekivati je rezervisaniji stav Sućešćana, ali i sumnjičav stav Osačana koji nisu za saradnju sa Špiclovom (poručnik i njegovi glasači). Nove trzavice u našem taboru.
- Ukoliko četnici zavrnu slavine za Srebrenicu slijedi još gore stanje – socijalno, ali i političko, pa će se i kombinatorika još komplikovati i usložnjavati.

1. septembar, četvrtak

Tresli šljive po pravom paklu za ovakvu vrstu posla. Prvi istovar šljiva, sjeknulo me pod lijevom plećkom pa sam se ove noći osjećʼo dosta loše, od umora nisam mogʼo spavati. Ostaće mi dugo u sjećanju ovaj dan kad se sjetim trešenja šljiva sa dugom motkom sa zemlje pri jugovom vjetru i temperaturi bar 36-37 °C, i to u žitu i prema suncu. Pakao.

Francuski tzv. parlamentarci još u Srbiji (Beogradu), u Beogradu je i neka delegacija iz Češke, a i ruska delegacija. Stiče se dojam da se vrata ka Srbiji otvaraju, slutim da su sankcije samo formalne. Najlabilnije se i dalje ponaša Francuska koja mijenja svoju politiku od slučaja do slučaja. Sad kritikuju politiku SAD.

Otvorena „ljiljanijada" u Ciganluku pa je gore narod ponovo pohrlio, bi rekʼo dijelila se so. Na otvaranju govorio Špiclov u uvodnom dijelu. Ponovo je iskoristio priliku da se eksponira, otima se da ne ode skroz u zaborav. Koristi svaku priliku, pa makar to bili tričavi razgovori sa četnicima, on propagandom i to pretvara u senzacije i velika djela. Simptomatično je stvarno stanje u Ciganluku i ono što se u izvještajima šalje ka Tuzli i Sarajevu.

Nastavlja se talas iseljavanja Muslimana iz Bijeljine i Janje ka Tuzli, ali i iz Banje Luke, a niko to ne može ili neće da zaustavi. Srbi čiste Semberiju od Muslimana, šalju i one slabe i nejake, zanimljivo, ni naši (lažovi) ne pričaju da četnici vrše ikakvu torturu ili ubijanja nejači, staraca i invalida. Ovo je,

neosporno je, posljednji talas, možda i zbog nedostaka osnovnih artikala i teškog stanja u tzv. Republici Srpskoj. Čudna je inertnost našeg državnog vrha koji nad svim ovim pojavama samo kuka i ispreda žalopojke. Borbene aktivnosti su praktično obustavljene, a u centar su zasad ubacili teško stanje u Srebrenici, čak ovo razmatra i Vlada BiH, ali se iz ovako blijede politike i nastupa ne može očekivati ništa krupno.

2. septembar, petak

Prijepodne uobičajeni poslovi, u završnoj fazi je istorija Evrope. Privodim kraju Veliki atlas Svijeta, sa rukopisima i tabelama sam pri kraju, ostaju još karte.

Žestoke borbe u južnom sektoru bihaćkog „džepa", najvjerovatnije da naši otvaraju novo ratište ne bi li uspjeli rasteretiti Bihać sa juga jer četnici su tu skoro na pragu.

Rasim Delić sa Mustafom Hajrulahovićem u Turskoj (drugi dan), posjetio je neku vojnu bazu. I o ovoj posjeti (petodnevnoj) čuće se tek kasnije, a, slutim, da su to pripreme pred skidanje embarga, da se pokupe prospekti.

U Sarajevu intenzivne pripreme za doček Pape Pavla VI, sve se čini da doček bude što bezbjedniji, ali i što veličanstveniji jer Pavao to zaista i zaslužuje. U ovim vremenima posjetiti Sarajevo spada zaista u epohalne poteze.

Nastavlja se nedefinisana situacija sa izbjeglicama iz Cazinske krajine, s tim što sad Fikret ubacuje DIG u Cazinsku krajinu. Kantonalni organi i Peti korpus odbacili prijedlog da se u ovom rejonu formira tzv. neutralna zona za povratak izbjeglica u kojoj ne bi važili zakoni Petog korpusa, pa prema tome ni Republike BiH.

Popodne sam otišao kod Hameda:

- On je zaista ograničenog kretanja, skop'o ga išijas, prima injekcije... U dužem konstruktivnom razgovoru izmijenjali smo mnogo mišljenja nakon novoiskrslih događanja, a naročito samovoljnih poteza pojedinaca u našem bloku. U većini smo se složili, naša gledanja su jako slična, skoro podudarna.
- Ukoliko se nastavi proizvoljno ponašanje pojedinaca (Ibran) mi ćemo se pojedinačno distancirati, ostavljamo im nek srljaju, nek ih vodaju.
- Nejma dogovora sa Špiclovom, niti ikakvih ozbiljnijih razgovora, a oni to koji iz našeg bloka budu htjeli, mi ćemo se javno ograditi od istih.
- Nismo mogli odgonetnuti ovisnost Ibrana od Špiclova, ali smo se složili da ona postoji, obostrana sumnja (blaža forma) u Ibranu ostaje kao sjena

za buduća ponašanja i zauzimanje stavova.
- Nećemo se odazivati na stranačke sastanke bilo ko ih saziv'o, osim legalno biranih lica u Stranci.
- Meni lično pod sumnjom je i Ahmo jer nekako olako mijenja stavove, povija se prema vjetru, a odnedavno znam da je on neki rođak Ibranu.

3. septembar, subota

Maglovito i toplo jutro, ali sluti na golubavo vrijeme kao i na promjenu. Probudio sam se sa poluzačepljenim nosom i grlom, a sve je to posljedica prekjučerašnjeg žderanja vode na onolikoj omori.

Vijeće sigurnosti osudilo najnoviji genocid nad Muslimanima Bijeljine i Janje i traži da se omogući pristup zatvoru u Janji i Bijeljini gdje se nalaze preostali Muslimani.

Oko 10 sati uz rijeku su otišle Ahmine i Džemine šćerke (barem se tako učinilo), a oko 11 sati je Ibran otišo niz rijeku. Vjerovatno je opet posrijedi neka aktivnost, moram reći ovaj put, tamo njihova.

Informacija se pokazala tačnom jer se iz Ciganluka vratio Ismet i sreli su se negdje na Kapetanovoj Ćupriji. Kaže, otišo je sam.

Na međunarodnom diplomatskom planu zaista prava pauza i zatišje, kao da više niko ne zna šta bi dalje radio kad je BiH u pitanju, kao da su sve mogućnosti iscrpljene. Začudo, Francuska se žica i brine šta će biti u slučaju skidanja embarga, a sve će učiniti da do toga ne dođe, ali i da se slučajno Srbi ne nađu u nezavidnoj situaciji, da šta ne izgube. Oni dosljedno slijede Ruse, za sada Amerikanci šute i, izgleda, samo čekaju 15. oktobar do kada su oni dali rok.

Ni na ostalim tačkama Zemljine kugle ništa toliko interesantno, kao da se ništa ne dešava, neko opšte mrtvilo. Jedino su Srbijanci zaista neumorni sa svojim Avramovićem. Stiče se dojam da u Srbiji više, ama baš niko, ništa ne razumije od ekonomije i monetarne politike, osim čiča Avrama. On je i alfa i omega, on planira, on prati, izvodi zaključke i analizira. Jednostavno rečeno, ukupnu statističku analizu obavlja čiča Avram. Po njegovom pojavljivanju na RTV Bgd u špici emisija je nadpolovičan u odnosu na sva tri njihova aktuelna predsjednika. Bolesno je to jer se zapravo radi o monetarnom sistemu u robno-robnim odnosima privređivanja.

Nagovještava se novi sastanak Tuđman-Izetbegović u Zagrebu, a nije najavljena tematika, osim što su vidni problemi oko zaživljavanja Federacije BiH.

5. septembar, ponedjeljak

Magla se digla tek oko 10 sati i 30 minuta, mada sunce nije čestito ogrijalo cijeli dan, ali je zato kiša padala svu noć i pošteno natopila već odavno žednu zemlju. Nekako je danas i vegetacija veselija, svježija, modrija, a zemlja prosto diše pod nogama, noge propadaju mada izdani nejma nigdje na površini.

Prijepodne sam utrošio na rezanje duhana i tako ost'o sve do 12 sati. Popodne je navratio Nasir Salihović. Ja sam u međuvremenu radio svoj pos'o na kartama i taman sam se spremio da pođem kod Bube a naišao je Ibran. Bilo je to oko 16 sati i 20 minuta. Obrij'o sam se i dole smo zatekli petericu od očekivanih. Nije do'o Bajram (greškom nije ni pozvan).

Cijelo veče samo blijeda diskusija bez pouzdanih informacija, sve na na bazi pretpostavki treba raditi hipoteze. Nimalo mi se nije svidjelo sijelo, čak ni danas nisam zadovoljan što sam otiš'o. Za cijelo veče čuo sam jednu novu informaciju da je Čiči došao do ušiju plan kako skinuti Špiclova i da je on saglasan s tim. Jedino ga brine što izgleda neće moći prije neposrednog kontakta (uživo) sa Tuzlom. Velika vjerovatnoća je i sastanak tzv. oficirskog dijela sutra u Sućesci, ako do njega dođe (jednom je odlagan). Na njega Čiča nije pozv'o Kragljivodu, Osmače i Špiclova sa svojom ekipom, ali zato jeste Vejza i to bi mogla biti izvjesna indikacija za neke mutne radnje Sućešćana.

Prijepodne je držan opšti roditeljski sastanak na Rijeci na kome je direktor Alić predočio nekoliko zaista senzacionalnih novosti: nastave neće biti dok se ne utvrdi status i plati prosvjetnim radnicima, vjeronauka se uvodi na fakultativnoj osnovi, predlagao je upisninu od 3 DEM po učeniku, najavio mogućnost i želju da bi oni držali nastavu izbjegličkoj djeci, ali ne bi mještanima što dovoljno govori da od nas očekuju da platimo.

6. septembar, utorak

Već u 6 sati i 40 minuta probudila me neka galama pod prozorom. Ust'o sam, a žene iz Brdareve Njive su se svikivale sa Redžijom, negdje im je put bio, ne znam kud su naumile.

Jutro sa gustom maglom i malo prohladno u odnosu na ostala jutra, a dan vedar, ugodan i posebno prijatan sa nešto jugovine.

Ženska ekipa otišla u Slapoviće i vratile se navečer. Zaista neobičan hobi – naobdan u Slapoviće.

U Berlinu eksperti Kontakt grupe nisu ništa konkretno dogovorili, ali se izgleda naziru ozbiljne razlike Rusko-francuskog bloka i Njemačka –SAD.

U Ciganluku vanredno stanje! Toliko je maha uzeo talas bježanja da je narod već spopala panika, ko će ostati. Uspaničila se i Hunta, brine ih kome će biti na čelu, zapravo njih brine koga će izrabljivati kad ostanu samo nejač i invalidi. Drže neke sastanke, ali uvijek sa sporednom tematikom, bitnije je iznaći mogućnost i metode da se Adem progura za načelnika nego da se narod nahrani i zaustavi talas ovolikog iseljavanja (bježanja) a svako zna da je to stavljanje glave u torbu.

7. septembar, srijeda

Maglovito jutro negdje do 10 sati ali, zanimljivo, magla je ustala nešto ranije nego jučer. Prijepodne sam proveo radeći uobičajene poslove na Velikom atlasu pošto je sad mrtva sezona u poljoprivredi. Iza podne se iskupila cijela ekipa pa je ploča bila krcata, a nešto ranije od njih stigla je Irma a poslije nje Jakub, dok je Ibran produžio u Ciganluk.

Od Jakuba nisam čuo nešta posebno novo osim da do 12 sati Močevac nije otišo u Sućesku, ali je Čiča bio u Ciganluku na nekom vojnom sastanku. I Jakub predviđa sukobe među Huntom, cijeni da neće proći bez toga, da je Čiča okrenuo i Slatinca k sebi pa je lutalica praktično još Osman Suljić. Zadrž'o se Jakub do negdje 16 sati i tad je konačno krenuo, reklo bi se, zadovoljan razgovorom.

Nisu nam dijelili humanitarnu pomoć mada su djelioci bili stigli. Razlog je navodni novi popis stanovništva zbog većeg broja odseljenih. U Ciganluku i na Rijeci već predalarmantno stanje zbog pražnjenja „prostorije" samovoljnim odlaskom „vojske" sa ovih prostora.

U Berlinu završena sjednica eksperata Kontakt grupe, ali bez ikakvog pomaka ili konkretnog dogovora. Evidentno je jedino da su se razlike u pozicijama povećale i u

samoj Evropi pa je njena konstruktivnost ozbiljno dovedena u pitanje jer Rusi otvoreno navijaju za Srbiju i traže da se Milošević nagradi, imaju podršku Francuza i Engleza a na drugoj strani su SAD - Njemačka koji traže od Srbije da prizna sve jugoslovenske države u avnojevskim granicama i dozvole posmatrače. Drukčije, nejma ublažavanja sankcija a, kamoli, ukidanja. Francuzi su čak i za doradu mapa, a Rusi za zamjenu teritorija u BiH.

RTV Sa cijeli dan i veče okrivljuje Srbe i Akašija za nedolazak Svetog Oca u Sarajevo. Nejma ko se nije oglasio i ko nije drž'o neki sastanak ili konferenciju za novinare da se osudi ovaj postupak. Svu krivicu Alija svaljuje na Akašija i na mračne sile koje su se urotile protiv BiH, njene Vlade i naroda.

Žestoki sukobi na Grabežu, Grmuško-srbljanskom platou.

8. septembar, četvrtak

Ponovo maglovito i malo svježije jutro koje zasigurno obećava vedar, sunčan i ugodan dan. Probudila me galama prolaznika.

SAN: Nekim okolnim putem (obilaznim), ali kao na nekom borbenom zadatku u ulozi prethodnice (izvidnice)stigao sam na neku visoku kosu iza sela. Najsličnije je da sam stigao na Buljice, znam da sam se malo povratio i došao u selo. Prethodno sam mnogo lutao i sa puno napora. Dolazeći s one strane u selo sreo sam nekoliko osoba koje me poznaju, ali i kao očekuju. Znam da sam im odgovarao „doći će naši ubrzo". Uputili su me kao u neku kuću - Zulfinu, siguran sam, domaćin je trebao biti Zulfo, ali tamo je ipak bila Hasina kuća. Ulazio sam u prizemnu podrumsku prostoriju i tu su bili domaćin i Čiča koji je ubrzo odnekud sad u drugoj sceni vodio kobilu na konopcu ispred sebe i ždrijebe, ali je u rukama imao i jabuke i grizao ih.

U Ciganluku alarmantno stanje. Nejma ko da iznađe metod ni sredstva da zaustavi naše avanturiste pa su lokalne glavešine jučer u funkciju stavile megafon ili „Radio Milevu" kojim mole narod da ne odlazi, obećavajući im da će biti bolje. Noćas je otišo i Ceranin sa oko 300 ljudi, svi pod oružjem i, po svemu sudeći, idu uz Čičin blagoslov preko Žedanjska sa pouzdanim vodičima.

Popodne sam saslušo vijesti, blijed, ništa posebno, što se tiče BiH, pogotovo ništa ohrabrujuće. Naumio sam večeras otići u Srebrenicu nakon sagledavanja utakmice na Rijeci. Nekako u to vrijeme stigle su pozivnice za vanrednu sjednicu Skupštine opštine, a jedina tačka je političko-bezbjedonosna situacija na slobodnoj teritoriji. Ovo me vidno zainteresovalo jer je to neosporan dokaz da je situacija zaista „gusta". Možda se pripremaju i na uvođenje vanrednog stanja. Prist'o je i Ibran da ide u Ciganluk večeras na konak. Svratili smo se nakratko kod Hameda, a i on se složio da krene na put. Na utakmici me „Torcida" potpuno razočarala, izgubili su od Dugog Polja sa 2:1. Oko 18 sati i 30 minuta smo krenuli uzbrdo i odmah neobična situacija, slična ovoj iz aprila 1992. godine. Mnogo naroda se diglo na noge i krenulo put Žepa – Tuzla, a ostali vidno uznemireni. Svjedoci smo brojnih grupa u pratežu, čak su tu i majke sa malom djecom, ispraćaju ih sa suzama u očima. Ova je pojava uzela vidnog maha i pitanje je ko će ovo moći zaustaviti osim četnika. Priča se o otvorenom koridoru do 18. septembra, da je trasa navodno obilježena, da četnici to svjesno propuštaju, pa se naziru neke zle namjere četnika, a to je pražnjenje ove „prostorije" i dobijanje tzv. čistog prostora ili prostora sa nejakim i starim slično onom u Bijeljini i Janji. Malo ko ne razmišlja o odlasku iz ove uznemirene teritorije. U Ciganluku također prilična panika. Navečer na našem zajedničkom

sastanku ponovo smušena atmosfera, ništa konkretno se ne zna i ne raspoloze se nikakvim pouzdanim informacijama. Ponešto nam je prezentirao Močevac o boravku u Sućeskoj koji je preuzeo „ulogu Stoltenberga" i, zanimljivo, već se prilično osamostalio, komotnije se ponaša, on klasificira ljude, samovoljno procjenjuje situaciju i predviđa događanja, ali mu nova uloga dosta odgovara, voli to da radi. Drugi Ćato (Junuz).

9. septembar, petak

Navečer (prethodnu) ost'o sam kod Ahme, ali, čudno, zaboljela me jučer popodne glav, a a navečer oko, grlo i uho, sve s lijeve strane. Njihov odlazak sam iskoristio da obavim diskretan razgovor sa Ahmom u četiri oka, o namjerama, sposobnostima i vezanostima Ibrana i Špiclova i otvoreno mu nagovijestio moju sumnju i predočio eventualne buduće poteze ako se i dalje bude brljalo.

Jutro mi je proteklo u razmišljanjima o sinošnjem sastanku, Husinim mirotvornim aktivnostima i razvoju događaja danas na Skupštini. Uzaludno sam slazio do bolnice, od doktora skoro nikoga. Veći dio dana sam proveo ćaskajući sa Jakubom, Imširom i Ahmom i iščekivali smo ishod sa Skupštine. Nakon prvog dijela ništa se posebno nije desilo osim što je Hamed napustio sjednicu odmah na početku jer Avdić nije prihvatio da se sve vrati na Klub odbornika, ovim je Hamed održ'o svoje ranije dato obećanje da u drugačijim kombinacijama neće prisustvovati Skupštini. Nešto radikalniji bio je Hakija za ovakvo stanje svalivši 90 posto krivice na vojsku.

U drugom dijelu sitnije varnice i čarke između Špiclova i Čiče, ali ništa krupno. Nisam sačekao kraj, uputio sam se kući, sagled'o utakmicu, oduševio se igri„Torcide" koja je deklasirala policiju, a zatim se uvratio kod Hameda, ukratko ga izvijestio o onom što se dešavalo danas u Ciganluku i na Parlamentu, kao i o nekim ostalim važnim temama. Njegova sumnja u namjere Ibrana i Močevca, ali, po svemu sudeći, i Ahmu se povećavaju pa je on sve bliže definitivnom istupanju iz daljnjeg aktivnog angažmana. Velika je vjerovatnoća da sam i sam s tim raščistio jer nejma se zaista niskim raditi, ali ni za koga.

Simptomatično je da se priličan broj pojedinaca iz našeg bloka prestrojio u tzv. slobodne strijelce, obavljaju se brojne samoinicijativne radnje i aktivnosti, a brojne su i neke sumnjive inicijative, niko to više ne kontroliše, niko ne nadzire pa nismo daleko kad će definitivno i u našem bloku „pući tikva". Ahmo i Močevac slijede ostale da se inicijativa prepusti Ibranu, a sa njim ćemo sigurno zabrljati stvari. Ukoliko se ubrzo nešto korjenito ne promijeni, ako se radikalno ne izmijeni ponašanje stavljam se u drugu ulogu, ponovo sam sebi namjenjujem nautralnu ulogu.

Zanimljivo, sad se Sućešćanima žuri sa sastankom, a Močevac nije ništa nestrpljiviji od Ibrana, a u žurbi se obično pogriješi dok je za kajanje malo vremena.

10. septembar, subota

Jutro maglovito i prohladno, sluti na oblačan dan, ali je neosporno da se vrijeme promijenilo u odnosu na prethodna dva nepodnošljiva dana.

Zaboravio sam jučerašnji san. Slutio sam da se veći dio dana ne može ništa posebno povoljno (prijatno) desiti jer je oko naše kuće u Bradelju uzorano skoro do samog praga i to sa svih strana.

Noćas sam također vazdan koješta trabunj'o, ali vrijedi zabilježiti dva sna.

SAN: Kao negdje u Milinom dolu, neki tipovi batale električno brojilo s namjerom krađe struje. Odnekud sam se i ja trefio, sve je kao u nekoj štali ili šupi, a ja kao da hoću da utaknem neku licnu i čarnem rukom taj sat. U tom momentu upadnu dvojica kao kontrolora i ništa ne galame, onako na prepad, samo kažu – popiši imena i diži krivične prijave i vrati se. Među njima je i Nijaz Mustafić, a kao njemu se čini zijan.

SAN: Neko mi je kao u snu rekao da je A.R. krenuo već ovamo, da se kao ošug'o, sav u krastama, da i ne vidi, kao navukla mu se mrena na oči. Eto, on je završio.

Dobar dio dana držala me neka nervoza, nisam bio raspoložen za raditi, a iza podne su došli Mrčo i Sevdi pa smo igrali malo šaha. Popodne sam otiš'o u Brdarevu Njivu i naredio se sa nekim Hasibom za sjemensku pšenicu. Predvečer smo bili u Palučku i odigrali tri sata, ali opet svađa i prepirke.

Nekako u to vrijeme došao je i Hamed koji me prethodno tražio kod kuće, ali me Asim nije izvijestio. Odsjeli smo kod Ibrana i tu sam čuo nove šokantne vijesti. Naime, sinoć je Ibran bio u stanu kod „Podosojca", ali se nisu ništa konkretno dogovorili. Zapravo, radili su na različitim talasnim dužinama, a razlika u frekvenciji se povećavala kako je sijelo odmicalo. Očito je, Močevac je ishitrio sastanak i ubijedio našeg naivka da ponovo ide na noge, sad trećoj strani. Doživio je slično kao kod Ćate i sad se kao razočarao, navodno, on smatra da je njegova misija završena, uvidio je da se ne vrti ovo sve oko njega kako ga je Močevac ubijedio, a on sebi utuvio u glavu i nije ispoštovao naš dogovor da se razgovor vrati na Hameda. Nisam ga ni zaustavlj'o, ni odvrać'o, jednostavno

sam ga pustio neka srlja, nek doživi još jedno razočarenje, valjda će ga neki od tih udaraca osvijestiti ili spustiti na zemlju. Pogotovo kad shvati da smo se nas trojica (možda trojica) u međuvremenu distancirali, zapravo, on je to učinio odstupivši od našeg kursa.

Saopšteno je da je Milošević prihvatio Grke, Ruse i Norvežane na granicu pa se već razmatraju kombinacije za ublažavanje nekih sankcija Srbiji.

11. septembar, nedjelja

Maglovito jutro opet nagovještava vedar i ugodan dan.

Pucano granatama RPG u Košnikovu sobu u Mostaru. Ovo je vidno uznemirilo strasti u Mostaru jer Košnik živi u zapadnom dijelu (hrvatsko područje), pa je sva odgovornost bačena na Hrvate. U toku dana Kinkel je telefonom razgovarao sa Tuđmanom, a jedna od tematika bila je i pucanje na Košnikovu sobu koji u to vrijeme, srećom, nije bio u stanu.

Vrijeme se zaista proljepšalo i ustabililo, vedro i jugovo, izgleda međunevice hoće da siđu kakve su i nastale. Narod već bere žita, konvoji ne stižu u Srebrenicu, ali ni narod više ne izlazi iz Srebrenice, neko ih je zaustavio.

Žestoke borbe u bihaćkom regionu, ratuje se na južnom Grmuškom sektoru, ali i na istočnom – Otočkom. Veliki pokreti četničkih jedinica u tzv. SAO Krajini zajedno sa fikretovcima. Izuzetno teška humanitarna situacija jer su zatvoreni skoro svi putevi za ovaj region.

Papa u Zagrebu u jednodnevnoj posjeti, znatan dio govora posvetio BiH i Sarajevu, ali nije dao očekivanu podršku hrvatskoj politici i Tuđmanu te isti nisu oduševljeni posjetom.

U Vijeću sigurnosti pripremaju rezoluciju za ublažavanje sankcija prema Srbiji jer je navodno Milošević obećao da primi posmatrače iz Rusije, Grčke i Norveške.

Dvadeset prvi septembar 1994. godine određen kao krajnji rok vojnim vlastima na Haitiju da napuste zemlju, inače su već određene vojne jedinice SAD stavljene u funkciju, uz saglasnost ostalih susjednih država. Vrše se intenzivne pripreme za oružanu intervenciju. Da li su sve ovo samo prijetnje, ubrzo ćemo vidjeti. Nisu još normalizovani odnosi Kube i SAD. Čini se da SAD ima želju tutorstva u širem regionu, ali da nisu moćne sve to iskontrolisati – njihova demokratija.

Prijepodne nam Sulejman rezao drva a zatim Ismetova. Dosad nisam vidio nigdje ovakvog majstora sa motorkom. Sa dosadašnjim viđenjima i vlastitim iskustvom spada zaista u vrhunske motoriste, njegova pila ne razlikuje drveta, ali

kroz svako propada k'o kroz tikvu. Sve i ostali su štetočine benzina, neupadljiv, nenametljiv, skroman...

Popodne sam otišo na Selište i naredio se za sjemensku pšenicu. Predvečer u Kamenjači kod buka zbor naroda a tema uobičajena – loša humanitarna situacija i kako pomoći da se prehrane izbjeglice. Predlaže se sakupljanje pšenice i kukuruza, ali odziv dosta slab, reklo bi se mještani nezainteresovani za ovu tematiku. A i kako bi bio kad se otvoreno sumnja u dobre namjere ovakvih inicijativa, kad se zna ko je pokretač i šta će ujedno oni po istom pitanju uraditi. Oni bi najradije da sve ovo probaju unovčiti i izvući maksimalnu korist jer su i dosad uživali u tuđoj – narodnoj muci. Tek tada oni su zadovoljeni.

12. septembar, ponedjeljak

Jutro maglovito, ali se oko 9 sati i 30 minuta razdanilo, pa je sunce sijalo cijeli dan. Noći tople.

Nakon doručka otišli da cijepamo drva. Nimalo ukusno zanimanje, iako smo sa kompletnom spremom. Organizam ulijenjen, ruke nježne, znojenje preveliko, kao i utrošak i gubljenje vode. Oko 13 sati već počinjem osjećati slabost i nemoć, ruke popuštaju, macola postaje preteška. Neugodno je što je prevelika strana, a rascijepiti se mora prije (iznad) puteljka, oborena debela stabla koja su sječena nakratko i neplanirano se obale. Najgora je žeđ. Sve su svemu, da je rad sa sikirom ne bi ni bilo toliko teško, bar se rasteretim ostalih sumnji i suludih kombinacija o nekakvim, nazovi, kadrovskim kombinacijama u Srebrenici. Meni lično dovoljno je što nisam u Ciganluku da proživljavam sve one društvene i duhovne strahote.

Na međunarodnom planu ništa posebno novo, nikavih novih inicijativa o BiH. Amerikanci šute, povremeno se oglasi Olbrajtova sa ranijim stavovima, skoro redovno imaju podršku Nijemaca, a ostale tri stalne članice su se koalicionirale, bar kad je BiH i Srbija u pitanju. (Balkanski problem)

Od Konferencije islamskih zemalja još imamo samo verbalnu i pojedinačnu pomoć.

V. Klas najozbiljniji kandidat da naslijedi Manfreda Vernera na mjestu u NATO-u, mada će dogovori oko ovog pitanja trajati još nekoliko sedmica.

Košnik otvorio novoizgrađeni most u Mostaru a ovo se smatra još jednom važnom pobjedom mirnodopskih struktura nad silom i ratom. Od hrvatskih zvaničnika nije bio niko, čak ni gradonačelnik „zapadnog dijela", bio šef policije...

Popodne navratio Ibran sa informacijom o zboru građana na Derviševcu. Navodno, narod traži sastanak da se sa predsjednikom opštine i komandantom

otvoreno, na javnoj bini, o svemu razgovara. Koorganizator će biti Fehim sa kojim je Suljić već razgovarao i on je odlučio da na zbor pozove i Ibrana, čak mu je obećo i podršku. Ovako lakomislene osobe, željne eksponiranja i karijere, već odmah je krenuo u misiju konsultacija, vjerovatno će završiti u Srebrenici. Ovo on smatra posebnim priznanjem, a ni svjestan nije opasnosti od ovakvih istupanja. Njemu je informaciju prenio Fehimov sin, ne zna se pouzdano ni inicijator, ni oblik ispoljavanja, ni namjere, ni pozadina. Sve je još pod velom tajne, ali on se već raduje i vidi to kao odskočnu dasku.

13. septembar, utorak

I ovo jutro maglovito, ali ugodno. I ove noći sam se družio sa Harizom (u snu) pod nekim čudnim okolnostima. On me zove u neku četverougaonu zgradu, očekuje me, ali kao da bježi, krije se. Po običaju budim se nezavršenog sna, a radnja ostaje nedovršena i ideja nedorečena. Nisam očekiv`o povoljan razvoj događaja tokom dana.

Najveći dio dana cijepali drva za Dolićem. Danas sam se vratio još umorniji i nisam mogao skoro cijeli dan ugasiti žeđ nikakvom tečnošću. Zanimljivo, nakon ne znam koliko godina, popodne sam kratko odspav`o, ali onako obučen i u dosta svježoj i ugodnoj sobi. Popodne je „Torcida" pobijedila UNPROFOR sa 3:1, a ovi su odigrali svoju prvu utakmicu u ovoj ligi. Nisam imao snage sići da ih gledam. Same, također, okupiran mislima oko sutrašnjeg skupa na Derviševcu.

Žestoko tučena Otoka, preko 300 granata. Da li su tamo naši odlučni da pomaknu liniju i prošire slobodnu teritoriju ili se sad Bihaćki okrug našao pod zajedničkim četničko-fikretovskim napadom, zaista je teško odgovoriti. Prije dan-dva naši su ostvarili neku manju pobjedu kod Brčkog i zaplijenili nešto municije i tehnike. Ako bude išlo ovim tempom BiH bi mogla biti oslobođena za nekih 15-17 godina, a to je apstrakcija jer će se u međuvremenu dešavati mnogo čega neplaniranog.

Izetbegović u Zagrebu sa brojnom delegacijom (ekspertni timovi). Razgovaralo se o svemu, mada je sastanak počeo navečer u 18 sati i nije bilo zvaničnih saopštenja, ali je osnovna tematika Federacija i Konfederacija i njihovo zaživljavanje.

Navečer na sijelu kod Ibrana u starom sastavu, ponovo sam se vidno razišao sa većinom prisutnih. Bila je posebno napeta atmosfera jer su naturili takvu tematiku. Varnice su sijevnule na relaciji Ibran-Huso i ja –Ibran. Inače, ne bih ni otišao gore da nisam sreo ovu četvericu na putu. Začudilo me što mi

se na prolazu za gore nije javio Hamed, a u toku dana Ibran je bio kod njega, ali i u Ciganluku. Navodno će Skupština biti u subotu a Klub odbornika u petak i sad se kao kandidat za načelnika pojavljuje Teskeredžić. Ovo je već za ozbiljnu diskusiju jer je Špiclov shvatio svu ozbiljnost situacije i odust'o od svog tvrdoglavog stava i pošto-poto Adema. I ovo je neki vid njihovog prešutnog kompromisa sa Sućešćanima. Vjerovatno su še uplašili našeg jačeg kandidata pa idu sa zajedničkim neutralnim kandidatom, ali iz Potočara. U ovoj kombinaciji male su šanse da im pomrsimo račune, došlo je do međusobnog popuštanja, sreli su se na pola puta. Ibran i dalje koleba i srlja u stavovima, ali i u diskusijama gdje nerijetko doslovce guši svojom demagogijom i tiradama.

14. septembar, srijeda

Odmah nakon doručka krenuli u Krčevinu gdje se očekuje vršalica. Razmišljam i ne mogu odgonetnuti što mi se ovih dana toliko u snu javljaju Hromo (daidža Avdula) i njegovi. Doduše, volim kad ih sanjam, sigurno je da i oni o meni razmišljaju ovih dana – rodbinska telepatija. Malo kad se toliko ugodno osjećam kao kad mlađeg sanjam, a malo kad mi dan ugodniji bude nego kad starijeg sanjam. Evo, 30 mjeseci rata je i nikakve inicijative ni sa jedne strane nije bilo, a, eto, sjećanja se u snu (podsvijesti) obnavljaju. Da li to podsvijest duže traje (pamti) nego realna svijest? Zagonetno je i to kako lahko i uspješno mlađeg dozovem u snu, potrebno je pred spavanje da se koncentrišem na njega i obavezno se u nastavku noći družimo a stvarno smo daleko - oko 2.000 km. Eto, time sam opterećen ovih monotonih ljetnih dana dok se skoro ništa posebno ne dešava ni u svijetu, niti kod nas. Pogotovo danas dok nas 7-8 čekamo vršalicu a ona dosta sporo radi u Vaganima i stigla je nama tek oko 15 sati, ali smo mi sve završili do 17 sati i 40 minuta, a do 18 sati dovukli i kući i uskladištili. Srećom, nikakav kvar se nije dešav'o pa je išlo k'o voda. Jes' malo neugodno zbog nestalnog vjetra i prašine koja štipa za nos, grlo i oči.

U toku dana je dolijet'o helikopter u krug „Akumulatora" i brzo se vratio. Sigurno je opet u pitanju teža povreda njihovih vojnika ili su dovozili neke oficire ili delegaciju.

U predvečernjim i večernjim satima stigli izvještaji iz Broševića-Derviševca. Osman je inicir'o zbor građana, a iz opštinskih struktura nije mu se niko više pridružio, dok su MZ predstavljali Balija, Masni, Fadil, a tzv. OS - Mistrija. Inicijator sastanka je, kao novi čovjek, bio pošteđen oštrijih napada, ali je dobio niz upozorenja da se ne uklopi u ekipu sumnjivih jer narodu je većina zla upravo od njih. U svojim naivnim glupostima eksponir'o se Mistrija, ali je

i bio stub na koji su se svi bacali. Žestok duel sa Ibranom koga su prisutni jednodušno podržali, a prozivani su Sidik i Balija. Fadil praznom demagogijom pokušao odvratiti krivnju na Sućešćane, ali je ušutkan. Ponajviše je odradio Fehim Hodžić i Graho zajedljivim upadicama. Ibran, ali i ostali su se vratili veoma zadovoljni, a kako i nebi kad je ovo prvi javni nastup od početka rata kad se Ibran uvjerio da još ima narod iza sebe. Ovo mu je dalo novu snagu i nove motive pa smo napravili nove planove da sve ovo „unovčimo" i podignemo na viši nivo i širu teritoriju, ali i da zakomplikujemo situaciju i zagorčamo stvarnost Hunti i sljedbenicima.

Žestoki okršaji u bihaćkom regionu a javlja se da je ranjen i Mladić negdje kod Otoke gdje su naši borci zaplijenili T-55, drugi uništili, a uzeli su još dosta tehnike.

Javljeno da je nađen nestali Risto Đogo u jezeru kod Diviča.

15. septembar, četvrtak

Osvanulo je tmurno i oblačno jutro, a takav je bio i najveći dio dana, kiša je u više navrata potrusila, ali nikako da udari pravi pljusak.

Veći dio dana sam se vrzmao oko kuće. Ujutru navratili pri povratku sa Šušnjara – Senad i Fikreta, a kako je gore Mirzeta sa Amerom, to me oni bude relativno rano. Cijeli dan nisam skoro ništa radio, ali razmišljam o jučerašnjem zboru na Derviševcu, o njegovim povodima i namjerama, ali i više o posljedicama. Ukoliko ikoliko realno prezentira u Ciganluku atmosferu na zboru i stav naroda, Osman će se naći u neukusnoj situaciji. Glavni je krivac što je dozvolio Ibranu da javno istupa i ubrzano sakuplja poene da otvara rak-rane Hunti i srozava ih do kritičnog nivoa. Kako je IO Stranke također u sumnjivoj fazi zbog polarizacije među dvjema strujama, a stigla je obavijest o Klubu odbornika u petak, 16. septembra u 12 sati, te ni gore neće biti ukusna situacija, a pitanje je da li će se Skupština držati u subotu po ranijem nagovještaju.

Završeni su dvodnevni razgovori u Zagrebu, po izvještaju, obje strane su zadovoljne jer su navodno postignuti veliki pomaci kako na pitanjima Federacije BiH, tako i Konfederacije jer se formiraju zajednička Konzularno-diplomatska predstavništva i stavljaju u funkciju. Dogovoreno je funkcionisanje željezničkog saobraćaja među ove dvije države, o formiranju zajedničke televizije i jedne zajedničke sedmične emisije, određen je rok do prije zime za povratak izbjeglica svojim kućama i dr.

Ugovorene su sitnije pojedinosti oko postavljanja posmatrača na našoj istočnoj granici, sutra u Beograd stiže neki visoki funkcioner iz Švedske, a Srbi

to i dalje stavljaju na marginu događaja i nazivaju ih „humanitarni radnici".

U Vijeću sigurnosti se pripremaju dvije rezolucije: Pooštravanje sankcija prema tzv. Republici Srpskoj i ublažavanje sankcija prema Srbiji, ali su one iz domena vazdušnog saobraćaja, sporta i kulture i rok im je na tri mjeseca. Amerikanci i Nijemci ni ovo ne dozvoljavaju dok ne ožive poslovi sa posmatračima na srpskim zapadnim granicama. Priča se o teškoj situaciji u tzv. Republici Srpskoj a naročito situacija u kojoj se našlo njeno rukovodstvo. Ranjen Mladić, navodno u saobraćajnom udesu, nađen mrtav Đogo u jezeru... Kako li se sad osjećaju ostali zvaničnici kad znaju da je Slobo ubacio specijalce, a raste nezadovoljstvo u vlastitim redovima. Još je 30 dana.

Klinton ozbiljno priprema invaziju na Haiti jer je vojna hunta odbila preporuku da napusti ovu zemlju. SAD postigla sporazum i sa Sjevernom Korejom o nuklearnom programu.

Zasijedala Kantonalna skupština u Tuzli čiji je zaključak da se međunarodnim organizacijama uputi protest što ovoliko drže Srebrenicu u izolaciji i da se to mora prevazići.

Popodne sam nakratko svratio kod Hameda na konsultacije o daljnem radu, a zatim sam gled'o „Ligu šampiona" gdje je „Torcida" doslovce pregazila Blječevu sa 2:0. Utakmica Gaj- Budak, prekinuta pred kraj zbog pristrasnog suđenja pa umalo nije došlo do opšte tuče.

16. septembar, petak

Vedro i prohladno jutro obećava ugodan dan. Sve do 9 sati na terasi se osjeća jutarnja svježina, ako ne grije sunce - i cijeli dan. Ipak je većim dijelom dan bio vjetrovit, mada suh, sunčan i topao. Skoro cijeli dan sam presjedio na terasi.

Borci Četvrtog korpusa na konjičkom ratištu oslobodili oko 100 km² i zaplijenili znatne količine oružja, municije, granata, 11 MB i niz ostale ratne tehnike. Žestoke borbe na otočkom i olovskom ratištu.

Jučer na Palama sahranjem Risto Đogo, a Sabahudin Vugdalić iz Vašingtona javlja da je preminuo Ratko Mladić. Tzv. Republika Srpska je u velikoj informativnoj izolaciji. U Srbiju su stigli prvi posmatrači, a danas u Vijeću sigurnosti počele prve konsultacije oko dvije Rezolucije – ublažavanje sankcija prema Srbiji i pooštravanje prema tzv. Republici Srpskoj. Doduše, radi se o suspenziji sankcija za vazdušni saobraćaj, sport i kulturu.

Rasim Delić i dalje u posjeti Vašingtonu, a ovo posebno brine Srbe. Nekim kanalima se saznalo da NATO priprema kopnene snage koje će zamijeniti jedinice UN-a ukoliko se one htjednu povući pri skidanju embarga na oružje

Muslimanima. Čak je NATO prihvatio i zaštitu Cazinske krajine od napada iz tzv. Srpske Krajine.

Haićanskoj vojnoj hunti odbrojani dani, ali je ona odbila Klintonov prijedlog da napusti zemlju. Tačan dan invazije nije utvrđen.

Popodne su stigli odbornici sa Kluba, prilično pokisli. Naime, sinoć je Mistrija fizički nasrnuo na Ibrana u Ciganluku pa je ovaj drugi potražio zaštitu u Stanici milicije, ali je i to bilo samo formalno. Danas su se odbornici uvjerili u svu prljavštinu koju sa sobom nose oni preko Viogora (Sućešćani). Uvjerili su se da je ovo doslovce šljam društva, da su „vajsije i „sudre", a, eto, dočekali da dijele milostinju. Naime, prihvatili su ultimatum Špiclova i njegovih sljedbenika i sad se zalažu za Adema koji će sutra, sigurno je, biti izabran za načelnika, mada Skupština još nije ni zakazana, niti se zna da li će biti ili neće. Ovo me je toliko srozalo i dotuklo da ne znam šta bih radio, pogotovo kad su mi rekli da Klub nisu napustili svi naši odbornici, a među njima i Jusuf Nukić, Nesib Mandžić, Edhem Delić, Hajrudin Alihodžić, ali zato jeste Džebo. Cijelo popodne sam hudio bezvoljan za bilo šta, ne zato što će on biti izabran, niti zato što je Naser opet pobijedio, nego zbog toga što sam konačno morao shvatiti da se nejma s kim raditi. Naši su brsci krivi za sve, oni im ne daju da se zavade, oni ih tendenciozno mire.

17. septembar, subota

Dan „D"

Već rano, ovog oblačnog i tmurnog, ali jugovog jutra navratio je Ibran sa nekim pisamcem od Ahme koje je upućeno Hamedu. Inače sam spav'o k'o da su me sinoć gazili valjcima, često sam se budio znojav, što će reći da me trla noćna mora. A kako i nebi kad je sinoć nakon večere Demir donio poziv za Skupštinu sutra u 10 sati. Sama ova istina govori sve, znači da su dvije hunte usaglasile stavove, da su obezbijedili dovoljan broj glasova u Skupštini i sad im se žuri. Sutra je njihov trijumf neosporan i pitanje je samo na koji način će ga obilježiti. Eto, pod ovim dojmovima sam i leg'o i dugo se prevrt'o, kasno zasp'o, mada rano liježem i u normalnim vremenima, rano i la'ko zaspim.

Ahmo nagovještava da bi možda moglo i biti nekakve nade da im se cijeli koncept obori da „Dugi" (Adem) ponovo „popuši", ali, znajući Huntu, u to sve manje vjerujem mada to iskonski želim. Malo se može vjerovati Ćehaji, Hasanu i njegovoj navodnoj četverici, Pariću i ostalim do 8, koliko oni pominju. Ne bi Hunta išla da nije sigurna pa je za mene ovo definitivno dan prestanka borbe

za demokratiju i poluozvaničenje nezakonitosti. Ukoliko ovakva situacija bude i na ostalim slobodnim teritorijama teško ovom narodu, dugo još neće imate svoje nikakve države a one prave (pravne) kod zna kad će je imati. Uostalom, ovi odbornici su iz ovog naroda i oni su dio ovog naroda pa kad oni hoće tako neka ih nek stenju i piške, nek ih obliva neslan znoj, neka im kuća nejma kapi ni soli ni šećera. Oni tako hoće.

Skoro cijeli dan smo zgonili drva, pošteno se naradili do 15 sati. Nesmotreno sam se pošteno zvekn'o sjekirom u koljeno i polublokir'o nogu. Popodne sam sišao na utakmice na Potočarsku Rijeku. Hameda nije bilo kod kuće, dole ništa posebno zanimljivo, osim jednog malog simpatičnog žonglera, vrhunskog takmičara u ekipi UNPROFOR-a koji je zaista briljir'o, ali ni to nije pomoglo slaboj „legiji stranaca", pa su fasovali od Glogove sa 2:1. Naši sa Veteranima 0:0, kao i polubraća (sa Gaja) oko džamije.

Na vijestima ništa posebno, osim da je Džimi Karter lično sa ekipom otišo na Haiti da proba posljednji put nagovoriti vojnu huntu kako bi se izbjegla vojna invazija.

Šest zemalja zaliva jednodušni u stavu da se BiH skine embargo.

Zanimljivo, Ibran nije navraćo cijeli dan, ni navečer, pa sam pouzdano ustvrdio da se događaji nisu povoljno odvijali po našu stranu, a naročito po njega, ali nijednu realnu kombinaciju nisam mogao pronaći, kao ni volje da odem gore do izvora informacija (on se vratio oko 13 sati).

Navečer se oženio Sejadov Sejmo, poprilično su pucali pa su se čak oglasili i četnici sa Čauša.

Jučer su naši borci na konjičkom ratištu (Četvrti korpus) oslobodili oko 100 km², Hrvati se nisu uključili u borbu, navodno su ustupili oružje i tehniku našim borcima. Navodno, zaplijenjeno puno tehnike, ali nejma izvještaja o pobijenim četnicima. Dabogda da ne bude kao ono između Kladnja i Vlasenice. I ne znam više dokle samo planine i samo vrleti, kad će se usuditi napasti makar ijedno veće selo ili varošicu, ne moraju opštinsko središte.

18. septembar, nedjelja

Nekoliko puta sam se budio u toku noći, boljelo me koljeno a ni bubrezi nisu najbolje funkcionisali. Ust'o sam oko 8 sati, potpuno nenaspavan i nekako polubolestan, ali i sa prilično dilema, a svakako je najveća ona sa jučerašnje Skupštine. Ibran ne dolazi ni odjutra. Cijelo prijepodne narod doslovce kilja uz rijeku. Na Šušnjarima je proslava, ali ih dosta ide sa torbama i ruksacima. Nisam se odlučio na takav korak, ost'o sam raditi svoje uobičajene poslove i tek

oko 14 sati otišo do Ibrana, ali ga nisam zateko. Informacije mi je dao Kalaja. Oni su ogorčeni i dotučeni, ali to vješto prikrivaju. Ibran se, zanimljivo je, nije pojavljivo, mada sam se zadržo do 15 sati i 20 minuta. Realno polazište da i ja zauzmen rezervisaniji stav. Naime, jučer se desilo ono što je Hunta planirala. Obezbijedili su 32 glasa za Dugog, ali nijedan naš jer je Skupštini prisustvovao samo Bajram i Ibran, po dogovoru. Ni to njih nije tangiralo što nejmaju dvotrećinsku većinu, bitno je da je njihov kandidat prošao, nije bitno kako i sa koliko glasova. Priličnu lekciju im je očito Bajram (Azem Bajramović), još su dva glasa bila protiv, vjerovatno Hasan i Tuzlo (Mujo Tuzlić).

Ipak se nije dogodilo čudo, ovaj narod (rulja) prihvatio da bude silovan. Događaji su pokazali da se ovom narodu može ponuditi i krme za Bajram. Ovakav narod i pored svega što je propatio imaće još da pati jer on je na stranputici, ne želi na pravi put, navodno, kriv je teror i strah od likvidacije. Znaju oni da je to vrijeme prošlo, ali, eto, ova rulja traži neke nove razloge za svoju neaktivnost.

19. septembar, ponedjeljak

Skoro cijeli dan kišovit, tmuran, sa rijetkim pauzama lijepog vremena, ali se ipak moglo sjediti na terasi. Dan se pokratio do 18 sati i 15 minuta, a ubrzo će, doduše, i ravnodnevnica. Rano se smrke, vode nejma, pa ni struje te se nema kome otići na sijelo. Večeri su mnogo dosadnije nego dani.

Taman sam bio kod Amberine luke i sreo sam Ahmu koji je pošao uz rijeku i obećo da će noćiti kod Ibrana gdje sam navečer navratio pa smo ostali do 1 sat i 30 minuta. Nije došo Hamed jer nije imo koga ostaviti kod kuće.

Na igralištu ništa posebno; monotono, turnir prerasta u sprdačinu, popravlja se i uigrava jedino UN-ekipa. U ostalim ekipama blaga neozbiljenost i nezainteresovanost.

Na linijama dodira, bar po izvještajima,„gusto" i to u Bihaćkoj krajini gdje su naši borci ušli malo u tzv. Srpsku Krajinu da bi otjerali martićevce i fikretovce. Neke čarke oko Brčkog, Tešnja, prije dva-tri dana po dvije granate pale u Mali i Veliki Zvornik pa je tamo, u najmanju ruku, alarmantno stanje.

Na međunarodnom planu skoro ništa novo, pripremaju se rezolucije prema Srbiji i Srbima, a Rusi već nagovještavaju neku inicijativu koja, svakako, neće biti nepovoljna po Miloševića. Procurile su neke informacije (navodno sa radio-talasa) da je Dudaković zamjerio Šadiću na pasivnosti, da mu je stavio do znanja da je sudbina Srebrenice u njegovim rukama, da, ako je voljan, nudi mu da se zamijene. Delić se vratio iz SAD.

Na sijelu kod Ibrana sam se samo naslušo jadikovki i žalopojki o teškom stanju, naročito kod tzv. naših ljudi kojima se hitno mora pomoći u žitaricama. Zanimljivo je Ibranovo licemjerje koji sad kategorički pobija da je imo namjeru kadidovati se za načelnika, čak i pod uslovom da su Sućešćani dali saglasnost na tu kombinaciju. Eto, on je sad sve znao kako će se koalicija odvijati. Ovakva dvoličnost je zaista zabrinjavajuća, u subotu se napio, u nedjelju bio pijan, sad je po njemu Ademov izbor najbolja kombinacija od svih ličnosti. Zaista mi je teško da slušam tu demago-tiradologiju, a, kamoli, da u njoj učestvujem. Ostali učesnici nedorasli ovakvom vremenu i procjeni situacije, oni ne odmiču oči od magacina i kamiona i ne vide od toga ništa drugo. Oni jednostavno „od drveća ne vide šumu".

20. septembar, utorak

Ujutru sam uspio uraditi nešto malo posla na kartama do doručka, a onda je stigao Hamed, ubrzo Ahmo i Ibran, pa smo ostali u razgovoru do 13 sati. Onda smo se uputili u Dugo Polje kod Mehmedalije (Ćatić).

Cijeli dan nekakav tmuran, dosadan, splakan, ali i prohladan.

Po skoro svim informacijama stanje u Ciganluku je više nego alarmantno. Mase naroda su gladne, bose, bez osnovnih potrepština, nerijetka su okupljanja ispred opštine, ali uzaludna. Hunta ih navodno uvede i u magacine jer ih je prethodno (i na vrijeme) doslovce „pomela". Kulaci – mašinisti svakodnevno odvoze pšenicu traktorima na pijacu, prodaje se 1 DEM/kg, ali, zanimljivo je, njima to niko ne plijeni. Zasad prednjače vlasnici vršilica.

Na sarajevskom ratištu u toku jučerašnjeg dana intenzivna vatra u rejonu Špicaste stijene, odakle su četnici potisnuti, a postavljeni su posmatrači UNPROFOR-a. U ovom rejonu, kao i na liniji Pale-Vogošća, UNPROFOR, navodno, registrovo oko 300 granata ispaljenih sa naših položaja za nepuni sat vremena.

Borci Četvrtog korpusa oslobodili još četiri sela, ali se pripadnici HVO-a nisu uključili u borbe.

Počelo zasijedanje 40. sjednica Generalne skupštine, a za tri-četiri dana govoriće Izetbegović, Jeljcin i Klinton. Snage SAD bez borbi se iskrcale na Haiti (izvedena invazija) i ko zna kako će se događaji dalje odvijati. Rusija zabrinuta ovom pojavom, navodno odobrava, ali se plaši da ovo ne postane praksa SAD-u.

Do 15 sati i 30 minuta smo bili kod Meše, nikad nisam u toku rata tu silazio, oni su zaista blizu četnika, ali, zanimljivo je, mirno je i život se skoro normalno odvija.

Teško bi bilo izbrojati koliko UNPROFOR ima vozila u krugu „Akumulatora" i „Betonare".

Malo smo se zadržali na igralištu, udarila je kiša te sam se onako gladan uputio kući. Počelo me prenositi preko želuca, a i glava me boljela skoro cijeli dan. Navečer ženskinje išle kod Sejme (Hafizović) na sijelo.

Kompletna kontakt grupa bila u Zagrebu, a sutra putuje u Beograd. Sve češće se komentariše u Hrvatskoj uspjeh Armije RBiH i njen tzv. učinak na oslobađanju okupirane Hrvatske. O tome raspravlja i Sabor Hrvatske i, zanimljivo, niko nije izrazio sumnju ili protivljenje što naši borci ulaze u tzv. Republiku Srpsku Krajinu, a opozicija je čak zadivljena i izražava neki vid zahvalnosti Dudakoviću. Slušajući Nadu Al Issu, Peti korpus je posťo štrah i trepet, a Dudaković najveći strateg ratovanja.

U polijepodnevnim satima stiglo 10 kamiona u konvoju; brašno, deterdženti i konzerve.

21. septembar, srijeda

Jutro oblačno, maglovito, ali toplije nego jučer. Ovakvo vrijeme ne dozvoljava sjedenje na terasi pa sam najveći dio dana proveo u kuhinji radeći velika carstva Azije.

Oko podneva je otišťo neki kamion uz rijeku sa paketima i kacama (nove), kao da je stigla neka pomoć ili crpe zalihe u ovako izraženoj nestašici, da bi spriječili izliv eventualnog nezadovoljstva naroda.

Od nekih povratnika (skorašnji) iz Tuzle saznajemo da je tamo stanje mobilno. Mobilisano dosta mještana Tuzlaka (nekoliko hiljada). Zagovara se formiranje Osmog korpusa, a komandant bi trebao biti Mekanić. Tuzlaci nezadovoljni ovim prijedlogom. Diskutabilno je gdje će se formirati taj korpus, pod kojim okolnostima i s kojim namjerama? Ukoliko informacija bude tačna (pouzdana), onda je sasvim opravdana Suljićeva zabrinutost i zbližavanje dvije „horde" na našim prostorima.

Ostalo je uglavnom sve uobičajeno, rekťo bi ništa se ne dešava osim što dosta narod transportuje žitarice ka vodenicama. Ukoliko se nastavi ovim intenzitetom brzo će se potrošiti ove rezerve što smo ubrali ovog ljeta.

Na radio talasima skoro ništa novo; neke čarke se dešavaju na sarajevskim linijama, goraždanskom ratištu, zeničkom, tešanjsko-teslićkom, konjičkom i dr. manjim. Četnici nisu dozvolili posmatrače na tačkama oko Sarajeva, dogovorene u toku jučerašnjeg dana.

Na diplomatskom planu u našoj državi vode se sitni, manje značajni i manje

efikasni poslići koji ne daju skoro nikakvih rezultata. Jednostavno, samo nek se otalja. Reklo bi se niko se ne snalazi, ali, zanimljivo je, ogromna većina se utrkuje u političkom organizovanju nekakvih kantona, zajednica opština, konferencija za štampu, ali program oslobađanja države, reklo bi se, ne može niko da uradi.

Navečer smo bili kod Rame na sijelu, negdje do 23 sata i 30 minuta; uglavnom igrali šah, a karte večeras nisu bile toliko aktuelne. Popodne sam se kod Hameda vidio sa obojicom i kad sam im predočio informaciju iz Tuzle o „Osmom korpusu", nisu bili oduševljeni, čak neće ni da komentarišu. Ovo me prilično iznenadilo, njih je toliko okupir'o skepticizam da se može reći da gube kompas koga su, mora se priznati, i do sad većim dijelom pogrešno koristili i zbog toga smo i došli u ovakvu kombinaciju.

22. septembar, četvrtak

Cijelu noć, iako sam solidno tvrdo sanjao, nešta sam prekrupno i neodređeno trabunj'o. Uglavnom, sa mrtvim i oko mrtvih; sanj'o sam Tajiba (efendija) rahmetli, navodno je „Deda" (Sadin otac) umro, pa i ja sam, i to u našem groblju, čak mi je neko u snu odgovorio na postavljeno pitanje „što se družim sa mrtvim".

To mi je neko navodno naručio takav san i posl'o (učvar'o), a sve mi se čini da je namjera bila da me sikira, trza noću, a da je to činila kona Zlatka.

Jučer dijeljena humanitarna pomoć samo izbjeglicama, izazvalâ prilično nezadovoljstva i meteža jer su dijelili navodno ugroženim, a na tom spisku su praktično svi Orićani i sve izbjeglice. Realno gledajući, oni i jesu ugroženiji pošto poodavno ne dolazi brašno, niti bilo kakvi artikli, a veliki broj njih je i prije rata bio ugrožen.

NATO avioni bombardovali jedan „neposlušni" četnički tenk u okolini Sarajeva i sve je ovo prošlo bez neke pompe i posebne pažnje otaljavanja redovnog posla NATO-a. Ovakve situacije nekim donekle i odgovaraju, ali, čudno je, ništa ne radi naša armija.

Nesporazumi na relaciji Izetbegović-Silajdžić; razlozi federativno uređenje. Silajdžić navodno kaže da se ne razilaze u bitnim stvarima, u pitanju su sitnice, manje bitne stvari. Vjerovatno i njih već uzima nervoza.

Zapeli Izraelsko-sirijski pregovori, kao i oni sa Palestincima. Zapeli i pregovori sa Korejom o denuklearizaciji njenih postrojenja i OS. Na izborima u Bavarskoj u nedjelju, po anketama, očekuje se pobjeda demokrišćana. I dalje zategnuti odnosi između SAD i Kanade.

Rasim Delić dao izjavu splitskoj „Slobodnoj Dalmaciji" u kojoj ponavlja da

će Bosna biti onoliko velika koliko oslobodi Armija RBiH.

Navodno, kolera sve češća u Albaniji, pa Crna Gora zabrinuta za granicu, mada mislim da ništa manje nije u pitanju i neprijateljstvo među ovim državama.

Debakl „najamnika" na turniru „popili" su 4:0 i potpuno deklasirani, nejmaju ni navijača, a u našim redovima atmosfera izvanredna.

Ismet pek'o rakiju.

Na spisku ugroženih navodno i Nasir Salihović sa ukućanima, a zaključili smo da će po radu i odnosu prema radu on dugo biti među ugroženim..

U tzv. donjim naseljima epidemija zvana „tranšeja" hara i nikoga ne ostavlja pošteđenim. Vraća se parola „nejma odmora dok traje obnova". Narod kune, ali radi. Razlog je, navodno, 15. oktobar (ukidanje embarga) i napad četnika na enklave. Rade navodno prvu i rezervnu liniju, ali se mnogi pitaju čime će se iz njih pucati i ko će iz njih pucati, pogotovo ako se bude moralo sa druge (rezervne) linije braniti ovaj kotar.

23. septembar, petak

Čuju se snažne detonacije iz pravca Zvornika. Ovo nešto naslućuje da Drugi korpus ipak radi, a naši ne obavještavaju jer sigurno linije nisu nigdje bitnije pomjerene, ali zato četnici granatiraju u znak osvete. Nekako se razgali duša kad se oglase granate, sad potpuno suprotno ubjeđenja od onog iz 1992. godine, jer sad samo naši mogu početi ofanzivna djelovanja.

Na branju kod Teče; iako sam otišo oko 11 sati i nisam puno radio, ipak sam se dovoljno iznojio, doduše, više od srkleta i visoke temperature, nego od posla. Zaista je prosto nepodnošljivo baratati oko šaše na ovoj vrućini, ali to Ibro radi kao sa nekim apetitom. Žito solidno rodilo, oko 12-13 vreća, mada nije najbolje uzrelo, ali se moralo skloniti iz ove šumurine na ovolikoj nestašici brašna kad ovoliko naroda luta i traži kako da se prehrani. Kritično je po ono Ibrino što je ostalo neobrano.

Prekinut turnir u malom fudbalu, povod su navodno nesigurna bezbjedonosna situacija (upozorenja UNPROFOR-a) i mogućnost granatiranja jer su jučer i danas granatirani centri Živinica i Tuzle; ubijena su dva lica, a više ih je ranjeno.

Za diskusiju je i ovo granatiranje Tuzle, a ništa se ne oglašava o tome da šta radi Drugi korpus, da igdje napadaju ili da su gdje pomakli linije pa da to Srbi čine iz osvete kako je to njihova praksa.

Kasno u noć Vijeće sigurnosti skinulo (suspendovalo) sankcije Srbiji koje

se odnose na sport, kulturu i aerodrome u Beogradu i Podgorici, te trajektna linija Bar-Bari. Ujedno su pooštrene sankcije prema Srbima u Bosni, a oštro je osuđeno etničko čišćenje u Bosni.

Ovo će podgrijati apatite Srbijancima, naročito njihovom narodu, za mirom dok će bosanske Srbe i one iz Srbije, koji su u Bosni, dovesti u još težu situaciju, ali će prividno, bar u srbijanskom narodu, podići ugled Miloševiću, a srozati Karadžiću, a to im i jeste osnovni cilj da se nagrade tzv. poslušni. Ukoliko se produži sa ovim tzv. ruskim programom Slobo ima velike šanse da postane najveći Srbin u njihovoj ukupnoj diplomatiji. Čak će ponijeti epitet i „mirotvorca", ali valja se boriti sa mnogo teškoća; protiv Srba u Bosni, odbaciti Plan o „Velikoj Srbiji" i prihvatiti plan realne Srbije, neutralisati srpsku crkvu i brojni narod koji stoji iza plana "Velike Srbije", protiv sankcija, bar do razrješenja. Uza se ima državni vrh Rusije, blagu podršku Zapada i sve su ovo učinili da mu daju novi impuls i nadu da stekne koji poen kod vlastitog naroda za nastavak programa. Još uza se ima tzv. razumnu opoziciju i već učinjene ustupke od Kontakt grupe.

24. i 25. septembar, subota i nedjelja

Na branju kod Rame u Vaganu. Sparina i jugovo vrijeme, sa šašom okorjelom do maksimuma koja doslovce para kožu, izaziva nervozu i povišen ton kod većine. Od stranaca samo ja i Pirićka, ostali njihovi domaći.

I danas se čuju detonacije iz sjevernog pravca, ništa slabije nego jučer, ali navečer na sredstvima informisanja ni riječi o bilo kakvim našim pomacima.

Sve šire se priča o formiranju Osmog korpusa. Nail kategorično siguran, čak kaže da mu je poznato da je na to Vlada dala saglasnost. Sjedište će biti u početku u Živinicama, a sigurno će se pomicati kako se bude pomicala linija dodira.

Teška havarija Estonskog broda na kome je stradalo preko 900 lica, većinom iz skandinavskih zemalja. Brod je doživio havariju i potonuo.

Sindrom „tranšeja" se prenio i na naše područje, ide i mlado i staro, novo i poderano, ali sve o svom trošku. U svemu ovome najlošije je prošo Hamed kome su, u najmanju ruku, blokirali kuću s namjerom da ga privedu u zatvor, ali je on to odbio. Poslije su ga plašili raznim metodama i to grupa sastavljena „s brda s dola", tzv. mješovita policija sa Mistrijom na čelu.

Prvi otvoreni ratni sukob na sjeveru Haitija, poginulo zasad devet lica domorodačkog, pošto su se sa Haitija vratili Peri i Šalikašvili. Teče proces razoružanja haićanskih jedinica, a Bertran će se vratiti 15. oktobra u zemlju iz SAD.

26. septembar, ponedjeljak

Pošto su Edhem i Kalaja otišli u Ciganluk da nađu radnike za sutra na tranšejama, a Burić nam pomjerio dovoz drva za 2-3 dana, najveći dio dana sam proveo na terasi radeći na velikim kartama Azije i Afrike. Posʼo je danas išʼo solidno, a oni su se iz Ciganluka vratili relativno kasno. Srećom, ugovorili su neke radnike za sutra. U toku ovog, izuzetno sparnog i toplog dana, navratio je i Hamed pa smo pričali više od sat vremena. Na RTV Sa i Bgd ništa posebno, bar po izvještajima, mada zasijeda Generalna skupština UN-a (49. sjednica) i na istoj je najavilo istupanje 25 državnika i 35 predsjednika Vlada od ukupno 180 koliko ih se prijavilo.

Kod nas se produžava stanje status quo; neizvjesnost i nestašica su dominantni, narod grca u problemima. Na Skupštini opštine dnevni red je između ostalog:

1. Usvajanje plana rada opštinskog načelnika;
2. Odluka o osnivanju srednjih škola na slobodnoj teritoriji, ali se u praksi zaista ništa ne mijenja.

Na radio talasima se i dalje čuju samo informacije o alarmantnom zdravstveno-epidemiološkom stanju na ovoj slobodnoj teritoriji i o tzv.„gušenju Srebrenice" od strane četnika, a o stvarim uzrocima ovakvog stanja niko ni riječi ne progovara. Na kraju, sve su krivi četnici.

Izetbegović najavio novi plan Zapadu kako da se usvoji Rezolucija o skidanju embarga na oružje, ali i da ostane UNPROFOR u Bosni. Isti će prezentirati večeras na Generalnoj skupštini kad se bude obraćao.

Amerikanci na Haitiju postepeno uzimaju stvari u svoje ruke.

27., 28. i 29. septembar, utorak, srijeda i četvrtak

U utorak berilje u Krčevini, a ja sam sa radnicima na tranšejama bio na Glavici (Raskršću), a zatim kod kuće. U toku dana svratio se Hamed sa informacijama:

1. Četnici definitivno ne dozvoljavaju (ne garantuju) transport sadržaja kroz svoje teritorije;
2. Oglasio se jutros Ibrahim Bećirović, otvoreno sumnjajući u Vladu BiH da je digla ruke od ovih prostora, da li možda zato što je ovaj narod prisʼo da preda oružje.

Ove dvije informacije smo dugo komentarisali i Hamed je ispoljavʼo dosta veliko zadovoljstvo. Kako on to reče, popuštaju nervi kod blefera i počinju se otvarati karte.

Isti dan sam sa Mirsom iznosio žito na terasu i navečer bio dosta umoran.

Stigla je informacija da su jučer na Buljimu ponovo poginula tri čovjeka iz Cerske, a jedan je nesto. Sva četverica su kod četnika. Zaista simptomatično stanje. Do danas su išli u Kamenicu po municiju, a danas su, navodno, išli po neke svoje lične stvari. Zanimljivo je kako se brzo ograde od bilo koje aktivnosti kad ima mrtvih. I ovo je već postala praksa na ovim prostorima.

U srijedu i četvrtak smo vozili drva i, zanimljivo, nešto malo nam je ostalo usput - pokratio dan, mada sam navečer zaista bio k'o da me je pregazio valjak. Prvi dan, odmah na jutru sam se pošteno razbio, ali sam zaista sretno prošo te nisam udario glavom u panj. Ko zna kako bi bilo?

Zvanično objavljen Alijin prijedlog: „Insistira se na skidanju embarga, ali će se sa njegovom primjenom sačekati 4-6 mjeseci, a to vrijeme će se dati Srbima u Bosni da potpišu plan Kontakt grupe. Šta će od svega ovoga zaista biti ostvareno – ne znam, ali je jako zagolicо Srbe preko Drine koji ovaj manevar naširoko komentarišu.

Na Budaku, kopajući tranšeju, poginuo neki čovjek iz Močevića, živio u Đogazima. Inače, akcija „tranšeje" u punom jeku, iako smatram da će splasnuti nakon najnovijeg saopštenja iz Vašingtona, mada kod nas najavljuju i neke dodatne poslove od 2-10 metara po osobi.

Radio Pale objavile da se Dudakoviću izgubio trag iz Cazinske krajine. Zamijenio ga neki ekstremista "gvozdene ruke". Da li će se isti uskoro oglasiti iz Sarajeva ili iz Tuzle i da li će zaista preuzeti Drugi ili Osmi korpus? Hoće li se i to desiti da i nama počne svanjivati? Je li Alija zbog toga odložio embargo za šest mjeseci, dok se ne razriješi situacija oko enklava u istočnoj Bosni? Nekako, samo hoću da vjerujem u ovu kombinaciju, čini mi se realnom i istorijski opravdanom, a nama ovdje konkretno najracionalnijom i najrealnijom jer Šadić nije puno odmak'o od Kneza. Ukoliko ovo sve bude realnost onda je situacija kristalna: Dudaković ima srediti i drugi Abdićev bastion i postati vjerovatno nacionalni i vjerski heroj, ali i general Armije. Ipak, neka se naši abdićevci pripreme da stave u funkciju ove tranšeje, ali, neka spakuju kofere unaprijed lihaći i naivci, neka riješe da ostave kosti u tranšejama, a ostali neka pripreme ratni profit advokatima jer im zatvori ne ginu pošto se odavde sa Srbima ne može šurovati. Nije to tradicija ovog rata, a inače su ovi „ekstremisti" već osuđeni kompletno kao ratni zločinci srpskog naroda. Neprekidno molim Allaha dž.š. da sve ovo postane stvarnost i da to doživim. Tvrdo vjerujem da na ovoj slobodnoj teritoriji ima još 20.000 sa istim predubjeđenjem i željama. Nikome ja to ne mogu originalno dočarati koliko to priželjkujem. Čak to i sanjam sa četvrtka na petak, neko odgovorni mi nudi da hitno popišem koga treba uhapsiti u tom procesu čistki, a s kim treba drugačije završiti. Čak dobijem i odgovore u snu na postavljena pitanja – dosta sam realan.

Ševketovo dijete se oporavlja nakon teškog pada sa gornje terase i kritičnog stanja u kome je bilo. Dosta naroda ga već bilo halalilo.

Ovih dana su navraćali Azem, Hamed i Imšir, ali se niskim od silnog posla nisam vidio.

30. septembar, petak

Cijelu noć sam se prevrt'o k'o zaklan i spav'o na neke kratke intervale, ali sam puno više bio budan. Samo sam jedan prvi san odspav'o, ali i onaj u zoru.

Jutro maglovito, sluti na vedar dan. Narod kilja niz rijeku, ali je otišlo dosta i džakova (pšenica) na vozilima.

Dan jugov i ugodan. Prijepodne smo dizali žito na tavan, ali, iako je ostalih godina i ovo bio dosadan i težak pos'o u odnosu na prethodna dva dana, ovo je zaista sve lahko.

Popodne su navratili Hamed i Ibran pa smo ostali dugo u razgovoru, ali ništa posebno novo, ni vrijedno pažnje nisam čuo. U rejonu Budaka pogođeno je vozilo Crvenog križa, UNPROFOR je osumnjičio Budačane, izvršio pretres kuća, naš'o nešto sumnjive robe i L/S i sad navodno traži neko oružje od mještana.

Sinoć je u cjelosti emitovana Alijina izjava data novinarima na aerodromu po povratku iz Vašingtona. Kao glavni razlog za prolongiranje zahtjeva za skidanjem embarga za Aliju i našu delegaciju je Srebrenica, demilitarizovana, a ostali su ipak manje važni. Zanimljivo je, ne pominje se više nijedna teritorija, osim Srebrenica i Žepa. Zna se za četnički koridor namijenjen za izlaz sa slobodne teritorije, on čak cijeni da bi četnici ušli u prazan grad prije nego bi UNPROFOR (krajem novembra) napustio ovu slobodnu teritoriju.

Uglavnom se komentarišu ovakvo ponašanje našeg rukovodstva, kako na lokalnom nivou i u kuloarima, tako i na svjetskim RTV, ali je uglavnom ocijenjeno kao mudro, racionalno i konstruktivno a ponajviše po nas u ovom paklu.

Navodno je jučer u Blječevu ponovo pala granata sa srpskih položaja i ranila dvije osobe.

Imenovan Vili Klas za generalnog sekretara NATO-a.

1. oktobar, subota

Po jučerašnji poziv odazvali smo se ja i Ibran, doduše, sa zakašnjenjem. Zatekli smo Sulju Hasanovića i Osmana Hasanovića sa 7-8 lica, većinom naših.

Ostali su izostali ili su već napustili kad smo mi stigli. Uspio sam izdeklamovati svoje stavove, on je to zabilježio s namjerom da ih nekome prezentira. Tematika je školstvo, a mene interesuje srednje školstvo.

Vratili smo se traktorom, a do mraka ništa posebno, jedino je prevario Ahmo i nije mi se javio te sam uzalud pripremio žitarice da dâ Ahmi H.

Na Buljimu su ponovo poginula neka tri čovjeka iz Cerske, jedan nesť o, ali, eto, sad su neki navodno uspjeli donijeti nešto municije i „zolja" iz zvorničke Kamenice. Sad je kod nas najaktuelnije dodatno kopanje nedokopanog i nekakve nove trase za kopanje. Međutim, sve više je nezadovoljnih i nevoljnih za kopanje, ali je meni interesantno da bi ekipa iz Bradelja trebala biti ona za redovne i dodatne radove; da podižu moral i služe kao primjer, što će reći posebno pouzdani.

U Ciganluku zaista mučno stanje. Red pred javnom kuhinjom do lipa, ali sat-dva prije obroka, izgladnjela i iznurena lica, na pijaci zbrkana situacija, prodaje se svega i svašta.

Funkcioneri NATO-a u Sevilji zauzeli oštriji stav (navodno) prema Srbima i navodno od sada neće više opominjati nego će odmah djelovati.

Bar po saopštenjima, žestoke borbe u bihaćkom regionu, ali na Istoku se zaista ništa ne dešava.

Ponovo incident na Haitiju, ranjeno desetak civila, a počinilac civilna policija.

Odnosi Turska-Grčka se i dalje pogoršavaju i skoro su dostigli kulminaciju, čak se otvoreno smatra da je rat neizbježan ukoliko Grčka proširi teritorijalne vode za još šest milja i praktično zatvori Turskoj izlaz na Egejsko more.

Kuga i dalje krupan problem jer u Indiji još ima trend rasta, a svi pristigli putnici iz ove države u evropske države drže se u karantinu.

Ponovo snažan zemljotres na Hokaidu i drugi u Molučkim otocima. Poplave u Vijetnamu ne prestaju, najmanje 150 mrtvih.

2. okobar, nedjelja

Jugovo, toplo i ugodno vrijeme. Noću je palo malo kiše a veći dio dana je bio golubav. Kod brane u rijeci na red za pečenje rakije kod kazana došao Ramo, ali ja nisam silazio.

U Čumavićima nekakav dernek i konjske trke na kojima je Sadik mesar sa svojom kobilom očiťo lekciju ostalim vlasnicima konja.

Kod nas i dalje akteulno kopanje tranšeja, tzv. druga tura, odnosno dokopavanje za one koji to nisu uradili. Zanimljiva je pojava da je ta trasa

prilična jer su se izgleda traseri poslužili prljavim igrama. Kao menadžeri uzimali su pojedincima žitarice, marke i rakiju, ali ti poslovi nisu urađeni pa sad, doduše, na te poslove zovu tzv. poslušne i više motivirane. Ako ni to ne da efekta, kažu, zvaće i ostale.

Na bh. ratištima nigdje ni pomaka, mnoge slobodne teritorije su izložene granatiranju, ali se linije dodira ne mijenjaju. Naročito je izraženo granatiranje bihaćkog područja. Prije 3-4 dana, navodno raketama, su tučeni Slap – Krušev Do i Žepa. Ne znam samo šta je razlog, najvjerovatnije opet neka krađa četničke nekretnine.

Na međunarodnom diplomatskom planu skoro se ništa ne dešava, osim što Vijeće sigurnosti skoro neprekidno zasijeda, ali pomaka skoro nikakvog. Srbija se priprema za početak skidanja sankcija.

3. i 4. oktobar, ponedjeljak i utorak

Navečer sam sa Bubom bio kod kazana do dvadeset minuta iza ponoći. Onako smo se ispričali, nije bilo bogzna naporno jer je vrijeme bilo ugodno.

Jutro je počelo uobičajeno, ništa naročito, osim što su otišli u Krčevinu po sijeno. Ja sam udario i pripremio stožinu i podlogu. Sijeno nije stiglo do 11 sati, a u međuvremenu sam počeo pripreme za rakiju. Dok sam snio drva i komine stigla je tura sijena, a odmah zatim smo naturili naš kazan pa je kod njega ost'o Buba, a ja sam pribavlj'o ostalo najneophodnije. Zabacio sam i drugu turu sijena, treća je stigla negdje kasno popodne, a i nju su sađeli drugi.

Navečer se kod kazana smjenjivala prilično brojna ekipa, ne znam ko sve nije navratio pa je praktično od svakog kazana išlo prosječno litar, srećom dobro je „bacala", oko 7-7,5 litara i još po 2-3 litra dodatka. Nisam osjeć'o neki poseban napor, srećom, oko 15 sati pristig'o je Sapko pa se moglo ponekad i odahnuti.

Oko ponoći su zaturili neku čudnu i neugodnu temu u kojoj se na jednoj strani naš'o sam Same, a većina njegovih kompanjona na drugoj strani. U pitanju je bilo odziv na kopanje tranšeja (drugi i treći put). Same, mada na ispravnom putu, diskutuje prilično žustro pa nerijetko odstupi od teme, Šele ga opominje sasvim umjesno, ali to njega iziritira pa se onda otvori na nekog drugog, najčešće, ne bez razloga, na Hamzu, te je među njima nekoliko puta zavarničilo pa je Same prvi napustio sijelo i kazan. Među zadnjim su ostali Kreja, Hamza i Tečo, skoro do zore. Na večeri mi je Sale povjerio neke diskretne stvari, a novost je ta da se krug tzv. povjerljivih i među „Torcidom" sužava, to se moglo vidjeti i u samim diskusijama.

Zadnji kazan smo završili oko 9 sati, popili kafu, vratili ono što više nije trebalo oko kazana, a nastavio je Osman Glogovac.

Oko 10 sati i 20 minuta sam zaspo k'o kap jer je u međuvremenu počela kiša, budio sam se oko 13 sati i 20 minuta, pojeo kolut pite i opet zaspo. Ust'o sam oko 18 sati i 20 minuta, prilično naspavan, saslušo vijesti u 19 sati, nisam išao nigdje na sijelo, te sam leg'o oko 20 sati i 30 minuta.

Saopštavaju o žestokom granatiranju Nezuka, Međeđe, odnosno slobodne teritorije Zvornika i Kladnja. Nije li Bog dao da su se definitivno odlučili da i ovamo krenu sa ofanzivnim aktivnostima.

Kuga prijeti čovječanstvu, a najizraženija je u Indiji gdje je već umrlo oko 50 lica, a više od 250 je oboljelo.

5. i 6. oktobar, srijeda i četvrtak

Oblačno, tmurno jutro, puno vlage, a probudio sam se dosta rano, mada me žigalo u krstima i visočije, pa sam se uplašio da nisu bubrezi u pitanju ili je možda zbog predugog ležanja.

Na Surčinski aerodrom sletio ruski avion sa Ćurkinom kao gostom što je označeno kao početak ublažavanja sankcija prema tzv. Jugoslaviji. Srbi su od ovoga napravili pravi spektakl i skoro ni o čemu drugom ne pričaju osim o otvaranju aerodroma.

U popodnevnim satima, nakon dužeg vremena, u Srebrenicu stigao konvoj sa brašnom, ali će, izgleda, stići samo izbjeglicama, i to po 1 kg.

Četnici se ovih dana nešto češće oglašavaju sa kota, uglavnom PAT-ovima i pješadijskim oružjem. Skoro cijeli dan je padala kiša te se malo ko viđ'o napolju jer je naglo i zahladnilo. Navečer smo kod Bube bili na sijelu do 22 sata i 30 minuta, ali je isključio motor pa smo se razišli.

Ni u četvrtak se ništa posebno nije dešavalo ni kod nas, ni na međunarodnom planu, jednostavno, dani se preslikavaju k'o jaja, ubija nas monotonija i čežnja da se išta promijeni, ali se ništa ne mijenja ni koraka. Ne znam više ni šta taj „krem" u Sarajevu razmišlja, izgleda i njima priličnom broju odgovara ovakvo stanje, kako političkom, tako i vojnom. Srebrenica je prevagnula kod embarga (da ili ne), a sad se nastavlja ranije stanje i čeka da protekne i tih 4-6 mjeseci pa onda izmišljaj nešta slijedeće, opet senzacionalno.

Na linijama razdvajanja nejma pomjeranja, ali, bar po izvještajima, najjače je napadan bihaćki region. U četvrtak je izvršena razmjena zarobljenika sa četnicima, međutim, nije ispunjena kvota ni sa jedne strane. Nakon duže vremena otvoren je Sarajevski aerodrom za humanitarne letove.

Kontakt grupa najavljuje neku korekciju svog Plana kojim će navodno biti zadovoljena sva tri entiteta u Bosni.

Na sijelu bili kod Rame negdje do 22 sata i 30 minuta.

7. i 8. oktobar, petak i subota

Ovo su dani kad se praktično ništa ne dešava. Ono malo humanitarne pomoći dijelili su izbjeglicama, ali ni njima to nije moglo biti jer se radilo samo o 1,5 kg po osobi. U Ciganluku neko zatišje i monotonija. I gore se skoro ništa ne dešava.

Pod Igmanom su naši komandosi, u munjevitoj akciji, rasturili komandno mjesto četnika i ubili 20 četnika, a Akaši je to pretvorio u pravu lakrdiju. Nazvao je to „genocidom u zabranjenoj zoni" i obavijestio Vijeće sigurnosti, a Rouz se solidarisao sa takvim izvještajem i čak zaprijetio vazdušnim napadima po našim jedinicama. Akaši na vlastiti zahtjev tražio prijem kod Alije i uložio otvoreni protest, a Alija mu uzvratio traženjem javnog izvinjenja jer je većina navoda netačna.

Na ostalim ratištima oglašavaju se granate i PAM-ovi, ali nejma pomjeranja linija ni na jednom ratištu.

Vrijeme se naglo pogoršalo pa je u petak ujutru vrh Zanika osvanuo pod kitinom i tako ostʼo cijeli dan. Bio sam kod Šeleta na mevludu gdje mi atmosfera nije bila najsimpatičnija jer je u sobi bilo nepoželjnih faca, ali, srećom, malo su se eksponirali, a nije ni Balija bio prisutan. Otišʼo je na Buljim na dženazu jednom od poginulih noćas u Pobućkoj Kamenici. Na malo poznat način poginula su dva lica, a još devet je ranjeno. Radi se o DIG iz Pobuđa, zanimljivo je, svi su iznešeni i izvukli su se na Buljim. Ne znam koja je više ovo grupa stradalnika, ali i dalje idu, srljaju...

U subotu su nam orali za pšenicu, a Sulejman je rezʼo drva. Popo e sam otišʼo kod Saliha Bešića u posjetu koji je prije dan operisan (navodno jetra). Pri povratku sam se skrenuo kod Hameda, ali ni on ne raspolaže nikakvim novim informacijam. Ujutru je Ahmo odvezao ranije pripremljene žitarice za Ciganluk. Zanimljivo, nije imao želju da se zadržava, odmah je produžio, a već je 5-6 dana kako Ibran nije navraćʼo kod nas. Izgleda kao da se i on nešto distancirao, a možda mu je i Same prenio dio atmosfere od kazana u kojoj je sam bio na jednoj strani, a većina njegove ekipe na drugoj, čak suprotnoj.

U Vijetnamu najmanje 150 lica stradalo u poplavama u delti Mekonga.

O pozitivnoj promjeni „kursa"

Malo mi čudno i neobjašnjivo Ahmetovo ponašanje; sad se čini da nas ne gleda kao petokolonaše, a čak je i Same bio kod njegovog kazana. Izgleda je blago razočarenje što se na nekom spisku eksporta teških ranjenika nije našao Hamed. Došlo je do varnica između Džonija i Špiclova, nešta se i Džoni

razočarao, čak je bilo i grubih vrijeđanja. Šta je stvarni povod – ne znam i koliko je to izraženo.

9. oktobar, nedjelja

Jutro veoma hladno i sluti na padavine, ali više na snijeg, a posla ima još dosta. Cijelo veče i jutro razmišljam o informacijama koje mi je jučer predočio motorista. Mada one pomalo liče na basne, ali, eto, mene nukaju na razmišljanje. Vrijedna je pažnje informacija da je oružje, oprema i municija za jednu brigadu stacionirano na privremeno zaposjednutoj teritoriji i da se čuva stražom i ista će biti preuzeta kad počnu ofanzivna djelovanja.

Jučer su četnici ponovo pucali u tramvaj (Sarajevo), ubili jedno, a ranili 13 lica, devet teško.

Ostatak dana protekao nezapaženo i neinteresantno. Raspravlja se uglavnom o novim aktivnostima i vrpoljenju Špiclova i njegovih aktivista.

10. oktobar, ponedjeljak

Ujutru smo svi posebno otišli u Ciganluk, ali smo se ja, Kalaja i Ibran našli gore i zastali poprilično dugo u mesari kod Ahme, a kasnije smo otišli u kuću. Na sijelo su došli manje-više svi pozvani i moglo se čuti ponešto novo i korisno:

- Navodni plan o deblokadi Srebrenice radi Vrhovni štab. On će komandovati i rukovoditi akcijom deblokade, ali se ništa konkretno ne zna;
- Komanda VIII OG nije upoznata sa namjerama GŠ, niti su i o čemu obaviješteni, a sve aktivnosti rade na svoju ruku, ponašajući se k'o miš u zatvorenoj sobi, usput tražeći modus kako da zarade koji pozitivan poen i da saznaju što više o namjerama GŠ jer, očigledno je, zatečeni su. Najbolje o tome govore informacije Nezire iz Pobuđa i Sulićke na sred sela. Močevac ponešto saznao od Vejza koji je pretrpan poslovima, a Špiclov ga ne ispušta ni momenta. Uglavnom sve aktivnosti rade Vejzovi vojnici.

Nele (Nesib Mandžić) očigledno voljan prihvatiti funkciju direktora SŠC, ali ga strah da on ipak neće proraditi i da uzalud ne obavi prestrojavanje. Zasad ih u tim pitanjima zdušno pomaže.

Navečer se vratili kući oko 24 sata. U Ciganluku mukla i mučna atmosfera, ispredaju se raznorazne kombinacije i basne od kojih je u malo koju teško povjerovati. Ahmo sa ekipom radi naveliko i stočni fond je već podigao na oko 17 grla. Ostali naši saradnici nekako utučeni i povučeni. Hunte nigdje na „bijeli

dan", valjda ne dolaze konvoji pa su im ruke „pod kladom".

Na bh. ratištima stanje nepromijenjeno, osim što su Krajišnici navodno ušli duboko u tzv. Srpsku Krajinu i idu ka Dvoru na Uni.

Povećavaju se razlike u Kontakt grupi jer Srbija očigledno ima sve otvoreniju podršku Rusije, a sve su solidarnije Francuska i Engleska.

11. i 12. oktobar, utorak i srijeda

Nekako se ne ne osjećam zdravstveno dobro, muti mi se u glavi, a i hrana mi ne prija. Vidno se osjeća nestašica osnovnih namirnica.

Popodne doletio helikopter UN-a, različit od dosadašnjih pratnji NATO aviona. Očigledno je dovezao nekog visokog oficira UN-a. Vratio se brzo, ali je dolijetao i u srijedu. Dovozio M. Rouza, koji je sa Mladićem dogovorio da se u Sarajevu, Srebrenici i Žepi stanje vrati na prethodno, odnosno na ono prije dolaska Moriona. Šta se pod ovim konkretno podrazumijeva nije šire pojašnjeno. Isti helikopteri su odvezli podosta teških pacijenata sa ovih prostora.

I dalje narod uglavnom raspreda o mnogo očekivanoj ofanzivi, prave se podrumi, rade skloništa. „Vojska" dorađuje tranšeje i uređuje skloništa i puškarnice sa rovovima.

Odnedavno među teže bolesnike spada i Munira sa Bacute (šećer). Navodno, Špiclov išo u Konjević Polje (teška provala) na radio-razgovor sa nekim iz Tuzle.

Irak pokrenuo preko 60.000 vojnika prema kuvajtskoj granici pa se vrše najozbiljnije pripreme za neku „Oluju", ukoliko ne odustanu od namjere. Još jedna „mrtva" igra SAD-Rusija, očigledno su ih nagovorili Rusi da bi se odvukla pažnja od Bosne i ukidanja embarga.

Navečer na sijelu kod Ibrana, gdje su oko 10 sati i 20 minuta sa sjedeljke iz vodenice navratili Sapko, Mrkela i Same. Nimalo mi se nije svidio njihov stav ni gledanje na proces oslobađanja BiH. Oni su kategorički postrani od bilo kog oblika ratovanja, osim diplomatskog. Ozbiljno razmišljam o njihovoj doraslosti i ukupnom dosadašnjem odnosu, da li je zaista samo Špiclov krivac što se oni nisu izraženije uključili u direktno ratovanje, što su toliko dugo bili po strani.

U Vranju zabilježen slučaj kolere kod nekog Albanca.

Sa Hamedom sam se nakratko vidio, veliki pesimista. Nekako crno vidi sve stvari i događaje pa je ponekad neugodno sa njim i razgovarati.

13. i 14. oktobar, četvrtak i petak

Smjenjuju se vedri i sunčani dani, ali se magla zadržala do 10 ili 10 sati i 30 minuta. Vrijeme inače suho, ali i hladno za ovo doba godine. Prijepodne i veći dio dana probavim u kući uz svoje karte, a popodne odem u luku na fudbal. Navečer ponekad odem na sijelo, ali uglavnom liježem rano i ne ustajem zadugo, nekako mi se spava. Najveći dio dana provodim uz knjige i razmišljam, ali više, čini mi se, maštam o eventualnoj ofanzivi na deblokadi Srebrenice. Previše je želim da bih mog'o biti ravnodušan, a onda mašta i intuicija učine svoje. Čudno je da sam u cijelom okruženju ja najzainteresovaniji ili možda mene najviše pitaju pa se stekne takav dojam. Neosporno je, ja bih se u povoljnom ishodu više obradov'o nego pobjedi na izborima 1990. godine. To bi mi dalo novu snagu i nove impulse za rad.

Irak prihvatio Ruski plan (Kozirjev u srijedu došao u Irak) i pristao da prizna Kuvajt i povuče svoje jedinice na predviđeno odstojanje.

Dobitnici Nobelove nagrade za mir J. Rabin, Š. Perez i J. Arafat. Koji li je ovo novi apsurd, nova Nobelova nagrada za istu tematiku, a zna se ko je sve ovo zakuh'o. Na što je spala i ta Nobelova nagrada i ko li taj fond popunjava.

I dalje zategnuti odnosi Grčke i Turske, ali se ponovo zaoštravaju između Grčke i Albanije. Srbija se polagano uhodava u novim uslovima, očekuje od Rusije da još više za njih odrade (potpuno ukinu sankcije), mada im neke zemlje nisu rade ponuditi aerodrome, a ni JAT nije moćan da leti preko okeana pa će te usluge obavljati aerodrom u Atini. Ozbiljno ih brine šticovani dinar, porast cijena i najave novog talasa inflacije.

U Rusiji rublja nezapamćeno pada, po 600-800 posto dnevno, slijedi izgleda dinar, nagovještavaju se monetarna i politička kriza, te je Jeljcin počeo sa čistkama u Vladi i finansijama. Pitanje koliko će to dati efekta?

U toku dana, nekad prije podne, Halid Ademović (Dahme) je iz AP usmrtio Hanu iz Drinjače i još jednu žensku osobu „sumnjivog morala", a dvije ranio – i na kraju sebe ubio iz pištolja. Cijenim da je ovo jedan od „skečeva" koji će se dešavati ukoliko ne budu dolazili konvoji.

15. i 16. oktobar, subota i nedjelja

Otkako ne slušam RTV Sa, rek'o bi ništa se ne dešava. Kad slušaš samo RTV Bgd insan nekako otupi i izgubi smisao za informisanjem. Čudno, nekako je utihnula i ona toliko najavljivana euforija za opštom jakom BVZ. Uglavnom, prestadoše gomilanja, ali je i aktivnost „maskiraca" splasnula, slegli su se možda

i zbog punih stomaka i poluprazniih magacina jer konvoji stižu, ali se navodno ništa ne dijeli.

Ove posljednje dane bih naslovio „doživljaji strašnog Špiclova".

Ponestalo u riznicama hazne i džabhane, a primiče se strašna zima, kako i s čim dočekati „bolesno proljeće"? Kako sad prehraniti toliku ordiju kad se svaki dan samo hrpa smanjuje, a ništa se ne dopunjava. Nejma se više od koga pljačkati, može samo devizno. Valjalo je izmisliti opasnost da se umiri rulja, a strašni Špiclov je to, po običaju, od ranije znao naći samo kroz četnike. Odmah ih se neopisivo mnogo našlo na linijama razgraničenja s namjerom da suže teritoriju i uzmu Ciganluk. Pristupilo se udaranju kolja i pletenju plota oko avlije, metodom kuluka. Tome se usprotivi UN, također strašni, ali kulturni konkurent jer preko plota se može zadirati komšija, a ne vidi se ko to radi te poče obarati plot. Dođe do ljute svađe, pa ti oni pod prismotru staviše „strašnog Špiclova", on se krije i eskivira, oni za tragom i u krajnjoj nuždi morade se sakriti na štalu. Ovi ni dalje ne odustaju. Ni haberi, ni knjige iz šehera nisu povoljne, nisu kao dosad, pa se „strašni Špiclov" uzvrpoljio i ozbiljno zabrinuo. Ne zna sad kud bi, najradije bi iz ovog kotara, ali nejma kud, ne zna kud bi i raja, sve češće gunđa i protestvuje.

Dakle, to su brige „našeg junaka" zbog kojih on noću ne spava, ne boravi u svom brlogu, a voza se u tuđim kolima. Ne znam dokle će moći izdržati.

Na Haitiju regulisano stanje, Panama prihvatila vođu hunte. Kongresmeni pritišću Klintona oko embarga za BiH, ali se ovaj još ne oglašava, mada je vrijeme isteklo. Rusi opet najavljuju da će pokrenuti novu inicijativu za dalje skidanje sankcija Srbiji. Najavili i da će staviti veto ukoliko se bude tražila vojna intervencija na Irak te se i ta bura u Zalivu stišala.

Na linijama u BiH naši borci pomakli liniju od Gradačca ka Modriči za 20 km², uzeli neke tri važne kote. Četnici granatiraju slobodnu teritoriju Zvornika, Goražde, bihaćki region.

U nedjelju sam išao u Ciganluk, sat mi je popravljen. Bio sam kod Saliha Bešića (Sadin zet) koji je sad dosta slab. U Ciganluku skoro ništa novo, opšta monotonija i učmalost pritišće ovaj „tor sablasti i bijede". Opštinari se začaurili i ne primjećuju se, izgleda kao da su se zabavili sami sobom. OŠ rade, ali sa nezapamćenom traljavošću i hramanjem da je pitanje dokle će tako „štelucati". Orićani smijenili Salku kao povjerenika, navodno zbog nepoštenog rada, u nečasne radnje umiješan i Ohran Šehić, otkriveno da roba (koja se preprodavala) nije iz Žepe.

17. i 18. oktobar, ponedjeljak i utorak

Najveći dio dana proveo sam sâm kod kuće. Ostali su se nekud razišli. Dovežena pomoć, ali kasno popodne, a kod Đoze prava gužva, valjda se narod uplašio da ne nestane.

Vrijeme se vidno pokvarilo, zahladnilo, preuzeo sjeverac, ali nejma padavina. Vijesti praktično i ne slušam, ispraznio se akumulator. Najveći dio dana provodim kod kuće zabunivši se kartama, upravo da bih izbjegao dosadu.

Komentarišu se uspjesi naših boraca na gračaničkom ratištu gdje su osvojili oko 20 km^2. Ovo jeste pozitivna pojava, ali malo primjetna jer sa ovim intenzitetom oslobađanja (20 km^2/ dan) BiH bi oslobodili za 7-8 godina.

U Njujorku već više dana traju konsultacije u Kontakt grupi oko skidanja embarga na oružje i skidanju (daljem) sankcija prema Srbiji. Ranije ispoljene razlike Amerika-Njemačka i Rusija-Francuska i dalje se povećavaju. Klinton odlučan da u Vijeću sigurnosti pokrene skidanje embarga na oružje, a, po svemu sudeći, odlučni su i jednostrano ukinuti embargo, ukoliko i ovo ne bude kamuflaža velikih sila.

Već je sigurno da je Kiro Gligorov pobijedio u Makedoniji, mada obrada podataka i objavljivanje rezultata idu neočekivano sporo.

Teško granatiranje bihaćkog regiona gdje je ubijeno šest, a ranjeno preko četrdeset civila. Slična situacija i na ostalim ratištima. Pogoršavaju se odnosi sa Hrvatima, to je već nepobitno. Ko zna da li će Federacija ikad zaživjeti i kako će funkcionisati.

Već nekoliko dana Karadžić boravi u Bosanskoj krajini i obilazi prve linije, a u Banjoj Luci se održava i Skupština tzv. Republike Srpske.

Elizabeta II u sedmodnevnoj posjeti Rusiji, a Srbi ovo prezentiraju, ne samo kao običnu državničku posjetu, nego se pozivaju na neku dugu tradiciju. Ovo je prva poslijeratna posjeta engleskog suverena Rusiji.

Amerikanci ne pridaju nikakav značaj sporazumu koji je Kozirjev postigao sa Irakom. On se, naime, odnosi na iračko priznanje Kuvajta.

SAD sa Sjevernom Korejom postigao antinuklearni sporazum kojim Koreja dopušta kontrolu svih nuklearnih postrojenja. U vezi s ovim je i odlaganje vojne vježbe sa Južnom Korejom i SAD jer se smatra da je prethodnim sporazumom normalizovano stanje na Poluostrvu.

19. i 20. oktobar, srijeda i četvrtak

Vrijeme i dalje hladno, ali vedro i sunčano iz dana u dan, a prvi zvanični mraz sa srijede na četvrtak. U utorak sam se čestito namlatio drva, a navečer smo bili kod Ibrana na sijelu gdje smo gledali fudbalsku utakmicu. Akumulator mi nije napunjen, ali pitanje je da li će se i moći napuniti, nejma vode.

Večeras prijatnije vijesti; borci na teslićkom ratištu osvojili novih 20 km² privremeno zaposjednute teritorije, i to jugozapadno od Teslića. Sa ovim bi trebalo da je Teslić u okruženju, a vode se borbe i prema Doboju i Modriči.

U Tuzli boravili Delić, Alispahić i Izetbegović; bili u Komandi Drugog korpusa i Centru službi bezbjednosti, a poslije otišli u III OG Gračanicà na prve linije.

Kod nas aktuelna situacija u Podjarku, UNPROFOR je izgleda naumio dići Sabitovu vodenicu, a direktno mu pomaže da uradi novu iznad vodozahvata, ali to ugrožava Hamdu Hafizovića, pa se već miješa naša i UN-policija.

Na RTV Bgd skoro cijeli dnevnik posvećuju 50-ogodišnjici oslobođenja Beograda, a od gostiju prisutna samo delegacija iz Rusije. Na unutrašnjem planu neizostavan gost Avramović koji je sad zabrinut šticungom koji se ponekad diže i do 1:1,37. U Rumuniji zabilježen slučaj kolere.

Kod nas se stišala akcija izviđanja ili dostave municije. Od četiri pristigla konvoja dijeljena samo dva, dakle, 50 posto, ali narod i na to šuti, ne ispoljava nikakvo otvoreno nezadovoljstvo, reklo bi se, i sa ovim je saglasan, valjda iz straha. Ništa se ostalo posebno ne dešava, letargija i monotonija i dalje natkrivaju ove prostore. Zanimljivo je da i dalje pozivaju na kopanje rovova i skloništa, a Luka (Sadik Sulejmanović) sa Mustafićima radi zajedničko sklonište na Brijegu.

„Lufthanza" skinula zabranu letenja za Beograd i očekuje se početak redovnih letova na ovim linijama.

Kontakt grupa i dalje razmatra američki prijedlog o skidanju embarga na oružje BiH, ali se snažno protivi evropska grupa i Kontakt grupa. NATO i Kontakt grupa još nisu našli kompromis o daljnjoj upotrebi vazdušnih napada.

21. i 22. oktobar, petak i subota

Vrijeme vidno zahladnilo, ali se i naoblačilo, međutim, kiše nejma te se akumulator zadržao preko 48 sati kod Sameta dok su ga nešto malo napunili da bi mog` o čuti ikakve vijesti.

Nekako sam k` o zdrobljen od jučerašnjih drva koje smo iznosili na leđima.

Dani postaju već dosadni, bez motiva i, zanimljivo, polagano me već zaokuplja neka melanholija i depresija. Skoro da se gubi iskrena nada da će se uskoro išta riješiti korisno po nas. Centralna Vlada svu pažnju okrenula ka Bosanskoj krajini, a na Drinu izgleda niko i ne pomišlja.

Čini mi se da i nakon dvije i po godine naše državno rukovodstvo ništa drugačije ne gleda na svoju državu nego što je 1991/92. I dalje im je Drina kompleks od koga prezaju, a vjerovatno se i znojavi bude zbog toga. Oni radije čeprkaju tamo okolo gdje nešta mogu oštunjiti. Neobjašnjivo je da su skoro svu pažnju okrenuli na Krajinu, mada i tamo idu brzinom nepokretne kornjače i ovim tempom bi BiH mogli osloboditi za 80-100 godina, a stalna im je deviza da će BiH biti onolika koliko oslobodi Armija RBiH.

Posebnu pažnju posvećujem analizi - odnosi centralne vlasti - Ciganluk.

Neosporno je da je Ciganluk zamišljen kao jedan od stubova BiH na koji oni misle nasloniti svoju državu. Stub je, neosporno je, udario Špiclov, i to 1992. godine, a centrala je to vidjela i i odobrila, čak i pohvalila više puta. Dok je im`o ko da ga učvrćuje on je bio dobro doš`o, do njega se nije „moglo stići", ali kad se Špiclov „razbolio" stub je prepušten zubu vremena, niko za njega više ne daje ni „žute forinte". Čekaju u Centrali izgleda da se sam omladi što je protuprirodna pojava (pogotovo pri obilnoj suši - rat).

Da nije UN da na kašičicu hrani ovu raju davno bi se ovaj stub osušio, istruho.

Ovo je jezerce u stadijumu bare koje nadaleko zaudara i svi su se preduslovi stekli da ono potpuno ispari, život će u njoj zamrijeti, a zamijeniće ga neka druga flora i fauna. Ona se i sad transformiše, već je u fazi polukorova (barska šaša), a slijedeća faza je korov koji će neko morati iskrčiti, sanirati teren i posijati kvalitetno sjeme.

Centralisti od ove baruštine očekuju možda previše, ali se površno odnose prema ovoj teritoriji. Namjeravaju svoju državu nasloniti na ove prostore, znaju da bez ovoga nejma ni države, a u slijedećoj fazi ni njih, tamo gdje jesu i što jesu. 30 mjeseci oni ovu raju hrane i hrabre obećanjima, havom. Čak su i saglasni sa onim što „razulareni paripi" čine po ovoj presahloj baruštini. Oni, tvrdo vjerujem, daju prešutnu saglasnost mjesnim pastirima (silnicima) da sa šakalima ne daju stadu da izađu sa ovih prostora. Centralistima ne odgovara da se isprazni ova teritorija jer im to poprilično zamračuje vidike.

Povodom ovoga sam se prilično razišao sa sociologom (Edhem) i Hamedom. Oni izgleda vole da žive u iluzijama, da se hrane lažnom nadom, pa makar u nedogled. Simptomatično je da su oba odbornici SO-e (suodgovorni su). Hamed mi čak preporučuje psihoterapiju sa nekim čajevima i sedativima kako bih stabilizov`o bioritam. Nisam mu na to oštrije uzvratio, prešutio sam, ali smo

zato nas dvojica definitivno završili sve ozbiljne razgovore. Oni u svim budućim vremenima mogu biti formalni i površni. Mi, očigledno je, imamo dijametralna gledanja na temu perspektive i realno konstituisanje BiH kao države. Mogu samo sa kajanjem da konstatujem da sam prošlih oko 50 mjeseci proharčio. Možda je i kasno za neke ozbiljnije projekte, ali ako se budem i odlučio činiću to sa novom ekipom ili pojedincima. Odlučio sam s ovim upoznati i većinu saradnika (u cjelini), a iz „paketa" nepromijenjen tretman zadržaću prema Ahmi.

Na teslićkom ratištu Treći korpus je napravio navodno još jedan pedalj i primak'o se Banji Vrućici na nekih 1.500 metara. Dudaković prestao sa napredovanjima, ali sad trpi žestoka granatiranja, kao i Gradačac i Tešanj. Drugi korpus i dalje „planduje i preživa", uživaju u samozadovoljstvu svoje kantonalne autonomije, „ne ide im se iz hlada na sunce da se znoje". Čekaju da neko drugi to odradi. Malo će pomoći Alijina i Delićeva posjeta njima, prije će biti da su dolazili da utvrde svoje rodbinske veze jer postoji opasnost da neko pobrka tu familijarnost, nego da su se dogovarali da što zajednički rade. Kao razloge će naći niz faktora, a između ostalih i nestabilno vrijeme koje će, neosporno je, ubrzo se pokvariti, te se ne bi smjele „brklje" razdijevati, bolje ih je ostaviti da se cijede, te će se same osušiti Božijom voljom.

23. i 24. oktobar, nedjelja i ponedjeljak

Vrijeme se konačno donekle promijenilo, naime vidno je projužilo pa se insan mnogo komotnije osjeća. U nedjelju smo samo nastavili pos`o sa drvima od subote. Naime, prvi dan smo ih snijeli na vrh Krčevine, a u nedjelju smo zgonili do Hasanove štale. Tek navečer sam vidio koliko sam se umorio kad sam otiš`o na TV i sagled`o sedmu epizodu „Policajca sa Petlovog brda". Od ostalih zbivanja vrijedno je zabilježiti da su s petka na subotu u Krejinoj (Rifčo i Mesud Salihović) vodenici izmlatili Suada svirača, a kasnije su fasovali od podmlatka „Torcide". Odnekud se umiješ`o i Hrubeš (Nusret Salihović), solidno je proš`o jer su „defektni" potezali i pištolje.

Sabit počeo sa gradnjom vodenice uz pomoć UNPROFOR-a, ali više grabi iz državne šume. To je inače osnovno svojstvo egoista i materijalista. Poljski radovi su uglavnom završeni, njive se crne od oranja, ali zbog suše pšenice ne niču.

Na bh. ratištima stanje nepromijenjeno, bar po izvještajima, „rade" jedino granate i to obostrano, ali nejma pomjeranja linija. Ponegdje pogine neki civil

od granata, ali vojnik nikako. Doduše, po izvještajima RTV (oba studija), jedni drugim nanose ogromne gubitke, tako da ne znam odakle se više toliki kote, kako brzo rastu da pristignu za borbu. Ako ovako nastave Srbi će porušiti Beč i Carigrad, a naši će zalistiti od Budve, Benkovca do Urala. Bojim se da se ne revanširaju Atili.

Pa, je li moguće da se sva propaganda sastoji samo u lažima i to tako prozirnim lažima. Pa, kako sami sebi ne dosade neprekidnim laganjem.

Na međunarodnom diplomatskom planu, što se tiče Bosne, i dalje neko prividno zatišje, ali, neosporno je, da se lagano, ali pouzdano distanciraju ruski i američki blok. Što je stvarni povod, to oni znaju. Pominje se navodno i embargo na oružje, ali mislim da je ovo još jedan vješt scenarij, brzo će se oni pomiriti (brzo za njihove uslove vremena). Srbi su se malo utišali oko tzv. daljeg skidanja sankcija.

Kiro Gligorov ipak pobijedio na izborima, doduše tijesno.

U ponedjeljak sam najveći dio dana bio kod Meleta na kartama i šahu. Kod nas krečili. Kod Naze opet svađa sa snahom. Sukob se intenzivira, a vinovnici su brojni, teško utvrditi glavnog krivca. Popodne i u noć pala solidna jugova kiša.

25. oktobar, utorak

Jutro oblačno i miriše na kišu. Kako mi je ponestalo narezanog duhana, to sam započeo taj pos`o, ali sam ostavio i uputio se sa Ibranom i Kalajom u Ciganluk, na nekom traktoru. Gore smo priličan dio vremena proveli u aneksu mesare, a zatim smo otišli u Ahminu kuću. Ništa posebno se nije imalo čuti dok nisu stigli Munja i Močevac.

Munja nam, po nezvaničnim saznanjima, kao dan „D" najavljuje 26. oktobar, 6. novembar ili vrijeme između ta dva datuma. Ova govorkanja potvrdila je i većina prisutnih. Malo zaista čudno, ali Hamed u Ciganluku nije bio ima 50 dana, ovi gore se malo čude, mada im ne nedostaje puno.

Prava rasprava se otvorila kad je Močevac izvijestio da je Špiclov, „Zastavnik", (Ramiz Bećirović), Šešelj (Nijaz Mašić) i njihova ekipa komandi Drugog korpusa uputila pismeni zahtjev (u subotu) da se njemu skinu činovi i funkcija. Na sastanku VIII OG Špiclov nije za ovakav potez dobio podršku (većinu), ali, sigurno je, njega to previše ne pogađa. Močevac prilično deprimiran, pravio bi i teško odobrive poteze. Ostala atmosfera u Ciganluku mučna i nepromijenjena. Upoznati smo sa pismom Murata Efendića upućenom Osmanu Suljiću, a odnosi se na isporuku novca po osnovu pomoći porodicama nastradalim u ratu.

Prije podne je Džemo Tihić privođen u Stanicu milicije da dâ izjavu povodom pritvaranja Mirsada Planića, a u pitanju je nezakonit promet soli. Ovo me posebno uzbudilo dok nisam saznao da se radi o Mići. Danas je Sevdi zvanično počeo raditi u Enverovoj „udarnoj brigadi" (potočarski magacin za podjelu humanitarne pomoći), pošto je Aziz odbio posao sa prilično ironije. Ne znam samo dokle će raditi „Složna horda" i ko će slijedeći biti nepodoban. Bika sa Turbeta (pritvoren prije desetak dana zbog sumnje da je švercov'o sa Srbima) pušten, ali je morao platiti kauciju od 2.000 DEM (primoran).

Pronijela se vijest da je Peti korpus zauzeo vojne objekte (kasarne) na Grabeškoj visoravni, ali vijesti nismo slušali cijeli dan. Kući smo se vratili s mrakom, a dan dosta ugodan.

B. Klinton na Bliskoistočnoj turneji, boravio danas u Egiptu.

26. oktobar, srijeda

Rijetko sam u jednom danu mogao čuti toliko prijatnih vijesti i to da jedna drugu pristižu.

a) Borci Armije RBiH na svim linijama bilježe vidne uspjehe, a četnici polahko, ali, po svemu sudeći, definitivno padaju u agoniju. Karadžić traži zvanično, ali sam sa sobom, da se UNPROFOR povuče iz BiH, a da se Muslimanima skine embargo, te da se nastavi rat, odnosno da se vrati 1991/1992.

- Peti korpus jučer, noćas i danas zauzeo Grabešku visoravan sa kasarnama, Grmuško-srbljanski plato, na vratima Bosanske Krupe, a zarobljeno dosta tehnike, četiri tenka, preko 30 MB, tone municije i granata, mnogo vozila i hrane, ali je ubijeno i zarobljeno dosta četnika. U Bihaću Francuze zamijenio Bangladeški bataljon UN-a koji je, očigledno je, sa nama. Po svemu sudeći, od Srba nejma više sposobnog da organizuje odbranu i zaustavi napredovanje Petog korpusa, pa je pitanje dana kad će Krupa biti uzeta.
- Sedmi korpus pred kapijama Kupresa, zarobljeno dosta tehnike i četnika.
- Uspjesi i Gradačana, a borbe se nešto utišale oko Teslića i Konjica.

b) SAD u petak, 28. oktobra, zvanično podnosi zahtjev Vijeću sigurnosti, prijedlog rezolucije o skidanju embarga Muslimanima na oružje.

c) Izrael i Jordan potpisali sporazum o prekidu neprijateljstava.

d) Gali najavio da će u slučaju povlačenja Francuza i Engleza u BiH njihove snage zamijeniti jedinice iz islamskih zemalja.

e) Kopredsjednici Kontakt grupe u Beogradu, a sutra putuju za Zagreb; tematika BiH i tzv. Srpska krajina.

27. i 28. oktobar, četvrtak i petak

Vrijeme i dalje jugovo i izuzetno toplo za ovo doba godine.

Miću još nisu oslobodili, pa nervoza drži cijelu familiju, ali i mnogo širi krug zainteresovanih. I na ovo je teško pravilno odgonetnuti zašto ga drže, šta od njega žele iznuditi da prizna? Mene osobno više zanima ko vodi akciju jer u Ciganluku je uhapšeno (pritvoreno) nekoliko lica, a među njima i Mujo Siručić iz Voljavice, radio u Robnoj kući. Na što će ovo sve izaći – ne znam.

Navečer u 19 sati RTV Sa objavila vijest da je Izetbegović telefonom razgovarao sa tamošnjim vojnim komandantom Naserom Orićem. Bilo je riječi i o teškoćama izbjeglica iz Ciganluka na drugim teritorijama, a Alija je obećao da će državni organi pomoći u razrješavanju tih problema."

Ovo me je privremeno krupno oneraspoložilo (iznervirao sam se), ali me sve ovo toliko zanimalo da se ima dugo o ovome razmišljati. U petak navečer se doslovce, i to hinjski, pravdao i Šadić o imobilnosti Drugog korpusa. Brani se ratovanjem na gradačačkom ratištu. Neosporno je da su kritike sve veće, a vjerovatno i od vrha, ali i od šire javnosti. U petak navečer čulo se desetak potmulih detonacija do kasno u noć, negdje sa sjeverozapada pa nisam zaspo do kasno u noć.

Sedmi korpus ušao na Šipovačku teritoriju, a Peti korpus, u toku četvrtka i petka (u popodnevnim satima) oslobodio Ripač i Kulen Vakuf. Za četiri dana oko 250 km², sve je ovo prilično uzburkalo domaću, ali i svjetsku javnost. Naročito je zabrinut Karadžić i njegovi generali koji prijete da će tući Sarajevo ukoliko Svijet ne zaustavi ofanzivu. Na ovo ga je Rouz ozbiljno upozorio da zna što ga čeka ukoliko se odluči na ovaj suludi korak. Uputio je otvorenu ponudu Rusiji da pošalje posmatrače na Pale radi potpunog informisanja Rusije o stanju u Bosni (ponovno obnavljanje odnosa sa Rusijom). Po svemu sudeći, ovo u Rusiji neće biti ozbiljnije razmatrano, pogotovo Karadžićevi planovi.

Skupština u Rusiji nije izglasala nepovjerenje Vladi da ne bi stvorili tešku političku krizu, ali su izglasali oštru kritiku Vladi i zadužili Jeljcina da to razriješi.

Klinton i dalje na Bliskom Istoku; posjetio Izrael, Jordan, Siriju i Kuvajt, a u subotu će posjetiti Saudijsku Arabiju. Otvoreno najavljuju da će Olbrajtova podnijeti nacrt rezolucije o skidanju embarga našoj Vladi, ali tek za šest mjeseci, a to je ujedno produženje roka Paljanima za potpisivanje Plana Kontakt grupe.

Na Haitiju Amerikanci polagano normalizuju stanje i uvode demokratiju po svom šablonu. Oteti avion iz Rusije spušten u Mahačkalu gdju su oslobođeni svi taoci, ali kad je kidnaper trebao biti uhapšen aktivirao je eksploziv i zajedno sa avionom odletio u zrak. Nastavljaju se Tursko-srednjoazijske konsultacije,

ali se smanjuje napetost Turske i Grčke.

Srbijanskim timovima dozvoljene prijateljske utakmice, ali se ne mogu uključiti u zvanične utakmice, kao ni reprezentacija, jer su isti davno počeli, a sankcije su ukinute samo na 100 dana (ne zna se šta će poslije biti). Avramović postao član Akademije nauka Srbije, a dopisni član postao je i Solženjicin. Nedavno je Mahfur pogođen nožem u vrat, ali je preživio ovu neplaniranu neugodnost.

Sale još nije završio kolo za elektranu, mada još nejma ni kiša. Ahmići izmještaju branu jer su, otarasivši se Ševke, došli u sukob sa Kuljanima.

29. i 30. oktobar, subota i nedjelja

Jutro posebno toplo sa jakom jugovinom i razdražujućim vjetrom. Na našim prostorima ništa posebno, osim što je Desnica (Hasan Salihović) pokazao lice tužibabe što se Asim i Redžija vode kao izbjeglice. Zavist i moralna iskvarenost ove osobe su svakim danom sve očiglednije i prozirnije.

Mića pušten iz pritvora, ali nastavlja se istraga, navodno već u utorak. U Ciganluku obustavljena akcija „istresanja prljavog veša" koju je, po svemu sudeći, inicirao Hakija Meholjić. Naime, čim se došlo do „krupnih riba" odustalo se jer je postalo opasno. Kome je ovo zaista trebalo i da li je zaista trebalo – ne znam, ali ukoliko se klupno nastavi odmotavati zna se šta se ispod mora naći. Ovo je ravno skidanju intimnog veša djevojci, a koja to dozvoli dobrovoljno, zna se kakva je ženska. Cijenim, ipak, da će ubrzo sve to obustaviti jer nikakva interesa Hunta od toga ne može imati. Cijenim da je sve to i urađeno pod nekom presijom više instance.

Močevac je uspostavio osnovni kontakt sa Palom (Avdo Palić) i nada se učvršćenju veze. Hamed i Ibran imaju nekih indikacija o promjeni klime za tzv. nepodobne, ali, zanimljivo, još to drže u vlastitoj diskreciji, očekuju da se sve to obistini. Čudno je, Ibran to predočav'o pred Bajramom i Jusufom, a prije mi ništa od toga nije pričo. Ovo mi donekle i odgovara jer se lagano uspostavlja distanca bez uzrujavanja.

Silajdžić i Valentić završili petodnevnu posjetu Maleziji, Pakistanu i Iranu, a Izetbegović ovih dana vodi živu diplomatsku aktivnost. Skupština BiH odložena za 7. novembar na prijedlog Hrvata. U Mostaru nepromijenjeno stanje – hladno. Srbi iz Krajine i Hrvati se dogovorili da nastave pregovore.

U Moskvi posebno zategnuta i teška situacija, a sve će se to reflektovati i na odnose na Balkanu. Olbrajtova predočila Nacrt rezolucije o izuzimanju od embarga naše Vlade, a ona se sastoji u slijedećem: Ukoliko do 15. novembra

1994. godine Vijeće sigurnosti ne usvoji tu Rezoluciju, čija bi primjena počela nakon šest mjeseci, onda bi nakon 15. novembra za SAD prestо važiti embargo, a SAD se ne obavezuje da će ikome prodavati oružje, ali neće nikome ni zabranjivati jer je usvojen takav zakon na Kongresu, a isti obavezuju Klintona da ga ispoštuje.

Na bihaćkom ratištu rat plamti svom žestinom, navodno je Krupa u okruženju sa nekoliko stotina četnika. I dalje naše jedinice prodiru ka istoku i sjeveroistoku, međutim, stali su Sedmi i Treći korpus i nejma pomjeranja linija, a četnici su na bihaćko ratište doveli znatna pojačanja.

Za tzv. Drugi krajiški korpus (srpski) uvedeno ratno stanje čime se uspostavljaju novi odnosi sa najsurovijim režimom.

Po Bijeloj kući pucano iz AP sa oko 30 metaka dok je Klinton bio unutra, ali je kriminalac otkriven i uhapšen.

U nedjelju popodne navratili Jusuf Imširović i Azem Bajramović, ali nisu donijeli ništa posebno novo osim da Mali poziva na informativne razgovore, uglavnom članove IO i GO SDA, osim nas trojice. I ovo je neka indikacija, ali je teško dešifrovati jer su informacije minimalne i nepouzdane.

U Srbiji se ozbiljno govori o devalvaciji dinara, ali se Avramović grčevito bori da zaustavi rast cijena i pad dinara. Centralna manifestacija im je Sajam knjiga i raznorazne godišnjice.

Petak smo uglavnom proveli u nošenju drva, sječenju i slaganju. I ovaj smo naporni posо završili i sve bismo završili da nas nije predvečer prekinuo jak pljusak. Kiša je padala najveći dio večeri i noći pa su vode prilično pojačale, ali su ispravljači zauzeti, a akumulator se ponovo ispraznio a potreba za vijestima stalna. U nedjelju sam dobar dio dana proveo režući duhan, a popodne sa musafirima.

U Kazablanci Konferencija zemalja Sjeverne Afrike i Bliskog i Srednjeg Istoka. Nemiri na Cejlonu i sjeverozapadu Indije.

Operisana Munira Hadžović kod UN-a, izvađena joj je slezena, a ljekari ne najavljuju brz oporavak.

Majkl Rouz tražio da NATO tuče naše snage na Igmanu. SAD odbacila ovaj prijedlog, a Vijećem sigurnosti predsjedava M. Olbrajt i osnovni zadatak joj je da Vijeće predloži Rezoluciju o skidanju embarga na oružje.

31. oktobar i 1. novembar, ponedjeljak i utorak

Jutro maglovito, ali bar nije hladno i podnošljivo je. Već 3-4 dana kao da me bubreg proganja, a imam i blagih problema sa želucem. Zanimljivo, mori me ljutina, a bubrezi slabo rade.

Izvještaji sa bh. bojišta promjenljivi. U Krajini četnici prividno stabilizovali redove, kao da je mobilizacija dala neke efekte, ali i tu treba biti oprezan jer se ne zna ko više laže – naši ili Srbi. Krupa i dalje u okruženju, ali čudno da se Dudaković ne odlučuje za ulazak u grad jer će linije dodira sve više biti napadane pa će cijeli "džep" doći u nezavidnu situaciju. Hrvatski Srbi sve više se aktivno uključuju, doduše, zasad više artiljerijom, ali ih je puno koncentrisano na granici iz tzv. UNPA-zona i uglavnom su se okrenuli na granatiranje starog bihaćkog „džepa". Angažovanje krajinskih Srba potvrđuje i UNPROFOR, mada ništa ne poduzimaju da to spriječe. Prvi korpus u zoni Bjelašnice, Igmana i Treskavice napravio izvanredan posao, doduše po izvještajima RTV Sa. Naime, u dva dana sa tri kontranapada uzeli su oko 50 km², a na tim prostorima je bila stacionirana četnička tehnika, te su munjevitom akcijom zarobili sedam tenkova T-55, pet oklopnih transportera, dosta vozila, municiju, opremu što je tu bila odložena i presjekli komunikaciju Sarajevo-Foča. Naravno da sad oni od ovoga ispredaju legende mada borbe i dalje traju. Na kupreškom ratištu uključile se i jedinice HVO-a sa juga, a naši sa sjevera. Blaže borbe Konjičkog korpusa, kao i Trećeg na Tesliću.

I dalje napade samo trpi Drugi korpus i nigdje ništa da pomakne, niti da preduzme bilo kakvu konktraakciju, a, kamoli, da uradi šta na likvidaciji Smoluće, Ozrena ili na deblokadi Srebrenice. Ovo zaista poprima simptomatične razmjere.

U „Ciganluk Siti" stigao Avdo Palić sa manjom pratnjom, pa su se već pročule razne kombinacije i bajke. Posebno su interesantna njegova neka lica koja su bila kod Alije i vratili se u Žepu. Oko ovoga niz legendi i basni, a teško je povjerovati u bilo koju od njih.

Vinka Puljića Papa unaprijedio u Kardinala (prvi u istoriji Bosne), a u Banjoj Luci se održava Sverspski crkveni sabor (prvi u istoriji izvan teritorije Srbije). Ova dva događaja su neosporni dokazi da se vodi duhovni rat za Bosnu između pravoslavlja i katolicizma.

2. i 3. novembar, srijeda i četvrtak

U srijedu smo ja i Kalaja išli u „Ciganluk Siti" i ostali gore do predvečer. Ko zna po koji put naslušali smo se raznih basni od kojih je bilo koju teško objasniti i prihvatiti. Svakako su najkritičnije one o posjeti Aliji i one o deblokadi Srebrenice sa sve strane bez najjasnijih informacija da li će išta raditi i kako će se ponašati Drugi korpus. Najveći broj ovih informacija spada u fantaziju; kako da zajedno „x" oslobađaju Čiča i Špiclov ili „y" Močevac i Miš.

Izviđačke aktivnosti VIII OG navodno obavljaju u zoni Rogača i priča se

navodnom eventualnom zaposjedanju tih linija u nekom vremenu, a raspolažu sa 10-15 metaka po borcu.

Trideset prvog novembra Generalna skupština razmatra Rezoluciju o Bosni koja je slična nedavno usvojenoj Rezoluciji o Hrvatskoj.

Palić još boravi u Ciganluku, nešta mu se ne žuri nazad, iako je situacija, bar po pričama, posebno napeta i na terminalu se dežura očekujući zvaničnu informaciju o akciji. I njegov dolazak je pod velikim upitnikom.

U Ciganluku, inače, napeta situacija. Mali članovima IO i GO SDA, kao i odbornicima, preporučio da se odazovu na Skupštinu opštine jer sad im je navodno najveća smetnja Adem Salihović i neopohodno ga je mijenjati. Za Močevca još ništa zvanično nije stiglo, u pritvoru su Kemo Mustafić, Krdžić i Dudić (radnici u skladištu humanitarne pomoći u Robnoj kući), na informativni razgovor su privođeni Aziz Nekić i Nekir Bečić – „Dizel". Nezvanično je Adem oduzeo magacine, ne znam koga je imenovo – ovlastio, ali ovo je povod da se 3. novembra u Slatini održi mini-samit Sućešćana, a pozvan je i Močevac. Dobrovoljce za eventualnu akciju skupljaju po svojim spiskovima, ali se javlja priličan otpor sadašnjoj organizaciji VIII OG, uglavnom dominira ideja „stari bataljoni", a ovo je najizraženije kod Osmačana gdje se kao komandir prepliću tri imena, raniji komandiri. Navodno je iz Tuzle traženo da se pismeno pošalju sva pojašnjenja oko slučaja Kemo - Mehmedović – Dilaver (pretpostavlja se da je Kemo Mehmedović likvidirao Dilavera u srebreničkom zatvoru), kako bi se Kemo nakon toga obreo u Tuzli, i to - helikopterom. Navodno niko neće da piše takvu informaciju. Mistrija ponovo od Hameda tražio pušku, ali ovaj put na revers za akciju jer im navodno nedostaje oružja i, zanimljivo je, ostao je u kući na razgovoru više od 90 minuta, ali bez prijetnji i ucjena.

U 15 sati saopšteno da su naše snage stigle na Mala vrata, a to je 2,5 km od Kupresa, da sa juga napreduje HVO, a u 19 sati objavljeno da je oslobođen Kupres. Navečer je gost Dnevnika - Studio „S" bio Karadžić i priznao pad Kupresa.

4. i 5. novembar, petak i subota

Veći dio dana narod sluša vijesti i oduševljenje nakon uzimanja Kupresa bilo bi još veće da i ovdje nije maksimalno napeta situacija i iščekuje se hoće li biti akcije ili neće. O tome ovdje razmišlja i priča i malo i veliko. Danas je neka smotra dobrovoljaca koji su se vratili sa nekim gumenim čizmama i mislim da je to i osnovni smisao pozivanja jer tako su i spiskovi pravljeni (po svom nahođenju). Među dobrovoljcima su i Gule (Zuhrija) i Sakib (Salihović), ali

nije Džoni (Azem Salihović). Ovdje svako pravi planove gdje će ko napasti i šta će ko oslobađati, ali jedni u sebi sadrže čak Drinjaču, Liješanj, Glogovu i Hranču, Pajiće, Buljim, Glušac, Rogač i dr. što bi mogla izvesti i držati jedinica ranga korpusa, kako se to misli držati ili odbraniti u slučaju srpskog kontranapada, a da se ne odradi na Capardama i Crnom vrhu, to je posebna priča i spada u apstraktnu megalomaniju.

Od jučer je zvanično da je otišla ekipa Bratunčana „kraćom" trasom za Tuzlu s namjerom koordinacije aktivnosti, ali je otišla i ekipa; Muco, Poručnik, Bajramovac, ali preko Žepe za Tuzlu. Oni su navodno odnijeli plan na uvid i odobrenje. Simptomatično je saznanje da, ukoliko ne dobiju odobrenje i saglasnost na plan, ovi će to raditi samoinicijativno. Ovakva saznanja su potvrđena iz više izvora, znači da imaju osnovu, ali navode na ozbiljna razmišljanja, a to su sva dosadašnja pompa i predaktivnosti, kao i zamisli su plod iz „ove kuhinje" i, naravno, prepričavanja i mašta naroda u kojima je ponajviše želja, ali sa malo realnosti. Neosporno je da skoro ništa nije rađeno u koordinaciji sa Tuzlom, a da, po svemu sudeći, u Tuzli interes za Srebrenicu pokazuje samo Mekanićevo okruženje, a Drugi korpus minimalno ili nikako. Po svemu sudeći, Srebrenica je u sporednom planu, vjerovatno za neka bolja vremena. Koliko će ove dvije ekipe odraditi, da li će raditi sinhrono, s kojim namjerama i da li idu sa međusobnim konsultacijama ili neovisno, ne znam pouzdano.

Ukoliko ne bude potpune saglasnosti Drugog korpusa i kordinacije poslova, a bude se bilo šta ozbiljnije radilo (na svoju ruku ili uz neopreznu pomoć Mekanića) naša slobodna teritorija će biti dovedena u jako nezavidnu situaciju. U petak, u prvi sumrak su Blječevu i Glogovu nadlijetala dva četnička helikoptera, što bi moglo biti signal da četnici nešto slute ili pripremaju.

U tzv. Republici Srpskoj proglašeno potpuno ratno stanje, a ono vuče hitnu promjenu situacije.

U petak je Alija sa vojnim vrhom obišao prve linije na Treskavici i Bjelašnici. U Banjaluci završen Svesrpski sinod.

Generalna Skupština OUN-a usvojila Rezoluciju o Bosni, a ona, između ostalog, sadrži i: teritorijalni integritet i suverenitet BiH, međusobno priznanje BiH i Srbije i ukidanje embarga na oružje Vladi u Sarajevu.

Ponovo nemiri fundamentalista u Alžiru, preko 20 mrtvih u glavnom gradu. Na regiji Asjuta nezapamćene poplave i oluja sa požarima, preko 150 žrtava. U teritorijalnim vodama Rusije, kod Murmanska, „upecana" podmornica SAD, isto to Amerikanci demantuju. U Srbiji drugi slučaj kolere.

Na bh. ratištima prividno zatišje, bar po izvještajima, uglavnom naše linije trpe granatiranja, a aktivirane su linije na zvorničkom i kladanjskom ratištu, uz sve ostale ranije aktuelne, a najžešće je na bihaćkom području gdje četnici tuku raketama „zemlja-zemlja".

Nastavljeni pregovori Hrvata i krajiških Srba o tzv. ekonomskim pitanjima i, po svemu sudeći, blizu su dogovora (konačnog), ali je pitanje kad će oni biti realizovani.

U toku dana navraćali Ahmo i Ibro, malo smo odsjeli kod Ibrana i vratili se, on se navodno negdje žurio. Za ponedjeljak je zakazana Skupština opštine, a jučer je Ibran navraćo kod Osmana Suljića da bi saznao njegovo viđenje vremena i ponašanje u ovom vremenu. Čak se susreo i pozdravio sa Špiclovom, i to u prisustvu Maloga, koga je to navodno iznenadilo.

Olbrajtova odlučna da skidanje embarga stavi na Vijeće sigurnosti polovinom ovog mjeseca, ali još nikakvih prognoza o ishodu oko toga.

Oba dana, kao i u četvrtak, avioni NATO-a intenzivno nadlijeću ovu slobodnu teritoriju, a u četvrtak je UNPROFOR imao krupan incident sa četnicima u Čizmićima. S obzirom da je slično bilo i na Žutici, neosporno je da se „nešto kuha", mada je teško nazrijeti i odgonetnuti.

Vrijeme ugodno i liči više na proljeće nego na sredinu jeseni.

6. i 7. novembar, nedjelja i ponedjeljak

Vrijeme je i dalje stabilno i ugodno, naoblaka nas ponovo nekako omaši, kao i kiša.

Stišava se erupcija oko akcije na ovim prostorima. Otišla je ekipa za Tuzlu sa planom preko Žepe, navodno se poručnik već javio iz Kladnja, sa njim je Kasim i neki Bratunčani. Idu uslovno, ukoliko neodobri Tuzla i ne pristane na akciju, ovi će ovdje raditi samostalno, što ulazi u domen ludosti.

Sve otvorenije učešće krajinskih Srba u borbama u BiH (Krajini) i čine se posebni napori da se zaustave njihovi napadi na teritoriju, mada neprekidno i žestoko granatiraju slobodnu teritoriju Bihaća i stradanja su velika, čak i pogibije.

Vlada BiH na svojoj vanrednoj sjednici razmatrala situaciju u enklavama. Očito je da su za vojno-političku procjenu koristili izvještaje lokalnih komandanata i procijenili da se četnici spremaju napasti enklave, a praktično nas u svim domenima poklanja UNPROFOR- u, i za odbranu, i za bezbjednost i prehranu, liječenje i dr. Navodno ima Vlada dokaze da UNPROFOR ima razrađene planove za evakuaciju helikopterima ukoliko bi bili napadnuti od četnika, a oružje će prethodno onesposobiti i uništiti. Ne znam samo čim objavljuju ovakve informacije, da li da se lokalnim komandantima skrene posebna pažnja na ozbiljnost, da li da se Glavnom štabu OS ukaže na nephodnost akcije prema enklavama. Po nezvaničnim saznanjima UNPROFOR Špiclova drži stalno pod prismotrom.

Planovi o akciji dobijaju megalomanske dimenzije i sve su neralniji jer se sad spominje tunel iza Drinjače, Liješanj, Rogač, Glušac, Glogova, a iz Tuzle se ništa zvanično ne zna.

U Srebrenici zaista napeta i neobična situacija. Vanredna sjednica SO-e posvećena slučaju Huse Salihovića, a zvanično stigla informacija da se Poručnik odjednom obreo u Ciganluku, umjesto u Kladnju.

U SAD glasanje za Kongres, guvernere i Parlament, a prognoze prednost daju republikancima. U Albaniji odbijen novi prijedlog Ustava, težak poraz Saliha Beriše. Nemiri u Sjevernoj Indiji i u Angoli vladinih snaga sa huntom.

Munira i dalje kritično, stanje varira, ali je narod masovno posjećuje, reklo bi se mnogi očekuju da neće još dugo moći dotrajali organizam.

8. i 9. novembar, utorak i srijeda

Navečer sam bio na sijelu kod Rame, a bili su prisutni Graho i Bijeljinka. Neka demagogija je osnovni ideološki pravac ovog para, protkana glupostima i hinajetlukom.

Novo je jedino da on otvoreno diskutuje da Ibran i Špiclov igraju mutne igre i da treba neko treći da „pijevne". U njihovo povjerenje on ne sumnja.

Skupština BiH u Sarajevu počela sa vidnim zakašnjenjem. Silajdžić podnio ekspoze, a Skupština to usvojila i dodijelila mu solidan aplauz (jučer), a danas također sa vidnim zakašnjenjem počela Skupština Federacije sa 37 tačaka Dnevnog reda.

Na bihaćkom ratištu situacija zaista teška, zatvoreni humanitarni putevi, a četnici pritisli sa svih strana pješadijom i oklopnim jedinicama, a zasipaju jakom artiljerijom te je mnogo ranjenih, a ima i mrtvih civila. Na Krupi ništa novo, malo i izvještaja, a ne oglašava se više ni Nada al Issa.

Sedmi korpus potisnuo četnike prema Šipovu od puta za još 2-3 km, ne zna se koliko po frontu i navodno idu prema Donjem Vakufu. Zauzet najveći dio Čemerske planine, a naši su se borci primakli putu Tuzla-Semizovac.

Jučer je Hamed privođen na informativni razgovor u brigadu, a povodom boravka medicinara iz UNPROFOR-a i Husinog slučaja, jer su to Huntisti sve povezali u jedinstven, zatvoren i uvezan krug.

U utorak su mi navraćali Imšir i Azem i sve to prepričali, mada su obojica prilično ukisli i malo raspoloženi.

Sinoć je na Vijeću sigurnosti počela otvorena debata o Rezoluciji SAD o Bosni, a inicir'o je Pakistanski ambasador u UN-u. Kakve su najave, male su šanse da išta bude usvojeno, a vjerovatno će se nekom metodom diplomatije

eskivirati glasanje ukoliko se nagovijesti nepovoljan rezultat.

U SAD republikanci osvojili većinu u oba Doma parlamenta i tako katastrofalno porazili Klintona i doveli ga u nezavidnu situaciju. Neosporno je da narod SAD nije zadovoljan Klintonovom politikom i da hoće promjene.

Oko 12 sati bio u Ciganluku pošto sam prethodno svratio kod Nurije Đulakovića. Gore ništa posebno novo ako se tim ne smatra i da sam lično vidio Poručnika i „Bricu" koji su se u međuvremenu vratili iz Žepe i dopratili veću količinu nafte. Vratio se i Kasim koji je navodno određen za vodiča. Ovim definitivno i najobičniji narod razotkriva sve zakulisne radnje Hunte i njihovo poigravanje sa narodnim strpljenjem, ali i bilo kakvu sinhronizaciju VIII OG sa Drugim korpusom. Sad je valjda svakome jasno da su to sve proizvoljnosti, da su kratkog daha i prozirne su. Mali ponovo pokušava sazvati Mjesne odbore, ali sa „gornjeg kraja" nema skoro nikakve podrške.

Moj dojam je da Poručnik ima želju da se približi, ali i da je na distanci.

Navečer se oglasio Izetbegović sa mnogo zamjerki na rad UNPROFOR-a, ali i sa alarmantnom viješću da četnici uskoro namjeravaju napasti enklave u istočnoj Bosni.

Nevjerovatan pritisak na bihaćku regiju.

Navečer sam otišao kod Ibrana na sijelo.

10. i 11. novembar, četvrtak i petak

Vrijeme se ponovo stabilizovalo, vlažni talas nas je zaobišao, a kiša bi zaista trebala. Prevladava jugovo vrijeme sa hladnim noćima.

U Vijeću sigurnosti okončana rasprava o američkoj Rezoluciji na naoružanje, ali nije glasano.

Širom BiH „ključa" na sve strane, čak se aktivir'o i Drugi korpus, i to na Gradačcu, Stolicama, Loparama, Zvorniku, Kalesiji, najaktivnija je srednja Bosna, a vidne pomake učinio je Treći korpus prema Teslići.

Na Palama konfuzno stanje, poslanici ne prihvataju prijedlog da se zavede ratno stanje na cijeloj njihovoj teritoriji. Plaše se za svoj imunitet, a ovom kombinacijom sam Karadžić dolazi u dosta nezavidnu situaciju. Armija RBiH pritišće, pomalo pomiče linije i pored maksimalne angažovanosti srpske vojske, a da se ne uvede ratno stanje, onda se diferenciraju regije i borci.

U Rusiji i dalje pljušte smjene i ostavke krupnih ličnosti u Vladi; nedavno je smijenjen i zamjenik Gračeva, a to se traži i od njega.

Naša Skupština je nekako okončala raspravu sa puno varnica među vodećim strankama – SDA i HDZ, mada je sve moleraj.

Popodne sam navratio kod Azema Hadžovića, a oko 17 sati umrla je Munira koja je skoro cijelih 30 sati bila u komi, mada se, po svemu sudeći, radilo o karcinomu.

Ostʼo sam na sijelu do pola sata iza ponoći, atmosfera u sobi neugodna jer su se Esed Ademović i Asim Malić prenaprezali da okrenu diskusiju, teško okrivljujući predratnu stranačku vlast, mada se Ibran vješto snalazio i prilično ih ubjedljivo demantovʼo i na kraju ušutko, a Said je još ranije napustio sobu.

Jučer i u četvrtak nije bilo znatnijih pomjeranja linija na bh. ratištima. Nastupila je neka pauza ili je posljedica nedostatka MTS-a ili su dostignute ranije izviđene teritorije.

Akaši cijeli dan trkčarʼo od Sarajeva do Pala i nazad. Navodno se dogovorio sa našima oko povlačenja naših vojnika sa Igmana.

I ovdje su se naši, srećom, slegli i više se ne priča ni o kakvim avanturama.

12. i 13. novembar, subota i nedjelja

U petak popodne konačno je udarila i kiša, pa je zato vidno zahladnilo. Nezapamćen pritisak na bihaćki region, četnici stižu sa svih strana i to u ogromnom broju, samo iz Srbije i Rusije sjevernim koridorom pristiže ih oko 7.000, te su tim povodom Alija i Tuđman preduzeli konkretne korake. Tuđmanov vojni komitet je usvojio Alijino pismo i upućen je zajednički dopis Vijeću sigurnosti da se i zaštićene zone u Hrvatskoj stave pod vazdušnu kontrolu. Vijeće sigurnosti hitno zasijedalo i usvojeno je Predsjedničko saopštenje. Silajdžić i Granić u Austriji, pa u Londonu.

SAD zvanično jednostrano jučer ukinula embargo Vladama BiH i Hrvatske, i to: prestaju učestvovati u kontroli dostave oružja u BiH na moru, ali prestaju saveznicima davati informacije iz zraka. Ovo izazvalo niz burnih reakcija, a naročito u Evropi i Rusiji. Ruski Donji dom hitno zasijedʼo i izrazio razočarenje. Njemački "Špigl" zvanično objavio da Rusija naoružava bosanske Srbe. Rusi hitno i to demantovali. Posebno razočarane Engleska i Francuska, a prva se javila Španija da će povući svoju vojsku iz Bosne. Isto najavljuju Žipe i Herd.

Klinton na turneji po Dalekom Istoku, ali je hitno telefonom razgovaro sa svojim vojnim kabinetom o situaciji oko Bihaća koga četnici tuku raketama „zemlja-zemlja" i gdje radi i četnička avijacija.

Nama stigʼo ponovo konvoj.

Američki memorandum saopštio „Glas Amerike", a objelodanjuje B. Dinkić iz Titograda. Navodno, trebalo bi to biti objelodanjeno početkom decembra; srpsko-crnogorska Federacija, Hrvatska, BiH, Slovenija i Makedonija se trebaju

međusobno priznati, a Kosovu i Vojvodini visoka autonomija, Sandžaku kulturna autonomija.

U Srbiji transformacija političkih stranaka, saglasan Milošević i Ćosić.

Uspjesi Četvrtog korpusa, više diverzantskim ubacivanjem u duboku pozadinu neprijatelja do na 4-5 km od Nevesinja, veći broj naših vojnika napravio je dar-mar, lividirano oko 200 četnika, uništene mnoge vatrene tačke i borbena sredstva, vozila, uništeno nekoliko skladišta magacina, a zarobljeno 12 četnika. U Hercegovini prava panika i zbjegovi, ali i zauzvrat granatiraju sami centar Mostara i Stolac.

Na ostalim linijama nije bilo pomjeranja, uglavnom obostrano radila artiljerija, izuzev Bihaća gdje se vodi odsudna bitka za region.

U Kreševu vojni i politički vrh Federacije (nedjelja), valjda su se išta konkretno dogovorili, za očekivati je uskoro šta pozitivno.

Kod Sapka pregorjela sijalica, u nedjelju smo bili na sijelu u Brdarevoj Njivi, ali nismo dobrodošli ili ja ili Tečo, a možda obojica.

14. i 15. novembar, ponedjeljak i utorak

Ustao sam relativno kasno, ali su u 10 sati saopšteni rezultati učinka Četvrtog korpusa u Podveležju, mada su, po svemu sudeći, znatno uveličani.

Neosporno je da se radi o solidno pripremljenim istovremenim diverzijama u dubokoj pozadini četnika, ali su i učinci kod ovakvih akcija diskutabilni i teško ih je provjeravati i mjeriti.

Saopštena je zvanična vijest da je Iračka skupština priznala Kuvajt u granicama koje je odredilo Vijeće sigurnosti i zauzvrat je upućen zahtjev Vijeću za ukidanjem sankcija.

I dalje jako zategnuti odnosi Grčka-Turska, pošto 16. ističe rok o tzv. proširenju kontrole nad teritorijalnim vodama sa šest na 12 milja. Povodom toga odvijaju se obostrani manevri u Egeju, i to sa bojevom municijom, a SAD su poslale jedan vojni brod, navodno radi svake aventualnosti.

Klinton na Filipinima i Indoneziji, ali, navodno, budno prati događanja oko BiH, a u stalnom je kontaktu sa Kristoferom i svojim kabinetom. Širom Zapadne Evrope se drže brojni, uglavnom konsultativni, sastanci, a uvijek je ista tema: jednostrano ukidanje embarga od strane SAD i eventualne posljedice, te mjesto Evrope u budućoj konstalaciji tj. bez SAD i NATO-a čiji je ovo početak kraja. Zaista, postaju dosadni sa ovakvim i sličnim informacijama, a nikakvih konkretnih rezultata, bar što se nas tiče. Navodno, SAD će i dalje ostati da kontrolišu u Jadranu, ne znam samo šta.

Na bh. ratištima nigdje pozitivnog pomjeranja linija, ali je izmijenjena uređivačka politika TV Sa. Ubjedljivo prevladavaju žalopojke na četnička granatiranja i nezainteresovanost međunarodne zajednice, a sa oštrim kritikama na UNPROFOR. Jednostavno, insanu se zgade ovakve emisije i ovakva situacija. Na većini ratišta nešto se čeprka, ali pomaka nigdje; Prenj, Trnovo, Teslić, Kupres, Vakuf, Ribnica, Glamoč, Sapna, Memići, Gradačac i dr. Svugdje je skoro isto. Opasno se trese stolica Deliću, ali i BiH jer sa ovakvom letargijom i nezainteresovanošću ide se u sigurnu propast bez povratka.

Na našim lokalnim prostorima ništa posebno novo, naši „bojovnici" su negdje u širem rejonu Podravanja likvidirali pet četnika, a oni zauzvrat granatiraju Niku.

Konvoji nešto redovnije stižu, ali malo fajde, sasvim malo dijele narodu.

16. i 17. novembra, srijeda i četvrtak

Vrijeme je vidno zahladnilo, ali je i dalje suho pa se na elektranama ponovo osjeća nestašica vode. Posebno su mi dosadni i nepodnošljivi sati sumraka i poslije večere te moram negdje na sijelo, ali mi je i krug kretanja dosta skučen. I u nedjelju sam bio u Brdarevoj Njivi, a većinu ostalih večeri kod Ibrana.

Situacija oko Bihaća se katastrofalno pogoršala od sinoć. Četnici su na ovo ratište uputili, čini se, sva raspoloživa sredstva sa tri raketna sistema tipa „wolhov" i tuku gradska jezgra i veća sela. Rubna sela su već u plamenu, na nekim mjestima je probijena linija odbrane sa hrvatske strane, a ogromno ljudstvo je angažovao Martić, oko 30 tenkova, helikoptere, avijaciju sa Udbinskog aerodroma, fikretovce... Oni su probili liniju odbrane i ušli u jedan dio Kladuše, a „oklopnjaci" sa istoka i juga vode odsudnu bitku za Grabež i Grmljanski plato. Humanitarna pomoć već nekoliko mjeseci ne ulazi u Bihać, a na sve ovo UNPROFOR nijemo gleda, reklo bi se, nezainteresovano, a čak saopštavaju da se ni iz zraka ne može dostaviti pomoć jer nije bezbjedno zbog nadlijetanja srpske avijacije. Oni ovim direktno priznaju svoje greške i tendenciju. Čini se da su saglasni da padne Bihać, a poslije će oni već iznaći neka opravdanja.

U cijelom regionu situacija je krajnje kritična i dramatična pa se javnim proglasima narodu obratio i Peti korpus pozivajući na otpor.

Povodom svega ovoga u Sarajevu su vođene žive aktivnosti; kancelarija Prlića, Silajdžića i Izetbegovića. Obaviješteni su svi akreditirani ambasadori u Sarajevu, novinari i NATO (Vili Klas), Olbrajt, Klinton, a šta će ko uraditi ostaje da se vidi i da li će iko išta uraditi prije nego što bude kasno za sve.

Na ostalim bh. ratištima stanje nepromijenjeno, nigdje nikakva pomaka i

ostaje zaista za najdublju analizu što su ugašena sva ratišta i ko je to dopustio Srbima da se ustreme na Bihać, komotni da ne strahuju za ostale linije. Neko bi mor'o da plati, ne samo funkcijom, nego glavom.

U srijedu je na kratko navratio Ahmo i prenio mi rezultate sa Skupštine u ponedjeljak na kojoj je Bećirović učinio potez da nejmaju neophodnog kvoruka od 28 glasova.

Nejmam snage više da slušam pa sam odnio akumulator na punjenje, ali već navečer su vijesti vidno promijenjene, više radosnih vijesti, a slušao sam ih kod Bube gdje smo bili na sijelu do 23 sata.

Granatirana zgrada Predsjedništva BiH.

18. novembar, petak

Ne znam više koji je ovo dan kako se naoblači, noću se izvedri, a magla se zadržava veći dio dana. Danas je nekako bilo vedrije.

Na bihaćkom ratištu stanje se donekle normalizuje. Četnici su i danas avionima raketirali Bihać (samoubilački potezi), oko Bihaća su tri raketna sistema, ali naši borci drže liniju Grabež-Krupa gdje se vode ogorčene borbe za svaku stopu i gdje su mnogi dali živote, ali četnici neuporedivo više jer oni napadaju. Razbijeni fikretovci i martićevci na Kladuškom frontu, a znatan dio fikretovaca se predao našoj Armiji, navodno prevareni, odbijeno šest tenkova iz tog pravca. Hiljade dobrovoljaca se javlja Dudakoviću.

U srpskom Hercegovačkom korpusu prava čistka, od komande Korpusa, komandanata brigada do javnih strijeljanja. Kod Kalesije i dalje četnici u okruženju, ali ne predaju se. Granatirana Tuzla, a sinoć nije emitovan program Studija Pale.

UNPROFOR i dalje u funkciji „nijeme kurve", a naročito Akaši-Rouz.

Smijenjen Šadić, poslat za nekog diplomatu u Tursku, ali ništa nije govoreno o nasljedniku. Neka pomoć je stigla u Cazin vazdušnim putem.

Kod nas dijeljena pomoć; opet po kg brašna (mada su stigla tri konvoja), 100 gr šećera i sapuni. Incident Planića sa Hajrom Orić zbog neke obijene šupe, kleveta i direktna napast na porodicu.

Danas granatirana zgrada Predsjedništva, a četnički snajperisti i dalje rade skoro nesmetano. UNPROFOR zvanično potvrdio da su avioni tukli Bihać, da su Holidej Inn i Predsjedništvo i tramvaje po Sarajevu gađali Srbi. Navodno o ovome se raspravlja na najodgovornijim mjestima u UN-u.

Na međunarodnoj sceni se nazire krupan preokret. Po svemu sudeći, tendenciozna Francusko-engleska politika bacić̈e ih u savezništvo Rusiji, ali se

nagovještava novi triumvirat: SAD-Njemačka-Turska, po kome će Njemačka imati prioritet u Evropi, a Turska u Srednjoj Aziji. Ovo je uslovilo i sastanak Francuske, Engleske i Rusije, očigledno se razrađuju mjere novog svjetskog poretka.

19. i 20. novembar, subota i nedjelja

Situacija oko Bihaća se nimalo ne popravlja, četnici ne odustaju, a naši, bar po izvještajima, pružaju nadljudski otpor, mada su na zapadnim granicama četnički tenkovi ušli u BiH i zapalili niz sela, a HVO je morala napustiti Veliki Skočaj. Ni na kladuškom ratištu nije ništa bolje, mada su fikretovci istjerani iz Kladuše i najureni u Hrvatsku.

U Njujorku i Vašingtonu se vodi žestok diplomatski rat između SAD, Njemačke i Rusije sa Francuskom i Engleskom oko metoda pristupa bihaćkom i bh. problemu. Amerikanci se zalažu za širu i masovniju akciju NATO-a, a Rusi bi od Bihaća da naprave novu Srebrenicu. Jednoglasno je na Vijeću sigurnosti usvojen engleski prijedlog Rezolucije (američki), a korjenito je modifikovan ruski prijedlog Rezolucije o Statusu zaštićenih zona. Po svemu sudeći, povodom ove Rezolucije, Alija je u toku nedjelje razgovarao sa Veladžićem, Raščićem i Špiclovom da im kratko prenese neka upozorenja. Ovo me izuzetno iznerviralo, pogotovo što je isto veče saopšteno da je IO SDA odlučio da ide na višestranačke izbore. Zaista klasičan potez Kluba poremećenih i zapravo ako u tom forumu sjede normalni (duševno), onda ja nisam normalan.

Navečer sam bio na sijelu kod Ibrana, ali, čudno, ni riječi ne priča o stanju u Ciganluku, a bio je gore skoro cijeli petak.

Na ostalim ratištima ništa posebno ili je cenzura izvještavanja jer Srbi korjenito drugačije izvještavaju, ali pomaka nejma skoro nigdje.

U nedjelju i prethodni dan uglavnom sam utrošio na izradu karte BiH, a u međuvremenu mi je Džemo donio i bh. kartu u razmjeni 1:300.000 pa sam ozbiljnije pristupio poslu.

Vrijeme i dalje nepromijenjeno, ali me želudac rastura. Nije me ovako rastur'o kako je rat počeo, a ne znam uzroka drugog osim onolikog konzumiranja turšije.

Klinton se vratio u Vašington, a Rouz u Sarajevo.

U Torinu se održala konferencija OUN-a o razbijanju međunarodnog kriminala. U Gazi ponovo nemiri, a demonstranti dali vidnu podršku Arafatu. Ruski tenkovi ušli u Čečeniju radi suzbijanja nemira.

Rejnold podnio ostavku na mjesto predsjednika Stranke.

21. i 22. novembar, ponedjeljak i utorak

SAN: Valjda pod presijom sinošnjih vijesti, noćas sam bio sa Alijom Izetbegovićem i Hamedom, koga Alija nešto ignoriše, a sa mnom je vodio neki diskretan razgovor. Povjerljivo smo se dogovorili.

Najveći dio dana sam radio matricu BiH, ali su me prilično omeli Ibran i Ismet koji su u međuvremenu došli i, po običaju, zapodjenuli tričave teme o prethodnoj i sadašnjoj vlasti. Ismet većim dijelom u svom stilu.

Na bh. ratištima nepromijenjena situacija, najkritičniji bihaćki region. Oko 13 sati i 20 minuta i 14 sati NATO u dva maha, sa 39 aviona, tukao Udbinu i cijelo popodne i veče samo se o tome priča širom Svijeta. Dosad najmasovnija akcija NATO-a u istoriji njegovog postojanja. Danas ističe i rok krajiškim Srbima za potpisivanje Plana mini Kontakt grupe sa Hrvatskom, pa je za široko razmišljanje kome je NATO učinio uslugu – da li BiH ili Hrvatskoj. Grčka privremeno odustala od proširenja svojih teritorijalnih voda na 12 milja, ali se napetost u Egeju nije bitnije smanjila. Zemljotres na Javi počinio ogromne štete, a život je izgubilo najmanje 120 ljudi, oko 180 žrtava na Haitiju od posljedica snažnog orkana.

U Angoli Vlada i hunta potpisale sporazum i priprema se dolazak međunarodnih snaga. Kriza u Mejdžerovom kabinetu, Finska i Švedska od nove godine punopravni članovi Evropske zajednice.

Na bh. ratnim linijama neko lažno (prividno) primirje, samo spontane artiljerijske provokacije, bez pomjeranja linija u bilo čiju korist. Stišala se afera oko granatiranja Tuzle, ali i o opkoljenim Srbima na Majevici.

23. i 24. novembar, srijeda i četvrtak

Jutro i dan uobičajeni što se tiče vremenskih prilika. Kiše nejma pa nejma. Noćas je bio mraz, dosad najjači, najmanje 3 do 4 °C ispod nule, ali se magla dugo ujutru zadržala. Dan vedar i uglavnom sam ga utrošio na izradu matrice BiH.

NATO avioni danas u dva navrata, sa ukupno oko 60 aviona, tukli srpske ciljeve oko Krupe, Otoke, na Šamarici kod Izačića. Srbi saopštavaju da su tukli civile, čak i bolnicu i njihova vozila, a NATO saopštava da su gađani PVO i raketni sistemi i da je posʼo dobro odrađen.

Situacija u bihaćkom „džepu" veoma teška. Krajiški Srbi zauzeli Debeljaču i na samom su ulazu u Bihać, na svega 1,5 km. Dnevno bacaju po nekoliko

hiljada granata, a u Bihaćkoj bolnici je preko 1.500 ranjenika, od čeka su pola civili. Obavljen radioamaterski most sa Bihaćem iz koga se vidi da je situacija više nego kritična. Ostale jedinice u BiH inaktivne, čini se da su skoro sve ostale linije zamrznute, kao da se očekuje da padne Bihać pa da onda četnici krenu na neki drugi dio BiH. Delić se malo oglašava, ali ni iz Drugog korpusa nikakve vijesti o novom komandantu. Treći i Četvrti korpus kao da su zaspali. Zaista je ovakvo ponašanje teško objašnjivo. Da li je Bihać ogledni poligon da se iznudi intervencija NATO-a i aktivnije uvuče u BiH.

Kod Miloševića u posjeti Akaši, De la Prel i Martić, a navodno je ugovoren prekid vatre od strane Martića i prolaz humanitarnih konvoja za Bihać. Po običaju, Milošević i na ovaj problem gleda nekim drugim očima, kao da uopšte nije uključen, njegovo saopštenje skoro ništa zajedničkog nejma sa onim šta su govorili Akaši i Martić, a na istom sastanku su bili i istu problematiku razmatrali. Stiče se dojam da je Milošević bio na nekom drugom mjestu, ali ih ništa nije razumio, kao da mu je neko pogrešno prevodio.

U četvrtak se u prijepodnevnim satima situacija prividno umirila oko Bihaća, ali u popodnevnim satima su ponovo žestoko napali jer se još ujutru Karadžić oglasio saopštenjem da će tamo mir zavladati tek kad Srbi unište Peti korpus i demilitariziraju ovo područje. Saopštenja Pala bljutava i grozna, naime, navodno napadaju samo fikretovci, NATO gađa samo civile, škole i bolnice.

Savjet bezbjednosti zahtijeva hitni prekid vatre oko Bihaća, a zasijedao je i Savjet NATO-a na popodnevnoj sjednici. Ukoliko se zaista ne ispoštuje prekid vatre slijede novi udari NATO-a. Naša Vlada i komanda prihvatile prijedlog s mogućnošću da se radi na primirju u cijeloj BiH, ali, izgleda, bosanski Srbi nisu voljni tome, i ako bude novih napada težište krivice će biti na njima.

Kinkel i Kol se u subotu sastaju u Berlinu, a, malo neobično, Francuska i Engleska odobravaju ove napade.

NATO u Njemačkoj prikuplja svoje jedinice za tzv. brzu intervenciju pa i to brine Srbe iz Beograda. U Rusiji ponovo otet avion koji se spustio u Estoniju. Bukti građanski rat u Kirgiziji, a Kina i Srbija učvršćuju kulturne veze. U Srbijanskoj skupštini ponovo trzavice radikali-socijalisti.

25. i 26. novembar, petak i subota

Mrazna noć i maglovito jutro sluti vedrom danu. I ova dva dana sam uglavnom proveo radeći BiH do negdje oko podneva, a onda sam sišao sa kesom duhana i odsjeo malo kod Ševala, a zatim se vratio kod Hameda, ali se ekipa sakupila tek oko 15 sati (vidno su kasnili). Od brojnih uobičajenih tema prava novost je

ono što je uradio poručnik, naime, da bi mogli pokrenuti disciplinski postupak protiv Huse ili Fahre treb'o bi neko odgovoran podići krivičnu prijavu protiv njih, a da bi se podigla krivična prijava valjalo je dostaviti originalan tekst pisma njih obojice na adresu Drugog korpusa, što je poručnik i učinio, a uz sve ovo i izjavu Špiclova u vezi sa svim ovim.

Prilično sam ih utješio kad sam iznio moj stav, ustvari, konstataciju, da bi isti put bio da sam i ja bio umjesto poručnika. Sve se ovo odigralo bez nekih trzavica, njih dvojica su ovo prihvatili kao realnosti, to su zapravo i željeli da njihov originalni tekst pisma stigne na pravu, ali kompetentnu adresu. Ovim će se ukupan slučaj prilično zamrsiti s namjerom da se razbistri.

U međuvremenu nam je Hamed prezentirao svoj događaj i neosporne dokaze da je Šepo učinio još jedno krivično djelo, ali ovaj put sa Ćemanovom potvrdom o njegovom članstvu u Glavnom odboru SDA, ali je potvrdu Šepo otkačio i nije mu stigla – zadržao je ili je nekom uručio. I ovaj neosporan dokaz prilično je podigao raspoloženje kod prisutnih pa smo se dogovorili o daljem radu. Zapravo, dogovoreno je da se ide sa sazivima mjesnih odbora (naših) na koji će biti pozvana nas trojica, ali i Mali, i to u nedjelju.

U ova dva dana oko Bihaća i povodom Bihaća nije se desilo ništa posebno, naša vojska odolijeva napadima četnika, a svjetska diplomatija nevoljna da išta konkretno uradi.

Naši borci kod Doboja pomakli liniju za oko 800 metara i 4 km po frontu, a dokaz je vanredna sjednica svih organa u Doboju da se skida prsten okruženja jer je navodno neizdrživo u Doboju.

U subotu je navrać'o Jakub, ali ništa novo nije donio iz Žepe

27. i 28. novembar, nedjelja i ponedjeljak

Nedjelja mi je posebno bila neugodna i teška. Opšta nestašica u ishrani je evidentna, mlijeka i proizvoda nejma, pa bi se reklo da nejma ništa, a mene u takvim situacijama skopa melanholija. Četnici pribjegavaju novoj metodologiji ratovanja. Kod njih je u goste stig'o Kozirjev (Beograd) iz Njemačke, a oni granatama tuku mirovne snage u Visokom, a one oko Sarajeva i dalje drže kao taoce, ali zato kao taoce drže i veću grupu kod Rogatice, kod Zvornika, a oko 70 Holanđana je na putu Srebrenica – Zagreb nestalo i još se ne zna gdje ih drže. Zatvorili su UNPROFOR-u skoro sve puteve, pa i konvoje, a najavljeno je da u Srebrenicu neće dolaziti najmanje pet dana nikakvi konvoji. Sa ove teritorije je za Žepu, otišla veća grupa sljedbenika Hunte i sam Špiclov, navodno s namjerom da idu u Tuzlu, pa u Sarajevo, k`o fol. po činove i odlikovanja. Druga realnija

varijanta je da su otišli u Žepu po naftu jer su odveli oko 100 lica.

U ponedjeljak smo držali Mjesne odbore Skelana, Skenderovića i Sasa i nije bilo nimalo teško driblati Malog. Kad je većina prisutnih za nas, Mali sam ne može da se brani pred argumentima. Dobrim dijelom raskrinkane su mnoge mutne radnje kojima se on služio, ali je posebne neugodnosti preživio „Doktor" (Sead Delić) jer se direktno našao na optuženičkoj klupi prisutnih. Malog opterećuje sudbina Skupštine opštine, ali je zabrinut i za skupštinu Stranke.

Navečer se Ciganlukom čula rafalna paljba automatskog oružja, a sipila je neka dosadna susnježica, pa je u Ciganluku zaista tuhafno.

Kući smo se vratili navečer oko 21 sat i 30 minuta.

Kontakt grupa danas u Beogradu, sutra, navodno, u Sarajevu, pa onda u Zagreb. Oni imaju navodno zajednički stav: prekid borbi u cijeloj BiH i diplomatsko rješenje, ali je sad nova inicijativa da se Srbima garantuje konfederativno povezivanje sa Srbijom, ali će se BiH sačuvati kao cjelovita država.

29. i 30. novembar, utorak i srijeda

Jutro golubavo i prohladno, ali jutros nema padavina.

In medies res-Bosnien

Vrijeme je naglo zahladnilo (ako je sad naglo) i zima već počinje, samo nedostaje snijeg. Doduše, on je sad osnovna padavina kad ih ima, ali je padavina inače sasvim malo.

Na svjetskoj diplomatskoj i političkoj sceni mnogo štošta zanimljivo:

- Zahladnjuju odnosi SAD i Egipta zbog stalnih veza sa Libijom.
- Zamrznuti odnosi Izrael-Sirija, ali Izrael i Jordan ubrzo trebaju uspostaviti ambasade, dok se u Južnom Libanu i dalje vode gerilske akcije.
- U Čečeniji ratno stanje, navodno ratuje opozicija protiv Dudajeva, ali, čudno, ta opozicija ima avione i tenkove kojima tuče Grozni. Čečeni zarobili oko 70 ruskih vojnika, a Jeljcin postavio ultimatum da se isti puste iz zatvora i da se uspostavi primirje.
- Havarisan talijanski brod kod Somalije tone, putnici spašeni.
- Tuđman u Čileu i Argentini, a opozicija na Saboru sve glasnija da se vojno interveniše protiv krajiških Srba.

Ovih je dana BiH zaista u centru svjetske pažnje:

- U Sarajevu boravila Kontakt grupa eksperata, nisu išli na Pale, ali ništa

posebno nije saopšteno (utorak).
- U srijedu u Sarajevu boravio B.B.Gali, nije išo na Pale, a Karadžić nije htio doći na aerodrom, čak ni telefonom razgovarati. Isti je iz Sarajeva ispraćen uz mnogo pogrdnih povika i gestova sa pokušajem fizičkog nasrtaja na Akašija.
- Kozirjev u Parizu, vjerovatno konsultacije pred sastanak u petak.
- U Briselu zasijedali ministri EU, ali ništa posebno nije saopšteno.
- U četvrtak ministarski sastanak NATO-a u Briselu.
- U Zapadnoj Evropi B. Dojl, povodom BiH.
- Kristofer i Gali kategorični da nejma nikavih izmjena u planu Kontakt grupe, a Srbi uporno potenciraju na nekakvoj promjeni kursa u američkoj spoljnoj politici.
- Peri se previše izblamir'o i kompromitov'o, a Rouz i Akaši, De la Prel, mogli bi uskoro postati nepoželjne osobe u BiH.
- Hrvatska vojska će intervenisati ukoliko Bihać padne u četničke ruke. Ovakvu bljuvotinu u posljednje vrijeme nikad niko nije provalio.
- Sudeći po srbijanskim i paljanskim vijestima moglo bi se uskoro očekivati i nešto krupnije u spoljnoj politici („kiselo grožđe").

Svi ovi sastanci, terevenke, forumi, uglavnom su za temu imali BiH i Bihać, ali, zanimljivo, narodima sa ovih prostora nije ni za nokat olakšalo. Bolnica u Bihaću je krcata, četnici na pragu Bihaća, međunarodna zajednica očekuje i priželjkuje da četnici uđu u Bihać ili da Bihać promijeni gospodare, a četnici ili ne mogu ili ne smiju to uraditi. U Bihać ne dolaze, ni hrana, ni lijekovi, ni neophodna municija, a, kamoli, vojska.

Srbi masovno uzimaju UN-vojnike kao taoce, a De la Prel i Rouz ili neće ili ne smiju da zatraže pomoć aviona NATO-a, a i ono što su skoro gađali bili su neki dalji i manje značajni ciljevi.

Protiv Berluskonija pokrenut istražni postupak. Norveška nije ušla u EU, ali Finska jeste.

Stišala se bura između Turske i Grčke.

1. i 2. decembar, četvrtak i petak

Vrijeme i dalje suho, ali veoma hladno i neugodno.

Situacija oko Bosne i dalje se drži u nekoj nedorečenoj i teško definisanoj neizvjesnosti. Mnogobrojnim novoinstaliranim raketnim sistemima Srbi zaustavili i kontrolu vazduha nad BiH jer sad NATO avioni, navodno, ne smiju da lete nad Bosnom.

U subotu najavljen dolazak Žipea i Herda kod Miloševića, a, navodno, razgovaraće se o novom modifikovanom planu Kontakt grupe.

Na linijama bh. ratišta stanje neizmijenjeno, napada se žestoko bihaćki region, a tamo, osim granata četnika, ništa ostalo nedotiče. Navodno se vode žestoke borbe na livanjsko-grahovskom ratištu gdje Hrvati bilježe uspjehe, mada sve ovo valja uzeti sa velikom rezervom.

Petak je već bio nešto mobilniji dan.

Odvojeno u Kninu i Zagrebu, uz brojne supotpisnike, potpisan Hrvatsko-krajinski sporazum o ekonomskim pitanjima. Tuđman nije ispoštov'o zahtjev opozicije pa je i dalje ostao u Južnoj Americi.

Crnogorska opozicija pokreće inicijativu za smjenu Bulatovića. Irački brodovi presreteni i pretrešeni od strane američkih aviona i marinaca, a neki poslati na dalju inventuru. U Čečeniji i dalje veoma napeto stanje, Rusija prijeti invazijom.

U Ciganluku održana dva važna skupa: Mjesni odbori Osata i Radoševića, uz nešto oštriju polemiku odlučeno da se sazove kompletan IO i proba sazvati Skupštinu, a ako to ne upali da to probaju uraditi predsjednici MO (svih). Zrele diskusije Pilava, ali su odsustvovali i skoro svi njihovi članovi IO sa tih terena. Skupština opštine obezbijedila kvorum od 28 članova tek sa po kg soli i šećera.

Rusija stavila veto u Vijeću sigurnosti na Rezoluciju kojom se predlagala zabrana transporta svih sumnjivih artikala za tzv. Republiku Srpsku Krajinu bez hrvatskog odobrenja. Ovo je prvi veto nakon „hladnog rata"

3. i 4. decembar, subota i nedjelja

Nastavlja se hladno i suho vrijeme sa veoma jakim mrazevima koji po osojnim stranama već ima sloj od dva centimetra. I dani su posebno hladni.

U političko-diplomatskom smislu ovo je nešto mirniji dan, stigao humanitarni konvoj za UNPROFOR u Ćoralićima, a ostalim konvojima Srbi ne daju prolaza. Nastavlja se agonija u bihaćkom „džepu", mada su se naši redovi donekle konsolidovali. Posebno jaki napadi su na Kladušu. Navodno je Martić obećao povlačenje Krajinske vojske iz BiH, ali, normalno, sad će tamo ratovati fikretovci. Na sporednom aerodromu u Zagrebu snažna detonacija od eksplozije cisterne ili helikoptera sa municijom. Sutra u Budimpešti konferencija KEBS-a. Jučer i danas Akaši, a danas Redman, razgovarali u Sarajevu i na Palama o novom modifikovanom planu Kontakt grupe. Silajdžić odbacio bilo kakve izmjene. Iz Beograda nikakvo saopštenje o razgovorima sa Miloševićem. Teška željeznička nezgoda u Mađarskoj; tri mrtva. Oružana diverzija u Valjinu; tri mrtva i sedam ranjenih od ručne bombe.

Klinton uputio pismo Aliji i našoj Vladi kojim nas obavještava da on ni SAD nisu promijenili stav prema BiH.

Iz Žepe se vratila ekspedicija, nisu nigdje dalje išli, a navodno su ugovorili dostavu brašna od nekih 60 tona. Pod kojim uslovima su dobili i da li će i kako će biti dijeljeno ne zna se zasad ništa. Ibran se iz Ciganluka vratio posebno pokiso, a Ahmo u međuvremenu boravio u Žepi i vratio se.

U mnogim državama se održavaju lokalni izbori.

5. i 6. decembar, ponedjeljak i utorak

Produžava se stanje neizvjesnosti i nedefinisanosti pa insana ophrvava teška melanholija i depresija. U Bihaću se nestavlja agonija i patnja.

Danas i sutra u Budimpešti se održava KEBS, ali je došlo do krupnih razilaženja među SAD i Rusima, a u vezi sa proširenjem NATO-a ka Istoku. Rusi ponovo blokirali usvajanje dokumenta o BiH i još jednom pokazali svoju pristrasnost. U Čečeniji se izgleda pristupilo umjerenijoj varijanti i Rusija je privremeno odustala od invazije. Kristofer ponovo na Bliskom Istoku, a tema su Sirija i Izrael.

U popodnevnim satima stigla poziv za IO od Zulfe pa me i to prilično iznerviralo, a pogotovu navečer kad je stigo Ibran sa svojim poludemagoškim stavovima i površnim, ali plitkim ubjeđenjima.

U utorak je navratio Hamed sa kojim sam prethodno obavio konsultacije na istu temu i uglavnom smo se o svemu složili, a ubrzo su stigli Ahmo i Ibran i usaglasili smo stavove da se odazovemo pozivu, ali da nastup bude startovanje u Stranci kao u aprilu 1992. godine. Ništa drugo. Gostima se nešto žurilo pa su otišli u ranim popodnevnim satima.

I lokalna zbivanja su burna i veoma aktuelna. Ahmo boravio u Žepi i sretno se vratio, ali su sutradan na Grabicima poginula četiri civila, a oko sedam ranjeno. Brojna ekipa Špiclova također se vratila iz Žepe, ali prave razloge odlaska još niko ne zna. Kezo iz Glogove u pijanom stanju učinio niz katastrofalnih grešaka; vatreni okršaj sa Golićem, a nakon toga su zapalili stan (dvosoban), te je primio mnogo batina. Izgleda je, osim bolnice, dospio i do štoka u Stanici milicije.

Na bh. ratištima ama baš ništa važno, zamrznuta situacija, a bihaćki „džep" u hropcu i grču, ko zna šta će tamo biti.

Na međunarodnom planu radi se nešta na mirovnoj kombinaciji, a u Beogradu je kod Miloševića bila brojna delegacija poslanika sa Pala koju je predvodio Aleksa Buha. Kao da se nazire potpisivanje Plana.

7. i 8. decembar, srijeda i četvrtak

Noćili smo kod Ahme i sijelili do 23 sata i 30 minuta, a skoro cijelu noć je padala jaka kiša. Predviđeni sastanak kod Zulfe nije održan jer nije stigla „druga strana".

U Ciganluku zaista mnogo zanimljivog. Noćni razbojnici doslovce oružanom pljačkom i ucjenama stiču devizna sredstva od nedužnih građana, kako su oni izjavljivali, po zahtjevu i Gazdinom nalogu. Zbog toga je izvjesni Karadžić primio od Gazde teške batine i morao je na leđima i prsima pronijeti gradom prospekt na kojem je pisalo da se negira učešće Gazde, ali potvrđuje pljačka i otimačina.

U utorak i srijedu su stigla dva konvoja sa hranom, a lokalna paravlast je požurila da je podijeli narodu po svom proračunu. Još nije okončana afera „Maslo" između Desnice i Đoze.

Oba ova dana ponovo vidni problemi sa želucem.

NATO najavio da su gotovi planovi za povlačenje UNPROFOR-a iz BiH pa je ovo udarna tema na RTV Bgd.

Održan Mjesni odbor Skelana, Mandžića na mjestu predsjednika zamijenio Adem Bumbulović, a istom izrečena najoštrija mjera, suspenzija u MO, zabrana predstavljanja u organima Stranke i preporučeno skupštini Stranke da ga isključi iz IO Stranke. Isto uradio Mjesni odbor Krnići za Gefu (Ibrahim Smajić). Ovim je spisak članova IO pod upitnikom dostigao devet, što je 50 posto od prisutnih članova na slobodnoj teritoriji. I Stranka je praktično paralisana.

Mali za subotu sazvao predsjednike MO.

9. i 10. decembar, petak i subota

Vrijeme se vidno promijenilo, pojužilo, a u subotu cijeli dan sipeća kiša koja je navečer vidno pojačala. U subotu dijeljena pomoć od po 40 grama soli i nešto brašna.

Jučer na Buljimu neki incident, išli su oklopni transporteri sa tri džipa UN vojnika pod punom ratnom spremom, ali i Hajrini vojnici. Navodno su četnici pomakli liniju na Buljimu za nekih 100-200 metara, ali je danas definitivno objelodanjeno da je ustvari bio pokušaj krađe od UNPROFOR-a pa su ih onda UN vojnici gonili do Broševića. Međutim, to nije smetalo Špiclovu da sa zastavnikom (Ramiz) ide u UNPROFOR. U srijedu je na Rijeci Mistrija imo neugodan sastanak u Brigadi. Navodno se radilo o neposlušnosti vojske koja neće više besplatno da ide na Buljim. Nije ovo sve apsolutno provjereno, možda

se krije i nešta krupnije, ali je neosporno da se traži opravdanje za masovnije prisvajanje UN-sadržaja kad ovako dolaze u sasvim malim količinama.

Uspostavljena telefonska linija Beograd-Pale, četnici nešto ublažili zategnute odnose sa UNPROFOR-om, na Bihaću nepromijenjeno stanje... Hrvatska priznala da je u Livno uputila regularnu vojsku na Alijin zahtjev.

Rusija zatvorila granicu prema Čečeniji, nemiri u Karačiji, i to oko 70 mrtvih, u Majamiju konferencija sveameričkih država. Premijer u Indiji poražen na državnim izborima. Konferencija EU – država u Esenu, izašli sa rezolucijom o BiH koja nam dosta odgovara pa me čudi da su iza nje stali Francuzi i Englezi.

Srbi preko RTV Bratunac direktno okrivili Špiclova za četiri mrtva na Podravanju i, zanimljivo je, kako će se ovome Špiclov oduprijeti.

Prekjučer i jučer Akaši ponovo kod Miloševića i u Zagrebu, ali je tamo bio Martić i Mikelić, a danas otvorena telefonska linija. Jeljcin operisan, ali obavlja državničke dužnosti.

11. i 12. decembar, nedjelja i ponedjeljak

Ni u ova dva dana nije se desilo ništa posebno zanimljivo, a pogotovo šta korisno. Na bh. ratištima uobičajena dnevnica, iz Bihaća i dalje pomažu, a sa ostalih ratišta se žale na četnike što granatiraju. Uglavnom, linije nigdje nisu pomjerene ni za pedalj.

Popodne, u nedjelju, stigla poziv od Malog za navodni razgovor nama trojici sa Ćemanom u utorak za 15 sati. Odmah sam ovo protumačio kao neku mutnu igru Malog ili možda nekog šireg kruga pokvarenjaka. Navečer smo se povodom toga našli kod Ibrana, a tog dana Hamed je bio u Ciganluku na nekakvom sastanku predsjednika MO SDA. Odlučeno je da se pokrene inicijativa za sazivanje Skupštine SDA i da to vode MO, da se zaobiđu legalni organi Stranke, odnosno da se već oprobanom metodom (svjesno zaobići najsposobnije) „sprovedu reformu" u Stranci, kao i u opštinskoj Skupštini, tj. da i nju „dotuku i u potok odvuku".

U Briselu skoro stalno zasijedaju razni forumi NATO-a, a najaktuelniji su tzv. planovi za izvlačenje UNPROFOR-a. O čemu je zaista riječ ne mogu decidno definisati, ali stiče se dojam da popuštaju pred Rusko-srpskim blokom, mada, po svemu sudeći, kriza je neizbježna i to kako na relaciji SAD-Francuska, Engleska, tako i njih tri protiv Rusije. Sve u svemu, neosporna je muslimanomržnja, a njom rukovode i diktiraju Rusi i Srbi.

Afera oko Berluskonija dobija na intenzitetu i, po svemu sudeći, teško će se on održati kao premijer. Nemiri u Karačiju već odnijeli preko 70 žrtava, navodno je terorizam u pitanju.

Mala je vjerovatnoća da se u dogledno vrijeme desi šta povoljnije po BiH, a po nas ovdje pogotovu. Svjetska je diplomatija toliko blijeda i tričava da skoro i ne zaslužuje komentar, a jedini je realan zaključak: „Teško onome ko očekuje da ga spasu i odbrane Ujedinjene nacije."

13. i 14. decembar, utorak i srijeda

U Zenici nije počela Skupština BiH, ni Federacije, a razlog je nedolazak većeg dijela zastupnika HDZ-a koji su ostali zasijedati u Livnu. Ostatak poslanika u Zenici, navodno radi po Komisijama. Izetbegović u Kazablanci gdje se održava VIII Konferencija islamskih država, a glavna tema je BiH. Alija počasni gost Konferencije.

Zapadnjaci i dalje tlape i „brste ostrugu" po raznim sjedištima Zapadne Evrope, a najbljutavije djeluju oni u NATO-u, ali iz Zapadne Evrope.

Rusija počela sa otvorenom invazijom na Čečeniju i to svim raspoloživim snagama, ali su već u Ingušiji naišli na otvorena neprijateljstva, a Dudajev povukao delegaciju sa pregovora jer su Rusi, kao uslov, stavili kapitulaciju čečenskih snaga, a ovi su uzvratili navodnom objavom rata Rusiji i porukom da će se boriti do posljednjeg, ali oružje neće predati. SAD su ovu invaziju okarakterisali kao unutrašnje nesporazume Rusije s napomenom da im ne odgovora secesija Rusije.

Na lokalnom planu evidentno je insistiranje Malog da po svaku cijenu sazove Skupštinu SDA i da se, već oprobanom metodologijom, domogne nekakvog legaliteta. Evidentno je i da je nešto samostalniji, sada prednjači tzv. Sućeski blok, a da se Špiclovova ekipa nekako „drži po strani". Vjerovatno je opet nekakva igra, da li samo Sućešćana ili cijelog bloka, zasad ne znam. U pošti ništa od zakazanog razgovora u dva navrata. Mali navodno iznenađen ovakvim razvojem događaja, ali su istom trebali prisustvovati i Kavazbašić i Suljić. Navečer smo to prokomentarisali na sijelu kod Ahme gdje smo se iskupili u solidnom sastavu. Zvanično je doznato da je slučaj „Močevac" poslat u Drugi korpus.

U utorak navečer žestok duel Šošona i Ibre, čak je manipulisano i pištoljem, ali je isti Šošon fasov'o po glavi. Na sastanku predstavnika MO SDA, Sućeski blok doživio solidan fijasko pa je Džemo prijevremeno napustio sastanak, a prikupili su sedam glasova od 30 lica (26 legalnih). Ovakvim razvojem događaja „frakcionaši" upadaju u nezavidnu situaciju i neophodna će im biti ponovna pomoć Hunte ako budu i dalje bili koalicija. U utorak stigao konvoj sa uljem, rižom i nešto brašna, ali je pitanje kad će i koliko će dijeliti. Ovih dana Špiclov uglavnom boravi na Šušnjarima gdje navodno uređuju liniju, ali je u ponedjeljak

ujutru nastradao od mine neki Muhamed sa Srijeteža, a oklopni transporter UN-a je ponovo išao na Buljim.

15. i 16. decembar, četvrtak i petak

Ujutru, po prvi put ove godine, počeo da pada snijeg, ali se tokom dana teško lijepio za zemlju. Nisam nigdje izlazio ovih dana, uglavnom radim kartu BiH i najveći dio dana sam na stolici sa olovkom i papirima. Više ovo činim da bih izbjegao dosadu i lutnju, a neuporedivo manje što vidim neku posebnu korist ili efekat.

Situacija na bh. ratištima zaista i dalje nedefinisana i teško odrediva, osim bihaćkog regiona gdje postaje sve nepovoljnija, a naročito u Kladuši čiji se položaj pogoršava. Na ostalim linijama prividno zatišje i uglavnom se prepucavaju artiljerijom.

Na međunarodnom planu najaktuelnije je zasijedanje raznih foruma NATO-a, a tematika je „kako spasiti misiju UNPROFOR-a u BiH", odnosno kako, bajagi, sačuvati obraz svjetske zajednice. Ni od ovoga ne očekujem ništa posebno, a sama istina nije dokučiva nikome na ovom svijetu.

Nerijetko se komentariše nekakva navodna Karadžićeva inicijativa Džimiju Karteru da on posreduje u razrješenju bh. krize. Karadžić mu je ponudio plan u šest tačaka, a većina UN i zapadnih političara izražava skepsu prema „ovom" planu i sumnja u srpske dobre namjere, nego to smatra „kupovanjem vremena". Skupština BiH u Zenici nije počela s radom ni u četvrtak, nego su to uspjeli tek u petak, a na istu je uspio stići i Izetbegović.

Na lokalnom planu dva su zanimljiva događaja i jedno novo viđenje. U četvrtak su se ipak Ibran i Hamed uspjeli čuti sa Ćemanom, ali nisu mogli biti održani konstruktivniji razgovori jer su isti tempirani, a kad je pripremani šablon propo, onda se umiješo Mali i umalo da dođe do tuče u pošti, ali je zanimljivo da se u to vrijeme ispred pošte našao Špiclov. Hamed je zadovoljan efektom razgovora, mada smatra da im više to neće biti omogućeno.

Držan je još jedan od mnogobrojnih sastanaka MO po Zulfinoj inicijativi, ovaj put Osatičkog kraja, ali ponovo sa nekim povoljnim zaključcima po naš blok i sa distanciranim ponašanjem pojedinaca. U petak su sva trojica išli u Srebrenicu da podignu „nagrade" za skupštinski rad, a u četvrtak navečer dolazili su Hamed i Ibran pa smo ostali do večere.

Na Buljimu se Špiclov otvoreno okrenuo protiv Džonija i Vlajke, a dosta pohvalno se izjašnjavo o Teči i Hamzi i svrsto ih u privilegovane vojnike, pa očekujemo dalje reakcije jer je posebno Džoni doveden u novu nezavidnu situaciju.

Navodno je Špiclov u Žepi naišao na odbojni zid (kod naroda), a u vezi sa brašnom koje bi oni prikupili, a on ovamo dijelio.

17. i 18. decembar, subota i nedjelja

Po običaju ne mijenjam režim jesensko-zimski i tavorim, doduše, lagano propadam sa ostalim zajedno u ovom mračnom tunelu. Pitanje je samo dokle se može srozavati standard, a da se održava moral i svijest?

Na sijelima sam kod Ibrana, Rame ili Bube i to je sav moj izbor pa su iz ovih kuća i dnevne posjete. Lagano, ali konstantno se smanjuje krug komšija sa kojima održavam življe kontakte, a jedan od dokaza je i nedavna operacija Azeminine žuči za koju sam, po običaju, naknadno saznao. Zasad, osim nekolicine iz Srebrenice, mogu da konstruktivno polemišem sa Hamedom, ali je zaista neosporna istina da sa Ibranom i Edhemom nejmam skoro nijedne zajedničke teme i nerijetko se naše diskusije završavaju žučnim polemikama.

Situacija oko Kladuše se vidno pogoršava, a neke RTV stanice su objavile da su Srbi zauzeli Kladušu, ali to naši demantuju. Međutim, kako Svijet gleda na ovaj problem, neosporno je da će pasti.

U Čečeniji također sve komplikovanija situacija, Jeljcin postavio ultimatum Čečenima da polože oružje, a Dudajev traži da se Rusi povuku iz Čečenije pa da onda počnu sa pregovorima. Samo minut nakon isteka ultimatuma, avioni Rusije su tukli položaje oko Groznog, a u drugom naletu i sam centar grada.

U nedjelju, u toku dana, ništa posebno, osim najave da je u Zagreb doletio Džimi Karter, a da će večeras u Sarajevo. Ipak se odlučio na taj put, ali je sad pitanje namjere i efekata. Dosad je uspješno (povoljno) po SAD razriješio slučajeve Sjeverne Koreje i Haitija.Vidjet ćemo šta su SAD ovdje pripremile.

U subotu navečer smo bili kod Ibrana na sijelu do pola sata poslije ponoći. Uglavnom smo igrali šah, a u nedjelju popodne su došli Ahmo, Imšir i Munja, pa smo u našem kompletnom sastavu sjedili do 11 sati i 20 minuta, a ja, Imšir i Munja do 1 sat i 20 minuta i pošteno se ispričali o svemu i svačemu. Držan je sastanak Osatičkih stranačkih prvaka, ali po Ahminom nahođenju tj. u mesnici i prilično su prihvatili i usaglasili stavove sa tzv. neutralcima iz njihovih redova pa se pokazala potpuno tačnom moja sinošnja upozorenja prema Ibranovom samovoljnom istupanju adresiranom na tzv. slobodne razmišljače. Naime, on se žestoko odupire slobodnom razmišljanju i isključivo je za jednoumlje, ali opet, isključivo, njegovo. U toku večeri Munja i Imšir su primijetili naš međusobni antagonizam i to ih je iskreno zabrinulo jer se počinju plašiti daljeg razvoja događaja, a prihvataju da će ovakvom Ibranovom metodologijom teško biti

očuvano jedinstvo našeg bloka. Naime, on se već deklarisao kao revnosni kritičar svih tzv. trećih lica, a naročito onih koji misle da obezbijede neko mjesto u Stranci, a on im to ne bi dozvolio, jednostavno, očekuje od njih da, kao poslušni početnici, mogu imati, u najboljem slučaju, status stažista i poslušnih glasača, ali prevashodno onoga što je suprotno programu Malog. Oni koji se u tome revnosnije ističu mogu dobiti izvjestan privilegovan status, ali opet nižeg reda. Obojici sam jednostavno morao predočiti istinu o našim, sve otvorenijim, neslaganjima i nagovijestio mogući razvoj (dalji) događanja, kako radi sebe (da očistim sumnju), tako i radi njih da predvide dalja događanja i na vrijeme budu obaviješteni da ne bi bili zatečeni. Plaše se mog istupanja iz lige, cijene da ne bih bio sam i da bi to prilično komplikovalo daljnji tok. Sve ovo otežava Ahmino ponašanje i njegova jednodušna podrška Ibranu, pa je i on iz dana u dan sve uobraženiji, a naročito kad se po nas desi neki pozitivniji pomak. Pokazuje znake posebne napetosti i nerijetko se ne može kontrolisati. Zanimljivo će biti, zaista, njegovo ponašanje ukoliko Špiclov pokaže ikakvu pozitivnu tendenciju prema „Mehmedovićima". Cijenim da će Ibran lično požuriti da ga preduhitri na normalizovanju odnosa sa njim i to neovisno od nas. Njih dvojica cijene da su Hamedove šanse na bilo kojoj Skupštini male, a da smo i nas dvojica pod manjim upitnikom.

Za dublju analizu je i ponašanje Malog i Špiclova, zapravo, kako to da su se stekli uslovi da se njima dvojici omogući razgovor sa Ćemanom. Ni danas mi nije potpuno jasno o kakvim se „igrama" radilo. Međutim, neosporno je da ideju blokade i izolacije nas četverice drže Sućešćani, a da je Špiclov samo sponzor i garant silom i terorom da će to bili realizovano i dosad im je to uspješno išlo.

Humanitarna situacija je i dalje teška i samo se dan za danom vuče goli život. U subotu je stigao konvoj, ali ga ni u nedjelju nisu dijelili.

19. i 20. decembar, ponedjeljak i utorak

Na vijestima u 7 sati RTV Sa saopštila da su borci Petog korpusa zauzeli nove položaje oko Kladuše, a da, navodno, i dalje kontrolišu Veliku Kladušu. Međutim, ovim su definitivno priznali gubljenje Velike Kladuše.

Ponovo je snažan mraz uvio u srebrenasto inje cijelu dolinu, ali to nije moglo zaustaviti snažnu „rijeku" besposličara i pazardžija, a mi smo gurali Ahmin kamiončić do Đozine nizbrdice. Ostatak dana sam proveo u sobi zanimajući se oko karti BiH, ali sam i prilično drijemao. Vijesti nimalo povoljne pa nisam toliko ni trčao da ih slušam.

Još u subotu je nad Sjevernom Korejom oboren helikopter SAD sa dva

oficira, od kojih je jedan poginuo, a drugi je uhapšen, pa se sad tamo vode glavne aktivnosti. U Bugarskoj pobijedili socijalisti, a u Italiji i dalje traje afera „Berluskoni", ali se snažno uzdrmala i Sjeverna liga, naročito njena koalicija sa „Forca Italijom". Rusija ipak otpočela sa invazijom na Čečeniju i to iz više pravaca i sa svim raspoloživim sredsvima, osim nuklearnih glava. Najsnažniji su naleti avijacije i oklopnjaka i, po svemu sudeći, u to se i uzdaju. Ovaj mali narod na oko 20.000 km^2 nerealno je da se može suprotstaviti kolosu, a pitanje je hoće li im iko priteći u pomoć, pa ih, po svemu sudeći, očekuje sudbina slična našoj – BiH. Sve ove sumnjive pojave BiH-pravoslavlje, Libija-SAD, Francuska-Alžir, Irak-Koalicija, Kipar, Čečenija, čini se kao da je uvod u novi krstaški rat. On zapravo tinja i traje, ali bi, ukoliko se ovako nastavi, mogao buknuti intenzivno i ko zna kojih dimenzija i na koje vrijeme. Sad u centar islamske mržnje upada Rusija i velike su šanse da se iz njega teško izvuče.

Na diplomatskom planu najaktuelniji je Džimi Karter koji je bio u Zagrebu, a ima namjeru obići Sarajevo, Pale, Beograd i to neke i po dva puta. Teško je sad pravilno odgonetnuti koji su mu pravi stavovi i namjere i da li je njegova posjeta privatnog karaktera ili je to „mutna igra" Bijele kuće.

21. i 22. decembar, srijeda i četvrtak

Dotično lice je obišlo predviđena odredišta i navodno je rezultat toga četveromjesečno primirje u BiH koje stupa na snagu u petak, a u međuvremenu će se voditi mirovni pregovori. Doduše, i ovo se različito komentariše sa suprotnih strana, ali je evidentno da se Karadžić utrkuje da to isforsira, sad on ubrzava pregovore o primirju. Sve je ovo, po svemu sudeći, iznerviralo Rusiju koja se uplašila Karterovog autoriteta i američkog preuzimanja inicijative u diplomatiji na Balkanu. Šta će od svega ovoga zaista biti ne mogu pouzdano pretpostaviti, ali nijedna strana nije posebno nezadovoljna, niti uvrijeđena.

Evidentno je da konvoji redovnije stižu širom BiH, a ponovo je otvoren Sarajevski aerodrom.

U Hrvatskoj je pušten u funkciju dio autoputa, a tamo se privremeno ušutila i opozicija.

Milošević prekjučer bio u Atini u jednodnevnoj posjeti. Načelnici Generalštaba NATO-a donijeli novu odluku kojom se traži povoljniji status UN snaga u Jugoslaviji, a manje se priča o povlačenju UNPROFOR-a. Još nisu okončani nemiri u Karačiju, a vidno se sređuje stanje na Haitiju.

Na lokalnom planu ništa izuzetno, mada se i ovdje događa mnogo štošta. Tečo i Hamza su ipak isključeni iz tzv. Mistrijine brigade i gore na Buljimu su bili

samo podmukla farsa. Ahmine pozicije u Ciganluku su prilično ojačale, a može ih poljuljati i dovesti u nezavidnu situaciju samo Ibran sa svojim nesmotrenim i grubim brojanjem pojedinih tzv. neutralnih članova koje ostali nekako drže na okupu na ogromnu štetu i nezadovoljstvo Malog i njegovih sponzora. Mali je, po svemu sudeći, splasnuo sa raznoraznim inicijativama o sazivanju skupštine Stranke. Ahmini su ga uvjerili da oni vladaju situacijom jer je zvanično proradio antisućeski blok koji opet ima podršku (prešutnu) najširih masa, a Mali ima u pozadini program Hunte. U Berlinu umro Almaz Mehmedović. Hamed jučer bio u Lokvi, ali je kuću u toku dana pod prismotrom držala horda (lešinari), a Špiclov je u to vrijeme bio kod Keminog ćaleta (Mustafa Mehmedović). I ovaj je događaj za duboku analizu, a bolje je to ostaviti vremenu jer se ne može sakriti, ni odložiti (strah od naših aktivnosti, preuzimanje inicijative i posljedica po Huntu - Sućeski šablon).

Vrijeme konačno promijenilo, bilježimo i meteorološku i kalendarsku zimu koje su se susrele i počele jedna u srijedu, a druga u četvrtak. Snijeg je dobro prekrio zemlju nakon mnogobrojnih jakih mrazeva.

23. i 24. decembar, petak i subota

Snijeg se ustalio i solidno pokrio zemlju od 5-6 cm, ali i dalje pada i počinje prava zima. Dane uglavnom provodim u kući, a danas je nakratko navratio Hamed, ali nismo ništa konstruktivno pričali jer je bilo još prisutnih.

Na lokalnom planu se ne događa ništa posebno, niti zanimljivo. Niko od nas nije otišo ni u Ciganluk gdje se sutra održava važan sastanak Osačana i od koga će mnogo ovisiti dalji razvoj događaja.

Akaši je praktično cijeli dan trčkarao na relaciji Sarajevo-Pale, pošto Paljani nisu htjeli prihvatiti prvu verziju Sporazuma o primirju Karterovog plana i učinili su to tek u popodnevnim satima, te je s time odložen i početak primirja za sutra od 12 sati. Po izvještajima još se vode žestoke borbe u bihaćkom „džepu", a inspiratori su abdićevci i martićevci.

U subotu u popodnevnim satima stigli Edhem i Tečo iz Žepe, ali bez ikakva pazara jer je Hunta i gore uvela monopol na cijene deficitarnih artikala pa su se pokazale kao potpuno netačne informacije da posebna roba na pijacu dolazi iz Žepe. Zna se kog je ona porijekla i ko su njeni vlasnici. Situacija u Žepi mnogo povoljnija nego kod nas. Navečer smo bili kod Sejdalije na sijelu i to po običaju do 2 sata i 30 minuta, te sam ujutru predugo spav'o.

U Sarajevu tzv. tričava diplomatija sa nekim nevažnim ličnostima i temama, ali kao da je SDA centrala odustala od najavljivanih izbora. Ponovo su zahladnjeli

odnosi sa Hrvatima kojima nije baš nimalo stalo do Federacije ili Konfederacije ukoliko neće biti po njihovom. Silajdžić na nekom službenom putu u Turskoj.

Situacija u Čečeniji sve teža. Grozni tuče avijacija i artiljerija već nekoliko dana i grad je sav ruševina, a Rusi su navodno zatvorili „prsten" oko grada, ali ih brine priličan broj njihovih poginulih vojnika (oni kažu 12). Počele su diverzije i sabotaže po velikim gradovima, naročito u Moskvi, a prilična je konfuzija i u ruskom vrhu. Ima već prijedloga da se Jeljcin povuče, a Duma je odbila da glasa o tome. Turska i Libija već otvoreno negoduju ovakvim radikalnim stavom Rusije i nemarnošću međunarodne zajednice. Ponovo neredi u Alžiru, a naročito u Meksiku - Čiapas, tamo ozbiljno ključa, a probudio se i Popokatepetl.

Korejanci još nisu isporučili ni mrtvog ni živog Amerikanca.

25. i 26. decembar, nedjelja i ponedjeljak

Hamed i Ahmo su me probudili oko 10 sati i 20 minuta. Iz Ciganluka nisu donijeli ništa posebno novo osim zapisnika iz kojeg se vidi negativna tendencija Pilava i Krdže. Ostalo je po očekivanom, a ujedno je u školi držan sastanak navodnog Razrednog vijeća Srednje škole, kojim je rukovodio Kiko, navodno, pomoćnik direktora. Rezultati mi nisu poznati, ali niko od nas trojice nije išao, kao ni Bumbulović. Za Ševala Salkića, ne znam, a uglavnom su zvani mašinci. Nisu se kod nas dugo zadržali. Čini mi se, svi smo se zasitili ovakve politike. Evidentno je da je lokalna garnitura zapala u teško rješivu parlamentarnu krizu, ne ide ni u opštinskoj, ni u stranačkoj branši, a treba obezbijediti iole legalitet.

Na italijanskoj sceni vodi se živa aktivnost nakon ostavke premijera Berluskonija, a Skalfari se opredijelio za novu ličnost kao kandidata, a tek na proljeće da se ide sa novim izborima.

Od ostalih zbivanja zaista kao da se ništa ne događa, neko mrtvilo i letargija zahvatila je i domaću i inostranu javnost pa više ne znam ni šta se može očekivati, ni ima li se šta očekivati. Izvjesno je da se uglavnom poštuje primirje, donekle je važno da se ne gine. Doduše, i ovo je diskutabilno kolika je šteta od suprotnog.

Danju uglavnom radim na istoriji Osmanskog carstva, a navečer smo negdje na sijelu. Ponekad ostanemo i do dva sata iza ponoći, pa tih jutara spavam znatno duže i ne znam kako taj dan prođe.

odnosi sa Hrvatima kojima nije baš nimalo stalo do Federacije ili Konfederacije ukoliko neće biti po njihovom. Silajdžić na nekom službenom putu u Turskoj.

Situacija u Čečeniji sve teža. Grozni tuče avijacija i artiljerija već nekoliko dana i grad je sav ruševina, a Rusi su navodno zatvorili „prsten" oko grada, ali ih brine priličan broj njihovih poginulih vojnika (oni kažu 12). Počele su diverzije i sabotaže po velikim gradovima, naročito u Moskvi, a prilična je konfuzija i u ruskom vrhu. Ima već prijedloga da se Jeljcin povuče, a Duma je odbila da glasa o tome. Turska i Libija već otvoreno negoduju ovakvim radikalnim stavom Rusije i nemarnošću međunarodne zajednice. Ponovo neredi u Alžiru, a naročito u Meksiku - Čiapas, tamo ozbiljno ključa, a probudio se i Popokatepetl.

Korejanci još nisu isporučili ni mrtvog ni živog Amerikanca.

25. i 26. decembar, nedjelja i ponedjeljak

Hamed i Ahmo su me probudili oko 10 sati i 20 minuta. Iz Ciganluka nisu donijeli ništa posebno novo osim zapisnika iz kojeg se vidi negativna tendencija Pilava i Krdže. Ostalo je po očekivanom, a ujedno je u školi držan sastanak navodnog Razrednog vijeća Srednje škole, kojim je rukovodio Kiko, navodno, pomoćnik direktora. Rezultati mi nisu poznati, ali niko od nas trojice nije išao, kao ni Bumbulović. Za Ševala Salkića, ne znam, a uglavnom su zvani mašinci. Nisu se kod nas dugo zadržali. Čini mi se, svi smo se zasitili ovakve politike. Evidentno je da je lokalna garnitura zapala u teško rješivu parlamentarnu krizu, ne ide ni u opštinskoj, ni u stranačkoj branši, a treba obezbijediti iole legalitet.

Na italijanskoj sceni vodi se živa aktivnost nakon ostavke premijera Berluskonija, a Skalfari se opredijelio za novu ličnost kao kandidata, a tek na proljeće da se ide sa novim izborima.

Od ostalih zbivanja zaista kao da se ništa ne događa, neko mrtvilo i letargija zahvatila je i domaću i inostranu javnost pa više ne znam ni šta se može očekivati, ni ima li se šta očekivati. Izvjesno je da se uglavnom poštuje primirje, donekle je važno da se ne gine. Doduše, i ovo je diskutabilno kolika je šteta od suprotnog.

Danju uglavnom radim na istoriji Osmanskog carstva, a navečer smo negdje na sijelu. Ponekad ostanemo i do dva sata iza ponoći, pa tih jutara spavam znatno duže i ne znam kako taj dan prođe.

27., 28. i 29. decembar, utorak, srijeda i četvrtak

Režim i dnevna satnica uglavnom su isti kao i prethodnu sedmicu. Monotonija i letargija dominiraju svjetskom političkom scenom, a na bh. ratištima primirje se ne održava u Cazinskoj krajini, a na tome, reklo bi se, intenzivno radi Majkl Rouz. On ove dane troši da ubijedi Abdića i Martića da i njihove bande poštuju primirje. Jedno saopštenje Nade Al Isse, kojim ona izražava ogorčenje i zabrinutost što međunarodna zajednica prihvata Abdića kao faktor u pregovaračkom procesu za razrješenje bh. krize, govori o svoj naivnosti i plitkosti naših novinara i izvještača, a opet i ona je od nekog dobila odobrenje da izrazi svoju zabrinutost. Ponovo se za nijansu aktivirala Stranka u Sarajevu, mada nekako stidljivo i bojažljivo, a prilično i neodređenim i teško shvatljivim saopštenjima.

Zemljotres prodrmao Srednji Japan, Koreja nije još vratila zarobljenog oficira SAD jer je isti u međuvremenu izjavio da je bio na ilegalnom zadatku. Kina izvela podzemnu nuklearnu eksploziju. U Karačiju još nisu utihnuli nemiri, a nije ih ni lahko smiriti u metropoli sa više od 9.000.000 ljudi. Žestoke borbe i u Afganistanu (Kabul), a u Turkmeniji izbori.

U četvrtak teška nesreća turskog aviona nad Anadolijom, više od 30 mrtvih. Prethodna 3-4 dana drama sa avionom „Air trans" kojeg su oteli islamski fundamentalisti u Alžiru, a spustio se u Marseju. Vještom akcijom oslobođeni taoci (163), četiri taoca ubijena i tri otmičara, a ima mrtvih i ranjenih policajaca.

U utorak navečer nismo mogli gledati Argentinu i Jugoslaviju (prijem TV signala je krivac), ali smo ostali uz karte do iza 2 sata ujutru.

Na lokalnom planu svakako je najaktuelniji sukob između Buljičana i policije. Naime, uhapšena je veća grupa Buljičana, osumnjičenih za krađu sitne stoke, navodno sa dokazima. Pritvoreni su i tučeni u zatvoru, a kasnije se to odrazilo na lične obračune. Predviđa se da će se sukob nastaviti i da će poprimiti katastrofalne posljedice.

Aktuelno je i to da konvoji stižu skoro redovno, ali raspodjela kasni 2-3, pa i više dana.

Kinu dva puta na dva različita rejona potresaju srednji zemljotresi. U Italiji Skalfaro ulaže ogromne napore da pronađe ličnost koja bi mogla sataviti novu vladu prije vanrednih izbora. U Grčkoj neko lažno primirje, a na zadnjim izborima u Bugarskoj socijalisti, po rezultatima izbora, mogu samostalno formirati vladu jer imaju nadpolovičnu većinu. Na Skandinaviji i dalje stabilno stanje uz blagostanje.

30. i 31. decembar, petak i subota

Vrijeme kolebljivo, ali dominantno jugovo. Kod nas neobično za ovo doba godine, mada imam nekih fizioloških indikacija da će se ono bitnije promijeniti.

U petak je navratio Hamed pri povratku iz džamije, ali, zanimljivo, našli su se Ibran i Ahmo koje je Ćato dovezo.

Malo su se zadržali, nekud im se žurilo, ali, eto, prenijeli su o onom šta se dešava u Ciganluku. Sljedbenici Hunte čine (pokušavaju) zadnje trzaje da išta urade pa su „podmuklim udarcima faulirali" Jusufa Imširovića. Međutim, ovaj se razgoropadio pa im je na istom vrijeđanju uzvratio višestruko. Nešto slično se desilo i sa Ibrom – diverzantom, ali i tu im je efekat više nego zabrinjavajući. Malo mi je čudno, Ibran je svakog pazarnog dana u Ciganluku. Njegova dvoličnost prelazi u cinizam, podmuklost i zavist. Sve je očitije da se plaši gubljenja primata, a ne vidi da mu to možda pripada još kod Ahme, a za većinu ostalih je uglavnom kurir i površni konsultant. Uostalom, navečer se ispostavilo da je među organizatorima dočeka Nove godine i do skora „poltron", a da su se tu noć oni doslovce izoduzimali, a zna se jezik se tad ne da kontrolisati, a i ne može. Uostalom, ne zaslužuje on ovoliko redova. U petak me ukorio Hamed što i njega zaobilazim, a u Ciganluku se navodno vidno osjeća moj nedostatak.

U Čečeniji situacija više nego grozna. Nakon lažnog zatišja i Jeljcinovih obećanja uslijedilo je novo razaranje Groznog avijacijom, a Rusi su se primakli samom gradu i vode se praktično ulične borbe. Pogođena je i razrušena predsjednička palata. Turska kani poslati humanitarnu pomoć Čečenima, a ogavno je što to kani uraditi i B.B. Gali. Ostali svijet zasad kao da je nijem, unutrašnja stvar Rusije.

J. Akaši cijeli dan trčkara na liniji Sarajevo-Pale i uspio je u samo veče iznuditi da se potpiše četveromjesečno primijerje. Još u četvrtak uvečer paljanska Skupština je usvojila plan i dogovor sa Dž. Karterom, kao i plan Kontakt grupe.

Na većini ratišta samo provokativna uznemiravanja.

1995.

1. i 2. januar 1995., nedjelja i ponedjeljak

Novu godinu sam dočekao kod Kalaje igrajući šah sa Redžom i Kalajom. Nisam se osjećo prijatno jer nikad do sada nisam ovako dočekivo Novu godinu, ovako prosjački u tuđoj kući, a ni Begina razočaranost porodičnom situacijom u polupijanom stanju nisu mi bili ugodni, ali, eto, zatekо sam se i trpio. Tamo, u susjednu kuću (Ibranovu), nije mi se išlo jer su prisutni u polurazumnom stanju, a ja se opirem takvim pojavama.

Drugu noć smo bili kod Saleta na sijelu, uz neke tričave filmove preko Mikine „naprave" (videorekorder). U toku nedjelje, u popodnevnim satima, Ahmo je dovezao solidnu ekipu od osam ljudi i s njima sam ostо do 15 sati, kad smo se razišli.

Saopšteno je da se primirje uglavnom poštuje na cijeloj BiH, a da je neka engleska stanica najavila krajem mjeseca početak razgovora o BiH. Stav naših čelnika je da nikakvih pregovora nejma dok Srbi ne potpišu plan Kontakt grupe, pa, imajući sve u vidu šta je urađeno po Karterovoj inicijativi, i dalje ostaje neodređeno i teško predvidivo stanje.

Novost je i to da se u Ciganluku pojavio novi Statut SDA koji je Munja uspio prepisati, ali i dokument SDA iz koga se vidi da je Hamed zvanično član GO SDA (31. mjesto), a da nejma nijednog Kavazbašića.

Od petka se u Hrvatskoj dešava nešto neobično, ali užurbano. Navodno se sprovodi hitna mobilizacija i stiče se dojam da se Hrvatska priprema za rat. Srbija se bori sa stabilnošću dinara. U Sandžaku se i dalje sprovodi teror i tortura nad Muslimanima, osobito rukovodiocima SDA. Na Palama formiran Klub nezavisnih poslanika.

3., 4. i 5. januar, utorak, srijeda i četvrtak

Zaista se pravo zazimilo, snijeg je 35-50 cm i još pada pa dominira zimski pejzaž. Takav je i režim života i prometa nejma, na putevima je neuporedivo manje naroda.

Zvanično sam čuo da je Salih Kulenović, pomoćnik konandanta Drugog korpusa za politički rad. Još jedan neosporan dokaz sprege vojske i tzv. podobnih političara. Još neosporan dokaz Alijine uvezanosti sa vojskom pa nisam bogzna oduševljen ovom informacijom.

Na međunarodnom diplomatskom planu najaktuelniji su Čečenija i preuzimanje Kongresa od strane rapublikanaca u SAD.

Strani izvještači, a i ruski, potvrđuju da je novogodišnja ruska ofanziva

u Čečeniji doživjela težak poraz. Mada je poginulo približno 2.000 Čečena, saznaje se da je poginulo oko 1.800 Rusa i da im je uništeno oko 200 oklopnih borbenih vozila. Jedinice su razbijene, a helikopteri i avioni i dalje intenzivno tuku. Po svim pokazateljima ima solidan broj plaćenika ali, zanimljivo je, Evropa već ispoljava zabrinutost za stanje ljudskih prava u Čečeniji, mada su to obojili kao unutrašnju stvar Rusije a Klinton se čak zalaže za teritorijalnu cjelovitost Rusije. Rusi na Čečeniju upućuju elitne jedinice i super-tehniku i osobno smatram i pored ovih uspjeha da će se moći održati kao neovisna država.

Republikanci su preuzeli oba doma i na prvoj sjednici otvoreno najavili svoj vidno radikalniji plan u odnosu na prethodni. Ostaju pri stavu da će raditi na usvajanju zakona o ukidanju embarga BiH i da će to biti gotovo do 1. maja 1995. godine. Obzirom da je primirje četiri mjeseca ova se dva događaja vremenski poklapaju pa su o ovome voljni ozbiljno razmišljati. Da li je američko insistiranje na narušavanju mjera zastrašivanja Srba ili će biti još rata, da li će se plan Kontakt grupe moći ostvariti samo ratom, još je rano donositi pravi zaključak.

Pregovori oko primjene primirja teško idu jer Srbi postavljaju neprihvatljive uslove, između ostalih i povlačenje naših vojnika sa Krupca na Igmanu, a ujedno borbe oko Kladuše, Bihaća i Bužima ne prestaju. Na ostalim linijama manja provociranja, ali o otvaranju najavljenih „plavih puteva" teško da će šta biti. Otvoren je aerodrom u Sarajevu, ali se komplikuju odnosi sa Hrvatima. Nešto povoljnije idu pregovori Hrvata i krajiških Srba, pa su otvoreni auto-put u Slavoniji i neke pruge, a jednim od njih vozio se i Tuđman.

Na lokalnom planu ništa zanimljivo, osim što se Špiclov sad vozi policijskim (Hamdijinim) „golfom", a u kom aranžmanu, može se pretpostaviti, saznaće se ubrzo.

6. i 7. januar, petak i subota

Nakon doručka sam krenuo za Ciganluk, a prije mene je otišlo dosta naroda. Malo pojužilo, ali je popodne intenzivno padao snijeg do dugo u noć. Usput sam se nakratko svratio kod Hameda, ali se nismo dugo zadržali, obojica smo imali obaveze.

Gore sam bio oko 12 sati i 30 minuta i zatekao Ahmu prilično prehlađenog pa smo popodne gore u kući uspjeli obaviti djelimičan diskretan razgovor kome on nije bio voljan i prilično sam se oneraspoložio. Navečer se iskupila skoro cjelokupna ekipa i ostali smo na sijelu skoro do ponoći i nije bila uobičajena komotna i optimistična atmosfera, čak na momente i mučna.

- Po svemu sudeći, helikopterski transporti na Igralištu su tačni, četiri doletač, a roba je uglavnom MTS, borbena, manjeg kalibra, ali je sumnjivo što se kao jedan kopilot pojavljuje izvjesni Šarac iz Podravanja, pa je i ovo za najdublje razmišljanje:

a) Ukoliko je sve ovo tačno, nije dobro jer onda ova lokalna Hunta ima podršku tamo kod vojnih vrhova pa ni nastavak neće biti lahak po naš blok. Sa ovim se složila većina prisutnih te je to jedan od razloga neraspoloženja.

b) Ukoliko se ovako budu propuštali transporti, šta onda tek rade četnici i šta će biti sa BiH nakon četiri mjeseca. Sve ovo ne bi moglo bez znanja UNPROFOR-a pa i to izaziva ozbiljna razmišljanja.

- Špiclov je dobio povoljno rješenje u slučaju „Močevac", ali će ovo od ponedjeljka još više zakomplikovati situaciju u Ciganluku jer 10-15 njih kani napustiti oružane snage, a on sigurno neće hladno gledati na to.

- U toku noći vratio se Džemo Tihić iz Žepe po velikom snijegu, srećom dobro je prošo.

- Ostala događanja u Ciganluku uglavnom po starom; Mali se koprca i traži bilo kakav modus da podigne vlastiti autoritet mada mu to teško ide, neprekidno saziva sastanke raznih foruma, najčešće MZ i sve u duhu pripreme Skupštine za 29. januar ove godine. Pri povratku sam nakratko vidio Kiku i neosporno je da je i on promijenio kurs i da je bliži Neletu, nego Ahmi.

I pored iskrene namjere da se vidim sa Ilijazom nije mi pošlo za rukom ni u petak, ni pri povratku u subotu.

- Sa Hamedom sma vodio dug diskretan razgovor iz koga sam saznao podosta novog, škakljivog, a najavio sam mu moj novi kurs. Nije oduševljen, ali je bio primoran prihvatiti realnost obzirom da me dovoljno poznaje. Dao mi je pročitati dopise koje je uputio našim ljudima. Većim dijelom sam saglasan sa napisanim.

- Tek kad sam pošo kući stigla je Paša, navodno na muštuluk Fazili sa, pomalo, senzacionalnom informacijom. Ne znam kojim kanalima je došla do vijesti da je u Ciganluk stigao dopis kojim se staroj legalnoj vlasti daje podrška. I ovo treba istinski provjeriti jer djeluje senzacionalno.

8. i 9. januar, nedjelja i ponedjeljak

Najveći dio dana sam proveo uz Osmansko carstvo, a samo navečer odemo negdje na sijelo i, po običaju, sjedimo zaista predugo te ujutru neobično dugo spavam i remetim dnevnu satnicu. Danas se nije imalo bogzna šta čuti.

Pregovori sa Srbima gamižu, ali nas RTV Sa upozorava da je ovo primirje samo agresorska maska, a da su namjere sasvim drugačije. Najvjerovatnije da će Hrvatska dozvoliti produženje UNPROFOR-a, a i da će Srbiji od 15. januara biti uslovno produženo skidanje sankcija kao u prvih 100 dana, pitanje samo na koje vrijeme.

U Čečeniji situacija sve teža, Rusi promijenili taktiku, izašli iz vozila i sad se bore za svaki objekat. Upozorenja Evrope prema Rusiji sve otvorenija i oštrija, ali nijedna osuda osim diplomatskih varnica Rusija-Turska.

U Ciganluku navodno Bajramovac (Hamdija Fejzić) postavljen za Veterinarovog zamjenika, ali je prethodno morao Špiclovu dati ranije uzurpiranog policijskog „golfa". Još jedan otkriven (objelodanjen) mutni projekat. I dalje se navodno govorka o smjeni Veterinara, a lično smatram da je to apstrakcija, osim primjene sile.

Stišala se (prividno) afera „Buljučani", ali je Mistrija ponovo u fokusu jer je policija dobila izjavu po kojoj on prodaje brašno naveliko po 1 DEM/kg. Vjerovatno neće imati ni najmanjih posljedica, osim kraće pauze.

V. Peri u Paskistanu, ovo najveće svjetsko njuškalo i najveći muslimanomrzac, došo i ovamo da onemogući proizvodnju nuklearne energije, mada je Indija ima već 20 godina. Oni se samo plaše da još neko ne postane moćan i da im se istinski može suprotstaviti. Tako su uradili sa Japanom, Njemačkom, Meksikom, Sjevernom Korejom...

U transport helikopterske dostave, po svemu sudeći, upetljan Vejz iz Pobuđa jer mu je Gazda omogućio da istim pošalje svoju ženu u Tuzlu, navodno bolesna. Neobično mnogo cigareta se pojavilo na tržištu što je dokaz šta su dovezli „kao municiju".

10. i 11. januar, utorak i srijeda

Kod nas je na lokalnom nivou najaktuelnije tzv. „napredovanje četnika u dubini" i ne dijeljenje pomoći.

Navodno su četnici zauzeli Buljim, a kad su sa uzbunom otišli, nazovi borci, Mistrijine brigade ispalo je da su ih tako lahko vratili da se nije čula ni pucnjava, a niko nije ranjen. Sutradan su četnici u snažnom jurišu prodrli duboko u Sućesku i zaposjeli Kik iznad Gerova, ali se ne javlja o poginulim ili ranjenim. RTV Sa izvještava o pomicanju četnika, ali je zanimljivije da nije zabilježeno pomjeranje stanovništva, niti bilo kakav zbjeg. U srijedu su čak u Sućesku išli Glogovci na ispomoć i tako lahko vratili četnike da se stiče utisak da su to neke „ptice sletile"

na Kik, a ovi su ih raspršili. Istih tih „ptica" nije se plašio narod Sućeske, pa čak ni oni na Žutici. Sve je ovo za novu analizu. Vojnike u Potočarima dribla Mistrija, a, eto, na neke spoljašnje zadatke angažuju Ejuba Golića i Glogovce. Očito je da njima dvojici treba dodatnih poena na sumnjivim zadacima, ali pod teško provjerljivim zadacima. Posebno je čudno što nigdje više četnici ne rade ništa, svud su mirni k'o janjci, ali su na Buljimu toliko plahoviti da ovi naši „veleborci" moraju paradirati kroz našu dolinu.

U Ciganluku su se pozivu Malog odazvale naše lutalice (njih četiri), pa je povodom toga došlo do ozbiljnog incidenta sa njima i Ahmom te je veliko pitanje kako će „blok" dalje funkcionisati. Ja sam Hamedu zvanično predočio moj novi status – faza poluinaktivacije.

Na italijanskoj sceni aktuelna duboka politička kriza Vlade jer su strane na suprotnim tačkama, a najbliži istini je Berluskoni.

U Čečeniji, nakon dvodnevnog primirja, ponovo su Rusi pojačali ofanzivu i neprestano dovlače pojačanja u motorizovanim snagama, ali i avijacija neprekidno radi. Znatnim snagam ušli su i u Grozni, predsjednička palata se gađa tenkovima i topovima sa nekoliko stotina metara, a požari uništavaju ono što ne sruše granate. Saopšteni su podaci da je do danas poginulo 18.000 ljudi, od toga se pominje 1.800 Rusa. Važno je da se oglašava Zapad i to sa distanciranim, a nerijetko i upozoravajućim saopštenjima.

Kriza RTV Sa (Amila Omersoftić– Silajdžić) dostigla vrhunac i strah me da li Amila govori nečijim tuđim ustima.

12. i 13. januar, četvrtak i petak

Najaktuelniji događaji u prethodna 3-4 četiri dana su divljanje pa vraćanje cijena u Srbiji i priprema nove rezolucije za sankcije prema Srbiji nakon isteka od 100 dana ili je u novu uvrštena stavka da se kontrola uvoza i izvoza roba u BiH i Hrvatsku mogu vršiti samo uz saglasnost Vlada u Sarajevu i Zagrebu.

Kontakt grupa, ali i posrednici, ponovo obilaze Balkanske prijestolnice pa je za očekivati neki važniji tzv. senzacionalniji diplomatski događaj. U Hrvatskoj opet najaktuelnija problematika daljnjeg boravka UNPROFOR-a kojima Hrvatska prijeti otkazivanjem.

Dvanestog januara na Sarajevskom aerodromu prvi put od početka rata rukovali se Rasim Delić i Ratko Mladić (senzacionalno), nakon što su potpisali nekoliko važnijih dogovora oko primjene četveromjesečnog primirija. Inače, iste se uglavnom poštuju, osim na bihaćkom području, a najaktuelnija je Kladuša, ali je pitanje ko tamo zadire, a ko se brani. Zanimljivo je da neki „spoljašnji faktori" ne dozvoljavaju ulazak konvoja u Bihać.

Ponovo aktelni nemiri u Južnom Meksiku (Čijapas), zatežu se odnosi Rusija-Turska, zahladnjuju odnosi Zapad-Evropa, pa to Rusiju posebno brine, ne mogu tako dalje ratovati, a, očito je, ne mogu brzo završiti planirano u Čečeniji. Ukoliko se ovako bude otezalo, realno je da još negdje bukne. U međunarodnim diplomatskim aktivnostima izgleda Rusi prepuštaju primat Amerikancima i Zapadu.

Iako su republikanci odlučni u svom programu prema Bosni, Klinton im se misli suprotstaviti, pa makar i vetom – najnepopularnija mjera.

14. i 15. januar, subota i nedjelja

Ovih dana više vrijedi pričati o vremenu nego o događanjima jer se zaista skoro ništa ne događa, bar ono što bi trebalo zabilježiti. Zima gazi punom parom i snijeg je visok 30-50 cm, kako gdje, ali su sati različiti. Nerijetko podsjeća na „mačije veljače", mada je za to još rano. Temperature su dosta niske, a Crnu Goru zahvatilo nezapamćeno nevrijeme; skidalo krovove i čupalo stabla. Nevrijeme i u američkoj državi Viskonsin. Kod nas se temperatura konstantno smanjuje i primjetno je da ulazimo u opasniji i hladniji period. Danju šume sakriju oblaci, ali se noću izvedri k'o džam, mjesečina sija punom svjetlošću te bi rekao da je dan, a ne noć i to skoro sve do zore. Stakla se bijele već do ponoći, a do ujutru su većinom pod ledom. Ne idem praktično nigdje, izuzev navečer na sijelo, nerijetko se desi da ostanem i duže iza ponoći, ali redovno kasno ustajem. Rijeka je dobrim dijelom preledila, pa čak i na onim mini-jezerima.

Na bh. planu se ne dešava skoro ništa, po svemu sudeći ratuje se još samo na bihaćkom ratištu, dok je na ostalim uglavnom mirno ili sa povremenim provokacijama. Čak su na bihaćkom sektoru naši borci pomjerili linije i oslobodili jedno selo, a za osvetu četnici granatiraju centar Bihaća. Dogovor o otvaranju „plavih puteva" za Sarajevo četnici nisu ispoštovali i isti su bili otvoreni samo dva sata. Kontakt grupa nije u Beogradu ni Sarajevu postigla nikakav pozitivan pomak pa se već otvoreno sumnja u njen daljnji smisao. Amerikanci naumili da u Makedoniji švedske vojnike zamijene dobrim dijelom njemačkim, ali i da ih znatno ojačaju što bi mogao biti jasan signal da se u ovom rejonu događaji ne odvijaju bezazleno, odnosno da se i ovdje nešto planira. U Srbiji neprekidno pričaju samo o vraćanju cijena na julski, prošlogodišnji nivo, ali se Avramović rijetko pojavljuje. Sad najednom navodno nisu predviđene represivne mjere prema neposlušnim, a očito je da je stvar mnogo opasnija nego su same cijene.

16. i 17. januar, ponedjeljak i utorak

Vrijeme se ustabililo, snijeg ne pada, ali se temperature noću spuštaju do -15°C. Ovo je jedna od najtežih i najdugotrajnijih zima jer se ovako dugo kitina i snijeg nisu odavno zadržavali. Ovako hladno vrijeme većinu naroda goni u kuću, ali neobično je što u ovo vrijeme radi aktivno noćna plaza sa Bacute do na Kosu i to sa izuzetno velikim odzivom sankača jer im, osim dobre staze, na ruku ide i mjesečina. Iz Srebrenice već duže vremena nikakva signala, što će reći da je gore zavladala monotonija. Reklo bi se da se ovdje ništa ne dešava, čak ni humanitarnu ne dijele, mada, po svemu sudeći, konvoji stižu.

Rusi su prethodnih 6-7 dana maksimalno intenzivirali svestrane napade na Čečeniju, a sve su koncentrisali na Grozni i predsjedničku palatu kojoj su prišli na domet tenkova i tuku je najvećim granatama, ali i avijacijom. Grad je praktično sav u ruševinama i plamenu. Pominju se cifre od 18.000 mrtvih, ali i 1.800 ruskih vojnika. Branioci se nedaju, a otvoreno se najavljuje da će rat trajati još dugo. U Moskvi konfuzna situacija, Jeljcin konstantno gubi konce nad situacijom. Zapad se sve više distancira od Rusije, a u Ženevi se sastali Kozirjev i Kristofer, dok je ovaj zadnji donio Klintonovu poruku da Rusija moru obustaviti napade na Čečeniju, da se rješenje mora tražiti pregovorima, ali i da se mora uvažavati mišljenje čečenskog naroda. U Moskvi u utorak bila čečenska delegacija i navodno je postignut sporazum o lokalnom primirju. Klinton nije prihvatio novi sastanak sa Jeljcinom jer navodno sumnja u njegov autoritet i nije se izjasnio o prijedlogu za sastanak dok se Kristofer ne vrati iz Ženeve i ne vidi efekte svojih prijedloga jer na ovakvu politiku Rusije ni on neće moći ništa uraditi sa republikancima.

Srbijanska Skupština i parlamentarne stranke se oglasili povodom zadnje Rezolucije Vijeća sigurnosti; puno gnjeva i razočarenja što se Hrvatskoj i BiH daju avonojevske granice i suverenitet.

Tuđman otkazao mandat UNPROFOR-u nakon 31. marta, a kasnije da se povuku do juna 1995. godine. Naša Vlada im postavila ultimatum - ili da otvore Tuzlanski aerodrom ili da se povuku sa njega zajedno sa četničkim oficirom za vezu.

U ponedjeljak Ustavotvorna Skupština Federacije BiH, svih 28 tačaka završili za nepuna tri sata i išlo „k'o po loju", a u utorak Republička skupština - nešto kilavije. Uglavnom, usvojeno je oko 26 zakona o Federaciji i sad bi ona mogla istinski zaživjeti ukoliko Hrvati budu za zajednički život. Neosporno je iz svega da se planira koordinirani rad i to nešto ozbiljno.

Snažan zemljotres pogodio središnji Honšu, zasad oko 9.000 srušenih objekata i 1.500 mrtvih, nekoliko hiljada povrijeđenih, ali požari i ruševine ne

dozvoljavaju da se šta ozbiljnije radi na rasklanjanju. Propratni potresi, preko 600 u jednom danu, a čak se očekuju još snažniji udari.

Betino Kraksi odredio novo lice kome je povjerio mandat za formiranje nove italijanske Vlade.

18. i 19. januar, srijeda i četvrtak

Vrijeme i dalje nepromijenjeno i hladno, a snijeg povremeno padne, obnovi, pa se opet pojave mrazevi.

Navečer odemo u Palučak ili u Luku na loptu, pa tako malo narušim monotoniju i dosadu.

U Ciganluku se izgleda ništa ne dešava i gore je neka teška i čudna letargija.

U Italiji teče proces konstituisanja nove Vlade pod vođstvom Dinija. Građanski rat u Sijera Leoneu i Liberiji traje već 6-7 godina, ali se o tome malo piše i priča.

Rusi nakon susreta Kozirjeva i Kristofera u Ženevi preduzeli odlučnu akciju i zauzeli predsjedničku palatu. I ovo je navodno nova inicijativa Zapada (SAD) da se Rusija osudi, ali oni se dogovore o daljim akcijama kao i u svim dosadašnjim slučajevima. Njemački parlament osudio postupak Rusije, a čak se i Roman Hercog oglasio oštrim saopštenjem povodom događanja u Čečeniji. Kozirjev se iz Ženeve vratio u Moskvu, navodno potpuno zadovoljan, ali u vrhu Rusije i dalje ključa, naročito u vojnom vrhu gdje je izvršena neposlušnost, javne osude nad postupcima ruske vojske pa se najavljuje niz rigoroznih mjera. Peri u Pakistanu i Indiji radi kontrole priznanja nuklearnog oružja i materijala. SAD stvarno glume svjetskog policajca, prioritet im je da se niko u svijetu ne osamostali i ne ojača da im ne bi izrastao u konkurenta; Japan, Kazahstan, Ukrajina, Sjeverna Koreja, Iran, Irak, i sad Pakistan i Indija, sutra neko slijedeći.

U BiH traljavo teku pregovori oko realizacije plana četveromjesečnog primirja, a nije održana ponovo ni Republička skupština – napustili Hrvati. Hrvati direktno okrivljeni za ometanje sprovođenja procesa federalizacije BiH. Sukob u bh. vrhu sve izraženiji, a sve je očitije da se radi o razlazu između Alije i Silajdžića.

Lokalna Hunta se još ne oglašava povodom tog sukoba. Čini se kao da su nezainteresovani.

Tuzlaci blokirali UNPROFOR u Tuzli i ograničili im kretanje i boravak do 1. februara. Četnici, po svemu sudeći, pomjerili liniju kod Podgaja, a ovo se selo iselilo. Čudno, naši legendarni borci ništa konkretno ne preduzimaju. Popularna je nova aktivnost i vid zarade za „borce". Sad su na obezbjeđenju puta ili transporta iz Žepe, na toj trasi su stalni punktovi, a plaća im se solju, šećerom, konzervama i dr.

20. i 21. januar, petak i subota

Posebno zanimljiva pojava je masovan odlazak naroda na smetljišta i pretraživanje sadržaja od strane 100-150 lica pri svakom istresanju, ali je zanimljivije što se tu obavezno nađe „policija" koja razgoni narod, po nekim pričama, da bi to oni pretražili (Orićani), da bi oteli ono što narod nađe među otpacima, ali je neosporno da redovno primjenju torture i represivne mjere te da se istrešeni sadržaji pale (uništavaju). Ova socijalna pojava zaslužuje duboku analizu; da li je narod zaista spao do tog stepena bijede, ako jest koji su to bogati slojevi čije otpatke narod treba da „češlja"? Najrealnije je da se radi o propalim sadržajima iz lokalnih huntinih magacina pa se zbog toga šalje policija da proba sve to sakriti od javnosti. Zanimljivo je i to da o ovoj pojavi znaju i četnici i UNPROFOR, ali da odgovorni u Sarajevu ne znaju.

Ova dva dana najaktuelnija zbivanja su navodna promjena komandanta brigade u Potočarima koja se treba obaviti u subotu i nekakve pjesme i parole koje sa linija četnici pjevaju i šalju. Na skoro svim linijama kroz pjesmu pominju „nemojte se kriti i vi ćete izbjeglice biti", a Špiclovu sugeriraju da ne pati više narod, da prestane sa izrabljivanjem, ima dovoljno da će ga i s tim Milošević primiti.

Sa Ribnjaka je izmješten magacin, ne znam na koji novi lokalitet, odvezeno je tri kamiona prehrambenih artikala (narodna sramota).

I dalje se komplikuju odnosi, kako sa Srbima, tako i sa Hrvatima, kojima, očito je, nije stalo do Federacije, ukoliko ona nije dio Konfederacije.

Zemljotresi u Japanu odnose nove živote, tlo doslovce igra, 300-600 puta dnevno, a nešto jači potrefio Osaku, Srednji Kobe, ali dovoljno jak sa tri mrtva na Hokaidu. Broj poginulih se popeo na 4.500, ranjenih 20.000, a beskućnika oko 300.000. Sad se, osim požara, javljaju brojna klizišta i niske temperature. Neosporno je da je popustio ventil na „vatrenom pojasu" Pacifika i zaista je pitanje kad će se to stabilizovati, a koliko će života u međuvremenu otići.

Papa, nakon Filipina, Nove Gvineje i Australije, stigao u Šli Lanku u dvodnevnu posjetu, ali svuda pokazuje znake starosti i iznemoglosti. Često se odmara.

Na već uzavreloj francuskoj političkoj pozornici 11 kandidata za predsjednika države, a nerijetko po dva lica iz iste partije.

U Lehovićima se desio „Romeo i Julija", ali uživo. Neki prevareni i ostavljeni „Romeo" Kamenčanin usred sijela poturio i aktivir'o ručnu bombu pod sobom i „Julijom", također Kamenčankom, uz 4-5 ranjenih. Slučaj je samo zabilježen, ali je nešto više interesa pokaz'o UNPROFOR.

22., 23. i 24. januar, nedjelja, ponedjeljak i utorak

Vrijeme se istinski promijenilo, visoke temperature ubrzano skidaju snijeg, ali mu se opire led po putu. Rijeka je vidno porasla i već se noću oglašava svojom bukom i tutnjavom.

Na bh. planu ništa zanimljivo, i dalje se izvještava o nekakvim napadima četnika na bihaćki „džep" i spontanim provokacijama snajperista u Sarajevu i artiljerijskim provokacijama u Četvrtom korpusu. Ostalo je „mrtvo more".

Na lokalnom planu također „mrtvo more".

Na međunarodnom planu i dalje je aktuelna Čečenija i Hrvatska.

Naime, pokazalo se da su Čečeni sposobni i voljni da nadmoćnim i superiornim Rusima pruže žestok otpor i osujete namjere „blic kriga". Po svemu sudeći, Čečeni još drže 2/3 Groznog, a Rusi sad bombarduju ostale prostore juga Čečenije i to avijacijom, čak se oglašavaju sa nekim saopštenjima o navodnom hapšenju Dudajeva. Koje li ironije, dosad ga tuku svim raspoloživim sredstvima, a sad bi da ga uhapse. Ušutila se i podmukla zapadnjačka diplomatija – licemjera da javno navodno osuđuje poteze Rusije, a u diskreciji dogovaraju slijedeće korake kako da pregaze Čečeniju. Neosporno je da im je stvorena protuteža na globalnom nivou i da će Čečensko pitanje biti dugotrajan problem Rusije (možda i rak-rana), ali i tematika za zanimacije Amerike jer je to dio Kavkaza, sigurno najsloženijeg područja Svijeta.

Bar po saopštenjima i navodnim zabrinutostima evropskih diplomata Hrvatska odlučna da ostane pri svojoj odluci da je krajnji rok UNPROFOR-a - 31. mart 1995. godine. Doduše, proradio je naftovod Zadar-Knin-Sisak-Novi Sad, nagovještava se odlazak Granića u Beograd, navodno radi uspostavljanja diplomatskih odnosa i otvaranja ambasada ove dvije države, a možda i posjete Tuđmana Srbiji nakon uzajamnog priznanja. Šta je sve ovo tačno, šta su igre Zapada i koliko će ovo imati uticaja na zbivanja u BiH, teško je odgovoriti. Ali, nije teško konstatovati da je sukob u vrhu u Sarajevu imao krupne posljedice, da još tinja, da se vjerovatno nikad neće ugasiti, ali da slabi pozicije obojice i kompletno razara ugled BiH na međunarodnom planu.

25., 26. i 27. januar, srijeda, četvrtak i petak

U utorak popodne smo bili kod Hameda, ali je već došlo do nesporazuma jer sam ja kasnio, došavši umjesto u 12 u 13 sati i 40 minuta, a Ibran čak u 15 sati i 40 minuta. To je inače „napuhalo" atmosferu pa su, osim sustezanja i sumnjičenja, počela i varničenja. Najzajedljiviji su bili Nukić i Husejin Mustafić,

a, po običaju, najgovorljiviji Ibran, ali su ozbiljno izbacili iz takta Hameda što je samo „dolilo ulje na vatru". Husi se nekud žurilo, navodno, im'o to veče uzbunu za cijelu brigadu te su oni otišli oko 17 sati i 10 minuta, a mi oko 19 sati i 10 minuta. Ali, uopšteno gledano, svi nezadovoljni i nedorečeni.

Navečer smo bili na sijelu kod Sapka, sutradan navečer kod Teče, a u četvrtak navečer kod Sejdalije. Tu je i prvi put došlo do incidentne situacije na šahu i na kartama, a inicijatori su bili „Mahzići", normalno uz Neletovo klepanje.

Uglavnom, sa „sedmicom" smo završili.

U srijedu navečer u Sidikovoj luci održana nekakva smotra vojske, pozvana cijela brigada, ali su oni bez oružja vraćeni, a sa ostalim je održan konsultativni sastanak. Još u utorak smo saznali da ovdje treba da se obavi reorganizacija OS u rang divizije, ali smo čuli da se u Zenici školuju oficiri za komandante divizija. Eto, navodno, Ekrem je odust'o od prihvatanja dužnosti komandanta brigade.

Kontakt grupa je napustila Srbiju, BiH i Hrvatsku, potpuno nezadovoljna i bez ikakva pozitivnog pomaka pa joj prijeti „odumiranje". Malo se izvještava o razgovorima Amerikanaca i Srba na Palama, ali je neosporno da oni i dalje održavaju kontakte. Sve se ozbiljnije diskutuje o povlačenju UNPROFOR-a iz Hrvatske, ali on podrazumijeva i njegovo povlačenje iz BiH, a ovo razrađuje NATO. Navodno su Francuska i SAD približile stavove oko BiH, a Rusija se uglavnom zabavlja vlastitom glavoboljom. Šta će se iz svega izroditi zaista je teško prognozirati, bar za neposredno dolazeće vrijeme.

Srbija se zabavila vraćanjem cijena, a u Crnoj Gori to ide znatno teže i sporije, mada je, neosporno je, riječ o Avramovićevom programu u cjelini.

Zamijenjen je M. Rouz koji se iz Londona oglasio da je mir u BiH veoma blizu. Nastavljaju se represivne mjere prema Muslimanima u Sandžaku, a naročito u sjeničkoj opštini. Obilježena 50-godišnjica holokausta u koncentracionim logorima Poljske.

Na Savindan (27. januar) kod nas se navela prava oluja poslije vedrog jutra; grmilo je i sijevalo, prvi slučaj nakon 107 godina, a narod to tumači kao nagovještaj krupnih društvenih promjena, a najčešće u kontekstu - nepovoljno po Srbe.

28. i 29. januar, subota i nedjelja

Cijeli petak i subotu utrošili smo na komljenje žita, a vidno su nam pomogli Osman, Sapko i Mirso, te smo za neplanirano vrijeme (samo dva dana) skrunili svo žito i napunili kacu, a ostalo uskladištili u škaf i tako oslobodili tavan od noćnih „igranki" - miševa.

U noći između četvrtka i petka strašna oluja nad našim nebom, a folije na prozorima nisu dale oka sklopiti.

Sarajevska diplomatija izvjesno blijeda i neefikasna, a prije 3-4 dana akreditirala je i Norveška svog ambasadora u Sarajevu, ali je prodor BiH u svijet tih i neprimjetan. Imam dojam da se ta ekipa na Miljacki učaurila i da, ukoliko bi ih neko odatle pomakao, ponašali bi se kao iščupano stablo i osušili bi se. Oni nejmaju upliva ni u Srebrenici, ni u Bihać, a, kamoli, šire u Svijetu. Prije će biti da je to tamo ekipa nesposobnjakovića i foteljaša, neautoritativna i da je „stid" eksponirati se na međunarodnoj sceni.

Evidentna je, na međunarodnom planu, nova inicijativa. Osovinu Moskva-Beograd i njihovo sponzorstvo nad Palama naslijedio je novi uljez – SAD. Ranije napuštanje ruskog člana Kontakt grupe iz Sarajeva, kao i njemačkog, dolazak u Sarajevu ostali francuski, engleski i američki, govori da se situacija mijenja.

Evidentna je zabrinutost Beograda nad navodnim dogovorom Amerikanaca i Paljana i njihovo stavljanje po strani od strane Paljana, a poene od toga će pokupiti Klinton. Ovo je sasvim realna i osnovana sumnja Srbijanaca, pitanje je samo koliko će Amerikanci biti licemjerni ili dobronamjerni prema Bosancima. Ukoliko budu kao i dosad za većinu naroda i država Svijeta (u što ne smijemo sumnjati da hoće), onda je za očekivati nove, nepredviđene poteze i dalje komplikovanje političke scene u BiH.

Govori se i o nekakvom dogovoru Tuđman-Milošević oko „prodaje" Krajine Tuđmanu po cijenu da on ne podržava Vladu u Sarajevu.

U subotu nisam otišao na tzv. Nastavničko vijeće Srednje škole, a poziv je potpisao Nesib Mandžić. U nedjelju sam oko 12 sati i 15 minuta krenuo na Potočarsku Rijeku i nisam uspio iščekati Ibrana. Uz put sam sa Hamedom ćaskao o svemu, a Ibrana smo sačekali pod nadstrešnicom autobuske stanice. Skoro cijeli put sipila je kiša, više nalik na izmaglicu.

Do 16 sati i 30 minuta zadržali smo se u mesari gdje se prikupila većina naših odbornika i raspravljali smo uglavnom o sutrašnjoj sjednici Skupštine opštine, a manje o globalnoj politici. Tek kad se povela riječ o nastavku aktivnosti našeg bloka došlo je do sitnijih razilaženja između mene i Ibrana koja je ubrzo postala kamen spoticanja, te je Hamed presudio da sve to raščistimo u Ahminoj kući. Ostali smo na sijelu, ali manje je bilo efekta nego da nismo ostali. Naša polazišta, ali i krajnji cilj su prilično različiti, sa mnom su Fahro, Ahmo, Hamed; većina ostalih je uglavnom suzdržana (direktno se ne izjašnjavaju), a sa njim je Eso. Razglabali smo nekako do 21 sat, a tad je on počeo da većinu omalovažava, poredi sa Huntom i uzurpatorima, čak nas smatrajući pokvarenijim od njih. Uvidjevši da mu ni to nije dovoljno da okrene javno mnijenje on se ignoristički

počeo ponašati i očekivati je da će u svojoj „plitkoj" glavi smišljati nekakav inovatorski plan, ali da bude senzacionalan i prihvatljiv, a ponajprije će biti nešto u duhu bježanja odavde što je u suštini pokušaj bježanja od samog sebe.

U Ciganluku se inače narod već uznemirio oko daljnje egzistencije. Pobuđaci su na smotri u Čumavićima pokazali veliko nezadovoljstvo, a predvodio ih je Junga. Najčešće se komentarišu izlasci iz ovog pakla i planovi kako da se to uradi. Zasad se priča više o istočnoj liniji (prema Srbiji), ali se tim „ventilom" može ispustiti mali dio „zraka".

Nazire se raskol u Predsjedništvu BiH, Silajdžić u Americi i, zanimljivo, i dalje kud god hoda priča o skidanju embarga.

U Cazinskoj krajini borbe i dalje tutnje, ali „četnici najviše napadaju na kladuškom sektoru" i, čudno, uznemireno je stanovništvo u Velikoj Kladuši, a napadaju četnici, martićevci i fikretovci.

Sa Zapada nikakvih novih inicijativa.

30. i 31. januar, ponedjeljak i utorak

Dvadeset jedna godina od diplomiranuja

Vrijeme kolebljivo i izuzetno promjenljivo. Vraćajući se sinoć bilo je laganog mraza, a u nižim predjelima magla i to gusta, ali danju sunce ne grije očekivanim intenzitetom. U popodnevnim satima, navečer i skoro cijeli utorak doslovce „mačije veljače", ali sa obilnom kišom te je rijeka prilično nadošla i većina nejma struju – poplavljena kola. Najveći dio dana sam proveo u sobi pišući Indijski podkontinent, a to mi je zasad izgleda ost'o jedini pos'o na kome se ne nerviram. U ponedjeljak navečer nismo išli nikome na sijelo, uspjeli smo odčamiti do 21 sat pored tranzistora u mraku i tad sam otišo spavati i zbog toga se ujutru probudio već u 7 sati i 20 minuta. Temperatura prilično visoka, ali i izrazito kolebanje temperatura jer je utorak bio izuzetno hladan.

Dobar dio dana razmišljam samo o daljnjoj koncepciji našeg rada, ali u kontekstu novih događaja i zbilja.

Navodno je otišla brojna ekipa kandidata za obuku za oficire. Otišli su u Žepu, pa će helikopterom u Zenicu, a među ostalim su Eka (Ekrem), Hrubeš (Nurzet), Miš, Duda. Ukoliko je sve ovo tačno znači da je vojno-ratna opcija vjerovatnija s proljećem, negoli dogovorno mirovno rješenje, ali, nažalost, sa ovom vojnom garniturom.

Ukoliko je sve to tačno onda lokalna Hunta ima veze u Drugom korpusu, ima podršku za ovo što radi i teško ovom narodu sve dok se ne izbavi ovog pakla.

Narod je na ovim prostorima toliko srozan da nejma snage ni za najmanji otpor, niti revolt. Sve se svodi na psovke i ogovaranja.

Ibran se vratio iz Ciganluka, ali, neosporno je, nezadovoljan, nije navraćo, ne znam šta se gore desilo, što sve govori da se i on distancira. Njegov je sad novi program da se „izlazak sa ove slobodne teritorije" ispopularizira i podigne na najviši nivo, ali da se po mogućnosti ostavi pustoš iza sebe ili možda da žar i plamen budu uvod u odlazak. Doduše, Hunta se već oglasila preko RTV Sa sa konstatacijom da se Ciganluku mora hitno pomoći jer narod masovno napušta ove prostore.

Oko Metaljke i Podgaja još uvijek nejma prave informacije osim te da su četnici negdje s ovu stranu Jadra, ali da se nijedno muslimansko selo nije iselilo, niti je bilo kakve vanredne situacije. Vanredne uvjete napravio je Čiča blokiravši neku jedinicu UNPROFOR-a dok ne vrate četnike na polazne položaje (prethodne), ali zato oni prijete navodnim odlaskom iz Ciganluka.

Mini Kontakt grupa dostavila Tuđmanu i u Kninu novi svoj plan „Z-4" koji je dosta simptomatičan, ali puno konkretniji od dosadašnjih.

Krajišnicima se za jedan manji dio (Južni sektor) obezbjeđuje dosta široka autonomija sa policijom, ustavom, monetom koju štampa hrvatska Centralna banka, a ostali dijelovi – tzv. Zapadni i Istočni sektor, potpuno ulaze u sastav Hrvatske. Ovo je Tuđman uzeo u razmatranje, ali je najavio da će prihvatiti samo one tzv. pozitivne stavke, ali Kninjani su ga samo primili i odbili razmatrati navodno dok se ne utvrdi status UNPROFOR-a u Hrvatskoj. Inače, sve su veći pritisci na Tuđmana i Hrvatsku da promijeni svoju odluku i stav, ali su ovi, po svemu sudeći, tvrdi u stavu, a zauzvrat međunarodna podmukla diplomatija pokušava da to uveže sa problemom UNPROFOR-a u BiH.

Crnogorska RTV otvoreno govori o nekakvom krupnom raskolu u Predsjedništvu BiH koga su navodno napustili svi osim Alije i Ganića. Evidentno je doduše da se Predsjedništvo rijetko sastaje, ali i to da se Alija ne odvaja od Delića. Ponovo su se spajdašili, nekome nije dobro, ali se i nešto sprema.

Na međunarodnom planu i dalje najaktelnije:

- Nezapamćene poplave u Zapadnoj Evropi, kiše tamo još ne prestaju te je evakuisano nekoliko stotina hiljada ljudi;
- Oružani pogranični sukob Perua i Ekvadora u kome su angažovani i helikopteri, a SAD se i ovdje utrkuju da posreduju;
- Rat u Čečeniji nimalo ne jenjava, čak se komplikuje, a sad se priča da je Dudajev u Ingušetiji. Dosta stidljivo se sa Zapada nagovještava, osim izolacije, i zavođenje sankcija prema Rusiji zbog pogrešaka u Čečeniji.

Beograd zabrinut američkim uplivom na Palama i njihovim potiskivanjem u drugi plan zajedno sa Rusima, ali je Zapad navodno više zabrinut situacijom u

Makedoniji čija perpektiva nije najpovoljnija. Mrse se odnosi Italija-Slovenija-Hrvatska.

U Alžiru automobil-bomba usmrtio oko 35 lica, a u Japanu se još preravljaju ruševine, broj nastradalih je prešao 5.000.

1. februar, srijeda

Treći ratni Ramazan

„BISMILA IRAHMAN IRAHIM"

Daj, Dragi Allahu, nama koji Te očituju i onima koji su sa nama, da nam sva jutra ubuduće osviću ovako svijetla i čista kao što je ovo današnje. Neka na našim mislima i željama u predubokoj i preopterećenoj čežnji nejma sumnje, da je nejma šta zasjeniti kao što ovog jutra nejma na nebu oblačka, te nam sunce sija punim sjajem. Svevišnji, neka naša sutrašnjica bude izvjesna makar koliko svjetlosti prvi dan Ramazana... Amin

Sa jutrom i Božijom pomoći lahko sam prepostio prvi dan Ramazana. Oko 17 sati i 20 minuta na RTV Sa su se, osim „čekanja kandilja", oglasili i pucnjevi topova, pa zatim ezan u sklopu vjerskog programa što će se se ponavljati svaku večer.

U ovo vrijeme, nekako baš s početkom Ramazana, intenzivir'o se sukob u Predsjedništvu BiH, ali i u rukovodstvu SDS-a.

Sukob u Predsjedništvu BiH tinja, ali je nepobitan, a preko 2.000 lica iz Bosanske krajine i Bijeljine kod Miloševića. Predvodi ih, već ranije eksponirani, poslanik Dodik, ali je među prisutnim dosta ekonomista, pravnika, poslanika, a dva dana kasnije oglasiće se SDS (Karadžić) sa saopštenjem da je ova posjeta ranije odobrena.

Navečer smo ranije otišli na sijelo u Brdarevu Njivu, gledali drugo poluvrijeme superfinala u fudbalu (0:0), a ostatak večeri ekipa je po prvi put ove zime igrala pišpil, ekipno po dva, ali u papiriće (5 po partiji). I ovo je zanimljiva konstatacija kako đavo oblijeće insana, a mi ga ne vidimo jer je upravo nalet.

2. i 3. februar, četvrtak i petak

Vrijeme je jučer bilo za poželjeti, prvi srednjoproljetni dan pun sunca nakon blagog mraza. Ova dva druga dana – promjenljivo i nestabilno. Vode su visoke i rijeka bukne preko svih brana. Oba dana nisam postio jer me želudac i prehlada prate, a sad su se posebno eksponirali, u grlu me visoka temperatura guši i štipa.

Ibran po povratku iz Ciganluka nije navratio da saopšti tok i ishod, ali mu je ponašanje toliko čudno da zabrinjava. Suzdržan je i šutljiv, a i kad diskutuje toliko je napet da nerijetko histeriše. Čudnije je to što on traži svađe i namjerno se štapa poluistinama i sumnjivim tezama, najčešće se ne slaže sa većinom prisutnih, dok se na kraju ne odluči s kim će početi svađu da bi se ona završila razlazom. Čini se izgubio je sve motive o daljnjem boravku ovdje, potpuno se razočarao u državni vrh i sad u njemu narasta jaka mržnja. Čudno je da on ovom kraju želi crni završetak, a, inače, su mu rečenice pune zla i pakosti.

Nesporazum u Predsjedništvu BiH objelodanjen je javnim saopštenjem pet članova – Srbi (2), Hrvati (2) i Duraković, a radi se o navodnoj ideologizaciji i instrumentalizaciji vojske BiH. Navodno, za ovo su odgovorna ostala dva člana Predsjedništva, a povod je Alijino obraćanje vojsci u Zenici. Ovo su iskoristila susjedna sredstva informisanja i podigla na nepredviđen nivo, a zatim se oglasio stručni kolegij Generalštaba BiH koji se otvoreno stavio na stranu Alije i Ganića. Na ovo su reagovale brojne partije i lideri, smatrajući to lošim potezima koji neobećavaju ništa dobro. U petak su se zvanično oglasile i „Zelene beretke" i podržale Aliju i Generalštab.

Drugi važan lokalni događaj je reorganizacija OG u Diviziju, ali već u startu nailazi na prepreke. Izražava se previše sumnja u komandu OG da bi ona trebala biti i komanda Divizije. Navodno je veća grupa (18) tzv. kandidata – oficira otišlo preko Žepe za Zenicu na školovanje. Na Čumavićima, pri postrojavanju, Junga predvodio grupu (brojnu) nezadovoljnika komandovanjem u toj jedinici.

Poplave u Zapadnoj Evropi uzele desetak žrtava, opasnost i dalje raste kao i voda, a padavine ne prestaju. Ne prestaju ni sukobi u amazonskoj oblasti između Ekvadora i Perua, gdje ima na desetine mrtvih.

4. i 5. februar, subota i nedjelja

Vrijeme se sa februarom uskolebalo i nikako da se stabilizuje, a u nedjelju prava mećava prije podne, ali, srećom, zakratko. Zdravstveno nikako da se oporavim, tableta nejmam, a rakija zabranjena (Ramazan).

Izvještava se o svakodnevnim žestokim sukobima u Bihaćkoj regiji između naše Armije i martićevaca i fikretovaca, na drugoj strani. Zanimljivo je da ovi drugi uvijek napadaju, ali da su naši već zaposjeli dobar dio granice na zapadu.

Vodi se živa diplomatska aktivnost između Svijeta i Tuđmana koji ga pokušavaju nagovoriti da povuče svoju odluku o UNPROFOR-u. Mini Kontakt grupa objema stranama u Hrvatskoj dostavila tzv. plan „Z-4" kojim se predviđa rješenje Hrvatsko-krajinskog pitanja. Tuđman izvijestio da nije u potpunosti zadovoljan onim što su ponudili ruski i američki ambasador sa svojim pomoćnicima, a Knin odbija da raspravlja o tom planu, navodno dok se ne riješi pitanje UNPROFOR-a u Krajini. Čak se Mikelić oglasio sa saopštenjem da se Vensovim planom Srbija obavezala da će braniti Krajinu u slučaju da se UNPROFOR izmjesti, te se i oni sami pripremaju za odbranu. Pritisci na Hrvatsku su zaista svestrani, a lično je u Zagreb i Sarajevo dolazio i Kinkel, mada je njegova posjeta malo komentarisana.

Amerikanci se također oglasili da je njihov prioritetan zadatak na Balkanu očuvanje Federacije te da će je oni finansijski pomoći. Silajdžić u Americi, a zatim u Moskvi, gdje je navodno ugovoreno uspostavljanje nekakvih odnosa sa Rusijom mada će se sa ambasadama još sačekati. U Italiji solidno teku poslovi oko konstituisanja nove Vlade sa Dinijem na čelu.

U nedjelju došo Ahmo i još trojica, a uskoro Ibran i Hamed. Taman što smo počeli konstuktivnu raspravu o predstojećim poslovima na rekonstrukciji OS, a onda je vrhunac dostigla Ibranova nervoza koji se oštro osvrno na Ismeta i protestno napustio sastanak, navodno zbog Ismeta.

U glogovskom bataljonu izgleda otvorena neposlušnost Špiclovu koji otvoreno sumnjaju u njegovu daljnju podobnost, ali i namjeru da im se uzmu tolike puške, navodno namjenski za operativnu brigadu. Sličan stav su zauzeli i komandiri „gornjeg kraja" (dvije brigade), ali je nedostajao komandant „3. maja" koga su navodno poslali na školovanje u Žepu. Ni oni još nisu otišli iz Žepe jer još nije stigao helikopter, a nastava u Zenici počela.

6. i 7. februar, ponedjeljak i utorak

Otprilike, kako je počeo Ramazan, tako je osvanulo i ovo jutro, vedro, sunčano, umiveno, ali jugovo. Neki blag osjećaj miline klizi kroz organizam i kao topla voda skida teret koga je previše natovareno na svakog od nas i ne znam više kako se uopšte vučemo pod ovolikim teretom. Sunce je grijalo najveći dio dana, kao i sutradan, te je snijeg ostao samo još u najtamnijim ćoškovima i po dobro utabanim stazama. Ovce i simpatični janjci već hmile njivama, a očekivati je uskoro jagorčevinu i visibabu.

Na lokalnom planu ništa, bogzna, osim što su ovi, vrativši se iz Ciganluka, donijeli vijest da se „kursisti" nisu makli iz Žepe i da će najvjerovatnije uskoro nazad. U fazi je ozbiljna priprema da se Smajo Mandžić postavi za komandanta tzv. manevarske brigade, ali da se nailazi na ozbiljan otpor i negodovanje u brojnim jedinicama, najozbiljnije u onim preko Pribičevca.

Na bh. ratištima još se navodno intenzivno ratuje u bihaćkom „džepu", ali najviše oko Velike Kladuše što bi, po svemu sudeći, trebalo biti promjena pozicija. Martićevci su izgleda napustili našu teritoriju, a sad ostaje obračun sa fikretovcima. Na ostalim linijama varljivo primirje se uglavnom poštuje. Sad je najaktuelniji slučaj navodno dolijetanje četničkih – srbijanskih helikoptera u velikom broju letova, zapadno od Srebrenice. M. Olbrajt je od UN-posmatrača na Vijeću sigurnosti zatražila šira pojašnjenja oko ovih helikoptera, ali su ih ovi izvijestili da im na punktovima (radarskim) u Srbiji nije omogućen pristup radarima. Ovo je srbijanski Generalštab odbio kao gnusnu podvalu i namještaljku.

Sad se oglasila EU sa saopštenjem da je prihvaćen prijedlog Žipea o održavanju trojnog sastanka Tuđman-Izetbegović-Milošević u Parizu, ali su se oglasili Amerikanci koji sumnjaju u pozitivan ishod i opravdanost ovakvog sastanka ukoliko kao preduslov ne bi bilo međusobno priznavanje ove tri države.

Najednom se pojavila i krilatica da NATO intenzivno priprema planove za hitnu evakuaciju UN jedinica, a, sigurno je, odnosi se sve ovo na Hrvatsku, ali je, neosporno je, i ovo svojevrstan politički pritisak.

8. i 9. februar, srijeda i četvrtak

I ovaj dan je osvanuo i protekao vedar, sunčan, s tim da je jugovina intenzivirana (pojačana), a bilo je i malo nekog vjetra te je ličilo na promjenu vremena. Dobar dio sredine dana utrošio sam na baždarenje „voltmetra" kod Ševke i, srećom, završili smo nekako i on je ostʼo zadovoljan. Čudilo me otkud mu onoliki akumulatori!?

Ostatak dana sam proveo pišući Indiju, a popodne je navratio Muki. Rano navečer sam otišʼo na Selišta da gledam utakmicu. Gore se sakupila ekipa u punom sastavu, ali je ubrzo došao kurir s obavještenjem da se vratim kući. U kući me sačekao Ahmo pa smo kod Ibrana ostali do 1 sat iza ponoći, razglabajući razne teme, a smisao njihovog dolaska su predstojeće aktivnosti u slučaju da se lokalna situacija iskomplikuje. Diskusije su išle stalno okolo, ponekad i nepoželjnim tokom, a tek u šest očiju sam saznao pravi smisao.

Rano ovog jutra, tek pristigli, „kadeti" iz Žepe su se prikupili da ponovo idu nazad, pa i dalje jer treba u toku dana doletjeti helikopter po njih, ali Ciganluk nisu htjeli napustiti Mido, Ekrem i Duda. I ovo je zaista događaj za najozbiljnija razmišljanja s obzirom da se Munib predveče tako srdačno javio i ispitao sa Redžijom.

Sastanak u Osatičkoj brigadi (tematika reorganizacija) proteko nepovoljno po Špiclova, a za sutra zakazana smotra Stožerske brigade sa istom temom. Njih dvojica očekuju da će proteći povoljno, ali povodom toga predviđaju nepovoljan razvoj događaja te planiraju formiranje nekakvog komiteta nacionalnog spasa radi otklanjanja eventualnih nepredviđenih događanja. Dogovorili smo se o konkretnim radnjama za slijedeća dva dana, a, po svemu sudeći, oni kao centralnu osobu, oko koje će se sve vrtiti, vide u meni, ali će se sigurno razočarati kad čuju moj definitivan stav. Ovo bi novo tijelo trebalo uglavnom da se odnosi na vojna lica i da se radi u strogoj diskreciji.

10. i 11. februar, petak i subota

Vrijeme je zaista ugodno, mada samo što se tiče temperatura, ali suho jer kako je pao snijeg on, evo, ode, a nikakvih više oborina. Čudno je zaista da se ovako dugo održavaju visoke vode, rijeka i dalje huči i ima je bar tri puta više od potrebe za mnoge minielektrane. Kolebljivo vrijeme i relativno visoke temperature nisu zdrava klima i, sigurno je, osjetiće mnogi ovo proljeće koje je počelo na pola zime.

Jednostavno, trošim dan za danom k'o čobanin u kolibi kod tora koji čeka kraj podine da počne ispašna sezona, a kad i to dođe, gazda mu kaže da i dalje zatvara ovce u tor. Eto, tu čobaniju ja skraćujem prepisujući i dovodeći u estetskije stanje Indijski podkontinent.

Sa međunarodne scene nejma insan zaista šta povoljno čuti. Čini se da se iščekuje istek tog primirja od 120 dana, pa će onda proraditi korida, a samo je pitanje koliko smo mi u međuvremenu osnažili.

Rusija je navodno očistila Grozni, ali se utvrđuju ostali gradovi još neokupirani u Čečeniji. Svijet i na ovo gleda dosta ležerno, a Zapad sa mnogo najpokvarenije diplomatije navodno prijeti Rusiji. Američko-kineski konflikt oko uzajamnih sankcija na robu poprima krupnije razmjere, mada lično smatram da je to samo štimana reklama i popularizacija (uzajamna). Intenziviraju se nemiri u Južnom Sudanu, a onaj između Perua i Ekvadora i dalje tinja. Jak zemljotres pogodio Jugozapadnu Kolumbiju; ima i žrtava. Skupština tzv. Srpske Krajine proglasila neposrednu ratnu opasnost i nije htjela uopšte razmatrati plan „Z-4".

Popodne sam, nakon mnogih zastajkivanja, oko 15 sati, stigao u Ciganluk i odsjeo na poznatoj adresi. Neplanirano sam ostao na konaku gdje se sakupila očekivana „postava". Razradili smo osnovna prethodna događanja, kao i vjerovatna buduća. U većini stvari smo našli zajednički stav i prilično se približili u krajnjem zadatku.

Evidentno je da su dvije krupne jedinice prilično stabilne i da su spremne svakome „pokazati zube", kao i to da počinju da vjeruju iskreno u njihovog novog komandanta po cijenu napuštanja dosadašnje ideologije. Evidentno je i to da Špiclov prima šamar za šamarom, ali da je još rano očekivati nogdaun.

Ostali smo do dugo u noć, a sutradan sam sve to pri povratku kući prenio Hamedu i Hazimu, ali nisu pokazali toliku oduševljenost.

12. i 13. februar, nedjelja i ponedjeljak

I dalje se smjenjuju golubavi dani sa dovoljno sunca i oblaka, ali sa slabijim mrazevima noću koji ni vodu (bare) ne pokupe. Iskoristio sam ovako lijepo vrijeme da me Sapko ošiša, i to vani na suncu. Ostali veći dio dana igrali smo šah, i to opet vani. Primjetno je da se Glogovac nekako komotnije ponaša, kao da ima želju da se više druži, a ni sinošnja posjeta Junge kod Ibrana nije baš sasvim slučajna. Doduše, bilo je nekoliko razloga da se ne poteže nikakva ozbiljnija tematika. Evidentno je i da je Luka češće prisutan u našim redovima, ali najviše kod Mukija. Uzvratnu posjetu (noćnu) Muki je odradio dobro (ukoliko je sve tačno i realno prezentirao). Nešto slično (crna i siva propaganda) treba da se prenese na prostore cijele Mjesne zajednice, ali ide proljeće, aktiviraćemo se.

U ponedjeljak je gost na „Radio Milevi" bio Osman Suljić i utisak većine je da zaista treba biti mentalno operisan da bi psihički ost'o stabilan nakon tog pojavljivanja. U petak je na „Radio Milevi" bio Mali, a najavljen je i Gazda. Zanimljivo je „Radio Mileva" radi pazarnim danom i gosti se angažuju taj dan (mekinje– cirkus – buregdžinica, itd.)

14., 15. i 16. februar, utorak, srijeda i četvrtak

U utorak sam probavio kod kuće radeći na Indijskom podkontinentu koga nikako da završim. Previše sam razvukao sa njim, nekako se nejma kuveta za mnogo štošta.

Krupni problemi sa želucem, toliko se iskomplikovalo da sam morao konzumirati i rakiju jer me zaista dotuca, a lijekova nejma. U bolnici nikoga

naći ne mogu, a gastritis, neosporno je, najviše od sikiracije, radi punom parom, te sam više u čučećem, nego u svim ostalim položajima. Dugo sam vag'o dok se nisam odlučio za rakiju i to uz Ramazan. Ako me Bog toliko testira, a ako je i ovo grijeh, neka me i dotuče kad me već nije stvorio da rahat živim, a, kamoli, da postim. Ako me doveo u ovakve okolnosti da u „sedmom krugu pakla", ne znam može li me još čime mučiti, lakše bi prije rata podnosio prelome kostiju nego ovoliko gnječenje duše. Postio sam samo prvi dan, a skoro sve ostale ne postim, ali, ili jedno čalabrcnem jednom dnevno ili nijednom. Inače, ovih dana želuci muče mnogo naroda.

Neuspješna posjeta ljekaru i kad mahsuz odem onda nikoga ne nađem. Ovaj put sam iskoristio Ahmin motocikl i sa njim otišao, ali gore doslovce nikoga, te su se moje patnje produžile i na naredne dane.

Dolazio Ahmo s motociklom, donio je niz habera; stiglo nekih 308.000 DEM, navodno iz Sarajeva, treba da se dijeli porodicama poginulih i teškim invalidima. Huso razriješen dužnosti, ugašen samostalni bataljon.

Bili smo sva trojica kod Ahme, ali sam prethodno u toku dana svratio kod Adila Muhića, na njegovo insistiranje (prop'o pokušaj razgovora sa Krdžom). Nakon toga, neosporno je, da se Adil još uvijek traži, ali obzirom kakav je, potrajaće to još dugo. Donekle ga je stid što su mu moralnu lekciju očitali Ahmo Tepić i Ševal Salkić, a u vezi sa srednjom školom.

Poslije sam bio kod Huse, do iza iftara sa Munjom i Ibranom Mustafićem, spontan i nepovezan razgovor, priprema za večerašnje sijelo. U toku večeri Ibran obavio razgovor i navodno je postignut dogovor o kurirsko-poštanskim aktivnostima sa ranjenim. (jedan amputirac trebao biti prebačen helikopterom u Tuzlu ili Sarajevo. Ibran se sa njim dogovorio da ponese „povjerljiva" pisma i informacije). Kod Ahme nije došao Krdža, prevario već drugi put i lično za mene je to kraj petljanja sa njim, ići ćemo neovisnim trasama, a slučajno se možemo sresti, namjerno - nikako. Lično smatram da njegovo i ponašanje i postupke Ibre Dudića određuje „poručnik" i „doktor". Skoro cijelu noć smo raspredali o daljnjim aktivnostima u kombinaciji kako mi da se reorganizujemo da bi formirali vojni komitet. Hamed je to promovis'o i čak sva prava tog tijela prisvojio našem bloku što je po meni lakomisleno, ali on to više mjeseci koristi kao odskočnu dasku da ostavi dojam korpulentnosti, ali i da poluobaviještene i naivne drži u lažnoj nadi.

Navodno je najavljena posjeta vojne delegacije iz Drugog korpusa, a u njoj bi se trebao kao vođa naći Salih Kulenović. Hamed hoće da vjeruje da će ona stići i da će se oni s njima susresti. Ja u to manje vjerujem, opet je igra.

Informacija na Radio Užicu i Loznici o 42 uhvaćena Muslimana po obroncima Tare i Zvijezde. Isti su prikupljeni u Dom Vatrogasnog društva, uzimaju od

njih izjave, a isti navodno izjavljuju da se prema njima postupa korektno. I ovo će imati vidnog odraza i uzdrmaće mnoge, a pitanje je koliko će naše glavešine reagovati jer oni decidno kažu da su pobjegli Srbima od zuluma i bijede.

Na međunarodnom planu ništa posebno, kao ni u BiH, osim Bihaća, gdje je Peti korpus još pomak'o linije, a UNPROFOR to potvrdio.

17. i 18. februar, petak i subota

Vrijeme i dalje promjenljivo, kolebaju temperature, ali i vlažnost pa je neosporno da to mnogima narušava zdravlje.

U Čečeniji i dalje borbe, mada se nekakva primirja na 48 sati potpisuju, ali se malo poštuju, Zapad ništa oštrije ne postupa prema Rusiji.

Zemljotres u Iranu, nije bilo žrtava, ali malo čudno šta je prodrm'o. Zemljotres srednje jačine protresao i Kolumbiju.

Na sijelo kod Ibrana došla kompletna ekipa iz Srebrenice i donijeli „Naredbu" od Seada Delića (komandant Drugog korpusa), za čiju vjerodostojnost Špiclov garantuje vlastitim potpisom. U njoj se Huso razrješava kamandanta brigade i stavlja na raspolaganje komandantu VIII OG, a za komandanta Manevarsko-diverzantske brigade imenuje se Smajo Mandžić.

Zaista nevjerovatna vijest u koju smo prije dva dana malo vjerovali, bolje rečeno, nismo htjeli vjerovati. Ovo je u meni izazvalo gnjev i sumnju u opstanak naše države, pa i samog Izetbegovića. Ukoliko je sve ovo tačno, onda je on nemoćan da to razriješi ili nevoljan. Izazvalo je ovo gnjeva i razočarenja kod svih prisutnih, s tim da je Hamed jedini sve to omalovažavao i hrabrio nas u nekakvo bolje sutra uzdajući se prevashodno u dolazak delegacije. Huso i Ibran su djelovali posebno pogođeni, a Ahmo je još i razočaran.

Kod nas u BiH izgleda kao da se komplikuje situacija u Tuzlanskom kantonu, a centralna tačka je Selim Bešlagić koji napada vojsku (Mekanićevu brigadu), a uz to su se oglasili Drugi korpus a i Alija mu je uputio otvoreno pismo. Izabran je Čikanić (?) za predsjednika Gradskog odbora SDA u Tuzli.

Kozirjev u Beogradu (polutajno) nije uspio nagovoriti Miloševića da prihvati plan Kontakt grupe („Z-4") i međusobno priznanje Srbija – Hrvatska – BiH. Srbija nije voljna da prizna ove dvije republike, pa prema tome ni da prihvati francusku inicijativu, a ukoliko ostane na dosadašnjoj liniji Miloševiću se ne piše dobro od isteka ovih 100 dana.

Estonska skupština uputila svojoj Vladi prijedlog i odluku da priznaju Čečeniju kao samostalnu državu.

19. i 20. februar, nedjelja i ponedjeljak

Sinoć smo sjedili kod Ibrana do 1 sati i 20 minuta. Kiša praktično nije prestajala, lila je k'o iz kabla, pa čak i rano ujutru i sve tamo do 10 sati i 30 minuta kad se malo razvedrilo, a ostatak dana je bio vedar i podnošljiv, sa više sunca i toplote. Nisam sanir'o želudac, još bolovi, a apetit kritično loš - nikakav.

U toku dana poneko navrati, a danas su to bili Sapko, Same i Ibran i ostali smo u priči do pred iftar.

Senzacionalna vijest stigla je sa Buljima. Naime, gore je zvanično proradio „trgovinski punkt" i to po cijenama duplo nižim od onih u Ciganluku, a obavljena je i prva razmjena – kupovina. Naime, Cinda (Hamdija Efendić) je pazario sa ostalim podosta soli po 15 DEM, 10 DEM šećer, tri topića papira za cirate - 1 DEM. Ovo će izazvati „revoluciju" u komandi brigade, ali i na tržištu u Ciganluku.

Postaje sve evidentnije da Luka navodno traži novo društvo, da se pokušava prestrojiti, ali igra mutnu igru doušnika – njuškala i valja ga upozoriti.

Ibran dobio poziv da se javi kod bezbjednjaka u brigadu povodom incidenta sa Džonijem. Nije se odaziv'o, ali je u ponedjeljak uspio da stigne do Ciganluka. Navečer smo bili kod njega na sijelu i gledali „Obrenoviće" – najobičnija bljuvotina.

Stigla informacija da danas ili sutra treba da obore Sabitovu vodenicu, ali, čudno, niko ne dolazi mada Kemo intenzivno priprema svoje skele.

NATO traži od Hrvatske da im odobri bazu radi izvlačenja UNPROFOR-a, a London saopštava, sa prilično zabrinutosti, pripreme Hrvatske za rat, naročito na sektoru „jug" i predviđaju da će borbe početi prije odlaska UNPROFOR-a, pa će im to otežati evakuaciju.

Navodno se pripremaju za rat i Krajišnici i Hrvati, intenzivno se ukopavaju, pa čak i Srbi i Muslimani. Na Bihaćko-kladuškom sektoru ne prestaju borbe, ali je evidentno da se borbe koncentrišu sve više ka Kladuši, a i konvoji dolaze češće u ovaj „džep".

U Goraždu uznemirenost u vrhu; navodno su pobjegli neki oficiri, ali su dvojica i zvanično preraspoređena na visoke funkcije u Generalštabu i Prvom korpusu.

Simptomatično je koliko četnici pouzdano poznaju stanje u Žepi i Goraždu, a vjerovatno i u Ciganluku.

21. i 22. februar, utorak i srijeda

Vrijeme golubavo, promjenljivo i neuobičajeno toplo za ovo doba godine, ali i neuobičajeno nestabilno. Želudac nikako da prestane, mada su zasad problemi nešto umanjeni.

Zapad i zvanično, ali sad otvoreno, izražava sumnje i žaljenje što je Milošević odbio francusku inicijativu jer s time propada i predviđeni trojni sastanak državnika. Amerikanci predviđaju samoizolaciju Srbije, ali i novu inicijativu jer su se uspostavili novi, nešto jasniji, odnosi. Kozirjev i Milošević u Karađorđevu postigli neki tajni sporazum, mada se o njemu sasvim malo zna (zatvoreni sastanak).

U Tetovu situacija sve napetija i neizvjesnija. Pozatvarani albanski intelektualci, a sa njima i rektor Univerziteta u Tetovu. Narod na ulicama, a milicija sa dugim oružjem. Krupna uznemirenost i u Sjenici gdje narod traži zaštitu svojih stranačkih vođa, normalan život, prestanak sa torturama i povratak Ugljanina. U Peruu i Ekvadoru potpisano primirje narušeno i prekinuto, te se ponovo puca kao i u Čečeniji. Zemljotres srednje jačine pogodio Tajvan.

Močevac se jučer razdužio sa inventarom i umalo da bude krupan incident sa izvjesnim Vilićem, ali uspjeli su dislocirati dio naoružanja i staviti pod svoju kontrolu. Na smotru brigade odazvalo se oko 90 posto i stav vojnika nije promijenjen, ali je zanimljivo da je Hazim Džananović, umjesto Smaje, prihvatio da se zaduži za preuzimanje inventara brigade. Nagovještava se izvjesno „otapanje" i u Sućesci, ali mi je nepoznato ponašanje i stav o ostalim jedinicama (krupnijim). U utorak navečer navratio, nakon godinu i po, „bezbjednjak" (Sidik Ademović) na sijelo i sa dosta nivoa pokušao ostaviti dojam sposobnog i dobronamjernog službenika. Ostali smo u tajnovitom razgovoru do 22 sata i dogovorili se za četvrtak navečer kod Ibrana. Neosporno je da je poslan i da je dužan podnijeti izvještaj o obavljenom poslu. Evidentno je da se osjećao neugodno, ali on je navik'o na trpljenje. Predstavlja se kao zakačen sa Mistrijom, što je samo formalno. Ne stidi se da tvrdi kriminal Ilijaza Begića i Mistrije, ali sve zasluge za razotkrivanje pripisuje sebi. Strah ga šta će biti sa brigadom kad on ode.

23. i 24. februar, četvrtak i petak

Najveći dio dana, po običaju, provodim u kući radeći sad Istočnu Aziju, a iz kuće izlazim samo navečer.

Sinoć je RTV Bgd u špici sva tri dnevnika prikazivala „dezertere Alijine

vojske" koji su smješteni u Vatrogasnom domu u Užicu. Većina su poznata lica, a među njima su i Fetaneta iz Glogove, Zijad Šečić, Hamdijica i Sabit sa Buljica. To su danas glavne teme za diskusiju, naravno, svako sa svog stanovišta.

Sa Rusijom razmijenjene diplomatske note, a Indija imenovala svog ambasadora i uspostavljeni diplomatski odnosi. Priča se o nekakvom slanju Njemačkih vojnika u BiH kao ispomoć pri evakuaciji UNPROFOR-a, mada Srbi saopštavaju da se oni već nalaze u Kiseljaku. Govori se o izmještanju Štaba UNPROFOR-a iz Zagreba u Brindizi. Tuđman i dalje kategoričan kad je 31. mart u pitanju.

Izrael i Palestinci i dalje na početnim koracima, i dalje se gine, a slično je i u Alžiru gdje se ubrzanije gine i ne znaš više ko tamo nije terorista.

U četvrtak navečer sa bezbjednjakom smo obavili planirani razgovor. Na kraju se ispostavilo da smo nepotrebno utrošili toliko vremena. Uhoda je Luka i autor je donesenog dokumenta, ali ga je neko drugi potpisao i stoji iza pisma da bi se prikrio pravi autor. Dotični sagovornik - dilajla, prilično umišljen, blago prepotentan, ali i prilično ograničen. Simptomatično je što je došao na ovakav zadatak kad je navodno u međuvremenu već razdužen na tim poslovima.

Navečer su na sijelo došli ekipe iz Ciganluka i ostali smo na sijelu sat iza ponoći, ali ništa povoljno. Naime, shvatili su i oni da i pored simpatija velikog procenta naroda kad treba pristupiti konkretnom organizovanju vojske ne ide lahko, zapravo, ide veoma teško. Po prvi put su priznali da su imali namjeru formirati tzv. vlastitu vojsku pa makar se zvala i uporedna. Kad su se suočili sa svim onim što vojska podrazumijeva, učinilo im se prekrupno i odustali su. Osnovno je izdržavanje vojske. Cijelo veče su djelovali utučeno i razočarano, bez motiva i želja za daljnjim radom. Ovome se pridružio i program rekonstruisanja organa Stranke koga Mali namjerava početi preko MO, otprilike kad prođe Ramazan. Više ih zanima razgovor sa Sidikom negoli njihove aktivnosti što dovoljno govori o njihovoj osnovanosti i ozbiljnosti.

Cijelu noć smo trošili na blijede diskusije i na kraju su odlučili da sve tzv. „zagrijane" vojnike pošalju (upute) Hunti na uslugu, osim 20-30 ljudi koje će vezati uza se. Ni među njima nisu svi računi najčistiji.

25., 26. i 27. februar, subota, nedjelja i ponedjeljak

Jedino što je promjenljivo, jedino što se dešava u ova tri dana je promjena vremena. Nekako je oblačno sa vjetrom, pa sunčano, pa opet vjetar koji je, izgleda, jedini kadar da poremeti ovu učmalu atmosferu nad ovom slobodnom teritorijom. Ostalo je sve „mrtvo more" koga Domanović može samo slikovito da prikaže.

Utiša se hampa oko dolaska delegacije (vojne) iz Tuzle, kao i ona oko raspodjele para. Moglo bi se naslutiti da su i tu sve bile igre. Promijenili su priču da im je jedan od kursista (Šukrija Malić) pobjegʹo sa kursa u Njemačku i da je navodno odnio sa sobom neke pare.

Aktivni su i „dezerteri" uhvaćeni u Užicu. Sad su ih navodno premjestili u neki centar i dali im izbjeglički status, ali će prethodno odrapiti po 60 dana zbog nelegalnog prelaska državne granice. Po svemu sudeći, oni najodlučniji i dalje idu put Srbije, pa šta im se desi-desi.

U nedjelju navečer Cinda, po Špiclovovoj zapovijesti, na Buljimu pozvao četnike (njihove trgovce) da donesu robu, a Špiclov im pripremio zasjedu i, navodno, su ubijena četiri četnika. Pale su potvrdile; jedan mrtav i dva ranjena. Potpuno očekivan potez Špiclova da bi „jednim metkom ubio dva zeca". Pokazao se kao okorjeli srbomrzac i patriota, ali prava je namjera da uzme monopol trgovine i na tom punktu – ne može on to prepustiti stihiji i miješanju novih trgovaca u mrežu, oboriće mu cijene. O ovome se mnogo diskutuje, a straža na Buljimu posebno nezadovoljna i zabrinuta.

U ponedjeljak zasijedala Skupština BiH (bez HDZ-a), ekspoze podnijeli Ganić, Delić i Silajdžić i sva tri su usvojena bez posebnih komentara. Posebno je simptomatičan premijerov referat (banalan-tričav).

Demirel ponovo dolazio u Zenicu, ali nije smio u Sarajevo, nego se vratio u Split pa će u Zagreb kod Tuđmana.

Međunarodna diplomatija potpuno zatajila – primirje. Govorilo se, doduše nezvanično, da bi UNPROFOR iz Hrvatske mogao biti preimenovan i preraspoređen na granice Hrvatske, ali za ovo Kninjani neće da čuju. Rusi objavili da je plan „Z-4" - mrtav. Srbija i Rusija sklopile vojni savez. U Čečeniji se ništa ne dešava nabolje, ali se diverzije sad dešavaju u Dagestanu i Ingušetiji.

28. februar i 1. mart, utorak i srijeda

Na lokalnom planu se ne dešava ništa posebno zanimljivo, osim 282. i 283. lbbr., gdje, po svemu sudeći, dolazi do masovnog osipanja i prelaska na Mandžićevu stranu. Očekivani potezi jer ih Močevac nejma čime izdržavati, a i oni se navodno plaše da neće biti paravojska. Močevac se snašao za jednu „pedesettrojku" pa sad ispada da imaju više oružja nego „pouzdani ljudi". Špiclov često sa pratnjom izlazi na Ravne i proba, navodno, neko novo oružje. Čudno zaista gdje je izabrao poligon, očito je da više ima namjeru da nekog plaši. Uglavnom se komentarišu događaji sa Buljima i, zanimljivo, niko to ne odobrava, manje-više svi to osuđuju kao gnusan, veoma nizak potez radi

materijalnog interesa i monopola cijena robe koja se eventualno treba pojaviti na tržištu u Ciganluku.

Na međunarodnom planu također ništa posebno. U Čečeniji nepromijenjeno stanje, na Haitiju ubijen jedan poslanik, a u Srbiji grčevita borba da se očuva program dok se čika Avramović sasvim rijetko pojavljuje.

U Sarajevu obilježena godišnjica nezavisnosti BiH, a primljena kod Alije većina stranih diplomata. Duraković u Tuzlanskom kantonu; Kladnju, Olovu, Živinicama... Izgleda ni tamo Bosni ne „cvjetaju ruže".

U utorak smo dovukli i sađeli sijeno, a stigla nam je poziv sva trojici da se javimo kod direktora SŠC u 10 sati ili ćemo biti prinudno dovedeni i predati Sudu. Sutradan sam sa Ibranom otišo u Ciganluk i bili smo kod Munje, ali su se on i Ibran doslovce svadili te smo prekinuli razgovore. Ščepala me neka gripa, a kod Bakala smo odsjeli i saslušali jučerašnji sastanak sa tzv. „neutralcima". I on je potpuno propo jer dotični nejmaju snage da se otvoreno uhvate u koštac sa Huntom. Oni bi radije da šta upražaju, da upadnu u kupus, ako ko provali ogradu. Navečer, uoči Bajrama, i pored opomena, ispucano prilično dosta municije.

Tuđman i dalje navodno odlučan u svom stavu oko UNPROFOR-a, a, po svemu sudeći, u Mikelićevoj Vladi na pomolu krupan rascjep.

2., 3. i 4. mart, četvrtak, petak i subota

Dani Bajrama

Kako me vidno spopala gripa, nisam se nimalo dobro osjeo, te nisam ni išo na bajram-namaz. U toku dana počela padati kiša, stuštilo se k'o u novembru, a u kući se izmijenilo dosta musafira sa kojima sam ost'o negdje do 14 sati i 30 minuta, kad je stigo i Ibran, te smo se ubrzo uputili na Rijeku. U međuvremenu je prošla niz rijeku grupa UN-vojnika pod punom ratnom spremom i u borbenom poretku, a malo pred njima Jusuf Burga i Junuz Gurda, doduše, sa lovačkim puškama.

Na Rijeci kod Hameda oko 15 sati i 10 minuta stigla je ekipa iz Ciganluka i ostali smo do 21 sat. Težište razgovora bilo je o aktuelnim događanjima u Ciganluku i okolini i na transportu "pošte do šehera". U kombinaciji su neka nedovoljno provjerena lica pa su neophodna dodatna provjeravanja i testovi.

U 20 sati stigao je Aljo Begović i Emina Begović, pa su se prethodni udaljili, a sa njima smo ostali do 23 sata i 30 minuta i zaista je bezvrijedno sjediti i tračiti vrijeme sa duducima i tantuzima (zaluđeni i indoktrinisani stradalnici rata, u

ratu izgubili Bekira, sina jedinca, u borbama na Likarima iznad Potočara, inače studenta Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu). Zanimljivo je da ni oni nisu svjesni da sitničarenjem "naplaćuju" svoje dijete.

Prva dva dana nigdje kod nas nije bilo derneka, pričalo se da je bio gore na Nici, a u Kamenjači je uoči Bajrama bila igranka (organizovali Sabitovci). Vrijeme kolebljivo i nestabilno, ali dovoljno toplo bez mrazeva. Već pupi, očekivati je ubrzo prvi behar i lišće, a još je 15 dana do proljeća.

Na međunarodnom planu mrtva pauza, rek'o bi ništa se ne dešava osim što DEM ozbiljno srozava i trese ostale valute, pa čak i moćnu funtu i USA dolar. Evidentni su neprekidni pritisci sa Zapada na Tuđmana da izmijeni svoju odluku, ali i pritisci na Miloševića da prizna Hrvatsku i BiH. Zasad nijedno ne daje nikakva rezultata. Srbija i Rusija su potpisale vojni savez što samo od sebe mnogo govori da Srbiji ne predstoje mirni dani ni godine. Alžirski nezadovoljnici i dalje likvidiraju „nepodobne" sugrađane, u Palestini se i dalje mutlja, kao i u Afganistanu, dok je, za čudo Božije, katolički svijet relativno miran i stabilan. Potpisan je sporazum Irske i Velike Britanije o daljnjem statusu Sjeverne Irske, još će se dorađivati.

5. i 6. mart, nedjelja i ponedjeljak

Ponovila mi se 1988. godina kad sam u cijeloj godini zdravstveno najkritičniji, upravo na rođendan. Ovaj put se to stvarno iskomplikovalo da postaje jedva podnošljivo. Ne pomažu ni tablete, ni čajevi, šuljevi su me praktično blokirali i okovali, ali i zatvorili. Jučer izuzetno intentivan proliv, a danas (nedjelja) zatvor i jaki bolovi koji ne daju ni jednu pozu te hodam po kući k'o "podmetan konj".

Čiča traži sastanak sa Fahrom i Husom u prisustvu Hakije, u pitanju je navodno povjerljiv razgovor, mada je neosporno u pitanju opet mućka. Ahmo Tihić samo navratio kod Ibrana, tu bio i Hamed na konsultacijama i odnio poruku u Ciganluk.

U ponedjeljak, po običaju, nahrli narod niz rijeku k'o ovce na so, tako je bilo i ovog jutra, ali su im se pridružili i srednjoškolci koji su danas navodno počeli sa nastavom. U školi su dobili po svesku i olovku i uputstvo „to vam je za početak, a za dalje se snalazite".

Da apsurd bude veći, vraćena su djeca sa Potočara jer, navodno, nedostaje nastavnika (otišli u srednju školu).

Popodne se Ibran vratio iz Ciganluka sa nekoliko važnih novosti:

- Špiclov, njegova pratnja i dobar dio opštinskih funkcionera tzv. zastupnika

u Kantonu sa Nukićem i Avdićem od noći Bajrama borave u Žepi i čekaju transport za Tuzlu, čak navodno i Špiclov. Put (trasa) do Žepe zatvoreni stalnim patrolama tipa "punkt".
- Ljube (Ejub Golić) sa svojom ekipom prijetnjom stražaru i upotrebom vatrenog oružja oslobodili Kezu iz pritvora. Za to je dobio ukor od Čiče, ali je uzvratno na to ozbiljno upozorio Čiču na "lijepo ponašanje", te se isti udaljio.
- Evidentno je da Čiča izigrava sad nekog domaćina na slobodnoj teritoriji i osobito pokazuje navodnu zabrinutost nad „ucvijeljenim" da ih ne bi možda pritvorili.

U Zagrebu održan sastanak vojnih komandata: Bobetko-Delić-HVO i odlučeno da se radi plan zajedničkog koordiniranog djelovanja. Ugovoren je sastanak Tuđman-Ganić-Zubak i neosporno je da se radi o vojnom savezu, ali je isto tako neosporno da neko stoji iza ovog sporazuma. U Estoniji, po svemu sudeći, pobijedila lijeva koalicija.

7. i 8. mart, utorak i srijeda

I ovo jutro je oblačno i tmurno, ali bez mraza. Svoje zdravstveno stanje nikako da povratim, sad su me hemoroidi doslovce okovali, ograničili ishranu i probavu, ali i kretanje, a u bolnicu nejmam kome.

Na bh. ratištima neizdefinisana situacija; i dalje se puca u bihaćkom "džepu" sa težištem na kladuškom ratištu. Navodno su aktuelni Četvrti korpus, Vakuf, Prvi korpus, a povremene provokacije oko Goražda i Srebrenice.

Na lokalnom planu najzanimljivije je tzv. stanje neizvjesnosti. Špiclov i dalje odsutan, a niko pouzdano ne zna gdje se nalazi. Nagađa se svašta, od Žepe, preko Luke, Tuzle do Sarajeva. Navodno ga je "amaterkom" (stanicom) lično ukorio Izetbegović zbog bježanja vojnika u Srbiju. Nagađa se i o njegovom pozivu u Sarajevo, ali i o tome da navodno komandant na ovim prostorima treba biti Palo (Avdo Palić). Ovo je lično saopšteno od Luke (Sadik Sulejmanović), što ne bi trebalo odbaciti. Njegovi sljedbenici i simpatizeri su se prilično umirili, nekako se neobično ponašaju. Bio bi to izuzetno pozitivan potez da ga izvedu sa ovih prostora. Pričalo se navodno i o pobuni vojske u Žepi zbog miješanja Špiclova u humanitarnu raspodjelu.

U ponedjeljak počela sa nastavom srednja škola, onako kako su i zamislili sa po jednom sveskom i sa nastavnicima kao dominantnim radnicima. Ovo je uslovilo odlaganje početka drugog polugodišta na Rijeci jer nejma nastavnika,

ali ni učitelja. Otišli su ili u SŠC ili u OŠ Srebrenica.

U Bonu i dalje traju pregovori (dogovori) oko zaživljavanja Federacije; Ganić-Zubak sa američkim i njemačkim savjetnicima. Dogovoren novi sporazum, a rok je do polovine aprila 1995. godine. Ljubijankić i iranski ministar spoljnjih poslova u Atini.

Slovenija i Italija postigle novi sporazum pa Italija povukla veto na prijem Slovenije za pridruženog člana EU. Marka kosi svjetske valute pa sad vrijedi 1,35 $. U Makedoniji i dalje rovito stanje.

9. i 10. mart, četvrtak i petak

Zdravstveno stanje i hemoroidi lagano se stabilizuju, a u petak sam bio kod UNHCR- ljekara. Nisu me pregledali, nego onako površno po ličnoj ispovijesti, propisali su mi neki lijek koji ću podići u ponedjeljak. Vrijeme i dalje golubavo i promjenljivo.

U Kninskoj krajini prava političko-parlamentarna kriza. Martić zvanično tražio smjenu premijera Mikelića, a Skupština to odbila. On to zove kršenjem ustavnih odredbi i prijeti drugim mjerama. Zauzvrat, Mikelić postavio dva nova ministra iz Babićeve stranke. Srbiji odgovaraju ovi potezi i naširoko ih komentarišu. U SDS-u također na pomolu krupna afera. Radoslav Brđanin napustio ministarsku fotelju, ali i SDS i najavljuje osnivanje nove partije na Raškovićevom programu.

Srbija i dalje nagađa o dovozu oružja u Tuzlu, ali sve neodređeno.

U Ciganluk se vratio Špiclov, ali još jučer se Kezo „dobrovoljno" vratio u zatvor, a Golić navodno lično pomaže da se odbjegli Begić uhapsi i vrati u zatvor. Ovo sam sazn'o jučer (četvrtak) dok sam boravio sa milicijom. Namjerno sam se svratio kod njih da probam snimiti atmosferu i nije mi žao, uostalom, ne bih se toliko dugo zadržao da mi nije bilo zanimljivo.

U petak sam bio kod UN-ljekara jer me Nizama prethodnog dana uputila kod njih. Formalni razgovor i preporuka da u ponedjeljak dođem po lijekove, ali dole u njihovu bazu. Rade serijski, kao na traci, prethodni razgovor, predug, pozovu na pregled, ostalim "kolačići", ako ih ima. Uvratio sam se i kod Hameda i u formalnom razgovoru ništa novo. Navodno su sudije insistirale da se Kezo vrati u pritvor, inače neće raditi.

Navečer umalo pravi skandal. Na igranci u Kamenjači neki idiot je bacio dimnu bombu (nadražljivac) i usput je ona ranila dvije djevojčice jer im je ista pala pod noge, jedna od njih se onesvijestila, a tri su završile u bolnici, dvije zadržane na liječenju.

Kod Hameda popodne došla ekipa iz Srebrenice, a navečer su se uputili gore i zastali kod Ibrana, prethodno su nakratko navratili na igranku. Nešto kasnije pred kuću dođe Halil Dvica (Halil Rahmanović) navodno da se tuče da Šubincem i Fahrom, a usput je poveo dvadesetak „najhrabrijih". Posredov'o je Ibran i nekako to otklonio. Začudo, iste je večeri došo i Beno (Benjamin Kulovac, doktor iz Žepe), kratko sam se zadrž'o, blijed razgovor, malo koristan, a zbog ispraznosti ostavio sam ga sa Ahmom i Ibranom.

11. i 12. mart, subota i nedjelja

Vrijeme nekako naprečac zahladilo i pogoršalo se. U istočnoj Srbiji već pravo nevrijeme i mećave. Malo sam izlazio iz kuće, a situacija sa želucem ide nabolje otkako mi je Nizama u četvrtak dala neke nove tablete na bazi "ranisana". Na bh. ratištima „mlaćenje prazne slame". Na Grbavici nekakav snajperista ubio dvije vlahinjice, te su Srbi odmah zatvorili sve puteve u Sarajevo. Pogođen avion na Butmirskom aerodromu kad je sletio, a metak uletio u trup aviona dok su u ostom bili Akaši i visoki UN-oficiri. Akašijevi razgovori nekorisni i prazni, na Palama bez ikakva pomaka, a u Sarajevu više nevide razloga da sa njim razgovaraju ukoliko on misli "tepati" Paljanima.

Brđanin napustio SDS, najavio novu stranku, ali mu se SDS revanšir'o tako što ga je isključio iz SDS-a, oduzeo mu poslanički mandat i skinuo imunitet. U Krajini Martić primio „dva šamara" od Mikelića pa se ovo naširoko komentariše na RTV Bgd.

Kod nas glavne teme događanja u Kamenjači. Uslijedilo je kidanje žičanih ograda Muhtara (Abdurahman Mustafić, Naserov dajidža) i Hamdije (isječene) i minidiverzije na Keminim elektranama i u Luci, mada se pouzdano ne zna ko je bacio bombu. Miliciji su navodno prijavljena trojica Mustafića, a, neosporno je, da slijedi još niz događaja povodom toga.

Drugi događaj i tema je povratak Špiclova u Ciganluk. Niko i dalje ne zna gdje je boravio, ali je skoro neosporno da je bio u Žepi i da je sa nekim višim i uticajnijim od sebe im'o malo ukusan razgovor. Nakon njegovog povratka njegovi sljedbenici i simpatizeri se nekako čudno, skromno i utučeno ponašaju. Malo neobično kako ih je nastalo sa javne scene, hodaju pognute glave.

Ekipa koja je pošla za Tuzlu ostala je u Žepi čekati transport, ko zna kad.

"Kadeti" (poslani na školovanje u Zenicu), navodno najavili povratak i završetak obuke do 17. marta.

U Kopenhagenu završen veliki sastanak UN-a o tzv. gladnim, a dirljiv govor je održao Silajdžić. Krupni nemiri traju u Kavaliju, ali i u Istambulu gdje je

zavedeno poluvanredno stanje. Kurdi diverzijama napadaju predstavništva Turske, uglavnom po Njemačkoj.

U Gruziji neko čudno zatišje, skinuli su ih sa RTV, u drugom su planu.

Po svemu sudeći, Tuđman će promijeniti svoju odluku oko UNPROFOR-a.

Globalna bh. situacija i dalje tapka u mjestu, ni nokat se ne pomiče, niko nam ništa više i ne obećava pa nejma više ni nade. Glavna pažnja usmjerena je ka Hrvatskoj.

Papuljas u posjeti Tirani, a Amerikanci najavljuju slanje svojih dodatnih snaga u Makedoniju, govorka se o navodnoj konfederaciji Makedonije i Albanije.

13. i 14. mart, ponedjeljak i utorak

Dok sam ust'o i malo doručkov'o, te kren'o u "Akumulatore" da podignem lijekove, Mevko je uzor'o dobar dio Bradelja. Dan hladan i nekako neugodan i neprijatan, ali je moj želudac u puno boljem stanju. Odozdo sam se vratio oko 11 sati i 20 minuta, uvratio se malo kod Abide, a zatim kod Hameda. Razgovori uglavnom formalni i površni. Čudno je da ja i Hamed perspektivu BiH vidimo prilično različito. Kod njega i dalje živi neki optimizam, teško je utvrditi da li je to „gluma", ali on djeluje nepromijenjeno. O opštim stvarima i pojavama složimo se relativno brzo, ali o čelnicima BiH, krupno se razlikujemo. Istovjetnog smo stava da Špiclova teško ko i teško čime mogu izmamiti iz njegovog brloga. Ne smije on odavde nigdje, može mu se obećavati šta hoćeš, ali, po svemu sudeći, on je svoje mjesto i ulogu za sutra već zvanično saznao. Dužan je učiniti neophodno da se ovdje demokratizuju odnosi, on to ne može (mimo njegovog je programa, šteti mu, pašće mu program), ali on neće to ni da objavi, drži to u strogoj tajnosti. Sve je on to obavio velom tajne, učaurio i sad sa svojim štabom razrađuje kontrapoteze.

Sakib navodno unaprijeđen u komandira čete za prostorne jedinice, a Džoni sad valjda radi u komandi brigade. Endži i Balija pokušavaju izaći iz pakla, ali, čudno, ni oni ni Hamed i Nizama ne izađoše odavde, vrte se na guvnu, ali nisu više markantne osobe (nadali se izlasku iz Srebrenice helikopterima).

Tuđman zvanično promijenio odluku. UN će ostati u Hrvatskoj u smanjenom obimu (oko 5.000) i sa promijenjenim mandatom. Sudeći po reakcijama Srbije Tuđman je obezbijedio po sebe neki pozitivan pomak, ali opozicija u Hrvatskoj nije zadovoljna i smatra to padom Tuđmanove politike. Čudno je, na sve ovo Krajina se ne oglašava ni u kom pogledu (ni pozitivno, ni negativno), a njih se isključivo tiče.

Sleže se i "Buljim afera", osim što su četnici gore uveli nešto pooštreniji režim kretanja i praktično prekinuli svako komuniciranje sa „balijama".

U Ciganluku na crnoj berzi sve više preprodavaca, cijene ponešto padaju, doduše lagano pa se čini neprimjetno.

15. i 16. mart, srijeda i četvrtak

Izostanak sa rođendana

Snijeg je pao još jučer, doduše samo je poprsk'o, nije pokrio ni puta, a ni već poodraslih pšenica u prisojima. Zrak je dosta hladan pa je prilično neugodno nakon onih lijepih dana.

Na međunarodnom planu veoma živa diplomatska aktivnost. U Vašingtonu se okupila sva bh. bulumenta i „ulema" na proslavi godišnjice Federacije BiH. Otišla i hala i vrana, ali nisu otišli Silajdžić, koji je u Kini, i Izetbegović koji je u Njemačkoj. Zaista neobična pojava, teško objašnjivo da ovakvom događaju ne prisustvuje Alija, koji je jedan od tvoraca Federacije. Diskutabilno je da li su mu to naštelili Nijemci i Klinton ili je možda on sam nezadovoljan „mutnim igrama" koje mu se igraju iza leđa. U Vašington je Tuđman stig'o, dan ranije ekipa iz Mostara, ali i mnogi znani i neznani iz Sarajeva i Zagreba.

Krajina se ušutila oko svog razdora u političkom vrhu, kao i tzv. Srpska.

Na linijama samo provokativna djelovanja pješadijskim oružjem.

U Ciganluku pred Mazalovu kafanu bačena eksplozivna naprava dok je unutra bila većina naših ljudi, ali i Mistrija. Desilo se to u večernjim satima. Izgorjele dvije prostorije "Radnikove" direkcije sa svim inventarom, a u jednoj je bilo sjedište narodne uprave bratunačke Opštine. U Hunti se nazire neki razdor i kao da je na pomolu diferencijacija, a to će teško proći bez sukoba. Sud još neradi, ali se zvanično ne zna zbog čega. Razdor i u Žepi, a Špiclov neobjašnjivo odust'o od ponovnog puta u Žepu.

U srijedu navečer smo bili kod Hameda na sijelu, razgovor u troje, razmatrali razloge pozivanja braće Efendić na informativni razgovor u Stanicu milicije. Hakija Meholjić kao da osjeća neodložnu potrebu da razgovara sa Hamedom.

Oko slučaja "dimna mina", kao da je obustavljena svaka daljnja istraga, ali su se "Cvrkovi" zavukli negdje u "mišije rupe".

17. i 18. mart, petak i subota

"Rumeno proljeće" u Ciganluku

Ovaj odjel pakla u svom šestom katu preživljava po Danteovom receptu. Gladijatori stenju li stenju, zatiru se mudraci, gazi se preko mrtvih, niko nikog ne primjećuje, din nekako odsustvuje, sa vjerom se doslovce cirkuza na javnoj bini lokalnog KUD-a, a niko zato ne odgovara. Imami su svi strpani u isti koš, ni među njima nejma diferencijacije, čini se i oni su spremni na zajedničku propast (osudu) ili poštedu (lažna nevjerna solidarnost). Narod ovdje nejma ništa osim patnje, nejma ni one blijede nade, ali iz grotla se ne može, stiče se dojam da spontano masa priznaje kolektivni grijeh i prihvata zajedničku kaznu (svi oblici patnje).

U ovakvom beznađu kao da se nazire neki tračak nade. Nada u zraku, čija se toplina osjeća, ali neće da se ukloni zastor pa da i ogrije jače. Valjda će se od topline izgubiti taj zastor.

Hakija je bio kod Hameda i, zanimljivo, kao da je prihvatio da bude driblan od strane Hameda. Nije napuštao razgovor mada je doveden do neukusa. Po svemu sudeći, Hamedova pošta je poznata i Hunti i to preko Sarajeva pa je Hakija navodno mor'o poslati presjek stanja na ovoj slobodnoj teritoriji. Zna se da kod Mazala odnedavno dolaze i "najkrupnije zvijerke" Hunte i neobično mehko se ponašaju, čak sa tendencijom prikrivenog izvinjenja, ali indiskretnog.

U petak je navrać'o nakratko Hamed pa Ahmo i ništa posebno se u Ciganluku ne dešava osim što se nazire da Špiclov "uči da hoda po zemlji". Čini se da počinje da shvata novu ulogu u kojoj će se naći, dabogda, uskoro. On se već nalazi, ali to taji od javnosti.

Čini se da je najaktuelniji događaj u BiH nestanak generala Vlade Šantića iz Bihaća. Do sada se zna da ga je odvela vojna policija iz hotela "Sedra" i od tada mu se gubi svaki trag. Osumnjičena lica su pritvorena – lišena slobode. Navodno su i ranije bili kriminalno odgovorna lica, ali je simptomatično što Dudaković priznaje da su oni vojna policija slavne brigade. Ovo Srbi i Abdić maksimalno eksploatišu, a HVO i tzv. Herceg-Bosna prekinuli sve odnose sa Muslimanima dok se ne razriješi ovaj slučaj.

U Srbiji drugo ubistvo milicionera za posljednjih sedam dana, četiri teško ranjena.

19. i 20. mart, nedjelja i ponedjeljak

Jugovo i ugodno vrijeme, popodne neki vjetar koji je sve ovo predio u kišu i susnježicu i donio nekakvo neugodno, razdražujuće vrijeme.

Umro Sadija i danas ukopan, na dženazu nisam išao, sadili krompir. Oko 14 sati, odnekle iz Lipovca, navratio Hamed pa sam od njega čuo neke osnovne izvode iz jučerašnjeg razgovora sa Hakijom. Osnovno je da je znatno duže trajao razgovor u troje, a u četiri oka - jedno pola sata. Evidentno je da je Hamed posebno zadovoljan, mada lično nevidim nekih argumenata za toliko oduševljanje. Sličnih pokušaja bilo je i ranije, ali se uvijek otkrivala mutna pozadina takvih inicijativa. Načelno smo se složili da sutra (utorak) odemo u Ciganluk na zajednički sastanak radi informisanja i dogovora o daljem radu. Ibran ovu posjetu gleda kao senzacionalno povoljan događaj, kao neku prelomnicu na ovim prostorima. Složili smo se da su Hamedove pozicije u Sarajevu solidne, odnosno da su i dalje dosta stabilne i da će se ubuduće većina poslova i kontakata odvijati preko njega. Procijenili smo da bi mogle uslijediti nove inicijative za kontakte ili za tzv. normalizovanje odnosa među zavađenim taborima.

Nastavljaju se nemiri u Istambulu, ali se izgleda proširuju i na ostalu Tursku (Ankara), pa će Turska morati potražiti spas „na strani", negdje će buknuti. Akumulator mi se ispraznio pa praktično i ne slušam vijesti, osim TVBgd. Kod njih je zaista trač-emisija.

Njemačka DEM i dalje nemilosrdno kosi svjetskim međunarodnim novčanim tržištem i obara valute. U Srbiji sve češći obračuni povratnika sa ratišta i policije u kojoj ovi drugi obično izvuku "deblji kraj" – dva mrtva i četiri teško ranjena za sedam dana. Utišao se malo slučaj "UNPROFOR i Tuđman". Na postrojavanju vojske u Kninu lično prisustvovo Šešelj i održo govor huškačkog karaktera, a, navodno, najavio i destabilizaciju Srbije i mitinge za april na Kosovu. Sa novim predsjednikom Grčka se ušutila, možda ih je strah najnovijih događaja u Turskoj. Dinijeva vlada u Italiji položila prvi ispit, ali se provukla "na staklenim nogama". Dokle, teško je reći.

21 i 22. mart, utorak i srijeda

Vrijeme se zaista krupno poremetilo. Okolna brda su se solidno okitila snijegom, vladaju prave veljače, a poneko jutro i kod nas u dolini osvane snijeg, ali ga u toku dana nestane – okopni. Samo u toku srijede bar deset puta prava mećava se stušti nad dolinom pa se zatim razvedri i sve tako na smjenu. Bilje

prilično nabubrilo, većina ga je pred listanjem i cvjetanjem, ali će ga sigurno zaustaviti ovaj hladan talas.

U Ciganluk sam otišo čuvenim bijelim "fićom" sa Ahmom, prije podne i odmah navratio kod "činovnika". Ostali smo u razgovoru do 13 sati i 40 minuta. Evidentno je zaista mnogo novoga na slobodnoj teritoriji, mada dotični mnogo toga taji k'o "krava mlijeko za svoje tele". Da sam bio konkretniji otvoreno bi mi ponudio povratak u SJB, a kad sam mu pojasnio uslove pod kojima bih se vratio, zatekao se u vlastitoj neobaviještenosti i nemoći. Prilično je zabrinut nad postojećom situacijom na lokalnom nivou i najradije bi da se to proba prevazići, čak mi se nudi da budem jedan od tih koji će raditi konkretno na tome. Nisam prist'o i ostavio sam ga prilično razočaranog jer ni njega nisam smatr'o kompetentnim. Kroz tu prostoriju za onaj sat je prodefilovalo bar polovina njihovih radnika i to svih rangova odgovornosti, Čiča čak neće ni ruku da pruži, ni da se javi.

Navečer smo bili kod Ahme u punom predviđenom sastavu i sve je teklo po planu, osim što je evidentna promjena raspoloženja kod dijela prisutnih. Razlog je navodno nepozivanje svih (zapostavljanje) podobnih (neophodnih) na sastanak. Potpuno pogrešna procjena. Čini mi se da mi nismo tako kompaktna cjelina. Za onu drugu stranu mi smo prilične „zvjerke", ali međusobno nismo toliko kompaktni.

Kod Mazala (u kafani) se i dalje sakuplja naša ekipa, ali je evidentna sve češća njihova tendencija da bi da naruše red i mir, da naprave pačariz ili da se približe, zasad ne znam. Iste ove večeri, negdje u neposrednoj blizini "Ljepotice", prolomila se detonacija, ista ona koja se čula u ponedjeljak kod Špiclovove kuće.

Na bh. planu ništa posebno novo u pozitivnom smislu. Kao da se zaoštravaju odnosi na liniji Travničko-vlašićki front, Majevica. Priča se o nekim velikim gubicima na Majevici, a četnici raketama tukli Tuzlu i ubili su 18 ili 19 lica, navodno u kasarni. Od Kontakt grupe nikakve inicijative, kao ni od kongresmena SAD.

U obračunima sa Kurdima turske oružane snage prodrle 40 km u teritoriju Iraka i navodno nanijeli Kurdima vidne gubitke, ali su stradali i civili.

23. i 24. mart, četvrtak i petak

Tmuran i dosadan dan sa izmaglicom i nekom sipećom kišom koja je potrajala praktično cijeli dan. Ne slušam vijesti pa nisam u toku šta se dešava, a informišem se samo sa dnevnika RTV Bgd. Sudeći po događajima u Tuzli vode

se borbe sa četnicima i to naši su inicijatori. Granatirana je Tuzla – raketirana i ubijena je 21 osoba, navodno u kasarni u Tuzli. Čuju se vijesti, navodno da su naši uzeli relej na Majevici (Stolice) i da je ubijeno oko 160 četnika, da ih je dosta zarobljeno, a dosta ih se dobrovoljno predalo. Četnici opet javljaju da su ubili preko 260 naših boraca. Evidentno je da nejma ni kod koga ni radio ni TV Pale, ali ni ostalih srpskih radiostanica. Javlja se da je uzet i relej na Vlašiću, a veliki je zbjeg srpskog življa sa Vlašića prema tzv. "Kneževu".

Turska nastavlja sa operacijama protiv Kurda u Sjevernom Iraku, ušli su u Irak oko 40 km, SAD to ne osuđuju. Zauzvrat smirile su se strasti unutar Turske. Ostala svjetska diplomatija blijeda. Teroristička grupa "sarinom" usmrtila više od deset osoba u metrou Tokija, pa policija intenzivno traga za tom grupom.

Gali zvanično objelodanio da će na Balkanu doći do transformacije UNPROFOR-a i to u tri kategorije: za Hrvatsku, BiH i Makedoniju, s tim da će se samo oni u BiH i dalje zvati UNPROFOR. Savjet bezbjednosti izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog nove ofanzive vladinih snaga u Bosni. Prva zavanično povoljna vijest, prvi put da se neko brine o sudbini Srba u Bosni što bi moglo značiti da smo postali respektabilan faktor i da nas treba osuđivati, a do kažnjavanja ima još dosta vremena i mogućnosti eskiviranja.

Potvrđena informacija da je, po odobrenju i prijedlogu Alije Izetbegovića, Muhamed Filipović bio u dva maha kod Miloševića u Beogradu, a tema je međusobno priznavanje ove dvije države. Po izvještajima, pregovarači su ostali na ranijim poznatim pozicijama.

U četvrtak navečer krišom sam otišo kod Hameda na sijelo, ali se nije mogao voditi nikakav diskretan razgovor, smeta supruga. Njega tišti sumnja da se u komandi UNPROFOR-a desilo nešto krupno, u smislu da se suspenduju posjete ljekara njegovoj kući da bi oni prestali da mu čine usluge, a Hamed smatra da je to pod uticajem Hunte i uzurpatora (u više navrata predstavnici Holandskog bataljona, prije svega, medicinsko osoblje na čelu sa ljekarom, boravili kod Hameda na ručku). Sve ovo je pod upitnikom i treba provjeriti.

25. i 26. mart, subota i nedjelja

U subotu vedar, sunčan i izuzetno topao i ugodan dan, pravo proljeće, put se vidno prosušio, ali u nedjelju već oblačno i prohladno, prijepodne tmurno i dosadno, sluti na snijeg.

Neosporne su istine da su Muslimani uzeli oba radio-releja, da četnici intenzivno granatiraju prethodne položaje, ali i Sarajevo, Tuzlu, Goražde,

Gradačac... Ovo je nova strategija ratovanja naše armije jer se sad Paljanska horda našla u zaista nezavidnoj situaciji - vojnički poraz i informativna izolacija. Zanimljivo je da se ni naši ne hvale povodom ovih uspjeha – tolika izvještavanja, ali, sudeći po prijavama, mrtvih i zarobljenih (po 160-260 s obje strane), gore je na Stolicama bio pravi krkljanac, gore su bile zaista krvave borbe. Navodno su četnici granatirali Goražde, a snajperisti i dalje "šaraju" Sarajevom. Sa Južnoafričkom Republikom BiH uspostavila diplomatske odnose. Grčka u subotu slavila godišnjicu oslobođenja.

Pristigli pozivi za skupštinu Opštine pa smo povodom toga bili na Rijeci radi dogovora. Konsultacije utroje idu sve teže i lično smatram da ću se s njima morati razići i prije izbora ili ovdje nekakve definitivne pobjede. Čudno, iz Ciganluka ne ide ni narod (po njihovoj procjeni), a ni Špiclov (navodno mora). Po svemu sudeći, poslužili su se pogrešnim predrasudama pa su i zaključci pogrešni. U međuvremenu je Fahro samoinicijativno bio kod Hakije, a u subotu su u Broševiće kod Fehima otišli Huso i Fahro sa još dva svoja pratioca. Ibran s ovim posebno nezadovoljan, a oni su se vratili oko 21 sat u Ciganluk, čini mi se da je i među njima nešto napuklo.

Navodno Karadžić traži hitan razgovor sa Alijom, ali da se prethodno vojske vrate na decembarske položaje, u suprotnom, Srbi kreću u odlučnu ofanzivu na uništenje "Muslimanske vojske".

Popodne RTV Bgd saopštio da su popravljene "Stolice" i da su do sada Muslimani lagali o navodnom uspjehu. Navečer se oglasiše i TV Pale pa sam prilično razočaran, nije me mogla oraspoložiti ni serija "Obrenovića".

27. i 28. mart, ponedjeljak i utorak

Dosta lijep, sunčan i ugodan dan, malo vjetrovit, ali je utorak bio pun vjetra koji je prešao u pravu dosadu. Ovoliki vjetar nije slutio nikad na dobro, vjerovatno se sprema krupnija promjena vremena. Inače, još se održavaju solidno visoke vode, mada je februar bio dosta suh, ali je mart praktično cijeli kenjkao i ne znam jesu li dva dana bila kako treba. Jučer popodne smo sišli kod Hameda na konsultacije oko sutrašnje Skupštine. U polazištu se nisam složio da idu na sjednicu jer nije vrijeme za to, a ni dnevni red. Oni su bili uporni da se ide. Sinoć je Edhem odbio da pođe s njima. Popodne se vratio Ibran, relativno rano, a još usput stig'o je da odsjedne kod Hameda. Kao po običaju, u sebi ljut i izgubljen, ali on nejma snage da prizna svoje greške. Naime, Osman Suljić se na njih doslovce izgalamio, a dogovor nisu ispoštovala četiri odbornika te je praktično ispalo da su ih oni odveli na sjednicu, a ovi jedva dočekali da ostanu.

Nisam to htio komentarisati. Ostavio sam to njemu nek on sam to zaključi ako može i nek jednom vidi svoje greške. Smatram da on ni sada to nije vidio. Nisam otišo ni kod Hameda, neka i on razmišlja o vlastitim greškama.

U nedjelju navečer (oko 1 sat) kamion je odvezao Špiclovovog konja negdje naviše ili naniže, ne znam pouzdano, ali kao da se i tu nešto krupno dešava. Mali se ponaša dosta bezobrazno i naprasito, hoće se predstaviti kao samouvjeren, ali time prikriva „samouvjerenost" tj. izgubljenost i zabrinutost.

Na kraju sjedice im je Hakija dosta rezignirano saopštio: „Šta se zamlaćujete i tlapite kad znate da ništa ne možete napraviti i sve dosad što smo radili je nezakonito, znate da sve radimo na svoju ruku".

Utorak je prošao dosta monotono kao da se ništa nije dešavalo, bar mi nismo viđali da se dešavalo. Navečer su se oglasili Žepljaci koje su u toku dana prevezli u Sarajevo (njih 24). Ovo je pozitivan pomak jer bi trebalo očekivati da prevezu i ove iz Srebrenice. Četnici tendeciozno granatiraju civilno stanovništvo po mnogim gradovima, a najviše Goražde, Tuzlu, Bihać, vjerovatno kao osvetu za pretrpljene gubitke. Četnici čine sve da povrate izgubljene teritorije na Majevici i Vlašiću, ali, po svemu sudeći, krvavo prolaze, a na Majevici su fasovali tenk i "pragu". Gradačani kao da nešto pokušavaju uraditi, ali slabo im polazi za rukom, zauzvrat ih četnici granatiraju.

Vijeće sigurnosti priprema nove rezolucije o novom mandatu UNPROFOR-a koje će sigurno biti usvojene do kraja sedmice jer ističe mandat u Hrvatskoj. Četnici u tzv. Srpskoj krajini i dalje otimaju oružje od UNPROFOR-a i ukopavaju se. Milošević ni dalje nije spreman priznati Bosnu, mada je sad izgleda novi kurs, u priznavanju se prioritet daje Bosni.

29. i 30. mart, srijeda i četvrtak

Kao krajem novembra, dan je osvanuo sav pod snijegom i to prilično visokim što je dosta neobično. Prethodnu noć je opet bio nevjerovatno jak mraz bar -6 do -8° C. Zlo proljeće ne sluti dobrom ljetu ni godini pa je teško predvidjeti iole rodnu godinu. Hlapavica cijeli dan nije dala nigdje iz kuće, a danas se kod nas praktično nije raskidalo.

U toku dana su navraćali Ahmo i Juso Salihović i donio informaciju da je Špiclov navodno sa Ljubetom, Mandžom i ostalom pratnjom otišo dalje iz Žepe. Nije apsolutno tačna informacija, kao ni ona da li su otišli političari sa njima. Ova, zaista senzacionalna vijest, ne komentariše se toliko, a trebala je biti udarna vijest. Otkud sad da Ljube i Špiclov idu "u paketu"?

Na Majevici se vode neprekidno borbe, granate se nemilosrdno troše, a

detonacije se svakodnevno čuju i do nas. O pomacima linija ništa se ne javlja, ali RTV Pale nejma signala.

Sa Vlašića je pokrenuto preko 4.000 izbjeglica ka Skender Vakufu i već su ih smjestili. Međunarodna diplomatija blijeda i gluha za sve.

Turci najavili da bi „poslovi" sa Kurdima mogli trajati i godinu dana, a Rusi sistematski čiste naselje po naselje u Čečeniji i ulaze u planine na jugu. Ovo je period „odriješenih ruku" za moćnije da svrše unutrašnje stvari bez miješanja sa strane.

Umro Meho (komšo) Divović-Osmanović i ukopan u srijedu.

U Sarajevu u ponedjeljak i utorak držan Glavni odbor SDA i, osim ostalih, donijeta i dva osnovna zaključka:

a) Pregovori sa Srbima će početi samo pod uslovom da Paljani prihvate plan, a Milošević da prizna BiH i

b) Da se pokrene pitanje Bošnjaka u Sandžaku.

U srijedu držana Skupština BiH, nisam pratio rad, niti saopštenja. Srećom, pratio je Hamed, na kojoj se pojavio i desio nečuven politički skandal. Naime, Klub SDA je predložio prijedlog zakona o reizbornosti poslanika kao zamjena onih koji su u nemogućnosti da se odazovu Skupštini, a vjerovatno i onih koji nisu više živi. Naime, njih misle izabrati tako što bi ih predložilo prelazno Opštinsko vijeće, a Skupština BiH bi prihvatila taj prijedlog i vjerovatno potvrdila izbor (poslanici sa ulice). Ovakav prijedlog je prošao kroz Klub SDA ("zeleno svjetlo"), ali je na "krnjavoj" Skupštini odbijen.

Saznao je to Ibran od Hameda i umislio da se to odnosilo na njega i prosto se počeo nemormalno ponašati. Mržnja na Aliju i strah od rukovodeće garniture.

31. mart i 1. april, petak i subota

Zaista svojevrsna i nezabilježena klimatska anomalija na ovim prostorima. U srijedu navečer je bio mraz i do -8, tako da je i kod nas ovo ranog voća što je upupalo prosto scicano, teško će se oporaviti. Jučer i danas, opet cijeli dan i noć, pada snijeg i to je uspio napadati 7-8 cm, a na Gajni i više od 20 cm. On jednostavno mete k'o u januaru i hladno je kao u januaru, pa insan jednostavno ne zna kako da se ponaša, niti šta da očekuje. Jedino izgleda mogu vremenske neprilike da naruše ovu monotoniju i da ljude malo vrate stvarnosti. Kad je rat čini se da je onda sve nenormalno, pa i vrijeme. Po ovakvom proljeću ne sluti na dobro ljeto, a bogzna kakvog će roda biti cijela godina.

Jučer sam se poprilično svađo sa Ibranom jer on potpuno mijenja kurs (politički), on se sad okrenuo protiv Alije i SDA da to poprima zabrinjavajući

tok, po običaju, Edhem to tendenciozno podstiče. U toku dana navratio je Hamed, prenio sam mu to, malo smo se iskonsultovali. Nisam najzadovoljniji Hamedovom procjenom o ovom ponašanju, ali nisam htio komentarisati. Otvoreno sam im najavio sve krupnije razlike među nama i predložio sastanak utroje (diskretan) radi usaglašavanja platforme. Neophodno je to uraditi pošto se najvjerovatnije može desiti da nam platforma ne bude zajednička. Zanimljivo, obojica to prihvataju, ali ne požuruju.

Na širem lokalnom planu i dalje status quo, kruže samo priče da su neki otišli, zna se da su stigli do Žepe, ali, zanimljivo je, niko dalje ne zna ništa. Pouzdano je samo da je Špiclov odveo i konja, čini se kao da se pomalo oslobađa krupnijih stvari. Keva mu je hitno prebačena u bolnicu, „upala pluća".

Moj je zaključak: ukoliko centrala države bude dobila pouzdanije podatke o stanju na ovoj slobodnoj teritoriji i bude naumila raspetljavati situaciju, a s namjerom da narodu bude bolje, onda će suprostavljene strane povući sa ovih prostora. Prvo će se morati dobro namučiti dok izmami „lihaće"; treba pronaći zaista primamljiv mamac da bi oni trznuli na to i napustili "brlog". Ukoliko im to pođe za rukom išlo bi sigurno još jedan-dva transporta mini-lihaća, a onda bi slijedila evakuacija suprotnog tabora. Smisao je da se odavde izvedu obje suprostavljene strane i da se narod oslobodi jednih i drugih pa da tek onda, po preporuci Centrale, počne sa „demokratizacijom". Cijenim da nisam pogriješio u procjeni; ili svi konfrontirani ili niko.

2. i 3. april, nedjelja i ponedjeljak

Na bh. ratištima stanje kao da se stabilizovalo. Aktivan je Bihać i Kladuša, a ostale teritorije četnici granatiraju. Na Majevici čini se da četnici nešto hoće, ali ne mogu. I dalje tuku Goražde, pitanje je samo ko "zadire".

U petak poslije ponoći Vijeće sigurnosti izglasalo rezoluciju o UN snagama u bivšoj Jugoslaviji. Snage su sad razvrstane i razlikuju se u sve tri republike. Ostali su isti samo u BiH, a oni u Hrvatskoj su dobili novo ime, ali, po svemu sudeći, i novi mandat jer su kninjani ogorčeni, a tuđmanovci već slave svoju najveću diplomatsku pobjedu, mada se definitivan koncept tih snaga treba uraditi tek za osam sedmica. Kninjani intenzivno otimaju teško oruđe od UN i utvrđuju se radi novog rata.

U petak naveče se oženio Hamdija Gulit, u subotu navečer Osman sa Šušnjara, a u nedjelju popodne Nerfida rodila Nurdina.

Već u nedjelju padavine su prestale, vidno je otoplilo, snijeg se podigo do visine Gaja, stalno se ta linija dizala, ali su nadošle vode pa je struje u nedjelju bilo samo kod Sejdalije i Zuke.

Turci i dalje u Kurdistanu, Rusi opkolili Gudrmec i Šali, a pad Čečenije je pitanje dana. Svijet i dalje, navodno, osuđuje i opominje Rusiju i Tursku, a Tursku najviše Njemačka.

U Ciganluku opet incident. Ahmo je izgleda bio primoran ošamariti Belog sa Turbeta pa je mimo svoje želje sad doveden u neukusniju situaciju.

„O putnicima" ni dalje ništa pouzdano.

U nedjelju navečer smo gledali "Obrenoviće" u Brdarevoj Njivi, jer su ostale elektrane potopljene.

Oko 18 sati rodio se Nurdin (Samida) Mustafić.

Mujo Mandža je na mrtvo ime (ne znam još s kim) izlem'o nekog čovjeka iz Konjević Polja, po pričama, bez razloga.

4. i 5. maj, utorak i srijeda

Zbog naglog otopljenja snijega je nestalo k'o sa platne, ali, zanimljivo, više se topio u nižim dijelovima, a po brdima se bijelio čak i u srijedu, doduše, po krpama.

Ovako naglo otopljenje izazvalo je visoke vode pa je rijeka najednom buknula, a u toku dana (utorak) obilazili smo rijeku, posebno je zanimljivo bilo gledati kako ruši i osipa Čifutovu branu i kad 15 dana rada nestane za jedno popodne. Voda je zaista nemila, ali i nemilosrdna „Božija sila".

Čifutova i Orićanska brana "pjevnule". Naime, u subotu navečer sam sanjao da se veliki dio građevinskog materijala i tucanika iznad šupe u Gušterači osulo u rijeku. Voda se zatvorila pa je okolni gornji teren sav poplavljen i pretvoren u jezero koje je dosezalo do samog puta. Trebao sam nekako preći preko te mutne vode. San sam navečer ispričao u Mahzinoj kući.

U srijedu smo popravljali branu kod Sejdalije. Jugovo i ugodno sunčano vrijeme, ali kad se zagazi u vodu do iznad koljena, pali k'o vatra. Najveći dio dana su svi Esedovi - Meljač, Mele, Mirso bili do večeri po vodi, dabogda da ne odboluju. Navečer smo večerali i gledali polufinale Kupa evropskih šampiona Pariz-Milan (0:1), dosadna i monotona, ali utakmica puna jeze i napetosti. Soba puna naroda (26), a nakon utakmice spontana polemika koja je na momente izgledala glupo dosadna. Još jednom sam se uvjerio koliko je glupo i beskorisno polemisati sa „demosom" jer iole obaviješteni može samo dodatno da poglupi. „Njuškalo" je obavezan gost na ovakvim sjedeljkama, budno snima, pitanje je samo kome će sad pisati raporte i od koga će skupljati neophodne poene. Ostali, kojima je njegova uloga poznata, trude se da zarade koji poen kao avans. Osnovno je da je sad apsolutna većina „demosa" ljuti patriota i u to

ne smije dirati ni Alija, ni bilo ko. Srbi od Senja do Sofije su svi četnici i svi su isti i podjednako su krivi. Simptomatično je što je sad i Hamdijica, podrumar, kradljivac, izdajnik, postavljač mina, a dobio je "Ljiljan".

6. i 7. april, četvrtak i petak

Ovo je već pravo proljeće i po sunčanosti i po temperaturama. Ugodno i toplo vrijeme ubrzava listanje i beharanje voća koje nije, na svu sreću, dohvatio mraz. Sluti na dobro vrijeme, ali kolebljivo i nastabilno proljeće. Najveći dio dana sam bio kod kuće prerađujući regionalni pregled istočne Azije, tako da nisam nigdje uspio izaći iz kuće.

Navečer su saopštavana izvješća o proslavama Dana MUP-a BiH - 6. april. Nekim neobjašnjivim čudom saopšteno je da je zastava MUP-a BiH dodijeljena SJB Srebrenica, a istoj stanici su dodijeljene četiri "Zlatne značke" koje će naknadno biti uručene. Iz Alijinog uvodnog govora, uglavnom se misli na predratni prvoratni period, ali je Alija poručio da se hvataju u koštac sa kriminalcima, i onih "gore", ali i onih "dole", ne birajući ih i puno ne razlikovati.

RTV Sa se oglasio zvaničnim saopštenjem da su jedinice Sedmog korpusa zvanično završile operaciju "Vlašić" i da se naša zastava vije na RTV releju. Uz to je uzeto tehnike, oslobođeno novih oko 100 km2, a osim zarobljenih i onih što su se dobrovoljno predali, na Vlašiću je zauvijek ostalo oko 200 četnika. RTV Srna se ponovo odnekud oglasila, a Srbi sve ove „uspjehe", po običaju, demantuju. Sa Majevice ništa novo, niti zvanično, zvanično je samo da nisu uzete Stolice jer bi se naši javili odatle, kao i sa Vlašića. Četnici zavrnuli ventile Sarajevu, čak su minirali većinu puteva. Gađaju i avione sa humanitarnim sadržajima.

Od naših "turista" iz Žepe ništa zvanično, ali je najvjerovatnije da su još uvijek svi gore na "zimovanju", ali je neosporno da su avioni NATO natjerali većinu letjelica u rejonu Tuzle da se vrate u bazu. Naserova majka se vratila iz sanatorijuma (bolnice), navodno nije mogla gore izdržati uvrede i provokacije onih što obilaze njene cimerke.

U petak je nakratko navraćo Hamed, ali je i on, čini mi se, bez ideja i bez motiva, jako oskudijeva zvaničnim informacijama. Čini se da su i njegovi izvori presušili ili ga možda moja simptomatična opomena upozorava na krajnji oprez. Posjete ahbaba iz Srebrenice skroz umanjile i čini mi se da ukupno naše zajedništvo postaje sve labavije. Čudi me što se ona dvojica čvršće ne vežu za njih kad sam im najavio mogućnost razilaska.

Aziza Nekića su izmlatili Karačani, a Čiča ga je istjerao iz stana i uselili su nekog njihovog čovjeka, navodno samo zato što je Ademovac.

8. i 9. april, subota i nedjelja

Sinoć smo sjedili kod Bube, negdje do 30 minuta iza ponoći. Zaista je simptomatično što niko „ne zna" ništa novo, osim da je Mujo Mandža isprebijao nekog čovjeka iz Konjević Polja, a Karačani - Nekića.

Nakon doručka otišao sam u Tečinu krčevinu, ali nas je oko 11 sati i 40 minuta kiša, koja je postajala sve jača i hladnija, rastjerala i nastavila je padati, a temperatura opadati, pa opet sluti na neugodno vrijeme.

Belgijski parlament ukinuo imunitet Viliju Klasu da bi omogućio sudski postupak protiv istog radi umiješanosti u korupciju.

Rusi privode kraju okupaciju Čečenije pošto su zauzeli Šali i Guderemec, a Svijet na to gleda nijemo i, čini se, saglasno.

Ponovo su proradili "Srna" i RTV "Pale" i sad se, po svemu sudeći, vraćamo na početak. Neosporno je da su domaću zadaću dva učenika različito odradila; onaj iz Travnika vrlodobro, a onaj iz Tuzle, ne znam da li zadovoljava. Sa mog aspekta - ne, ali je nastupilo takvo vrijeme da to među ovom stokom ne smiješ ni pričati, inače, imaš svojstva državnog neprijatelja i širiš defetizam. Ova rulja jednostavno hoće da vjeruje u ono što zna da nije istina. Makar im neko i rekao da je to izmišljotina, da je to preuveličano, nestvarno, ako im se čini da je to povoljnije i da obećava ikakav pozitivan pomak on vjeruje u ono nestvarno. Eh, pitanje je sad kako se oduprijeti svemu tome, kako se ponašati u ovoj masi "zvekana" i "duduka", a ostati trezven i normalan. Kako sad ubijediti bar sebe u neku perspektivnost, kako početi vjerovati da se ubuduće ovdje može očekivati išta bolje i povoljnije po tzv. Bošnjake. Više je neosporno da svijet nejma namjeru da nam pomogne, on nas samo hoće da hrani na kašičicu i cuclu. Oni nejmaju namjeru ni da nam bilo šta ostalo korisno urade osim da nas ubijede da mi trebamo da živimo od sadakai-vitri. Vojnički smo, neosporno je, nemoćni sve dok Milošević otvoreno pomaže bandite-polubraću, Hrvati ne vjeruju oficijelnom bošnjačkom rukovodstvu i nikako da počnu razgovarati kao normalne strane. Više to liči na razgovor gluhog i nijemog. Amerikanci se (republikanci) ušutili kao "dijete na tuti" i sad im jednostavno svejedeno šta će biti sa ovo paćenika od Une do Drine. Oni vide Bosnu i Bošnjake očima njihove vještačke nacije i državnosti kao zajedničkog pojma, a misle to primijeniti na plemensku organizaciju Balkana. Strah me da se ne razočaraju kao u Somaliji i ne povuku jedinice UN-a. Da su njihove snage učinili bi to u Bosni sigurno, ali, srećom, multinacionalne su.

10. i 11. april, ponedjeljak i utorak

Po svemu sudeći, treba tražiti novi šablon kako vrdati u ovoj rulji koja ništa ne poima, razumni, koliko i oni na čiji su nivo spušteni (srozani), ali je siptomatično što ta rulja nije više spremna da prihvati iole skeptične i sumnjičave prognoze po njih pa makar one bile apsolutno tačne. Ta rulja voli da živi sa lažnom nadom pa makar potpuno bila svjesna da je obmanjuju. O kakvom se društvenom stanju radi neka kažu psiholozi i sociolozi kad pročitaju ove redove, ali je veći problem kako se održati na površini, kako ne utonuti u baruštinu, ne postati dio cjeline stradije. Sužava se krug lica sa kojima mogu konstruktivno polemisati, svi su neuporedivo veći optimisti.

U nedjelju i ponedjeljak se nije ništa ni dešavalo na lokalnom planu, u utorak smo u četvero bili kod Hameda na nešto stidljivijem razgovoru, ali se već naziru teško začepive pukotine na trouglu (možda i četverouglu). Navodno se Ljube viđa u Ciganluku, "turistička zimska sezona" u Žepi još je u toku, "laste nisu još odlepršale".

Vještim vođenjem od Hameda sam uspio izmamiti neke malo očekivane odgovore za ostalu dvojicu, pa sam kod Ibrana otkrio krupnu šuhvu prema Hamedu, mada mi ga se zaista teško otresti. I njegov krug se sužava, on prezentira samo svoju ličnost (glupi egoizam), poriče bilo čije pomoći, zna svoju poziciju prema obje oficijelne vlasti (simptomatično loša), ali on je, čini mi se, odlučio i dalje držati moj kurs. U krajnjem slučaju, moraću se odlučiti za radikalizam.

Po nekim poluinformacijama Centrala je već nešto odradila, ali dok se ne obezbijedi eksport mora se držati u tajnosti. Novoj kombinaciji Hamed se puno raduje i očekuje od nje mnogo više nego nas dvojica.

12. i 13. april, srijeda i četvrtak

U utorak najveći dio dana "mačije veljače" i to sa jakim snijegom koji se prihvatio za zemlju iznad Pečišta i Efendića i ponovo su se zabijeljela brda, ali se kod nas nije mog'o prihvatiti. U srijedu nešto vedrije i prividno stabilnije vrijeme. Znali su uslijediti kraći sunčani intervali, ali i neka teško objašnjiva pomračenja, što se sve smijeni po nekoliko puta dnevno. U srijedu se pred sami mrak izvedrilo, noć je počela sa mrazom, oko 11 sati i 40 minuta bilo je k'o džam, a ujutru nas je dočekao snijeg, i to po Bradelju. Ubrzo je do 9 sati granulo sunce pa je nestalo snijega i onog u višim predjelima, ali se kasnije naoblačilo.

Prekjučer je tzv. Kontakt grupa bila kod Miloševića, u srijedu četnici zatvore aerodrom granatama, a oni odu u Zagreb s nadom da će se moći obreti u

Sarajevu, ali ne na Palama. TV Pale zaista bljuju.

Cijeli dan kišovit, nerijetko sa slabijim pljuskom, a zatim se nakratko razvedri, pa opet kiša. U ovakvoj vlazi i odsustvu sunca jednostavno kosti istruhoše, a i duševna depresija je kod znatnog dijela naroda nezaobilazna.

Popodne navratio Hamed sa novom informacijom. Naime, zasad nepoznati počinioci su u baštu pored kuće Ahme Tihića bacili posebno jaku eksplozivnu napravu od koje su na svim okolnim objektima popucala stakla i folije, a narod se izuzetno uznemirio. Šumarski inžinjer (Ibro Nuhanović) je to prijavio policiji UN-a, a oni su navodno na Ahminu sugestiju prihvatili da razgovaraju sa nama trojicom (čak su insistirali). Hamed je u ime nas trojice prihvatio taj razgovor koji će se obaviti sutra u pošti u Ciganluku. Sama pojava "noćnih detonacija", a vrti se uglavnom oko Ahme, postaju simptomatične. Neukusna situacija jer nejma ko staviti red i zakon, zapravo, malo kome je stalo do reda i zakona. Ahmo svu sumnju apriori baca na Hakiju što je meni malo neobično jer ima još dosta potencijalnih počinilaca. U slučaju da inspirator bude zaista Hakija (ili učesnik) značilo bi da mu je podložena vatra, već proključava. Za očekivati je luđe poteze i valja biti posebno oprezan jer nastupa vrijeme ludila.

14. i 15. april, petak i subota

Dan Armije BiH

Odazvali smo se na poziv i bili kod Hameda u 9 sati, Ahmo nas je sačekao sa "fićom" i gore su nas uljudno primila dvojica policajaca. Više su se zanimali za stanje nego što su mogli šta ponuditi. Djeluju kao potpuno neinformisani, doduše, oni su samo policajci. Moji kompanjoni prilično naivni, istrčavaju, izlazi iz njih i ono što ne bi smjelo ili bi možda trebalo sačekati. Zaključeno je da oni zakažu sastanak sa komandantom i oficirom za vezu Holandskog bataljona. Odozgo smo došli pješice.

Špiclov i ekipa se ne vraćaju "sa zimovanja". Nekim čudom otišo je i Hajro Bešić sa ličnim pozivom Špiclova da se javi u Žepu, a dostavljena mu je uputnica da ide na liječenje. Nad istom se pozvani začudio. Ovo su zaista senzacionalne inovacije. Da li i ostali nejmaju isto otpremnice (izlaznice) da idu na liječenje? U Ciganluku je trenutno osakaćena ekipa Hunte, gore je "krem", a dole su odani i „pametni". Po neprovjerenim informacijama Ekrem Salihović je novi komandant (vršilac dužnosti), a prethodni ima da čeka u Žepi dok ne stigne "ptica" (helikopter).

"Slavnoj petorki" nisu dali zakoračiti u „raj", te su se oni navodno okomili

na Slobu, a Francuzi, po običaju, istrčavaju pa sve eventualne nepredviđene događaje u Bosni unaprijed pripisuju Slobi i okrivljuju ga. Saopštenja o razgovorima Karadžića u Beogradu i Zagrebu nisu objavljivana, očito je da nisu dala nikakva pozitivna pomaka, a namjera im je bila priznanje bivših republika Jugoslavije.

Situacija se komplikuje u Turskoj, ali se intenzivno ratuje u Tadžikistanu. Nije se smirila situacija ni između Perua i Ekvadora. Na bh. ratištima, po svemu sudeći, ratuje se u bihaćkom "džepu" i na Majevici, ali, znatno više u Sapni i Teočaku. Po čitanju "između radova" naši su nadrljali na Majevici pa četnici sad lagano likuju.

Širom BiH obilježava se dan Armije BiH, drže se svečane smotre, govori, dijele medalje i priznanja. Nekako mi ovo ne miriše na dobro, previše je svetkovina i odličja, rek'o bi rat se završio ili treba ovim nekoga motivisati za nove juriše. Čudi me otkud im ovoliki motivi za tolike svetkovine, nije klima prijemčiva tome, ni vrijeme, ni sredstva. Priznanja Generalštab dodijelio sebi najbližim i najsimpatičnijim. Kod nas Dan armije protekao neuobičajeno skromno, čak preskromno sa nekim sitnijim trzavicama i ljutnjom Pobuđaka u Domu kulture. Prvi put od početka rata proteklo je bez Špiclova, Bože mili da li će ovo biti početak novog perioda koji bi morao biti išta povoljniji od prethodne tri godine. Svevišnji, neka bude tako – Amin.

U oproštajnoj posjeti velikodostojnicima BiH bio Viktor Jakovič.

16. i 17. april, nedjelja i ponedjeljak

Četvrta godina rata, katolički Uskrs

I ovo jutro osvanulo maglovito i kišno, ali i prilično prohladno pa mi se neobično spavalo te sam ustao oko 10 sati. Najveći dio dana sam proveo u kući radeći regije Kine, uspio sam se okupati i obrijati jer sam uglavnom bio sam. Skoro svako popodne protrači mi Ibran koga je ponovo spopala depresija, istu on veoma teško prevazilazi i traži sagovornika kako može sve svoje nastranosti i teško prihvatljiva razmišljanja ispričati s nadom da mu se to odobrava i pofali.

Predsjedništvo BiH donijelo odluku o formiranju rezervnih jedinica Armije BiH. I ovo je bitan pomak, sigurno će se ticati i nas pa je i to vjerovatno jedan od razloga za izlazak Špiclova, to je i dokaz da se ovdje ne vidi armija, ima samo rezerva. Trebaće dosta vremena da se ovo objelodani za naše prostore.

Za posljednja tri dana u Sarajevu ubijena tri francuska vojnika. Zaraćene strane se, po običaju, okrivljuju za ova djela. Simptomatično je, bilo koja strana

da ih čini, što baš smetaju samo Francuzi i kome toliko smetaju. Njih je najviše u BiH.

Potvrđeno da tajni dokumenti srbijanskog agenta MUP-a nisu nestali, nego se nalaze kod Suda u Hagu, ali je navodno nestao original tih dokumenata u kojima se direktno dokazuje da je Milošević neosporan ratni zločinac.

Prije 3-4 večeri Sejdo i Mele napravili nezapamćen i teško objašnjiv incident na Gaju u pripitom stanju, ali se i dalje ne klone hrđava posla.

U ponedjeljak se prilično razvedrilo, kiša je oko podneva prestala padati pa se pojavilo i sunce te se moglo makar nakratko izaći napolje. Voda piha na sve strane, čini se izvire iz zemlje i drveta. Cijeli put mokar, a najvećim dijelom ili bare ili potoci. Popodne smo ja i Ibran otišli kod Hameda i ostali do 22 sata i 30 minuta. Razgovor na momente neugodan i škakljiv, a cijeli se koncept temelji na pretpostavkama da li je odlazak Špiclova zvaničan i nepovratan, bar do kraja rata, ili su to sve samo kombinacije nastale kao plod narodnih želja i mašte. Ibran, po svemu sudeći, bi volio da Špiclov ostane ukoliko ga treba zamijeniti Ekrem, što već ukazuje na neizdefinisane odnose među njima, ali i neiskrenost među nama. U više navrata u nekontrolisanim rečenicama stavlja mi do znanja da mi ne vjeruje, često provjerava moje izjave ako su to prezentacije trećih lica, a tiču se njega. Jasno sam im obojici stavio do znanja da smo mi sve dalje. Lično sam odlučio u pisanoj formi obavijestiti Hameda da "zamrzavam" svoj status u Stranci, a oni neka nastave kako im volja. Ostale ću zamoliti da se ne povode za mnom. Lično cijenim da se ovdje (lokalno) već dešavaju promjene, ali se iste dosta vješto kriju, nešto krupno se iščekuje, a ono će svakako biti puno nepovoljnije po Huntu, nego po nas. Slijedi transformacija i pretres našeg programa, a sa starom garniturom ja to i ne mogu i neću raditi. Neću više nikog da podučavam niti da vodim kroz politiku, naročito karijeriste i umišljene. Neka sami sebi iskuju i utabaju pute. Smatram da će se i „dvojac" ili razići ili zglajzati na stranputicu. Ima samo još jedan faktor (motiv) koji ih vezuje - predratno frakcionaške radnje i grijehovi Hunte prema njima, te mržnja koja je nabujala u njima do neslućenih razmjera. Hamed previše umišlja stvari, snažno se zamahuje, daj Bože da poleti – sumnjam.

18. i 19. april, utorak i srijeda

Svjestan sam potpuno vremena koje mi predstoji kad se distanciram od njih dvojice, a možda i trojice, ali cijenim da će mi za nijansu biti ugodnije. Oslobodiću se bar neizdrživog Ibranovog skepticizma koji ne može da objasni ni on, ni njegova okolica, a do sada sam mu ja bio solidna terapija. On hoće

diferencijaciju, a meni to neće mnogo smetati, Hamed će možda nastojati da me odvrati, a djelimično će to probati kompenzirati češćim viđanjem sa „ekipom", ali nikada neće povjerovati da je moja odluka definitivna. Zbog toga to i činim ovom bezbolnom metodom da je što manje primjećuje. Cijenim da sa ostalim iz "Gornjeg Šehera" i Ciganluka neće doći do bitnijeg mijenjanja odnosa izuzev ako neko namjerno ne bude htio raditi na poboljšanju ili pogoršanju.

U utorak sam najveći dio dana bio za knjigama, na vijestima nikakvih posebnih novosti, bi rek'o insan ništa se ne dešava. Međunarodna diplomatija potpuno zanijemila, ali čudo zanijemila je i srbijanska. Sad su najednom obje strane odustale od propagande oko Majevice, ali su sad naši „odnekud zauzeli Treskavicu". Na većini linija samo artiljerijske i pješadijske provokacije. Iz Ciganluka nikakva habera tako da mi ta ekipa baš puno i ne nedostaje. Oni na izvoru ne mogu da razluče šta je bistra, a šta mutna voda. Neprovjereno, priča se da je raspušten zatvor u Ciganluku i da ponovo ne rade sudije. Ukoliko je tačna, veoma neugodna i simptomatična vijest i događaj, neosporan uvod u potpunu anarhiju. Navečer smo bili kod Sejde i gledali polufinale Kupa UEFA-e. Talijanski timovi superiorni u klupskom takmičenju.

U srijedu umro i ukopan sin Osmana Planića.

Dva prethodna dana kao da je počelo pravo proljeće, jugovo i sunčano, a dosad vjetrovito i oblačno.

Zakazani sastanak sa vezistom UN-a nije održan jer su im to uslovili (zabranili) opštinari.

20. i 21. april, četvrtak i petak

Vrijeme je i dalje toplo i ugodno, doduše zna se naoblačiti, ali kao da više ne zna onako da zahladni kao od prije desetak dana. Šume i voće polahko, ali sigurno sklapaju krajolik i zatvaraju šupljine, čini se da će prije đurđevdana sve olistati. Vijeće sigurnosti sa novim mandatom UNCRO i krajiški Srbi nikako da nađu zajednički jezik. Srbi to ne priznaju i ne prihvataju.

Turska pod sve većom kritikom zapadnoevropskih država. Neka diverzija u Moskvi, tri mrtva.

U petak navratio nakratko Hamed, na proputovanju za džumu. Nakratko se zadržao na ploči, a ja sam mu saopštio nemogućnost zajedničkog „filozofiranja" jer Ibran zaista postaje profesionalni skeptik i nepodnošljiv. Inače, lično cijenim da samom svojom pojavom i diskusijama iritira većinu naroda i smatram da je on u Potočarima završio. Tako sam prezentir'o Hamedu.

U Tokiju ponovo vjerska sekta upotrijebila "difuzen", preko 60 lica zatražilo

pomoć. I ova pojava postaje zabrinjavajuća. Kod njih neke neoficijelne partije i organizacije proizvode HBS i koriste to na javnim mjestima masovnog okupljanja. Put u samouništenje izabrali su Japanci.

U Oklahoma Sitiju auto-bomba doslovce raznijela pola zgrade, 46 mrtvih i preko 400 ranjenih. U SAD vanredno stanje, preko 150 lica se vodi kao nestala. Klinton navodno zaprijetio počiniocima da se ne mogu sakriti ni u Svijetu ni u Americi.

O „Žepljacima" zvanično stigla vijest da su odletili (svih 17). Vijest je navodno tačna i nejma se razloga sumnjati jer su je donijeli očevici. Sad je zaista teško usvojiti bilo kakav pouzdan zaključak da li su odvedeni po instrukcije ili na driblanje. Otišli su zajedno i političari i štablije, u svakom slučaju, prelomni je trenutak jer će se vjerovatno ubrzo saznati razlozi hoće li se vratiti i sa kakvim ovlaštenjima, hoće li odgovarati zakonu, tj. da li su krivi?

HVO i Hrvati oslobodili Dinaru i stigli na 5 km od Kijeva, a 15 od Knina, navodno se civili sele iz Grahova i Glamoča, ali i iz Knina. Da li će ovo šta promijeniti odnose na našem planu?

Akaši se "kusav" vratio sa Pala (završio misiju), a Srbi nisu dali članovima Kontakt grupe iz Njemačke i SAD ući sa aerodroma u Sarajevo, a zadržali su i Akašija. Po svemu sudeći, Akaši je završio misiju na Palama jer se oglasio Karadžić saopštenjem da zatvara Sarajevski aerodrom za sve letove i političare koji ne misle razgovarati sa njima. Oni su se toliko oslobodili da doslovce počinju sve da diktiraju međunarodnoj zajednici.

22. i 23. april, subota i nedjelja

Pravoslavni Uskrs

Odmah nakon doručka otišli smo u Krčevinu i do 14 sati i 8 minuta kolicima smo razvezli svo đubre. Vrijeme nevjerovatno toplo, dan vedar, sunčan kao u avgustu pa jednostavno se nejmaš gdje skloniti u pauzama, nije ulistalo, hlada nejma, jabuke i kruške solidno ubeharale, ali šljive slabo ponijele. Preforsir'o sam pa me vuče želja za vodom i popodne se nisam skoro odmicao od lončeta i pipe. Malo čime mogu da ugasim žeđ. Popodne došli Aida i Ibran pa smo u dosta napornom razgovoru ostali skoro do mraka. U nedjelju me već spopala kihavica, počelo štipati u grlu i grudima pa sam naslutio veću prehladu koju sam fasov'o jučer u Krčevini, ali jeste bilo i ucakarilo sunce.

Na međunarodnom diplomatskom planu i dalje traje pauza, niko nejma više nikakvih ideja, niti volje, jedino što ginu vojnici Francuske pri UN-u (njih šest za pet dana).

U Jokohami ponovo upotrijebljen "fozgen" na mjestima javnog okupljanja. Preko 260 lica završilo u bolnicama. Ako ova pojava postane opštepopularna ili ako se ova proizvodnja i nabavka ovakvih sredstava omasovi, teško civilizaciji, šta tek ako dođe do ruku nekim neofašistima, rasistima ili, nedaj Bože, nekim plemenskim vođama.

Turci započeli povlačenje iz Kurdistana, navodno su vratili 20.000, a ostalo im je tamo još 12.000, navodno zbog skorog glasanja o isključenju Turske iz Savjeta Evrope.

Na lokalnom planu dvije su stvari markantne. Sve teže nalazim zajednički jezik sa Hamedom i Ibranom. Zanično je da su "jastrebovi odletjeli" iz Žepe, ali je sve to obavijeno velom tajne. Čudo Božije, niko ne zna ni kad su otišli, ni kojim povodom su otišli, hoće li se vraćati, koliko će se tamo zadržati, kako će proći? Ni sam ne mogu pouzdano predvidjeti nijednu konstataciju iza koje bih mogao čvrsto stajati. Hamed je tvrdog ubjeđenja da se oni ovamo neće vratiti bar do kraja rata (na to daje 95 %), Ibran bi volio da je i Špiclov ostʼo, samo da Ekrem ne bude novi "kormilar". Kako se narod ponaša, bi rekʼo, ništa se nije ni dogodilo, nešta se iščekuje, neka teška neizvjesnost puna duboke čežnje da se ostvari ona narodna „čuli se, ne vidjeli se". Šta ako se vrate, čini mi se to narod najviše brine. Sa kakvim će se zakonom vratiti, je li uopšte moguće da oni imaju zvanično podršku od ikoga legalnog na zemlji? Velahavle, ako i to bude onda je budućnost ovog naroda više nego crna, ali neće proći bez njihovog revanšizma i bez žestokih okršaja. Narod bi se, sigurno je, drugačije ponašʼo, ali ih strah da se šta ne izlanu, a oni se u međuvremenu vrate. Jedino čini mi se što je Hamed ubijeđen u pozitivan ishod pa mi to donekle vraća samopouzdanje i daje motiva za nekakve nove kombinacije.

Sa Ibranom skoro da ni u čemu ne mogu naći zajednički jezik, na većinu tema se krupno razlikujemo, ponekad apsolutno.

24. i 25. april, ponedjeljak i utorak

Prijepodne sunčano i toplo kao polovinom juna, a popodne pao pravi proljetni pljusak. Navečer sam otišʼo kod Hameda i ostʼo do 23 sata i 30 minuta. Pošteno smo se ispričali o mnogim temama, a najviše smo komentarisali saopštenje Goldstona i razvoj situacije na lokalnom nivou zavisno od naših "helikopteraša".

Duško Tadić prebačen iz Njemačke u Hag i otpočelo je saslušanje, a odmah nakon toga Ričard Goldston se oglasio saopštenjem i prijedlogom našoj Vladi da obustave istragu protiv Mladića, Karadžića i šefa policije SDS-a jer postoji

osnovana sumnja da su isti odgovorni za ratne zločine te da te poslove preuzima Sud u Hagu. Izetbegović i Silajdžić se oglasili sa pozitivnim mišljenjem povodom toga. Daj Bože da i ovo ne bude taktički manevar međunarodne zajednice da našu Vladu ubijede da potpišu produžetak primirja. Ne mora ova sumnja biti apsolutno tačna, čak bih volio da ne bude.

Diverzija u Kaliforniji (troje mrtvih), nije ni upola posla urađeno u Oklahomi, a, evo, im se desio novi slučaj. Niko se ne oglašava, niti preuzima odgovornost ni za jednu, ni drugu, ali je pojava simptomatična. Šta li to se u Americi kuha pa ih ovoliki događaji stresaju. Neosporno je samo jedno, većina nije zadovoljna postojećim stanjem.

Utorak, kišovit i oblačan dan, skoro cijeli dan proveo sam u sobi, na ploči se nije moglo od vjetra. Ni danas nikakva saopštenja o „Žepljacima", naša ekipa se još nije vratila iz Žepe tako da ni dalje nejmamo nikakve pouzdane informacije. Prethodnica odozgo stigla sa Midom.

Srbi blokirali autoput kod Lipovca, a u utorak odblokirali. Ako se zna da je Karadžić hermetički zatvorio Sarajevo, onda se dâ zaključiti da im je stvarno dogorjelo. Ovi se izgleda misle boriti sa cijelim Svijetom ili im je do sitnica poznat cijeli scenario pa se smiju upustiti u takve avanture. Valjda im je neko došapnuo da zbog toga neće povući „mačka za rep", inače, kako bi oni smjeli međunarodnoj zajednici uslovljavati kad će ko i da li će ko ili zapravo iko dolaziti u Sarajevo. Oni su istinski ucvijeljeni što ih je veći dio međunarodnih diplomata otkašírao i što se kao nazire konačno rješenje.

Nastavljaju se diverzije i nenadne eksplozije širom Svijeta, ali sad ponajviše na zapadnoj hemisferi i u Rusiji. Nije li Bog dao da su se neke glave (organizacije) osvijestile i uvidjele ko režira cijelu svjetsku politiku i vojnu scenu i ko pogoršava, ionako teško stanje svjetske sirotinje i bijede. Daj Bože da je ova moja pretpostavka tačna i još da je taj neko „probuđeni" dovoljno jak i moćan da se može nositi s ovim pokvarenjacima.

26. i 27. april, srijeda i četvrtak

Ušutio se Bob Dol i njegovi kongresmeni, Goldston k'o dijete kad se umokri (ali veće dijete), sad bi i on da postane predsjednik SAD preko leđa Bosne, zapravo, kritikujući Klintona zato što je obećav'o, a nije ispunio predizborna obećanja prema Bosni. Zanimljivo, on nije uspio ispuniti ni obećanja za kandidaturu za predsjednika. Ista je situacija i u Francuskoj. Sva tri kandidata u spoljnoj politici prioritet daju bosanskom pitanju, a programi se razlikuju u nijansama i gotovo da se ne razlikuju.

Turci pružaju prste da "opipaju Selimovo carstvo", dabogda da ih odnekle ne "bocne kakva "otrovnica". Oni bi i u Srednju Aziju, u Mesopotamiju, i na Kavkaz, na Mediteran, ali i na Balkan. Voljni jesu, ali pitanje je koliko su kadri. Zanimljivo, ne pokazuju ambicije ni prema Iranu, ni prema Arapskom poluostruvu. Jedni su ljuti neprijatelji, a druge je posvojila „maćeha" s one strane Atlantika. Je li ona zamislila da navodno postane uticajna sila Svijeta na tromeđi svjetova, a da je vodi ženska glava, ćorav posʼo, To Turska istorija ne pamti, nikad ženska glava nije bila mjerilo rejtinga domaćinstva, ona je da sluša i služi.

Na lokalnom planu ništa posebno novo, ali podosta zanimljivog. U četvrtak je kod nas navratio Ahmo pošto se prije dan vratio iz Žepe. Čudno je, Hamed se nije uputio sa njim sa Rijeke, a Ibran se tek kasnije uključio, tako da će on olahko moći zaključiti o našim međuodnosima, makar toliko da nisu kao ranije. Odozgo je dotjerao nešto novih goveda, a ostalo je sve po starom. Ekipa je zvanično odletjela preko planine, ali, čudo Božije, baš nikakva habera – ni preko RTVSa, ni "radioamaterima". Da li njihov odlazak hoće sačuvati u strogoj diskreciji da bi se ubrzo mogli diskretno vratiti pa će se tek onda čuti saopštenja; samo to mogu uzeti kao jedinu realnost za ovakvo dugu šutnju (19 dana, a otišle su tako „krupne zvjerke"). Čudno je i to što idu delegacije iz Goražde. U Tuzli je u nekoj vojnoj bazi održan sastanak vojnih komandanata korpusa, a predsjedavao je lično Izetbegović. Utvrđeni su zadaci za naredna tri mjeseca. O prijemu izvjesnog Ohranovića i Osmanovića kod Alije izvijestio je RTVSa, o Skupštini Tuzlanskog kantona izvještava RTV Tz, ali niko ne pominje da je stigla visoka delegacija iz Sarajeva.

Sad se pronijelo po cijeloj slobodnoj teritoriji da treba da lete još dvije ekipe; naši političari i, čudo Božije, Mali i "kvazipolitičar". Kome je ova bljuvotina trebala nije mi poznato.

28. i 29. april, petak i subota

Najveći broj snova ne uspijevam zapamtiti.

U petak smo cijeli dan proveli u Krčevini orući ravan. Vrijeme izvanredno, ali volovi nespremni pa smo stigli samo do prvih šljiva kod zida. Nisam ispušʼo vile i trnokop iz ruku cijeli bogovetni dan, ali smo ja i Sejad uspjeli razgrnuti cijelu ravan. Navečer još ni sunce nije zašlo, a osjećʼo sam umor pa, zanimljivʼo, nisam nigdje išʼo na sijelo, a legʼo sam oko 22 sata. U subotu smo nastavili sa jučerašnjim poslovima, uzorali smo do 11 sati, a onda je ostalo da se kopa oko stabala i po ćoškovima. Nisam još sreo ovakvog orača da oplaza po 4 m na

svaku stranu od šljivića i to kad je sve ostalo čisto i besprijekorno. Nalinjali smo se bar 50-60 m2 raznih oplaza i okrajaka, a kasnije su nam se pridružili Tečo i Aida. Sve je bilo gotovo do 15 sati i 40 minuta. Vrijeme se kolebalo i dvoumilo. Najveći dio dana vrijeme je bilo izvanredno, toplo od 18-21° C, ali sa oblacima. Oko 13 sati je naglo zagrmilo, stuštilo se k`o u julu, ali je kiša obišla, po svemu sudeći, izlila se između Bratunca i Pecke. Zanimljivo je da četnici ovakvo vrijeme koriste da ubacuju granate. Odmah nakon munje ciknula je granata negdje u rejonu Ljubavode ili Buljima.

Delić i Izetbegović neprekidno drže sastanke sa svojim„podređenim", onaj po korpusima, a ovaj drugi po Ilmiji. U međuvremenu sam sazn'o da je doktorir'o Rešo i Mesud (Hafizović). Objavljeno i priznato da su naši u nekakvom kontranapadu uspjeli povratiti izgubljene linije koje su Hrvati bili zijanili. Objavljeno da su Šekovčani deblokirali Stolice, na ostalim linijama provokacije, a navodno su Dudakovićevi povratili Veliki Skočaj. Nešto RTV Sa puno priča o Goraždu i njegovim stradanjima, ali ja u to ne vjerujem.

Eto, nakon tri godine došla je i druga delegacija iz Ciganluka u šeher, ali ni sada ništa zvanično kao ni prvi put. I oni će se vratiti beščujno, niko zvanično o tome neće ništa pričati, ali će oni, kad se vrate, nastaviti po starom i od svega će samo narodu biti puno gore, a isti će se kao nečemu nadati; promijeniće se, valjda, na bolje jer gore ne može biti. I ovaj odlazak naša vrhuška taji da bi ih mogli vratiti u bazu i preko njih sticati dio profita od golorukog i nedužnog naroda koji je već na izmaku i fizičkih i duhovnih mogućnosti. Desi li se i ovo sve ovako da ih čitave i osokoljene vrate u tor sa novim bičevima onda je velahavle vela kuveti. Kako se ovdje ponaša Čiča i Ekrem ne bi se reklo da je odlazak definitivan, oni očekuju sebi nekog tutora, ne smiju nijedan da se eksponiraju kao lideri pa da se možda poslije stide.

Neimaština i "mrtvo proljeće" dotucaju, ali i rasturaju raju i, zasigurno je, sahranjuju.

30. april i 1. maj, nedjelja i ponedjeljak

"Kurta sjaše - Murta uzjaše"

I neka bude gornji koncept sav pogrešan, sad razrađujem drugu varijantu. Špiclov je otišo, taji se njegovo mjesto i status, sve je obavijeno najvećom tajnom. Ne zna se ni da li je kriv, ni da li je zaslužan, nest'o je na misteriozan način, ali nejma ga ni ovamo. U Ciganluku se ništa nije promijenilo ni za dvije dvije godine, toliko će narod iščekivati da se nešto oglasi i onda će sleći

ramenima i konstatovati da je novi gazda u međuvremenu već „punoljetan". Oni mnogobrojni nezaustavljivi bjegunci iz ovog džehenema sad su kao razlog svog daljnjeg zadržavanja našli u iščekivanju nekakve delegacije iz Sarajeva (valjda ove „Žepljake"). Kao da će sad otuda doći novi ljudi. Najbolji dokaz da ovoj raji rahat možeš ponuditi „pitu od govana". Jednostavno, ta rulja, moj je dojam, ne zaslužuje bolje jer se ne može izboriti za bolje, nije dostojanstvena. Samo jedna "lasta je propjevala" u Ciganluku i loše prošla, ostalih nejma da se jave, čak i zime provedu jer ne smiju da odlete, a rado bi to učinile.

Trideseti april, zadnji dan tzv. primirja. Akaši je trčkar'o na relaciji Sarajevo-Pale-Sarajevo, bajagi, da izbori nastavak primirja, ali se izlet "izjalovio". Isti dan RTV Sa ("Mileva") navečer saopštila da je Izetbegović primio delegaciju Žepe i Srebrenice i da su ga oni izvijestili o vojnoj i političkoj situaciji u ovim opštinama. Ovo nas je izuzetno iznerviralo i izbacilo iz takta.

Čečeni težište aktivnosti, po svemu sudeći, vraćaju u Grozni i nije to teško odgonetnuti.

Jeljcin je navodno potpisao dekret o primirju do 15. maja, tj. dok ne prođu svečanosti povodom 50-godišnjice sloma fašizma. Kakva apsurdnost i civilizacijska sramota! Najsurovijim i najgnusnijim metodama i sredstvima zatiru jedan mali narod, a istovremeno mu u prijatelje dolaze svjetske velmože, navodno da slave slom fašizma i to u bastionu fašizma.

U petak popodne četnički avioni kasetnim bombama tukli bihaćki "džep" i ima više poginulih osoba. Na Brčanskom koridoru i dalje se navodno ratuje, a u ponedjeljak popodne u mnogim gradovima BiH na snazi vazdušna opasnost.

Od četvrtka veoma napeta situacija Zagreb-Lipovac kad je pred bezinskom pumpom pogin'o Srbin. Četnici za osvetu ubili tri Hrvata na autoputu, a da bi deblokirali put Hrvati preduzmu snažnu ofanzivu u ponedjeljak. Pomor Srba kod Pakraca, Hrvati zauzeli Jasenovac, srušili spomenik, MIG-ovima su tukli most kod Gradiške... Savezna Vlada tzv. Jugoslavije odmah zasijedala i oštro osudila akciju Hrvatske, a navodnu zabrinutost izrazio i Klaus Kinkel.

Ne jenjavaju sukobi u Šri Lanki, Kurdistanu, Čečeniji...

2. i 3. maj, utorak i srijeda

Javlja se o žestokim okršajima između Hrvata i Krajišnika u zapadnoj Slavoniji. Hrvatska avijacija tukla most u Gradišci. Na našim linijama uobičajeno stanje; provokacije, granate, tramvaji, snajperisti, zavrnuti ventili...

Na lokalnom planu ništa novo i pouzdano. U narodu je proradila mašta i želje pa se pojavilo toliko dezinformacija da ih je teško i po kakvim osnovama

strpati u bilo kakav sud. Po jednima oficiri su već stigli u Žepu, očekuju se kod nas; za dva dana će i Špiclov. Po drugima, isti su raspoređeni po ratištima BiH, od ranije su po trećima većina njih u zatvoru; sad se sve više priča o oružanom okršaju među „letačima" u Žepu u kojoj je najgore prošao Ljube, a ranjeni su Špiclov (u rame), a Mandža u ruku. Mandža se navodno poturio i zaštitio Špiclova, čudno, kako je onda ranjen samo u šaku. Ljube je navodno odveden u zatvor. Dakle, ništa pouzdano, sve je ovo plod nečije bolesne mašte.

Hrvati su zbrisali zapadnu Slavoniju. Načinili su pravi dar-mar 1. i 2. maja i pripojili liniju južno od Save. U Pakracu zarobljeno preko 1.000 Srba, od čega većina vojnika. Dobar dio onih najokorjelijih se izmakao u šume Psunja i Papuka, ali su i oni u okruženju. Skopljeno je neko primirje među zaraćenim stranama kojim se obustavljaju dalje operacije, a SAD u Vijeću sigurnosti nisu dali da prođe stavka „povratak na ranije položaje". Prema zarobljenicima se navodno korektno postupa, mada su razvezeni u Bjelovar, Slavonsku Požegu, Daruvar... Oni sa Papuka su u dva navrata granatirali Pakrac. Hrvati 1. maja ušli u Jasenovac, pomjerili UNCRO sa svojih osmatračnica u gospićkom ratištu i u istočnom sektoru, a sami realizovali rezoluciju Vijeća sigurnosti o novom mandatu UNCRO-a.

Beograd navodno jako zabrinut, osuđuju to, ali, kobajagi, osuđuju i granatiranje Zagreba, Siska i Karlovca. Evropska unija navodno zabrinuta, a prvo saopštenje izdao Kinkel (prvi se oglasio), što dovoljno govori o cinizmu međunarodne zajednice. Krajišnici su istinski došli u poziciju da ih brani i hrani UN, a to bi im ja i ranije poželio jer ništa gore i nepovoljnije nisu mogli ni očekivati.

U srijedu smo zasijali grah, a navečer smo gledali prvu finalnu utakmicu kod Sejde, Parma-Juvantus (1:0). Kasnije smo do 1 sat i 30 minuta igrali šah. U Sarajevu i Novom Travniku se priprema održavanje republičke Skupštine, a Hrvati ni dalje ne dolaze na Skupštinu, širom BiH, gdje god je to zakazano, a gdje oni imaju svoje zastupnike.

4. i 5. maj, četvrtak i petak

Po običaju spavam duže, budim se do 9 sati i 30 minuta, doručak sam malo odložio. Oblačno vrijeme pa me pritisla neka depresija i prosto ne znam šta ću od dosade. Ništa se na lokalnom planu ne dešava te sam krenuo u Ciganluk da se lično uvjerim kakvim oni informacijama raspolažu. Gore sam stigao oko 11 sati i 30 minuta, često usput zastajkivo sa poznanicima i, po njihovoj režiji, odsjeli smo kod Šubinca u „Ljepotici". Prikupili su se svi oni najneophodniji, široko

smo izmijenjali mišljenja, ali ni do čega se nije moglo dokučiti, osim razgovora u pošti između Špiclova i Alije (ukoliko je to tačno). Špiclov je sa sobom poveo branitelje da ga oni zaustave u enklavi. Kao navodno narod se plaši bez njega, a rukovodstvo ga ne da. Alija je bio uporan pa je Špiclov ipak odolio, ali je sav bijes istreso na nepozvanog svjedoka koji se tu, kao slučajno, zatrefio. Nisu pouzdane ni informacije da sad navodno potražuju Čiču, Poručnika i Baraka, da je dolazila brojna ekipa policajaca iz Žepe po Čiču, ali je on to cinično odbio, čak zaprijetio da će se gonjati i da se on ne da tako lahko uhvatiti. O odlascima ostalih, kao i o povratku onih koji su najranije i onih koji su zadnji otišli niko ništa pouzdano ne zna. Nejma ni zvaničnih informacija da su se uopšte javljali, niko ne zna ni ko se javlja, ni kome se javlja. Ahmo sad ima češće kontakte sa Azizom Nekićem i ovaj je navodno na putu da se prestroji samo mu je neophodna zaštita života, a još nije siguran u ovu našu stranu, ali je, po svemu sudeći, i on izgubio ranije pouzdanje i neprikosnovene zaštitnike i sponzore. Većina naše ekipe u dosadi, ne zna šta će sa sobom. Oficir oštriji u stavu prema Ibranu, nego ja.

Milošević navodno najavljuje priznanje BiH, ali i tzv. Republike Srpske, kao dvije države. Sa ovim je prilično otvorio karte i skinо masku prema međunarodnim diletantima. Doduše, pritjeran je uza zid. U petak mu je u „prijatelje" dolazio Papuljas, dok u Parizu vijeća Kontakt grupa, a teme su Hrvatska i BiH.

Čečeni intenziviraju akcije, ali zadnjih 5-6 dana upravo u Groznom da bi Jeljcinu stavili do znanja da ne može tako jednostavno zamaskirati svoja zlodjela i prikazati to svojim musafirima koje očekuje kо da je posо završen.

Alija otkazо odlaske na proslavu u Moskvu, London, Pariz; mijenjaće ga Ljubijankić. Završena Skupština BiH za ova dva dana, čini se prilično uspješno, održana u Travniku, a ujedno je u Novom Travniku konstituisano prelazno Opštinsko vijeće po propozicijama Bečkog dogovora. Javljaju o nekim žestokim borbama na sjeveru BiH, ali ništa određenije i konkretnije. Na ostalim linijama stanje kao i kad je bilo na snazi primirje.

6. i 7. maj, subota i nedjelja

Đurđevdan

Vrijeme se konačno proljepšalo i stabilizovalo, otoplilo je, a kiša kad se i navede uglavnom su pljuskovi, ali se sve srećom brzo razvedri.

U Hrvatskoj na mnogim linijama dosta napeto stanje, Hrvati potiskuju UN snage.

Razgovori Milošević i Papuljas, zatim Milošević-američki ambasador dali malo efekta.

U sarajevskom naselju Butmir ponovo masakr – četnici granatom ubili osam, a više od 40 ranili, uglavnom civila. Četnici se oglašavaju često granatama i na Buljimu, a čudno je da jedva čekaju da se naoblači i da počne grmljeti, a onda se i oni uključe.

Dominantna tema je iščekivanje „lasti Žepe". Kao neko osnovno vrijeme određeno je ono do Bajrama, uglavnom se priča da, ukoliko budu dolazili, mogu do tada doći, važnija su razmišljanja i kombinacije ko će doći, ako uopšte bude iko dolazio.

Sa petka na subotu u ponoćnim satima na improvizovanoj heliopisti prava pravcata katastrofa. Saznalo se da je pogođen helikopter i da je poginula Hasiba Salihović, da je Ekremovo dijete teško povrijeđeno, a da ima još dosta poginulih i ranjenih.

Cijelu nedjelju samo se prepričavao ovaj događaj i ne znam šta više nije u stanju narod izmisliti. Zaista više nejma te kombinacije i senzacije koju ovaj neuki i neobaviješteni demos nije u stanju lansirati. Sad su se najednom u helikopteru našli i neki naši oficiri, a među ostalim Smajo M., Ljube, Malge, a Miš se, bilesi, obreo i u Srebrenici. O stepenu njihove povrede tek su počele basne i ginisove senzacije. Ramiza su navodno našli dvadesetak metara od letjelice sa povrijeđenom kičmom, a drugi kažu opet sa oba odbijena bubrega. U teškom (kritičnom) stanju je i Meša Malga.

U taboru Hunte potištenost i uznemirenost tipa vanrednog stanja. Zna se da Špiclov nije bio u letjelici, nagađa se da je Smajo otuda poletio, ali ga gore nejma ni mrtva ni živa.

Smatram da situacija nimalo nije povoljna. Mrki na jednu stranu, to jeste velika žalost, ali je opasnija i nepovoljnija istina da su u povratku bila dvojica Malgi; Ljube, Ramiz. Ako su oni prošli sve testove u Tuzli i Sarajevu i ostali podobni, onda ni Špiclov i njegova osobna pratnja sigurno nisu ništa nepodobniji, ukoliko nisu čak i privilegovaniji. Čak se priča da su oni već na linijama i da su uznapredovali, nalaze se navodno u Kaknju u Generalštabu. Ako ovo sve zaista bude istina, nejma Bosne u dugo dogledno vrijeme. Ko zna da li će ikad moći i zaživjeti? Ako se bude temeljila na ovakvim, teško ovom neukom i žrtvovanom narodu. U tom slučaju je nepobitno da rat vode tzv. „ratni dioničari". Nije bitno kojim metodama i sredstvima stekneš sredstva i rejting, bitno je postati dioničar. Ruke su svakome odriješene, niko nikoga neće prozivati za to, bitno je kako dalje. Neosporno je da svim koordinira tzv. državni vrh, ostalo su sporedne uloge, a najviši političari su ovisni i manje kompetentni dioničari. Šta će se iz svega ovoga izroditi zaista je teško prognozirati. Neosporno je da dobronamjerni i patrioti

nejmaju više šta tražiti u procesu stabilizovanja ove, nazovi, neke države, nju zidaju kriminalci i ostali "nasveđeli", ista će se i ako se "odljulja" stalno morati "krpiti".

8. i 9. maj, ponedjeljak i utorak

U ponedjeljak popodne sam se i dalje naslušao basni i basni; informacije potiru ili dopunjavaju jedna drugu. Neosporno je da su poginula tri doktora, Dževad teško ranjen, Hasiba i Nurdin Mustafić su poginuli, poginula su neka dva oficira (major i pukovnik), ali njihovo prisustvo neki osporavaju. Novost prilična su ta dva oficira. Šta ako su stvarno bili, ako su trebali ovamo doći, onda se opet javljaju dvije kombinacije: trebali su razraditi i izvesti akciju navodno na jedno selo u Borikama. Druga je varijanta, trebali su zamijeniti vojnu garnituru (Špiclova) i sa vojskom ovdje početi iznutra. Popodne sam sišao kod Hameda, našao ga kod Hazima Mustafića, prilično zabrinuta i bez motiva za diskusiju ili bilo kakve komentare. Navečer sam se obreo u Ciganluku (Šiptarovim "golfom"), a poslije kod Đeve Mustafić na Rijeci. Ništa novo nisam mogao saznati, još uvijek je sve obavijeno velikim plaštom tajni, sve je oblandirano.

Po saznanjima o poginulim i ranjenim ispostavlja se da je ovo događaj mutna i veoma zagonetna pojava. Niko od „vojnika" nije poginuo, samo su ranjeni i povrijeđeni, ali zato svi ostali su mrtvi - nepoznati oficiri, pilot, mehaničar, doktori, civili i Emir Salihović (dijete), koji je malo šta mogao istinski zapamtiti i biti svjedokom. Osnovno je pitanje ko to nije smio doći živ pa makar se ono najgore desilo i na samoj slijetnoj pisti, a broj žrtava nije bitan. Lično smatram da je ovo jedan od poslova na ideji „boricemo se do zadnjega, ali ovdje ne može niko drugi komandovati".

Na dženazi neobično puno naroda i ujedno obje dženaze pred džamijom, ali se u vrijeme samog ukopa osjetila vidna polarizacija. Na dženazi pred Munibovom kućom (Ekremov otac) skoro sva „ulema" iz Ciganluka, osim Osmana Suljića i Hakije, a onu sitniju ribu nekako su pohvatali i doveli. Kao vodeća ličnost ponašao se Čiča, a na samoj dženazi Prika (Adem Salihović) se srozo toliko da je to teško objasniti. Nije to od žalosti za strinom, nego malograđanski karijerizam i još se koristi svaka pa i najgnusnija prilika da se obrati iole većem skupu.

Pri povratku smo se skrenuli pred Sametovu kuću, a navečer smo sišli kod Đeve i ostali do jedan sat. Proučen samo jasin.

U večernjim satima RTV Sa objavila informaciju Armijskog press centra da je 6. i 7. maja Žepa intenzivno granatirana i da je tom prilikom poginulo 12, a

teže ranjeno 11 lica i od svih (poginulih mještana) identifikovali su trojicu.

Širom Evrope traje svečanost povodom 50-godišnjice - London, Pariz, Moskva...

Žak Širak pobijedio u Francuskoj sa 52,3 % glasova.

10. maj, srijeda

Kurban Bajram

Sinoć sam se pokasno vratio i ujutru mi se nekako nije ustajalo te sam izosto sa bajram- namaza. Jutro nekako splakano, sumorno, svakog časa se očekuje da nebo počne plakati i kvasiti. Oko 11 sati toliko me savladao neobjašnjiv drijem i umor, nisam se mogao boriti i otišo sam leći, ali nisam mogao zaspati, te sam se vratio nakon pola sata.

Narod je dugo prolazio sa namaza, pogotovo tzv. usputne sustalice, čulo se i nekoliko kraćih rafala i pojedinačnih pucnjeva. Organizovanih derneka nije bilo nigdje kod nas, a pričalo se navodno o Sućesci i Metalama.

Na bh. ratištima stanje skoro nepromijenjeno ima već godina. Nešto se intenzivnije granatira Orašje, a izgleda ponovo je aktuelno zvorničko ratište. Strane stanice izvještavaju o žestokim borbama u sjevernoj Bosni, ali naši - ni riječi.

O slučaju "Vulović"
(Misli na Vesnu Vulović, preživjelu u padu JAT-ovog aviona)

Pouzdano se zna ko je poginuo, ko je teže, a ko lakše ranjen. Ljube je stigao (vjerovatno donešen) u Ciganluk, ali malo je fajde od istog jer nepovezano priča. I dalje su navodno najkritičniji Malga i Ramiz, ali su obojica van životne opasnosti. Ostaje za analizu jedino razlog pada helikoptera ako ni među ranjenim ni među poginulim nejma ni jednog prostrijeljenog metkom bilo kog kalibra, pa čak ni piloti. Ni preživjeli se ničega sličnog ne sjećaju. Svi dovezeni mrtvaci uglavnom imaju teške frakture, kontuzije, uvrnuća, iščašenja, a sasvim malo otvorenih preloma. Šemso se potrudio da dostavi većinu stvari koje su zatečene kod i oko mrtvih, a Ibran se iz Ciganluka vratio sa Nurdinovom putnom torbom i ruksakom stvari. Prvu noć Đeva, reko bi da će umrijeti, ali drugu noć već kuvetlija, brzo će se povratiti.

Najveći dio dana proveo sam u kući jer su od 12 pa dalje počeli dolaziti ahbabi, a sa šahistima sam ostao do 19 sati i 30 minuta, a odatle ubrzo na

utakmicu kod Sejde, Saragosa-Arsenal (2:1). Neobičan gol u posljednjoj minuti produžetka.

Dika (Naserova sestra) odbila u ime oca primiti kurban od Aide radi nekoga, a raspitivala se i čije kurbane dijeli Seka. Zanimljivo, Ismetov je kurban smjela uzeti, a vjerovatno naš ne bi. Ovo je meni prvi put da čujem da se smije odbiti kurban, ali i zvanično saznanje o kolikoj se mržnji radi prema meni i Sapku. Mora se biti maksimalno oprezan.

11. maj, četvrtak

Ponovo kišovit i splakan dan, ali još prohladan i dosadan, jednostavno ne zna insan šta bi sa sobom. Kod Muniba jučer na žalost dolazila u FAP-u ekipa „uleme" iz Ciganluka, ne znam da li su svraćali i kod Đeve. Po nekim informacijama "Cvrkovi"(Gornji Mustafići) dosta zavidni Ekremu što u vrijeme odsustvovanja Špiclova „golf" uglavnom ide u Begovu njivu (očigledna zavist i ljubomora), a oni su nekako zapostavljeni. Da li to treba očekivati promjenu prioriteta pojedinih „velikaša" i promjenu ukupnih odnosa u Gornjim Potočarima? Prijepodne sam nakratko navratio kod Bube i Rame, a zatim sam oko 13 satih otišao kod Hameda.

Stigla je ekipa u očekivanom (skoro punom) sastavu i analizirali smo mnoge slučajeve i događaje sve do 19 sati kad smo se i razišli. Pri samom razlazu saopštio sam im moju odluku i novi stav o vlastitom diferenciranom stavu. Zanimljivo, toliko su to površno i olahko primili da zaista i zavrjeđuju da to učinim. Jedino se nad tim zapitao Huso i zahtijev'o od mene da pođem s njim, vjerovatno radi dodatnih konsultacija. Odbio sam to. Neobjašnjivo mi je koliko nepotkovanog optimizma „u sebi ima" ili bar koliko optimizma on manifestira (Hamed) nama prisutnim. Kako on objašnjava svoj uticaj na Izetbegovića (on sa njim maltene manipuliše). Kako on vidi put u početak pobjede preko Kluba odbornika. Zar je moguće da on ništa ne preživljava, ali nam zvanično može saopštiti da, ukoliko se vrati Špiclov, prestaće da se bavi politikom za sva vremena. Nekorektno je što ostalim nije rek'o da će to reći i Špiclovu i da mu je to uvjet kao i 1993. godine, ali da ga ostavi na miru. Neobjašnjivo, ali poprilično samouvjereno diže sebi rejting. Ni dalje on nejma jasnu sliku kako se pozitivno pomiču stvari. Osnovu njegovog optimizma čini navodno novi nastup i program Aziza Nekića sa nekim svojim odbornicima. Veliki dio njih je izašao sa sastanka dosta raspoložen, osim mene, koga na kraju proglasiše pesimistom.

12. maj, petak

Na današnji i jučerašnji dan prije rata u Voljavici i Glogovoj bili su derneci, pa nije ni čudo što je vrijeme kolebljivo, nestabilno, na momente i neugodno. Temperature su relativno visoke, ali je premalo sunčanih sati i nejma one živosti i kuveta kako je insan navik'o osjećati se u maju. Pred džumu je navratio Hamed pa smo se solidno ispričali o jučerašnjim našim naglabanjima. I, zanimljivo je, kad smo odvojeni onda imamo većinu zajedničkih stavova. U toku dana potvrđena informacija da su Glogovci (njih trojica) iz Lukić Polja dotjerali oko 100 brava i zatvorili u crkvenu avliju, da im je tzv. opštinska vlast to pokušala zaplijeniti (Sućešćani i Prika), ali su Glogovci „pokazali zube" i rastjerali huligane (huligokratija). Još jednom su Glogovci izašli kao pobjednici, samo nastavak nije izvjestan.

Na bh. ratištima, ama baš ništa zanimljivo. Kao da se nigdje ništa ne dešava, naši izvještači tradicionalno imaju zadatak da izmišljaju granate, četnike, ofanzive, mrtve i ostale nastradale, pa makar to svakom bilo smiješno. Zapanjujuće je saznanje da se naš vrh (državni) toliko opir'o i prijetio da neće potpisati produžetak primirja, a, evo, pola mjeseca proleti od isteka primirja, nigdje se ništa ne radi, prstom se ne mrda, a četnici tuku li tuku (Butmir, Žepa, koridor, Bihać, Bijeljina, Teslić...).

Evo, već petnaestak dana Kontakt grupa neprekidno zasijeda na raznim nivoima i po raznim gradovima Evrope, ali niti kakva zvanična saopštenja, ni pomaka. Nagovještavaju se neke krupnije promjene na planu za Hrvatsku i BiH, ali se Milošević grčevito opire, troši zadnje atome, ne znam dokle će izdržati: Ima li se u vidu da Francuska ne odustaje od promjene mandata UNPROFOR-a i potpisivanja primirja u BiH, u suprotnom će povući svoje snage; da se najavljuje promjena statusa „zaštićenih zona" u istočnoj Bosni; da Gali zahtijeva promjenu snaga UN-a u Bosni i da Kozirjev već duže vremena najavljuje neke vidne pomake, neosporno je da se nešto priprema. Šta će to biti, ne znam, znam jedino, neće biti ništa senzacionalno, ako se desi, to će biti neki mali pomak, ali, po običaju, bezznačajan po ovaj narod koji istinski ispašta.

Na lokalnom planu osjeća se blaga pozitivna promjena otkako je odsutan Špiclov. Kao da se narod malo otkravljuje. Čiča i Ekrem pokušavaju kompenzirati njegovo mjesto i autoritet, ali su prilično blijedi. Ukoliko se ovakvo stanje produži (neizvjesnost) očekivati je „otopljenje", čini se da narod pokazuje nešto više srdačnosti i otvorenosti, osim „Cvrkova" koji su maksimalno zategli odnose, imam dojam da mene (nas) smatraju krivcima za odsustvo Špiclova. Glogovci su se ponovo aktivirali, oživjeli su, da li je povod tome povratak samo njihovog „šerifa" (Ejub Golić) bez Špiclova, da li oni nešto više znaju od mene, ne bih se upuštao u te analize.

13. maj, subota

Jutro je počelo sa nekim neobičnim i razdražujućim vjetrom – jugo koji neda spavati, ali i zatvara apetit. Očekuje se da za koji dan dovezu u Ciganluk i dr. Dževada, navodno su otišli po njega. Najveći dio dana sam proveo na terasi pišući Japan i nisam se ovog dana puno zanim'o ostalim stvarima. Ljetina je solidno ponijela, doduše ne sve. Jabuke su zapriličile na dobro, šljive veoma slabo, pšenica već gušava, mada su kod većine žutnule pa se oporavljaju. Šuma je poodavno sastavila i zgusnula se, a ševtelije se već počinju skovrtati, opasno su dohvaćene. Popodne se već vidno razmahnulo pa smo okopali krompire prije tri sada, ali, čudno, ruke su me počele boljeti tek navečer i sutradan.

Po nekim izvještajima vode se žestoke borbe na Oraško-brčanskom sektoru gdje su Hrvati jučer bili prekinuli saobraćaj koridorom u roku od pet sati. Četnici raketama gađali Županju i okolna sela, a Hrvati su uzvratili također raketama po Brčkom i Koridoru. Malo-malo pa u Sarajevu i Tuzli na snazi opšta opasnost, mog'o bi ko biti ranjen. Bišćani se sad više bore za sjemena da im stignu nego da ubiju kojeg četnika ili pomjere liniju. Isto je u Zenici gdje su digli pravu uzbunu jer je najavljeno smanjenje humanitarnih sadržaja za 50 posto za srednju Bosnu. Oni ovo vide kao put u opštu katastrofu, inicirana je i Vlada BiH koja se svestrano angažuje da to ne bude realizovano. Zanimljivo, niko se u toj ekipi ekonomista i političara ne pita zbog čega se predviđa smanjenje osnovnih prehrambenih artikala za 50 posto. Šta li je to međunarodna zajednica planirala?

Nekakve komisije u grupama i pojedinačno iz raznih država Zapadne Evrope (najviše iz SAD, Njemačke i Austrije), obilaze razne gradove BiH i, navodno, „oživljavaju" Federaciju, ali ista nikako da „progleda" i da „stane na noge". Gatare prave zapise, cvrkaju ugljenje, ali nedonošče nikako da živne. Protutnjale su svečanosti širom Evrope povodom pedesetogodišnjice sloma fašizma, ali korov nije istrijebljena, obnavlja se u raznim oblicima i formama. Vratili su se svi svojim kućama i problemima, ali nijedna rana nije zaliječena. Iz Moskve kontradiktorne vijesti jesu li se dva diktatora i u čemu dogovorila i kako su se dogovorili. Uglavnom, očekivati je neki krupan, opet senzacionalan, događaj u Svijetu. Naivno bi bilo vjerovati da Klinton doputuje u Moskvu.

14. i 15. maj, nedjelja i ponedjeljak

Oblačno i prilično pohladno vrijeme, jednostavno je gonilo u sobu. Jutro se nekako splakalo, čini se svakog će momenta početi kiša ili snijeg. Poslije doručka sam malo radio Japan, a onda je udarila kiša do 12 sati. Oko 13 sati sam otišao

u Palučak i gore zatek'o grupicu sa alatom za uređenje igrališta. Cijeli dan nas nije nikad bilo više od 10-12, ali smo „mačka povukli" ja, Same, Samed, Mrkela, Miko, Fahro i prilični cijeli dan nismo ostavljali po neku od halatki.

Vrijeme se cijeli dan kolebalo i mijenjalo k'o da su "mačije veljače". Kiša je potrusila bar deset puta i dobro nas nakvasila, ali, zanimljivo, nikako da udari pravi pljusak i rastjera nas. Navečer smo poigrali na novom, sasvim lijepo urađenom igralištu, ali sa starom loptom koja se ponaša kao susak. Ruke bole kao da udaraš po oblicama. Navečer nisam iš'o nigdje na sijelo i sasvim sam rano zasp'o. Primjetno je otkad ovamo nije dolazio Mele, nisam ga registrov'o ima bar mjesec dana. Mislim da je počeo odsustvovali otkako se aktivnije uključio u neku vojsku, poodavno ne dolazi Meho (puno prije Bube), ali je sad nešto češći Macan. Ove smo se večeri ispričali na terasi. Potvrdio je sve navode „ovaca". Naime, trojica fanatika iz Glogovskog bataljona su iz Lukić Polja, preko Radave dotjerali u crkvenu avliju preko 100 ovaca. Odmah se uključila Hunta da im to zaplijeni kao, navodno ukradenu (nazakonito stečenu) imovinu. Ljube pošalje Interventni vod pod oružjem, rastjeraju Huntu (Sućešćane i Hakiju), a fanatici ih počaste solidno (oko 18 brava), a ostalo prodaju Ahmi koji im je učinio zaista veliku uslugu. Sama pojava je zaista vrijedna, kako zbog fanatizma, tako i šamara koji je Hunta primila dok je Špiclov odsutan. Indikator da nisu više svemoćni. Ranije su Glogovci u „Složnoj braći" učinili još jedan svojeglav i opasan incident.

U tzv. Srpskoj krajini opće rasulo i anarhija. Ljuto su se zakrvili nakon pada zapadne Slavonije i sad krvi svako svakoga, ali su dva osnovna bloka. Mikelić napada Martića i Karadžića, okrivljuje ih za nastalu situaciju i obavještava Tomića i Miloševića o svemu i naziva huškačima Martića, Šešelja, Đinđića i Rašu. Karadžić i Martić opet napadaju Mikelića i Miloševića da su prodali tzv. Srpsku Krajinu. Čekeletić podnio ostavku, a ovi mu to prihvatili bez nekog dodatnog ubjeđivanja da odustane od namjere.

Nemiri u Šinagoru, Šri Lanci, Čečeniji... U Zairu hara virus „ebola", oko 70 žrtava i ničim ne mogu da mu se suprotstave (iz domena karcinoma), a Svijet se već preplašio da se virus ne iznese iz Zaira. Na Bliskom Istoku status-quo, tapka se u mjestu. Karlos Menem ponovo pobjednik u Argentini za naredne četiri godine.

16. i 17. maj, utorak i srijeda

Intenziviraju se ratni sukobi na sjeveru Bosne, izgleda da je Koridor u pitanju, a kail su to učiniti Hrvati.

U Sarajevu alarmantno stanje; četnici su samo u utorak ubili troje lica, više ih ranili, a škole do daljnjeg prekinule nastavu. U gradu na snazi stalna opšta

opasnost, a povod je navodni napad Muslimana na Lukavicu. O pomjeranjima linija ništa se ne izvještava, vjerovatno ih nije ni bilo. Prekinuta dostava humanitarnih konvoja u Sarajevo.

Četnici granatiraju i ostale teritorije, a kao da se nešto dešava u Trećem i Sedmom korpusu, ali je teško odgonetnuti. Čini se kao da počinje.

Tuđman u Njemačkoj, vjerovatno nove konsultacije, Klinton otišo kući iz Ukrajine. Grčka i Iran i dalje održavaju neke konsultacije, ali praktičnih efekata nejma.

U utorak navečer u Palučku prava otvorena svađa i nečuvena bruka. Centralna figura Tečo, podstican Mustafićima, nenormalno ponašanje, prekinuta igra, a njegovi suigrači nakon toga ispoljavaju navodnu moralnu neosnovanost daljnjeg nastavka igre. Ostali se nisu uključivali u razrješenje situacije. Ni ovaj događaj nije za zanemariti jer je pitanje daljnjeg statusa odbojke i sporta. Čini se da je isto i nemoguće upražnjavati u uslovima konkurencije, živci su previše istanjeni kod znatnog dijela, a sve je više onih koji bi se služili i silom da dođu do „pravde" i „pobjede".

Špiclov i vojna pratnja su trebali doći u petak navečer, pa u ponedjeljak navečer, ali, eto, nejma ih. Rekonvalescenti se polahko oporavljaju, ali nijedan više nije umro što će reći da su povrede vjerovatno bile preuveličane.

Sud u Hagu, nakon detaljnih priprema, prihvatio da nastavi istragu protiv Paljanske trojke, a optužnica će vjerovatno biti podignuta u toku ove godine.

19. maj 1995. godine, petak

Oko pet sati popodne Sado se spremio i otišao u Srebrenicu. Nikom ništa nije govorio. Nije ni slutio šta ga čeka, da je to zadnji dan njegovog života. Gore se našao sa Hamedom i Ibranom. Malo su posjedili i pošli kući. Iz Ahmine kuće su izašli u 10 sati i 5 minuta. Još uvijek ništa nisu znali. U razgovoru su došli do groblja na Soločuši. Tada su bili osvijetljeni. Hamed Efendić je rekao: „Nemoj mali svijetliti i onako ne vidim!"

Još uvijek ništa nisu znali. Vidjeli su ženu sa fenjerom, ne znajući da zbog njenog pojavljivanja život im se produžuje još koji minut. Nastavili su. Nakon pređenih oko 70 metara Hamed je primijetio da ih prate. Saopštio im je. Onog trenutka su se okrenuli, ali ubice su bile na pet metara iza njih. Već je bilo kasno. Počelo se pucati. Preživjeli Hamed i Ibran više i ne znaju šta se dešavalo. Svako se borio za sebe. Hamed je uspio izbjeći na gornju stranu asfalta, Ibran je već bio ranjen. Nijedan od njih ništa ne zna za Sadika. Ne znamo je li ostao na mjestu mrtav ili je živio još neko vrijeme. Ubica se, izgleda ponovo vratio da ih dokrajči. Sadik je definitivno ubijen ubodom oštrog predmeta. To je bio kraj njegovog života. Mislimo da je i on vidio ubicu jer njegove oči su ostale poluotvorene. Ali, sve je to džaba. Ubica se vraća da sredi i Ibrana. Prilazi mu na metar. On vidi cijev puške. Mislio je da je došlo vrijeme umrijeti. Počeo je učiti, želio je na onaj svijet otići sa „kelime šehadetom". Pucanj! Ibran pada. Ubica mu okreće leđa, ali on još uvijek vidi na jedno oko. To će nam, ako Bog da, mnogo značiti u našem otkrivanju ubica. Pomoć mu pruža žena pred čijom kućom se sve to desilo. Za Sadika još niko ništa ne zna. Koliko je tako ležao samo Bog zna. Hamed Efendić je čekao da se pojavi prvi auto. Naišlo je auto. Bili su to UNPROFOR-ci. Hamed im je prišao i ispričao. Snimili su mjesto tragedije. Ibrana su ranjenog odvezli u bolnicu. Neki čovjek je odvezao Sadika sa špediterom u Srebrenicu, u mrtvačnicu. Mi kod kuće još ništa ne znamo. Spavali smo. Redžija i Ismeta ne znaju da Sado nije u svojoj sobi. Prve vijesti čuju od svoje sestre Naze koja dolazi i pita ih gdje je Sadik. Još uvijek se ništa ne zna. Huso i Hazim Mustafić su prvi došli u Potočare da kažu tu žalosnu vijest. Prolaze pored kuće i odlaze kod Samida. Sve su mu rekli. Samid dolazi kod Ibrana (Planić, moj suprug), bude ga i saopštavaju da je neko ranjen, a da Ibrana Mustafića i Hameda Efendića nema kući iz Srebrenice. Ibran ustaje, ništa još ne znamo. Samid krije istinu, boji se da nam kaže. Odvodi Ibrana kod sebe i gore Ibran saznaje istinu. Vraća se kući i nas obavještava. Još uvijek ne vjerujemo. Mislimo da je samo ranjen. Ibran odlazi za Srebrenicu, ja uzimam Irmu, koja još uvijek spava, i odlazim u Bradelj. Svi plačemo, ali ja još uvijek ne vjerujem. Ne, to ne može biti istina. To nije moguće. Oko 12 sati auto dolazi pred kuću. Vidimo, istina je. Sadik nije živ. Ubili su ga. Unijeli su ga zadnji put u njegovu sobu. Svi smo ga vidjeli. Njegove oči, poluotvorene, kao da je nekoga

ostao željan. Ostao je željan života, ostao je željan sviju nas. Ostali smo i mi željni njega. Bio je u svojoj sobi, zadnji put. Spremaju se da ga nose na groblje. Bilo je oko tri sata. Trebao je biti spremljen do pet sati. Dženaza je zakazana u pet sati. Obaviće je Sulejman efendija. Dženaza je obavljena po redu i propisu. Ispratili su ga kako dolukuje i treba. Možda, griješim, ali vidjelo se ko je bio prisutan na dženazi, samo Ekrem Salihović i Šemso – komandir iz Cerske. Ko je bio prisutan mogao je sve da pročita, ko je bio prijatelj, a ko dušman. Sramota i grehota! Školovao je i učio svemu dobrom, zaštitio mnoge, zaštitio je svoje današnje ubice. Ali, ako Bog da, ko čeka, taj dočeka, pa i mi ćemo dočekati da otkrijemo istinu, da otkrijemo ubice. Našem Sadiku, neka Allah dž.š. dâ lijepi dženet, mi se u njega, kao šehida, uzdamo. On će za nas uvijek biti živ, živjeće sa nama, živjeće u nama.

.....

Jedanaestog jula 1995. godine, u 17 sati, pala je Srebrenica. Tada počinje naš teški prognanički život. Svi smo stjerani u Potočare kod fabrika.

Aida Planić (Hamedova snaha)
21. maj 1995. godine, nedjelja

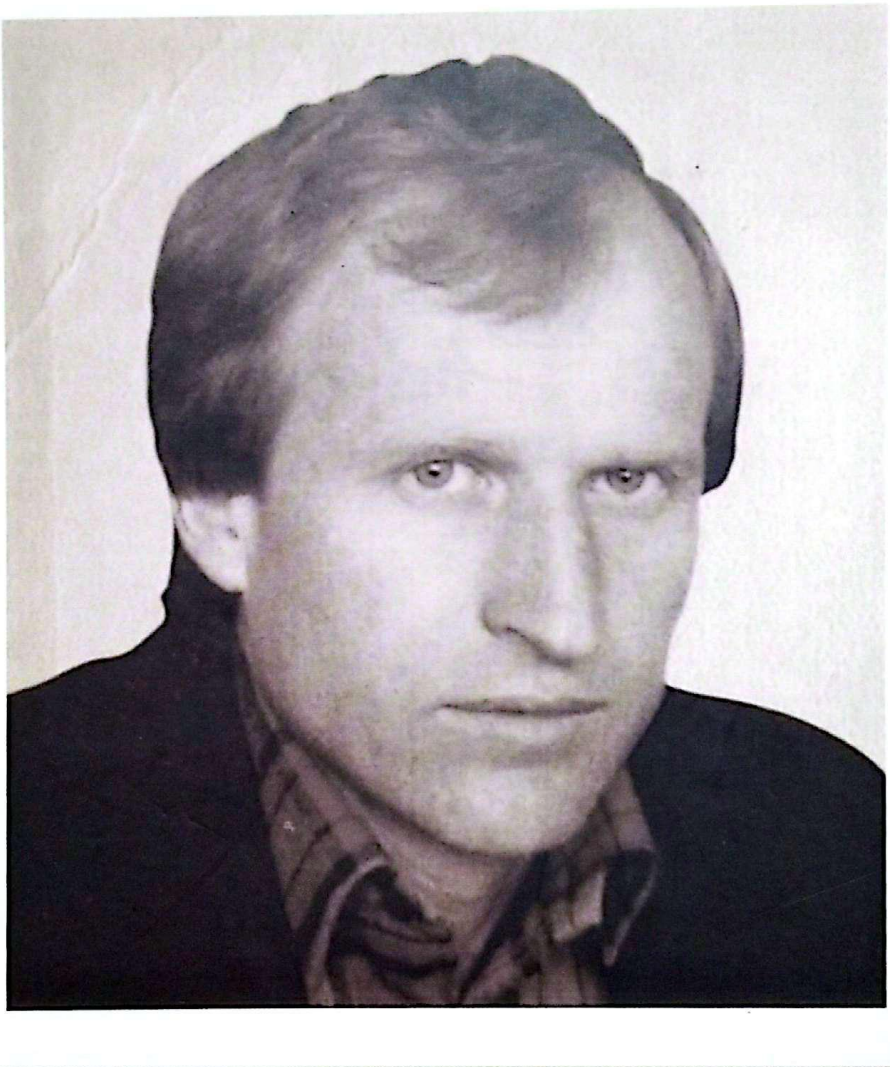

„SVAKI ČOVJEK KOJI IZA SEBE OSTAVI
PISANI TRAG, UČINI SEBE BESMRTNIM."

Hamed Salihović - Sado

ISBN 978-9958-9077-1-5